

APOŠTOLÁT SV. CYRILA A METODĚJE

POD OCHRANOU BLAHOSL.

PANNY MARIE

Redaktor

FRANTIŠEK JEMELKA

1927

Nákladem Ústředí Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje v Olomouci.

OBSAH XVIII. ROČNÍKU

- a*— Milý host, 12—14. Panna Maria — Matka křesťanské jednoty, 82—84. Nový nápor bolševiků proti katolické církvi, 89. V tomto znamení — buďte pozdraveni, 201—202. Místopředseda ACM. — kanovník Stavěl — světicím biskupem olomuckým, 207—209. Hora svatého Klimenta u Osvětlman, 213—215. Od hranic soluňských, 229—231. Touha po náboženské jednotě v táboře mimokatolickém, 272—275. Pátý unionistický sjezd na Velehradě, 308—312. Z úst dělí 352—353. Za zemřelým msgrm Kozákem, jednatelům ÚACM., 358 až 360. Advent 385—387.
- P. Alberti*, Katolická Litva ztratila velikého syna, 100—101.
- Apoštolský list svatého Otce Pia XI.* k oslavě 1100. narozenin svatého Cyrila, 121—124.
- až*— Jak oslaví katolická mládež českoslov. letošní jubileum?, 48—50.
- P. Jos. Bartoník, T. J.*, Mezi českými dělníky v Holandsku a Belgii, 393 až 397.
- O. Ant. Dąbrowski, T. J.*, vých. obř., *Albertyn*, (přel. *Fr. Jemelka*), Misijní dům v Albertyně u Slonima v Polsku, 313—317.
- P. Delaere, Ituna, Kanada*, (přel. *P. Jeřábek*), Rusini v Kanadě, 268 až 272.
- F. J.*, Svatý Otec Pius XI. a jednota církve, 161—164. Z dějin utrpení pravoslavné církve na Rusi, 224 až 227, 348—352, 397—401. K svěcení nového přešovského biskupa řeckokatolického, msgra Pavla Gojdiče, v basilice svatého Klementa, 227—228. Země mučedníků, 361—363.
- Václav Fechtner*, Korsuň, 132—136, 169—171.
- František Gája*, Svatý Theodor Studita, 90—92, 139—142, 167—169, 215 až 222, 288—296, 363—366, 405—408.
- Alfons Glos*, Dětský apoštolát (o sv. Oci), 24—25, 93—94, 402—405. České kolonie v Porýní a Westfalsku, 204—205. Apoštolát dětí (úvod a doslov —a), 285—288.
- Dr. František Grívec* (přel. *Fr. Jemelka*), Mláď svatého Cyrila, 42—45.
- Fr. M. Habán, O. P.*, Řím, Audience zástupců semináře svatého Basilia z Lille u svatého Otce, 190. Oslavy sv. Cyrila v Římě v kostele sv. Jeronýma, 245—246.
- Ján Hlubík*, Turin, Oslavenie sv. Cyrilla a Methoda v Turine, 247.
- Dr. Fr. Hrachovský*, Na Hlubinu, 30 až 31. Vyznání sv. Augustina, 31.
- J. F. P. Anglikánský unionismus*, 231 až 234. Lazaristé a unionismus, 255. Nový mučedník unie, 255.
- J. M. J.*, Zeň sice jest mnohá, ale dělníků málo, 176—179.
- Fr. Jemelka*, Na prahu nového roku jubilejního, 1—3. Msgr. Michal d'Herbigny, S. J., předseda papežského ústavu východ. — biskupem, 14—17. Apoštolský list svatého Otce Pia XI. k letošnému jubileu svatého Cyrila, 81—82. Rozhledy po náboženském životě — v každém čísle.
- P. J. Koláček, T. J.*, Mezi krajany ve Francii, 317—323.
- L. L.* Ze života pravoslavné církve ruské, 108—109.
- Dr. Lange, Brémy*, (přel. *Fr. Jemelka*), Památce krajana msgra Fr. Pracháře, 209—212.
- Dr. Josef Matocha*, O svatořečení v církvi katolické a východní, 8—12, 58—61, 137—139. Svěcení základního kamene nové české koleje „Nepomucena“ v Římě, 222—224. Sekyra ke kořenům přiložena, 234—237.
- O. P.*, Ruský seminář svatého Basilia v Lille ve Francii, 94—95.
- Fr. Odvalil*, Poslání svaté duše Cyrilovy (báseň), 41—42.
- P. S. R.* (přeložil *Fr. Jemelka*), Úcta mariánská u národa ruského, 164 až 167.
- Profesor Fr. Pechuška*, Cyrilometodějský týden v Emauzích, 105—107. Z činnosti arcidiecéšního odboru ACM. v Praze, 144—146. Nový obraz svatého Cyrila a Metoděje u svatého Kříže v Praze, 345—347.
- Lev Pospíšil*, Památka zemřel. Rev. Fr. Přídala, faráře v Granger, Texas, 67 až 68.
- Dr. Leopold Prečan*, Z pastýřského listu k jubileu svatého Cyrila, 84—85.
- Msgr. Alfons Pryč*, Nejsvětější Eucharistie a jednota církve, 95—98, 205 až 207.
- R. M.* (přeložil *Fr. Jemelka*), Význam svatého Cyrila pro nás, 53—56.
- M. Smolová*, K letošním jubilejním slavnostem v naší rodině cyrilometodějské, 128—132. K V. unionistickému sjezdu na Velehradě, 202—204. „Kráčej za mnou a pracuj“, 265 až

268. S cest ruských konvertitů k církvi katolické, 276—285, 354—357, 388—393.
- Staroslovenská legenda*, K úmrtnímu dni svatého Metoděje, 127—128.
- † *dr. Antonín C. Stojan*, Pro slovanské misie, 183—185.
- Josef Stříž*, Misie na Volyňsku, 4—7.
- Rudolf Stupavský*, Ruka svatého Cyrila (báseň), 46—47.
- V. Svatohor*, Svatá Hora Athonská, 323—325.
- O. Řehoř Šiškovič*, C. SS. R., Snahy o sjednocení pravoslavných v Polsku, 85—88, 124—126.
- Ks. Jan Urban*, T. J., *Krakov* (přel. Fr. Jemelka), Pravoslavlí a sověty, 304—307.
- Dr. Josef Vašica*, Nové vydání staroslovenského misálu, 98—100. Pochvala svatému Cyrilu, učiteli slovanského národa, sepsaná biskupem Klementem, 172—176. Unie v Bulharsku, 212—213.
- P. Felix Věrčinskí*, T. J., *Bukurešť* (přel. Fr. Jemelka), 180—183.
- P. J. Višoševič*, O. S. B., Kláštery sjednocených katolíků (upravil R. Kozák), 17—24, 62—63.
- P. J. K. Zakopal*, CSSR., *vých. obř.*, Na podkarpatské misie, 50—53, 296 až 304, Ze Stropkova, 329—330.
- Dr. Rudolf Zháněl*, Katolický spolkový život krajanů ve Francii, 25—27. Pastorate krajanů ve Francii, 56 až 58.

APOŠTOLÁT

sv. Cyrila a Metoda pod ochranou bl. Panny Marie

Ročník XVIII.

Leden 1927.

Číslo 1.

Na prahu nového roku jubilejního.

Fr. Jemelka, redaktor.

Po řadě jubilejních vzpomínek, jimiž oslavena byla památka velikých světců katolické církve, sv. Františka z Assisi, svatého Aloise a svatého Stanislava, přináší nový rok 1927 1100 výročí narození svatého Konstantina - Cyrila, duchovního vůdce požehnané misie slovanské na někdejších území Velké Moravy. Zase ta jména našich svatých apoštolů vděčně budou vzpomínána všude tam, kde zrála setba jejich apoštolské práce. Ožije zas tichý Velehrad, tisíce bratři stisknou si tam ruce, sblíží srdce a zrakem zaroseným zírali budou ode hrobu Metodova k věčnému městu, k druhému hrobu v basilice svatého Klementa. Tam Řím ustlal k posmrtnému odpočinku bratru Cyrilovi.

Ach, jaké to vzpomínání! Od Soluně, Cařihradu přes Balkán a Panonii na Velehrad, na vysokou Nitru a zas k jihu přes Maribor, bílou Lublan až do Říma! Bulhary, Srby, Slovinců, Slováků s Čechy, Poláky, Rusy a Rusíny spojí nám ve vzpomínkách ta svatá jména Cyrila a Metoděje, aby jim sjednoceným Kristovou láskou cestu ukazovala ke skále Petrově. Tak to snila kdysi mladá hlava Cyrilova, tak to budovala před tisíci roky těžká práce Metodova, to je nesmrtelný odkaz velkých Otců našich! — — —

Když po vydání památného okružního listu papeže Lva XIII. „Vznešený úkol“ pořádána byla na poděkování pouti Slovanů - katolíků do Říma, přijati byli naši poutníci svatým Otcem Lvem XIII. ve veřejné audienci dne 5. července 1881. Papež vida před sebou v dětinné úctě shromážděné slovanské poutníky, pozval je k sobě blíž slovy: „Omnes accedant“ (všichni ať přistoupí blíž!). A tu, jak zaznamenává ve své jednatelské knize tehdejší příborský kaplan a účastník slovanské pouti římské, P. Antonín Cyril Stojan, „všichni jsme se k Němu (svatému Otci) jako děti přitulili, po našem způsobu jsme Ho obklíčili a zulíbali. Ale pro nás slova svatého Otce i ten smysl měla, aby všichni naši pobratimové přistoupili ke skále Petrově.“

Sjednocení Slovanů u víře — to byla vůdčí myšlenka cyrilometodějských oslav roku 1863 i roku 1885, to byl duchovní cíl velehradských poutí jubilejních, to byla mocná pohnutka k horoucím modlitbám věřícího Slovanstva.

Z té půdy náboženského a vlasteneckého zanícení vyrostl i náš Apoštolát svatého Cyrila a Metoděje. Zbožný spolek misijní měl s pokolení na pokolení udržovat svatý oheň nadšení pro myšlenku cyrilometodějskou. Živit ji doma životem neochvějné víry, chránit ji v bratrských srdcích před cizáckými útoky nevěry a před zátopou mravní zkázy. Posvěcovat národ ve všech jeho vrstvách, aby z duchovního Velehradu vycházeli noví

Sv. Cyril a Metoděj, obraz z 11. stol. z basiliky sv. Klementa v Římě.

apoštolé na rozlehlé pole cyrilometodějské, kde by snad zarůstalo smutně koukolem rozkolu či plevelem bludů.

Úkol veliký a svatý dalo tedy do vinku tisícileté jubileum cyrilometodějské našemu Apoštolátu. V jeho službách celá generace Božích dělníků už vyčerpala živelní své síly. Lidé odcházejí — myšlen-

ka svatá však zůstává, neumírá! Kéž najde o novém jubileu svatého Cyrila zas nové řady nadšených pracovníků, kéž se jí otevrou všechna věřící srdce slovanská a nová rosa modliteb a teplo štědré lásky zaslouží jí požehnání nebes k novému a radostnému rozkvětu.

Se d m n á c t l e t pomáhal i časopis náš apoštolátní podle sil svých rozvoji myšlenky cyrilometodějské na domácí půdě. V Pánu zesnuli už oba jeho zakladatelé — arcibiskup dr. S t o j a n i P. J a š e k — daleko od sebe odloučeny odpočívají ty dvě drahé hlavy jedna doma — v královské kapli na Velehradě — druhá v cizině, na kalvarském hřbitově v americkém Clevelandě, a ze zkušených rukou posledního jejich spoluredaktora, dra H r a c h o v s k é h o, přejímá podepsaný vedení časopisu apoštolátního na prahu nového, jubilejního roku — důvěruje v pomoc Boží, lásku starých i nových spolupracovníků a věrnou přízeň obce čtenářské.

Čekají v budoucnu apoštolátní dílo nové a důležité úkoly: Organizační síť jeho bude třeba doma vybudovat přiměřeně novým slavnosti apoštolátním a pak rozšířit ji na všechny diecése slovanské pomocí horlivého kněžstva sdruženého v A p o š t o l á t ě j e d n o t y, bude třeba jít i za hranice pole cyrilometodějského, kde půda je příznivá myšlenkám církevní jednoty. Jenom práci udržet je možno prvenství našeho duchovního Velehradu. Středisko dějinné musí být i ohniskem životního tepla myšlenek cyrilometodějských!

Při všech těch úkolech má spolupracovat náš časopis apoštolátní. Má být živým orgánem všech diecésních odborů českých, zrcadlem jejich práce, pojítkem jejich zbožných snah. Má hledat podporu modliteb a dobrých skutků pro dílo jednoty církevní: u dětí, jež častěji přistupují ke stolu Páně, mezi mládeží katolickou, u studentů, u družin mariánských a zbožných bratrstev, všude, kde bije srdce nadšené pro království Boží na zemi. A při tom chce po vůli svatého Otce budít a šířit lásku a poznání křesťanského Východu odloučeného — připravovat cesty svaté jednoty. Nuže — úkol veliký, ale pomoc naše ve jménu Páně!

Modlitba.

Na apoštolátních obrázcích slovinských.

*P*ane Ježíši Kriste, náš božský Spasiteli! Nevypravitelný zármutek naplnil tvoji duši, když jsi se modlil před hořkým utrpením svým za všechny lidi, aby byli všichni jedno, jako ty a Otec tvůj jedno jste. Před očima tvýma zjevil se Ti tehdy i nešťasný rozkol, který daleko po slovanských zemích už po tisíc let ve víře rozduvojuje bratry podle krve. Všemohoucí králi míru a lásky, urychli onu pře-

šťastnou dobu, kdy budou všichni jednoho srdce a jednoho ducha, kdož v Tebe věří. Nedej, by lidská slabost dál ještě odpírala tvoji svatě vůli. Sešli nám Ducha svého, Ducha pravdy a lásky, ať odstraní všechny překážky k jednotě víry, aby jeden byl ovčinec a jeden pastýř!

A ty, veliká Boží Rodičko, předrahá Matko naše, my všichni Tě ctíme a oslavujeme, neustaň svých blahoslavených rukou pozpívat k Bohu trojjedinému, dokud neužijíš všech slovanských dětí bratrsky sjednocených v pravé církvi tvého Syna!

Svatá Panno Maria, Matko křesťanské jednoty, oroduj za nás!

Svatí bratři, Cyrile a Metoději, apoštolové slovanští, vzbudte odloučeným bratřím hlasatele pokoje a smíru. Amen!

Světová oktáva modlitby za jednotu církve trvá od 18. do 25. ledna. Prosíme všechny členy Apoštolátu, aby se k ní rádi připojili. Duchovní správce farností prosíme, aby na ni závčas upozornili, katecheté ve školách aby ji dětem doporučili!

Misie na Volyňsku.

P. Josef Stříž.

V bývalém Rusku, hlavně na Volyni, úrodném kraji s hlavními městy Luckem, Dubnem, Rovnem a Zdobunovem, byla již dávno před válkou velká řada českých osad, o kterých však naše česká veřejnost skoro ani nevěděla a proto také si jich málo všimla. Teprve za světové války setkal se české vojsko se svými českými krajany na Volyňsku a po svém návratu domů upozornilo na české kolonisty, takže nyní zajímá se o ně celá česká veřejnost. Také veliký slovanský apoštol, v blahé paměti zesnulý arcibiskup dr. Stojan, byv upozorněn na české kolonie na Volyňsku, ihned poslal pana preláta Ledóchowského a amerického redaktora pana H. Dostála, který po Moravě právě konal přednášky, aby vyšetřili náboženské poměry českých kolonistů. Uslyšev pak, že Češi na Volyňsku nemají žádného kněze a že jsou v náboženském ohledu úplně opuštěni, vyslal ihned 2 kněze na apoštolské cesty na Volyňsko, a to P. Josefa Stříže, tehdy vikáře v Olomouci, který za války jako vojenský kurát působil na Volyňsku a poznal tam mnohé české rodiny, a pana dra Žúrka, známého svojí už misionářskou činností. Umiraje, ještě stále myslil pan arcibiskup Stojan na české krajany a za ně a za P. Stříže se modlil. Nynější pan arcibiskup, dr. Leopold Prečan, pokračuje v apoštolském díle svého předchůdce, poslal dvakrát P. Stříže na Volyňsko konat sv. misie. Také letos (r. 1926) byl P. Stříž na Volyňsku celé 3 měsíce, navštívil 40 českých obcí, roztroušených po Volyňsku a měl v nich svaté misie, neb aspoň služby Boží, měl přes 110 kázání, vyzpovídal 3700 katolíků, posvětil 3 kříže, 2 nové české hřbitovy a j. Také vrátilo

se do katolické církve asi 250 pravoslavných Čechů (loňského roku přes 350). „Apoštolské“ cestování jest ztíženo tím, že na Volyňsku není skoro železnic a také žádných silnic, jen strašně neschůdné, blátivé cesty spojují české kolonie, od sebe mnoho kilometrů vzdálené. A poměry náboženské českých kolonistů jsou ještě žalostnější.

Češi začali se na Volyňsko stěhovat po roce 1863, kdy polské obyvatelstvo v Rusku se vzbouřilo. Vzbouření Poláků bylo však násilím potlačeno a Češi byli vybidnuti, aby hromadně se na Volyňsko stěhovali. Byly jim slíbeny různé úlevy, nemusili konat vo-

P. Stříž na cestách po Volyňi.

jenskou službu, nemusili platit daní, pozemky dostali koupit za směšně nízké ceny, ale za to měli potírat katolické náboženství mezi Poláky v Rusku. O Česích bylo totiž na všeslovanském sjezdě v Moskvě caru Alexandru II. referováno, že jsou nakloněni „husitské“ víře, blízké víře pravoslavné. Proto také byli povoláni z Čech 3 kněží katoličtí: P. Hrdlička, P. Kašpar a P. Saska, kteří se v Rusku směli oženit. Ti měli Čechy převádět do nové „husitské“ víry a zároveň působit na katolické Poláky, aby tak tvrdošíjně na katolicismu nelpěli. A tak z katolických kněží stává se P. Kašpar pastorem a dostává faru v Hulči, P. Hrdlička stává se reformovaným kazatelem v Českých Podhajcích a

P. Saska stává se starokatolickým (říkali husitským) farářem v Hlínku. Brzy však začali se mezi sebou hašterit, sami nevěděli, čemu mají učit, a způsobili mezi českými kolonisty náboženský rozvrat, že konečně ruská vláda všechny 3 kněze úřadu zbavila, duchovní české správy zrušila a všechny výhody a úlevy Čechům vládou poskytované odvolala. Nový car Alexander III. vydal zákon, že jenom pravoslavní Češi mohou dostat pozemky do vlastnictví, katolíci musí buď přestoupit na pravoslavi aneb z Ruska se vystěhovat. Povolán byl nový pravoslavný kněz Němeček, který objížděl české kolonisty a je přemlouval, aby přestupovali na pra-

Češi v pravoslavném Volkově loučí se s P. Střížem po sv. misií.

voslavi. Češi velkou většinou přestoupili, mnozí jen formálně, aby se nemusili vystěhovat, a odtud ta nynější v l a ž n o s t n á b o - ž e n s k á. Jen 3 obce vytrvaly a neodpadly: Martinovka, Teremno u Lucku a Kupičov u Kovelu. Ostatní obce jsou buď úplně neb částečně pravoslavné. Na Volyňsku jest 50 českých obcí s českými starosty a 70 obcí, v nichž jsou Češi v menšině, celkem odhaduje se počet Čechů na Volyňsku na 75.000 a asi 30.000 Čechu ještě v bolševickém Rusku. Nyní jeví se všude snaha, vrátit se do katolické církve. Jest však třeba, aby trvale aspoň jeden katolický kněz na Volyňsku působil, protože různé sekty protestantské posílají také své kazatele na Volyňsko, aby lovili mezi vlažnými Čechy. P. Střížovi podařilo se přesvědčit katolického biskupa na Vo-

lyňsku se sídlem v Lucku, že Češi musí mít českého kněze a české farnosti, a již byla úřady povolena česká farnost v Hrušvici a jedná se s úřady o farnost v Kupičově. Ovšem čeká na české kněze práce veliká, ale přinese jistě hojné ovoce, protože lid český

Jediný kostel na Volyňsku od Čechů zbudovaný v Kupičově.

lační již po Kristově pravé víře. Apoštolát sv. Cyrila a Metoda zde vykonal již mnoho, že probudil svými misionáři náboženské svědomí, že rozdal tisíce modlitebních knížek, katechismů a českých knih vůbec, takže Češi hromadně se chystají v r. 1929 přijet na hrob sv. Václava, aby pak zůstali věrní navždy víře svých otců.

O svatořečení v církvi katolické a východní.

Dr. Josef Matocha.

„Zázračný jest Bůh ve svých svatých.“

I. **Z á s a d n í p r a v d y.** Velkou slavností a radostnou událostí jest okamžik, kdy církev svatá přiznává některému členu svému poctu oltáře. Vždyť každé prohlášení za svatého jest novým a mocným důkazem její svatosti, projevem její vnitřní obrodné síly. Svatořečení podává však též svědectví o mravní síle lidu, z něhož nový světec vyšel — jako květ čisté, nebeské krásy, vzkvetlý na stromě zahrady Boží zde na zemi. — Prohlášení za svatého nerozhoduje ovšem o blaženosti a slávě nebeské spravedlivého člověka na věčnosti. To přísluší jen věčnému Soudci živých i mrtvých. — Prohlašuje-li církev svého člena za blahoslaveného nebo za svatého, přiznává mu pravoplatně mimořádnou, veřejnou poctu v církvi bojující, a to na základě jisté, prokázané skutečnosti, když totiž Bůh sám zázračným způsobem tohoto věrného člena církve pro jeho svatost a velké zásluhy patrně a zřejmě oslavil a též dále oslavuje.

Zázračným dílem Božím v člověku jest již jeho svatý život, v němž vyniká hrdinskými, neobvyklými ctnostmi daleko nad ostatní spravedlivé. K neobyčejnému stupni ctností druží se i zázračná činnost (zázraky) svatých lidí, již Bůh své vyvolené mnohdy již za živa oslavuje, nebo po smrti na jejich zvláštní přimluvu činí. Rozhodné zjištění této mimořádné svatosti, hrdinských ctností, učiněných zázraků a na základě toho uznání veřejné pocty svatého, přísluší jedině nejvyšší autoritě církevní, s. v. O t c í. Jinými slovy: Jen církevní vrchnost má právo přiznati někomu poctu oltáře, jen ona může dovoliti, aby někomu byla prokazována veřejná církevní pocta blahoslavených nebo svatých. Dovolení toto se dává teprve blahorečením (beatifikací) nebo svatořečením, jež se nazývá též k a n o n i s a c í. Kanon jest album, seznam svatých. Slavnostní, pravoplatný zápis do kanonu se jmenuje k a n o n i s a c í. Nežli k ní dojde, musí se provésti přísné a všestranné vyšetřování. Zkoumání trvá po dlouhou dobu, aby se zjistila nezvratná pravda. Jest to soud církve o životě, ctnostech, zázracích toho, kdo se těšil již za živa věhlasu světce a zemřel v pověsti svatého.

Prohlášení za svatého ukládá nám povinnost souhlasu a vyzývá nás, abychom následovali svatých a vzdávali jim též poctu, jež jim v církvi svaté přísluší.

Výlučné právo hlavy církve na definitivní uznání veřejné, oficielní pocty svatých při obřadech a pobožnostech církevních neznamená soukromé úcty k osobám, které si získaly velikými ctnostmi věhlasu svatosti. Církev nemíní nám bráti p ř e d k a n o n i s a c í s o u k r o m é d ů v ě r y v moc miláčků Božích po jejich

smrti, vždyť právě tato důvěra soukromá jest nutným předpokladem zážračných vyslyšení, kterých jest zapotřebí ke konečnému prohlášení za svatého. Proto možno se s důvěrou obracet i na zesnulé, kteří odešli od nás pobožným a svatým svým životě a zanechali v nás pevné přesvědčení o sobě, že byli již za živa nástrojem lásky, dobroty a milosrdenství Božího, že byli patrně muži Prozřetelnosti, kteří rádi pomáhali, kde jen mohli, unášení a vedeni žarem lásky k Bohu a k bližnímu...

II. O veřejné a soukromé účtě svatých. Zemřeli někdo v pověsti svatosti, naslává mnohdy nebezpečí, že se mu vzdává pocta, jež má povahu veřejného kultu. Stane-li se tak, bývá to na překážku blahorečení. Proto jest si dobře zapamatovati, co jest veřejná a co soukromá účta. Zakoník církevní o tom stanoví: „Úcta, jež se vzdává jedině Bohu, svatým, blahoslaveným jménem církve a skrze osoby k tomu řádně ustanovené a úkony podle círk. zařízení, jest účta (kult) veřejná, jinak máme jen účtu soukromou (soukromý kult).“ (C. 1256.) „Kult soukromý i veřejný má střežiti místní biskup, jenž má dbáti, aby se do veřejného i soukromého kultu nevyloudilo něco pověřeného.“ (C. 1261.) „Dobré a užitečné jest vroucně vyzývat sluhy Boží zároveň s Kristem kralující a jejich ostatky a obrazy uctívati.“ (C. 1276.) „Veřejným kultem možno uctívati jedině sluhy Boží, kteří byli moci církve mezi svaté a blahoslavené zařazeni.“ (C. 1277.)

Kdo jest sluhou Boží v ná z v o s l o v í c í r k e v n í m ? Kdo zemře v pověsti svatého. Možno-li uctívati lidi, kteří v pověsti světců zemřeli? Podle uvedených předpisů možno je ctíti účtou soukromou, nikoliv však účtou slavnostní a veřejnou, leč by byli zapasáni do alba svatých neb blahoslavených. Podle předpisů církevních jest veřejná účta ta, která se vzdává jménem církve, úřední osobou k bohoslužbě ustanovenou a když úkonem, obřady, modlitby, pobožnosti, místo a způsob jest církví oficiálně zřízen. Soukromou účtou jest pobožnost, jež pochází jen ze soukromé zbožnosti jednotlivých věřících, i když se projevuje před jinými. Tedy není dovoleno zřizovati oltáře, stavěti kaple a kostely k počtě spravedlivých nekanonizovaných nebo ještě za blahoslavené neprohlášených. Není dovoleno sluhy Boží veřejně vyzývat v litaniích, veřejných modlitbách církevních, nelze jejich ostatky, ani jejich obrazy vystavovati k veřejné účtě, nebo je nositi slavnostně při průvodech. Obrazy i obrázky nesmějí se malovati s obvyklými znaky svatosti, jako se svatozáří a pod. Rovněž není dovoleno na hrobech sluhů Božích zavěšovati votivní tabulky, obrazy ani lampy a jiná světla, jež jsou znakem veřejné účty a kultu. Avšak s dovolením místního biskupa možno ostatky sluhů Božích uschovávat na místě od kostela odděleném a uzavřeném. Dovoluje se votivní dary a tabulky přijímat i přijatá dobrodíní v knihách popisovati, nikdy však bez zjištění, uznání a schválení biskupova. Možno však obrazy, obrázky a ostat-

ky sluhů Božích soukromě chovati, je uctivě libati atd., poněvadž tato pocta jest zcela soukromá, jež se nezakazuje. Nikterak se nezakazuje pověsiti obraz nebo i sochu sluhy Božího postaviti v oratořích i veřejných nebo ve chrámech, jen když se tak neděje za tím účelem, aby se veřejným, slavným kultem uctíval nebožtík, nýbrž z pohnutky jinak zcela patrné, na př. poněvadž byl zakladatelem nebo dobrodincem chrámu, nebo když se jeho socha nad jeho hrobem postaví. Tak možno též obrazy vladařů, králů a jiných slavných mužů pověsiti ve chrámech, jak se stalo též v basilice svatého Petra v Římě, jež je zdobena obrazy i sochami papežů, kteří nebyli za svaté dosud prohlášeni. (S. R. C. 14. 8. 1894.) Učitelé katolické mravovědy uči i toto: Kněz může přijati intenci i obnos na mši sv. a muže mši sv. sloužiti ke cti muže ve věhlasu světců zemřelého, nebo na poděkování za přijatá dobrodíní na jeho přimluvu, jen musí vzíti mešní formulář ze svátku nebo dne církevně předepsaného, nikdy však ze společných formulářů, nesmí užiti zvláštní modlitby k němu, nebo obecné modlitby, při níž by uvedl jméno sluhy Božího. Důvod je ten, že mši sv. sloužiti na shora uvedený úmysl děje se ze soukromé účty a neznamená to někoho veřejným kultem ctiť, jelikož úmysl sloužícího kněze jest něco zcela soukromého. (Svr. Januar. Bucceroni, Th. moral. str. 230, Elbel 443. E. M.)

III. Postup kanonisačního procesu v církvi katolické. Předběžné řízení před kanonisací svatých v církvi katolické jest velmi přísné a má povahu a ráz soudu. Soud tento se koná předně v diecési, kde sluha Boží zemřel, a pak v Římě u posvátné Kongregace obřadů. Řízení v Římě se označuje názvem apostolského soudu. Aby se mohlo zahájiti kanonisační řízení, nutno nejdříve prokázati ryzost a bezvadnost nauky ve spisech sluhy Božího, dále musí se provésti důkaz o jeho svatosti, ctnostech a zázcích, nebo mučednické smrti a o nepřítomnosti jakékoliv překážky, jež se nazývá znemožňující (peremptorní). Dále jest zapotřebí dokázati, že osobě, o níž se jedná, nebyla veřejná pocta církevní prokazována. Tot řádný postup řízení. Dokáže-li se, že sluha Boží byl již někde předčasně veřejně uctíván jako svatý nebo blahoslavený, odročí se další řízení, dokud nejsou známky veřejného kultu odstraněny.

Místní biskup může buďto sám úředně, z vlastní moci, nebo na podanou žádost, soudní řízení zahájiti. Žádá-li se o zahájení procesu a uzná-li biskup za vhodné, aby se žádosti vyhovělo, musí:

1. Spisy (pisemnosti) sluhy Božího prozkoumati,
2. musí zavésti informační řízení o pověsti svatosti, ctnostech všeobecně nebo o mučednictví a o zázcích,
3. jest mu zavésti soudní řízení o počtě, zda mu totiž nebyla neprávem vzdávána veřejná pocta.

Za tím účelem ustanoví místní biskup soudní komisi a to, není-li sám biskup předsedou komise, jmenuje zvláštním dekretem vedle svého zástupce ještě dva soudce. Ze tří soudců má jeden úkol žadatele (advokáta), druhý úkol obhájce víry (protivníka). Vedle toho je tu zapisovatel, zvaný též silentarius nebo aparitor. Soudcové

před zahájením soudního řízení skládají přísahu přísného mlčení a svědomitosti. Po každém zasedání musí komise uzavřítí akta a je zapečetiti a nesmí otevřítí leč až v příštím sezení a to jen když soudce zjistil, že pečeti jsou neporušeny a nedotčeny. Zjistí-li však, že pečeť byla porušena a dotčena, musí případ hlásiti ihned posvátné kongregaci v Římě.

1. Při zkoumání spisu se přihlíží nejen k tiskem vydaným knihám, ale i k rukopisům dosud nevydaným, dále ke kázáním, dopisům, deníkům, autobiografiím. Dále jest prozkoumati všechno ostatní, co nebožtík sám nebo též skrze jiné napsal. Aby se tento důkladný a přísný výzkum provéstí mohl, vydává místní biskup rozkaz, jenž zavazuje ve svědomí všechny majitele spisů a písemných památek všeho druhu, aby je okamžitě vydali. Nemožno-li spis vydati, jest poříditi úředně ověřený opis. Biskup musí požádati ordinariáty jiných diecézí, aby totéž všem svým věřícím nařídili. O uoslých spisech se pořídí přesný seznam, v němž se uvede počet a jakost spisů. Soudní komise pak zavede bedlivý a svědomitý výzkum, zda se ve spisech projevuje bezvadná nauka ohledně víry a mravů, dále jest zjistiti, jaké ctnosti se ve spisech prokazují.

2. Dalším bodem soudního řízení diecézního jest tak zvaný i n - f o r m a č n í p r o c e s, který se musí zahájití v 30 letech po úmrtí. Hlavním úkolem informačního řízení jest přísný výslech svědku. Není zapotřebí, aby se dokazovaly zevrubné ctnosti, ani o zázracích se nejedná v tomto informačním řízení zvláště a co do jednotlivosti, nýbrž postačí, když se prokáže věhlas ve všeobecnosti a to spontánní (samočinný), bezděčný věhlas, nikoliv uměle nebo zúmýslně od lidí vyvolaný věhlas. Tomuto věhlasu není na závadu, vznikl-li od počestných a vážných osob. Musí býti trvalý, stále vzrůstající a v přítomné době převládající aspoň u většiny lidu a národa.

Svědci vypovídají pod přísahou na povšechné dotazy, dále jest jim vypovídati o životě, ctnostech, zázracích a to vše, co sami poznali svou vlastní zkušeností, dále i to, co se od jiných dověděli. Tu jest jim udati, od koho věc slyšeli. Mají se vysloviti, zda jest jim známo, že o nebožtíku jde pověst svatosti. Odpovědi jest často doložití jistými průkaznými doklady.

Byly-li všechny doklady, spisy posbírany, prozkoumány a všichni svědci vyslechnuti, stanoví se závěrečná lhůta informačního řízení. Když se v této době nikdo ke slovu nehlásí, nic nového se nenaskytne, skončí se informační řízení. Na rozkaz soudcův se proces uveřejní, pořídí se jeho přesný opis s původním aktem úředně srovnaný a podepsaný celou komisí. Nato se prvopis uzavře, zapečetí a uschová pečlivě v konsistorním archivu a nesmí se nikdy bez zvláštního povolení sv. Stolice otevřítí. Tvar a vzorek pečeti jest odeslati posvátné kongregaci. Opis jeden se zašle rovněž do Říma, druhý se uschová v místním archivu.

3. Soudní komise se zabývá konečně průkazem, že nebyla vzdávána sluhovi Božímu předčasně veřejná pocta církevní. K tomu se musí vedle svědků žadatelem uvedených určití ještě jiní dva oficiel-

ni svědci. Tito mají dosvědčiti, že známek veřejného kultu nikde neviděli a o nich neslyšeli.

Soudní komise musí se odebrati na hrob sluhy Božího, prohlíží pokoje, v nichž býval a zemřel a musí pečlivě zkoumati, zda tu nejsou znaky veřejného kultu. Totéž jest učiniti všude, kde by se něco podobného mohlo předpokládati. Shledají-li se jen při řízení i nepatrné znaky vzdávaného veřejného kultu, má obhájce víry povinnost, aby žádal další přísné pátrání v tomto směru. Opis celého šetření jest zaslati do Říma s prosbou o další řízení. Pokračování.

„Poznání povinnosti samo o sobě ještě neposkytuje síly k jejímu naplnění.“
(Vl. Solovjev.)

Milý host.

P r ů k o p n í k a p o š t o l á t n í c h s n a h v A m e r i c e a o b ě t a v ý d ů v ě r n í k U A C M., p a n r e d a k t o r H y n e k D o s t á l z e S t. L o u i s u, M o., n a v š t í v í l n a s k l o n k u p o d z i m k u r o d n o u M o r a v ě n k u, a b y t u h l e d a l z t r a c e n ě h o z d r a v í. N a n e j s t a r š í v e d e t ě č e s k o - a m e r i c k ě v S t. L o u i s u s t á l n a s t r á ž í p o č t v r t s t o l e t i j a k o v ě r n ý Č e c h a k a t o l í k v t ě ž k ě p r á c í r e d a k t o r s k ě, s n á š e l b ě ř í m ě h o r k a i d n e, n e ú n a v n ý p r o d o b r o c í r k v e a v l a s t i, n e o h r o ž e n ý, k d y ž b o j o v a t b y l o t ř e b a, k r a j n ě o b ě t a v ý p r o s v a t ě i d e á l y c y r i l o m e t o d ě j s k ě, k e v š e m s o u c í t n ý, j e n k s o b ě n e m i l o s r d n ý, u z n a l ý k n e j m e n š í z á s l u z e c í z í, a l e k s o b ě t v r d ý! S l o v á k r o d e m, o d c h o v a n ý a p o š t o l s k ý m d u c h e m b l í z k ě h o V e l e h r a d u, a p o š t o l o v a l v t o m d u c h u p l n ě č t v r t s t o l e t í m e z i k r a j a n y v e S p o j e n ý c h s t á t e c h s e v e r o a m e r i c k ý c h — b e z o d d e c h u. A ů m u b o l e s t p o d r a z i l a n o h y u r e d a k t o r s k ě h o p u l t u, a ů s e z a n í m b r á n a n e m o c n i c e s t. - l o u i s k ě z a v ř e l a, b a, j e š t ě a n í t e h d y n e p u s t i l p ě r a z r u k y — i s l o ž e v e l í k ě h o u t r p ě n í ř í d i l s v ů j d v o j t ý d e n n í k „Hlas“. A l e t o ů ž n e b y l t e n k a p i t á n D o s t á l, j a k h o p o z n a l a v p l n ě m u ž n ě s í l e o s v o b o z e n á n a š e v l a s t, k d y ů z s d r u h o u a m e r i c k o u m í s í p o t á b o r e c h j e z d í l a n a š e n á s í l n í k y s v o b o d ě ů č í l — t o b y l ů ž s o t v a j e h o s t í n! A p ř e c e m u s e l a j e š t ě k a p k a z a k a p k o u d l a b a t s í d ů l e k, k r a j a n s k á n á v š t ě v a j e d n a z a d r u h o u — a p o h o s t i n n ý d ů m D o s t á l ů v v S t. L o u i s u, m y s l í m, ů ž v y n e c h a l z č e s k ě d e l e g a c e n a c h i c a g s k ý s j e z d e u c h a r i s t i c k ý j e n m á l o k d o, v š i c h n i t i h o s t ě m u s í l i p ř e m l o u v a t, r a d í t a d o s v ě d o m í m l u v í t n e m o c n ě m u r e d a k t o r u, a b y p a m a t o v a l s v ě r o d i n y a o d e j l p ř e c e d o v l a s t i s í o d p o č í n o u t a z d r a v í p o r u š e n ě h o l ě č í t. — P o s l e c h! — P ř í j e l p o č á t k e m ř í j n a s p. d r e m V a š k e m k n á m. A b y l v ě r u n e j v y š š í č a s! L á s k a p ř á t e l p o s í l a l a h o s i c e j e n d o K a r l o v ý c h V a r ů, a l e r a d a o d b o r n í k a l ě k á ř e n u t í l a k o p e r a c í. A t a k s í n á š m í l ý h o s t — c h u d á k — j e l d o B r n a o d p o č í n o u t — n a o p e r a č n í s t ů l p r o f e s o r a d r a P e t ř í v a l s k ě h o, s v ě h o s p o l u ž á k a z d o b s t u d í í.

Operace byla těžká, ale dá Pán Bůh, že povede k plnému uzdravení. Všichni, kdož poznali šlechetnou duši pana redaktora Dostála, nejen mu toho z vroucího srdce přejí, ale i Boha dobrotivého za to nepřestávají prosit. Byl by to jistě radostný návrat z vlasti k opuštěné rodině, k opuštěnému redaktorskému stolu a k tisícům upřímných přátel za oceánem, kdybychom jim pana redaktora — někdy po slavnostech cyrilometodějských — až do té doby si ho totiž chceme podržet mezi námi — poslali zdravého, osvěženého na těle i duchu k práci, kterou tolik miluje a které tolik je tam třeba.

V St. Louisu, kde je druhý domov pana redaktora Dostála, nemá

Hynek Dostál.

naše republika konsulátu. Ale to, co vykonal redaktor Dostál pro opravdové dobro svého národa, pro jeho čest a slávu, pro jeho svobodu zlatou, pro zachování české větve na obou březích Mississippi — to přesahuje rámec činnosti i nejlepšího konsulátu.

A pro náš Apoštolát? Byly doby, kdy celé hřimě díla apoštolátního v Americe spočívalo na bedrách Dostálových! A on nejen že pod ním neklesal, ale slabé a klesající ještě těšil! Mělo-li dvoje poslání apoštolátních delegátů do Spojených států takové úspěchy, pak lvím podílem na nich se podílí ten „synek Stojanův“, jak sebe v dětinné úctě a lásce k zakladateli Apoštolátu nazval pan redaktor Dostál. Až se budou psát dějiny Apoštolátu našeho, Dostálův „Hlas“ bude k nim pramenem důležitým, bude svědčit nejen nadšenými články svého redaktora, ale i mluvou číslic a výkazů o Dostálově nezměrném nadšení, praktickém pochopení a obětavém šíření myšlenky cyrilometodějské za mořem!

Nepíšeme těchto řádků jako nějaký oslavný článek, nýbrž jen jako dluh v děčných srdcích. A ta bítí jistě aspoň v prsou všech členů Apoštolátu! Proto také jistě čtenáře naše potěšila zpráva o jiné šťastné operaci, kterou na redaktoru Dostálovi provedli v Římě. Tamější totiž „Papežská akademie (vysoká škola) tiberská“ udělila redaktoru Dostálovi své nejvyšší vyznamenání, diplom skutečného dopisujícího členství s titulem doktorským za jeho zásluhy literární, apologetické (v obraně víry) a vědecké. Poněvadž v Americe říkají místo „doktor“ daktor, provedli vlastně na redaktoru Dostálovi v Římě bezbolestnou operaci, uřízli z redaktora první slabiku re - a zůstal daktor to jest doktor! Kéž jsou obě operace, římská i brněnská, provedeny na mnohá šťastná leta! —a.

„Násilím člověka nelze přiměti ke změně vlastní jeho vůle. Je možno přiměti ho k upuštění od zlého skutku buď strachem nebo prinucením, ale ne k upuštění od zlé vůle, jež jest hnutí unitární, nepodrobené vnější síle.“ (Vl. Solovjev.)

Msgr. Michal d'Herbigny, S. J. předseda papežského ústavu východního biskupem.

Fr. Jemelka.

Jméno P. Michala d'Herbigny-ho není u nás neznámo. Už roku 1911 účastnil se unionistického sjezdu na Velehradě a na posledním sjezde r. 1924 byl ředitelem učených porad a našim kněžím jistě vryl se tehdy nezapomenutelně do paměti svými vroucími promluvami při večerních pobožnostech adoračních ve svatyni velehradské. Pak psaly noviny o jeho zájezdu do bolševického Ruska, kde byl dokonce pozván i k poradám pravoslavných biskupů. O svých zkušenostech ruských nejen přednášel P. d'Herbigny v Římě, ale vydal i podrobný cestopis (v „Orientalia christiana“), v němž mezi jiným také prozradil, jaké nástrahy mu strojila bolševická policie — svými detektivy. Netušil snad, že je pozná ještě blíže!

Pojednou počátkem podzimku r. 1926 proletěla novinami zpráva, že P. M. d'Herbigny je opět v Moskvě, že tam v kostele svatého Aloise sloužil slavnou mší svatou za přítomnosti četných věřících a že udílel i svaté břimování. „Co že, P. d'Herbigny — biskupem?“ ptali se překvapení čtenáři, nadarmo se rozpomínající, že by byli kde četli o jeho biskupském svěcení. Teprve dodatečně sdělovaly pak noviny, že hned koncem července 1926, před posledním zájezdem do Moskvy, posvětil v Římě sv.

Otec P. d'Herbignyho za biskupa ve vší tichosti.
Bolševici však nestrpěli katolického biskupa na půdě ruské...

Přinášejíce v tomto čísle našeho „Apoštolátu“ podobiznu P. d'Herbignyho, připojujeme několik životopisných dat, která budou snad zajímat naše čtenáře.

P. d'Herbigny pochází z francouzského města Lille z význačné rodiny, která dala katolické církvi kromě něho ještě jesuitu-misionáře působícího v Číně a řeholnici z řádu karmelitského a řadu statečných katolických mužů a žen.

Po celou dobu studii vynikal P. d'Herbigny velikým nadáním, ať to bylo na školách jezuitských v rodném městě Lille, ať v noviciátu amienském, či na vysokém učení Sorbonny, kde byl prvním ve studiu klasických i moderních jazyků a literatury.

Protikatolické zákony francouzské z roku 1901 znemožnily mladému učenici působení v rodné vlasti a tak se uchyluje P. d'Herbigny jako profesor filosofie a teologie do Holandska a Belgie. Ve svých žácích dovedl oblíbený učitel zvláště mistrně rozpoznávat a budit povolání kněžská.

Roku 1910 zavedla P. d'Herbignyho upřímná láska k velikému ruskému filosofu Vladimíru Solovjevu na studijní cesty do Haliče, Rumunska, Irvatska a Bosny. Prospěly ty cesty i jeho praktickému poznání jazyku slovanských. Roku 1911 účastňuje se unionistického sjezdu na našem Velehradě a nepřestává pak právě myšlenkou sjednocení národů slovanských v církvi obecné (katolické) věnovati všechny své veliké schopnosti a práce příštích let. Za tím účelem buduje už následujícího roku (1912) v Belgii seminář pro ruské bohoslovce východního obřadu, máje právě mezi Rusy mnoho dobrých přátel.

Za světové války uplatnil P. d'Herbigny jako kněz-léšitel své jazykové znalosti v zajateckých táborech v Belgii, která úpěla tehdy pod krutou okupací německou. Vydal pro zpovědníky příručku v 16 jazycích — knížku jedinou toho druhu. Obstarával také mnohá důležitá vyjednávání jako blízký přítel neohroženého kardinála Merciera. Ke konci světové války byl povolán do Říma, aby tam na gregoriánské universitě řídil vyšší studijní kurs.

Ruských poměrů nespouštěl však nikdy s očí. V procesu soudním s patriarchou Tichonem ujímal se s celou energií pronásledovaného staříckého biskupa. Svojím vytrvalým zakročováním brzy v Rize, brzy zase v Berlíně dosáhl aspoň odložení soudního řízení na neurčitou dobu.

Dne 8. října 1922 zavolal P. d'Herbignyho s v. Otec do Říma. Měl dobudovat papežský ústav východní, který roku 1917 papež Benedikt XV. byl založil pro odborné studium křesťanského Východu. Z učenců různých národů shromáždil P. d'Herbigny sbor odborníků-profesorů (z Čechů je tam P. Boh. Spáčil T. J.), takže se stal východní ústav střediskem zájmu o křes-

řanský Východ. Měsíčník „*Orientalia christiana*“ při ústavě založený pomáhá šířit jeho známost po celém světě. Také ústavní knihovna je nesmírně bohata nejnovější odbornou literaturou. Ani věřit svým očím nechtěl kterýsi pravoslavný kněz-spisovatel, když při návštěvě knihovny východního ústavu římského našel v ní i svoje práce literární. „Toho jsem od jesuitů nečekal!“ — zvolal bezděčně pln údivu nad takovým překvapením.

Ve věku sotva 45 let dosáhl P. d'Herbigny mimořádného uznání své práce a mnchých zasloužených poct. Ale největší z nich jest jeho osobní přátelství se sv. Otcem Piem XI., který

Msgre Michal d' Herbigny.

dobře poznal v tomto skromném synu sv. Ignáce nadšeného a opravdu schopného pracovníka pro myšlenku sjednocení církví. Kdo měl příležitost pozorovat P. d'Herbignya v předsednictvu učených sjezdů unionistických (na Velehradě a v Ljublaně), nevycházel z údivu nad pohotovostí jeho ve všech otázkách týkajících se východní církve. Mysleli jste někdy, že ani řečníka neposlouchá, když chvílemi něco horlivě si zapisoval, chvílemi zas upřeně do posluchačstva se zadíval. Ale jakmile slova se ujal, jeho krásná, lehounce plynoucí latina vás brzo přesvědčila, jaký má všude jasný, logický zdůvodněný úsudek a jak taktně — s jemnou elegancí — umí vyrovnávat v debatách různé názory a mínění.

Při tom nikdy neušla jeho všestranné pozornosti ani účast prostého lidu na slavnostech sjezdových, lidová zbožnost a zájem o veliké dílo sjednocení církvi.

Náš Ústřední Apoštolát sv. Cyrila a Metoda měl v P. d'Herbignyho od let už svého nejlepšího římského advokáta v nejušlechtlejším toho slova smyslu. Bylo a je našim štěstím, že důvěrný rádce nejvyšší hlavy křesťanstva zamiloval si náš Velehrad celou svojí šlechetnou duší. A jsme přesvědčeni, že ani nečekané povýšení P. d'Herbignyho k hodnosti biskupské té jeho upřímné lásky cyrilometodějské nezmění. Vždyt dne 10. listopadu 1926 referoval už zase sv. Otec o chystaném V. sjezdě unionistickém na Velehradě a sv. Otec s velikým zájmem a radostí přijal tu zprávu. Čekáme msgr. d'Herbignyho s jistotou na slavnosti velehradské, ale už nyní pozdravujeme jej v nové hodnosti biskupské s tím vroucím přáním, aby dobrotivá Prozřetelnost dopřála jeho nadšené lásce k slovanskému Východu uzříti červánky lepších dnů a veliká životní práce jeho aby uzrála v sladké ovoce — obecné jednoty církve v celé oblasti cyrilometodějské.

„Pramen všech činů člověka jest jeho vůle. Tedy překážka, dělící od pravého dobra čili od Boha, je vůle člověka.“

(VI. Solovjev.)

Kláštery sjednocených katolíků.

Dle P. J. Višoševiče O. S. B. upravil R. Kozák.

I.

Katolíci obřadu řeckoslovanského mají tři druhy řeholí: Řád sv. Basílie, řeholní společnost sv. Theodora Studity a řeholnice řádu sv. Basílie.

Nejstarší jest řád sv. Basílie, který trvá již od Brestské unie, totiž od času, kdy sv. Josafat a metropolita Velamin Rutski obnovili a v jedné řádové společnosti sjednotili ony kláštery v Rusku a na Ukrajině, které přijaly unii. Řád tento byl kdysi rozdělen na dvě provincie, litevskou a polskou. Dnes tvoří jednu haličskou provincii sv. Salvatora.

Členů čítá celkem 306, mezi nimi 106 kněží a stejný asi počet kleriků a bratří-laiku. V Polsku má 14 klášterů, v Podkarpatské Rusi dosud 3, v Rumunsku a Uhrách po jednom. Mimo to působí 6 kněží jako misionáři ve Spojených státech amerických a 8 kněží v Kanadě, kde mají též svůj noviciát. O výchovu dorostu řádového pečují tři semináře: ve Lvově, v Křiževcích v Jugoslávii a rusínská papežská kolej v Římě, kromě dvou studijních

domů, v haličském Bučači a v našem Užhorodě. Ve svých dvou tiskárnách v Žolkově (v Haliči) a v Užhorodě vydávají OO. basiláni četné knihy a časopisy pro lid i pro vzdělance. („Misionar“, „Naš přijatlj“, „Postup“ a „Zapiski“.)

Vedle mužského řádu sv. Basilia úspěšně jsou činny na Východě i řeholnice sv. Basilia, které mají nyní v Haliči 5 klášterů a 5 domů, dva domy v Československu (v Užhorodě a v Prešově), dva v Jugoslavii a jeden ve Spojených státech. Počet sester vzrostl už skoro na 300 a jejich činnost na lyceích, gymnasiích, v konviktech i sirotčincích jest opravdu blahodárná. V Americe mají dokonce i svou tiskárnu ve Filadelfii a vydávají na udržování sirotčince časopis „Misionar“

Řád sv. Theodora Studity jest nová řeholní společnost, kterou zavedl nynější haličský metropolita arcibiskup Ondřej Septicki dle vzoru a v duchu prvotního mnišského života východního. Čítá už na 60 členů ve svých dvou klášteřích v Haliči a v jednom v Bosně.

Za posledního desetiletí povstaly mezi Rusiny v Haliči též nové ženské kongregace, z nichž nejvíce jsou rozšířeny tak zvané: „Mironosice“ a „Služebnice bl. P. Marie“. Těchto jest již přes 400 sester; věnují se činnosti výchovné a charitativní nejen v Haliči a Jugoslavii, ale i v Kanadě a Brasilii.

V Macedonii a Bulharsku pracují pro jednotu církve sestry „eucharistinky“.

O východní větví OO. redemptoristů, kteří v apoštolské práci v Haliči, Podkarpatské Rusi a v americké Kanadě jsou neúnavní, bylo už psáno v tomto časopisu. Svojím řeholním zřízením patří k mnišstvu západnímu. My chceme si povšimnouti jen zřízení a ducha zmíněných tří řeholí řecko-slovanských a srovnat je se zřízením a duchem mnišstva východního.

1. Zařízení mnišského života. Život řeholní na křesťanském Východě řídí se všeobecně starými pravidly, která praporec mnichů, sv. Basil, podle Pisma sv., sv. Otců, církevních zákonů a dle řehole sv. Pachomia sestavil pro své kláštery a je moudře upravil. To je základ všech nařízení řeholních čili stanov, jimiž se spravují jednotlivé kláštery východní a v nichž je zahrnuta též skoro úplná řeholní kázeň.

Tyto stanovy zachovaly se v trojí podobě: 1. Stanovy kláštera jerusalemského, upravené od sv. Sávy roku 561. 2. Stanovy věhlasného kláštera Studionu, zavedené od igumena Theodora roku 789. 3. Stanovy se sv. hory Athos, sestavené roku 970. Nejvýznačnější z nich jsou však stanovy studijské, které časem zavedeny byly po celém Východě a přešly i do Ruska, kde zvláště v kyjevské lavře „pečerské“ byly přijaty a pak rozšířeny po celé Ukrajině a Rusku. S malými odchylkami, které jsou více rázu místního či národního, zavedeny byly i v klášteřích Srbska.

Moudrá ustanovení sv. Basilia zůstala pravidlem řeholního ži-

vota i v klášteřích, které přijaly unii s církví katolickou, a podržena jsou dosud, dosáhnuvše schválení i u sv. Stolice roku 1909, jak pro oba řády basiliánské tak pro řád studitský.

2. **Život klášterní, sliby a klauzura.** Co do podstaty klášterního života není rozdílu mezi církví západní a východní. Mnichové východní skládají též trojí slib, totiž čistoty, chudoby a poslušnosti. Připojují však k němu ještě slib čtvrtý, totiž vytrvalosti, že chtějí zůstat ve stavu řeholním a že neopustí kláštera, do něhož byli přijati.

Basiliáni, kteří dosáhli hodnosti kněžské, skládají mimo to dva jednoduché sliby, totiž slib věrnosti k sv. Stoliči a slib, že nebudou bažiti po důstojnostech ani v řádě ani mimo něj.

Klauzura v klášteřích východních se přísně zachovává. Mnichové směji vyjít z kláštera pouze s dovolením igumena a to nikdy samotní, nýbrž se společníkem. Řeholnice mají bydlet po dvou a mohou vyjít z kláštera jen v případě nutnosti, doprovázeny jsouce starší ženou, ale nikdy bez dovolení představené. Spáti mimo klášter se nikdy nedovoluje.

Tytéž zásady o klauzuru platí též pro mnichy sjednocené obřadu řecko-slovanského. Pro řeholnice byla zavedena klauzura ještě přísnější, tak zvaná **papežská**, avšak pro nynější poměry poněkud byla zmírněna, takže sestry, je-li nutno, směji z kláštera vyjít, ale vždy jen po dvou. Řemeslníkům je s přívolením biskupským dovolen vstup do kláštera, aby tam vykonali svou práci.

3. **Noviciát** čili **zkušební doba** jest zavedena v každé řeholi, aby se nový člen pod vedením staršího řeholníka obeznámil s mnišským životem a aby poznal, zdali se hodí k životu klášternímu čili nic. Dle starých pravidel měl noviciát trvat tři roky a přísně se na to hledělo, aby novic dříve nebyl ke slibům připuštěn. U studitů čas ten může býti dle dobrozdání představeného zkrácen a novic již po prvním roce může býti připuštěn ke slibům. U mnichů basiliánů i u sester basiliánek má noviciát trvat rok a šest týdnů. U všech pak má předcházeti před noviciátem zkušební čas aspoň šesti týdnů, což se shoduje i se starým obyčejem východním.

4. **Sliby.** U mnichů východního obřadu nečiní se rozdílu mezi sliby jednoduchými a slavnými, neboť toto třídění nastalo i v církvi západní teprve v pozdějším čase. Na Východě je rozhodujícím jen to, jaký pokrok nastal u jednotlivců v životě řeholním. Tak se vytvořily tři stupně dokonalosti řeholního života:

a) **Rasofory** se jmenují mniši, kteří po dokončeném noviciátě uznáni byli za způsobilé ke stavu řeholnímu; jsou slavnostně přijímáni, aniž skládají sliby. Toto přijetí děje se tím způsobem, že představený kláštera v přítomnosti celého domu dává dle předepsaného obřadu kandidátovi roucho řeholní, „**rjasa**“ (říza) zvané, a pokrývku hlavy „**kamilávku**“ jako zálohu budoucích slibů a tak jej jako člena přijímá do společnosti bratří. Tomuto obřadu říkají řeholní tonsura (postřížiny).

Rasoforové jsou morálně vázáni zůstatí ve stavu řeholním, proto nesmějí leč z velmi důležité příčiny hábit odložit a z kláštera vystoupiti; když však odejdou, nemají zákazu uzavřítí manželství.

b) Na druhém stupni dokonalosti mnišské jsou tak zvaní mikroschemové (čili mniši s malým hábitem), to jsou ti, kteří složili veřejně a slavně tři řeholní sliby a zavázali se, že až do smrti setrvají ve stavu řeholním a v klášteře.

Uvádění začíná druhými, slavnějšími postřižinami, při nichž oblékají mnicha ve zvláštní oděv mikroschemů: je to předně malý hábit znamenající vnější pokoru a vnitřní kajicnost, dále pokrývka hlavy tak zvaná kamilavka a potom mandyji (plášť) a kříž pod šatem nošený na znamení odřikání se světa.

Mikroschemové nemohou již opustiti řehole a jejich sliby jsou trvalé. Nemohou tedy ani manželství uzavřítí.

c) Třetího stupně dokonalosti dostupují megaloschemové (čili mnichové s velikým hábitem), kteří dlouhým cvičením v ctnostech dosáhli vyššího stupně dokonalosti a chtějí se oddati přísnějšímu životu mnišskému.

Megaloschemové obnovují své veřejné sliby v kostele dle zvláštního obřadu; zavazují se žiti v postu a ustavičných modlitbách. Na znamení tohoto slibu dostávají veliké schema čili andělské roucho s kukulí a plášť či mandyji křížem ozdobenou (paramandya).

Roucho andělské obdrží v církvi východní jen ti mniši, kteří aspoň třicet roků přesným zachováváním řehole dokázali svoji způsobilosti k dokonalému životu.

Z tohoto popisu je zřejmo, že sliby mnichů východních podle rozličných stupňů dokonalosti mají jakousi podobu se sliby řeholními v církvi západní (katolické). Slib megaloschemu mohli bychom přirovnati k našim slavným slibům řeholním, kdežto závazek mikroschemu rovnal by se asi našim jednoduchým slibům, ale s tím rozdílem, že sliby mikroschemu nemohou býti zrušeny, kdežto jednoduché sliby řeholníků katolických mohou býti uvolněny prominutím papežským.

Tato podobnost je asi také příčinou, že všechny východní kláštery sjednocené rozeznávají sice sliby jednoduché a slavné, ale podržují obřad i pojmenování slibů malého a velkého schematu, ba mniši studité zavedli i sliby jednoduché dočasné podle zvyku západního.

Jako roucho řeholní nosí novicové studitu hábit (rjasu) barvy bílé nebo černé s koženým pásem, mnichové se sliby dočasnými i obdrží paraman, to jest roucho malého schematu; mnichové se sliby jednoduchými věčnými dostávají mandyji a kříž dřevěný, mnichové pak se slavnými sliby paraman schematu andělského. Mnichové basiliáni nosí há-

bit černý s kapucí a při slavných slibech obdrží mandyji a paraman zvláštního střihu.

5. Stáří předepsané ve východním právu ke složení slibů jest u basiliánů dokončený 16. nebo 17. rok. Jiná ustanovení církevních sněmů žádají pro muže 25. rok, pro ženy 40. V Rusku se žádá ke složení slibů ukončený 40. rok pro muže, 50. pro ženy. Basiliáni sjednocení obřadu řecko-slovanského podrželi řeholi sv. Basilia, dle níž se nikdo nepřipouští ke slibům, kdo neukončil 16. rok. Sliby slavné třeba složit před 25. rokem.

6. Mnišství východní nemá jiného účelu leč vlastní zdokonalení mnichů podle evangel. rad. Proto se v klášteřích východních věnuje tolik péče rozjímání, sebezapírání (postu, újmě, ručním pracím) a zvláště účasti na službách Božích a sv. oficiu, jež zabírají velkou část dne.

Jiných vedlejších účelů, pro které jsou řehole západní církve organisovány, mnišství východní nesleduje, takže se východní mnichové nezabývají duchovní správou, misemi, výchovou mládeže, péčí o nemocné atd. Avšak sjednocení mnichové obřadu řecko-slovanského upustili od této zásady a mimo vlastní posvěcení pečují též o spásu duší a konají skutky milosrdenství tělesného i duchovního.

7. Život samotářský a poustevnický. Kromě řeholního života pospolitého jest na Východě ještě dvojitý druh řeholníků, totiž samotáři a poustevníci. Samotáři vedou odděleně od jiných život oddaný modlitbě a postu v cele od kláštera odloučené. Poustevníci, kteří žijí pouze na hoře Athosu, vázání jsou až do smrti na svoji poustevnu. Dříve však, než začnou svůj život poustevnický, žijí v klášteře po čtyři roky na zkoušku. Potom už nesmějí poustevny opustiti, leč z důležité příčiny a s dovolením představeného. Za poustevny slouží jim zpravidla sluje nebo jeskyně ve skalách od přírody nebo uměle vytvořené, ke kterým je přístup jen po provaze. Tak se tam také podává v určitých časech jídlo (obyčejně jen chléb a voda). Ve dny nedělní a sváteční navštěvují poustevníci bližší kostely nebo kaple. Více pousteven tvoří osadu „asceterium“ zvanou pod správou hegumena kláštera, v jehož území leží.

Takovýto život řeholní není úplně neznám ani u sjednocených mnichů obřadu řecko-slovanského. Stanovy řádu studitů i basiliánek dovolují svým členům i takový způsob života. Mnich studita však nemůže se oddati životu samotářskému či poustevnickému dříve než za tři roky po dosažení schematu andělského. A tu ještě je podmínkou k povolení 3letá zkouška, za níž nepřetržitým mlčením, přísným postem a neustálou modlitbou se připravuje k nejprísnejšímu životu řeholnímu. Povolení uděluje jen nejvyšší rada řeholní společnosti a příslušného kláštera a to dvěma třetinami hlasů.

Vzájemný poměr klášteru.

1. Kláštery a jejich představení. Dle východního církevního práva jest základem organisace mnišské klášter (samostan), to jest příbytky mnichů čili celý střechem v jeden dům spojené. Cely postavené jako malé, od sebe oddělené domky tvořily osadu, která se zvala lavra. Dnes se lavrou jmenuje veliký klášter o více budovách. V Rusku jsou takové lavry čtyři, a to: Lavra Trojicko-Sergieva, Alexandro-Nevskaja, Kievo-Pečerskaja a Počajevskaja.

Východní kláštery jak sjednocené tak i nesjednocené mají za své představené tak zvané hegumeny neb archimandřity, ženské kláštery pak hegumenky či archimandřitky.

Kdysi, hned po zavedení života pospolitého, nazývali se představení opatové (abatyšé), ježto kláštery byly považovány za duchovní rodinu a poměr členu byl bratrský mezi sebou a synovský vůči duchovnímu otci-opatovi. Během času stalo se jméno opat spíše názvem čestným a představený nazýván pak hegumenem nebo archimandritou. Rozdíl mezi oběma názvy je pouze ten, že archimandritou nazýván představený kláštera většího nebo větší účty požívajícího.

Totéž platí i o klášterích sjednocených obřadu řecko-slovanského. U studitů jmenuje se mateřský klášter, z něhož jiné mají svůj původ, lavrou, a představený lavry, z níž vzniklo aspoň deset klášterů menších, slove archimandrita. Ostatní představení zovou se hegumeni.

Kromě klášterů mají studité ještě misijní domy, určené ke konání skutků milosrdenství a k výchově. Představení těchto domů slují vikářové a zůstávají pod mocí příslušného hegumena. — U basiliánů slovou představení kláštera hegumeni, představení provincie protohegumeni a představený celého řádu archimandrita. Mnišky basiliánky mají pouze hegumenky.

2. Správa řádu. Poměr představeného k podřízeným má ráz rodinný, jako otce k synům. Proto hegumen svou moc nesmí vykonávat despoticky, nýbrž spravuje svůj úřad s otcovskou umírněností a po poradě se staršími spolubratry. Proto každému představenému přidělena jest rada starších tří až pěti členů, známých svou počestností a vážností.

Stejný řád mají též i v klášterích sjednocených. U basiliánů přidělení jsou hegumenovi tři rádcové, proti jichž sjednocené vůli nesmí ničeho podnikati, a pak také klášterní kapitula, jejímiž členy jsou všichni mniši mimo laiků. Kapitula rozhoduje také o delegátu ke shromáždění řádovému i o tom, má-li kdo připuštěn býti ke schematu andělskému. — U studitů má hegumen k ruce radu tří členů volených kapitulou řádovou, ke které patří všichni

mnichové malého i velkého schematu a která má ve věcech důležitějších poradní hlas.

Co do odvislosti jsou na Východě kláštery dvojce: a) kláštery biskupské či diecéšní, které jsou podřízeny biskupovi jak ve správě vnitřní tak i vnější, a b) kláštery patriarchální, které jsou vyňaty z pravomoci biskupské a podrobeny samému patriarchovi; takových je v Rusku sedm.

Mezi sjednocenými kláštery obřadu řecko-slovanského jsou kláštery basiliánů vyňaty z pravomoci biskupovy a podřízeny samému papeži. Kláštery však basiliánek stojí pod pravomocí biskupskou, rovněž tak kláštery studitu jako diecéšní kongregace jsou pod biskupskou pravomocí.

3. Volby představených. Podle práva východního účastní se volby představeného všichni mniši. Před volbou skládají přísahu na knihu evangelií, že za hegumena budou voliti nejhodnějšího. Volbu schválí zvláštním dekretem biskup, uděluje nově zvolenému požehnání a instaluje ho do jeho úřadu. Hegumeni klášteru patriarchálních bývají jmenováni patriarchou bezprostředně.

U studitu volí se hegumen lavry generální kapitulou, při které má aktivní i pasivní právo každý mnich. Zvolen byl, kdo dosáhl dvě třetiny hlasu a je už 30 roku stár. Zastával-li zvolený úřad představeného v některém klášteře po 6 roku, jest jeho volba doživotní, jinak platí na tři roky. Hegumeny a vikáře ostatních klášteru volí hegumen lavry po úradě s generální kapitulou. U basiliánů volí archimandritu na dobu 10 let generální kapitula a potvrzuje sv. Stolicí. Protohegumena volí archimandrita a jeho rádčové na pět let, rovněž tak i hegumeny ostatních klášteru volí členové kláštera a potvrzuje archimandrita. U basiliánek volí se hegumenka kapitulou kláštera na pět let. Je-li zvolena po třetí, platí tato volba doživotně nebo až do času, kdy se svého úřadu dobrovolně vzdá. Právo volby mají všechny sestry chorové.

4. Spojení a správa klášteru. V církevním právu západním jest dvojí organizace řeholního života: separatistická (oddělená) a federativní (sloučená).

Oddělená jest, jestliže jednotlivé kláštery téže řehole jsou od sebe odloučeny, takže každý z nich tvoří zvláštní duchovní rodinu o sobě. Takové kláštery nemají jiného zevnějšího spojení, než zachovávání téže řehole. Představení tedy jednotlivých domů jsou od sebe zcela neodvislí a povětšinou jsou voleni doživotně; členové zůstávají trvale v tomtéž klášteře a spravují ve své kapitule sami všechny záležitosti kláštera. Takové zřízení mají na příklad řeholní kanovnici. — Zřízení jednotlicí vzniká, když jednotlivé domy, konventy nebo kláštery tvoří dohromady jakousi společnost řeholní čili konfederací, která může býti dvojí: a) těsnější, b) volnější.

a) Těsnější jest, kde představení jednotlivých klášterů podřízeni jsou představeným provinciálním, ti to pak zase vrchnímu představenému (generálnímu) který má pravomoc nejvyššího správce

celého řádu. Při tomto zřízení nejsou řeholníci pobytem vázáni na jediný klášter; a kromě kapituly klášterní jest i kapitula provinční a generální. Takovou ústavu mají františkáni, dominikáni, jesuité a jiní.

b) Spojení volnější má místo tam, kde jednotlivé kláštery jsou o sobě samostatné a pobyt v nich trvalý, ale pro jisté případy spojeny jsou přece pod správou generálního představeného. Takové jsou všechny mnišské kongregace, jako benediktini, karmelité a jiní.

Pokračování.

„Dva nesmířitelní nepřátelé naší vyšší přirozenosti — h ř i c h a s m r l — v těsném a nerozlučitelném spojení drží nás ve své moci.“
(Vl. Soloujev.)

Dětský apoštolát.

O sv. Otcí.

Alf. Glos.

Ve třetí třídě obecné školy mám čiperné hochy. Umějí sedět a umějí se hlásit. Na otázku odpovídají vesele a s chutí. Chtěl jsem se od nich dovědět něco o svatém Otcí v Římě.

Všech katolíků na celém světě je asi 300 milionů. To je velice moc lidí. Ti by se sem jistě nevešli. A nade všemi těmito katolíky je jeden vůdce. Tento vůdce je svatý Otec. Bývá v Římě. Řím je město. Svatý Otec se jmenuje Pius XI.

A nyní bych rád věděl něco o svatém Otcí od vás.

Řekněte mi, kolik má svatý Otec světnic a co v nich má.

Hoši se dlouho nerozmýšlejí.

S. (červený, bystrý hoch): Svatý Otec má 3 světnice. V těch třech světnicích má knihovnu a v ní svaté knihy.

H. (celý v trikových šatech, malá očka, nepatrný človíček): Svatý Otec má 4 světnice. Tam má skříň na s v a t é šaty, knihovnu a stůl; kamna a ještě židle a věšák a svaté obrazy, teploměr a pohovku.

P.: Svatý Otec má 5 světnic. No a má lůžko, skříň, knihovnu, směták, židle, stůl, obrazy a kamna a kalich.

Č. (tlačí oběma dlaněmi lavici): Svatý Otec má 6 světnic. A v nich má knihovnu, židle, obrazy, křížek; potom tam má kamna, stůl a věšáky, divan, umývadlo, vodovod, dveře a okno.

D. (jemnocitný hoch): On tam má stůl, židle, věšáky, svaté obrázky, knihovnu a svaté knihy, kříže, kalichy, kamna na topení a umývadlo.

Podobně odpovídají jiní.

A k d e b y d l í s v a t ý O t e c ?

M.: Svatý Otec bydlí ve velkém domě s velkou věží.

K.: On bydlí v Olomouci.

N.: Svatý Otec bydlí v Římě.

Kde je Řím?

N.: Řím je v Itálii.

A kde je Itálie?

N.: V moři.

Kdo je svatý Otec?

P.: Svatý Otec to je z Říma ten svatý papež.

Jak asi vypadá svatý Otec?

M.: Svatý Otec má takovou čepici, na ní kříž a takový lósa.

K.: Je takový, jak by byl za Mikuláše.

Co dělává svatý Otec?

P.: Svatý Otec káže v kostele.

B.: Za starých časů nakládal lidi.

P.: Svatý Otec je u birmování.

N. (ministrantský čekatel): On dělá, co P. Bůh řekl, aby byl nad lidí a potom ukřižovali svatého Petra a potom byl papež.

Nyní byli hoši zvědaví, co jim o svatém Otci řeknu já. S napětím poslouchali, kolik má světnic a co v nich má, a byli rádi, že to náleží všem těm katolíkům i třetí třídě; poslouchali, kde bydlí, jak vypadá a co dělává.

„Svatý Otec má rád Slovaný. Mrzí jej, že nemají stejné výry a že jsou proto slabí, a modlí se, aby všichni Slované a zvláště Rusové byli katolíky.“

„Modlete se, děti, s ním a vykládejte o něm doma.“ Hoši ochotně slibili.

„Dvě sobě navzájem blízké touhy zdvihají jako dvě neviditelná křídla lidskou duši nad ostatní přírodu: touha po nesmrtelnosti a touha po pravdě čili po mravní dokonalosti.“
(Vlad. Solovjev, „Základy duchovního života“.)

Katolický spolkový život krajanů ve Francii.

Síla katolické Francie je v jejích katolických spolcích. Svědky velikolepého katolického spolkového života francouzského byli jsme roku 1923 o zájezdě orelském do Paříže. Tenkrátě shromáždilo se tam vskutku obrovské množství katolických tělocvičných spolků z celé Francie, až Paříž všechna udivena hleděla na to. Tak mají naši roztroušení krajané ve Francii v okolí svém vzácný vzor katolického spolkového života.

Mezi našimi krajaný ve Francii je mnoho spolkův indiferentních, též československý „Sokol“ má tam hojně filiálek. Jakým duchem jsou ovládány, nemohu posoudit, poněvadž nikde jsem ve spolku takovém ve Francii nebyl; nebylo k tomu kdy.

Z katolických spolků poznal jsem ve Francii toliko „Sdružení

katolické mládeže v Paříži" a tamtéž „Spolek sv. Metoděje k udržování bohoslužeb“.

„Sdružení katolické mládeže“ založil v Paříži dp. Josef Vladyka a má tento katolický spolek v předsedu Bohuslavovi Paprskáři, zahradníku, vzorného nadšeného předsedu a v Antonínu Choutkovi, rovněž zahradníku, velice inteligentního, horlivého jednatele. Je skutečně radost tyto dva mladé muže v jejich zápalu pro naši věc sledovati. U příležitosti lurské pouti 1926 slibili a poslali jim někteří poulníci knihy pro knihovnu, která čítá poměrně málo knih.

„Spolek sv. Metoděje“ byl založen dp. drem Dvorníkem, aby vydržoval a staral se o katol. české bohoslužby v Paříži. V červnu až srpnu 1926, kdy jsem byl v Paříži, byla většina členu mimo město, na venkově a u moře, proto nebylo možno získati bližších informací.

„Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje“ s hlavním sídlem v Olomouci pověřil mne pro můj pobyt ve Francii úkolem delegáta. Byl bych velmi rád založil tam nějaké skupiny, ale musím doznati, že nalezl jsem k tomu čas méně vhodný. V té době klesal velice frank, krajané byli tím velice znepokojeni, poněvadž jejich výdělek zůstával ve francouzských francích početně neustále stejným, ač peníz ten již tolik neplatil jako dříve. Poněvadž ku povinnostem tohoto spolku náleží též měsíční příspěvek, netroufal jsem si poklesem valuty beztoho již zkušným krajanům nějaké nové břemeno ukládati.

Při duchovních cvičeních v Condatu upozornil jsem účastníce na katolický spolkový život a navázal též písemný styk mezi katolíky pařížskými a bordeauxskými.

Bylo by velmi dobře, kdyby se poslaly našim krajanům ve Francii dobré modlitební a zpěvní knihy, jakož i dobrá zábavná a poučná četba.

Katolíkům v Paříži byla v podkroví přístavku ke kostelu cizinců v rue de Sévres č. 35 vykazána dosti prostranná světnice. Při akademiích a přednáškách, hojněji navštívených, použije se vedlejší postranní síně, která obsáhne hojně obecnstva.

V Bordeaux slaví továrník Ad. Domec v čsl. kolonii zvláštní prostranný sál, který má sloužiti spolkovým účelům jeho čsl. dělníkům. Týž zaměstnavatel viděl by velmi rád dělnictvo své sjednoceno v některém čsl. katolickém spolku, k čemuž puda pozvolna se připravuje.

Spolkový život vyžaduje od kněze mnoho obětí, hlavně proto, že krajané naši, pracující po celý den, mohou se scházeti až teprve k 9. hodině večerní. Celkem jeví ve Francii dívky a ženy více smyslu pro vnitřní náboženský a křesťanský spolkový život než muži. To pozná každý návštěvník francouzských kostelů v Paříži a poutník v Lurdech. A tak jest tomu i mezi našimi krajany. Celkem je podzim a zima křesťanskému spolkovému životu všude příznivější, zvláště pak ve Francii. V létě, v měsících červnu až

srpnu, kdy jsem tam dlel, byla většina našich lidí na venkově neb u moře nebo na prázdninách. Pravý spolkový život rozvine se až po jejich návratu, v říjnu a následujících měsících. Tu dojista bude popráno čsl. katol. knězi to vše dokonati, čeho nebylo v létě možno.

Naši krajané v Paříži i jinde po Francii rádi zpívají a baví se hudbou; též Francouzi, znajíce nás, jako národ hudební, čekají od našich spolků hudební činnost. Kněz, který je činným ve Francii, musí podporovati naše spolky nejenom vhodnými přednáškami, nýbrž též dle sil a schopností pečovali o bezvadný zpěv církevní v kostele při bohoslužbách a ve spolecích. Dr. Rudolf Zháněl.

Ve službách myšlenky apoštolátní.

I. Doma.

Odbor Apoštolátu v Penčicích. V neděli, dne 10. října 1926 konala se valná hromada Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje v Penčicích u Přerova. „O úkolech a povinnostech členů Apoštolátu“ promluvil místní horlivý kaplan P. Antonín Marek. Na příspěvcích za rok 1926 bylo vybráno 410 Kč, z pokladničky 92.50 Kč, celkem 502.50 Kč. Kéž by měly Penčice mnoho následovníků!

Deset let Ústavu svatého Cyrila a Metoděje pro misie slovanské na Velehradě. „Uprostřed světové války, tedy v době zdánlivě nejnepríhodnější, vzniká náš ústav. Dáti takovému podniku vznik, není ostatně věcí příliš obtížnou. Obtížnější je udržeti jej při jeho přirozeném vzrůstu, vyžadujícím stále nové oběti finanční i osobní, v době válečné i v prvních letech poválečných. Ale oběti, skromné počátky a pracný vývoj, to jsou známky, že naše dílo nalezlo milost u Boha, jehož moc se lépe ukazuje, jsme-li sami slabí. (2. Kor. 12, 9.) Pánu Bohu našemu budíž předně dík náš za laskavé řízení Prozřetelnosti, která udržela ústav při životě, která silila učitele i žáky, aby podle slabých sil hleděli úkolu na ně vloženému dostáti co nejvěrněji, která s úspěchem zafukala na tolik šlechtitných srdcí, aby se nám otevřela. A spoluprací všech těchto činitelů rostlo dílo, zasvěcené svatým apoštolům slovanským a spásě lidu slovanského. Není sice ještě úplně vybudováno, není ani pro budoucnost finančně zajištěno, ale jako dílo bohu-

milé spoléhá více na fondy lásky než na poklady, které „rez kazí a zloději vykopávají“. Úkol není dokonán. Na plody naší práce čeká Slovanstvo, čeká církev, čeká Bůh, dnes v době nedostatku dorostu kněžského a řeholního více než kdy jindy. Ale nebojme se! Máme Boha, který nám žehná, a přátele, kteří nás milují. Toť útěcha při naší práci, toť záruka budoucího rozvoje.“ Tak vzpomíná vděčně prvního destititell práce správa misijního ústavu velehradského v pamětním sborníčku, který dává nahlédnout i do vnitřního života apoštoltské školy. Se zájmem, ba, s čistou radostí srdce přečlou si ty skromné stránky zvláště ti obětaví dobrodinci, kteří podporovali misijní ústav velehradský buď přímo anebo jako členové Apoštolátu svými modlitbami a almužnami. Poznají, že podporovali dílo dobré, bohumilé! Ta přehledná tabulka na konci sborníčku jim to poví jasnou mluvou číslíc: Za těch deset let svého trvání (1916–1926) poslal misijní ústav svatého Cyrila a Metoděje na Velehradě na kněžství: do seminářů 10 chovanců, do řeholí: k dominikánům a redemptoriám po jednom, k basilánům a salesiánům po dvou, k františkánům a salvatoriánům po 4, k jesuitům 20. Tedy celkem 44 povolání kněžských bylo připravováno od prvních let studentských v zátíši velehradském. Kéž nová desetiletí s požehnáním Božím a obětavou láskou našeho katolického lidu přinesou misijní škole svatého Cyrila a Metoděje

úspěchů co největších, kéž vzejdou z velehradské školy apoštolské řady nadšených apoštolů cyrilometodějských! Staň se!

Hrob amerického misionáře zemřelého P. Adolfa Jaška na kalvarském hřbitově v Clevelandě, Ohio, není sice nikdy opuštěn. Osadníci P. Marie lurdské, ba celý Cleveland český nezapomněl obětí mladého života, která se stala novým pojátkem lásky mezi naší starou a novou jejich vlastí. V rušné době eucharistického sjezdu chicag-

u Kolína v Čechách. Před ním 70. stal se vdp. František Navrátil, vikář na domě v Olomouci. Kéž v novém roce počet zakládajících členů vzroste co nejvíce. Vždyť je to jubilejní rok svatého Cyrila!

Noví zakládající členové Apoštolátu svatého Cyrila a Metoděje. Na apoštolátní pobožnosti v Kojetině přihlásil se za zakládajícího člena Apoštolátu svatého Cyrila a Metoděje p. Jan Voříšek, ředitel škol v. v. (i za své děti a zemřelé rodiče), a jeho

Česká delegace s eucharistického sjezdu chicagského na hrobě † P. Adolfa Jaška v Clevelandě, Ohio.

ského dostával však zemřelý P. Jašek také návštěvy ze staré vlasti. Účastníci české delegace sjezdové přicházeli se na jeho hrob vroucně pomodlit, dojatí vyfyzovali tam vzkazy rodné země, milovaného Velehradu a — těžko se loučili. Přiblížil se zase 11. leden, den smrti P. Jaška. Jako tklivou vzpomínku a prosbu za modlitbu proň přinášíme dnes obrázek jeho hrobu, jejž navštívili čeští delegáti, vracející se se sjezdu chicagského domů.

Posledním zakládajícím členem Apoštolátu, a to 71., stal se obětavý vdp. J. Svátek, farář v Křečhoři

manželka paní Františka Voříšková (též za děti a zemřelé rodiče a splatili každý hotově 1000 Kč. Pán Bůh jim pozhřej a štědře odplat dary svými.

Dary pro ÚACM. Z Valašského Meziříčí došlo 20 Kč, z Frenštátu p. R. 100 Kč, z Laškova 30 Kč, z Kojetína 5 Kč, P. Fr. Berger z Halenkova 50 Kč. Pán Bůh zaplat!

Apoštolát jednoty. Je přáním svaté Stolice římské, aby snahy nové východní kongregace — (předsedou je sám svatý Otec) — pečující o sjednocení křesťanského Východu s církví obecnou (katolickou) došly co nej-

většího porozumění a podpory přede vším u nás, kteří jsme slovanskému Východu nejbliže zeměpisně, dějinně i po hlasu krve. Ústřední správa pro pohanské misie v Římě (kongregace de Propaganda fide) má k ruce a na pomoc velikou organizaci misijní nejen lidovou (spolek pro rozšíření svatě víry a spolek svatého dětství), ale i kněžskou (Unio cleri pro missionibus). Stejně organizační podpory potřebuje i kongregace východní. Proto založen byl kněžský spolek — z členů ACM — zvaný Apoštolát jednoty. Z Říma dostalo se mu už předem těžké výsad jako má „Unio cleri pro missionibus“. — Apoštolát jednoty“ má budít a šířit mezi katolickým lidem zájem a obětavost pro misie slovanské. Prakticky to znamená u nás: šířit Apoštolát svatého Cyrila a Metoděje. U Slovinců rychle se ujala nová kněžská organizace. Doufáme, že ani u nás nezůstaneme pozadu. Z kroměřížského děkanství přihlásilo se už prvních 28 členů najednou — po referátu P. Antonína Dokoupila. Přihlášky přijímá sekretariát UACM. (Olomouc, Štefanikova 5.)

Výborová schůze Ústředního Apoštolátu svatého Cyrila a Metoděje konala se ve středu, dne 17. listopadu 1926, v zasedací síni arcibiskupské konsistoře za účasti 13 členů výboru. Jednání zahájil p. kanovník Stavěl, odmluviv předsedu p. arcibiskupa, kterého neodkladné záležitosti zadržely v Kroměříži. Zápis poslední schůze schválen. Dodatečně sděluje pan místopředseda, že na vydržování duchovní správy mezi kraji ve Francii věnoval Apoštolát 3000 Kč. Horlivému důvěrníku apoštolátnímu p. red. H. Dostálovi ze St. Louisu v Americe, který leží po těžké operaci v brněnské nemocnici, navrhuje poslat srdečný pozdrav a děk za darované knihy pro Apoštolát. Předčítá radostný přepis p. biskupa dra Jantausche o zavedení Apoštolátu v diecési trnavské, za níž jmenování delegáty do ústředního výboru: msgr. dr. Michal Buzalka, farář v Zavaru, a P. Josef Revay, farář v Drahovicích. Vzpomíná také zásluh amerických důvěrníků apoštolátních, jimž usneseno vyslovit upřímné díky. Na návrh jednatele msgra Kozáka kooptován do ústředního výboru P. Chýlek z Přerova. Bulharský

misionář P. Danián, O. Cap., poslal jednateři adresy biskupů tamějších, kteří budou pozváni na unionistický sjezd na Velehrad. Jednatel pořídil nové diapozitivy pro apoštolátní přednášky. Usneseno připravit co možná úplnou serii velehradských obrázků k jubileu svatého Cyrila. Ke třem bulharským studujícím v našem semináři hlásí se noví dva, jež však Apoštolát v nynější situaci finanční sám přijat nemůže. Rozhodnutí ponecháno p. arcibiskupovi. Zpráva pokladníka p. profesora Horáka podala vyúčtování amerických příspěvků. Usneseno pro budoucnost připravit finanční preliminář. Obsáhlý referát tajemníka P. Jemelky zabýval se nejprve přípravami k oslavám jubilea svatého Cyrila. Chystá se společný postup všech slovanských diecézí. Jednomyslně schválen koncept projevu, kterým k oslavě jubilea svatého Cyrila budou pozváni všichni slovanskí katolíci. O příštím sjezdu unionistickém na Velehradě podal už zprávu sv. Otec msgr. d'Herbigny. Sv. Otec se o vše velmi zajímal. Stanovení kněžské organizace Apoštolátu jednoty byly už schváleny. Aby co nejrychleji byla provedena organizace, svolána bude schůze horlivců na úterek, dne 23. listopadu, odpoledne do síně arcibiskupské konsistoře. Redakci apoštolátního časopisu pověřen na návrh diecézního Apoštolátu tajemník P. Jemelka za spolupracovníctví profesora dra Matochy a dra Vašici. Prozatímní administrátorka časopisu přijala definitivně. Uvolnění místnosti v Salesianu usneseno najat pro apoštolátní kancelář a pro soustředění vědecké knihovny a zařízení čtárny. Knihy z Velehradu a z Kroměříže budou tam přestěhovány. Překlad nového životopisu svatého Cyrila a Metoděje od dra Gríve pořídí tajemník P. Jemelka a vydá „Apoštolát“. Za členské obrázky bude použito též prozatímně uměleckých reprodukcí slovanských mistrů z vydání slovinského. Formou apoštolátní je třeba pracovat k prohloubení náboženského života u všech Slovanů. Ke konci přečteny děkovné přípisy i prosby o podporu. Z Belgie, Bulharska a Rumunska žádají o české knihy náboženské. Usneseno jim poslat především modlitební knížky, kancionálky a pod. Také peněžitá podpora povolena nejpotřebnějším.

Poděkováním předsedajícího ukončena tato rušná výborová schůze Ústředního Apoštolátu, jež znova ukázala, jak veliké úkoly má před sebou myšlenka cyrilometodějská. Ani tisíciletím nezestárla, nýbrž právě dnes je moderní a pro nás akutní! — Ústřední výbor se usnesl, aby Apoštolát svatého Cyrila a Metoděje byl označován zkratkou ACM, Apostolatus Unitatis pak AU.

Přátelům sv. Hostýna. V neděli, dne 17. října konána v Kroměříži schůze Matice svatohostýnské. Přítomni byli pan prelát Valoušek, pan kanovník Daněk, pan prof. Fischer, pan arcib. centrální ředitel Holub, pan ředitel arcib. staveb, úřadu inž. Šprindrich, pan továrník Zbořil, p. děkan z Bystřice p. H., pan farář z Třebětice a P. superior. Pan profesor Fischer předložil doplněné plány poutního domu (z technických důvodů upuštěno od stavby suterénu, zato pojata do programu stavba druhého poschodí, vlastně podkrovní, sloužícího k hromadnému ubytování); vytyčen poměr mezi arcibiskupským stavebním úřadem a novostavbou a podány praktické návrhy. Souběžně s přípravnou akcí stavební jde akce sběrací. Zájem je nemalý a docházejí dopisy upřímných přátel, že stavba se podniká. To jest ovšem velikou útěchou, neboť náklad poutního domu bude značný. Doprošujeme se tudíž co nejvíceji dalších obětí upřímných přátel. Jest si vše přáli, aby akce pětilkorunová (každý poutník příspěž na novostavbu alespoň jednou pětilkorunou) nalezla co nejširšího ohlasu. Kdo by chtěl šířit pohlednice neb prodávati „cihly“ ve prospěch poutního domu, ať dopíše na svatý Hostýn. Akce stokorunová (kdo příspěže nejméně jednou stokorunou, bude zapsán na vkusně upravené pergaménové listině, která se vloží do základního kamene), počíná se rovněž utěšeně šířit. Na obzoru jsou akce 1000 korunová a 5000 korunová. Jména těch, kdož příspěží darem nejméně 1000 Kč, budou vyryta na mramorové desce u vchodu poutního domu; jmény dárců nejméně 5000 Kč označí se pak jednotlivé světnice. Podotýkáme ovšem, že poutní dům nemůže na se vzít nějakých závazků k těm, kdož příspěží na vybudování jednotlivých světnic. Již takže proto ne, poněvadž hrubá stavba

menšího pokoje bez zařízení vypočtena asi na 12000 Kč.

Porady o zavedení „Apoštolátu jednoty“, konané dne 23. listopadu 1926 v Olomouci, účastnili se kromě apoštolátních horlitelu z řad diecézního kléru také zástupci řeholního kněžstva. Jednání řídil p. kanovník Jan Stavěl a referoval tajemník UACM P. Jemelka. Debata zabývala se obojí stránkou nové organizace — ideovou i praktickou. Stanovení řečníci, kteří v kněžských skupinách vysvětlili význam akce spolubratřím. Předseda kněžské Jednoty kanovník Kavan pozval referenta i do výborové schůze ústředí. Při kněžských rekolekcích doporučí AU řádovi exhortátoři.

Na oslavu 1100. jubilea narození svatého Cyrila vydá UACM redakci V. Bitnara sborníček jako příručku ke spolkovým jubilejním oslavám. Sbirka bude mít tato čísla básnická: Prolog od Strážovského; Svatý Cyrile! Hurdalek: Narození Cyrilovo, Sušil: Svatý Cyril pachole, Soukup: Cyrilice, Čech: Cyril a Metod, Jablonský: Příchod věrověstů na Velehrad, Čech: Prosba královny Dagmar, Štastný: Svatý Cyril mezi malíčkými, Vrchlický: Křest na Velehradě, Jablonský: Na Velehradě 1863, Strážovský: Smrt světce Cyrila (dramatická scéna), Lutínov: Svatoplukův chrám (epilog).

Známky opořebované na misie. Jak čtenářům Apoštolátu je známo, odesíláme všechny známky nám zasláné na misie do Belgie. Posledně nám jich větší množství poslali P. Večeřa z Olomouce a Fr. Sehnal z Velkých Prosenic již po druhé přinesl na 2000 známek a j. Známky rozřídí v kněžském semináři v Lovani v Belgii. Za 35 let činnosti utržili již za známky 400.000 franku, které všechny věnovali na misie v Africe. Obdrželi jsme dopis ke konci listopadu od J. Nolsa, v němž byla vyslovena naděje, že i v příštím roce budeme pamatovati na ně našimi známkami. Je po nich velká poptávka. Každý může buď přímo na J. Nols, Grand Seminaire, Liège Belgique, posílati známky, nebo na administraci Apoštolátu v Olomouci, Wurmová 13.

Na Hlubinu. Pozorujeme zajímavý úkaz. Doba je materialistická a bezvěrecká a všichni myslí, že pokrok je jen v tom směru možný, když o duši

se nebude vůbec mluvit. Zatím mladí dominikáni v Olomouci odhodlali se vydávati časopis čistě duchovně-náboženský „Na Hlubinu“ a hned v prvním roce získali přes 2500 platících odběratel. V novém roce bude vycházeti měsíčně a stojí ročně 25 Kč. Objednání lze v klášteře dominikánů v Olomouci. Čtenářů velká většina jest z laiků. Z toho je viděti, že se probouzí touha poznati hlouběji náboženský život, který jediný vnáší pokoj a klid do duše. Beletristické revue zanikají, náboženské časopisy rostou. Odklon od hmoty je tu patrný a touha po Bohu osobním jest nezadržitelná. Požádejte o číslo ukázkové a jistě se vám zalíbí.

Vyznání sv. Augustina. Nakladatelství páně Kuncířovo v Praze dobře pozoruje touhu lidstva po věcech náboženských a hlubokých, proto se odhodlalo vydati krásné a velké dílo „Vyznání sv. Augustina“. Dílo má 550 stran o 13 kapitolách, v nichž vypisuje svatý Augustin svůj život. Své bludy a poklesky předvádí ze svého mladého života, aby ke konci dokázal, že duch lidský nikde nenalezne klidu než v Bohu. Není hlubší knihy po Následování Krista pro duchovní život nad Vyznání sv. Augustina. Dílo přeložil velmi pečlivě Mikuláš Levý. Doporučujeme každému, kdož se zajímá o náboženský život. Kniha by neměla scházeti u žádného inteligenta, ale také v našich rodinách by se dobře uplatnila.

K 200. výročí svatořečení sv. Aloise. P. Josef Rybák T. J., patří nesporně mezi nejlepší naše konferenciéry. Řeči jeho jsou jednotné a pevně staveny dle moderních zásad homiletických a prozrazují nejen hlubokou erudici dogmaticko-filosofickou, ale i obratnost stylistickou, nad to pak prohráty jsou kouzlem srdečné intimity a vroucí přimhouřenosti. Slovo toto platí zvláště o jeho nové knize „Za pravdou a krásou“, věnovanou patronu mládeže sv. Aloisi. Autor koncipoval své dílo jako triduum duchovních cvičení o 14 úvahách, v nichž představuje světe způsobem zvláště praktickým, nabádaje tak katolickou mládež účinněji k úvaze, modlitbě a sebezáporu. Na konci každé úvahy připojena případná modlitba, kterou lze vykonati buď po kázání s kazatelnou nebo před oltářem

při následující pobožnosti. K památce 200. výročí svatořečení sv. Aloise práce Rybákova jest čestným tributem českým a jako takový jest opravdu vkusně vypravena, takže hodí se vždy jako pěkný dárek mládeži, buď když školu opouští nebo k sv. břimování. Knihu doda každý knihkupec nebo Cyrielometodějské knihkupectví Gustava Francela v Praze I. Cena 7 Kč.

Modlitby za v Pánu zesnulé. Dle nových překladů sestavil dr. J. Hejčel. Věnováno památce hrdinů padlých ve světové válce 1914-1918. Kniha tato obsahuje veškerý pobožnosti, jimiž církev katolická tak laskavě uctívá památku zesnulých. Jsou to modlitby, provanulé uchvatnou poesii, plně blaživé útěchy a nezdolné naděje. Cena úhledné knížky jest pouze 5 Kč, poštou 6 Kč. Objednávky vyřizuje administrace Dědictví svatojanského v Praze IV., Víkárská ulice č. 35.

Úsudek z úst Afričana. Když byla v létě otevřena v Paříži nová mešita pro tamější turecké obyvatelstvo, pozvali k té slavnosti též sultána z Maroka, který právě v Paříži dlel. Po slavnosti zavedli ho do přední restaurace. Chtěli mu dáti příležitost, aby se obdivoval moderním tancům, jako „tango“ a „foxtrott“ a pod. Tázali se ho pak, jak se mu ty tance líbí. Odpověděl: „Nemohu pochopit, jak mohou mužové západní Evropy dovoliti svým ženám a dečrám něco takového!“ Vskutku zasloužený políček moderní zpustlosti! Teď už musí náš Afričan učiti, co se sluší a co nel

Dvojiho zisku bychom dosáhli, kdybychom napodobili moudré Švýcary. Státní úřady ve Švýcarsku, jak píší noviny, uložily daň všem ženským osobám, které mají málo zahalený krk a ruce, nebo které nosí krátké sukně. První pokuta jest 50 švýcarských franků, ale stupňuje se při novém provinění. Kdybychom zavedli u nás takovou daň, dostala by státní pokladna pěkné peníze a zmizela by moderní nestydatost z veřejnosti.

Chvalitebná nařízení, která vydal Mussolini, zasluhují zaznamenání. V Miláně dal zavřítí všechny ženy, které z karet prorokovaly druhým budoucnost. Rozkaz rozkřiven na celou Itálii. Zvláštním cirkulárem upozornil všechny úřady, aby přísně stihaly všechny nestydatosti šířené spisy nebo obrázky. Co pohoršlivého kdekoliv najdou, mají

konfiskovati. Jak plní úřady tato nařízení, nevíme, ale jistě je dobrá vůle chvály hodna

Do katoľické cirkve byla přijata

slavná norvěžská spisovatelka Sigfrid Undset. Řekla sama, že přišla do katolické cirkve ne z luteránstva, nýbrž z pohanství.

II. U bratří.

Velehrad pozdravuje Nitru. K radostné slavnosti svěcení základního kamene pro nový misijní dům na vrchu Matky Boží v Nitře, která se konala dne 10. října 1926, poslal UACM blahopřejné pozdravy. Vzpomenuto v nich úzkého svazku lásky, jimž už před tisíci lety Nitra jako město Metodovo spíata byla s naším Velehradem. Pan biskup nitranský dr. Kmeľko apoštolátní přepis předčítal při slavnostním svém proslovu — k veliké radosti všech účastníků. Bratrský časopis slovenský „Ilasy z katol. misii“ ve své zprávě o nitranských slavnostech vyzvedá zvláště vřele, že „Velehrad pozdravoval Nitru“.

Čechové na Volyni. (Polsko.) Ústřední Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje snažil se vždy vyhovět prosbám zahraničních krajanů, kdykoli volali po pomoci hmotné či duchovní. Z bývalého záboru ruského na Volyni ozývaly se po léta prosby o české kněze-misionáře. Občasné misijní cesty, jak o nich bylo referováno vždy v našem časopise, vykonaly mnoho dobrého. Také zásilký české katolické četby byly přijímány v krajaňských osadách s velikou radostí a vděčností. Přece však nejvroucenějším přátel volyňských krajanů i jejich církevních představených bylo, aby měli mezi sebou stálého českého kněze. Laskavostí p. arcibiskupa olomuckého, dra Leopolda Prečana, a ochotou našich stát. úřadů došlo na podzim r. 1926 k splnění tohoto vroucího přání. Duchovní správu volyňských Čechů převzal prozatím na půl roku mladý, horlivý kněz P. Jindřich Křenek ze St. Bělé. Z osady Hruszowice u města Rowno navštěvuje jednotlivé osady krajaňské na Volyni, vyučuje české děti v šesti obcích, koná i večer křesťanská cvičení pro dospělé a po nedělním pozhénání mívá střídavě s mládeží poučné besídky, jednou pro hochy, po druhé pro děvčata. Oblasti takové misijní duchovní správy jsou velké vzdálenosti jednotlivých obcí. Tak do

města Rowna, kde naši krajané, sdružení v České Matici školské zřídili si svoji českou školu, je z Hruszowice 19 km daleko. Do Kurdybáně asi 12 km, na Malý Špakov 7 km, do Velkého Špakova 9 km, nejbliže je chodníkem na Martinovku — jen 3 km. V malém Špakově vyučuje se po každé v jiném domě a k vyučování sejdou se i rodičové. A právě tento veliký zájem našich krajanů, a to nejen katolíků, ale i pravoslavných, o náboženské vzdělání, jehož dosud bolestně postrádali, činí tu namáhavou práci radostnou a milou. A nebyli by ti krajané volynští ani Čechy, kdyby nemilovali a netoužili po českém zpěvu. A tak po této stránce otevírá se vděčné pole obětavé lásce pastýřské: zpěvem k srdci, srdcem k Bohu. Nemají však českých zpěvníčků, kuncionálků, děti nemají katechismů. UACM. poslal prozatím první výpomoc! K vánocům vystoupí po prvé mladí ochotníci v české vánoční hře! — Nezapomínejme na své krajaný zahraniční!

Americká obětavost. Pod tímto nadpisem bývají vždy v minulém ročníku apoštolátním uveřejňovány výkazy příspěvků amerických členů apoštolátních, jak je kvitovali delegáti po svých pobožnostech, konaných od února do srpna r. 1926, mezi krajaný za mořem. Prohlédnuv po návratu do vlasti tyto výkazy americké, pokládám za svoji povinnost doplnit je, pokud byly uveřejněny neúplně, a připojit výkaz nových příspěvků, došlých po odjezdu delegátů. 1. Zpráva o první misijní pobožnosti delegátů v Clevelandě, Ohio (v kostele P. Marie lurdské), neudávala výše obnosu, sebraného kostelní sbírkou při pobožnosti. Ta činila 259.13 dolarů. Celkem obětovali tedy osadníci P. Marie lurdské (Rev. Zlámal, farář) v Clevelandě za r. 1926 pro Apoštolát 357.13 dolarů. 2. Nebyly uveřejněny v Apoštolátě kostelní sbírky apoštolátních členů: a) z Prahy a Cedar Hill v Nebrasce, kteří

přispěli celkovým obnosem 137,50 dolarů; b) z Brna, Nebr. (farář Rev. Bauer) — obnos 47 dolarů; c) z Abie, Nebr. (farář Rev. V. Mlejnek). 58 dolarů d) z Linwood (přifařen do Abie), 36 dolarů; e) z Lindsay, Nebr. (kostel filiální), 102,50 dolarů. 3. Příspěvky z Dodge, Nebr., byly sice uveřejněny podrobně, ale z textu vypadl nápis, odkud sbírka pochází, takže se zdá být pokračováním předchozího výkazu z Cedar Rapids, Ia. A přece zasluhují obětaví osadníci v Dodge, Nebr., i se svým horlivým duchovním správcem Rev. V. Havlíčkem, aby se ke své sbírce 381,03 dolarů mohli přihlásit jménem své nábožensky i národně uvědomělé osady dodžské. 4. Nové příspěvky apoštolátní poslali: a) sl. Emilie Slovácová (a její zemřelí rodiče) z New Yorku, jako zakládající členka (prostřednictvím pí. Postavové), 25 dolarů; b) pí. Barbora Petriková (se svojí živou i mrtvou rodinou) z New Yorku, zakládající členka, poslala prostřednictvím sl. Pištěkové 25 dolarů; c) zaslila p. red. Dostála z „Hlasu“, úhrnem 29 dolarů. (Přispěli k ní: p. Fr. J. Okruhlik, Texas, 2 dolary, p. Josef Bochníček, Nebr., 5 dolarů, členářka „Hlasu“ z Weston, Nebr., 3 dolary, pí. Františka Brucknerová (i za Fr. a Annu Brucknerovy), 19 dolarů.) d) Pí Marie Gabrhelová (i za živou a zemřelou rodinu) z New Yorku, zakládající členství, obnos 25 dolarů, zaslala důvěrnice sl. Pištěkové z New Yorku, spolu s příspěvkem 1 dolar od sl. Ernestiny Lunjákové; e) p. kanovník Stavěl odvedl drobné dary z Ameriky — osobně mu dané — v obnose 502 Kč; f) II. zaslila amerického „Hlasu“: 5,60 dolarů, za něž vyplatil p. red. Dostál 200 Kč — dodáváje ovšem na zaokrouhlení obnosu ze svého. (Ke sbírce přispěli: N. N. Omaha, Nebr., 1 dolar, p. Jan E. Bruzek, Minn. za rodinu, 2 dolary, pí. F. H. Hanusová a pí. Anna Hanusová z Californie po 1 dolaru, tedy 2 dolary, a paní A. Šimonová, Ore., 0,60 dolaru.) g) Rev. Výtlisk z Nového Hradce v Sev. Dakotě, od Oltářního spolku své osady 25 dolarů; h) Rev. Josef F. Bauer z Bruno, Nebr., 5 dolarů, od pí. Witterové z Bruno. Všem obětavým dárcům i zprostřed-

kovatelům srdečně Pan Bůh zaplatí Fr. Jemelka, delegát a redaktor Apoštolátu.

Američtí misionáři P. Řehoř a P. Pokorný; T. J., ujal se po městěním pobytu v městě Buffalo u Niagary opuštěné české osady v Nebrasee Prahy a Cedar Hill, které po úmrtí p. faráře Rev. Šupka zůstávaly od velikonoce bez duchovního správce. Obě sesterské osady jsou úplně české, ale lincolnský p. biskup neměl českého kněze, kterého by tam mohl poslat. Jsou tedy naši krajané v Praze a na Cedar Hill jistě rádi, že se jich a zvláště jejich pěkné katolické školy ujali naši misionáři. Odtamtud najdou si již cestu k další misijní činnosti!

Nový biskup, přešovský O. Petr Pavel Gojdič přijme biskupské svěcení v Římě a převezme od Nového roka správu své diecése.

Za podpory ÚACM, vydal O. Dimitrij Popovič, profesor gymnasia v Chustě na Podkarpatské Rusi, otecky psanou knížku „Vam, so lodkije molodje bratia“ s předmluvou mukačevského p. biskupa Petra Gebeje. Jsou to rady zkušeného vychovatele, který celým srdcem miluje mládež, zvláště studentskou. Knižka vykoná dobré poslání a je ráda čtena.

Padesátý semestr vyučuje už letos v bohosloveckém semináři generální vikář přešovské diecése dr. Mikuláš Russnák. Účastnil se živě hnutí unionistického i na poli vědecké práce. Rád přijížděl na náš Velehrad o poutích a sjezdech. Na mnohá ljeta!

Poláci a unionismus. V listopadě roku 1926 konal se ve Vilně poradní sjezd o unii. Súčastnili se ho: mohylevský arcibiskup Eduard Ropp, podleský biskup Henryk Prezdziecki, lomžinský biskup Stanislav Lukomski, piňský biskup Zygmunt Łoziński, lubelský biskup Fulman; dále: bývalý provinciál polských jesuitů a nyníjší představený misijního domu v Albertyně pod Slonimem P. Pjontkiewicz, konečně nedávny konvertita Filip Morozov. Ustanovení misijního programu ve východních zemích Polska jest jistotně problémem prvotřídním. Jedná se o rozhodnutí, zdali pravoslavní mají býti uváděni do církve dle latinského nebo dle východně-slovanského ob-

řadu. Jeví se v polské společnosti dva proudy. Jeden uznává za nutné šíření unie, v níž vidí prostředek k hromadnému získání pravoslavných mas katolické církvi. Druhý proud tvrdí, že opravdovým katolickým uvědoměním se vyznamenávají jen příslušníci latinského obřadu. Dostatek důkazů prý skýtají události v době ruského vpádu do Haliče, kdy unité hromadně se obraceli na pravoslaví na výzvu poslaného tam archimandrity Eulogia. Sjezd biskupů však zaujal jiné stanovisko. Zpráva vilenské konsistoře zní: „Poněvadž katolická církev nejen vítá s radostí pobloudilé bratry, kteří se k ní vrací, ale má též povinnost jim jejich návrat usnadnit, považuje za vhodné, nebrát jim zařízení, na která zvykli a která s katolickou vírou se shodují. Za tím účelem mají katoličtí misionáři jim ponechat i jejich slovanský obřad a nedotýkati se ničeho, co s vírou bezprostředně nesouvisí. Nové farnosti z přestoupivších farníků, kteří svůj dávný obřad si chtějí uchovat, obdrží název: Katolická farnost východně slovanského obřadu.“ Poradám bylo zasláno papežské požehnání, které nejvýmluvněji svědčí o tom, že názory příslomných biskupů se shodují se záměry svaté Stolice.

Slovinci chystají jubilejní pout na posvátný Velehrad. Katolický deník bratří Slovinců „Slovenec“ ze dne 21. listopadu t. r. píše: „Do slovanského Říma — na Velehrad! První slovinská pout na Velehrad! Vloni, ve svatém jubilejním roce, putovali jsme do Říma. Přítští rok budeme slaviti slovanské jubileum víry, totiž 1100. narozeniny našeho apoštola svatého Cyrila. Po celém slovanském světě bude oslavována památka svatého Cyrila a Metoda, slovanských apoštolů a kulturních učitelů, především na Velehradě, který byl dle starých zpráv střediskem činnosti našich apoštolů. Na Velehrad, do slovanského Říma, budou putovat poutníci ze všech slovanských zemí! Nesmíme býti poslední! Myšlenka naší pouli zrodila se na letošních poradách jugoslavských biskupů v Zagřebě. Organisováním slovinské pouti je pověřen Apoštolát svatého Cyrila a Metoda v Ljubljani a v Mariboru. Pojedeme zvláštním vlakem na Vídeň a Brno. Na Velehradě se zdržíme celý den. Zpět pojedem nejkrásnějším krajem slovenským. Cesta naše má

význam náboženský jako zbožná pout, ale přispěje také k poučení a osvězení! Budeme mít s sebou pěvecký sbor. S české strany je přichystáno bratrské přivítání. V duchu myšlenky cyrilometodějské, v duchu našich společných apoštolů a učitelů obnovíme bratrské svazky s Čechy a Slováky. Na Velehrad přivezeme nový prapor, který věnujeme svaté památce slovanských apoštolů. Pout bude trvat asi pět dní. Vydáme se na ni v polovici srpna tak, abychom mariánský svátek dne 15. srpna slavili na Velehradě společně s Čechy a Slováky. Vydání poutní bude obnášet asi 700 dinarů za všechno, za jízdu, stravu i nocleh, v II. třídě o něco víc! Byly nám slíbeny veliké výhody! Podrobnosti sdělíme po Novém roce. Přihlášky přijímají podepsané odbory: Ljubljana, Rožna ulica, 11., Maribor, Glavni trg, 7. Za Apoštolát svatého Cyrila a Metoda v Ljubljani: dr. Fr. Grivec, předseda, dr. A. Snoj, tajemník. Za Bratrstvo (Apoštolát) svatého Cyrila a Metoděje v Mariboru: dr. Fr. Cukala, předseda. J. Kupčič, tajemník.“ Katoličtí Slovinci jsou tedy první, kteří se chystají uctít 1100. výročí narozenin svatého Cyrila jubilejní pouti na náš Velehrad. S nimi přijdou i bratři Hrvaté, a jak doufáme, i ostatní katolíci slovanskí. Počátek slavností jubilejních bude 14. února. O prázdninách koná se V. unionistický sjezd mezinárodní na Velehradě. Vitající už nyní poutní provolání bratří Slovinců s upřímnou radostí, chceme v náboženském obrození svého národa připravovat nejradostnější vzpomínání velikého díla Konstantina Cyrila, jež Prozřetelnost dala Slovanům, aby život měli.

Svěcení farního kostela v Bělehradě. Katolíci v srbském Bělehradě se činí. Dne 24. října byly posvěceny zvony pro obnovený a rozšířený farní chrám, který má nyní 5 lodí a zbudován je v goticko-románském slohu většinou ze sbírek katolíků. Poněvadž je kostel posvěcen Kristu Králi, bylo jeho posvěcení slaveno dne 30. října a tak oslaven po prvé i nový církevní svátek v Bělehradě. Hlavní oltář má obraz nejsvětějšího Srdce Páně, levý oltář blahoslavené Panny Marie a pravý svatého Antonína Paduánského. Nový kostel jest dosti prostranný a má též elektrické osvětlení.

† P. Ant. Puntigam. Ve Vidni ze-

mřel po dlouhé nemoci známý jezuita P. Puntigam, který před válkou i za ní působil požehnaně v Bosně, a to v Sarajevě a v Trávníku. Náš Apoštolát přinesl z jeho pera mnoho článků, jimiž nás obeznamoval se životem Bosny. Byl vudcem katolického studentstva a „generální zebřák“ Bosny, jak se sám žertem nazýval. Poslední dobu bydlel ve Vidni a založil „Eucharistický svaz národů“ O. v p.!

Na bulharské misi. Od první zásilky zůstalo 16.10 Kč, dále poslal p. Václav Marek, rolník ve Vatině u Žďáru 6 Kč, celkem 22.10 Kč

Sjednocená církev řeckokatolická v Polsku ztratila jednu z nejlepších svých hlav. Dne 21. listopadu 1926 zemřel titulární biskup lucký dr. Josef Bocian, horlivý spolupracovník metropolitů šeptického, ve věku teprve 47 let. V pohřební řeči vytkl metropolita šeptický život zemřelého biskupa jako život mučedníka a vyhnance. Ještě mladému a učenému knězi svěřil před světovou válkou správu duchovního semináře řeckokatolického ve Lvově. V ruském zajetí — nejist svým životem — vysvětlil ho za biskupa a chtěl ho mít biskupem v Lucku. Ale vláda toho nedovolila a tak zůstal až do své předčasné smrti biskup dr. Bocian sufragánem lvovským. V tragedii jeho života jako by se odrážela tragédie Unie, která dle slov metropolitů nemůže se rozvinout a pod svá křídla pojmát bratři žijících na Volyni, Podlesí, Bílé Rusi, Ukrajině a v kraji chelmském! Zvěčnělý biskup dr. Bocian byl od studentských let přítelem našeho Velehradu a horlivějším myšlenky sjednocení. Účastnil se také unionistických sjezdů velehradských! Bůh mu odplat jeho apoštolskou práci.

Slovanské služby Boží v Londýně. Společnost svatého Jana Zlatoústého uspořádala v sobotu před svátkem Krista Krále slavné služby Boží v jazyce slovanském v katedrále westmin-

sterské. Katedrála byla přepažena nádhernou ikonostasí. Kolem obrazu Krista Krále kupily se po obou stranách obrazy církevních Otců západních a východních, vše vymalováno dle středověkých vzorů novgorodských a kyjevských. Mši svatou sloužil ruský kněz Vladimir Abrikossov. Pochází ze vzácné rodiny moskevské. Byl spolu s arcibiskupem Cieplakem odsouzen k smrti, trest byl mu však zaměněn za trvale vyhnanství. Asistovali mu kněží francouzský a belgický, přešli k obřadu východnímu. Služeb Božích se účastnili kardinál Bourne a biskup d'Herbigny, předseda orientálního ústavu římského. Služeb Božích účastnilo se na tři tisíce lidí všech stavů.

„Sv. František z Assisi a Čechové.“ 1226-1926. Uspořádal Antonín Šorma. Nákladem Československé akciové tiskárny v Praze 1926, stran 166 velkého kvartu, cena 20 Kč. Trvalým památkovníkem letosního františkánského roku u nás bude bezesporu bohatý sborník, jehož vydání a upořádání svěřila Lidová akademie povolaným a v podobných podnicích osvědčeným rukám spisovatele A. Šorma. Přední badatelé a autoři snesli tu v 19 větších i v četných drobnějších příspěvcích spoustu nepřehledné a často málo známé neb vůbec neznámé latky o vlivu svatého Františka a jeho řeholi, o dějinách františkánského kultu, o hlasu jeho poesie, o historii českých klášterů svatého Františka, o staré františkánské Praze, o obrazech, medailích svatého Františka Serafinského i ostatních svatých a blahoslavených jeho řádů atd. atd. Živé slovo úvah a přehledu, fotografických snímků, dřevorytů. Kniha je vzorně vypravěna: tištěna na křídlovém papíře krásnými zřetelnými typy. Písní účel jubilejní publikace „Oslava Serafinského Chudáčka z Umbrie“ určoval i cenu knihy, která se stane dojísta tím, čím by měla býti: Lidovou čítankou o svatém Františku Serafinském u nás.

Lidové knihkupectví Ignác Hofírek, Olomouc.

Dodá: Veškeré literární novinky, zvláště knihy zábavné, poučné, náboženské (misály, breviáře, codex atd., vše nejnovější vyd.), divadla, hudebniny. Jediné lidové knihkupectví v olomoucké diecési! Poznačte sobě adresu!

OLTÁŘE, SOCHY, JESLIČKY,

a ostatní vnitřní zařízení chrámová a jeho opravy pečlivě a levně provádí absolvent státní školy řezbářské

Mořic Studeník v Krásně nad Bečvou,

odborný závod pro umělecké práce kostelní a dekorační.

KNĚŽSKÉ ODĚVY zhotovuje za nejlevnější ceny

František Špunda, seminární krejčí v Olomouci

(naproti semináře).

Stále na skladě: plátěné a celuloidové kolary, birety, náprsenky
za nejlevnější výrobní ceny.

Akciový parní mlýn ve Slatinicích u Olomouce

vyrábí nejlepší druhy pšeničných a žitných mouk a dodává je
zákazníkům z celé střední Moravy Obraťte se s důvěrou na
naš solidní závod. Telefon: Slatinice 2. Stanice: Slatinice.

Mezihoří díl I.

Například Vlasta Javořická. Nejkrásnější tento český román, jaký vůbec kdy byl vydán, počíná
v době válečné. Myslivec Křemen zamiluje se do mladé u štelky lady. Leč mají oba mnoho
nepřátel a zvláště Křemenovi, muži šli. hrdnému, nešťáku poměrně r. chle povýšení. Je očerněn
z velezrádných úmyslů a odvolán náhle do války. Zdržen opouští svou Ladu i s ní; otec jeho
pod t. 21 zámurku raněn mrtvici. Stran 392 cena 20 Kč. Odběratelé našeho listu mají zvlášť
vysokou slevu. Posílá nakladatelství Šupkových lidových povídek v Úradci Králové

Jediný katolický ústav:

Národní pojišťovna,

ake spol.,

ředitelství pro Moravu, Slezsko
a Hlučínsko

v Brně, Koblišná ul. 1.

Jediná nekartelovaná pojišťovna

Veškeré odbory pojišťovací

Všechny tiskopisy

pro jednotlivce, spolky, druž-
stva, nakladatelství, banky,
záložny, továrny atd.,
ve vkusné úpravě,
rychle a levně
dodá

Varhany

harmonia, piana, prospektní pišťaly
a veškeré hudební nástroje
nejlevněji a nejrychleji dodá první
česká firma na Moravě (založena
r. 1862)

M. Strmiska a F. Imrich,

Uh. Hradiště.

Rozpočty zdarma a franko.

*Lidová tiskárna
v Olomouci*

Lidové závody tiskařské a na-
kladatelské, spol. s r. o.

Kláštérni 12. Mlýnská 11.

Mešní vína:

zaruč. přírodní neporušená, vynikajících jakostí:
 „Slovenské“ jemné Kč 7 50 1 l
 „Vlaský rýžlink“ jemné a lahodné Kč 8 50 1 l
 „Biskupský rýžlink“ veselejší Kč 9 50 1 l
 „Biskup. výběrek 1a“ plné, silné Kč 10 50 1 l
 „Cortese bílé“ speciál 1a aromat. Kč 11 50 1 l
 Tokajské Szamorodné, veselejší Kč 12 50 1 l
 Doporučuje a zasílá v sudech i v lahvích od
 12 litrů výše přísečný dodavatel mešních vín

Al. Čížek v Humpolci.

Transitní vinné sklepy Praha-Vinohrady,
 Kramerlova 15

Vína pocházejí z biskup. vinic a jsou v chemickém státním ústavě v Praze analysována, tak že přírodní původ jich jest odborně zjištěn.

**K a m n a
K o s m o s
O l o m o u c 7.**

Založen 1865.

Podporujte katolický módní závod

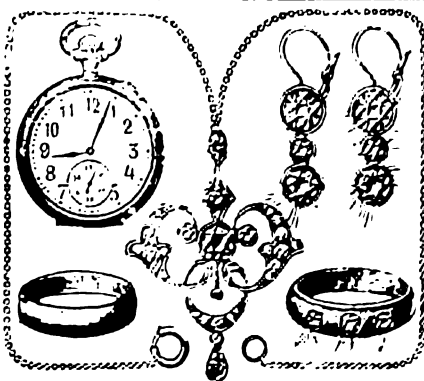
*Richter & Hill,
Olomouc.*

Dámské látky

Dámská konfekce

Koberce, záclony, pokrývky

v největším výběru a za nejlevnější pevné ceny.

Doporučujeme bezkonkurenční závod

Karel Murla

V OLOMOUCI, Anglická 29.

Bohatý sklad klenotů, zlatého a stříbrného zboží, hodiny od nejlevnějších do prvotřídních. Vše pod písemnou zárukou. Odborná dílna pro veškeré správk.

Mešní roucha, korouhve,
prapory a církevní
náčiní

objednejte jen u fy

F. Stadník,
Olomouc,

Kadidlo — Koláry —
Opravy

Moravsko- slovenská banka

centrála v Olomouci.

Filialky:

Bratislava, Brno, Hlučín, Hradec Králové, Opava, Praha, Šaštín, Uherský Brod, Zohor a Žilina na Slovensku.

Vlastní a svěřené prostředky
cca Kč 150,000 000 —.

Provádí veškeré bankovní a průmyslové transakce za nejvýhodnějších podmínek. Přijímá za velmi výhodných podmínek vklady na vkladní knížky a běžné účty. Dotazy zodpoví zdarma ředitelství centrály a filiálček.

Telefon Olomouc: 666 a 795.

Adresa telegramů: Moravoslovenská.

Lidové závody tiskařské a nakladatelské spol. s r. o. v Olomouci

vytisknou Vám každý tiskopis od nejjednoduššího až po nejvýpravnější dílo svědomitě v bezvadné typografické úpravě za přiměřenou cenu. Tisky, které z našich dílen vyšly, Vás o tom přesvědčí v plné míře. Návrhy a rozpočty zdarma.

SVŮJ K SVĚMU!

SVŮJ K SVĚMU!

POHOVKY-MATRACE

otomany, rolety a spací křesla koupíte nejlépe v I. českém závodě
u čalouníka

CHODĚRY V BRNĚ, Falkensteinerova 12.

Telef. č. 723 VIII.

Těž na splátky.

Správky se přijímají.

Neopomeňte opatřit do své domácnosti pro náhlé případy
v noci poruch zažívacích (zvracení neb průjmu) osvědčený
bylinný výtažek

„Vade mecum“

zákonem chráněno

a litovali nebudete. Obdržíte v lah. ve všech lék., drogeriích
i zádruze neb u výrobny „VADE MECUM“ DAŠICE C.

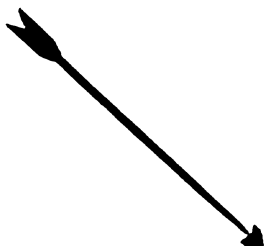
Ilas z obecnosti:

P. T. Vaše „Vade mecum“ koná výtečné služby, zažete ml
co nejdříve novou zásobu.

Dr. Bonifác Segeta, ředitel gymnasia v Kroměříži.

Nejlevnější a
nejvkusnější
tiskopisy

dodává

knihtiskárna
„S N A H A“
Fr. Olšovský
v Hranicích.

Pane doktore!

Jsem Vám neskonale povděčna, že jste mně
doporučil včera tu

**znamenitou mentholovou
francovku**

ALPU

Nikdy ji nenechám vyjít, neb podobný pří-
pravek jest v domě přímo pokladem.

Dle Vaší rady jsem obkládala náčinky na
celou pravou stranu kyčle a zlořečené ischi-
atické bolesti ustaly.

Tak mluví dnes celý svět a jest každý proti
sobě, kdo koupí na podobné bolesti různé,
tak vtíravě doporučované, ale bezcenné věci.
Proto nutno dbáti vždy na zák. chráněné
jméno a odmítnouti vše, co na lahvičce,
nálepce, kloboučku i plombě není opatřeno

j m é n e m

ALPA

APOŠTOLÁT

sv. Cyrila a Metoda pod ochranou bl. Panny Marie

Ročník XVIII.

Únor 1927.

Číslo 2.

Poslání svaté duše Cyrilovy.

Ŕ. Odvalil. — K 1100. výročí jeho narození.

*Chystá se duše na pozemskou pout.
Jde rozkaz Páně vyslechnout,
jde pro svůj osud před trůn Boží,
než se kde v lidskou kolébku složí.*

*„Duše, můj tvore, se smutné země
pronikla bezradná modlitba ke mně,
bida, již déle neodolám.
Proto tě k tvému určení volám.*

*Slyšíš ty hlasy, jež úpějí temně?
Volá po světle Slovanů plémě.
Úmorná práce pro život celý —“
„„Pane, zde jsem, ať milost tvá velí!““*

*„Únavou padneš na té liše —“
„„Budu ji orat věrně a tiše
a kde sil mých se nedostane,
ty bratra dáš mi, Kriste Pane!““*

*„Budou tě za tvou práci šlváti.“ —
„„Tím Tobě chci se podobati.““ —
„Budou tě tupit, na soudy vodit.“
„„Budu jen ve tvých šlépějích chodit.““*

*„Nuže, pak jdi s tím losem dolů,
se slavným losem apoštolů,
s řekami milosti, s Duchu váním
a s velikým mým požehnáním.*

*Nesčetný lid — ba, rodina celá
národů čeká na slova tvá vřelá,
lid, který v dravém vlnobití
zápasí o duši i o své bytí.*

*A já ti dám milost: kde noha tvá stane,
tam stanou i vlny rozpoutané,
v té zemi jim pevnou postavím stěnu;
a ty si tu zem zvol za odměnu!"*

*„Ó Pane, pak dej mi tu krajni, tu zadní!
Ať nemohou dál již vrahové zrádní,
ať zachráním lidem i věčné jich spáse
co nejvíc — všechno, co zachránit dá se!"*

*„Ale tam přiboj shltne i tebe!"
„Budu jak Ty, když přišel jsi s nebe
bojovat s peklem, jež chtělo krev tvoji,
než u tvých nohou vzdalo se v boji!"*

*„Bude ti hořký tvůj zvolený kout!
V zemi té divné mnozi tě zradí,
do srdci jiné na místo tvé vsadí,
na tebe dovedou zapomenout —"*

*„Ach, Pane, všude nevděk se rodí,
za Petrem vždy Jidáš nějaký chodí —
ach, toť i Srdce tvého je rána —
nemůže učedník větším být Pána!"*

*„Ale já jim tam pro tolik zlob
nenechám k útěše ani tvůj hrob!
Budeš jim jednou, v hanebném dni,
zbytečný zcela — poslední!" —*

*Ale již neslyší varovná slova.
Tajemnou spleť
osudů leť
v osud svůj velká duše Cyrilova.*

mládí sv. Cyrila.

*(Z knihy dra Grivce „Slovanská Apostola sv. Ciril a Metod.",
str. 7-11.)*

Nejmladším ze sedmi synů Lvových byl Konstantin, později zvaný klášterním jménem Cyril. Narodil se koncem roku 826. nebo počátkem roku 827. (Slavíme tedy letos 1100. narozeniny Cyrilovy.) Matka mu vzala kojnou. — „Tu dítě," vypravuje staroslovenská legenda, „nijak nechtělo na cizí prsy, ale jen k matce. To stalo se z boží Prozřetelnosti, aby bylo dobré dítě z dobrého rodu odkojeno prsy neposkvrněnými. Potom žili zbožní rodiče v Pánu zdrželivi

jako bratr a sestra a zůstali věrni tomu slibu plných 14 let, až je odloučila smrt."

Konstantín (Cyril) byl čilý hoch bystré hlavy. Učil se tak dobře, že byl prvním mezi spolužáky. Všichni se mu obdivovali. V mladické živosti rád pospíchal do okolí soluňského a tam si hrával. Jak bylo tehdy zvykem v lepších společnostech hochů, rád se bavil lovem ptáků pomoci krahujců k tomu cíli vycvičených. „Jednou šel se svými druhy do polí a vzal s sebou svého krahujce. Solvaže však ho vypustil, poslal Bůh silný vítr, který ptáka uchvátil a odnesl pryč. Hocha tato ztráta oblíbeného ptáka tak zdrtila a zarmoutila, že po dva dni neokusil ani jídla. To Bůh milostivý ve své lásce k člověku k sobě ho připoutal, poněvadž nechtěl, aby přilnul k věcem světským. Jako kdysi Placida“) (Eustachia) zajal na jelením lovu, tak získal Konstantína ztrátou krahujce. Když u sebe rozmyšlel marnost tohoto života, pravil si kajícně: „Takový je tedy ten život, že místo radosti dává starosti a žal? Od tohoto dne dám se na jinou, lepší cestu a nepromarním svých dní v oběti takového života."

„I chopil se učení, zavřel se do své světnice a učil se z paměti spisy svatého Řehoře Naziánského (Bohoslovce). A znamení svatého kříže vyznačil na stěně a na počest svatého Řehoře napsal takovouto modlitbu: „Ó svatý Řehoři, člověče podle těla, anděle však podle duše! Ty tělem jsa člověk, andělem jsi se zjevil! Vždyť tvoje ústa jako seraf oslavují Boha a výkladem pravé víry osvěcují svět. K tobě se s důvěrou a láskou utíkám, přijmi mne a buď mi učitelem a vůdcem!"

Tak vypravuje staroslovenská legenda. I kdyby to nebylo do slova pravdivé, je přece jisto, že se něco přihodilo, co čiperného hocha odvrátilo od mladistvé dovádivosti k vážnému přemýšlení a k zájmu o věci duchovní. Jisto je, že si svatý Cyril zvolil svatého Řehoře Naziánského za svého ochránce a že se mnoho obíral jeho spisy. Hochovi se asi zvláště líbil Řehořův zbožný, básnický popis vlastního života. Těmi básničkami se rád zabýval a učil se jím z paměti. Svatého Řehoře snažil se následovati ve smýšlení i v životě. Po příkladu svatého Řehoře byl také Cyril jako anděl v lidském těle. Následoval ho v lásce k svaté vědě a v náklonnosti k duchovnímu životu a k samotě. Ač byl Cyril, podobně jako Řehoř, velkého zdraví, přece překonal svého ochránce ve zdravé činnosti a důsledné vytrvalosti.

Četba životopisných básní svatého Řehoře přiváděla mladého Cyrila k podobným myšlenkám a plnila ho stejnými cíty, jaké měl svatý Řehoř, když prosil Krista Pána, aby s jeho pomocí mohl si uchránit dětskou nevinnost a očima neposkvřenými aby mohl spatřiti čistou moudrost. A Kristus Pán vdechnul mladému svatému Řehoři boží lásku k čistému životu. Utvrdilo ho v tom noční vidění. Viděl ve snách dvě sličné dívky, obě sličné, ale bez ozdob, v prostém šatě a cudného vzezření. Když uzřely jeho nevinný, čistý zrak, při-

*) Pohanu Placidovi ukázal se jelen s křížem mezi parohy a přivedl ho ke křesťanství.

blížily se k němu a políbily ho jako drahého syna. Tázal se jich po jméně. První byla čistá Nevinnost, druhá pak Moudrost.

„Obě stojíme v blízkosti Krista Krále a radujeme se z krásy nebeských dívek. Přidruž se k nám a my tě povzneseme do výše k nebeskému jasu nesmrtelné svaté Trojice.“ — I roznítil se boží láskou

Cyrlka na Velehradě.

a tajemně, duchovně zasnoubil se s čistotou a moudrostí. „Šíji jsem sklonil před přísnou moudrostí a ona mně vychovávala a milovala a upřímně mne přivedla v Kristovu náruč.“

V životě některých světců bystrého ducha a živé obrazotvornosti se dovídáme, že se duchovně zasnoubili a za nevěstu zvolili si zvláště milou ctnost. Tak svatý František z Assisi chudobu jmenoval svojí

nevěstou. Podobně i svatý Cyril po příkladu Řehořově duchovně se zasnoubil s nevěstou boží moudrosti. Staroslovenský životopis vypravuje, jak se kdysi hochu Cyrilovi zdálo, že mu stratég předvedl soluňské dívky a řekl mu, aby si vybral nevěstu. Cyril pak vybral si nejlepší z nich. Její jméno bylo Sophia, t. j. Boží Moudrost. Rodiče těšilo tak vážné a zbožné smýšlení milého syna a mluvili k němu slovy svatého Pisma: „Zachovej, synu můj, přikázání otce svého a neopouštěj naučení matky své.“ (Přisl. 6. 20.) „Rci moudrosti, sestra má jsi, a opatrnost jmenuj přítelkyni svou!“ (Přisl. 7. 4.) „Zasnoubíš-li se se svatou moudrostí, uchrání tě mnohého zla!“

To je básnický a legendárně ozdobený obraz vnitřního života Cyrilova, když se ve věku asi od 12 do 14 let odvrátil od bezstarostné mladistvé tékavosti a pohřbil se do duchovního, rozjímavého života. Takové myšlenky vnukala mu četba svatého Řehoře a učla svaté Moudrosti na Východě rozšířená, jak ji líčí svaté knihy Starého Zákona.

Svaté (Boží) Moudrosti byl zasvěcen krásný chrám v Soluni a ještě krásnější a velkolepější chrám v Cařihradě. Soluňský chrám svaté Moudrosti, postavený v 5. století, zachoval se dosud, stejně i cařihradský. Nad hlavním oltářem je veliký mosaikový obraz Matky Boží. V tom chrámě se mnohokrát modlil nevinný hoch Cyril, tam se rozněcoval láskou k čisté Boží Moudrosti a k Bohorodičce, která je „Stolicí Moudrosti“.

Do této duchovní vážnosti zasáhla pojednou bledá smrt kostlivou rukou. Čtrnáctiletému Cyrilovi umřel starostlivý otec Lev. U smrtelného lože plakala Cyrilova matka a vzdýchala: „Nejvíce mi na starosti leží tento hoch, jak ho vychovám!“ Muž pak ji utěšoval: „Věř mi, drahá ženo, naději mám v Boha, že mu dá takového otce a vychovatele, který řídí celý křesťanský svět.“

(Poznámka: Český překlad Grigovy knihy, která je založena na dlouholetém studiu předního odborníka v otázkách cyrilometodějských a přece je psána populárně a v duchu unionistickém, vyjde co nejdříve nákladem Ústředního Apoštolátu cyrilometodějského. Redakce už nyní přijímá objednávky!)

„Obecná církev je založena na pravdě upevněné vírou. A poněvadž jest jedna pravda, musí býti i jedna víra. A ježto této jednoty nemá dnešní doby bezprostředně pospolitost věřících (poněvadž všichni nesmýšlejí stejně ve věcech víry), musí býti tato jednota v zákonité důstojnosti jedné jediné hlavy.“

(Soloujev: „Rusko a obecná církev.“)

„Odstraň, Pane, rozpory církvi — — shromáždí rozptýlené, obrať oklamané a přiveď k svojí svatě, obecné a apoštolské církvi!“

Modlitba v liturgii sv. Basilia Velkého, kterou se modlí pravoslavní Rusové.

Ruka sv. Cyrila.

Ze sbírky Rud. Stupavského, „Cyrilo-Methodějské Paprsky“.

Tichý apoštol Slávů,
Cyrile náš drahý,
hrob má Tvoje srdce, hlavu,
duši — nebes prahy.

Ani hrob Tvůj není známý,*
žalem srdce puká,
ale v úctě mezi námi
je Tvá pravá ruka.

Velehrad ji svatý skrývá
jako poklad pravý,
Slovan každý rád ji ctívá —
polibkem ji zdraví.

Ó, zda není drahocenná
ruka otce dětem,
prací pro ně zmozolená,
schopná ku obětem?

A Tys otec přelaskavý
slovanských všech dětí,
s úctou každý Slovan pravý
památku Tvou světi.

Toť ta ruka běloskvoucí,
otcům žehnající,
při oběti s láskou vroucí
Krista třímající.

Z ní nám vyšla kniha svatá,
v Slávů řeči psaná,
sponou moudrosti jež spiatá,
od Boha nám dána.

Ruka Mojžíše to Slávů,
jež jim skytla vodu,
křtem když světila hlavu
žití ku obrodu.

* Sv. Cyril byl pochován v dolní části nynějšího kostela sv. Klementa v Římě, na místě označeném prastarým obrazem. Koncem 11. stol. byly jeho ostatky přeneseny do hořejšího kostela, odtamtud vzata částička kosti pro velehradský relikviář koncem stol. 16. Roku 1798 vyplenilo francouzské vojsko hrob sv. Cyrila, takže se ostatky od té doby ztratily. Na to naráží básník!

Pozn. red.

Ruka krmící nás manou
na života poušti,
ruka vedoucí nás branou,
jež smrt nepropouští.

Ruko svatá, buď nám dětem
čím jsi otcům byla,
čarovným nám zůstaň květem,
v němž je láska, síla.

Slovany spoj v jedno stádce,
pastýři náš milý,
v svornosti by a ne v hádce
Boha velebili.

Ostatky sv. Cyrila na Velehradě.

Jak oslaví katolická mládež československá letošní jubileum?

—až—

Znáte Köhlerův obraz svatého Cyrila a Metoděje? Pravda, je pěkný, ale já s ním občas mívám velikou trampotu. Je to můj duševní tlakoměr a tu se někdy až bojím ve světnici se naň zadívat! Svatý Metoděj hledí ostře, jen jen spustit (vím dobře, že ne pochvalul), a svatý Cyril tak tesklivě se dívá, to je ještě horší! Jako by z toho obrazu mluvila zrovna otcovská starost obou bratří o to svaté dědictví, jež před věky národu našemu na Moravu přinesli.

Kdyby dnes vstali a na pout po československé republice se dali, co by nám řekli? Že je tolik u nás bezvěrců, jinověrců a novověrců, tolik katolíků jenom dle jména, lhostejných nebo dokonce darebných a tak málo synů a dcer jejich učinem dokonale proniknutých!

Dostali bychom jistě pořádný díl mý (kněží) i v y (katolická mládež), že nedostí si ceníme pokladu, který nám oni přinesli a odkázali. A kdybychom se omlouvali, že jsme přece neodpadli, oč, že by nám připomenuli onoho pohodlného služebníka z evangelia, který peníze od pána svěřené zakopal v šátku, zachoval sice, ale nerozmnožil, a za to dostal přísné pokárání.

Pan redaktor Apoštolátu se táže, jak československá mládež katolická oslaví památný letošní jubilejní rok (tisícisté výročí narozenin svatého Cyrila).

Nevím, co má za lubem ústředí Omladiny a Orla, však nám to vlastně u ž měli říci, nechtějí-li padnouti v podezření, že na věc tak významnou zapomněli! Myslím, že nejlepší oslava bude ta, která začne v srdci každého z nás: abychom všichni bez rozdílu, kněží i vy, mladá chasa, se zrovna rozpálili tím ohněm apoštolského nadšení, kterým svatý Cyril a Metoděj hořeli, když přes hory a dolů s Balkánu k našim otcům putovali. Bude třeba se pozorněji zadívat v tomto roce hned na začátku do své duše a srovnati naše zásady i skutky s učinem a životem svatých apoštolů.

Krásným zrcadlem tohoto jubilejního „zpytování svědomí“ je nám sám oslavenec svatý Cyril. Vzpomeňte jenom, kterak již v mládí za průvodkyni životem si zvolil Boží Moudrost a jí až do posledního dechu zůstal věren, vzpomeňte, jak svůj celý život zasvětil šíření víry, jak umíraje prosil ještě bratra Metoděje, aby se k Moravanům vrátil.

Není v tom krásný program životní pro mládež, která si osobuje název katolická, cyrilometodějská?

Mnozí kolem nás viru ztratili, nám, Bohu budiž z toho chvála, zůstala zachována.

Ale:

1. *radujeme se z ní* — není nám spíše někdy nepřijemným břemenem?

2. hlásíme se k ní hrdě, hájíme ji, a co hlavního, žijeme podle ní? a

3. co jsme dosud učinili pro její upevnění a rozšíření?

Vnitřek Cyrilky.

Poctivou odpovědí na tyto otázky nejlépe se dovíme, jak vhodně oslavit letošní jubileum. Společná meta naše budiž:

prohloubení a obnova života náboženského!

Někdo to vezme z gruntu, důkladně, zajede si na Velehrad nebo jinam na exercicie, čehož nelze dost vřele doporučit. Jinému bude se spokojití jádrnou duchovní četbou a řádnou svatou zpovědí doma.

Katolické spolky mládeže měly by do letošního programu svého pojeti také společné svaté přijímání, ať hned nyní v zimě (14. února je úmrtí svatého Cyrila) nebo v létě (5. července). I na vhodnou oslavu spolkovou — slavnostní schůze, besídka, akademie — budíž pamatováno! Společné poutí na Velehrad v létě budou pak pěknou korunou oslav, které již dříve provedeny byly v srdcích jednotlivců i ve farnostech.

Na jedno však, bratři a sestry, nesmíme při tom zapomenouti. Jubilejní rok, než se nadáme, uplyne, slavnostní nálada časem vyprchá, trvalou památkou však zůstane č i n!

Proto se oběťavě starejte, aby dílo, které si vzalo za úkol zachovati a po celém Slovanstvu rozšířiti dědictví svatého Cyrila a Metoděje, rostlo a sílilo.

Je to: *Apoštolát svatého Cyrila a Metoděje.*

Přistupte za jeho členy!

Podporujte jej modlitbou i almužnami!

Čtete a rozšiřujete jeho časopis! My (kněží) dáme svoje práce, vědění, v y (mladí) přidejte dobrou vůli a nadšení, Pán Bůh dá požehnání a jistě svatý Cyril s Metodem nad výsledky letošního jubilea zajásají.

„Jak tě mám nazvat, Bohem nadšený muži? Hlavou pravověrné církve Kristovy, Hlasatelem pravdy, základem pevným, nejvyšší Hlavou ctihodného sboru!“ Tak opěvuje pravoslavná církev římského papeže svatého Lva ke dni 18. dubna ve svých církevních modlitbách (minejích).

Na podkarpatské misie.

Přinesli jsme v loňském ročníku Apoštolátu zprávu o přestupu krajana dp. P. Zakopala na východní obřad. O přípravě na misie mezi Ukrajinci píše sám v dopise, jež pro zajímavost uveřejňujeme.

Po svých staroslovanských prvotinách v neděli, dne 5. září, vypravil jsem se autem do N. Polohou roztomilé městečko. První týden byl tu krušný. Liturgie (bohoslužba) činila mi ještě značné obtíže, ráno byl jsem jí vždy zmučen. Po snídani jal jsem se vždy louskat „bukvy“ (písmo). Ani to nebylo hračkou, ba, zdálo se mi, že učit se jazyku slovanskému je těžší nežli řeči jiné. K tomu má hlava! Devětkrát jsem slovo opakoval, po desáté zapomněl. Ve čtvrtek byl jsem již vysílen, zastrčil knihu do kapsy, ulomil hůl a vesele dal se do vrchu nad selem (vesnicí). Krásný odtud rozhled, hory, úvaly a v nich lesknou se bílé cerkve. Náladu veselou rušily jen myšlenky: „Tam je Morava, vstaň a jeď, beztoho se ničemu nenaučíš!“ — Sestupuji, hledám houby, dole mezi stromy pěkný palouček — vy-

táhnou knížku a učím se úporně, slova vyvolávám a holi tluku přizvuk do trávy. Studoval jsem, až soumrak se snesl do kraje. Beru růženec a vracím se domů, na faru. — Takové bývaly počátky mého slabikáře.

Pan farář ještě je mladý, teprv 3 roky knězem, rodem z Haličiny. Minulost jeho velmi pestrá. V letech 1913—1922 byl na vojně, kde byl osmkrát odsouzen vojenským soudem na smrt. Jeho kněžství stály v cestě nesčetné překážky: ochranou Boží a P. Marie přece došel cíle. Život má s rodinou těžký, důchody nepatrné, farnost má necelých 400 duší, a to ve dvou vesnicích, jako cizinec není započten do zákona kongruového, opravdu chudý kněz-dělník.

Prožil zde mnoho. Po převratu za silné agitace schismatické přешlo skoro celé selo. Do cerkve v neděli nikdo, zato stáli u chyše, kde sloužil schismatic. Jak osadu získat? Mnoho se modlil, pak počal s dětmi. Dával ve škole obrázky i modlicí knížky jim kupoval, děti doma vyprávěly a lidé usuzovali: má-li děti rád, nebude tak zlý a pomalu se vraceli do cerkve (do kostela).

Nový boj s farníky nastal, když začala „zjevení Bohorodičky“. Kterési ženštině prý se zjevila, ukazujíc, jak se šatit a zdobit kolem krku. Počaly průvody. I odtud se chystali. Jednoho dne stáli lidé již u kostela, jen co otevrou, že vezmou korouhve a kříže a půjdou. Tu přišel kněz, počal modlitbu k Panně Marii, po evangeliu, jež se čte při každé pobožnosti, počíná kázání, mluví a mluví, jen aby lid zdržel co nejdéle. Podarilo se to. V kázání půl druhé hodiny vysvětloval, co je pravý zázrak. Lid uklidněn se rozešel. Ve středu však přišly tři báby z místa zjevení, pokřikují, že tresty Boží přijdou na N., nevykoná-li osada pout: povodeň že zatopí, oheň s nebe spadne. Nebe je jasné, pan farář jen se usmívá. Po poledni však dešť, průtrž mračen, ještě 10 minut a selo bylo by zaplaveno. Jak dešť přestál, hned mladí i staří scházejí se u cerkve znova. Již slyšeti Otčenáš, při němž obcházejí před poutí kostel. V tom čtyři chlapi s noží jdou žádati klíče od cerkve. Byli vykázáni. Za chvíli se vrátili a nesou v náručí kostelníka, kněz prý řekl, že klíče vydá jen jemu. Aby nedošlo ke krveprolití, dostali klíče.

Příští sobotu odpoledne zpověď dětí, přišli i dospělí, že půjdou znova na pout. Pan farář zase koná modlitbu v kostele, káže, jen se třese, nakonec dodává: „Buď věřte evangeliu, potom nechoďte za blouznivými ženami, nebo věřte pošetilým čudám (zázrakům) a jděte si, ale kříže ani zástavy nedostanete, leč přes moji mrtvolu!“ a udeřil knihou, až se okna zatřásla. Lid, zdálo se, klidně odcházel. Vtom několik lidí pokřikuje, pan farář již zpovídá obklopen dětmi. Náhle dupot, pět mužů vpadlo do kostela, rychle vyneslo korouhve. Co měl kněz počít, aby dítky nepovalil? — V neděli ráno se vrátili, nevyspalí, znavení. Do týdne vystřízlivěli a smáli se své pošetilosti. Na poutí viděli totiž „zjevení“ Právě, kdy kněz chystal se zpívat slova proměnění, několik žen vyběhlo, chytají podél stěn, ukazují, volají, „vidí“ Bohorodičku. V chrámu nastal ruch, bohoslužba přerušena a kněz vyhnal ženy z kostela. Od té doby je klid.

Tyto dny přišel sem agitátor-komunista. V neděli byla před školou přednáška — p. farářů slovem se nezminili — hned zápis a organisace. Následek ten, že po neděli, kdy šel kněz prosit, aby šli, jak jejich povinnost, vybíral mu brambory, ze šestnácti přišli dva.

Viděl jsem tu prvý ruský křest. Za modlitby „Věřím“ jde se do chrámu, jedna z kmoter nese bílou roušku. Kmotři byli tři. Pěkné bylo, když podána rozžatá svíce a všichni na ni položili ruku na důkaz, že hořící víru dítěte budou vždy chrániti. Mazání na všech smyslech koná se nejen při bířmování, které se hned uděluje, ale i před vlastním křtem.

I pochoron (pohřeb) jsem z dále pozoroval. Zemřel chlapec, který ležel dvacet roků. Nárek matky bylo slyšet celou vesnicí. Cestou

Apoštolská škola, redemptoristy zřizená 1921 ve Zboisce u Lvova. Jako u nás na Velehradě, připravuje se zde asi 60 ukrajinských gymnasistů na mši mezi východními Slovany.

do cerkve — bylo ráno — dvakrát průvod stávil, i zvony umlkly a četlo se evangelium o vzkříšení. Obřad velmi pěkný. Rakev, nenatřená truhla bez víka a ozdob, postavena v kostele, před ní na zemi schoulena ležela matka. Po službách Božích byla panichyda — pochování. Ráno chmurné, mlhavé, vrány poletovaly, krákorajice nad cerkví, opravdu, podzimní pohřební nálada.

Svatbu viděl jsem u nás ve Stropkově. Zase černé mraky válely se nebem a blesk šlehal. Říkali, že to bude plačtivé manželství. Snoubenci byli vedeni knězem k oltáři, tam za zpěvu „věnění“. Někde mají i stříbrné věnce. Dojemná je chvíle, kdy snoubenci ruce kladou na evangelium, slibující si věrnost. Nato lid jim zazpívá: Mnohaja lit!

Tak jsem v N. prožil tři týdny. Původně měl jsem tu pobýti pět

týdnů. Právě v nejlepším, když již napsal jsem první úkol „Popis mé světnice“ a když bych v dalších čtrnácti dnech byl rychle pokračoval, připadl příjezd preosv. vладыky (biskupa) do kraje. Bylo třeba vrátit se do kláštera. Dne 27. září měl se konati velký odpust (pout) na nedaleké Hirce. V neděli večer přijel k nám vладыka, velmi milý pán, u kostela vítal ho lid a okna kláštera všechna osvětlená. Po večeři zašli jsme do zahrady, kde v kaštanové aleji rozvěšeny lampiony, v pozadí starobylý obraz Matky Boží – krásný pohled! V pondělí ráno autem ověčeným na Ilirku. Vладыka blahosloví lidu, chvátajícímu v průvodech na odpust. Krásný den. Před Bukovcem čeká již banderium na bujných koních, dvanáct chlapečů se šerpami, dva prapory, vpředu cyklista. Seřazují se a jedou před námi, zvony hlaholí, osada vítá. V chrámě vладыka zahajuje velký průvod slovy: „Tento průvod konejme na uctění svatého Kříže a modleme se za svatého Olce, za navrácení rozkolných, za mír celému světu.“ Nato všechny prosí, aby na Hirce přijali svátosti.

Průvod se hnul, v čele sedm křížů, jež nesli mládenci, dva obrazy nesou družky vykračující v botách, asi dvanáct korouhví, nato kněžstvo s biskupem, po nich „národ“ V Bukovci bláta po kotníky. Z osady berem se nahoru přes mez na polní cestu. Na Hirce je kostelík a klášter vasiljánů, polozbořený. Mezi stromy je pěkné, prostranné místo. Zde koná se o 10 hodinách archijerejská služba Boží. Pěkně střídají se obřady a zpěv biskupa a jeho lidu. Vладыka mluví, velmi vybízí dospělé, aby se drželi svatě víry. Schisma zde stále pracuje, živeno americkými penězi. K svatému přijímání jdou mnozí i z mužů a jinochů, jichž je na pouli polovina. Na čas hrozí i děšť, ale pohoda vydržela až na zpáteční cestu. Tak jsem viděl první podkarpatský „odpust“, celkem jiný než u nás. Vždyť byl velký, zasvěcený svátek a při tom přísný půst!

Do N. vrátil jsem se jen, abych odvezl zavazadla. Byla naděje, že 6. října odjedu do Lvova. I preosv. vладыka mne těšil, že dobře jíti do Haličiny, abych tam poznal ducha národa, neboť to je hlavní, má-li se pracovati blahodárně mezi zdejším lidem.

Zatím dnes, dne 12. října, jsme se vrátili zklamáni s polského konsulátu, ruskému misionáři visum na pas nelze tak snadno dostat. Kolik týdnů ztrávím ještě ve stropkovském klášteře?

„Za koho tebe, svatý Martine, pokládáme? Přeslavným učitelem pravého učení, pravdomluvným vůdcem dávajícím svaté rozkazy, neomylným soudcem lži, Božích pravd zvěstovatelem!“ Z církevních „minejí“ ruských ke dni svatého papeže Martina (14. dubna).

Význam sv. Cyrila pro nás.

(R. M.)

Bůh nám ho poslal. Ale taková posláni Boží jsou i pro budoucnost symbolem (znamením) a ukázkovatelem cesty. Pavlův apoštolát

nadchl tisíce k následování, stal se jím světlem a vůdcem. A tak se právem tážeme, jaký má význam pro nás svatý Cyril?!

Uvedeme tři myšlenky: Nejprve, jak svatý Cyril dovedl se přizpůsobovat ve svém apoštolátě lidu, aby ho získal Bohu, pak chceme toho vzpomenouti, proč jej a jeho bratra Metoděje nazývá církev „apoštolý Slovanů“ a konečně povšimneme si jeho stanoviska k nástupcům Petrovým.

I.

„Království Boží jest ve vás!“ (Luk. 17. 21.) pravil Spasitel. Že jsme údy mystického (tajemného) těla Kristova, jest skutečností, kterážto především v nás jest i působí. V tom třeba hledati příčinu, proč církev s jakousi lehkostí může se přizpůsobovati nejrůznějším poměrům. Toto přizpůsobování jest dočasné a místní. Církev jest ovšem nad hranicí času, ona stojí nad národy. Rozumně přizpůsobovala se církev vždycky. Není církev naší matkou? Matkou jednotlivce i matkou národů? Ona má národy vychovávat pro Boha! Vychovatelským uměním matky je však právě, že se dovede přizpůsobovat. Žádné dítě není druhému úplně rovné. Každé staví matku před nové úkoly a nové cíle. Podle nich přizpůsobuje se obezřetná moudrost vychovatelská. Svatý Cyril poznal, že jen takovým moudrým přizpůsobením se může církev dosáhnouti velikých a hlubokých výsledků při výchově třetí veliké rodiny národů evropských, totiž slovanské. Proto učinil to, co i církev potom schválila! Papež Mikuláš I. dal Východu apoštola z Východu, dal Slovanům slovansky mluvícího kněze, schválil překlad svatého Pisma a bohoslužebných knih na jazyk slovanský. Hadrián II. schválil pak slovanskou bohoslužbu i vlastní, od Franků neodvislé arcibiskupství, jehož prvním správcem byl Metoděj, učelivý spoluapoštol svého velikého bratra. Mnohá z těchto ustanovení římských nesrovnávala se ovšem se zájmy mocné říše francké, ba, snad mířila i proti nim. Ale církev stojí nad národy, pro ni jsou i nejširší hranice politické příliš úzké.

Což nesnaží se i dnes upřímně svatý Otec a s ním celý katolický svět, aby v účtě byly staré, posvátné obřady, bohoslužebné řeči a zvyklosti, což nevystupuje na jejich ochranu a podporu všude tam, kde se s ním v podstatě zajedno cítí a znají? Známe jeho lásku k Východu. Vzpomeňme jen na poslední důkazy jeho dobroty, na slavnostní posvěcení nové budovy Východního ústavu v Římě, jež vykonal o svátku svatého Josafata biskup d'Herbigny. Při otevření měl už ústav 15 chovanců kromě posluchačů. Představeným je msgré d'Herbigny. Vedle ústavu stojí Ruský seminář s kostelem svatého Antonína.

II.

Dvanáct apoštolu vyvolil si Pán z velké řady svých učedníků. Ne-

smrtná bude vždy jejich památka, jako je nesmrtelná církev, jejímiž byly pevnými pilíři.

Podobně, jako byli v církvi tito praví apoštolové, nazývala nadšená víra ve všech dobách vynikající hlasatele spásy a p o š t o l y. Svatý Patrik je apoštolem Irčanů, svatý Bonifác Němců, svatého Petra Klavera nazýváme apoštolem černochů pro jeho apoštolskou lásku k nim. Zdá se, jako by ten čestný název apoštola byl vyhrazen především pro ony svaté muže, kteří první zaklepali na bránu cizích národů, žádající přístup pro evangelium Kristovo. Snad působil tu příklad svatého Pavla, muže sice postavou malého, ale velikána silou ducha: zabušil na bránu řecko-římského světa a hle — jak se otevřela dokořán! Takoví velikáni ducha byli přišli k národům románským a germánským na západě evropském. Východ, Slované na ně čekali! A tu jim Bůh poslal svatého Cyrila a Metoděje. Misiijní činnost kněží francských (německých) nebyla by měla u cizího jim lidu trvalého úspěchu. Než Duch Boží nedá se poutat do úzkých politických hranic. Z prostředí slovanského povolán, jako by jedním z jejich rodu se stav, přišel svatý Cyril — prorok Boží, doopravdy prorok Nového zákona, který volal národy slovanské k j e d n o t ě K r i s t o v ě. A dnes? Ó, my všichni víme, kolik zasel koukolu nepřítel-člověk na apoštolské pole Cyrila a Metoděje. A p o š t o l ě S l o v a n ů nepřestali však býti dodnes p o j í t k e m v í r y, u k a z a t e l i c e s t y k j e d n o t ě c í r k v e.

III.

Kdo blíže poznal životopis svatého Cyrila, nebude se diviti, že v Římě u nástupců svatého Petra hledal úchyly pro svoji apoštolskou činnost, ačkoliv přicházel z pyšné a žárlivé Byzance, ač byl miláčkem východořímských císařů a dokonce i oblíbeným žákem potomního patriarchy Fotia, původce osudného rozkolu církevního. Římský knihovník Anastasius dosvědčuje ve své předmluvě ke 4. všeobecnému sněmu cařihradskému (869), jak dovedl se energicky svatý Cyril už v Cařihradě postavit proti rozkolnickým pokusům i svých mocných přátel. Viděl jasně p r a v o u c e s t u k a t o l i c k o u. Světová církev Kristova nemůže býti služkou jedné říše. S v ě t o v é ú k o l y její — a do takových služeb oddal se zcela svatý Cyril — žádají nutně také s v ě t o v o u, o b e c n o u církev. A její hlavou — byl Řím! Tehdejší papežové Mikuláš I. a Hadrián II. byli si také vědomi svého úkolu jakožto vůdcové c í r k v e o b e c n é, jak je patrné z jejich blahovůle k oběma bratřím slovanským apoštolům.

Bohu díky za tento příklad, jež nám dal svatý Cyril. On budiž naším vůdcem i dnes! Národnostní úzkoprsost Byzance stala se osudnou příčinou jejího pádu! Dilo Cyrilovo však zůstává! Naučení z toho: Ani Slované, jako každý jiný národ, nemohou najíti jinde svého opravdového štěstí nežli v církvi světové, obecné a jenom v ní mohou také splnit i svoje veliké poslání.

Svatý Cyril — náš vzor! Mnoho jsme už ztratili ze své křesťanské hrdosti! Nuže, vystupme statečně na kolbiště světa! Jsme „genus tertium“, třetí pokolení — jak nás nazývali pohané za doby prvokřesťanské. Křesťanské sebevědomí musí v nás růsti. Je v přímém spojení se vzrůstem myšlenky jednoty! Víme-li, kdo jsme, víme také, že k sobě patříme, že jedno být máme, jako Syn a Otec jedno jsou. Tázete se snad, kdy přijde ten prorok a vůdce, který shromáždí a sjednotí evropský Východ tím, že jej do církve jednotné uvede? Ach, ten prorok a vůdce už přišel, 1100 let je tomu! Tehdy začalo to veliké dílo! Je třeba jen, aby Bůh nového Cyrila vzbudil, který by v začatém díle pokračoval a je šťastně dokonat. Nový Cyril se stejnou apoštolskou láskou, se stejně jasným rozhledem! Za to chceme se modlit a prosit a toužit!

Posláním slovanských národů — podle Solovjeva — je apoštolská Janova láska! Nuže, láska a jednota navzájem se vyžadují. Za jednotnou lásku nejen apoštolů, ale i všech, kdož skrze ně uvěří ve jméno Kristovo, modlil se Spasitel ve své velekněžské modlitbě (Jan 17. 11, 20—22.) a je to právě miláček Páně, apoštol svatý Jan, který nám ji zaznamenal. „Aby jedno byli, kdož skrze apoštola Cyrila uvěřili ve jméno Kristovo!“

Pastorace krajanů ve Francii.

Několik myšlenek po tříměsíční zkušenosti — píše dr. Rudolf Zháněl.

Z míst, kde zdržují se ve Francii naši rodáci českoslovenští, jsou u nás nejznámějšími Paříž a Bordeaux. Ale našich 50.000 krajanů je roztroušeno ještě po jiných končinách dálné Francie; mnoho jest jich na severu, kde v Mericour jest i česká škola, kde ve sklárně (Verrerie) Quesnoy je mnoho českých sklářů. Ve Strasburku a v Remši jsou české spolky, kolem Strasburku a Mülhůs je mnoho krajanů zahradníky a na rolnických pracích. Ve Vendé pracují v Cheflois mnozí Slováci, v Cognacu a ve Verrerie Vianne u Pyrenejí je mnoho dělníků od nás. Kromě toho ještě leckde jinde po Francii našli bychom své lidi.

Krajaní, s nimiž jsem se tu všude ve Francii sešel, jsou ponejvíce Moravané, a to zase nejvíce bylo jich z Valašska; ovšem krajané z Čech jsou též mezi nimi, rovněž setkal jsem se se Slováky ze Slovenska. Ojedinele mluvil jsem též s krajany německé národnosti z Čech, kteří však bydlice v prostředí českém ovládali úplně i jazyk náš.

Rozdělil bych tyto naše příslušníky na tři skupiny: první tvoří ti, kteří hromadně pracují v jednom společném podniku průmyslovém a bydlí též pohromadě v jakési kolonii, jako je tomu ve sklárně Domec & Cie v Bordeaux; k druhé skupině bych připočetl ty, kteří již ženatí i s dětmi vystěhovali se do Francie, nebo ve Francii pojali krajanův manželku; třetí skupinu zaujímají ti, kteří mají za manželky Francouzky.

Skupina první, žijíc úplně v prostředí českém, zachovává také svůj český ráz. Děti znají náš jazyk, ač jest se obávati, aby francouzská škola — kde se nenaučí čísti a psáti česky — nepřipravila je o české vědomí. Rovněž druhá skupina vychovává děti doma po česku; hůře je to se skupinou třetí; její příslušníci pohybují se úplně mezi Francouzy, mluví s manželkou doma francouzsky, sami mají sice ještě vědomí příslušnosti československé a mluví ještě česky, ale děti jejich jsou většinou již pro náš národ ztraceny, neznají už ani slova českého, jak jsem sám se přesvědčil.

Pastorace česká ve Francii všímá si především prvních dvou skupin krajauských, poněvadž katolíci třetí skupiny navštěvují většinou bohoslužby farní, tedy francouzské.

Pokud se týče osoby kněze*) pro českou pastorační krajauskou, bylo by potřeba pro Francii dvou kněží, jednoho Moravana a druhého Slováka; jeden kněz pro celou Francii rozhodně nestačí, jak přesvědčil mne můj pobyt skoro tříměsíční. Kněze z Čech také rádi tam uvidí, ale Čech musí mít neustále v paměti, že je tu většinou jenom mezi Moravany a Slováky. Tak si vedli též doposud kněží z Čech ve Francii a byli proto oblíbeni u všech bez rozdílu.

Mám-li se ještě zmíniti o pastorační a výsledcích jejich ve Francii, jsou různé. V Paříži je dostaveníčkem všech Čechů a Slováků, kteří se k naší víře hlásí, cizinecký kostel — Église diocésaine des étrangers — Paris 6, rue de Sévres Nr. 33, kde hned vedle v domě rue de Sévres Nr. 35 jest jim vyhrazen pokoj, v němž se scházejí k poradě, povzbuzení a zábavě. Krajané, tam se scházející, jsou spolehlivým kádrem katolickým. Litovatí jest, že velká většina našich krajanů v Paříži je jaksi nábožensky nedbalá. — Než ti, co plní své povinnosti náboženské — a bývá jich někdy v kostele až 200 — jsou radostí a potěchou českého kněze. Někteří přijímají denně sváté svátosti, jak mají toho pěkný příklad u Francouzů. —

V Bourdeaux stará se o náboženské potřeby českých katolických dělníků jejich zaměstnavatel továrník Ad. Domec vzorně! Většina jich jsou katolíci, ač jsou mezi nimi též odpadlíci. Kněze vidí zvláště děti velmi rády, rovněž i všichni ostatní chovají se slušně; návštěva bohoslužeb je slušná, ač mohla by býti lepší. Velmi mnoho dobrého působí mezi českými kolonisty sestry františkánky — Franciscanes Missionnaires de Maria, Bordeaux, Cours de Yser Nr. 174 — které asi na žádost pana továrníka Domeca povolaly do kláštera 2 sestry z Československa (viděl jsem z nich jen jednu, která byla ze Slovenska; druhá byla právě toho času kdesi v Pyreneích u Lurd) a jednu Polku; tyto pečují o nemocné, vyučují děti v naší řeči svatému náboženství, připravují je k prvnímu svatému přijímání a ke svatým svátostem a podobně prokazují našim krajanům služby

*) Při nynějším nedostatku kněží u nás nebylo dosud možno plně vyhověti duchovní potřebě krajanů ve Francii. K pastorační Slováků poslala však Společnost Slova Božího, usazená v Nitře na Slovensku, svého řádového kněze, který zná slovensky, P. Jarmera, V. D. K Čechům do Francie dojížděl za podpory našeho nřd. episkopátu a ACM schopní čeští kněží (po dru Zhánělovi byl tam P. Tittel a posleďně před vánočními a po nich dr. Dvorník.) Pozn. red.

velmi platné. V Bordeaux žije a bydlí většina českých sklářů pohromadě v české kolonii, kterou jim postavil pan Domec; kaple je nedaleko; nyní staví tam pan Domec větší sál, kde by mohly děti se učití svatému náboženství a konati pro Čechy přednášky.

Kdežto v Bordeaux mají krajané ke svým bohoslužbám velmi blízko, dojíždějí v Paříži naši krajané na české bohoslužby z daleka vlakem, dostavníky, tramvají, elektrickou drahou podzemní zvanou „Metro“, přinášejíce tak nemalou oběť!

Proč nenavštívil jsem ještě jiných krajanů? Nebylo to fysicky možno! V Paříži chtěli pořádati hudebně-pěveckou-deklamatorskou akademii na rozloučenou před prázdninami, neměli nikoho na klavír a dirigování, proto nechtěli mne pustiti dále; v Bordeaux zase chtěli mítí duchovní cvičení a poněvadž jiného kněze tam nebylo, musil jsem tam zůstatí. Tak zbyl mi jen poslední týden srpna, kdy musil jsem již odjeti.

Uvádím to jenom proto, aby se vidělo, kolik práce čeká kněze ve Francii a že nestačí na vše jedna síla.

Kněz odcházející do Francie musí především býti pln obětavosti, apoštolského ducha a horlivosti; je třeba materielně se o něho postarati; velmi prospěšno bylo by, aby znal jazyk francouzský a byl hudebně vzdělán, alespoň uměl hráti na klavír, harmonium, řídití zpěv a pod. Krajané rádi zpívají, Francouzi rádi poslouchají, jak viděl jsem v Paříži, Bordeaux, Condatu a jinde. „Všem stal jsem se vším, abych vůbec některé přivedl ke spáse,“ pravil svatý Pavel. (I. Cor. 9, 22.) Tak musí býti i český kněz svým ovečkám ve Francii vším, učiti děti, nápomocen býti ve věcech snubních a matričních, posloužiti jim svatými svátostmi, kázati, řečniti, posloužiti jako tlumočník, zprostředkovati mezi dělníkem a chlebedárcem, vůbec věnovati se též pastorači individuelní, jak je zvykem kněží francouzských a jak též naši krajané tam si to přejí.

O svatořečení v církvi katolické a východní.

Dr. Josef Matocha,

(Pokračování.)

Zahájení kanonisačního řízení u posv. Kongregace obřadů v Římě.

4. Schválení diecésního soudního řízení. Jakmile dojdou spisy o soudním řízení vykonaném v diecési sluhý božího do Říma, zahájí se tam pečlivé prozkoumání celého dosavadního řízení. Je k tomu určena komise za předsednictví kardinála ponenta a generálního obhájce víry. Spisy sluhý božího se musejí v š e c h n y prozkoumati, i kdyby jich byl sebe větší počet. Pak se o nich zavede přísný rozhovor, při němž generální obhájce víry činí námítky z předložených spisů. Dokáže-li se vážná překážka, tu se záležitost

předloží svatému Otci k rozhodnutí. Dá-li přes to svatý Otec dovo-
lení k dalšímu řízení, není tím nikterak schválen onyl patrný snad ze
spisů sluhu Božího. V dalším jednání vyšetří protonotář posvátné
kongregace obřadů nejprve, zdali jsou neporušeny pečete, jimiž
byly zápisy o diecézním řízení opatřeny. Shledá-li je neporušené,
může na zvláštní rozkaz svatého Otce zápisy otevřít v přítomnosti
kardinála prefekta posvátné kongregace obřadů a ten pak nařídí o-
pis jejich, případně i věrohodný překlad. Prvopis se pečlivě uschová
v archivu kongregace.

Za účelem snadnějšího přehledu pořídí se stručný obsah zápisů
a jeho správnost potvrdí podobhájce. Je na prospěch zavedeného
řízení, jsou-li k informačním obsahům připojeny též žádosti vyni-
kajících osob a spolků prosících o zahájení kanonisačního řízení.
V nových schůzích a poradách rozhoduje se konečně, zda je možno
přikročit k dalšímu řízení. Generální obhájce činí námítky, které
jest advokátu příznivě vyřešiti. Jest sepsán a rozdáván důkladný a
přesný životopis sluhu božího. Když bylo ukončeno jednání o plat-
nosti informačního řízení diecézního, o věhlasu svatosti a nepřítom-
nosti překážek příznivě, rozhoduje řádná schůze kardinálů, má-li
se stanovit zvláštní soudní komise k zahájení a p o š t o l s k é h o
p r o c e s u. Komisi samu určí papež. Nevedlo-li jednání k přízni-
vému výsledku, vydá se o tom zvláštní dekret. Od této chvíle pře-
stává však již v záležitosti kanonisační pravomoc místního biskupa.
Bez zvláštního dovolení posv. kongregace nemůže do řízení účinně
zasáhnouti. Zahájením apoštolského procesu nedostává se ještě ni-
komu veřejné církevní oslavy ani názvu „c t i h o d n ý v e n e -
r a b i l i s“

5. A p o š t o l s k ý p r o c e s. Svatým Otcem určená soudní ko-
mise zkoumá řízení, jímž bylo dokázáno místním biskupem, že slu-
hovi božimu nebyl nikde vzdáván předčasně v e ř e j n ý kult. Kdyby
se však dokázalo, že veřejná pocta byla mu přece a neprávem vzdá-
vána, musí se řízení odročit, až by veškeré stopy veřejné církevní
úcty byly odstraněny. Soudní komise se dále znovu zabývá důkazy
o věhlasu svatosti a o správnosti předchozího řízení. Toto řízení se
může prominouti, když kardinál prefekt a generální obhájce víry
uznají, že není nutno pokračovati ve výzkumu o věhlasu jasně a
jistě prokázaném. H l a v n í v y š e t ř o v á n í j e v ě n o v á n o
p r ů k a z u h r d í n s k ý c h c t n o s t í. V přísném řízení proberou
se veškeré námítky a pochybnosti, zda je jistě dokázána v životě
sluhu božího ctnost božské víry, naděje a lásky k Bohu i k bližnímu,
zda jsou dokázány u něho též hlavní ctnosti, a to ve stupni hrdín-
ském. Trojí porady o tom rozhodují: a) p ř e d b ě ž n á, za účasti
kardinála ponenta a asi 20 hodnostářů. Má připravit návrh se zřete-
lem na všechna předchozí řízení a doklady. b) Druhá porada jest
p ř í p r a v n á a koná se po delší přestávce, poněvadž musejí mezi-
tím hlavní obhájce víry a advokáti vyřešiti nové námítky a těžkosti.
Když byly předloženy posudky a vydány obsírné odpovědi, podává
se souhrn o daných dokladech a kardinálové po výsledku poradců

a referentů rozhodují, zda jest možno další řízení. Stalo-li se i v této poradě kladné rozhodnutí, svolá se c) generální valné sezení, k němuž se připraví konečný návrh. Kardinálové mají jen poradní hlas, rozhodnutí přísluší samému veleknězi, svatému Otci, který však nerozhoduje ihned o předloženém návrhu, nýbrž po delší době. Po vykonaných modlitbách vydává svatý Otec dekret, uznávající a dosvědčující hrdinské ctnosti služebníka božího. Na základě tohoto dekretu možno již ho nazývat cti hodným. Název tento nedává však ještě nároku a práva na veřejnou, církevní poctu.

6. Šetření o zázracích. Zázraky sluhy božího musejí býti nesporně jisté události, veřejně známé, které se udály po smrti sluhy božího na jeho výslovnou, vlastní přímluvu. Jedná-li se o zázračná uzdravení, jest třeba, aby to byl zázrak týkající se orgánů (ústrojů) nemoci, nikoliv však jen nervových neduhů. Uzdravení musí býti okamžité, bez použití léčivých prostředků a dosvědčené nesporným svědectvím lékařským. Dva takové zázraky jest dokázati, když i při informačním i při apoštolském řízení soudním podávali očití svědci důkaz o ctnostech. Tři zázraky se žádají, když byli očití svědci jen při informačním řízení, čtyři zázraky jest dokázati, když byl důkaz o ctnostech podán pouze skrze vzdálené svědky z doslechu a pomocí jiných důkazů či dokumentů. O zázracích se jedná též ve třech poradách podobně jako při výzkumu o hrdinských ctnostech, jen s tím rozdílem, že se do schůzí též oficielně zvou dva věhlasní lékaři (výteční chirurgové, a pokud možno, též specialisté v té které nemoci, o níž se při zázracích jedná). Lékaři bývají přítomni jen na začátcích schůze, pokud se jedná o pouhé zjištění fakta. Potom odchází. Valné sezení nakonec žádá, aby svatý Otec rozhodl o zázracích, což se děje zvláštním dekretem.

7. Prohlášení za blahoslaveného. Když všechno předchozí šetření příznivě dopadlo, chýlí se soudní řízení k radostnému zakončení. Koná se již jen předběžná porada o postupu a jistě. Šťastným jejím zakončením je blahořečení. A tak následuje slavnostní okamžik, kdy svatý Otec vydává dekret o blahořečení sluhy božího. U hrobu svatého Petra za velké účasti věřících, za přítomnosti svatého Otce se obyčejně uveřejňuje beatifikační dekret a sluhovi božímu se dostává po prvé veřejné a církevní pocty, i když se tato pocta přiznává jen na určité vymezený kraj a část církve. Rozhodnutí svatého Otce se tu nevztahuje na celou katolickou církev. Tak se stává teprve až při:

8. svatořečení. Konečnému slavnému svatořečení předchází ještě trojí šetření. První se zabývá otázkou, zda jest záhodno určití komisi k pokračování dalšího řízení. Rozhodujícím je tu úciónk blahořečení. Jest třeba dokázati, že blahořečení nemálo přispělo k rozšíření zbožnosti katolického lidu a že též blahodárně působilo ke zvýšení úcty blahoslaveného a že Bůh novými zázraky po blahořečení tuto úctu svatosvatě potvrdil. Proto následuje druhý zvláštní

výzkum o nových zázracích, jež se staly na přimluvu blahoslaveného. Požadují se aspoň dva nové zázraky. Trojí vyšetřování končí výzkumem tak zvaným „najisto“. Zabývají se jím tři porady konsistorní: První je tajná, při ní rozhodují jen všichni přítomní kardinálové. Druhé sezení jest veřejné. Tu diecése a žadatelé svatořečení vyprošují ústy svého řečníka kanonisaci blahoslaveného. Třetí sezení je poloveřejné. V tomto posledním zasedání řídí vyšetřování sám svatý Otec, který klade otázky všem kardinálům a biskupům, přítomným té doby v Římě. Je-li pak hlasování jednomyslné a příznivé, může svatý Otec podle svého dobrozdání a z plné své moci jednomyslné hlasy potvrditi a určití den pro slavnostní svatořečení. Tímto slavnostním úkonem končí dlouhé a přísné soudní šetření o svatosti a zázračné činnosti sluhu božího a dostává se mu práva na všechny pocty, přiznávané vyvoleným svatým zde na zemi.

Milý čtenáři! Sledoval jsi postup přísného řízení kanonisačního v církvi katolické. Nabyl jsi přesvědčení, že název blahoslaveného a svatého si musí každý svatý plně zasloužiti. Kladou se velké požadavky tak, že by se tě mohly zmocniti obavy, zda je možno, aby někdo z nynější doby byl prohlášen za blahoslaveného neb svatého. Možnost, ba, skutečnost jest tu dána svatostí církve, která nikdy nepřestane a projevovati se bude vždy též v mimořádné, hrdinské svatosti jejich údů. Dílo svatých jest dílem Ducha svatého, Boha, zázračného ve svých svatých. Skutečnost tuto dokazují i veškeré dějiny církve Kristovy, zvláště též dějiny posledních staletí. Tak v 19. uplynulém století (od roku 1802 až do roku 1840) bylo 356 sluhu božích prohlášeno za blahoslavené nebo za svaté. Počet tento rostl i za posledních papežů. Za Pia VII. bylo pět kanonisací, za Řehoře XVI. rovněž pět kanonisací, za Pia IX. církev obdržela 52 nových svatých, mezi nimiž byl za svatého prohlášen za mimořádné slávy též patron unie s v. J o s a f a t K u n c e v i ě. L e v XIII. vykonal 18 kanonisačních procesů. Za Pia X. bylo blahorečeno 10 vyznavačů a panen, 63 mučedníků a čtyři blahoslavení byli prohlášeni za svaté, mezi nimi svatý Klement Maria Dvořák, jenž zemřel roku 1820. Za Benedikta XV. bylo velmi mnoho beatifikací a též přibyli noví svatí. A za nynějších dnů slavného pontifikátu Pia XI. nové a nové procesy se zahajují, zahájené se vyřizují, řady blahoslavených i svatých se množí! S největším a nejširším zájmem se sleduje řízení o svatosti Pia X., jenž je zvláště v živé paměti všech dítek, které často přistupují ke stolu Páně. Jeho blahorečení si vyprošují přčetné spolky, biskupové a řády. Zázračný je Bůh ve svých svatých. Snad se stane i ten zázrak, že obdrží přítomná doba svatého na oltář, který chtěl přivéstí dnešní lidstvo k oltáři, jedinému to zdroji svatosti a mravní síly duševní! — Zázračná ruka Páně není ukrácena! Kéž by ji lidstvo poznalo i uznalo na bezprostředním jejím působení! Kéž by tato mocná pravice i náš národ požehnala na přimluvu svatého Cyrila a Metoda a všech ostatních patronů slovanských! — Modleme se za to!

Kláštery sjednocených katolíků.

Dle P. J. Višoševiče O. S. B. upravil R. Kozák.

Zvlastností východních klášterů jest, že je každý z nich samosprávný řízen svým představeným anebo společnou radou. Jakousi výjimkou činí tu oněch 20 klášterů na hoře Athos, které mají správu společnou, vede ji rada 24 mnichů, avšak ta rozhoduje společné záležitosti klášterní spíše po stránce sociálně-politické nežli řeholní.

Od zásady samosprávy upustily kláštery sjednocené obřadu řecko-slovanského hned v době, kdy přijaly unii. Neboť kláštery východní, nemajíce mezi sebou žádného vnějšího pojítka, časem upadaly, kdežto nově zavedená reforma řádů benediktinských, sdružených v různé kongregace, měla utěšený úspěch. Tak se stalo, že sjednocené kláštery obřadu východního napodobovaly způsob klášterů západních. Jejich sjednocení též lépe odpovídá tradicím sv. Pachomia, ideám sv. Basílie a praksi sv. Hilariona a klášterů palestinských.

A tak žijí nyní kláštery sjednocené obřadu řecko-slovanského ve vzájemné pospolitosti. Má ovšem tato pospolitost své stupně. Nejmenší jest asi u mnišek řádu sv. Basílie. Kromě společné řehole pojí je k sobě pouze generální kapitula, scházející se každého pátého roku. V ní projednávají se společné záležitosti jednotné řehole, v ní usnášejí se potřebné změny neb opravy, které však musejí býti potvrzeny biskupem, aby nabyly závaznosti.

Pevnější sdružení nastalo mezi studity, jichž kláštery jsou organisovány po způsobu kongregací. Mají společný noviciát v lavře, společného archimandritu, jehož právomoc se vztahuje na všechny kláštery, které každoročně visituje, a konečně společnou nejvyšší radu, sestávající ze všech hegumenů a členů volených. Nejvyšší rada schází se každého roku, neb i v kratším čase, jestliže toho vyžaduje potřeba anebo si přeje část hegumenů.

Její právem je: dvoutřetinovou většinou hlasů měniti předpisy (konstituce) bez porušení ovšem předpisu kanonického práva, stanoviti zákony platné pro všechny kláštery, zajistiti jednotnou klášterní kázeň. Většinou hlasů schvaluje zvyklosti jednotlivých klášterů, pokud se srovnávají s právem kanonickým, potvrzuje volbu hegumenů, připouští mnichy k velkému schématu a k životu poustevnickému, soudí obyčejné mnichy ve druhé a hegumeny v první instanci a dovoluje přestoupení z jednoho kláštera do druhého.

Nejužší řeholní spojení mají však basiliáni, kteří jsou dle konstituce Lva XIII. „Singularae praesidium“ (12. května 1882) organisováni na způsob římskokatolických řeholí řádových: a) Hegumeni jejich, voleni na pět let, jsou podřízeni v jedné provincii protohegumenovi. b) Všichni protohegumeni i s hegumeny mají nad sebou archimandritu, voleného na deset let v generální

kapitule. c) Mají společné kapituly provinciální a nejvyšší kapitolu generální, zastupující celý řád. d) Každá provincie má svůj noviciát, který zapadá do celkové organizace řádové.

Tak se utváří život klášterní u sjednocených katolíků obřadu řecko-slovanského. Zásadních odchylek tu téměř ani není, a kde zavedeny, zrodila je jen snaha po větší dokonalosti řeholního života.

Na prvním místě i starším i svoji požehnanou činností stojí řád s v. Basilia, který se právem jmenuje sloupem sjednocení. O něm praví papež Lev XIII. ve vzpomínuté encyklice, že má býti považován za sukovitý strom, jehož kořen je svatý a z něhož lze očekávat nové výhonky a hojné i utěšené ovoce!

Rovněž kongregace basilánek, jakož i mnichů studitů a řada jiných moderních kongregací podává důkaz, že duchovní život u sjednocené církvi požehnaně se rozvíjí, roste a vzkvétá k nové naději církve i Slovanstva.

Ve službách myšlenky apoštolátní.

I. Doma.

Veliké porozumění pro dílo apoštolátní ukázala farnost laškovská u Náměští. Ač nemá žádných velkých boháčů, odevzdala vskutku bohatou sbírku apoštolátních příspěvků v obnosu 790 Kč, k nimž třeba připočíst ještě 30 Kč soukromě odevzdaných, tedy celkem 820 Kč. Kromě toho celé desítky nových odběratel apoštolátního časopisu se přihlásily z laškovské farnosti -- pro rok 1927. Pán Bůh jim zaplať jejich štědrost a povzbud jejich příkladem hodně mnoho následovníků! Věru, že by UACM nemuselo odmítat žádné prosby méně šťastných bratří našich, kdyby zájem o jediný náš misijní spolek slovanský potkal se všude s takovou láskou a obětavostí pro království boží na zemi! Srdečný dík i horlivé duchovní správě laškovské!

Výborová schůze ÚACM konala se v konštorní budově v Olomouci těsně před svátky vánočními dne 23. prosince 1927 za přítomnosti jedenácti členů výboru. Po schválení posledníh protokolů sdělil předsedající p. kanovník Staňhel, že ministerstvo zahraničí vyřídilo příznivě podanou žádost ústředí a že se zájem sleduje naši krajan-skou péči v zahraničí. Pan poslanec P. Světlík potvrzuje toto sdělení a zmiňuje se o naléhavé potřebě české a slovenské duchovní správy mezi

krajanů v Kanadě, Francii a Srbsku. Poláci mají ve Francii 30 svých kněží a 100 učitelů. Součinnost vládních činitelů je zde nutná. Jednatel magre Kozák přednáší tužby a prosby našich krajanů z Bulharska -- v Sofii mají českou školu a potřebují českého kněze -- a ze Srbska. Nedo-statek duchovní péče katolické zavinuje mnohé odpady. Usneseno požádat msgr. Hrdého z Bělehradu o informace a návrhy. Žádosti domácího vrotěnce o kalich a paramenta pro ústavni kapli nemohlo být vyhověno, poněvadž těch věcí potřebuje úřady pro své účely. Rozhodnuto o prosbách za podpory z Užhorodu (literární), Rumunska a Jugoslavií. (P. Pospíšil nabídl pomocnou ruku.) Zpráva o pokladníka p. prof. Horáka neobmezila se tentokrát pouze na vyúčtování příjmů a vydání za poslední období, nýbrž podala i jakýsi finanční preliminar pro příští rok. Základnou jeho jest ovšem obětavost členstva, která bohda v jubilejním roce svatého Cyrila nezklame naději ACM. Tajemník ústředí P. Jemelka referoval o založení AU (Apoštolátu jednoty pro kněze) a jeho řízení, o administraci časopisu ACM, o přípravách k jubilejním oslavám svatého Cyrila (vydání Bitnarova Sborníku a Grivcova Životopisu svatého Cyrila a Metoděje).

Předložil ukázky nových, prozatímních členských obrázků apoštolátních i několik exemplářů právě (pomocí ACM) vydané knížky profesora O. Popoviče z Chustu. Sdílel poslední zprávy z Říma, z Lublaně (pouti jugoslávská) a z Brém, Ubytování poutníků z Jugoslaviie na posvátném Velehradě vzal si na starost dp. rektor P. Kubíček T. J. Zádostí o misie pro krajany v Brémách (msgre Prachaf) a jiných městech Německa bude vyhověno. Do výborové schůze byl pozván také pokladník koncentrovaných spolků msgre dr. Foltynovský, který ochotně podal potřebná vysvětlení o vzájemném poměru spolkovém. Ve volných návrzích uznána potřeba užšího „akčního“ výboru, do něhož zvolení jednohlasně: Msgr dr. Hejčl, kanovníci P. Stavěl a P. Světlík, šéfredaktor P. Zamykal a tajemník P. Jemelka. Přáním radostných svátků a šťastného Nového roku skončil předsedající schůzi.

Na oslavu 1100. výročí narození svatého Cyrila, apoštola Slovanů, uspořádá olomoucká skupina Společnosti sv. Cyrila a Metoděje ve dnech 14. až 19. února 1927 v kostele svatého Michala v Olomouci konferenci řeči s tímto pořadem: V pondělí, dne 14. února: „Věda a víra“, přednese gymn. prof. dr. Martin Mikulka z Uherského Hradiště. Dne 15. února: „Víra a křesťanská, katolická, cyrilometodějská“, universitní docent filosofie dr. Josef Matocha z Olomouce. 16. února: „Víra a církev, pravá církev“, profesor křesťanské sociologie dr. Bedřich Vašek z Olomouce. 17. února: „Víra a církevní autorita“, universitní profesor staroslověnštiny dr. Josef Vašica z Olomouce. 18. února: „Víra národů slovanských, jednotná víra“, tajemník Apoštolátu P. František Jemelka z Olomouce. 19. února: „Víra a mravní charakter“, universitní profesor mravovědy msgr dr. Josef Kachník z Prahy. Po konferenčních řečích, po některých zazpívají přiměřené zpěvy bohoslovci, po některých zase Cyrilská jednotna.

Z výborové schůze diecézního ACM v Olomouci, konané dne 21. ledna t. r.: Na návrh předsedy posl. P. Světlíka zvolen byl jednatelem diecézního Apoštolátu ústřední tajemník P.

Jemelka. Jemu k ruce bude dána laická síla k vyřizování kancelářské práce. Schválen nájem nových kancelářských místností ACM v Salesianu, které bude ovšem nutno co nejdříve zařídit. Povoleno k tomu účelu opatřit úvěr v místní Raiffeisence do výše 20.000 Kč. Zařízení kanceláře i vyhledání kancelářského účetního svěřeno „akčnímu“ výboru. Do nových místností úřadovny ACM přestěhuje se také knihovna Akademie velehradské a zařídí se tam čítárna. Ve volných návrzích (P. Hála) projednán nejbližší program oslav jubilea svatého Cyrila. Pro příští schůzi výborovou připraví se apoštolátní stanoviny také pro politické schválení (prelát msgr dr. Hejčl). Přijaty prozatímní přijímací obrázky apoštolátní (P. Jemelka).

Nové laciné kapesní vydání evangelij právě vyšlo nákladem Dědictví svatojanského; jest to úhledná knížka čítající 290 stran. Značným darem nejmenovaného dobrodince umožněno bylo stanovit její cenu pouze na 3 Kč (poštou 3 Kč 80 h). Naskytá se tu vhodná příležitost k hojnému jejímu šíření, aby se čelilo nesprávným textům, jež různé nekatolické společnosti mezi našim lidem propagují. Objednávky přijímá administrace Dědictví svatojanského v Praze-IV., Vikářská ulice číslo 35.

Pražský odbor ACM uspořádal ve dnech od 6. do 14. února t. r. cyrilometodějský týden v Praze v Emauzích. První neděli sloužena slavná mše svatá v obřadu latinském a druhou neděli zase byla slavná archierejská (biskupská) bohoslužba v obřadu východním v kostele u Svatého kříže (ndp. biskup dr. D. Njardž z Křiževců). Každý den pak toho týdne bylo kázání o půl 7. hodině v Emauzích a po něm vždy krátká pobožnost k svatým patronům českým. Při mši svatě východního obřadu přistoupili členové Apoštolátu k svatému přijímání podle východního obřadu, t. j. pod obojí způsobou. ACM konal také svoji valnou hromadu, o níž přineseme zprávu v příštím čísle.

Odbor ACM v Přerově spojil svoji výroční valnou hromadu s pěknou pobožností v klášterním kostele na Šířavě. O 2. hodině začala pobožnost písní cyrilometodějskou, po níž kázal o moderním apoštoláte laickém tajemník UACM P. František

Jemelka z Olomouce. Před vystavěnou nejsvětější Svátostí pomodlili se pak účastníci litanie k svatým patronům českým se závěrečnou modlitbou apoštolátní. Klášterní chovanky zazpívaly na kůře dojemné zpěvy, po nichž následovalo svátostné požehnání a ořera pro účely spolkové. Z kostela odebrali se hned všichni účastníci do klášterní dvorany. Po úvodním zpěvu chovaneček („Zvoňte zvony!“) uvítáním přítomných zahájil valnou hromadu ACM dp. P. Rafael Rozsypal a udělili slovo tajemníkovi P. Jemelkovi. Jeho poutavá přednáška o díle ACM vykonaném i budoucím naplnila radostí členy, že spolupracují svými modlitbami a almužnami na díle tak bohumilém, a získala jistě nové přízně ACM. Dp. P. Rafael podal stručnou výroční zprávu a vyzval všechny k další horlivé činnosti. Přerovská odbočka vede vzorně členskou matriku ACM.

Noví zakládající členové ACM. Od posledního výkazu přibyli 4 noví členové zakládající, a to: 74. členem stal se vdp. P. František Hájek, děkan v Ivanovicích. Ostatní tři — jeden laik a dva kněží — nechťejí být jmenováni. Všem platí srdečné Pán Bůh zaplat!

První tichou oslavou letošního jubilea svatého Cyrila možno nazvat duchovní cvičení a valnou hromadu katolické Omladiny, konané ve dnech od 31. ledna do 2. února na Velehradě. Duchovní rekollece vedl dp. dr. Zůrek, jejím závěrem bylo společné svaté přijímání o svátku hromnic ve Stojanově. Účastníků bylo kolem 100, hochů i dívek. Téhož dne konala Omladina i svoji valnou hromadu, na níž předsednictvo nejen podávalo počet ze spolkového života za poslední rok, ale znovu a znovu

hlásilo se pod prapor cyrilometodějský. O vhodné oslavě jubilea svatého Cyrila v Omladině promluvil pozvaný tajemník UACM P. Jemelka a jeho vývody našly nadšený ohlas i souhlas všech přítomných. Katolická mládež stavi se ochotně do služeb díla apoštolátního!

Pátý unionistický kongres na Velehradě. Na poslední valné schůzi ústředního výboru ACM vypracovaný program pro V. sjezd unionistický na Velehradě byl předložen svatému Otci ke schválení. Tyto dny došla z Říma předsedovi UACM, ndp. arcibiskupovi dru Leopoldu Prečanovi, tato odpověď: „Nejosvícenější a nejdůstojnější Panel Odpovědi na váš dopis zaslaný svatému Otci ze dne 14. září 1926, jímž předkládáte ke schválení svatě Stolici program příštího sjezdu velehradského, chystaného Apoštolátem svatého Cyrila a Metoděje, s radostí sděluji s Vámi následující: Především zasluhuji chválu horlivost a šlechetné snahy pořadatelů a horlitelů sjezdových, kteří se vynasnažili, aby závěs předložili svatě Stolici své návrhy, a zásadně se program schvaluje. Ovšem doufá tato posvátná kongregace, že v postupu prací se bude sjezd říditi směrnicemi, jež byly již dříve stanoveny a schváleny apoštolskou nunciaturou v Praze pro sjezd roku 1924. — Přeje velmi šťastného výsledku k důležitému sjednocení, projevují vaši Milosti svou zvláštní úctu a trvám vaší rjd. Milosti zcela oddaný sluha: Luigi kardinál Sincero v. r., prosektář, — sajás Popadopoulos v. r., assessor. — V Římě dne 29. ledna 1927.

První pout k zahájení jubilejních slavností svatého Cyrila na posvátném Velehradě koná se v neděli, dne 13. února, v předvečer úmrtního dne světce.

Dopisy od bratří.

Z Rumunska. Z G a r n i c 19. prosince 1926. Veleďustojný pane! Přijměte nejvilejší díky za vaše dobrodiní, které jste mně prokázali. Pán Bůh Vám to zaplat stonásobně! Byla mně velmi milá vaše (ACM) pomoc, neboť moje stará „reverenda“ (klerika) už se rozpadávala; doufám, že si budu nyní moci koupit novou. Srdečný pozdrav a veselé vánoce přeje Vám oddaný Jan Farkaš, farář.

Z Paříže (Francie) dne 21. prosince 1926. P. T. ACM! Přijměte naše neuctivější díky za bohatou zásilku knih, časopisů a brožur nám Vámi zaslaných. Jste prvními, kdo tak vydatnou měrou pomáhá nám na zdolání našeho úkolu: zachránit naše rodné bratry a sestry pro Boha a národ! Budiz Vám zde vzdán jménem jich všech nejvilejší dík a Pán Bůh zaplat! Budeme Vás vždycky počítati mezi své vzác-

né příznivce. S projevem dokonale úcty: Antonín Choutka, t. č. knihovník,

Z Baru na Černé Hoře 22. prosince 1926. — Jak je Vám v Apoštolátě známo, trpěla moje diecése — celá Černá Hora — po 15 let ustavičnou válkou, krvavými boji a pustošením, takže je těžko vylicíti, v jakém stavu se ocitly chrámy a církevní budovy na Černé Hoře. Kromě toho přibyla k naší diecési ještě apoštolská správa značné části Albánie, která připadla ju-

(Posláno p. arcibiskupovi.) Vaše arcibiskupská Milost! Jménem Čechů na Volyni ze srdce vám děkujeme, že jste nám poslali českého kněze P. Jindřicha Křenka. Jeho působením začíná se u nás náboženský život zlepšovati. Každou neděli je naše kaplička tak plná, že se dovnitř ani všichni nevejdou. Přicházejí i pravoslavní Češi, též evangelíci a Poláci. Zůstávají od rána až do odpoledne, aby mohli býti na všech pobožnostech. — Nejvíce se těšíme na svátky vánoční.

Pravoslavný kostel v Kupiczově v Polsku.

goslavskému území. Tam bylo vše zničeno, jako kdysi v Jerusalemě, nezůstalo tam kamene na kameni. Není ani v diecési, ani v apoštolské správě jedině rodiny, která by mohla pomoci biskupu v jeho díle. Vše je velmi chudobné. Vroucně prosím vaše členy Apoštolátu, aby si uvědomili, jaká je u nás bída a jak přebohé jsou naše poměry, a naši chudé misii podali pomocnou ruku. Pozdravuje co nejsrdčněji váš Apoštolát, přeji mu od Nejvyššího šťastných úspěchů do budoucnosti. Váš oddaný: † Nikola, arcibiskup, primas srbský.

Z Martinówky na Volyni, Polsko.

Cvičí se vánoční písně. Velebný pán obstaral nám Bellem, cvičí děti na pobožnost dětskou před Betlemem. I pravoslavné děti prosí, by mohly se učit a přednášet Ježíškovi. Těší se všichni, i pravoslavní, a chystají se, že přijdou do kaple již před půlnocí, aby si v kapli zaopatřili místo. Mnoho jich chce se vrátit zpět do církve katolické, ale až bude potvrzena parafie (farní osada). Dosavad ji ještě nemáme potvrzenou. Ale pan biskup nám slíbil, že bude. Až budeme mít parafii, budeme hned stavět kostel. Přeji ald. — — Ignác Dubec,

Z Brém (Německo). — — Jak je

Vám známo. P. Eduard Forejtník, který po mnoho let zde každý rok o svátcích velikonočních našince pastoroval, zemřel a nemáme nyní zde nikoho, který by tu práci převzal. Dp. farář dr. Lange, který Vás už zná, mě prosil, bych Vám dopsal, jestli je Vám možno sem přijít. Ta misie by trvala asi 4 neděle. — Msgr. Fr. Prachar.

Ze Sealy, Texas, USA. 15. prosince 1926. — Naše českokatolická Amerika se velmi raduje ze zdaru operace a dobré naděje na uzdravení redaktora p. H. Dostála a těší se na jeho brzký návrat. Je zřejmo, že lékaři a operatři ve staré vlasti nejsou pozadu za lékaři zdejšími, ale tyto dokonce v mnohém ještě předčí. Sám blahopřeji p. redaktoru k šťastnému vyváznutí z nebezpečné choroby a přeji mu aby jej milý Pán Bůh v brzku zcela pozdravil — U nás nic nového tak dalece. Urody byly mnohem lepší než vloni, zato zase cena bavlny a jiných hospodářských výrobků je tak nízká,

že lidé nestrží ani tolik, aby svou vlastní práci měli nahrazenou, takže do blahobytu mnoho zde schází. Změn na našich osadách dosud mnoho nebylo, ale snad přijdou. Dp. Rev. Klobouk je farářem na Hostýně při Ellinger a dojíždí do Frelsburgu, kde nedávno vyhořel kostel, má tedy chudák starosti, jak nový kostel postavit; chce stavět z cihel a to přijde dosti draho. Plány už má. — Jak . . . devidám, právě dnes uděluje ndp. biskup nižší svěcení několika bohoslovcům v semináři Panny Marie v La Porte a mezi nimi je také krajan p. František Urbanovský z West, Tex. Tuším, že o vánocích bude vysvěcen na kněze. Bude ho potřeba, neboť je stále nouze o české kněze. Osad přibývá, jiné rostou a chtějí mít kněze svého a tak nás pořád není dosti. Zima se nám přihlásila právě nyní a jak se zdá, bude ještě více. Dosud jsme měli na zahradě čerstvé květiny. Rev. Josef F. Hanák a matka

II. U bratří.

Památky zemř. Rev. Fr. Přídala, faráře v Granger, Texas. (Lev Pospíšil.) Před posledními svátky vánočními došel z Texasu z osady Marak dopis Rev. K. Káčera, ve kterém sděluje, že pan farář v Granger Rev. Fr. Přídál, rodák z Ohníc u Litovle, již skoro rok churaví a že byl v Temple operován. Neuplynul ani týden a pan farář ze Seal Rev. Josef Hanák, psal rovněž o nemocném dp. Fr. Přídalovi, že měl být operován, že však ho lékaři jen otevřeli, ale neoperovali. Hned mi napadlo, že se asi přesvědčili o bezúčelnosti operace a že solva bude dlouho živ. A již druhý den přišla vskutku zpráva o jeho smrti! Jestli mne každé úmrtí českého kněze v Americe zabolí velice, je mi při vzpomínce na smrt dp. Františka Přídala dvojnásobně smutno. Byl totiž pan farář Přídál mezi prvními americkými kněžími, s kterými jsem se setkal v Americe, a byl prvním českým knězem z Texasu, s kterým jsem mluvil. Po svém příjezdu do Ameriky ubytovali jsme se v New Yorku v „Leo-Hausu“ a tam také jednou nocoval pan farář Přídál, když vyprovázal do New Yorku svoji sestru, jedoucí do Evropy, do staré vlasti. Nevelký člověk, dosti snědý tvář, svědčící o nějaké chura-

vosti, mluvil pomalu, skoro zdlouhavě, jako by chtěl každé slovo uvážít, zda je hodno být vysloveno. Milé jeho oči hleděly tak upřímně, tak beze-lstně, jako by chtěly dosvědčit pravdu proneseného slova. „Tomu můžek důvěřovat ve všem“, byla první moje myšlenka. Vyložil jsem Rev. Přídalovi hned upřímně, proč jsme v Americe, já i můj přítel P. Jašek, který však odejel do St. Louis k panu redaktoru Dostálovi. Já že chci jet do Detroit zastupovat na neděli dp. Josefa Jančka. „Na ty se můžete spolehnout, ti vaši věc budou podporovat,“ pravil, „a jestli se dostanete do Texasu, přijeďte také k nám, uvidíme, co se dá dělat.“ Žádný mnohomluvný slib, ale kdo byl jednou v takové situaci, jako jsme byli po prvním příjezdu do Ameriky my, pochopí účehu takového slova od člověka, který na první pohled budil důvěru. Po pohřbu P. Jaška dne 16. ledna 1923 vrátil jsem se do Texasu, chtěje 20. ledna začít pobožnost v Cornhill. Na nádraží v Granger čekal mne Rev. Přídál a zavezl — po malé zastávce na jeho lase — do Cornhill k P. Valentovi. Také v Granger měl jsem třídení pobožnost. P. Přídál opravdu přidal ještě laskavosti, která byla jeho druhou přirozeností.

Ač sám dosti churav, takže musel časem polehávat, staral se o hosta, o zdar pobožnosti i o sbírku na Apoštolát svatého Cyrila a Metoda, Věru, že nemohu na něho vzpomnět bez upřímné vděčnosti! Až veliké lijáky skoro úplně znemožňovaly návštěvu kostela, přece, kdo jen trochu mohl, přišel, takže kostel býval i při špatném počasí hustě obsazen, a povolilo-li trochu počasí, přišli osadníci skoro do jednoho. Ne moje kázání, ne moje osoba. Poznal jsem, že účta a vážnost k duchovnímu vůdci, který svým slovem i skutkem Apoštolát odporučil, nadechla osadníky k horlivosti a obětavosti (sebrali 920,50 dolarů pro Apoštolát), takže se stalo Granger příkladem ostatnímu Texasu, příkladem, který byl všude považován za hodný následování. Všichni, kdož jen trochu znali P. Přidala, mluvili o něm jen s úctou, které si plně zasloužil. A mezi spolubratry kněžími jeho osoba a jeho slovo mělo vážnost nelicénou, upřímnou. Jistě tedy není divu, že osadníci jeho lnuhli k němu láskou opravdovou a že se nebáli velikých obtíží, když to jejich pan farář doporučil. V takovém souladu duší není ani možno si pomyslet osadu bez krásného kostela, výstavné osadní katolické školy, bez útulné fary a pěkného sesterského domu. A to všechno měl P. Přidal vybudováno skutečně vzorně. O, jistě zaplakali jeho osadníci při jeho smrti slzami opravdového žalu a bolesti, protože od nich odešel dobrý otec. Kéž odešel přímo k dobrému Otci světla věčného, jehož dobrotu svoji dobrotou následoval a šířil na zemi. O, v p.l.

Katolická církev v evropském Rusku. Metropolitou ruských katolíků byl arcibiskup mohilevský, který vždy současně spravoval též diecési minskou. Jemu podřízeno bylo katolické biskupství v Kamenci Podolském, Žitoměři a v Tiraspoli a za carské vlády i v Lucku, Vilně a Kovně. Tehdy vztahovala se pravomoc metropolitě mohilevského na území 14.000.000 čtverečných kilometrů veliké. Po světové válce diecése Luck a Vilno připadly Polsku a Kovno Litvě. Poslední metropolita mohilevský arcibiskup Eduard de Ropp, který od roku 1917 pověřen byl vrchní správou nad ruskými katolíky, nucen byl opustit Rusko a přestěhoval se

do Varšavy. Taktéž msgr Piotr Manowski, od roku 1918 biskup v Kamenci podolském, sídlí nyní ve Włodzmiéři v Polsku. Žitoměřský stolec biskupský zůstal uprázdněn a tak jediným katolickým biskupem v Rusku byl do roku 1926 biskup tiraspolský Josef Kessler, sídlí v Saratově.

Pro Tiflis a Georgii zřízen je apoštolský vikariát kavkazský a krymský a jeho správu vede arcibiskup msgr Hadrián Smets se sídlem v Tiflisu (katolický kostel Nanebevzetí Panny Marie). V Tiflisu sídlí též apoštolský administrátor pro katolické Armeny ruské P. J. Bacaratian. (Annuario Pontificio 1926.)

Z Říma. Italští katolíci studenti vysokoškolské byli nedávno přijati v audienci u svatého Otce Pia XI. Ve svoji promluvě doporučel jim svatý Otec vedle studia křesťanské filosofie zvláště snahy o sjednocení církve. Schválil mládeži studium církevních dějin a zdůraznil, že jest jen jedna církev Kristova, že není církvi. I ti ovšem, kdož se oddělili, zachovali si jistou část nauky Kristovy. Svatý Otec doporučuje univerzitní mládeži toto studium nejen proto, aby mládež poznala vlastní dům, dům boží, království Kristovo, Kristovu lodičku, která se nemůže potopiti, ale i proto, aby měli možnost sčítati se díla, jež jim svěčuje Prozřetelnost, díla tak velmi aktuálního a tolik odpovídajícího dnešnímu životu, práce o sjednocení církvi, správněji řečeno o návrat oddělených skupin k církevní jednotě. Jest třeba navzájem se poznati a milovati. Vzájemné neznalosti a předsudky už často znemožnily dílo unie, což platí jak o Východanech tak i o katolících. I úlohy zlatonosné skály jsou zlatonosné. Orientálcí zachovali si poklady, jež zasluhují nejen všeho respektu, nýbrž i všech sympatií." — Potud Pius XI. — Pobádá-li svatý Otec ke studiu unionismu mládež italskou, oť spíše to platí pro katolickou mládež a inteligenci československou, která unionism ve formě cyrilometodějské pokládá za své dějinné poslání!

V sovětském Rusku jsou i za vlády sovětu oblíbeny veřejné náboženské debaty. Sověty napřed vůbec náboženství nepřály, ba, dokonce zaváděly

jakousi úctu ďábla (satanismus) a Jidáše, jemůž jako zrádci a sebevrahovi daly veřejně postaviti sochu. Potom však uznaly, že náboženství vykořeniti se nedá, a proto zavedly vlastní náboženství, tak zvanou „živou církev“, jako protiváhu pravoslavi s jeho sektami a odnožemi, ale i jako protiváhu katolicismu a jiných vyznání. Konečně dnes, kdy přes vydatnou podporu státní „živá církev“ nespĺnila těch nadějí, které sověty v ní skládaly, již blahovlnně se jedná i s jinými vyznáními. Boj protináboženský přenáší se pouze na pole akademické do debat a disputací, které jsou pod záminkou osvěty a poučení sověty velice podporovány; obyčejně se jich též účastňují vedoucí bolševici. Právě v přinci byla v Lenínhradě taková debata o nesmrtnosti duše lidské. Nevěrecké stanovisko nezastupoval nikdo menší než sám lidový komisař pro vyučování a umění Lunačarský, který směle tvrdil, jak vypravuje „Krasnaja Gazeta“, že „nebeská banka jest rozbita a již vůbec nevyplácí dividend“. Proti němu zastupoval metropolita „živé církve“ Vedenský stanovisko náboženské. Dovožoval, že si nelze představovati přírodu jako „všeobecného banditu“, že je nutno předpokládati, že se za přírodou skrývá vyšší zákon; na to však, aby ten zákon byl probádán a pochopen, že je duch lidský příliš slabý.

Unionistická propaganda. Dlouho již byla pocítována potřeba katolického tisku v ruské řeči pro sjednocení Rusů s katolickou církví. Ruský jesuita Tyškiewicz, bydlící nyní v Paříži, obrátil se nedávno v této věci na profesora orientálních obřadů na universitě v St. Louisu v Missouri. V dopise mluví o nedostatku prostředků finančních a obtížích propagandy v tomto směru. Jest třeba nemožno pořádati nová vydání děl Solovjevových, nebo vydati dílo o katolickém učení v ruské řeči. Naproti tomu američtí protestanté mají dosti peněz, aby šířili v Rusku svoji nauku a vydávali díla, která jsou většinou namířena proti katolikům. Tak vydávají protestanté v ruské řeči pět časopisů, zatím co katolíci nevydali dosud ani dvou řádných děl. Dej Bůh, aby američtí katolíci pochopili!

Katolický film. V jižní Francii začíná hráti významnou roli katolický

film. Jeví o něj zájem veškeren klerus a hierarchie. Kněží dávají řadu filmů, které navštěvují katolíci i nekatolíci. Nyní má být filmován život svatě Johanky z Arku.

Stav unionistického hnutí na počátku roku 1927 liší Dom Hedefons Dircks — benediktin sjednocení — v článku ze dne 28. prosince 1926 v „Maasbode“ takto: „Mezi nestoriany v Mesopotamii se jeví silný sklon k sjednocení církvi chaldejské. Syrsko-malabarská církev v jižní Indii vzrůstá velmi pomalu, ale zato má výborné většinou domorodé — kněžstvo, takže v ní lze pro budoucnost skládat velké naděje. U Koptů alexandrijských jest v proudu silné hnutí k návratu do církve katolické; avšak malé úspěchy vykazuje Dolní Egypt. V Ethiopii se setkává katolicismus s největšími obtížemi. Rychle postupuje návrat nesjednocených Syřů, bohužel je velký nedostatek kněží tohoto obřadu. Silný cit národní v Armenii je největší překážkou při sjednocování armenské církve s katolickou. Recko-melchitská církev v Syrii ztrácí všechny své věřící, celé osady přestupují hromadně ke katolictví. V Recku samém, jež nyní má katolického arcibiskupa řeckého obřadu, je katolická hierarchie podporována dokonce vedoucími pravoslavnými rodinami. V Bulharsku znamená veliký pokrok dosažení katolického biskupa bulharského původu, avšak, právě jako v Srbsku, i zde je unionistická práce velmi ztěžována. V Rumunsku jsou katolíci stále vlastně utiskováni, ale přesto počít se nezmenšuje, naopak, významné konverse jsou dosti časté. — V Polsku bylo dosud dosaženo malých úspěchů při získávání sjednocených, kteří přestoupili k pravoslaví zpět za vlády ruské. Co se týče Rusů, nutno rozlišovati mezi emigranty a těmi, kteří zůstali ve vlasti. Vystěhovaanci zůstávají ještě většinou fanatickými nepřáteli katolické církve, kdežto Rusové v Rusku, vyzkoušení pronásledování, blíží se stále více Římu. Obyvatelé Charbínu následovali příkladu svých kněží a přestoupili ke katolictví. Ukrajinci trpí příliš stranickými spory a národnostním utlačováním, takže náboženské hnutí postupuje jen pomalu.

Vyhličky do nového roku jsou na mnohých místech nadějně a potěšující — nikde však beznadějně. —

„Polská národní církev.“ Roku 1918 založil odpadlý kněz Huszo v Polsku „národní církev“, ale ta zakrnela. Počet přívrženců byl tak nepatrný, že Huszo se rozhodl požádati pravoslavnou církev o přijetí své sekty do církevního svazku. Obrátil se za tím účelem na pravoslavný synod, který však zamítl přijetí polské sekty a pouze projevil ochotu, že přijme jednotlivé hodné členy do církve pravoslavné.

Anglie a katolicismus. Anglie byla až do roku 1925 zemí výmínečných zákonů namířených proti katolíkům. Byly to články ústavy pocházející ještě ze století fanatické nenávisti protikatolické, ze století 16. A třebaže praxe stáloch těch zákonů mírnila, dokud nebyla schválena v prosinci roku 1925 nová ústava, spravedlivá ke katolíkům, byli přece katolíci angličti před zákonem na tom velmi zle. Nesměli konat na příklad žádných průvodů veřejných, řády duchovní nemohly nabývat majetku půdy, členové jejich byli nuceni k obtížnému a spleťnému hlášení se na policii, ústavům katolickým byla ukládána nepoměrně větší daň než jiným aťd. Dávná nenávist ke katolíkům v Anglii mizí a místo ní víc a více roste sklon věřících anglikánů k církvi katolické. Tak anglikánský spolek sv. Tomáše z Kanterbery připravuje cestu k sjednocení s Římem tím, že začal vydávat za tím účelem zvláštní brožurky. První z nich má název: „Kam jdeš?“

Zároveň s touto smířlivou náladou ke katolické církvi snaží se anglikáni prohlubovat svůj náboženský život prostředky zjevně katolickými. V Londýně vytvořila se mezi tak zvanými „anglo-katolíky“ z kruhů obchodních a průmyslových skupina horlivců, kteří se zavázali každoročně konat třídní duchovní cvičení. Kromě toho konají denně pětiminutové zbožné rozjímání. A tento obyčej, jak sděluje protestantský časopis „Church Times“, nabývá v celém kraji víc a více následovníků. Výklady „Křížové cesty“, které přednášeli katoličtí řečníci veřejně v londýnském parku (Hyde Park) i v jiných místech (v Yorku, Delgarrog, Cardiff a j.) a spojovali s nimi modlitby a rozjímání,

byly navštěvovány množstvím posluchačů z kruhů protestantských. Z této smířlivé nálady anglikánů vůči církvi katolické vysvětlujeme si také velký počet konverzí. Tak na příklad v jediné diecési westminster-ské během roku vrací se ke katolické církvi průměrně půl druhého tisíce protestantů (anglikánů). V Anglii samé (bez Irska a Škotska) stoupl za tři poslední léta počet katolíků víc než o 34.000. — To děje se v kraji, kde bylo kdysi zločinem, být katolíkem! „Duch Boží vane, kde chce!“ —

Svatá Stolica upravila církevní-správní hranice na Balkáně podle změn hranic politických. Řeckou část Epiru (s městem Janina), která dosud patřila k arcidiecési dráčské (Durazzo) v Albanii, připojila k Řecku, k arcidiecési Korfu (ostrov). Město Bitolj, na hranicích jugoslavských, podřízené dosud vikariátu cařihradskému, přiděleno bylo nyní jugoslavské diecési ve Skopli (v srbské Makedonii). Nový vikariát byl utvořen v Soluni, a to ze západní části Thracie a z jižní Makedonie s blízkými ostrovy (Thasos, Lemnos, Samotraki).

Rusko. Exarcha katolíků východního obřadu v Rusku, biskup Leonid Fjodorov, byl sice na jaře minulého roku propuštěn na svobodu, ale později zase uvězněn a poslán do vyhnanství, daleko na sever, do kláštera na ostrově Solovky v Bílém moři. Tam spolu s jinými biskupy a kněžími pravoslavnými trpí hlad a zimu, nelidské zacházení, týráni a k tomu všemu musí denně přes 12 hodin pracovat. Stanovisko metropolitů Vedenického, skutečného vůdce církve tak zvané „obrozené“, jest dosud neurčitě. Lid mu nedůvěřuje a tak kostely „obrozených“ zeji prázdnotou. Zástupcem patriarchy církve patriarchální, zorganizované zemřelým patriarchou Tachonem, jest dále — po uvěznění prvního zástupce patriarchova metropolitů Petra Krutického — metropolita Sergius z Nižního Novgorodu. Tato církev má asi nejvíce stoupců, 85 procent pravoslavných věřících. Mezi ruskými Ukrajinci založil samozvaný „biskup“ Lipkovskij svoji sektu pravoslavnou, zvanou po něm: „lipkovšči“. Nyni se od ní odštěpuje — asi za pomoci bolševiků — nová „církev“

s úředním titulem: „Samosprávný národní sbor pravoslavné církve ukrajinské.“ Stádo bez Pastýře se rozpadává!

Pravoslavná ruská emigrace otevřela nový seminář v Srbsku v Novém Sadě. Je to celkem čtvrtý ústav tohoto druhu, který založili vystěhovalci ruští mimo hranice své vlasti. (V Paříži i mají svoji akademii, v Charbině

hlavu a srdce našich svatých apoštolů. Vše je zarámováno do rámce zajímavého líčení zeměpisných, dějepisných a kulturních poměrů tehdejších, takže i prostý čtenář nabude jasného obrazu o životě našich věrověstů. Zvláště vyniká velikost svatého Cyrila a Metoděje tím, že spisovatel znova a znova zdůrazňuje jejich přípravu, práce a oběti pro myšlenku světo-

† Patriarcha Tachon.

(Mandžursku) a v Bulharsku po semináři.)

Z Jugoslavie. K letošnímu jubileu svatého Cyrila vydal u nás dobře známý přítel Velehradu papežský prelát a universitní profesor dr. František Grivec z Lublaně životopis svatých apoštolů slovanských Cyrila a Metoděje. Učený spisovatel snaží se uplatnit v novém životopise nejnovější výsledky vědeckého badání o svatých bratřích a jejich době, popisuje nejen zevnější jejich život, ale všímá si i těch velikých myšlenek, jež plnily

vé církve Kristovy v době a poměrech, které tolik překážek stávaly jí v cestu. Knihu velmi příznivě posoudil P. Sakač T. J., profesor Východního ústavu v Římě, v posledním sešitě „Orientalia christiana“ Jak autor ohlašuje, vyjde Životopis svatého Cyrila a Metoděje skoro současně v překladě českém, slovenském, chorvatském, ruském, německém a i. Český překlad vydá co nejdříve ÚACM. Už nyní knihu doporučujeme co nejvřeleji svým čtenářům. Bude vyzdobena ilustracemi jako slovinský originál!

Pout jugoslavská na Velehrad (15. srpna) míní navštívit Slovensko (Bratislavu, Trnavu a j.), Moravu (Velehrad) a Čechy (Prahu, České Budějovice). Až bude skončeno jednání o slevu jízdného a visových poplatků, bude rozhodnuto i o celém programu.

V pravoslavném srbském časopise „Christianský Život“ uveřejnil nedávno ruský profesor bohosloví N. Malachov zajímavé pojednání pod nadpisem: „O modlitbě za zemřelého vyznání.“ Podnětem k tomuto článku byl spor, který vznikl mezi ruskými pravoslavnými emigranty, když na různých místech západní Evropy byly od pravoslavných Rusů konány zádušní pobožnosti za zemřelého kardinála Merciera. Dokonce i sám metropolita Eulogij — který svého času proslul násilnou propagandou pravoslaví v Haliči — v Paříži oslavil památku velikého přítele ruského národa, kardinála Merciera, zádušní pobožností. Profesor Malachov dochází na základě citátů z Pisma, z bohoslužebných textů a ze svatých Otců k tomu přesvědčení, že mohou se pravoslavní modlit za nepravoslavné, a to jak za mrtvé tak i za živé. Ba, končí své pojednání tím milnějším, že „taková modlitba — vedle svého bezprostředního cíle — má i velký význam pro sblížení a smíření různých křesťanských vyznání“. —

Bosenští františkáni postavili si v Bělehradě klášter a zakládají druhou katolickou farnost!

Mezi pravoslavnými věřícími v Srbsku šíří se v poslední době velice hnutí tak zvaných „bogomilců“. Mají své jméno i část své nauky od bulharského mnicha Bogomila, který žil v první polovici 10. století, a chtěl přý „obrodit“ církev pravoslavnou v Jugoslavii. Kněžím ukládají „bogomilci“ bezženství a celkem chudobu, od věřících pak žádají přesné zachovávání církevních obřadů, postů, pokání a společných modliteb. Mezi věroučnými články přijali však už mnohé bludy protestantské. Úřední správa církve pravoslavné dosud nevšímala si hnutí „bogomilců“. Je nejisto, zdali se ta asketická přisnost „bogomilců“ přemění v novou sektu, či snad očištěna od nejasných pojmů přispěje k oživení pravoslavné církve jugoslavské.

Bulharským katolíkům východního

obřadu dostalo se nového biskupa v osobě msgra Štěpána Kurtieva. Je roďákem bulharským, pochází z Dribčevje a má teprve 35 let.

Pravoslavná církev bulharská projevuje hodně chuti k životu. Správa její — svatý synod — zakládá nová bratrstva, podporuje vydávání poučných knih a časopisů, konání přednášek náboženských a nebojí se povědět rozhodné slovo na ochranu víry. Tak na příklad odsoudil nedávno svatý synod Y. M. C. A. (Ymku), americkou, dotěrnou organizaci, jakožto spolek nekřesťanský, s kterým nesmějí pravoslavní udržovat žádných styků. Při tom připomněl svatý synod svým věřícím, že papež první už roku 1920 zakázal katolíkům, aby byli členy Ymky. Důvody svého odmítavého stanoviska o Ymce shrnul svatý synod v brožurce nadepsané „Pravda o Y. M. C. A.“. Smýšlení bulharské pravoslavné církve vzhledem ke katolíkům prozrazuje nejlépe vrchní její hlava metropolita Štěpán, který vyzval své věřící k modlitbám za sjednocení církví. Znalec bulharských poměrů (P. Damián) tvrdí, že zná na 70 kněží pravoslavných, kteří jsou ochotni vstoupit do katolické církve.

Mnišská republika na hoře Athos v Řecku oddychnula si po pádu diktátora generála Pangalosa, který svými dekrety byl by ji býval zničil. Vždyť což jiného než vyprázdňení klášterů byl by na příklad způsobil předpis jeho vlády, že kandidáti řeholního života musejí být nejméně 40 roků staří! Po odstranění Pangalosové vymohl pravoslavný svatý synod zrušení toho dekretu. Nová vláda připravuje pro sloučené kláštery na hoře Athos podobnou autonomii (samovládu), jakou měly kdysi řecké kláštery v Cařihradě.

Zavádění nového kalendáře v pravoslavném Řecku potkává se s velkými těžkostmi. V Soluni přes zákaz vlády i svatého synodu vytvořila se skupina tak zvaných starověrců, kteří se drží starého kalendáře!

Pravoslavná církev ve Finsku, která je podřízena patriarchovi cařihradskému, trpí velikou bídou a toho používají různé protestantské sekty, zvláště americké, aby za své dolary kupovaly duše. Teprve vloni na podzim otevřen byl ve Finsku první pravoslavný seminář. I mezi finskými pra-

voslavnými je takový odpor proti goriánskému (novému) kalendáři, že z jednoho kláštera musela propustiti církevní správa 20 řeholníků proto, že nechtěli se vzdát starého kalendáře. Nám se to zdá maličkost, ale sílu dáv-
ných obyčejů třeba mít na paměti i při snáhách o sjednocení.

První sjezd delegátů pravoslavné církve polské konal se od 10. do 13. ledna ve Varšavě. Svolal ho neočekávaně metropolita Dionizij a účastnilo se ho na 60 delegátů duchovních i světských ze všech pěti e-
parchií polských. Účelem jeho bylo dát autokefální pravoslavné církvi polské novou ústavu. Věřící lid a nižší kněžstvo volalo po ústavě demokratič-
tější, než byla svým zřízením synodál-
ním za vlády carské. Chtěli mít zří-
zení „sborové“ (soborné) opírající se o široký, demokratický základ, zvláště o církevní bratrstva v jejich někdejší podobě. Naproti tomu zase vyšší du-
chovenstvo stavělo se proti takové re-
formě a prálo si zřízení spíše jaksi aristokratické, jak je představoval dřívější synod. O tom měl rozhodnout
varšavský sjezd. Delegáti byli zadarmo
hoštěni v internátě pravoslavné fa-
kulty a jejich porady pod vedením
metropolity Dionizija a grodenského
biskupa Alekseja skončily přijetím tak
zvaného „statutu“, který byl hned
předložen vládě polské ke schválení.
Tímto statutem zvitčilo zřízení sy-
nodální nad sborovým. Jak přijme
novou ústavu věřící lid, nemožno o-
všem předvídat, ale deník „Za svo-
bodu“ rozčiluje se už nyní nad vý-
sledkem sjezdu velice a vyhrožuje
možným „rozkolem“.

Pro americké Ukrajince (Rusíny) řeckokatolického obřadu pochodící z Halicé poslán byl z Říma do Ame-
riky roku 1924 jako první biskup msgr. Kon-
st. Bohačevskij, který se
usadil ve Filadelfii a začal hor-
livě se starat o duchovní potřeby své-
ho lidu. Rozhodl se postavit přede-
vším veliký duchovní seminář pro vý-
chovu kněžského dorostu. Ale narazil
touto snahou na opozici zvláště star-
šího kněžstva i lidu, který se vzpírá
novému zatěžování sbírkami. Bolestno
je, že se spor přenesl do veřejného
tisku, kde dokonce vlastní bratr na-
padá bezohledně horlivého biskupa!

Hnutí unionistické ve východním po-
mezí Polska prožívá těžké zkoušky.

Staly se už sice dříve případy, že kon-
vertité z pravoslavi ke katolictví po
nějakém čase zase se vrátili do pra-
voslavi. Je těžko nahlédnout do nitra
lidského, je těžko posoudit upřímnost
vůle těch, kteří žádají o přijetí do ka-
tolicke církve. Ale případ archiman-
drity O. Filipa Morozova stal
se jakýmsi zkušebním kamenem pro
obě strany. O. Morozov, odchovan
myšlenkami velkého apoštola církevní
jednoty ruského náboženského filosofa
Vladimíra Solovjeva, jímž se pilně o-
bíral už za svých studií na Duchovní
akademii petrohradské (roku 1913),
dospěl před půl druhým rokem až
k hranám katolické církve. Opouštěje
tehdy jako konvertita fady pravo-
slavného kněžstva, loučil se s nimi
veřejným listem, z něhož vyzatovála
nadsená láska k církvi obecné i srdce-
ná touha, aby na této své cestě našel
ve svém milovaném národě ruském
hojně následovníků. Tak stal se archi-
mandrita Morozov správcem „pravo-
slavně-katolické“ fary ve Vilně a za
svůj krok musel přetrpět hodně trpkos-
ti od svých bývalých pravoslavných
spolubratří. Ještě za poslední porady
katolických biskupů z východního
pomezí polského (tak zvaných „kre-
sových“) bylo uváděno jeho jméno
jako účastníka konference. Jak nyní
se dovídáme z časopisů polských (viz
„Ateneum kaplańskie“, ročník 12.,
tom. 18.), předložil už tehdy O. Mo-
rozov obsáhlý pamětní spis (memo-
riál) v záležitosti organizace „církve
slovansko-katolické“, v němž metropo-
litu vilenského arcibiskupa Romual-
da Jalbrzykowskiho prosil
o pomoc, poněvadž pravoslavní bi-
skupové chtěli ho znemožnit na jeho
místě ve Vilně. Zároveň uvedl tam
různé stížnosti a přání ve prospěch
věřících obřadu východního, dovolá-
vaje se unionistických projevů metro-
polity Szeptického, kardinála Merciera
a zvláště nynějšího sv. Otce Pia XI.
Zatím, než jeho „memoriál“ vešel
tiskem ve známost, oznamovaly už
polské listy, že O. Morozov vrátil se
do pravoslavi. Co bylo příčinou tohoto
kroku? Církevně-náboženské poměry
na „kresách“ Polska jsou neobyčejně
těžké. A nejvíce je zatěžuje asi poli-
tika státní, která se bojí odstředivých
síil na pomezí říše. Úloha biskupů —
a jsou mezi nimi mužové opravdu a-
poštolské horlivosti, jako v Píseku —

je za takové situace nesmírně obtížná, poněvadž jejich diecése objímají věfici různých národností (běloruské, u krajiné a j.), Ruské pravoslavi vylinulo se téžkostem tím, že se přizpůsobilo přáním vlády polské a zavedlo dokonce i polštinu do svých bohoslužeb, Katolíci východního obřadu toho ovšem neucínili, poněvadž nemohli z důvodů náboženských. Jejich obřad stával se jim tak bezděčně jakousi oporou národní osobitosti. Při tom však zůstávali v rámci diecési polských latinského obřadu. Že to téžce nesli, prozrazuje i memoriál O. Morozova, který si stěžuje i na chladnost a neporozumění se strany polských katolíků. Zda právem či neprávem, nechceme rozsuzovat mezi bratřími, ale polský jesuita P. Rostworowski doprovází smutný případ O. Morozova těmito jistě upřímnými slovy: „Bolí nás, opravdu bolí, že katolícké zahraničí vytýká nám, že ztěžujeme návrat Ruska, ale třeba je nám vskutku o to se starat, abychom k těm výtkám nedávali žádného podkladu. K tomu je zase třeba mnohem více než dosavad, šířit myšlenku jednoty studovat otázky s ní související, ale především je třeba horoucí modlitby. Neboť jenom obzvláštní láska Boží může zarovnat propast, kterou vykopaly dlouhé věky vln a neporozumění! („Przeгляд povszech.“) Případ O. Morozova vybízí nás tedy ne k posuzování či odsuzování, ale k modlitbě za jednotu církve!“

V Polsku byli ve vojvodství vilenském a białostockém asi 100.000 staroobřadců, kteří nemají hierarchie (biskupů). Je to většinou lid rolnický nebo menší obchodníci. Na svém vše-

becném sjezdu ve Vilně usnesli se staroobřadci na ústavě své církve, již upraven bude také její poměr k státu polskému. Usnesení předložili k vládnímu schválení.

Nejživěji projevuje se v Polsku hnutí unionistické v diecési podlašské, kde zřizena byla už celá řada farností obřadu východně-slovanského. Biskup podlašský H. Przewdziecki přijal do katolické církve kněze-konvertity z pravoslavi a pečuje o to, aby co nejlépe poznali nauku církve katolické. Posílá je na tříměsíční kursy vzdělávací, které z usnesení biskupské rady ve Vilně pořádá ve svém sídle vilenský arcibiskup Rom. Jalbrzykowski. Kursy začaly 15. ledna 1927 a kněží účastníci vystřídají se tak, aby jejich odchodem neutrpěla duchovní správa. Soused vypomáhá po dobu kursu sousedovi. Posledně přijal do katolické církve biskup Przewdziecki protoiereja Arkadija Nikolského na konferenci kněží-konvertitů v Siedlcích dne 16. prosince 1926. Když byl otcovsky povzbudil všechny k horlivosti kněžské a k životu neposkvrněnému, který je nejlepší obranou proti útokům nepřátel, obrátil se biskup Przewdziecki na protoiereja Nikolského s otázkou: „A ty, Otče Arkadije Nikolski, který toužíš po jednotě s církví katolickou, jsi ochoten tak postupovat a pracovat, jak jsi právě slyšel?“ „Ano, Pastýři.“ odpovídá Otče Arkadij. — „Nuže, přijímám tě do církve katolické. Půjdem nyní do kaple, kde složíš vyznání svatě víry!“

Richter a Hill má nyní nejlevnější ceny koberců z Olomouce. Zbytky dobré štrapační jakosti 4 m dlouhé 29 50 Kč.

Lidové knihkupectví Ignác Hofírek, Olomouc.

Dodá: Veškeré literární novinky, zvláště knihy zábavné, poučné, náboženské (mísály, brevíře, codex atd., vše nejnovější vyd.), divadla, hudebniny. — Jediné lidové knihkupectví v olomoucké diecési! Poznačte sobě adresu!

Prapory, korouhve, baldachýny, pluviály, antependia, kasule vyrábí odborný závod

M. Nedomová a spol. v Olomouci.

Kalichy, ciborla, svícny, církevní nádobí, obrázky, růžence, kadidlo.

OLTÁŘE, SOCHY, JESLIČKY,

a ostatní vnitřní zařízení chrámová a jeho opravy pečlivě a levně provádí absolvent statui školy rezbářské

Mořic Studenik v Krásně nad Bečvou,
odborný závod pro umělecké práce kostelní a dekorační.

KNĚŽSKÉ ODĚVY zhotovuje za nejlevnější ceny

František Špunda, seminární krejčí v Olomouci
(naproti semináři).

Stále na skladě: plátěné a celuloidové kolary, birety, náprsenky
za nejlevnější výrobní ceny.

Akciový parní mlýn ve Slatinicích u Olomouce

vyrábí nejlepší druhy pšeničných a žitných mouk a dodává je
zákazníkům z celé střední Moravy. Obrátte se s důvěrou na
naš solidní závod. Telefon: Slatinice 2. Stanice: Slatinice.

Mezihoří díl I.

Napsala Vlasta Javovčková. Nejkrásnější tento český román, jaký vůbec kdy byl vydán, počíná
v době válečné. Myslivce Křemen zamiluje se do mladé uhléřky Lidy. Leč mají oba mnoho
nepřátel a zvláště Křemenovi, muži šlechtického, nepřátno poměrně rychlé povýšení. Je očerněn
z vlezráních úmyslů a odvolán náhle do války. Zdržen opouští svou Lidu. Lest u, otec jeho
pod tíží zármutku raněn mrtví. Stran 392, cena 20 Kč. Odběratelé našeho Lidu mají zvlášť
vysokou slevu. Posílá nakladatelství Supkových lidových povídek v Hradci Králové

Jediný katolický ústav:

Národní pojišťovna,

ake spol.,

ředitelství pro Moravu, Slezsko
a Hlučínsko

v Brně, Kobližná ul. 1.

Jediná nekartelovaná pojišťovna

Veškeré odbory pojišťovací

Všechny tiskopisy

pro jednotlivce, spolky, druž-
stva, nakladatelství, banky,
záložny, továrny atd.,
ve vkusné úpravě,
rychle a levně
dodá

Varhany

harmonia, píana, prospektní pišťaly
a veškeré hudební nástroje

nejlevněji a nejrychleji dodá první
česká firma na Moravě (založena
r. 1862)

M. Strmiska a F. Imrich,

Uh. Hradiště.

Rozpočty zdarma a franko.

Lidová tiskárna v Olomouci

Lidové závody tiskařské a na-
kladatelské, spol. s r. o.

Klášterní 12. Mlýnská 11.

Mešní roucha, korouhve,
prapory a církevní
náčiní

objednejte jen u fy

F. Stačnick,
Olomouc,

Kadidlo — Koláry —
Opravy

*Moravsko-
slovenská
banka*

centrála v Olomouci.

Filiálky:

Bratislava, Brno, Hlučín, Hradec Krá-
lové, Opava, Praha, Šaštín, Uherský
Brod, Zohor a Žilina na Slovensku.

Vlastní a svěřené prostředky
cca Kč 150,000 000 —.

Provádí veškeré bankovní a průmys-
lové transakce za nejvýhodnějších
podmínek. Přijímá za velmi výhod-
ných podmínek vklady na vkladní
knížky a běžné účty. Dotazy zodpoví
zdarma ředitelství centrály a filiálek.

Telefon Olomouc: 666 a 795.

Adresa telegramů: Moravoslovenská.

Lidové závody
tiskařské a nakladatelské spol. s r. o.
v Olomouci

vytisknou Vám každý tiskopis od nejjednoduššího
až po nejvýpravnější dílo svědomitě v bezvadné
typografické úpravě za přiměřenou cenu. Tisky,
které z našich dílen vyšly, Vás o tom přesvědčí
v plné míře. Návrhy a rozpočty zdarma.

SVŮJ K SVÉMU!

SVŮJ K SVÉMU!

POHOVKY-MATRACE

otomany, rolety a spací křesla koupíte nejlépe v I. českém závodě
u čalouníka

CHODĚRY V BRNĚ, Falkensteinerova 12.

Telef. č. 723 VIII.

Téz na splátky.

Správky se přijímají.

Neopomeňte opatřit do své domácnosti pro náhlé případy
v noci poruch zažívacích (zvracení neb průjmu) osvědčený
bylinný výtažek

„*Vade mecum*“

zákonem chráněno

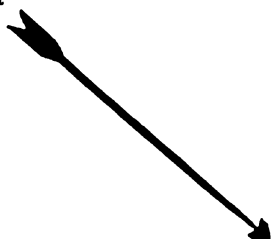
a litovali nebudete. Obdržíte v lah. ve všech lék., drogeriích
i zádruze neb u výroby „VADE MECUM“ DAŠICE C.

Hlas z obecnosti: P. T. Plním svoji povinnost, sdílím li, že jsem s Vaším dlel. přípravkem
„Vade mecum“ úplně spokojen. Na podzim 1911 konal jsem obchod. cestu v Bosně, Hercegovině
a Dálmácii, kdež touž dobou zuřila cholera a úplavice; bral jsem denně co ochrany (profylacticum)
3 lžičky Vašeho přípravku a jsem plně přesvědčen, že jen tomu vděkuji, že jsem cholery ani
úplavice nedostal. Od té doby nevydám se na cestu bez Vašeho přípravku.

Gottfried Horn, repres. Dra Theinhardta spolč. na výr. výživn. Stuttgart

Nejlevnější a
nejvkusnější
tiskopisy

dodává

knih^tiskárna
„S N A H A“
Fr. Olšovský
v Hranicích.

Mešní vína:

zaruč. přírodní neporušená, vynikajících jakostí:
 „Slovenské“ jemné Kč 7 50 1 l
 „Vinský rýzlínk“ jemné a lahodné Kč 8 50 1 l
 „Biskupský rýzlínk“ velebně Kč 9 50 1 l
 „Biskup. výběrek la“ plné, silné Kč 10 50 1 l
 „Cortese lno“ speciál. la arom. Kč 11 50 1 l
 Tokajské Szamorodné, velebně Kč 12 50 1 l
 Doporučuje a zastává v sudech i v lahvích od
 12 litrů výše příslušný dodavatel mešních vín

Fl. Čížek v Humpolci.

Transitní vinné sklepy Praha-Vinohrady,
 Kramerlova 15

Vína pocházejí z biskup. vinic a jsou v chemickém
 státním ústavě v Praze analysována, tak
 že přírodní původ jich jest odborně zjištěn.

**Kamna
 kosmos
 olomouc 7.**

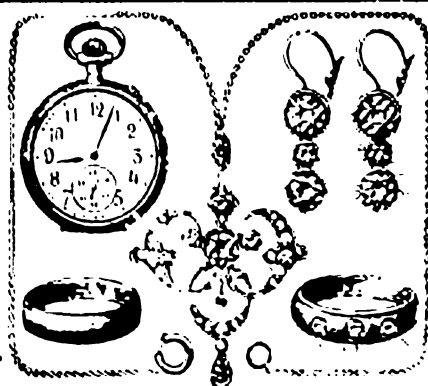
Založen 1865.

Hospodyňky,

které chtějí šetřit, kupují v kobercovém týdnu u fy

*Richter & Hill,
 Olomouc.*

Od 9. února do 20. února.

Doporučujeme bezkonkurenční závod

Karel Murla

V OLOMOUCI, Anglická 29.

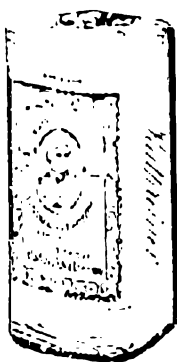
Bohatý sklad klenotů, zlatého a stříbrného zboží, hodiny od nejlacinějších do prvotřídních. Vše pod písemnou zárukou. Odborná dílna pro veškeré správk.

HOSPODYŇKY A MATKY!

Jest jisto, že věnujete veškeru péči jen dobru svých milých a proto také uvítáte s radostí pokyn k přípravě chutného kávového nápoje, který se stal v každé rodině nepostradatelným a k zachování zdraví nutným.

Zrnková káva, která poškozují činnost srdce a nervů, neměla by se pít v žádné rodině bez přísady. Toho také se již téměř všeobecně dbá a osvědčila se všude jako nejvýtečnější přísada

Kathreinerova sladová káva Kneippova,

která — nehledě k mnoha jiným neocenitelným zdravotním vlastnostem — nejen obsahuje oblíbené aroma kávy zrnkové, ba v jistém stupni je i zvyšuje a zjemňuje.

Používání Kathreinerovy sladové kávy Kneippovy jakožto přísady jest jednoduché a pohodlné. Začínáme obyčejně 1/3 Kneippovy a 2/3 zrnkové kávy a pozvolna si zvykáme na polovinu zrnkové a polovinu Kneippovy kávy. Ve mnoha rodinách také, nedbajíce malé námahy, připravují pro děti Kathreinerovu sladovou kávu bez přidání zrnkové kávy. Docílí se tím snadno stravitelného, křetvorného a výživného nápoje, který co jedinečná náhražka se osvědčuje též u nemocných a slabších osob, jimž požívání zrnkové kávy neb čaje bylo lékařem zakázáno. Každá hospodyňka a matka bude si po nějakém čase libovati, že poznala Kathreinerovu sladovou kávu Kneippovu a její blahodárny vliv na úspory, chuť a zdraví.

Vaše zuby

kazí ponejvíce zbytky jídla. Mnozí zavrhuji
čištění zubů kartáčkem; ti by měli svoji po-
vinnost oproti svému chrupu splnit aspoň
tím, že by po každém jídle zbytky, které se
usazují mezi zuby a posléze hnijí, vyplacho-
vali ústa zředěnou

mentholovou fráncovkou

ALPOU

Není-li Vám to dosud známo, že i po
této stránce jest

mentholová francovka

ALPA

jedinečnou, učiňte malou zkoušku lahvičkou
za pět korun, při čemž dbejte, aby Vám
nebyl předložen místo pravé Alpy některý
z mnoha bezcenných padělků, jmenovitě
v posledním čase se barnumsky nabízejících.
Lahvička, čepička, nálepka i plomba nesou
zákonitě chráněné jméno

ALPA

APOŠTOLÁT

sv. Cyrila a Metoda pod ochranou bl. Panny Marie

Ročník XVIII.

Březen 1927.

Číslo 3.

Apoštolský list sv. Otce Pia XI. k letošimu jubileu sv. Cyrila.

Právě v den, kdy začali katolíci slovanští slavit jubileum 1100. narozenin svatého Cyrila, 13. února 1927, vydal svatý Otec

Matejkův obraz sv. Cyrila a Metoděje.

Pius XI. nový apoštolský list „Quod S. Cyrillum Thessalonicensem, Gentium Slavicarum Apostolum“, adresovaný biskupům jugoslávským a československým. Je psán ne-

obyčejné vřele. Svatý Otec si přeje, aby v letošním jubileu byli svatí bratři co nejvíce oslaveni před věřícím lidem, a to slovem i písmem. Nadšeně doporučí naše apoštoly jako příklad mládeži, žactvu i studentstvu. Apoštolský list překrásnými slovy velebí život a působení svatého Cyrila a Metoděje, zdůrazňuje jejich zásluhy o obecnou církevní jednotu, jejich apoštolskou horlivost, kterou se vším stali všechném tak, že zůstávají stále vzorem, jak třeba pracovat pro upravení poměrů mezi stavy a národy. Pochvalně zmíněny jsou knihy letos vydané na oslavu svatých apoštolů a zvláště vřele doporučen Apoštolát svatého Cyrila a Metoděje a velehradské sjezdy. Svatý Otec nadšenými slovy vyzývá Slovany, aby svatého Cyrila a Metoděje, ta dvě světla z Východu, vyzvedli na svíce, aby s nabe svítila slovanským národům, jako jich kdysi osvěcovala na zemi. List končí citátem ze staroslovenské Cyrilské legendy. —

Vším právem možno říci, že ještě nikdy s apoštolského stolce římského neslyšel svět tak vroucích slov o slovanských apoštolicích, pronesených s tak hlubokým porozuměním pro naše náboženské a kulturní dějiny. Tento významný apoštolský list připočtou církevní i slovanské dějiny mezi své nejdůležitější dokumenty! —

*„Církev Kristova není ani latinská ani slovanská, ale je katolická.“
(Benedikt XV. v Motu proprio: „Dei Providentis.“)*

P. Maria - Matka křesťanské jednoty.

Úcta Panny Marie je tak stará jako církev sama. Prostínké její obrazy nacházíme už v římských katakombách. Bývá tam nejčastěji vyobrazena jako oranta, to jest orodovnice, modlící se s rozpiatýma rukama. Mariánská úcta rozkvetla bohatými květy vroucí lásky zvláště na křesťanském Východě. Její svaté jméno je tam vzýváno v překrásných modlitbách, jako Bohorodička je slavena dojemnými zpěvy prastaré liturgie východní, nesčetné svátky a obrazy vzpomínají a hlásají velikou úctu Tě, která po Bohu je nejprvnější. Křesťanská Rus uctívala přes 230 obrazů mariánských, které měly svoje svátky a byly vzpomínány v ruském kalendáři.

S Východu rozšířila se úcta Panny Marie na křesťanský Západ a zůstala dodnes přes všechny rozkoly a převraty dějinné — společným pokladem křesťanského Východu i Západu. Proto už papež Lev XIII. v okružním listě, který začíná slovy: „Pomocníci křesťanu“ („Adjutricem populi christiani“ ze dne 5. září 1895), doporučel katolickému světu konat modlitby k Panně Marii, zvláště svatý růženec, na úmysl sjednocení církví křesťanských. Maria Panna spolupůsobila při díle vykoupení našeho, v ní viděl Lev XIII. i ono šťastné pojitko, které mocí své

lásky sdruží všechny milovníky Ježíše Krista v jednotě církevní.

Stejně i nynější svatý Otec Pius XI. píše ve svém listě k třístému výročí mučednické smrti svatého Josafata, že „východní Slované odlišuje od bludařů jejich veliká láska a zbožnost, kterou chovají k Panně Marii, a nám je přibližuje; to je pojátko pro obnovu jednoty.“

Proto také všechny snahy zasvěcené myšlence sjednocení církví utíkaly se pod mocnou ochranu Panny Marie jakožto Matky křesťanské jednoty. Učinil tak slovinský biskup Slomšek se svojí „Bratovščinou svatého Cirila i Metodá“ a zaklada-

Panna Maria Ustavičné Pomoci.

telé našeho „Apoštolátu svatého Cyrila a Metoděje“ výslovně v názvu připojují dodatek: pod ochranou blahoslavené Panny Marie a přidávají ke spolkové modlitbě prosbu: „Svatá Panno Maria, oroduj za nás!“

V Litaniích loretánských voláme k Panně Marii: „Královno apoštolů, Královno míru, oroduj za nás!“ Královna apoštolů ráda svojí přimluvou bude provázet vpravdě apoštolské dílo, všechny práce a úsilí o sjednocení křesťanů, královna míru svým orodováním usnadňovat bude a připravovat cesty pokoje a smíření mezi křesťanským Východem a Západem. Prosme ji za to s důvěrou! Má přece Matka Boží i v našem národě tolik upřímných ctitelů: tolik mladých duší v mariánských družinách i u nás se jí zvláště zasvětilo, měsíčně se scházejí před její milostné oltáře, denně ji

odporoučejí nejruznější záležitosti svoje i svých nejbližších, připojte, ctitelé a ctitelky mariánští v družinách, i tuto velikou záležitost jednoty církve ke svým modlitbám, uctívejte Pannu Marii také jako Matku křesťanské jednoty! Modlete se na též úmysl i vy všichni, kdož rádi berete do svých rukou svatý růženec. V době postní rozkvetou v křesťanských rodinách za lichých večerů zase hojněji ty krvavé růže tajemství růžencových! Uctěte jimi Matku křesťanské jednoty. Má velkou moc u božského Syna! Pohleďte na obrázek!

Znáte ho dobře! Snad zdobí i stěnu vašeho příbytku! Ale nevšimlí jste si snad dosud, jakou výmluvnou řečí mluví ten starý obraz o prostřednictví Panny Marie! Podle ruského dějepisce Kondakova byl tento obraz namalován hned v 15. století na řeckém ostrově Kretě, který byl tehdy pod vládou Benátčanů. Panna Maria i Ježíšek jsou zobrazeni úplně po způsobu východním, řeckém s úctyhodnou důstojností a zbožností. Řecké jsou také zkratky nápisu po obou stranách hlavy Panny Marie: ΜΡ a ΘΥ (Matka Boží), ale všimněte si zároveň té živosti až dramatické, jakou se na obraze starobylého charakteru východního uplatnil už vliv křesťanského Západu: Jsou tu přimalování andělé, kteří Ježíškovi ukazují nástroje přehořkého budoucího utrpení, a božské Dítě jako by se těch bolestných znaků uleklo, přitulilo se blíž k své Matce, její ruky oběma svými ručkama se uchopilo a úlekem i nožkou pohnulo, až mu s ní střevíček sjíždí dolů. Nedojme vás ta krásná myšlenka: Ježíšek hledal u Panny Marie pomoci a bezpečnosti? A neposílí logickou důsledností vaši důvěry v přímluvu Panny Marie obraz zachycující tak vroucí poměr Marie a Ježíška? Bohoslovci ho vyjádřili slovy: prosící všemohoucnost.

Nuže, ctitelé mariánští, zde je vaše pole v práci unionistické! Křesťanský Západ i Východ sjednocený v modlitbách k Panně Marii, Matce křesťanské jednoty, nezůstane stádcem rozděleným, synové jedné Matky poznají se jako rodní bratři!

—a.

Láska k církvi má skutečný smysl jen u těch, kteří vidí v církvi živého zástupce (representanta), společného Otce všech věřících, k němuž je možná taková láska, jako k otci rodiny...

Vl. Solovjev.

Z pastýřského listu nejdp. arcibiskupa olomuckého k jubileu sv. Cyrila.

... „Svatí bratři stali se základními kameny křesťanského života, křesťanské osvěty u Slovanu. Ó, kéž jimi zůstanou! Jest za jisté pravdou dějinami potvrzenou a pro náš národ vážnou

výstrahou, že každý odklon od křesťanství, od viny Kristovy a mravnosti na ní zbudované, znamená návrat k barbarství nevzdělaných národů, znamená úpadek a smrt národa. Toho si budme vždy vědomi a „nikdo nás nesváděj marnými řeči!“ (Efes. 5, 6.) A nebudme ctiteli sv. Cyrila a Metoděje jenom prázdny slovy, nýbrž i skutkem a životem. Nemluvme jen libivých řečí o odkazu cyrilometodějském, ale plňme též povinnosti, které nám ten odkaz ukládá: snažme se svaté učení Kristovo, jež nám svatí bratři soluňští hlásali, den ze dne lépe poznávat, dle něho žít, sebe i jiné posvěcovat. Budeme-li všichni takoví, všichni praví, i lid i kněžstvo jeho, jako byl svatý Cyril, pak vykvete na luzích cyrilometodějských v našem milém národě pravé štěstí, jež samojediné je s to, aby vyplnilo a oblažilo srdce naše. Proto prosím vás, drazi moji, a spásou duše vaší vás i ditky vaše zapřísahám, abyste si nedali vyrvat ten svatý odkaz cyrilometodějský nikdy a nikým, ale abyste ho hájili proti každému a jej s pomocí Boží i uhájil! Svatý Pavel píše Efeským: „Byli jste někdy tmou“ — zrovna jako předkové naši před příchodem svatých bratří soluňských — „nyní však jste světlem v Pánu; jako účastníci světla žijte!“ (Efes. 5, 8.) Ano, jako účastníci světla žijme, osvětlení svatým učením Kristovým a posvěcení modlitbou a svatými svátostmi, nikoliv tápajíce jako slepí ve tmách bludu a nevěry našich časů a v temném přišelí hříchu!

„Bohočlověk chce sjednotit se Sebou dokonalým svazkem lidský rod, upadnuvši v blud a hřích. Jak bude postupovat za tím účelem? Omezí se pouze na vnitřní subjektivní (osobní) svazky? Odpovídá sám jasně: „Nikoliv! — Já vzdělám církev svojí!“

Vl. Solovjev, Rusko a obecná církev.

Snahy o sjednocení pravoslavných v Polsku.

(Pro „Apoštolát“ napsal O. Řehoř Šiškovyč, C. ss. R; misionář na Volyni. Článek ličí výborné poměry v polském pravoslaví a nejnovější apoštolát redemptoristů mezi nimi.)

1. Moc ruských carů chtěla kdysi býti oporou pravoslavné církvi a proto ji žárlivým okem střežila a bránila houževnatě před každý vlivem evropského západu. Když konečně se carsství zhroutilo, volně vydechli všichni, kdož toužili po spáse duší a po rozšíření pravé církve Kristovy. Vycítovali, že nadchází okamžik, kdy by mohlo býti skutečně želané spojení církve pravoslavné a katolické.

Značného zklamání nebyli však tito přátelé unie ušetřeni. Největší část bývalého carského Ruska úpí dnes v moci bolševiků, kru-

tých nepřátel církve a všeho křesťanského.' A tak těžko zatím v těchto krajích činiti si nějaké zvláštní naděje. Zato obracejí se oči všech přátel unie na zbytek církve ruské, jenž po válce připadl říši polské: V o l y ň, P o d l e s í, B í l á R u s a v o j v o d s t v í v i l e n s k é s pravoslavným obyvatelstvem v počtu asi 6 milionů duší. Toť ono obsáhlé pole, vinice Kristova, jež potřebuje dnes především obětavých dělníků Božích.

O. Josef Schrijvers, viceprovinciál redemptoristů, Ph. dr. a známý spisovatel ascetický, hlavní organisator misíí mezi Ukrajinci v Polsku a budovatel apoštol. školy ve Zboiskách.

Dosud dvě řeholní společnosti jsou činny mezi pravoslavnými v Polsku, kněží Tovaryšstva Ježíšova a k o n g r e g a c e n e j s v. V y k u p i t e l e.

2. Kongregace tato již před válkou pevně zakotvila v bývalé Haliči, a to za řízení členů svých z Belgie. Do nedávné doby zaměstnávala se jen vnitřní organisací a misijní činností doma mezi katolickými Ukrajinci. Při tom však toužebně se obracela její pozornost

k pravoslavnému Severu a Východu, kde doufala najít ještě přiměřenější pole pro svoje zvláštní účely: misie mezi dušemi nejopuštěnějšími.

Rok 1926 přinesl konečně kongregaci nejsvětějšího Vykupitele splnění jejich tužeb. Ndp. biskup Adolf Szclazek pozval v březnu minulého roku k sobě do Lucku viceprovinciála haličských redemptoristů P. Josefa Schrijverse, aby tam spolu pojednali o nových misiích. Brzy se shodli, že třeba co nejdříve na území diecése — na Volyňsku — založit misijní stanici řádovou. Provedeno to bylo v říjnu 1926. Redemptoristé usadili se v Kostopolu tři kněží a dva bratři-laici; představený je Belgičan, ostatní Ukrajinci. Kostopol leží na trati Lwów—Wilno, několik stanic severně od Równa. Má asi 5000 obyvatelů, Poláků, Němců, Židů; zbytek asi 1000 duší jsou pravoslavní. A jako pomíšeno je obyvatelstvo města, tak tomu je i v širém okolí. Největší zlomek tvoří ovšem pravoslavní Ukrajinci. Jsou tu zastoupeni též Poláci, a to mnohem více než jinde v ukrajinských provinciích, kromě toho asi 8000 protestantských Němců a malý počet Židů. Takové je vlastní pole činnosti našich misionářů — dále odtud otevírá se celá Volyně.

V téže době otevřely se apoštolské jejich horlivosti ještě jiné kraje — Podleší. Biskup podlašský msgr Jindřich Przewdziecki je ochoten přijatí je kdykoliv a usadití ve své diecési. Díky dobrotivé Prozřetelnosti mají tedy synové svatého Alfonsa hojně příležitosti, aby i oni svými pracemi přispěli k záchraně pravoslavného Východu.

3. Jaké jsou naděje na úspěch? Abychom našli správnou odpověď, třeba nám všimnouti si především náboženského mravního stavu země a duševních vloh domácího obyvatelstva.

Úroveň náboženská a mravní v zemi je nízká. Pravoslavná církev ruská hleděla všude především na zevnějšek. Jsou tu velkolepé, bohatě vypravené chrámy, skoro v každém chrámu je sbor zpěváků důkladně secvičený, bohoslužby jsou velmi dlouhé, různé obřady hodně pestré atd. Avšak — tím je řečeno všechno, duše tohoto tělesa je zanedbaná — ostatně do bezduchosti pravoslavlí je všeobecný nářek!

Málo se tu káže. Jsou místa, kde lidé po desítky let neslyšeli kázání. A často kázáním nazývají bezduché předčítání některého článku nebo bezbarvé opakování příběhů a podobenství evangelia, kořeněné trpkými, ba, urážlivými výčitkami vůči posluchačům. Zřídka, velmi zřídka slyší lid dobré věroučné nebo mravoučné kázání — vzdělání bohoslovné u pravoslavného duchovenstva je celkem skrovné. Dlouhé pobožnosti pak lid odstrašují. Aby si pomohli, konají kněží bohoslužbu rychle, ale účinky jsou opačné — právě o nedělích a svátcích bývají plné hostince a trhy.

Za zpověď velikonoční třeba svědomitě položit almužnu. Kdo nedá, není ke zpovědi připuštěn. Jsou případy, že celé osady zpovědi velikonoční vynechaly, ježto nemohly se dohodnouti s baťuškou.

Nezřídka se stává, že přistoupí i několik osob najednou ke zpovědi — jak je to zvykem u protestantů.

Duchovní takový nemá u lidu vážnosti. Spíše ho lid nenávidí, zanedbává-li svých povinností k osadě. Za nynějších časů ještě jedna věc tuto propast prohlubuje. Jako všude i zde na venkově probudilo se ukrajinské vědomí národní. A tito národovci žádají po svých kněžích, aby všechny pobožnosti i kázání konali v řeči lidové. Kněžstvo pravoslavně však proniknuto je skoro vesměs z dob dřívějších duchem ruským a proto na vše ukrajinské hledí podezřívavě, ne-li nepřátelsky, a brání se, jak může. Odtud roztržka.

Je zřejmo, že takové zlořády náboženské nenesou dobrého ovoce mravního. Znesvěcování svátku a rušení času zapovězeného hlučnými zábavami, hrozné opilství a nemravnost vidati denně. Nejbolestnější jsou zdejší rozvody, ba, přímo horečka rozvodová. Jsou příliš usnadněny — třeba jen 200 zlotých k rozvázání manželství.

Nepřirozené tyto poměry působí na každého tísnivým dojmem. Všichni vidí, kolik třeba nápravy, ale s povolanych míst reforma nepřichází. Proto ubohý lid pomáhá si sám. Nehledě na jednotlivé přestupy ke katolické církvi římské, přidává se lid k rozličným sektám bludařským. Jen na Volyňsku počítají 50 až 60 tisíc sektářů všeho druhu: slundisty, baptisty, sabbatisty, presbyteriány a j. Není divu. Sektáři snaží se žítí mravně, není mezi nimi klení, krádeží, i tabáku, alkoholu se zřikají. Čaj a kávu vyhlásili za vynález ďábelský. K tomuto mravnímu životu pojí se jejich bohoslužba, lidu se zamlouvající. Pismo svalé čte a vysvětluje se v řeči lidové, obratní kazatelé ohnivě mluví, často s takovým úspěchem, že přítomní propuknou v pláč, mnoho se zpívá, což Ukrajinec velmi miluje. Ký div, že se sektářství bují tu na d m í r u. Sektáři svým prostým, přísným životem budí úctu v sedláku, i jejich bohoslužba jej vábí, stává se tedy sám jedním z nich.

Je to vše velmi smutné, ale patrně z toho také, čeho i katoličtí misionáři mohou se tu dopracovati. Vždyť dovede-li tolik kazatel protestantský, nedovede totéž, ba, více i Bohem poslaný nadšený katolický kněz? Netřeba pochybovati, jen třeba dobrých kněží, důstojných služeb Božích a požehnání shůry a sv. Jednota církve Kristovy dopracuje se těchže výsledků jako sektáři.

Skutečné případy to zaručují. Redemptoristé na příklad jsou v Kostopolu sotva 3 měsíce — a jakých krásných výsledků se dočkali? Pravoslavní skoro všichni si jich váží. Lid hrne se v takových zástupech na služby Boží a na kázání, že lampy a světla hasnou v dusném vzduchu. Nestačilo, že se káže o nedělích a svátcích, na prosby pravoslavných musí se kázati denně. Mnozí již veřejně vrátili se do církve, jiní brzy se přidají, slovem, věci Boží daří se dobře.

Pokračování.

Nový nápor bolševiků proti katolické církvi.

Bolševici provádějí svůj plán na zničení křesťanství rafinovaně! Ne najednou, aby nevzbuzovali přílišnou pozornost kulturního světa, ale čas po čas!

V poslední době prováděli zase svým způsobem „prohlídku“ kostelů a příbytků kněžských. A výsledek? V Petrohradě uvěznilí preláta A. Vasilevského a kněze P. Trojgo, Ivanova a S. Šardinisa, kteří — kromě posledního, byli už jednou odsouzeni zároveň se ř. arcibiskupem Cieplakem a odpykali si svůj trest v bolševických kasematech (žalářích). „Prohlídka“ postihla i faráře v Carském Selu Przyrembla a francouzského dominikána O. Amoudru. Do žaláře uvrženi byli také všichni mladíci, kteří se soukromě připravovali na kněžství, když jim bolševická vláda zavřela duchovní seminář. Dokonce i dvanáct „bílých“ sester františkánek uvěznilí bolševici za to, že vychovávaly chudé, opuštěné děti a vyučovaly je ručním pracím. Děti jim vzali a dali na „výchovu“ do bolševické útulny, kde se už do dětských srdcí vštěpuje nenávisť k Bohu a ke každému náboženství.

Z Ukrajiny odvezli bolševici dva nové kněze na pustý ostrov Solovky v Bílém moři, kde mají koncentrační tábor pro politické provinilce, to jest pro všechny, kteří se bolševikům nezdají hořet láskou k jejich násilnické vládě.

Na Salovkách strádá již 10 katolických kněží kromě řady pravoslavných a kromě laických vypovězenců.

Na Bílém moři v končinách věčného sněhu a ledu kvetou rudé květy mučednictví! Zatuchlé žaláře bolševické mají udusit apoštolskou horlivost kněží, bohoslovců a chudých sester sv. Františka. A století humanity mlčí, nedělá-li dokoce advokáty novověkým Neronům! Naše kultura se už neumí ani stydět za takové vysvědčení chudoby!

Jsme bratry a sestrami trpících a pronásledovaných, jsme dítkami jedné Matky-církve! Vroucnější bude modlitba kněžského brevíře, bude-li obětována za bratry vyháněné a žalářované! Opravdovější bude příprava bohoslovců na sv. kněžství v našich seminářích, vzpomenou-li mladých druhů ruských, kteří duchovní askesi učí se v žalářích! A nebesa prorážet bude pokorná modlitba našich řeholních sester k Tomu, který vyvolil nízké a slabé, aby zahanbil silné. Modleme se všichni za dary Ducha svatého pro ruské mučedníky! — a.

Sv. Theodor Studita.

František Gája.

Ruský učenec Bělajev ve svém díle o „Sojediněnij cerkvej“ (Sjednocení církví) roku 1894 tvrdí, že církevní rozkol byl projevem rostoucí odlišnosti mezi Západem a Východem. Má-li proto dojiti k jednotě, je prý třeba nynější stav obou církví jak katolické tak pravoslavné srovnati s původní mateřskou církví a přičísti vinu na rozkolu té straně, která se více od původní církve oddálila.

Bělajev má pravdu, že se obě církve od začátku až do 9. století, kdy nastal rozkol, svým smýšlením i cílením vždy více od sebe vzdalovaly. Vždyť žily v různém civilisačním prostředí, jemuž se pozemná přízpusobovaly. Západní církev přirozeně podléhala civilisaci římské, řecká zas civilisací východní, jako perské a později arabské. Perská civilisace vytvořila v Cařihradě cesaropapismus, čili neobmezenou moc císaře nad církví, arabská zas různé sekty, hlavně obrazoborství. Ale vědomí církevní jednoty přece na Východě trvalo. I základ její, totiž primát římského papeže, byl tam vždy uznáván aspoň od nejvýznačnějších církevních osobností. Jednou z nich byl svatý Theodor Studita, který vynikl takovou zbožností, učeností a láskou k církvi, že jej žáci nazývají „pravým učedníkem Ježíše Krista, slávou kněžství, pravidlem mnichů, statečným vyznavačem, dobrovolným mučedníkem, sluncem pravověří, sloupem a podporou církve, jejím hlasatelem, pozemským andělem a nebeským člověkem“, ba, že ho přirovnávají k velikému apoštolu svatému Pavlu. Tak slavný muž však nepřestává hlásati při každé příležitosti, že nejvyšší úřad učitelský, královský i kněžský přísluší jedině církvi římské. Ji velebí ve svých spisech jako „první mezi všemi Božími církvemi, jako vždy čistý a jasný zdroj pravověří, jako jistou ochranu proti všem heresím“. A přece žil svatý Theodor v době bezprostředně blízké rozkolu patriarchy Fotia. Přece byl současníkem obrazoboreckých císařů, kteří nejvíce římského papeže nenáviděli, zvláštními létacími sbory po celé říši ho ostouzeli a proti němu popuzovali. Bylo velmi nebezpečno tehdy římského papeže se zastávali, protože obrazoborci své protivníky nejukrutnějším způsobem trestali a utracovali. Jestli svatý Theodor přece se nebál a římského papeže i tehdy za nejvyšší hlavu celé církve prohlašoval, musel býti o božském původu jeho primátu neochvějně přesvědčen. Tato jeho víra má nyní pro unionisty velikou cenu, protože svatého Theodora ctí jako světce a jako svého církevního učitele i nynější rozkolná církev pravoslavná.

Svatý Theodor zemřel roku 826. Tehdy, nebo o něco později se narodil náš moravský apoštol svatý Cyril. Poněvadž v životě obou je mnoho podobností, dá se souditi, že Cyril-Konstantin znal dobře svatého Theodora, ba, že si jej učinil svým vzorem. Věnoval se pilně studiím jako svatý Theodor,

bojoval dle jeho příkladu proti obrazoborcům a cítil i se svým bratrem Metodem velickou náklonnost k řeckému stavu, který svatý Theodor zdokonalil, zvelebil a proslavil. Oba bratři lnuli také láskou k římské apoštolské Stoliči a dle učení svatého Theodora hledali jediné u ní pramen veškeré církevní pravomoci. Že svatý Theodor tak podmanivě na ně působil, dá se vysvětliti i jeho delším pobytem v Soluni, kde žil ve vyhnanství a stal se tak oběma bratřím blízkým krajanem.

O svatém Theodorovi nám vypravují dva životopisy, z nichž jeden byl napsán jeho žákem Michalem, jiný neznámým spisovatelem až v 10. století. I jeho vlastní promluvy, listy, kázání a básně se zachovaly. Jsou obsaženy u Migneho v 99. svazku řecké patrologie.

Mláď svatého Theodora.

Rodištěm svatého Theodora byla metropole východního římského císařství krásná Byzance, čili Cařihrad. Poněvadž stála kolébka jeho v patricijském paláci a rodičové byli dvorními funkcionáři, očekávaly ho v budoucnosti vysoké hodnosti na císařském dvoře, nebo ve správě říše.

Otec Theodorův byl správcem státní pokladny. Jeho jméno Fotin, což znamená „Svítilci“, vyjadřovalo dokonale ctnosti, jakými vynikal. Své povinnosti plnil svědomitě, byl zdrženlivý a bezúhonných mravů, žil zbožně a svítil proto jako maják svým druhům i známým na cestu křesťanské dokonalosti.

Matka Theoktista byla též opravdovou křesťankou. Nesmrtelný pomník chvály jí postavil svatý Theodor v jedné ze svých promluv. Práví o ní, že po narození kteréhokoli z dětí nejednala jako jiné pověřivé ženy, nepřivazovala totiž novorozeněti na krk kouzelné šňůry a talismany všeho druhu, nýbrž mu učinila jen znamení svatého kříže na čele a tak mu nejlépe šťastnou budoucnost zabezpečila. V domácnosti dbala energicky o pořádek. Ve své prchlivosti používala někdy i hole, aby přiměla služebné k rychlejší poslušnosti, ale navečer je za to na kolenou odprošovala. Vedle lásky k Bohu všlěpovala domácím účinně i lásku k bližnímu. Dům její byl stále otevřen všem vdovám, starcům, chudobným i nemocným. Své děti vodila do veřejných nemocnic, učila je nemocné ošetřovati, ba, i vředy jejich vlastními rukama čistiti. Theodor zdědil po ní své nadání, živý temperament, nadšení pro slávu Boží, smysl pro krásu a lásku k chudobě.

Dobu narození svatého Theodora nám písemné prameny neudávají. Ale sdělují, že umřel 11. listopadu roku 826 a že měl tehdy 67 let. Narodil se tedy roku 759 v době největšího rozmachu obrazoborství za císaře Konstantina Kopronymy (741—775), který lžísynodou v Cařihradě roku 754 a povýšením svého straníka Konstantína II. za patriarchu dopomohl obrazoborství k plnému vítězství. Obrazoborci chtěli se zalíbiti Židům a hlavně Arabům, kteří úctu obrazů zavrhovali a byli tehdy Cařihradu svými výboji velmi nebezpeční. Jako později Táboři v Čechách ničili svaté obrazy a sochy, tak řá-

dití tehdy obrazoborci v řecké říši. Následky se projevíly v mravní zdivočelosti a všeobecném kulturním úpadku. Cařihrad pozbyl svých krásných ozdob a umělecké dílny jak v soukromých domech tak v klášterích utichly docela. Jen potají mohli praví věřící ještě svaté obrazy ctít. I v domě rodičů Theodorových se konávaly k uctění pronásledovaných obrazů tajné pobožnosti, které zanechaly v srdci malého světce trvalé stopy.

Po ukončení sedmého roku života nastalo Theodorovi školní vyučování. První školou mu bylo dle vlastních slov učení modlitbě na klíně matčině. I o prospěch ve skutečné škole se matka starala horvým nabádáním k pilnosti. Jako umění tak i školství bylo tehdy v úpadku. Obrazoborectví císařové vzdělání nepřáli, protože sami byli nevzdělání. Prvního obrazoborce Lva III. Isaurijského dobře charakterisuje pověst, že dal vysokou cařihradskou školu i s učitelstvem a knihovnou spáliti. Na velikou nevědomost lidu si stěžuje i slavný obhájce obrazů svatý Jan Damascenský. Teprve v druhém obrazoboreckém období počal si císař Lev Armenský (813—820) všimati škol. Předepsal jim totiž tendenční učebnice a používal jich jako nástroje k šíření obrazoborectví, jak nařiká svatý Theodor v jednom ze svých listů.

Dříve si však úřady škol nevšímaly, proto jich bylo málo. Žáci si učitele vydržovali sami. Vyučování se konalo buď v soukromém domě nebo na ulici ve stanu. Prvním učebním předmětem byla gramatika, čili čtení a pravopis, potom následovala aritmetika (počty), geometrie, astronomie a muzika. Při tom si mohly děti osvojit v dokonalé míře lásku k náboženství a k církvi, protože učebními pomůckami bylo Písmo svaté a církevní knihy liturgické, i spisy církevních učitelů.

Ve vyšších školách se přednášela filosofie a retorika (řečnictví). Filosofii považovali staří Řekové za vrchol vzdělání, u Byzantinců však nad ni vynikla theologie (bohosloví). Kdo chtěl býti považován za vzdělaného, musel znáti theologii. Pochopitelným se nám tak stane známý zjev, že laikové byli bez dalších studií povyšováni k nejvyšším církevním hodnostem. Světské nauky považovali Byzantinci jen za pomůcky k lepšímu výškolení v theologii. Když obrazoborci začali zdůrazňovati světskou vědu a jí dávali přednost, byli mnozí pravoslavní v horlení pro theologii dohnáni až k výstředností, že vůbec světské nauky zavrhovali a je za škodlivé, k pyše vedoucí výmysly ďáblův prohlásili.

O prospěchu mladého Theodora v učení se vyslovují životopiscové pochvalně. Pilným byl tak, že na dětské hry ani neměl kdy. Znalost gramatiky mu brzy umožnila zamilovanou činnost básnickou, retorika zas mu pomáhala v hádkách s obrazoborci a dukladné studium theologie ho učinilo pohotovým obráncem víry. Nemusel nedostatek vědomostí nahrazovati krásnou formou a záplavou planých slov, jak to činivali jeho protivníci. Již v mládí byl docela vážný. Veselé společnosti si nahrazoval četbou Pisma svatého, divadla, návštěvou chrámů a noční hýření bdělým rozjímáním.

Pokračování.

Dětský apoštolát.

Alfons Glos.

Dětská duše je schopna velkých obětí. Nehoří sice ani z vlastních zdrojů ani dlouho, ale zato je pokorná a svědomitěji přejímáje úkoly od vůdce hned na počátku své oběti svolává na sebe Boží požehnání. Letošní rok je rokem cyrilometodějským. Mohou i děti něčím přispěti k myšlence unionismu? Místo odpovědi raději čin.

Děti dostaly úlohu. Co učiním pro ruské děti? Na výzvu přinesly tyto oběti:

M. C. Každý den se za ně pomodlím Otčenáš a Salvator mundi, salva Russiam.*) A budu se snažiti býti pokojná.

D. F. Pro ruské děti obětuji každodenní modlitbu. Budu v práci trpělivá, poslušná a pilná. A nikdy nezapomenu na prosbu: Salvator mundi, salva Russiam. Vždy při vzpomínce na to vzpomenu si, co jsem obětovala ruským dětem, a budu s radostí slib plnit.

M. H. Velebný pán nám řekl, že některé ruské děti nemohou chodit do kostela. Kostel jim zavřeli. Svatý Otec vyhlásil, aby se lidé z celého světa modlili. Obětuji pro ruské děti toto: Budu chodit každý den do kostela a za ně se modlit. Často si budu opakovati: Spasiteli světa, spas Rusko. V Prostějově, Patronát Andělů strážných.

M. K. Mezi jiným píše: Ruské děti neznají lásky a něhy. Do školy nechodí a o víře se neučí, jak mají milovati Boha. Proto si umínají: Chci býti ve škole hodná a tichá. Jsem-li napomenuta, vse chci klidně trpěti a neodmlouvat. Vždy ke každému chci býti přívětivá a vlídná a laskava. V kostele budu se tíše a slušně chovati. Budu choditi často do kostela a za ně se modlit, aby je Bůh od takového života vysvobodil.

M. K. Miluj bližního svého jako sebe samého. Co obětuji pro ruské děti? Budu ve škole pilná. Budu poslouchat maminku. Budu klidná. Půjdu do kostela i za nepříznivého počasí. Půjdu k svatě zpovědi a k svatému přijímání. Budu v kostele pobožná. Budu upřímná ke spolužačkám. Budu vykonávati své povinnosti. Napíši dobře zadané úkoly. Budu poslušná ke svým nadřízeným, bych dávala dobrý příklad spolužačkám. Toto vše obětuji pro ruské děti.

N. E. Vždy se za ně modlím. Na svatém požehnání zůstanu déle a modlím se za ně. Ve škole budu pozorná. Doma úslužně vše vyplní, co mi rodiče rozkáží. Budu klidná a pokorná. Vždy s radostí každému pomohu. Toto vše obětuji pro ruské děti.

R. M. Co obětuji pro Rusko? Budu hodná, budu poslouchat maminku, ve škole budu pozorná, při vyučování nebudu mluvit, všechno budu konat s ochotou, na příklad: učit se, psát úlohy a j., budu

* Spasiteli světa, buď Spasitelem Ruska — kratičká slova modlitby obdařené svatým Otcem odpustky a rozšířené mezi přáteli církevní jednoty na katol. Západě evropském, Pozn. red.

se zbožně modlít, budu chodit do kostela, i když bude škaredě. To vše obětuji pro Rusko.

S. L. V Rusku je mnoho dětí, které se potulují. Nemají co jíst a mají se zle. Proto za ně obětuji tyto věci: Budu trpělivá v nemoci. Budu poslušná, nebudu vzdorovitá nebo hněvivá. A každý den si budu říkat: Spasiteli světa, spas Rusko. Myslíme, že Ježíšek vyslyší naši modlitbu a prosbu. Tato přání jsou za ruské děti. Patronát Andělů strážných v Prostějově.

Podobně i jiné dívky přinášejí s radostí nejružnější úmysly zbožných svých dětských duší. Vše pro Rusko! Tam není šťastných dětí, když Pána Ježíše nesmějí zvat svým přítelem. Naše děti se s nimi dělí o duchovní dobra, o milost Boží. Můžeme-li sami býti šťastni, vidouce jiné strádati?

Pokračování.

„K obnovení pravdivého ducha křesťanského je třeba věřící znovu přivést k prvolnímu, nezbytnému prameni toho ducha, jmenovitě k tomu, aby bral činnou účast v nejsvětějších tajemstvích i ve veřejných slavnostních modlitbách církve!“

(Pius X., v den sv. Cecilie, 1903.)

Ruský seminář sv. Basila v Lille (ve Francii).

Dosti málo se u nás ví o tom, že se i v cizině pracuje o jednotu církve. Je pozoruhodno, jak i románští národové jsou nadšeni unionistickými myšlenkami. A může nás to zahanbovat, když čteme, jak v e F r a n c i i se stavějí semináře k výchově ruských sjednocených kněží, kdežto u nás, kteří jsme přece tak blízcí bratrskému národu ruskému, je dosud celkem málo pochopení pro otázku sjednocení. Ale může nás to také povzbuzovat k horlivější práci pro myšlenky unionistické. Proto vzpomínáme příkladu k a t o l i c k é F r a n c i e.

Semináři svatého Basila v Lille, o nějž jeví takovou péči svatý Otec Pius XI., dostalo se konečně posvěcení. Po dlouhých a nesmírných obtížích byly dostavěny příslušné budovy, neboť dotud byl seminář umístěn v soukromém domě. Čtvrtý rok tomu, co francouzští dominikáni založili tento seminář v Lille na snažné přání svatého Otce, aby v něm byli vychováváni sjednocení ruští kněží. Svatý Otec nazývá seminář svatého Basila s v ý m.

Začátky semináře byly neúspěšné. Malé místo nevyhovovalo svému účelu, nedostatek hmotných prostředků nedovoloval rozšíření jeho ani pořízení nutných potřeb. Než díky velké štědrosti svatého Otce a věřících podařilo se přece postavit novou budovu a zřídit ruskou kapli, kde se slouží mše svatá podle východního obřadu.

Seminář přijímá mladíky rozené Rusy, kteří se chtějí stát sjednocenými kněžími a pracovat o jednotu církve mezi svými bratřími. Vychovávání jsou v krásném obřadě staroslovanském, potvrzeném

svatým Otcem. Ostatně je výchova podobná jako v jiných velkých seminářích i co se týče vzdělání bohoslovného. Mimo to navštěvují zvláštní kurs ruského práva kanonického a východní patrologie a theologie. Proto se ovšem žádá od kandidátů vedle znalosti francouzštiny také latina.

A nyní něco o svěcení nového domu a kaple, jak je líčí v únorovém čísle 1927 „L' année Dominicaine“

Svěcení se konalo dne 16. října 1926. Za účasti provinciála parížské provincie, dominikánského konventu v Lille a mnoha kněží i lidu posvětil novou kapli a novostavbu semináře biskup lilleský. O 11 hodinách počal biskup krásné modlitby, jak je předpisuje rituál, pak poklekl před ikonostasí, jež odděluje v řeckoslovanských kostelích chrámovou loď od oltáře. Málo biskupů katolických mělo příležitost světit kapli východního obřadu, ale jsou to případy, kdy spojení dvou obřadů působí soulad a vyvolává vyšší harmonii, v níž jako by křesťanská duše Východu i Západu splývala v něžném objetí.

Chudě sice zařízená a vyzdobená kaple semináře svatého Basila podává přece význačné známky, jimiž se liší od kaplí latinských. Má kopuli, na níž se zvedá ruský kříž. Zvenčí vnikají jemné paprsky světla jejími okny. Před oltářem se zvedá ikonostas, na němž je několik obrazů darovaných dobrodinci. Dva oltáře jsou byzantské formy a liturgické ozdoby i bohoslužebné předměty nesou ráz řeckoslovanského obřadu. Svatý Otec si přál míti s v o u kapli krásnou a chtěl, aby Rusové, vstupující do katolické církve, se mohli nadále účastnit služeb Božích ve svém obřadu. (P. Omez, O. P., ředitel semináře, má dovolení sloužit mši svatou i ve východním ritu.)

Po svatém požehnání zpívali seminaristé slovensky „Otčenáš“, „Věřuji“ a „Dostojno“ (hymnus chval na svátek Panny Marie). Přítomní byli tím zřejmě dojatí.

Zajímavý je pavilon seminaristů, kde na fasádě je znak svatého Otce Pia XI., diecése lilleské a řádu dominikánského.

Slavnost svěcení konala se v den, kdy východní církev slavila památku posvěcení basilik svatého Petra a Pavla. Kéž tito apoštolové, sloupy církve, jsou i ochránci nového semináře pro výchovu kněží sjednocených a žehnají snahám unionistickým.

Nejsv. Eucharistie a jednota církve.

Msgr. Alf. Fryš

I.

Sněm tridentský nazývá nejsvětější Svátost „*z á r u k o u j e d n o t y . . . , z n a k e m p o k o j e a s v o r n o s t i*“. Zde nám církevní autorita výslovně vyjadřuje vliv nejsvětější Eucharistie na sjednocení věřících.

Vizme první výraz: **Z á r u k a**. Nejsvětější Eucharistie zaručuje, tedy působí účinně, udržuje a posiluje jednotu. Spojuje nás totiž s Kristem. Všichni, kdož ji přijímají, mají v sobě ducha Kristova, tentýž Kristus žije v nich ve všech. Podle matematické formule: jak se mají dvě veličiny k veličině třetí, tak se mají vzájemně též k sobě, naše svátostné spojení s Kristem spojuje nás též vzájemně všechny, kteří tuto svátost přijímáme; žije v nás všech Kristus.

Tu se uskutečňuje nejdokonaleji, oč Ježíš Kristus prosil u poslední večeře pro apoštoly a všechny budoucí věřící: „aby všichni byli jedno jako Ty, Otče, ve mně a já v tobě, aby i oni v nás jedno byli.“ (Jan, XVII. 20.)

A svatý Pavel to vyjadřuje podobně: „Kalich požehnání, který žehnáme, není-liž společenstvím krve Kristovy? A chléb, který láme, není-liž společenstvím těla Kristova? Poněvadž je to jeden chléb, jsme my mnozí tělem jedním; neboť všichni jsme účastní jednoho těla.“ (I. Kor. 10. 16. 17.)

Nic na světě nemůže člověk se svou bytostí sloučiti tak pevně jako pokrm, jenž požíván stává se naším tělem a krví, naší podstatou. Nejnázornějším pak výrazem pevného spojení jest požívání společného pokrmu.

Matka živí dítě svou krví a mlékem mateřským, tedy zase krví a tělem svým. A kde jest něžnější spojení než mezi matkou a dítětem? Jen příslušníci rodiny zasedají společně k jídlu. A pozvu-li někoho k svému stolu, prokazují mu tím největší poctu, považují ho pro tu chvíli za člena rodiny.

Chlebem a solí vítali Slované hosta na prahu domu, naznačujíce mu tím, aby se u nich cítil jako jeden z nich, jako doma. Podáno-li bylo cizinci ve stanu kočovného Araba sousto pokrmu, jest nedotknutelnou osobou, i kdyby se ukázalo, že je to úhlavní nepřítel rodiny. Hostitel bude vlastní krvi hájit jeho života proti každému, i kdyby snad sám se chystal, že svého hosta, jakmile přestane posvátný poměr pohostinství, kousek od svého domu zabije a oloupí.

Všichni, kteří požívají s jednoho stolu, stávají se jaksi spřízněnými; v jejich žilách koluje na chvíli krev příbuzného původu, povstala totiž z téhož společného pokrmu.

Tak spojuje nás vespolečně **p o k r m s v á t o s t n ý** těla a krve Páně. Svatý Cyril Jerusalemský napsal, že svatým přijímáním stáváme se pokrevně spřízněnými s Kristem; jsme tedy spřízněni vzájemně. Platí to tím více, poněvadž, jak praví svatý Augustin, člověk svátostně přijímající nepřeměňuje nebeský pokrm těla a krve Páně ve svou přirozenost, jak je tomu při obyčejném pokrmu, nýbrž božský ten pokrm přizpůsobuje nás k sobě. Všichni stáváme se podle slov svatého Petra apoštola účastnými božské přirozenosti v Kristu a tím též příbuznými vzájemně.

To je ta síla, která přemáhá všechny rozdíly a roznosti, dělicí lidí podle stavů a národu. Evangelium Kristovo hlásá bratrskou lásku všech lidí jako dítěte jednoho Otce v nebesích a rovnost jejich před Bohem a svátostný stůl Kristův, hostina svátostného přijímání, jest

božsky krásný a vznešený prostředek, který tuto jednotu názorně vyjadřuje a prakticky uskutečňuje.

Vidíme to při každém společném svatém přijímání. Tu je muž vedle ženy, dítě vedle starce, dělník a vzdělanec, chudás a boháč, služka vedle své pani. Ve velkých rozměrech ukazují toto svátostné sbratření národů mezinárodní sjezdy eucharistické. Jak velkolepě znázornil to poslední světový sjezd eucharistický v Chicagu (v Americe)! Všecka lidská plemena byla tam zastoupena: Evropané, Číňané, Indiáni, černoši a Eskymáci z nejdlejších koutů země-

Ze slavnosti eucharistického sjezdu v Chicagu. Staroslovanské bohoslužby v kostele sv. Mikulaše.

koule, ze všech pěti dílů světa. Ve 22 jazycích modlili se a řečnili na sjezdu beze sporu a nedorozumění.

A co je spojilo a překlenulo všechny rozdíly? Ježíš eucharistický, Král všech národů. Spojila je tam společná víra v pravdu Kristovu, že všichni národové jsou synové jednoho Otce, veliká světová rodina Boží. A jako členové jedné rodiny byli všichni společně hosty u posvátné hostiny, kterou svým poddaným připravil Ježíš svátostný, král národů.

Tu nedbal nikdo, jakou řečí mluví jeho soused u stolu Páně; tu nebylo národní závisti, žárlivého úsilí o přednost; všichni byli stejně vítáni a milí božskému Hostiteli, všichni dostali tentýž podíl na svaté hostině a všichni pak, třebaže různým jazykem, ale stejným

našším srdce chválili vděčně původce této podivuhodné jednoty, svátostného Spasitele.

Nejsvětější Eucharistie je tedy nejmocnější jednotící síla a proto iest právě její spolusoučinnosti nejvíce třeba, má-li se podařit veliké dílo spojení odloučených křesťanských národů.

Pokračování.

„Sjednotí se Bohočlověk s jednotlivými národy jako takovými, vytvoří jim neodvislé národní cirkve? — Nikoliv, neboť jeho slovo neznělo: Vzdělám cirkve svoje, nýbrž cirkve svoji (t. j. jedinou)!”
Vl. Solovjev.

Nové vydání staroslovanského misálu.

Dr. Josef Vašica.

Od dob cyrilometodějských koná se v některých diecésích charvátského Přímoří a v Dalmacii bohoslužba slovanská v obřadu římském. Mše svatá a ostatní posvátné úkony děly se tam úplně tak, jako u nás, jenže nikoliv latinsky, nýbrž ve starém jazyce slovan-ském. Při tom se užívalo v knihách písma, jež pro Slovary sestavil svatý Cyril. Říká se mu písmo hlaholské. Písmo to bylo později, jak se zdá, na dvoře bulharského cara Symeona (zemřel roku 927) poz-měněno v tak zvanou cyrilici, která je snazší ke čtení i k psaní a proto záhy zatlačila hlaholici a rozšířila se nejen u balkánských Slovanů, ale odtud pronikla i k Rusům. Ačkoliv tedy cyrilice má své jméno po svatém Cyrilu, nepochází přímo od něho. Hlaholice, prvotní písmo sestavené svatým Cyrilem, udržela se až na naše dny u římskokatolických Charvátů v těch místech, kde se ode dávna konávala bohoslužba slovansky. Původně však byla hlaholská písmena tvarů oblých, později, počínajíc od XIII. století, vlivem latinského písma nabyla podoby hranaté a tak přešla také do tisku. První hlaholský misál byl vytištěn v Benátkách roku 1483 typy opravdu krásnými.

V XVII. věku ujímá se hlaholského misálu Řím, v jehož vatikánské typografii se tisknou všechna pozdější jeho vydání. Při tom se nově upravuje také jazyk starého mešního textu napřed podle církevní slovanštiny rusínských uniátů v misále, vydaném od Rafaela Levakoviče v roce 1631, potom dokonce podle církevní slovanštiny pravoslavných Rusů v misále, vydaném od Matěje Karamana v roce 1741. Touto novou úpravou mělo se také posloužit sbližení katolic-kých a pravoslavných Slovanů. Ale charvátští hlaholitě sami neví-tali těchto změn, které vnášely cizí živel do domácí tradice a zne-snadňovaly četbu i porozumění textům.

Úplynulo víc než půl druhého století, kdy slovanská bohoslužba u Charvátů nejednou byla blízko zániku, než se objevilo nové vydá-

ni hlahol. misálu. Byl to především ďakovský biskup dr. S t r o s s m a y e r, který se o ně pečlivě staral. Tehdy již, před padesáti lety, vynořila se otázka, nemělo-li by byti upuštěno od písma hlaholského, které je těžko čitelné, zejména pro kněze staré neb slabšího zraku, a místo toho neměl-li by se misál vytisknouti cyrilicí nebo latinkou. Pro cyrilici mluvila také ta okolnost, že misál měl býti užíván i na Černé Hoře, pro jejíž katolíky byla v konkordátě z roku 1887 povolena slovanská bohoslužba. Ale společně zakročení rakouské diplomacie, obávající se panslavismu, a ruské, která zase se lekala katolické akce mezi pravoslavnými, záměr ten byl zmařen. A tak vyšel nový staroslovanský misál v roce 1893 opět v písmu hlaholském. Co do jazyka však vrátil se k ryzí charvátské tradici, k starým textům, prostým rusismům, jaké pronikly do vydání Levakovičova a Karamanova. Vydavatel tohoto misálu kanovník, dr. Dragutin Parčić, byl dobře obeznámen se všemi výtěžky slovanské jazykovědy, takže církevněslovanský jazyk tohoto misálu, zbavený všech pozdějších obměn a příměsků, obráží nám, pokud možno, věrně jazyk prvolního překladu, jak vyšel z péra slovanských apoštolů. Skrovný počet výtisků tohoto vydání se brzy rozprodal a již v roce 1905 vychází z římské typografie nový přetisk Parčićova misálu s některými doplňky a opravami za redakce dra Josefa Vajse opět písmem hlaholským. Papež Lev XIII. dal sice svolení, aby se vytiskl staroslovanský misál latinkou pod tou podmínkou, aby každý kostel měl také misál hlaholský jakožto vydání typické, ale nedošlo k tomu.

Teprve když se po válce opět ukázala potřeba nového vydání, přetřásána znovu otázka písma a tentokrát rozhodl se charvátský episkopát pro latinku. Utvořila se zvláštní komise, již předsedá záhřebský arcibiskup dr. A n t o n í n B a u e r, a ta svěřila obtížný úkol transkripce (přepisu) staroslovanského textu profesorovi pražské Karlovy university, m s g r u d r u J o s e f u V a j s o v í. Profesor Vajs všecek svůj život zasvětil studiu charvátského hlaholismu a měl tudíž k této práci průpravu teoretickou i praktickou jako nikdo jiný. Nicméně nespolehal jen na sebe, nýbrž radil se s předními slavisty V. Jagičem, Fr. Pastrnkem, V. Vondrákem a j. o způsobu latinského přepisu, jímž by starobylost církevněslovanského textu zůstala bez újmy a přece při tom se vyhovělo soudobé charvátské výslovnosti. Aby tisk rychleji pokračoval, dlel msgr dr. Vajs od května minulého roku až do konce února t. r. v Římě, řídě osobně všechny práce s tiskem spojené, čítávae několikráte namáhavé korektury, urychluje postup svým naléháním. V těchto dnech se do tiskují poslední archy a v brzku bude nový staroslovanský misál svázán a nastoupí svou cestu do Jugoslaviie a z části i k nám, neboť i u nás, pokud je povolena slovanská bohoslužba na několika místech a v určitých dnech, bude se konati podle tohoto nového vydání v latinské transkripci. Bude tudíž příště možno sloužití mší svatou slovansky i těm, kdo hlaholsky čísti neznají.

Zasluguje povšimnutí, že právě v jubilejní rok svatého Cyrila-Konstantina upouští se od tisícileté tradice, která tak houževnatě udržovala v církevním užívání písmo jím vynalezené. Je tomu sotva víc než půl století, co zvítězil názor, že hlaholice jest starší a původnější než cyrilice a že by se měla větším právem ona nazývat jménem Cyrilovým. Mínění, u Charvátů po dlouhou dobu — již od XIII. věku — udomácněné, jež připisovalo sestavení hlaholské abecedy svatému Jeronymovi, bylo dávno předtím vyvráceno. Mohlo by se snad želeť z lásky k památce slovanských apoštolů, že odstraněním hlaholice z misálu mizí se světa jedna z nejzajímavějších památek po jejich působení. Ale bylo by nesprávně pokládati hlaholici za nedotknutelný feliš. Když svatý Cyril pro Slovy písmo sestavoval, byl veden touhou, jeho pomocí šířiti na svém novém působišti účinněji znalost Kristovy nauky. Písmo mělo býti oporou živého slova, jeho účel byl praktický, misijní. Musela-li tedy ustoupiti hlaholice světové latince i v misálu, to proto, že pozbyla své praktické ceny, jakou měla v oněch dávných časech. Při tom však zůstane vždy drahou památkou po svatém Cyrilu a Metoději, kteří ji psali, a jako taková bude i dále předmětem úcty a studia. Že i církev tak na hlaholici hledí, jako na písmo posvěcené přímou účastí obou světců a staletým užíváním na oltářích, podala patrný důkaz tím, že i v tomto novém staroslovenském misále, latinkou vytištěném, ponechala ji čestné místo. Modlitby v nejdůležitější části mše svaté, tak zvaného kánonu, od Sanctus až po svaté přijímání, jsou tištěny v dvojím písmu vedle sebe, souběžně hlaholici a latinkou!

Církev není toliko surchovaně dokonalý svazek lidí s Bohem v Kristu, ona je kromě toho i oním společenským zřízením, které vyšší vůle ustanovila, aby v něm a skrze ně dokonalá tento boho-lidský svazek.

Vl. Solovjev.

Katolická Litva ztratila velikého syna.

P. Alberti.

Litvevský arcibiskup dr. Matulewicz zemřel. Tak oznámí krátká novinářská zpráva a málokdo z katolíků a Slovanů tuší, že odešel s rolí Boží slovanský veliký dělník, který zasluhuje vděčné vzpomínky za svoji tichou a bohonadšenou práci. Proto píšeme tyto řádky.

Arcibiskup Matulewicz narodil se v Mariampolu na Litvě roku 1871. Studoval v Kelcích a na církevní akademii v Petrohradě, kde byl roku 1898 vysvěcen za kněze. Potom pokračoval ve studiích ve švýcarském Fryburku, kde nabyl summa cum laude (s největší pochvalou) doktorátu bohosloví na základě učené rozpravy „Nauka

ruská o prvotní spravedlnosti". Práce tato je dílem klasičtým. Po návratu do Ruska stal se seminárním profesorem v Kelcích a potom na církevní akademii v Petrohradě. Roku 1910 vzdal se však profesury a odejel z Ruska. Toužil uskutečnit ideál svého mládí, vzkřísit dávnou řeholní kongregaci litevskou tak zvaných „mariánů“, kněží Neposkrvněného Početí Panny Marie. Řehole založená na Litvě ve století 17. nepřítelí vlády zanikala, udržovala se v jediném pouze členu a zároveň generálu P. Vincenci Sekowskému, faráři v Mariampoli. Mladý profesor dr. Matulewicz složil roku 1910 tajně řeholní sliby v ruce svého otcovského příznivce a vychovatele P. Sekowského a jal se upravovati stanovy dávné kongregace přiměřeně moderním požadavkům doby a kraje. Téhož roku schválil Pius X. nové stanovy a dr. Matulewicz odjel do švýcarského Frýburku založit a vést noviciát vzkříšené řehole. V Rusku tak učinit nesměl. Třebas do jeho činnosti tak neblaze zasáhla světová válka, získal dr. Matulowicz pro vzkříšenou řeholi mnoho kněží z Polska a z Litvy, takže za 17 roků vykazuje řehole 13 domů se 300 kněžími-řeholníky. Svou řeholi řídil Matulewicz do roku 1918, kdy byl jmenován biskupem ve Vilně. Po sedmi letech roku 1925 vzdal se vilenského biskupství a oddal se úplně řízení své kongregace jako generální prokurátor se sídlem v Římě. Svatý Otec Pius XI., znaje výtečné schopnosti a opatrnost msgra Matulewicze, jmenoval jej apoštolským visitátorem litevským a pověřil je úkolem ustavit církevní provincii litevskou, což se mu vloni o velikonočních podařilo. Jako rodný syn Litvy znal dobře povahu svého lidu, jezdil, řečnil, psal, odstraňoval předsudek za předsudkem, až konečně dosáhl účelu svého poslání. Byl to kněz hluboké vzdělanosti, jemného taktu, svatého života a apoštolské horlivosti. Kněžstvo jej ctilo jako otce, lid a zvláště mládež viseli na jeho rtech, když k nim mluvil, a nesmírně si jej vážila i vláda. Po návratu s eucharistického kongresu amerického*) onemocněl a jelikož pracemi a cestami vysileného nebylo možno operovat, podlehl zákeřné nemoci dne 27. ledna 1927. Pochovali jej v kryptě katedrály vilenské s oslavami téměř královskými. Pohřební slavnosti trvaly tři dni, účastnil se jich prezident Smetona a členové vlády osobně, episkopát litevský, všechny úřady a tisíce lidu. President sám promluvil nad hrobem velkého syna Litvy vřelá slova uznání a díků. Všechny listy jakékoliv ráže věnovaly zemřelému hodnostáři vřelá a podrobné vzpomínky, velebice jeho výtečné ctností a zásluhy o církve v vlasti na Litvě.

Arcibiskup dr. Matulowicz měl v Chicagu ve východní sekci eucharistického sjezdu na slavnostní schůzi unionistické (ve vojenské zbrojnici) informativní přednášku o snahách a pracích sjednocovacích na Litvě.

„Bože, který jsi rozličné národy vyznáváním svého jména sjednotil, učiň, aby v těch, kteří křtem byli znovuzrozeni, zavládla jedna víra v úmyslech i ve skutcích zbožnost.

Římský misál, na čtvrtek v oktávu velkonoční.

Rozhled po náboženském životě.

I. Doma.

Jubiléjní oslavy 1100. narozenin sv. Cyrila zahájeny byly v neděli před výročním dnem jeho blažené smrti, kdy pro nebe se zrodil, dne 13. února.

Na Velehradě konána té neděle první pout, k níž dostavilo se mnoho jednotlivců i ze vzdálenějšího okolí, zvláště od Strážnice. Orelská mládež ze Starého Města přišla korporativně na slavnou mši svatou, kterou za velké přísluhy sloužil p. probošt Fr. Valoušek z Kroměříže. Slavnostní kázání měl taj. P. Jemelka. Při odpolední pobožnosti uctěny byly ostatky svatého Cyrila.

V Olomouci oslavila jubileum svatého Cyrila Skupina společnosti svatého Cyrila a Metoděje týdnem konferenčních řečí v kostele svatého Michala. Úvodem bylo hned nedělní (13. února večer) adorační kázání p. dra B. Vaška o sv. Cyrilu, překladateli Pisma svatého. A pak po celý týden vždy o 7. hodině večer scházivali se čtenelé apoštolů slovanských v kostele svatomichalském, aby sledovali klidné a přesvědčivé přednášky, oceňující drahé dědictví otců, svatou viru katolickou. Po kázání dojmaly vždy pěkné slovan, zpěvy *bohoslovců* (z Křížkovského a Douše, ve středu přednesl prof. dr. Martinů s průvodem varhan Strážovského nadšenou apofrofu: „Svatý Cyrile!“) a lidový zpěv při uctívání svatých ostatků a k svatému požehnání, jímž každá pobožnost končovala, byly ohlasem vděčnosti k svatým věrozvěstům. Skupina společnosti svatého Cyrila a Metoděje vykonala týdnem konferenčních řečí dilo dobré zásluhou svého předsedy, p. kanovníka dra J. Kachnika, profesora Karlovy university pražské.

Bohoslovecký odbor ACM. v Olomouci uctil jubilejní památku svatého Cyrila zdařilou akademií za přítomnosti předsedy Ústředí ACM, njdp. arcibiskupa dra L. Prečana a mnohých vzácných hostů a velmi četného obecnstva v neděli, dne 20. února 1927. Program akademie, velmi vhodně sestavený, skoro celý odnášel se k předmětu jubilea. Pěvecký sbor zazpíval mohutnou kantátu Křížkovského „Sv. Cyril a Metod“ (u piana seděl profesor dr. Martinů), Jindřichova Sv. Vác-

lava a Petzoldův Hymnus. Orchestr přednesl úryvek z Haydnovy Symfonie č. 6 a Gounodovy Hymnu na sv. Cecílii, Profesor dr. Josef Vašica markantně narysoval velkou a skvělou postavu Cyrila-Konstantina, vědce a světce. Nakonec provedli bohoslovci historickou scénu, sepsanou Fr. Večřou-Strážovským „Smrt sv. Cyrila“. Na provedení této scény dali si pořadatelé velmi záležeti, Namalovali si sami, a to neobyčejně zdařile, scénu, celou to sv. Cyrila v klášteře římském, vybavili ji příslušně, opatřili si benediktinské hábity a pak pietně sehráli básnicko-dramatické vyličení smrti sv. Cyrila, loučícího se s Římem, s misty jemu drahými, s bratřími a se sv. Metodějem, kterého důtklivě vybízí k návratu na Moravu a k pokračování v díle započatém. Podání bylo zdařilé a upoutalo plně zájem všech posluchačů. Scénu nacvičil, režíroval i vypravil bohoslovec Šumšal, který na akademii recitoval také svoji hluboce pročitěnou báseň „Píseň slovanského apoštola“ Akademie byla ukončena zpěvem papežské hymny. Cyrilské oslavy se sčastnilo velmi mnoho hostů. Prostorná aula byla plná. Bohoslovci zaslouží opravdu za svoji horlivost a své nadšení pro dobrou věc největší pochvaly.

V Olomouci-Chvalkovičích vzpomenu bylo svaté památky apoštola Cyrila-Konstantina oslavným kázáním při obojích službách Božích v neděli, dne 20. února i odpolední pobožnosti.

V Litovli pořádala jubilejní oslavu svatocyrilskou Lidová jednota s odborem apoštolátním v neděli, dne 13. února večer s tímto pořadem: 1. Křížkovský: Sv. Cyril a Metoděj (smíšený sbor s doprovodem). 2. Rud. Stupavský: Hymnus na počest sv. Cyrila (recitace). 3. Proslov profesora Horáka o významu cyrilského jubilea. 4. Novotný: Sv. Cyril a Metoděj (smíšený sbor na slova Fr. Žáka).

V Želči u Nezamysle kromě kostelní oslavy jubilea svatocyrilského měl v neděli, dne 13. února po svatém požehnání Orel slavnostní schůzi, na níž recitovány případné básničky z Bitnarovy jubilejní příručky, zapěny písně: „Přístup, Moravěno,“ a „Zvoňte, zvo-

ny", vzdělavatelem podán v hlavních rysech význam *Konstantina-Cyrila pro církev i národ a Slovanstvo*. Praktickou a trvalou oslavou byl pak zápis členů ACM, jichž znova se přihlásilo přes 200!

Ve Frenštátě p. R. připravila Matice radhoštská *radost jubilejního roku sv. Cyrila důkladnou opravou památné kaple sv. Cyrila a Metoděje na temeni radhoštském*, jak s povděkem

radhoštské o drahý odkaz předků a s pomocí obětavých dobrodinců — zvláště olomuckého p. arcibiskupa dra Prečana a centrálního ředitele jeho statků — znova vybudovala kapličku cyrilometodějskou tak, že bude pěknou ozdobou památné hory radhoštské, jako její koruna viditelná daleko po vlasti i jako vzpomínka na požehnané dílo apoštolů slovanských!

V Prostějově vykonaly děti v Patro-

Opravená památná kaple sv. Cyrila a Metoděje na temeni Radhoště. Spojením slohu románského a východního je symbolem našich snah sjednocovacích, vysoko vyzdvíženým.

konstatuje únorová valná hromada. Kaple vystavěna byla v roce 1889 z pískovcového kamene, který však neodolal horské nepohodě, ničivým živlům deště, mrazu a větru. Zpěroratelý pískovec propouštěl zdívm celé proudy bočních lijavců, které kapli zatopovaly a ničily i její vnitřní zařízení (harmonium na příklad úplně se rozklížilo!). Zdálo se, že osud radhoštské kaple je už zpečetěn. Náklad na její důkladnou opravu přesahoval síly spolku Matice radhoštské. Ale přece zvítězila starostlivá láska a péče Matice

nátě andělů strážných k uctění svatého Cyrila zvláštní „*pout na Velhrad*“, totiž k oltáři svatých bratří. Naučily se už i latinsky zpívat prosbičku unionistickou: *Salvator mundi, salva Russiam*“ a žalm „*Laudate Dominum omnes gentes*“, po způsobu americkém. Vidět, že jejich duchovní vůdce nebyl nadarmo v Americe!

V Kroměříži oslavila jubileum svatocyrilské velmi činná obec terciářů sv. Františka za vedení svého ředitele P. Ludvíka Kašpara, a to v neděli, dne 13. února, pěvecko-recitační aka-

demii v sále terciátů s případnou promluvou: „*Sv. Cyril a Řím*.“ V pondělí, dne 14. února byla v kostele sv. Mořice mše svatá ke cti svatého Cyrila, při níž pěvecký kroužek terciátský zpíval na kůru cyrilské písně. Po oba dny byla návštěva velmi hojná.

Ivanovický odbor Apoštolátu svatého Cyrila a Metoděje vzpomněl jubilea svatého Cyrila večerní slavností v lidovém domě v neděli, dne 13. února, při níž kromě recitací a zpěvů přednášel o významu svatého Cyrila p. kaplan P. Hala za pékne účasti obecenstva.

Cyrilská jednota v Olomouci projevila hold lásky a zbožné oddanosti apoštolu, jehož jméno nese, v neděli, dne 27. února tím, že ve dvoraně Salsiána uspořádala pěvecko-hudební akademii, na níž sólová čísla převzali členové operního sboru a orchestru.

Jubilea svatocyrilského vzpomínali dne 13. února t. r. péknou oslavou v kostele i mimo něj v *Černotině u Hranic*, kde je farářem cyrilometodějský básník *Rud. Stupavský* (P. Navrátil). Kromě roztroušených básníků s námětem cyrilometodějským vydal Stupavský samostatnou sbírku „*Paprsky cyrilometodějské*“, nákladem pí Melichárkové na Velehradě. K jubilením oslavám je Stupavského kniha zlatodolem vhodných recitací.

Ve Valaš. Meziříčí přichystali dne 1. března chovanci koleje salvatoriánů na jubilejní oslavu první domácí akademii za přítomnosti provinciála P. Peterka. Význam svatých bratří ocenil výstižnou řečí místní superior P. *Josef Pat. Kubáč*. Chovanci předvedli Štřizovského historickou scénu „*Smrt sv. Cyrila*“.

Z výborové schůze ACM. Konané 25. února 1927 za předsednictví p. kanovníka P. Fr. Světlíka. Referát šéfredaktora P. Zamykala o zařízení místnostní sekretariátních jednomyslně schválen a p. Guerau výpomoc vysloven zasloužený dík. Obsazení účetního pro ACM, ponecháno organizačnímu výboru, který ustanovil jím p. Metoděje Hambálka z Čižova prozatím na půlroční provisorium. *Mšgre Foltynovský* podal zprávu o finančním stavu časopisu ACM. Po obšírné debatě rozhodnuto, že diocésní ACM přejímá od nového roku apoštolátní časopis i s vydavatelskou režii do svého majetku, o fondu roz-

hodne koncentrace. Finančním referátem ACM. pověřen nadále mšgre dr. *Foltynovský*. Jednatel P. *Jemelka* rozvinul otázku jubilejních oslav svatocyrilských. Ujednán náčrtek celkového programu oslav, který k doplnění a schválení pošle se OO. jesuitům na Velehrad. Po jejich dobrozdání rozhodne o definitivní jeho podobě schůze spolkových pracovníků, která bude svolána na 20. března do Olomouce. K slavnosti svěcení základního kamene pro novou basiliku sv. Cyrila a Metoděje v *Olomouci-Řepčíně* připojí se manifestační sjezd ACM. Do výboru AU navrženi byli zástupci jednotlivých krajů: za *Sloučsko* p. děkan J. Hudeček z Hustěnovic, za *Slezsko* p. dr. Fr. Klobouk, farář z Polanky, za *severní Moravu* P. Albin Odrážka, kaplan v Rudě, za *Hlučínsko* p. farář Fr. Derka z Hlučína, za *západní Moravu* p. kaplan Alois Kolář z Velkých Opatovic. Po podrobné pokladní zprávě P. Glogara schůze skončena.

Výborová schůze Ústředního Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje konala se dne 9. února 1927 v Olomouci. Jednání řídil místopředseda Ústředí Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje p. kanovník Stavěl za přítomnosti 13 členů, ostatní omluveni. Po schválení protokolu věnuje předsedající pietní vzpomínku zemřelému horliteli Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje Rev. F. Pridalovi z Granger z Texasu (Amerika) za jeho obětavou přízeň pro dílo Apoštolátu; přítomní povstáním uctili památku kněze-krajanu na znamení, že ho budou pamětlivi ve svých modlitbách. Mezi ostatním sdělením předsednictva s radostí byla přijata a schválena zpráva týkající se zřízení české fary na Volyni. Českému řádu OO. Těsitelů ve Vídni, který obětavě pečuje o duchovní potřeby našich krajanů vídeňských, usneseno ze všech sil pomáhat. Jednatel na základě bezpečných zpráv o církevních poměrech v Jugoslávii podává klíč k prosbám o podporu, které docházejí Ústředí. Předčítá projevy vděčnosti za poskytnutou pomoc opuštěným krajanům zahraničním, z nichž zvláště došlo 98 vlastnoručních podpisů českých dětí z Rumunska. Z ruky do ruky šel ve schůzi ten arch dětských autografů, jež svoji upřímností bezděčně leccos prozrazovaly z národního a kulturního ovzduší krajanů. Zpráva pokladníka potěšila sdě-

lením, že 4 noví zakládající členové (anonymové a čtvrtý msgr. dr. Ferd. Cerník z Olomouce) splatili své příspěvky. Žádosti „Růže Sušilovy“ z Brna vyhověno. Obsáhlý referát tajemníkův vyplnil ostatní jednání výboru. K podanému vyúčtování z koncentrace spolkové za rok 1926 zmínil ochotu mnohých zakládajících členů amerických, zvláště z New Yorku, kteří i na dále posílají předplatné na časopis apoštolátní dobrovolně, nejsouce povinni. Z dopisů ministerstva zahraničního i z jeho jednání je patrné, jakou důležitost přikládá apoštolátní péči o krajiny v zahraničí. Bitnarova příručka k jubilejním oslavám sv. Cyrila rozeslána v naději, že snaha UACM dojde porozumění naší katolické veřejnosti a přispěje k uctění našeho sv. apoštola. Cena i s poštovným činí jen 4 Kč. UACM, bere na sebe i letos péči o misijní pobožnosti na Porýní a v průmyslových městech severozápadního Německa. Také do Francie dojde na posnní dobu český kněz-misionář. Pout z Jugoslaviie na Velehrad navštíví i bratrské Slovensko i Prahu. Výbor UACM, rozhodl se vydat svým nákladem překlad Grivcovy knihy: „Slovanska apostola sv. Ciril in Metod.“ Poněvadž právě došlo z Říma schválení programu V. unionistického sjezdu na Velehradě, usneseno svolat přípravný výbor sjezdový na čtvrtek, dne 17. února 1927 do Olomouce do sině konsistorní (na půl třetí hodinu odpoledne). Nový obraz sv. Cyrila a Metoděje namaloval mistr Jano Koehler, bude jednáno o jeho uměleckou reprodukci. Řada poděkování a proseb ukázala zase, jak je široké pole apoštolátní působnosti. Znova a znova docházejí prosby o dobrou českou četbu pro zahraničí. K oslavě jubilea jistě dobře se uplatní obrázky (diapositivy) připravované Ústředím za doprovod přednáškám. Modlitbou důležitá schůze výboru Ústředí Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje ukončena.

Arcidiecése olomucká, k níž patří nejpamátnější působíště našich slo-

vanských apoštolů *Velehrad*, vzpomínala ve všech kostelích 1100. výročí narozenin sv. Cyrila. Njdp. arcibiskup vydal vroucné psaný pastýřský list, oslavující zásluhy sv. bratří o národ náš i církev a vybízející k zachování svatého dědictví cyrilometodějského a k následování velikých křesťanských ctností našich věrozvěstů: jejich mravní bezúhonnosti, pravé moudrosti, apoštolské horlivosti, obětavosti pro spásu duší, jejich neochvěné lásky k pravdě Boží a neochvějně věrnosti k svatě Stoliči římské, jakožto pojítku a základu jednoty církve obecné. Jako trvalou oslavu letošního jubilea doporučí pastýřský list co *největší rozšíření Apoštolátu* sv. Cyrila a Metoděje mezi věřícím lidem a ustavení kněžského spolku *Apoštolátu jednoty* pro šíření zájmu o myšlenku církevního sjednocení. Kéz najdou srdečná slova pastýřského listu také radostný ohlas v lidu cyrilometodějském! Předčítán byl s kazatelen hned v neděli, dne 6. února nebo 13. února.

Za zakládající členy ACM. přihlásili se dále: *Msgr. dr. Ferdinand Cerník*, profesor v. v. v Olomouci, vdp. *P. Josef Buchta*, farář v Pysele u Náměště n. Osl., vdp. *P. Antonín Solař*, farář v Horním Újezdě. K záslužnému činu přidat i teplá slova radostného obětování — znamená zasloužit si nejlepšího Odplátele — neboť veselého dárce miluje Bůh! Počet zakládajících členů ACM dostoupil u nás čísla 79 — v Americe jest jich přes 800! Kok svatocyrilský kéž přinese vyrovnání! Novým členům srdečně Pán Bůh zaplať!

Z Velehradu. Obětavosti Svazu katolických žen a dívek dostalo se kapli ve *Stojanově* krásného mramorového oltáře. Je to dílo řezbáře Proseckého z Brna podle návrhu architekta inž. Fischera a stál 40.000 Kč. Naše katolické ženy a dívky postavily si na Velehradě pomník, jenž bude střediskem i zdrojem požehnání pro obrodu duchovního života drahé vlasti.

II. U bratří: Čechy, Slovensko, Podkarpatská Rus.

Z ČECH

Cyrlometodějský týden v Emauzích, konaný ve dnech 9. až 14. února, svým

zdařilým průběhem předstíhl všechno očekávání. Dnes můžeme říci bez nejmenší nadsázky, že nejen na Moravě, nýbrž i u nás v Čechách v osvoboze-

ném národě svatí Cyril a Metoděj docházejí spontánní úcty, již si svými zásluhami plně získali, a jejich duchovní odkaz přirostl našemu věřícímu lidu opravdu k srdci. Působilo neobyčejně povznášejícím dojmem, pozorovali, jak po 9 dní náš dobrý pražský katolický lid neúmorně naplňoval často víc než ze tří čtvrtin prostory vlnitého, starobylého votivního chrámu Karlova Na Slovanech, Nadšení řečníci vdpp, Vaněček, Bělohávek-Svatohor, Dvorník, Málek, Vyskočil, Žák, Pechuška, Hanuš a Stašek, jakož i ndp, opat Vykoukal vybranou formou se všech hledišek osvětlovali podnes nedocenený význam sv. bratří slovanských jak pro Čechy, tak i pro všechny Slováky. Přesvědčivě dokazovali přibuznost ideje cyrilometodějské se svatováclavskou a nutnost organizované práce apoštolátní ve smyslu Kristova přání, „aby všichni jedno byli“. Tato myšlenka táhla se všemi řečníky jako zlatá nit od počátku do konce, Stkvělou, strhující formou byla vykládána úcta k sv. českým patronům a vděčnost čes. lidu k jeho po Bohu největším duchov. dobrodincům. Překvapoval nápadně velký počet mužů mezi posluchačstvem. Denně přicházeli lidé až ze vzdálené pražské periferie. Už dávno bylo po pobožnosti a přes to lid se z chrámu nehnul, dokud nedozpíval velehradskou hymnu „Bože, cos ráčil...“ do posledního slova. Mile zapůsobilo, že tento týden ke cti sv. Cyrila byl zahájen njdp. *arcibiskupem*, a to slavnou pontifikální mší sv., při níž emauzští mniši ukázali nám svou dovednost v církevním zpěvu i v ritu v plné kráse. Zvláštní zmlnky zasluhuje vzácná a obětavá *úslužnost njdp. opata Vykoukala*, který pochopením úmyslu Apoštolátu uspořádání těchto slavností na místě historicky tak památném velkodušně umožnil; splatil tím zakladateli kláštera Karlu IV. část čestného dluhu, za což jsme mu všichni, co slovanský a katolický cítíme, nelicencně vděční. K zvýšení významu i lesku cele slavnosti přispěla však mimořádně též slavná archijerejská liturgie, kterou druhou neděli v týdnu v kostele u sv. Kříže na Příkopě sloužil s velkou asistencí njdp. řeckokatolický biskup z Prešova *dr. Njaradi*. Chrám byl za tou příčinou vyzdoben zelení a po pravé straně zřízen byl pro pon-

tiřikanta trůn pod baldachýnem. Rázem 9. hodiny přijel njdp. biskup a uvítán byl u brány kněžstvem, oděným v pestrá bohoslužebná roucha východní, a za zpěvu „Sotvori Gospodi“ odebral se k oltáři na adoraci. Potom za tklivých obřadů oblékl se do biskupských obřadních rouch, načež následovala sv. liturgie, která skončila se o čtvrt na dvanáct. Při ní po evangeliu měl njdp. biskup maloruským jazykem pročitěné kázání o sv. Cyrilu. Přítomní si líbovali, že mluvil jasně a srozumitelně. Mocně dojmalo, když v řeči děkoval Čechům za všechnu duchovní pomoc, skýtanou jeho národu, a když je zapřísahal, aby, pamětlivi svého poslání unionistického, jež jim sama Boží Prozřetelnost ukládá, po přání svatého Otce a v duchu Strossmayera, Solovjeva a jiných slovanských velikánů, ve spolku s ostatními slovanskými katolickými národy neustávali usilovati o sblížení s křesťanským Východem, odkudž nám kdysi vzešlo světlo spásy a odkudž zase čekáme obrodu spasné křesťanské myšlenky, až Boží Prozřetelnost pověle a nynější náboženské zmatky mezi Slováky pomínou. Věřící lid, vyplňující chrám ve všech jeho volných prostorách, napjatě sledoval postup posvátné východní liturgie, která zřejmě zanechávala v jeho duši hluboký dojem. Viděli jsme slzy pohnuti v očích mnohých našich, když sledovali njdp. biskupa, kterak s dvoj- a s trojramenným svícem v rukou krásným hlasem zpíval slova požehnání. Když pak ke konci mše svatě řeckokatolíci a naši římskokatolíci v počtu bezmála 100 osob přijímali tělo Páně po východním způsobu z rukou njdp. biskupa na úmysl Apoštolátu „za sjednocení Slovanů v pravé víře a církvi Kristově“, stoupala s mnohých rtů k nebesům vroucí prosba, aby tento projev křesťanské lásky a úcty stal se s pomocí milosti Boží zárukou pokoje Kristova v říši Kristově. Právě v okamžik společného svatého přijímání v průvodu njdp. opata Vykoukala a vdp. kan. dra Hanuše zavítal do chrámu zástupce zdejší papežské nunciatury msgr. A. Arata, který byl před tím do 11. hodiny přítomen na Hradě pontifikální mši svatě njdp. arcibiskupa, sloužené za příčinou výročí korunovace svatého Otce. Vděčně jsme kvitovali jeho oficiální přítomnost též při

pontifikální mši svaté njdp. arcibiskupa v Emauzích dne 6. února, jakož i na závěrečném Te Deum v posledním den. V jeho přítomnosti u svatého Kříže po skončení sv. liturgii zapěno njdp. biskupem drem Njaradim a 12členným ukrajinským pěveckým sborem, zdáříle účinkovavším při bohoslužbě, staroslovanské „Na mnogaja lieta“ sv. Otcí, njdp. arcibiskupovi, čsl. episkopátu i všem přítomným věřícím. Odpoledne konalo se valné výroční shromáždění pražského odboru Apoštolátu za přítomnosti njdp. biskupa dra Njaradiho, vdp. apoštol. administrátora O. P. Gojdiče a njdp. opata Vykoukala, o němž přinášíme zvláštní zprávu. Za zmínku stojí, že jak v Emauzích, tak u sv. Kříže viděli jsme řadu pravoslavných jednotlivců z emigrace, kteří velmi pozorně všechno sledovali. Vůbec může se říci, že byly to dni, jež učinil litur.

V Praze vedle zdářílého liturgického týdne na Emauzích přednášel o sv. Cyrilu a Metoději ve fyzikální síni České techniky p. prof. V. Průša s doprovodem světelných obrázků.

Do Českých Budějovic byl pozván na přednášku o snahách cyrilometodějských zasloužilý člen Ústředí apoštolátního p. kanovník dr. Josef Hanuš z Prahy.

SE SLOVENSKA

Slovensko. Na své poradě dne 8. února t. r., konané v *Žitně*, usnesli se biskupové slovenští, aby Ústřední katolická kancelář v Bratislavě vypravila v srpnu velkou pout slovenskou na *Velehrad*. Tato kancelář zřízená slovenskou akcí katolickou bude také v budoucnosti jediné oprávněna pořádati pouti významu všeslovanského.

Jubilejní oslavy 1100. narozenin sv. Cyrila budou uspořádány v památné Nitře způsobem co nejskvělejším. Episkopát slovenský oslaví jubileum společným pastýřským listem.

Báňsko-bystrický diecésní úrad poslal prostřednictvím olomucké konsistoře Ústředí ACM, roční příspěvky apoštolátního členstva v obnosu 2000 Kč. Pán Bůh zaplatí!

Trnavský Spolok sv. Vojtecha vydá slovenský překlad *životopisu sv. Cyrila a Metoděje od dra Grivce*. Překlad pořídil bohoslovec J. Briščák z Innsbrucku.

Njdp. biskup dr. Karol Kmetko zaslal Ústředí ACM příspěvky apoštolátní ze své diecése nitranské v obnosu 3000 Kč. Pán Bůh zaplatí zasláteli i členům!

Nedostatek katolických kněží pociťuje i na Slovensku apoštolátská administratura trnavská. Nedostává se jí přes 70 kněží.

Spolok sv. Vojtecha v Trnavě, který už rozšířil veliký počet katolických slovenských knih a časopisů mezi lidem, má nového tajemníka faráře Ant. Kompanka, známého spolupracovníka „Národ. Novin“

Naše republika začíná upravovat finanční otázky, vzniklé utvořením nových biskupství na Slovensku. Ostřihomskému kard. dr. Czernochovi dá odškodného 8 milionů Kč.

Z PODKARPATSKÉ RUSI

Z diecése mukačevsko-užhorodské. Mukačevsko-užhorodské biskup., které má pro výchovu svých kněží seminář v Užhorodě, mělo před převratem dvě stipendijní místa v ostřihom. semináři a čtyři místa v pešťském arcibiskupském ústředním universitním semináři. Útraty těchto šesti stipendií nesl maďarský náboženský fond a maďarská vláda je zaručovala. Účelem těchto stipendií bylo umožnit bohoslovcům užhorodským vyšší studium, skládání rigoros a dosažení doktorátu. Z těchto doktorů pak byli vybíráni profesoři užhorodského bohoslovného učiliště. Po převratu ovšem všechno toto odpadlo. Bylo přirozeno, že bohoslovci z Užhorodu nemohou být poslání do Ostřihom a do Pešti. I obrátil se mukačevsko-užhorodský biskup Petr Gebej na československou vládu. V žádosti poukazuje, že diecése jeho ztrátou stipendií je poškozena materiálně i morálně, poněvadž ztrácí možnost výchovy profesorského dorostu. I reklamuje právo na uvedená stipendia a žádá, aby 4 pešťská stipendia byla přenesena do Olomouce a 2 ostřihomská do Prahy.

Novou náboženskou sektu tak zvaných „milenistů“ šíří na Podkarpatské Rusi jakýsi Štěpán Dobranský. V Užhorodě má být založena první jejich náboženská obec, dokonce i zvláštní časopis má vyjít k šíření této sekty. Jako by těch zmatků nebylo

na Podkarpatské Rusi beztak už dost! Proti pleveli sektářství je neúčinnějším lékem důkladné poučení náboženské, jak oň pečují horlivými misiemi řeholníci basiliané a redemptoristé.

III. Za hranicemi.

Z ŘÍMA

V Římě oslaveno bylo páté výročí volby a nastolení svatého Otce Pia XI. mezi jiným zvláště významným činem, Na svazích vatikánských byl dne 6. února položen a posvěcen základní kámen k novému semináři.

K blízkým 70. narozeninám sv. Otce (31. května) chystají učenci téměř všech národů oslavny almanach. Má v něm být uveřejněn také bohoslužebný slovanský zlomek hlaholský, nalezený ve vatikánském archivu. Odborníci vadí jej k nejcenějším památkám toho druhu.

Svatocyrilského jubilea letošního vzpomněl v Římě především sám *svatý Otec* překrásným *apoštolským listem*, jak o něm píšeme na úvodním místě. Na *papežském ústavě východním* uctil památku sv. Cyrila slavnostní přednáškou prof. P. Štěpán Sakač, T. J., a v basilice sv. Klementa, na hrobě sv. Cyrila, byla ke cti našeho apoštola sloužena mše svatá.

Z AMERIKY

Novým řeckokatlickým biskupem v Kanadě (v severní Americe) byl jmenován od svatého Otce basilian O. Tit Haluščinskij, bývalý profesor a rektor bohoslovného semináře ve Lvově. Je teprve asi čtyřicátník a jako doktor bohoslovi zabýval se zvláště otázkami biblickými. Z toho oboru uveřejnil také několik vědeckých prací.

Ze Sealy, Texas (Spojené státy). Horlivý důvěrník Apoštolátu vdp. Rev. Josef F. Hanák, duchov. správce v Sealy, Tex., poslal opět 1300 Kč apoštolských příspěvků texasských členů. Nemajíce dosud podrobného výkazu, děkujeme společně všem členům ACM, za jejich opětnou štědlost, vdp. Rev. Hanákovi za jeho vytrvalou obětavost pro myšlenku cyrilometodějskou a prosíme též o almužnu modlitby. Všechněm pak zasiláme nejserdečnější pozdravy!

Špatné služby prokazují státu, kdož vyhánějí horlivé misionáře, jako byl O. Rešetýlo, z republiky, aby tím volnější pole měli sektáři a náboženská fanatici.

Bruno, Nebr. Mrs. Mary M. Adam z Bruno, Nebr., vzpomněla na ACM. dárkem 30 Kč, které zaslal vdp. Rev. Jos. F. Bauer. Oběma srdečně Pán Bůh zaplať!

New York, Miss K. Pištěkova. S upřímnými díky kvituje zaslaný obnos 65 dolarů (35 dolarů předplatného a 30 dolarů pro ACM.) a krajany a krajanky newyorské — počítáme k nim i rodinu p. Fr. Janošika z Birchwood, Wisc. — co nejsrdečněji pozdravujeme!

Mrs. Josefína Šimikova, New York, stala se už před rokem zakládající členkou ACM, a splatila svůj příspěvek 25 dolarů, který byl však úhrnně jenom dosud uveden ve výkaze z New Yorku. Doplnujeme rádi a s upřímným díkem veřejně vyúčtování.

Z KŘESŤANSKÉHO VÝCHODU

SE SOVĚTSKÉHO RUSKA

Úmysly sovětské vlády, která usiluje o vyhubení křesťanství, prozradila zase nová její ustanovení, že na území sovětských republik *nesmí se zdržovat žádný kněz*, který by byl *příslušníkem jiného státního církve* k ohlášenému otevření duchovního semináře v Oděse. Kněží-profesoři, kteří tam ze zahraničí přijeli, musili do 24 hodin opustit Rusko.

Ze života pravoslavné církve ruské. — Velká pravoslavná církev ruská jest roztržena a bylo by skoro třeba psáti o ní v plurálu, psáti o řadě pravoslavných církví ruských, které se potírají. Neboť ani neštěstí a veliký nepřítel nejsou s to udržeti jednotu. V zemi samé se stává část hierarchie proti moskevskému metropolitovi, který po patriarchu Tychonovi vede církev. V cizině jsou proti sobě metropolita Antonín a Eulogius a spor jejich trhá církev v základech. V Karlovicích se konal 26. ledna synod biskupů, seskupených kolem metropolity

Antonína a jednal též o sporu mezi Antonínem a Eulogiem, metropolitou Rusů usidlených v západoevropských státech. Bylo mu kladeno několik přestupků za vinu: Demonstrativně opustil poslední koncil, čímž urazil církevní autoritu, projevil neposlušnost; otevření theologického ústavu v Paříži a snaha po ovládnutí všech biskupů jsou mu též vytýkány. A synod se usnesl pohnati Eulogia před soud biskupů, zakázati mu sloužení nejsvětější oběti, odniti mu spravování západoevropské diecése a pověřiti správou biskupa londýnského, který by žil buď v Londýně nebo v Paříži. Toto usnesení bude sděleno i vládám a hlavám pravoslavných církví na celém světě. Metropolitě přijal toto rozhodnutí klidně. Vydal 4. února list svému duchovenstvu i svým věřícím, ve kterém se zmiňuje a vykládá podstatu sporu a dodává: „Od nynějška nastupuje naše západoevropská metropole cestu *samosvatné existence*, která bude úplně nezávislá na karlovickém synodě, jako americká církev, církev litevská a jiné. Jsme a zůstáváme stále v náruči naší Matky, svaté pravoslavné církve, zůstáváme v kanonickém spojení a v jednotě svátostí a modlíme se všemi patriarcháty pravoslavného Východu, t. j. ve svaté ekumenické a apoštolské církvi. Zůstaňte věrni svému biskupu, který za vás odpovídá Bohu! Nepřijímejte nikoho, kdo vstupuje zvenčí (Jan X., 1), žádného biskupa, žádného kněze, žádného laika, jenž by se stavěl proti vám, jenž by se snažil vás odtrhnouti a přervati pouto lásky, které nás všechny spojuje, a které jest posvěceno patriarchou Tychonem, odpočívajícím v Pánu. Neďte se odstrašiti cizími hrozbami soudem, schismatem a podobně, nebo pochybnostmi o působnosti Božího požehnání prostřednictvím nás. Jsme v živé jednotě s církví Kristovou. Všechny hrozby a zákazy našich odpůrců jsou neplatné a nevycházejí od kanonické vrchnosti. My nyní, přesvědčení o svém právu, se obracíme k soudu pravoslavné hierarchie, jak nám předpisuje církevní zákon.“ Právo jest na straně metropolity Eulogia. Kořen celého sporu tkví v nepřátelství Antonína, metropolity karlovického, který si osobuje větší právo, než mu patří. Ale tímto sporem jest ochromován náboženský život, a jak jest již nyní pa-

trno, padá jím jednota církve. V Rusku samém se postavení církve pravoslavné nelepšl. Musí stále zápasiti proti atheistické moci bolševické na jedné straně a proti rozkladným prvkům v samém jejím lůně na straně druhé. Petr Mutský, který po smrti patriarchy Tychona řídil církev ruskou, a který osvědčoval dosti energie a prozíravosti, byl uvězněn. Byla to pro církev citelná rána, a jen díky práci biskupa Sergeje, který se ujal ihned řízení církve, nedošlo k vážnějším neshodám. Nesmíme totiž zapomínati, že t. zv. Živá církev, podporovaná vládou, čeká na každou příležitost, aby zeslabila t. zv. církev Tychonovu. A pak, že velikou účinnost vyvíjí i skupina, která má v čele inteligentního a bezúhonného metropolitu Vvedenského. Patriarcha Tychon měl proti sobě řadu nepřátel, mezi nimi byl i biskup Antonín i Vvedenskij, kteří sami toužili po patriarchátu. Když vypršela tři leta, po nichž měl býti volen nový patriarcha, Tychon koncilu nesvolal. Bylo to odůvodněno těžkými tehdejšími poměry, ale toho neuznali jeho odpůrci a proto se i postavili proti biskupovi Krutskému, kterého pověřil umírající patriarcha spravováním církve. A tak dnes v Rusku stojí proti sobě několik moci, polírající se vzájemně a nevěrecká vláda zatím využívá jejich nepřátelství ve svůj prospěch a ještě více oslabuje církev, která se tak stává skoro bezmocnou k boji proti nevěře a všeobecné znemravnělosti. L. I.

V sovětské Ukrajině měla patriarchální církev pravoslavná počátkem loňského roku dva metropolity (v Kyjevě a v Charkově), devět arcibiskupů a 24 biskupů. Z toho bylo 5 biskupství neobsazeno, a tři z biskupů ženati — proti dřívějšímu obyčeji.

Z POLSKA

Polsko. Při universitě lublínské založen byl před 6 roky *spolek kněžákaademičů (kolo Ksiezzy-akademikow)*, který si vzal za úkol vědecké studium pravoslavi. Ředitelem spolku je od začátku profesor lublínské university dr. *Petr Kremer*. Na spolkových schůzích probírány byly už celé dějiny rozkolu, právně-dogmatické rozdíly církve pravoslavné a katolické, obřad východní církve a stav její v Rusku i v Polsce. Také snahy a práce sjed-

nocovací byly předmětem spolkových schůzí. V kapli misijního ústavu lublinského každoročně spolu oslavují svátek svého patrona *sv. Josafata* a pořádají k jeho počtě slavnostní akademie s vědeckými přednáškami. Na poslední mluvil dr. H. Cichowski o „*askesi sv. Basila Velkého*“. Spolek zakládá si odbornou knihovnu, ač má blízko a snadno přístupnou ruskou knihovnu universitní, velmi bohatou, vychovává mezi kněžstvem nadšené pracovníky pro jednotu církve a chystá se vydávat samostatný časopis pro snahy unionistické.

Bogoslovných kursů pro kněze konvertitů z pravoslavií, které začaly ve Vilně v polovici letošního ledna, účastní se na 20 kněží; jsou ubytováni v duchovním semináři. Přednášejí profesori богословné fakulty dr. Puciala a dr. Świrski.

Ve Vilně tiše a plánovitě pracuje Bratrstvo sv. Cyrila a Metoděje v bývalém kostele augustiniánském, který byl dán do užívání katolíkům východně-slovanského obřadu. Každý týden konají se v tomto kostele náboženské přednášky.

Polské pravoslavií prožívá těžké boje vnitřní. Nová synodální ústava pravoslavné církve, jak ji usnesl letos v lednu varšavský sjezd delegátů za vedení metropolitů Dionysia, nedošla souhlasu nižšího kněžstva a lidu, kteří vidí v ní obnovení ducha a myšlenek smutně proslulých Pobědonoscevů a Sablerů. Proto vypravila se zvláštní deputace pravoslavných Ukrajinců z Volyněska a odevzdala polské vládě ostré memorandum, žádajíc ji, aby předložila nově synodální ústavy církevní nepotvrzovala. Ať si rozhodne polská vláda jakkoliv, nebude tím odstraněn vnitřní rozkol v polském pravoslavií. Spodní proudy lidové volají po demokratizaci církve, jež posiluje nebezpečné sousedství bolševického východu a může je zavést na cestu úplného rozvratu — a episkopát pravoslavný nemající jiné opory než snad zástitu vlády v takovém objektivě nenajde spásy! Hleďte, proč Kristus založil církev na skále Petrově!!

Sekta Mariavitů v Polsku ráda by splynula s církví pravoslavnou. Proto poslala „arcibiskupa“ Kowalskiho, tři biskupy, tři kněze a 5 řeholnic jako delegaci ke třem patriarchům východním a k hlavě srbské církve se žá-

dostí, aby je přijali do společenství svých církví. Vyznání víry, které Mariavité při té příležitosti tlumočili ve svém memorandu, úplně pomíjí jakoukoliv zmínku o „Matičce“ Kozlovské, zakladatelce sekty.

V Albertýně otevřeli OO. jesuité východního obřadu svůj noviciát, do kterého přijali čtyry kleriky a jednoho bratra jako novice. Noviciát vede rektor albertýnského kláštera P. Vladimír Piatkiewicz, T. J.

Na Podlesí pracuje už v duchovní správě šest kněží, vrátivších se z pravoslavií k jednotě církevní. Jsou to: P. Halas, P. Ilryciuk, protojerej Róžicki, protojerej Jarzynowski, P. Tychowski a protojerej Nikolski. Je zajímavé, že noví konvertité jsou činní právě v kraji, kde vytrvalost sjednocených (unitů) nejvíce byla pronásledována. Ti, kteří přes násilí vlády vytrvali v jednotě církve katolické, přijali po roce 1905 obřad latinský. A ti, kteří pod carským nátlakem odpadli k rozkolu, vracejí se nyní k jednotě víry otců.

V bývalém ruském záboru spravoval diecési kupausko-kališskou po 25 let biskup Stanislav Zdzitowiecki; dne 11. února letos zemřel. Zažil hodně útlaků za carského režimu. Hned po svém vysvěcení za biskupa musel pocítit jeho svévoli. Vláda nedovolila ani chovancům duchovního semináře přivítat nového biskupa, když nastupoval svůj úřad. Pastýřskou opatrností a horlivostí velice pozvedl svoji diecési. Štasten byl, že se dočkal osvobození od útlaku.

Kněz-konvertita Arkadij Nikolski oznámil vystoupení z pravoslavné církve svému biskupu pravosl. a udává i důvody svého rozhodnutí. Píše: „Prosim Vaši Excelenci, aby mne zbavila řízení farnosti kobylinské, neboť jsem se vrátil do katolické církve, jež má svoji hlavu viditelnou na zemi, ve veleknězi, papeži římském. Vida naprostý úpadek pravoslavných církví východního ritu, nenačím možnosti účinného boje církve Kristovy proti atheismu, sektarismu a židovskému zednářství mimo jednotu všech křesťanů pod vedením římského papeže a v solidaritě s biskupy všeobecné církve. Osamocení nejsme s to hájiti se proti četným nepřátelům církve Kristovy a budeme nesporně přemoženi, nespojíme-li se co nejdříve s římskou

katolickou církví a s její hlavou. Snad by bylo lepší, kdyby podnět k unii nevycházel od prostých duchovních, ale od naší hierarchie. Ale Bůh řídí věci svým způsobem. Modlím se k Bohu a budu se modlití za Vás, Excellence, a za všechny biskupy slovanské církve, abyste se povznegli nad strach a přičinili se ze všech svých sil, aby byla brzy uskutečněna jednota církví, a aby tak účinněji byli potírání nepřátelé víry. Pak se otevrou věřícím nesčetné kostely. Hledte, Excellence, na úplnou bezmocnost a naprostý neúspěch jednotlivých bojů v Rusku a Polsku. Pod vedením veleknězovým bychom dobyli církví Kristově plné svobody. Velekněží nám podávají ruku k pomoci, neodmítněme ji! Čas sjednocení nadešel; bylo by neodpuštělným hříchem, kdybychom toho nevyužili. Čas užitečný a vhodný jest velice krátký, boj na život a na smrt proti ateismu jest nevyhnutelný. Přecházím k církvi katolické, nikým nepuzen a nemaje žádných hmotných zájmů. Dejte požehnání, Excellence, a nezlořečte svému oddanému knězi!"

Z JUGOSLAVIE

O cyrilometodějský staroslověnský jazyk. O cyrilometodějský staroslověnský jazyk se rozvinul opět nový spor mezi Bělehradem, Sofií a Záhřebem. Dne 10. února přednášel ve schůzi srbské Akademie věd v Bělehradě ruský profesor Kubljakin, který hájil názor, že jazyk Cyrilův a Metodějův patří do západní skupiny balkánských slovanských řečí, tedy do oblasti charvátsko-slovinské. Proti této thésí vystupovala v Sofii věda bulharská, k níž se připojila i publicistika. Téma se brzo dostalo s linguistického pole na pole politické, takže diskuse, která se právě na Balkáně o věci vede, neslibuje býti příliš plodnou.

Katolická Jugoslávie začala oslavu svatocyrilského jubilea dne 13. února. V kostelích byla té neděle všude slavná mše svatá před vystavenou nejsv. Svátostí a společně svaté přijímání členů ACM, kázání o sv. Cyrilu, odpoledne modlitby za sjednocení církví. Na mnohých místech uspořádány oslavné akademie jubilejní. Tak se konala v neděli večer pěči Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje v Lublani ve velké dvoraně hotelu „Unionu“ aka-

demie, na níž zpěvná čísla přednesla pěvecká družina „Ljubljana“, recitovány přiměřeně básně; básník Silvin Sardenko složil příležitostnou básničku ve formě poslední modlitby svatého Cyrila. Slavnostním řečníkem byl františkán dr. P. Hugo Bren, který až do loňského roku byl horlivě pracoval pro myšlenku cyrilometodějskou mezi Slovinci ve Spojených státech severoamerických. Na jubilejní akademii v Mariboru, ve dvoraně Zadrúžne gospodarske banke účinkoval pěvecký sbor „Maribor“, který zpíval hymnus Křížkovského. Úvodní proslov měl kanovník dr. Fr. Cukala, O svatých bratřích Cyrilu a Metoději přednášel s doprovodem skioptických obrazů prof. bohosloví dr. Fr. Kovačič, Zakončením akademie byla dramatická scéna „Smrt sv. Cyrila“ a živý obraz „Modlitba Slovanů“ od J. Mohorova. K jubileu sv. Cyrila složil hrvatský skladatel dr. Božidar Širola veliké oratorium. Básnický a dramaticky účinný text napsal mu na podkladě staroslovanského životopisu sv. Cyrila dr. Velimír Deželich. Ctrnáct dní před slavnostmi byli první zkoušce v Hudební škole v Bělehradě přítomni vynikající skladatelé a kritici hudební, kteří se o novém oratoriu vyslovili velmi pochvalně. Skladbu nacvičilo záhřebské hudební družstvo „Kolo“.

Bratrský Apoštolát svatého Cyrila a Metoděje v *Ljublaně* ve spojení s „*Bratovščino sv. Cyrila in Metoda*“ v Mariboru počal letošním rokem vydávati samostatný věstník pod jménem „*Kraljestvo božje*“. Vyjde šestkrát do roka; redakce je v Mariboru. Vyšlé první číslo má bohatý obsah, zvláště v rozhledu po katolickém světě a ve zprávách z křesťanského Východu.

O vztazích Jihoslovanů k sv. Stolicí římské za století 17. a 18. napsal zajímavou knihu dr. Jan Šimrak. (Zagreb 1926.) Z původních pramenů vatikánských a záhřebských kreslí obraz pravoslavného Balkánu, srbského a černohorského episkopátu pravoslavného a představitelů mnišského života na hoře Athos právě v té době, kdy zavanulo jihoslovanským světem pravoslavným spontánní hnutí za sjednocení s církví římskou. Bylo v něm snad i hodně pohnutek politických — touha po osvobození z nadvlády turecké — ale dr. Šimrak ukazuje ve

své knize, že mezi pravoslavnou hierarchií na Balkáně bylo i dosti upřímné vůle k obnovení církevní jednoty.

„Ruskí Noviny“, týdeník pro řecko-katolické Ukrajince, vycházející v Novém Sadě v Jugoslávii, přináší jako besídku populární životopis sv. Cyrila a Metoděje.

Z BULHARSKA

Bulharsko. Z dějin bulharského sjednocení církevního. Mezi Bulhary v Cařihradě, Thrácii a Macedonii povstalo kolem roku 1860 silné hnutí pro sjednocení s Římem. Když pak roku 1861 posvětil papež Pius IX. se souhlasem tehdejší turecké vlády bývalého archimandritu *P. Josefa Sokolského* za biskupa, vrátilo se na 60.000 Bulharů k unii, Ale ještě téhož roku zasáhlo do dalšího vývoje sjednocení Rusko a biskup *Sokolský* odjíždí na ruské lodi do Oděsy a uchyluje se do kteréhosi kláštera pod Kyjevem, kde zůstává až do své smrti. Neznáme, zda umřel jako katolík či odpadlík. Po *Sokolském* měl vésti bulharskou církev sjednocenou bulharský kněz *P. Arabaževský*, obřadu latinského. Poněvadž však nechtěl přijal obřad východní, posvěcen byl místo něho roku 1865 za biskupa unita *P. Rafael Popov* a vedl správu sjednocených Bulharů až do r. 1883. Toho roku nastala důležitější změna. V Cařihradě ustanoven pro sjednocené Bulhary arcibiskupem *msgrc Nil Isvorov* a vedle něho jmenováni byli dva apoštolské vikáři, jeden pro Macedonii a druhý pro Thrácii. Sídlem vikariátu macedonského, který byl svěcen *lazaristům*, byl *Kukuš*, druhý vikariát přešli kněží *světské*. *Lazaristé* založili duchovní seminář v Zeitenliku a budili veliké naděje do budoucnosti pro církev sjednocenou. Bohužel, podařilo se pravoslavným Řekům za peníze získat sjednocené Bulhary a tak začal roku 1894 návrat do rozkladu — sám cařihradský arcibiskup *Isvorov* i macedonský apoštolský vikář *Lazar Mladenov* zrazují jednotu církve. Mladenov se později kajtně vrátil. Šťastnější byl apoštolský vikariát thrácký se sídlem v Adrianopoli, jehož správu převzal odchovanec římské Propagandy *msgrc Michal Petkov* a vedl ji až do své smrti roku 1920. Od této doby zůstávali sjednocení Bulhaři bez biskupa — jen pod správou apoštol. ad-

ministrátorů, až dne 5. prosince 1926, jak jsme už minule oznámili, dostalo se jim biskupa v osobě O. Štěpána Kurtieva, který byl vysvěcen v Římě v kostele svatého Klementa a přijal jméno *Cyril*. Sídli v Sofii. Bouře, které v posledních desetiletích pustošily Balkán, zmenšily ovšem i počet sjednocených Bulharů, kterých se počítá nyní jen asi 5 tisíc.

Bulharští poutníci římští ujali se myšlenky jistě chvályhodné, aby upraven a ozdoben byl původní hrob sv. Cyrila v kostele sv. Klementa. Bulharská vláda darovala na ten účel obnos 200.000 lvů. V jubilejním roce svatocyrilském je to vlastně čestná záležitost všech Slovanů!

Z BELGIE

Zesnulý kardinál Mercier získal si neobyčejnou důvěru a lásku ruských uprchlíků, o které se vpravdě otcovsky staral sám, i své věřící starat naučil. Po jeho smrti převzali vedení jím založeného podpůrného díla katoličtí akademici belgičtí, sjednocení ve Svazu. Kromě toho i mnohé belgické ústavy a kláštery katolické ujal se výchovy ruských hochů i děvčát a zadarmo je vydrží ve svých školách.

V městě Namur (známém ze světové války) je ruská škola a ústav sv. Jiří, které vede ruský katolický kněz prelát *Sipjagin*, bývalý ruský gymnasijský profesor!

Na světoznámé katolické universitě v Lovani (Louvain) vytvořili akademici spolek „Apoštolát pro církevní sjednocení“.

Ústav pro sjednocení východních církví. V Amay-sur-Meuse v Belgii byl vytvořen benediktinský priorát pro východní církve. Klášter je zcela mezinárodní a přijímá mnichy ze všech benediktinských kongregací, světské kněze a studenty ze všech zemí a národů. Po noviciátě jsou dále mnichové vědecky vzdělávání v Římě nebo v orientě. Přijímají se i laičtí bratři. Dotsud omezuje se hlavní činnost mnichů na studium východu a vzbuzení zájmu pro sjednocovací snahy Říma. Později budou zakládány kláštery i na východě. V Amay vychází také časopis „Irenikon“, jenž pojednává důkladně o všech těchto otázkách. Kdo však chce býti stále a časově informován o hnu-

ti východním, musí sledovati odborné výborné časopisy: *Echos d'Orient*, *Orientalia christiana*, *Stoudion* a *Union des Eglises*.

Z FRANCIE

Z Paříže. Naši krajané pařížští vytvořili si jakýsi centrální svaz, který nazvali „L'Association catholique Tschéque“ — „Svaz čsl. katolíků v Paříži“, který má sídlo Paris 6, rue de Sévres č. 35. Svaz tento dělí svoji činnost podle sekci, jež se svým časem vybudují; tak sekci na obstarávání čs. řím. kat. bohoslužeb, t. j. mše svaté s českým zpěvem lidovým a českým kázáním; pak odbor zábavný a odbor tělocvičný. — V Paříži působí nyní mezi našimi krajany dp. P. Jarmer, rodem Moravan, který byl činným delší dobu na Slovensku, kněz velmi milý a horlivý. Dr. R. Z.

Přímofské město Niza, vyhledávané před válkou též bohatými Rusy, stalo se po válce útočištěm četných uprchlíků ruských. Francouzští katolíci hned roku 1922 založili pro ně podpůrný spolek „*Jednota v církvi*“ („L'Union dans l'Eglise“). Odbor francouzských paní zřídil školu pro ruské děti, později zbudovány i dva ruské sirotčince, jeden pro hochy a druhý pro dívky. Spolek vydává také časopis „L'Union dans l'Eglise“ a šíří zájem o myšlenku sjednocení církví.

Z OSTATNÍHO SVĚTA

Z RAKOUSKA

Rakousko. Linecký biskup Rudigier, který zemřel roku 1884, byl neohroženým obráncem práv katolické církve. Pro své hrdinské ctnosti byl už roku 1895 prohlášen za ctitelého sluhu Božího. Nyní se pokračuje v procesu za jeho svatořečení. V Linci mají po velikém biskupovi krásnou památku, nádherný mariánský chrám!

Videň. „Lvova společnost“ („Leogesellschaft“) ustavila *zvláštní odbor pro otázky církevního sjednocení*. Účelem jeho jest seznamovat kněze i lid s křesťanským Východem, pořádat o tom přednášky a vydávat knihy. K šíření myšlenek unionistických mezi širokými vrstvami lidu za-

ložen byl „Josophat-Verein“. Za stejným cílem nesou se i snahy mezinárodního eucharistického svazu, který pro Němce vydává časopis „Der eucharistische Volkerbund“.

Z NĚMECKA

V Berlíně nalezlo po Paříži — asi nejvíce ruských uprchlíků nový domov. Duchovní správou mezi nimi byl pověřen profesor dr. I. Berg, který se velmi zajímá o východní církev. Podnikl studijní cestu po Jugoslavii a Balkáně, aby z vlastního názoru poznal tamější církevní poměry. Pochvalně zmiňuje se ve své cestopisné zprávě o dlele apoštolském. Jeho knihu „*Rímskokatolická církev a pravoslavná Rus*“, psanou nestranně, přijali Rusové příznivě. Do tisku přichystal obšírný sborník ruský „*Lex Oriente*“ („Z Východu“).

Známary protestantský dvorní kazatel v Berlíně Doehring, president „Evangel. spolku“ („Evangel. Bund“), razil kdysi ve své protikatol. zášti bojovné heslo: „*Rímem umírají národy*“ („An Rom sterben die Völker“). A jako člen redakce deníku „*Tägliche Rundschau*“ v tom duchu vytvářel bojovnou frontu protestantskou. Katolíci němečtí ovšem ulomili ostří Doehringově frázi, slovem i skutkem hlásajíce: „*Rímem z mrtvých vstávají národy*.“ — Dnes vystoupil už Doehring z redakce „*Tägliche Rundschau*“ a vzdal se presidentství Evangelického spolku. Těžko si představit, že to učinil dobrovolně. Spíše se zdá, že sami protestanté nesouhlasili už se smýšlením a prací Doehringovou. Nepřímou je to též důsledek klidné a cílevědomé práce německých katolíků. Každý fanatismus se omrzí!

V Mohuči převzalo katolické nakladatelství „Matthias-Grünwald-Verlag“, kde vycházejí cenné knihy, věnované hnutí katolické mládeže a náboženské obrodě, vydávání knih o křesťanském Východu (dosud vyšlo 6) a překladů některých spisů *VL. Soloujeva*.

V padebornském semináři bohoslovněm zavedli vyučování ruského a církevně slovanského jazyka.

Němci pochopili význam křesťanského Východu a pracují — směle my, nejbližší bratři slovanské — zůstat nečinní? To je otázka svědomí katolické i slovanského! Dějiny i Bůh

budou nás kdysi soudit, co jsme vykonali v době tak důležité,

V německých katolických ústavech a klášterech bezplatně vychovávají několik ruských dětí. Němečtí řeholníci a řeholnice učí se *rusky*, aby v příhodný čas — až to bude možno, zařídili si v Rusku své ústavy.

Z RUMUNSKA

Pravoslavná církev v Rumunsku měla do nedávna jen dvě bohoslovecká učiliště v *Bukurešti* a v *Černovicích*. Teprve loni na podzim otevřen byl nový ústav v *Kišeněvě*. Dlouho se vedl spor mezi vládou a patriarchou Mironem Cristeim. Vládě šlo především o to, aby posílila živel rumunský v Besarabii odňaté Rusku, a proto tam chtěla mermomocí umístit bohoslovný ústav. Patriarcha měl na mysli město Jassy. Stanovisko vlády zvítězilo. V novém ústavě učí se toliko filosofii, výkladu Písma sv. a církevním dějinám. Studium trvá dvě leta.

Z EGYPTA

Řeckým patriarchou v Alexandrii byl jmenován bývalý patriarcha cařihradský *Meletios*, který však dosud nebyl úředně potvrzen od vlády egyptské. Přes to však ujal se řízení své církve: odstranit domácí křty a sňatky, nařídil, že se musejí konat pouze v kostele, a otevřel nově založený duchovní seminář v *Ramleh* u Alexandrie. Studium je sice na tomto novém ústavě (zv. hierodidaskaleion) rozpočteno na 5 let, ale příliš

mnoho času bohoslovnému vzdělání ubírá čtení *koranu*!

LITERATURA

Ilustrovaný časopis „Šťastná rodina“ můžeme co nejlépe našim čtenářům doporučiti. Je to jediný časopis katolický toho druhu, jak jsme se z došlého čísla přesvědčili. Řada zajímavých obrázků pestří obsah listu. Najdete v něm všecko, co od rodinného časopisu očekáváte. Odbírejte jej a doporučujte! Předplatné obnáší pouze 15 Kč ročně. Objednávky vyřizuje administrace „Šťastné rodiny“, Praha II., Spálená 15.

„Československá žena“, která vychází již čtvrtý rok, nalézá stále více a více přátel v katolickém hnutí ženském. Při letošním ročníku zvlášť vydavatelstvo nešetřilo nákladu. Prvé číslo je velmi pěkně vypraveno. Již titulní stránka vás překvapí. Pak obrácíte list za listem a nalézáte pěkné obrázky s doprovodem, politické úvahy a sociální články od předních pracovnic a pracovníků ženského hnutí katolického. Při prohlížení máte pocit radosti, když vidíte, že ženy dočkaly se konečně časopisu, který je důstojně reprezentuje. Je teď na nás, abychom jej všude doporučovali. Činíme proto touto cestou svou povinnost ke svým čtenářům a prosíme, by nelitovali práce a času k rozšíření tohoto listu. Předplatné obnáší 20 Kč. — Objednávky vyřizuje administrace „Československé ženy“, Praha II., Spálená 15.

Získávejte odběratele!

Lidové knihkupectví Ignác Hofírek, Olomouc.

Dodá: Veškeré literární novinky, zvláště knihy zábavné, poučné, náboženské (misály, brevíře, codex atd., vše nejnovější vyd.), divadla, hudebniny. — Jedlné lidové knihkupectví v olomoucké diecési! Poznačte sobě adresu!

Prapory, korouhve, baldachýny, pluviály, antipendia, kasule vyrábí odborný závod

III. Nedomová a spol. v Olomouci.

Kalichy, ciboria, svícny, církevní nádoby, obrázky, růžence, kadidlo.

OLTÁŘE, SOCHY, JESLIČKY,

a ostatní vnitřní zařízení chrámová a jeho opravy pečlivě a levně provádí absolvent státní školy řezbářské

Mořic Studeník v Krásně nad Bečvou,

odborný závod pro umělecké práce kostelní a dekorační.

KNĚŽSKÉ ODĚVY zhotovuje za nejlevnější ceny

František Špunda, seminární krejčí v Olomouci

(naproti semináře).

Stále na skladě: plátěné a celuloidové kolary, birety, náprsenky
za nejlevnější výrobní ceny.

Akciový parní mlýn ve Slatinicích u Olomouce

vyrábí nejlepší druhy pšeničných a žitných mouk a dodává je
zákazníkům z celé střední Moravy. Obrátte se s důvěrou na
naš solidní závod. Telefon: Slatinice 2. Stanice: Slatinice.

Mezihoří díl I.

Napsala Vlasta Javořická. Nejkrásnější tento český román, jaký vůbec kdy byl vydán, počíná
v době válečné. Myslivec Křemen zamiluje se do mladé u šelky lady. Leč mají oba mnoho
nepřátel a zvláště Křemenovi, muži šlechetnému, nepříano poměrně rychlé povýšení. Je očerán
z velezrádných úmyslů a odvolán náhle do války. Zdržen opouští svou lady i sestru; otec jeho
pod tíží zármutku raněn mrtví. Stran 392, cena 20 Kč. Odběratelé našeho listu mají zvlášť
vyšokou slevu. Posílá nakladatelství Supkových lidových povídek v Hradci Králové

Jediný katolický ústav:

Národní pojišťovna,

akc. spol.,

ředitelství pro Moravu, Slezsko
a Hlučínsko

v Brně, Koblížná ul. 1.

Jediná nekartelovaná pojišťovna!

Veškeré odbory pojišťovací!

Všechny tiskopisy

pro jednotlivce, spolky, druž-
stva, nakladatelství, banky,
záložny, továrny atd.,
ve vkusné úpravě,
rychle a levně
dodá

Varhany

harmonia, piana, prospektní píšťaly
a veškeré hudební nástroje

nejlevněji a nejrychleji dodá první
česká firma na Moravě (založena
r. 1862)

M. Strmiska a F. Imrich,

Uh. Hradiště.

Rozpočty zdarma a franko.

*Lidová tiskárna
v Olomouci*

Lidové závody tiskařské a na-
kladatelské, spol. s r. o.

Klášteří 12. Mlýnská 11.

Mešní vína:

ohnívá z ostrova „Visu“ zaručeně přírodní.
 „Vlasý rýžlink“, staré jemné Kč 8 50 11
 „Blakupský rýžlink“ velmi jemné Kč 9 50 11
 „Blakup výběrek la“ plné, silné Kč 10 50 11
 „Cortese Fino“ speciál la aromat. Kč 11 50 11
 Tokajské kabinet. speciál silné Kč 16 11
 Doporučuje veleředst. duchovenstvu a zasílá
 v sudech i v lahvích

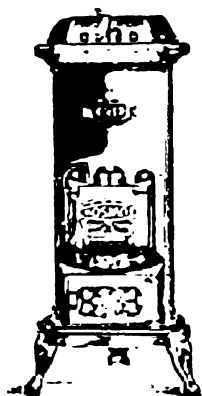
ALOIS ČÍZEK, PRAHA XII.,

Americká 15.,
 přiležný dodavatel mešních vín.

Pobočný závod vínařský v Humpolci.

Veškerá tato vína jsou v chemickém stálém
 ústavě v Praze analysována, takže přírodní pů-
 vod jich jest odborně zjištěn.

**K a m n a
 K O S M O S
 O L O M O U C 7.**

Založen 1865.

Podporujte katolický módní závod

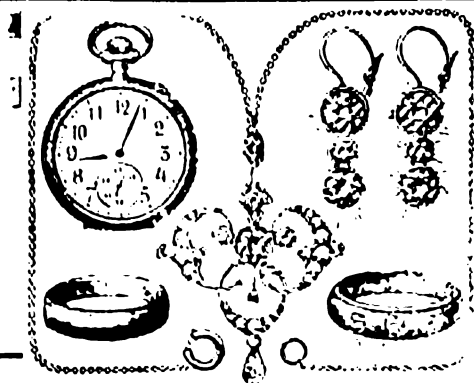
***Richter & Hill,
 Olomouc.***

Dámské látky

Dámská konfekce

Koberce, záclony, pokrývky

v největším výběru a za nejlevnější pevné ceny.

Doporučujeme bezkonku-
 renční závod

Karel Murla

V O L O M O U C I, Anglická 29.

Bohatý sklad klenotů, zlatého a stří-
 brného zboží, hodiny od nejla-
 nějších do prvotřídních. Vše pod
 písemnou zárukou. Odborná dílna
 pro veškeré správký.

HOSPODYŇKY A MATKY!

Jest jisto, že věnujete veškeru péči jen dobrou svých milých a proto také uvítáte s radostí pokyn k přípravě chutného kávového nápoje, který se stal v každé rodině nepostradatelným a k zachování zdraví nutným.

Zrnková káva, která poškozuje činnost srdce a nervů, neměla by se pít v žádné rodině bez přísady. Toho také se již téměř všeobecně dbá a osvědčila se všude jako nejvýtečnější přísada

Kathreinerova sladová káva Kneippova,

která — nehledě k mnoha jiným neocenitelným zdravotním vlastnostem — nejen obsahuje oblíbené aroma kávy zrnkové, ba v jistém stupni je i zvyšuje a zjemňuje.

Používání Kathreinerovy sladové kávy Kneippovy jakožto přísady jest jednoduché a pohodlné. Začínáme obyčejně $\frac{1}{3}$ Kneippovy a $\frac{2}{3}$ zrnkové kávy a pozvolna si zvykáme na polovinu zrnkové a polovinu Kneippovy kávy. Ve mnoha rodinách také, nedbajíce malé námahy, připravují pro děti Kathreinerovu sladovou kávu bez přidání zrnkové kávy. Docílí se tím snadno stravitelného, křetvorného a výživného nápoje, který co jedinečná náhražka se osvědčuje též u nemocných a slabších osob, jimž požívání zrnkové kávy neb čaje bylo lékařem zakázáno. Každá hospodyňka a matka bude si po nějakém čase libovati, že poznala Kathreinerovu sladovou kávu Kneippovu a její blahodárny vliv na úspory, chuť a zdraví.

SVŮJ K SVĚMU!

SVŮJ K SVĚMU!

POHOVKY-MATRACE

otomany, rolety a spací křesla koupíte nejlépe v I. českém závodě
u čalouníka

CHODĚRY V BRNĚ, Falkensteinerova 12.

Telef. č. 723/VIII.

Též na splátky.

Správký se přijímají.

Neopomeňte opatřit do své domácnosti pro náhlé případy
v noci poruch zažívacích (zvracení neb průjmu) osvědčený
bylinný výtažek

„*Vade mecum*“

zákonem chráněno

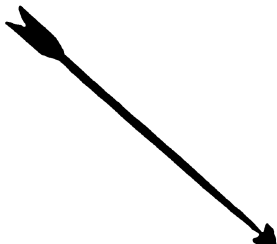
a litovali nebudete. Obdržíte v lahvi ve všech lék., drogeriích
i záduze neb u výroby „VADE MECUM“ DAŠICE Č.

Hlas z obecnstva: P. T. Jest mi obzvláštní ctí, že mohu Vám sdělit, že
Váš přípravek „Vade mecum“ stal se v pravém slova smyslu mým průvod-
cem na cestách a přítelem v mé domácnosti. Zašlete mi obratem — lahvi
toho výborného přípravku.

Lad. Suchánek, polní kurát v Hradci Králové.

Nejlevnější a
nejvkusnější
tiskopisy

dodává

knihtiskárna
„S N A H A“
Fr. Olšovský
v Hranicích.

Mešní roucha, korouhve,
prapory a církevní
náčiní

objednejte jen u fy

F. Stadník,
Olomouc,

Kadidlo — Koláry —
Opravy

*Moravsko-
slovenská
banka*

centrála v Olomouci.

Filiálky:

Bratislava, Brno, Hlučín, Hradec Krá-
lové, Opava, Praha, Šaštín, Uherský
Brod, Zohor a Žilina na Slovensku.

Vlastní a svěřené prostředky
cca Kč 150,000 000 —.

Provádí veškeré bankovní a průmys-
lové transakce za nejvýhodnějších
podmínek. Přijímá za velmi výhod-
ných podmínek vklady na vkladní
knížky a běžné účty. Dotazy zodpoví
zdarma ředitelství centrály a filiálek.

Telefon Olomouc: 666 a 795.

Adresa telegramů: Moravoslovenská.

Lidové závody
tiskařské a nakladatelské spol. s r. o.
v Olomouci

vytisknou Vám každý tiskopis od nejjednoduššího
až po nejvýpravnější dílo svědomitě v bezvadné
typografické úpravě za přiměřenou cenu. Tisky,
které z našich dílen vyšly, Vás o tom přesvědčí
v plné míře. Návrhy a rozpočty zdarma.

V divadle i na přednáškách, kněžstvu na kázáních

bývá přednášejícím i posluchačstvu nevolno
přeplněním místností a tu poslouží vdecho-
vání osvěžující vůně z mentholové francovky.
Malá lahvička v dámské kabelce neb kapse,
vůbec se osvědčila

př i m d l o b á c h

nesčetněkrát a proto nechodte do divadla
a přednášek bez tohoto znamenitého a po
léta osvědčeného přípravku. Ve svém zájmu
dbejte na zákonitě chráněné jméno

A L P A

které jest vtlačeno v lahvičce a plombě a
vytisknuto na kloboučku a nálepce. Jméno
toto jest Vám závaznou zárukou, že ku-
pujete v tomto oboru nejlepší zboží.

APOŠTOLÁT

sv. Cyrila a Metoda pod ochranou bl. Panny Marie

Ročník XVIII.

Duben 1927.

Číslo 4.

Sv. Otec, Pius XI., posílá k oslavě 1100. narozenin sv. Cyrila apoštolský list biskupům československým a jugoslávským.

Ctihodni bratři!

Pozdrav a apoštolské požehnání!

Že jste ustanovili, aby bylo vzpomínáno svatého Cyrila soluňského, apoštola slovanských národů, na sklonku jedenacti set let od jeho narození, pokládáme s vaší strany za počin správný a včasný; neméně chvaly hodným se vidí, že jste se usnesli na svých poradách, aby se v této příhodné době oživila také pamět Metoděje, jeho rodného bratra a druhá v apoštolátě, a aby se oběma zároveň vzdaly nejrozsáhlejší pocty, poněvadž oba byli, abychom užili slov Cyrilových: „soudpřeží, jedinou brázdu táhnoucí na poli Paně“ Vždyť ona touha šířiti viru ve vašich krajinách, kterou vzplanuli ti bratři, tak byla společná oběma a projevila se činností do té míry společnou a podobnou, že jednoho od druhého dělití nelze! právě z té příčiny také předchůdce Náš, blahé paměti Lev XIII., v okružním listě „Vznešený úkol“ ze dne 30. září 1880 vydaném, oba najednou velebil vzletnou chvalořečí a rovněž nařídil jejich kult, pradávný zajisté u Vás a užilý celému katolickému světu. Každý však nahlédne, že, ačkoli Cyril a Metoděj jsou ozdobou a slávou celé církve, přece mají býti ctěni a napodobováni především od národů slovanských, které ne bez velkých trudů zrodili Kristu Jest tudíž dbáti, ctihodni bratři, aby — jestli vůbec kdy zejména během tohoto jubilejního roku, svatý a činný život obou opětovně byl věřicím takřka na oči stavěn ve spisech i promluvách. Dále buď vašim úkolem, zasaditi se veškerým úsilím o to, aby mládež, ať laická či duchovní, navštěvující školy obecné, střední i university, patřila na tyto slavné nebešťany jako na vzor. Neboť ač pocházeli ze vznešeného rodu soluňského a vzdělali se dokonale v Cařihradě naukami řečníků a filosofů, přece ani nezaloužili po slávě a nevychloubali se svými přednostmi, ani se nedali zlákatí leskem císařského dvoru a způsobem dvorského života, nýbrž naučivše se sloužiti Bohu v samotě s náležitou ponížeností a cele se oddávše zájmům církve, se zápletem brali na sebe ony posvátné výpravy,

plné obtíží a nebezpečnosti, k Saracénům, k Chazarům, (k Židům), k Slovanům, hledíce při tom jedině k slávě Boží. Dějiny svědčí, že se tito apoštolští mužové zastavěli ctnostmi a zásluhami opravdu přeslavnými. S obsáhlými vědomostmi spojovali ušlechtilost ducha a pokoru, práce posvátné přísluhy dovršovali dlouhým prodléváním na modlitbách, úzkostlivým zachováváním čistoty a dobrovolnou trýzní těla.

Avšak jako jest nutno, aby si slovanské národy vzaly Cyrila a Metoda za učitele dokonalejšího křesťanského života, tak se zajisté sluší, aby též všichni vaši krajané pokládali ty, kteří byli kdysi u nich předními rozsevači a štěpiteli římské víry, nejen za své nebeské přímluvce, nýbrž i za vůdce v tom, jak udržeti a dosíci dobrodini katolického společenství. Oběma zajisté tanul na mysli výrok Krista, prosícího po poslední večeři božského Otce, aby všichni jeho učedníci „byli jedno“, a stejně hluboce jim utkvělo v paměti vše, co Východní Otcové napsali o vesměrné jednotě křesťanské církve, proto nechtěli dříve pásti slovanských ovcí, dokud jim tato pastva nebyla odevzdána od nástupců Petrových, kterým bylo veškeré stádo Kristovo od Boha svěřeno. Mimo to vykonali též cestu do Říma; odsud byli posláni, s moci od římského velekněze udělenou, k upevnění a rozšíření Kristova království; ochrana našich předchůdců je ustavičně zastírala; jeden z nich složil řeholní sliby v Římě, krátce před koncem svého života, poctěným tak hojným nářkem občanstva; druhý byl v Římě vysvěcen na biskupa; způsob bohoslužby, který oba zavedli v zemích Kristu získaných, byl zde schválen a potvrzen; jinými přennohými důkazy velekněžské blahověle byli povzbuzováni v začatém díle apoštolském: zdaž to vše nesvědčí, že svatým bratřím nebylo nic přednějším, nic jistějším a žádoucnějším, než aby byli ve svazku co nejtěsnějším s církví římskou? Proč bychom se tedy divili, že Cyril a Metoděj — které možno nazvali syny Východu, Byzantiny státním příslušenstvím, Řeky národností, Římany posláním, Slovany apoštolskými úspěchy — stali se všechněm vším, aby všechny získali pro jednotu katolické církve?

Proto je nemožno, ctihodní bratři, aby nás nedoal velikou radostí váš záměr: postavit v tomto roce jakoby výše na svícen tato dvě světla Východu, aby stejně jako dříve, dokud žili na zemi, tak dnes oslaveni v nebesích, osvěcovali vaše národy a je podivuhodnými příklady svých ctností požívali a nabádali ke křesťanskému duchu a životu.

Nuže, ať se učí od blahoslavených těch bratři kněžstvo, rovněž ať se od nich učí řeholníci a panny Bohu zasvěcené vésti život nevinný a přechýstlý a zcela jej obětovati horlivé práci o spásu duší; ať se učí křesťanské rodiny zachovávat a hájiti neporušitelných zákonů o nerozlučitelnosti manželství a řádném vzdělání a vychování dítek; konečně všichni věřící, jakéhokoli stavu, buďsi rolníci a venkované, buďsi dělníci, buďsi měšťané a správcové obcí, buďsi lidé vyššího i nižšího pisemnictví a naukách, nebo jim vyučující, buďsi úřady, jež pečují

z povinnosti o obecné blaho, ať se učí sloužiti pravdě, spravedlnosti a lásce, chtějí-li, aby se obnovil pokoj Kristův mezi národnostmi a mezi občany jedné a téže národnosti a tím jejich vlast co den více rozkvétala. „Jsme si arci dobře vědomi,“ abychom užili slov Lva XIII., „kolik a jak velkých nesnázi se tu naskytá: zvláště když jest velmi mnoho těch, kdo úmyslně lži na bludu, těch, kdo opustili viru přijatou od Cyrila a Metoděje a šíří jej. Než spásе bližních třeba se věnovati s nadšením a v obraně jednoty katolické viry ne-zpečovati se žádné námaze.“¹ Ano, jak týž Velekněz krátce před tím byl připomenul, dlužno „aby ti, kdož jsouce vzdáleni katolické jednoty, přece posud mají v úctě a vážnosti oba tyto svaté muže, zatoužili po shodě a spojení s touto apoštolskou Stolicí, pozorujíce, jak nemístno jest, aby byli odloučeni od obecnosti církve, jižto jako matku a učitelku ctili ti, které oni sami prohlašují za své mistry ve víře.“²

I sluší, na tomto místě, ne tak připomenouti, jako spíše zaslouženou chválou velebiti, cokoli se u Vás v této vznešené a důležitě věci začalo podnikati. Sem chceme zahrnouti spisy a pojednání, které posud byly vydány od učených a znalých mužů Vašeho národa, a zbožné skutky, k nimž za Našeho i Vašeho, ctihodní bratři, vůdcovství a dozoru, na všech stranách dává podnět spolek zvaný „Apoštolát svatého Cyrila a Metoděje“, jehož stanovy jste nedávno dali prohlédnouti a schváliti Apoštolskou stolicí; jmenujeme zvlášť sjezdy na Velehradě kde se s životem Metoděj rozžehnal — častěji, v určitých lhůtách, konané, které jsme několikráte pochválili, a rovněž Ústav sv. Cyrila a Metoděje, tam založený k pečlivé výchově jinochů, kteří by se jednou s opravdovostí a užitkem věnovali apoštolskému působení mezi slovanskými národy: jest to Ústav, jenž rozhodnutím Našeho nejbližšího, blažené paměti, předchůdce Benedikta XV. užívá jména i práv Ústavu papežského.

Ostatně jsme přesvědčeni, že takovýmito jubilejními oslavami, jež začínáte konati, a jichž patrně, jak si přejeme, účastní se s nábožností katolíci též z jiných národů, vyprosí vaši krajané, napodobujíce úctu svých biskupů k svatým bratřím a závodíce s nimi v ni, křesťanskému Východu, tolika pohromami zkrúšenému, přehojnou pomoc Božích milostí. Kéž všichni Slované zbožně rozjímají a ochotně plní to, co od Boha žádal Cyril již umíraje: „Pane Bože, který jsi stvořil všechny andělské kúry a netělesné síly, nebe rozptal a zemi osnoval — rozplod' církev svou množstvím a všechny ve svornosti sjednoť, a učin' je lidem výborným, stejně smýšlejícím o pravé víře tvé a správném vyznání, a vdechni v jich srdce slova svého slyšení ... aby se podjímali dobrých skutků a činili, co tobě milo ...“³

¹ List Bene cognitum 14. července 1881 k arcib. pražskému a jiným biskupům v Čechách.

² List Etsi perspecta, 8. ledna 1881 k arcibiskupu zadarskému a jiným biskupům dalmatským.

³ Slovanský život Konstantina Filosofoa.

Aby tylo prosby nejdobrotivější Bůh plně vyslyšel a aby jim popřál uskutečnění ku prospěchu a zdaru Vašeho národa, ať přispěje apoštolské požehnání, jež jako příslib nebeských darů a svědectví Naši otcovské lásky vám, ctihodní bratři, a veškerému duchovenstvu i lidu jednoho každého z Vás přelaskavě v Pánu udělujeme.

*Dáno v Římě u svatého Petra dne 13. měsíce února roku 1927
Našeho Velekněžství roku šestého.*

„Jestliže prostonárodní jméno Řima — R o m a — označovalo v řeckém jazyku sílu a jeden z básníků Řecka za doby úpadku viděl v tom jméně nově vládce — obyvatelé věčného města měli za to, že našli pravý význam jeho, když četli to jméno po způsobu židovském: Amor, láska.“

Vl. Solovjev.

Snahy o sjednocení pravoslavných v Polsku.

Pro Apoštolát napsal O. Řehoř Šiškovyč, CssR, misionář na Volyni. — Dokončení.

4. Nesmíme se však oddávat nadějím přílišným, že zástupy ty dají se převést obratem ruky. K tomu třeba doby delší. Považme, že ukrajinský sedlák je nesmírně k o n s e r v a t i v n í, že houževnatě lpí na všem, co zdědil po předcích. Každé mu, že jen v církvi katolické je spása, poukazujte mu do omrzení, že ještě jeho rodiče nebyli pravoslavnými z přesvědčení, že je k pravoslaví násilím přiměla ruská převaha — nic naplat, na vše jednu slyšíte odpověď „Ve víře, ve které jsem se narodil, chci také zemřít.“ Přichází na bohoslužby, poslouchá lačně kázání, chválí misionáře, ale stát se katolíkem? To ne! Ukrajinský sedlák musí teprve pojmout velkou důvěru ke kněžím-uniátům a nad slunce jasněji poznati, že pravoslaví samo si nestačí, že mu nutno spojit se s církví katolickou. Slovem, jako nevěřící Tomáš ruku musí vložiti nejprve do boku Kristova a teprve potom propukne ve slova: Pán můj a Buh můj! Na to však potřebí času!

Jsou ještě jiné důležité okolnosti, které zdržují hromadné přestupy. Především n e n á v í s t hluboce vkořeněná a různé předsudky o katolické církvi. Slovo katolík, uniát u pravoslavných často znamená tolik, co české padouch, ničema; tu a tam slyší i výmluvné zařikání: „ať se stanu katolíkem, není-li tomu tak!“ Při takovém smýšlení našich pravoslavných je pochopitelné, proč nedají se získati pro církev ihned a že dlouho potrvá, než svoje nepříznivé smýšlení promění!

Nezapomínejme též krtčí práce p r a v o s l a v n ý c h f a r á ř ů. Dělají vše možné, jen aby v lidu snahy po unii mařili. Jejich hlavní zbrani je často opakované obvinění, že misionáři-uniaté jsou zaklínění Poláci, a unie, to že záminka k popолstění Ukrajinců. Dále snaží se lidu namluviti, že katolíci jsou jen ubohými sektáři. Ba, ani křesťany prý se zvalí nesmějí; zapírají Krista a na jeho místo

stává papeže: jsou proto papeženci a ne křesťany. Stane se, že i násilím brojí proti unii.

Redemptorista, pisatel těchto řádků, byl pozván do pravoslavné dědiny, aby kázal unii. Byla neděle. Řeckokatolické služby Boží s kázáním musily se konat v soukromém domě, neboť kněz katolický nesmí v takovém případě do chrámu nekatolického. Farář pravoslavný, jak je přirozeno, neslyšel rád o příchodu kněze sjednoceného. Mnoho útočil s kazatelny proti unii a hlavním jeho důvodem byly: misionář je tajný Polák, najatý, aby lid pravoslavný polatinštil. Nejsa ještě spokojen, poslal po bohoslužbě rychlého posla na policii se zprávou, že objevilo se v osadě podezřelé individuum a lid bouří. Policie byla nucena věci se chopit, ale právě tím ukázala se obojakost pravoslavného. Na jedné straně rozlašoval misionáře za latinika a Poláka, na druhé snažil se jej pomoci polské policie znemožnit. Ke cti její budiž řečeno, že zachovala se spravedlivě.

O vánocích zmíněný misionář byl zase v oné vsi. Farář přišel tam až na druhý svátek vánoční ze vsi sousední, kde bydlí. Kázal zase takto: „Milení, chtěl jsem vám dnes kázat o unii, bohužel nemám k tomu času. Ale jedno připomínám: Za dob, kdy byla unie, byli jste vy všichni nevolníky.“ — Tím chtěl lidu namluvit, že unie byla příčinou jeho nevolnictví. Bohužel takové důvody u lidu mnoho působí, což divu, že mnozí na misionáře hledí nevráživě a vyhýbají se jim. Dlouho potrvá, nežli otřeseme těmito předsudky a přes ně postoupíme kupředu.

Vzhledem ke všem těmto obtížím užívají redemptoristé oproti pravoslavným této taktiky. Zdržují se prozatím všeho zjevného doporučování unie. Káže se o všeobecných pravdách víry, které i nejzatvrzelejší pravoslavný může poslouchat, aniž by se horšil. Jen čas od času dává se lidu nepřímě na jevo, že nekráčí správnou cestou spasení. Tak snad dá se získat důvěra lidu a lid poznenáhlu připraven bude na chvíli, kdy přímo a s úspěchem bude se moci promluvit. Tedy ještě jednou: dobré kázání, důstojná bohoslužba, pozhnání Boží a trpělivost — a sítě Petrovy trhají se budou rybami.

5. Toto proroctví však týká se jen lidu, od kněžstva málo lze očekávat. Většina jeho jako představitel pravoslavi nenávidí urputně katolicismus. Ostatní jsou sice o pravosti katolické církve přesvědčeni a uznávají nutnost sjednocení — bohužel jednají důsledně brání jim starost o chléb vezdejší. Věc má se takto: Kdyby farnost prohlásila se celá nebo z větší části pro sjednocení, potom, dle práva země, směl by farář podržeti svoje obročí, jinak nikoliv. Hromadné přestupy však jsou velmi vzácné: konverse (obrácení) znamená tedy pro kněze pravoslavného obvykle tolik, co dáti se vykázat na ulici. Tomu hrdinství však tito kněží nevyklí, proto zůstávají ve svém poblouzení. Ovšem i mezi nimi udály se přestupy, bohužel ne vždy z vyšších důvodů. Proto, narazivše na překážky, zase odpadli. Případů je více. V lucké diecési přidali se k unii někteří

kněží světští i řeholní. Nadáli se jistě různých výhod hmotných. Když však se nedočkali, počali kolísati, zvláště když sám metropolitů varšavský činil jim výhodné sliby — vrátili se. Jednomu slíbena hodnost archimandřity (opata), jiným dovolil vybrati si za pobyt klášter dle libosti, jiní šťastně mohli se umístiti v jeho paláci, všem však činěny naděje na několik set zlatých polských. To rozhodlo. Z nové přestoupivších dosud jen dva věrně trvají v církvi.

Z misíí na Volyni.

1. O. van de Male. 2 Pilipenko, kanovník z Wolyně, konvertita. 3. O Gamaliil, hieromonach z Počajevské lavvy, konvertita 4, Dr. O. Nik. Čarneckij, první misiónář z Kostopolu.

Nesmíme však tvrditi, že všichni dosud přestoupivší šmahem se dali vésti pohnutkami méně čestnými. Jsou i mezi nimi duše vznesené. Důkazem je list, který zaslal konvertita kanovník Arkadij Nikolski po svém přestoupení metropolitovi varšavskému Dionysiovi, jak byl uveřejněn v minulém čísle tohoto časopisu. Mluví z něho srdce, hluboce přesvědčené o pravdě katolické církve; zároveň skýtá list výborný doklad o poměrech v pravoslaví.

Končím — přáním, aby Bůh žehnal těm, kdo pro rozšíření jeho království a pro slávu jeho svatého jména mnoho a těžce musejí bojovati. Při tom obracím se ke všem, jimž záleží na spáse duší a blahu katolické církve, aby všechny své modlitby, skutky i utrpení denně Bohu obětovali na úmysl předpovědi Kristovy: Bude jeden ovčinec a jeden pastýř!

K úmrtnímu dni sv. Metoděje, 6. dubnu.

O posledních dnech svatého Metoděje vypravuje staroslovenská legenda: „Takto všechny příčiny odvrátil na všech stranách, ústa mnohomluvných zahradil, běh pak dokonal a viru zachoval,

1. Smrtelně nemocný Metoděj loučí se na Květnou neděli v chrámě velehradském s lidem. 2. Papež Hadrian II. dává Metodějovi odznaky arcibiskupské. 3. Cyril loučí se s bratrem Metodějem a prosí ho, aby neopouštěl Moravanů věrných.

Reliefy pod hlavním oltářem velehrad. svatyně, v mramoru vytesané Steinhäuserem.

očekává spravedlivého věnce. A proto, že tak uhověl Bohu, byl (od něho) milován. Přibližovati se počal čas, přijmouti pokoj od

strastí a mzdu za mnohé práce. I tázali se ho, řkouce: „Koho znáš, otče a učiteli ctný, mezi učedníky svými, aby v učení tvém byl tobě nástupcem?“ Ukázal jim na jednoho ze známých učedníků svých, jenž nazýval se Gorazd, řka: „Tento jest vaší země svobodný muž, učený dobře v latinských knihách, pravověrný. To budiž Boží vůle a vaše láska, jakož i má.“ Když pak se na Květnou neděli všichni lidé shromáždili, všed v kostel, jsa již sláb, žehnal císaře a knížete a kněží a všecken lid. A řekl: „Ostříhejte mne, děti, do třetího dne.“ Tak se též stalo. Když třetí den svítal, pravil dále: „V ruce tvé, ó Pane, duši svou skládám.“ Na rukou kněžských pak dokonál v šestý den měsíce dubna, v třetí indikaci, v roce 6393 od stvoření světa. (885). Uradiuše se učedníci jeho, prokázali mu důstojnou čest a vykonali církevní obřady latinsky, řecky a slověnsky a položili jej v hlavním (katedrálním) chrámě. A tak připojil se k otcům svým a patriarchům a prorokům a apoštolům, učitelům, mučedníkům. Lid pak sebravši se v nesčíslném množství doprovázel jej se svicemi, oplakávajíce dobrého učitele a pastýře, mužové a ženy, mali a velcí, bohatí a chudobní, svobodní a podrobení, vdovy a sirotky, cizinci a domácí, nemocní a zdraví, všichni, jelikož byl všechno všem, aby všechny získal. Ty pak na výsosti svatá a ctná hlavo, modlitbami svými pohlížej na nás, toužících po tobě, a osvoboď nás od všelikého nebezpečí, učedníky a učení své rozšiřuje a kacířství pronásleduje, abychom důstojně povolání svého zde žijíce, slánuli s tebou, tvé stádo, na pravé straně Krista Boha našeho, věčný život přijmouce od něho, jenž jest sláva a čest na věky věkův. Amen.“

„Rozšířit počet křesťanů a nepronásledovat mohamedánů!“ Heslo svatého Františka z Assisi pro jeho cestu na Východ.

K letošním jubilejním slavnostem v naší rodině cyrilometodějské.

M. Smolová

Žádný národ nemůže oslavit své velikány lépe, než když si váží jejich životního díla. Proto ani svatého Cyrila nemůžeme lépe uctít a oslavit, než když pochopíme a si zamilujeme velké jeho dílo, jež pro nás vykonal. Je to překlad Pisma svatého na jazyk slovanský; moudrosti Pisma vyučili svatí bratři předky naše svaté víře a tím položili základ celé kultuře našeho národa.

Úcta a láska k velikánům národním musí tkvít v srdci lidu a musí přecházet jako svaté dědictví s pokolení na pokolení. Vždyť co by pomohlo budovat k jejich počtě vzácné umělecké památky, co by pomohlo stavět jim nádherné pomníky, kdyby úcta a láska k jejich dílu

neměla kořenů v srdcích národa. kdyby děti kácely pomníky zbudované otci? Proto, mají-li mít i svatocyrilské oslavy význam trvalý a praktický, je nutno postavit v srdci národa trvalý pomník jubilejní, totiž úctu a lásku svatých věrověstů k Písmu sv.

Písmo svaté musí v našem životě zaujímat i opěť první místo. Proč, poví nám naše doba sama. Zastavme se na chvíli a slyšme volání a stesk národa, který, i když ještě tu a tam zapírá, z velké části přece jen přiznává, že jeho srdce je pusté, rozervané, nepokojné a hladové. Že touží po někom, kdo by mu nabídl svoji lásku, hledá přítele opravdového, který by ho oživil, ukojil a nasýtil. Touží po Bohu, po spojení s Ním, po náboženském obrodu, který jemu zaručuje duchovní i hmotný úspěch v každém ohledu. Ale jak se přiblížit k Bohu, jak uskutečnit návrat k Němu, jak se s Ním spojit?

Písmo svaté podává pomocnou ruku. V něm je uloženo tak nesmírné bohatství oživujících myšlenek, tak velká moc podmaňující duše, tak dobrá strava pro vzdělané i prosté, tak určitě a jasně vyřešení všech záhad, ať se objevují v té či oné formě, že dovede srdce lidské oživit, ukojit a nasýtit. Písmo svaté dovede být nejlepším přítelem, který chrání duši i tělo, který radí a provází nás a vede bezpečně k cíli. Vždyť v něm k nám mluví a radí Bůh sám. A když člověk ochotného srdce nechává se tímto nejvzácnějším přítelem provázet, brzy jeho láskou provanut pokračuje v té svaté knize od pravdy k pravdě; stopuje zjevené plány věčnosti, Kristu-Vykupiteli věnuje vždy větší a větší pozornost a obdiv: očekává Jej s patriarchy, s proroky spatřuje jeho příchod, harfou žalmů Jej pozdravuje, až se mu zjeví na prahu nové svatyně ve slávě i v utrpení a smrti své jako vyvolená oběť k záchraně duší! Pak není ani možno, aby čtenář Písma nebyl naplněn úctou k Bohu, k Ježíši Kristu a jeho dílu. Není ani možno, aby jeho svrchovanou moc nepoznával, jeho dobroty si neskonalé nevážil a jeho přátelství stále nevyhledával.

Zjev Ježíše Krista nevyplňuje však jen všechny stránky svatých knih; on se vine všemi velkými událostmi světa. Křesťan jej spatřuje jako ruku Prozřetelnosti, která dává a vládne zákony spravedlnosti a lásky. V tom světle jasněji rozvíjí se před našima očima posloupnost mocí a my chápeme počátek i pád slavných národů. Chápeme, že není ani náhody, ani osudu, ale že vše podléhá dvojímu působení: lidské volnosti a božské moudrosti. Pozorování dějin v jejich původu uchvátí vás a dá vám zároveň příležitost poznat správně smysl života. Poznáte jej tak, jak by vás tomu nenaučila žádná věda, protože věda dává poznat jen člověka, kdežto Písmo svaté učí znát zároveň Boha v člověku a člověka v Bohu.

Bůh se nikdy nevzdaluje od svého díla. Dlí na poli Boozově, přebývá jako unavený poutník ve stanu Abrahamově, trůní uprostřed blesků na hoře Sinai, stojí po boku Josefově a ostříhá Daníela v zajetí. Sebe nepatrnější události v rodinách, na pouštích, jména, místa, věci, vše je plno zpráv o Ném! Na cestě přes 4000 let dlouhé, počínající rájem a končící Kalvarií, od ztracení až k nabytí spravedl-

nosti sleduje člověk krok za krokem všecka hnutí Boží něžné lásky a velebností. Ó, kdož by se mohl vrátit spouti tak důmyslné uspořádání, aby nebyl v nitru svém dotčen? A kdo by vedl věrou potakových šlépějích mohl se do domu svého vrátit jinak než polepšen?

Písmo svaté má tedy v sobě zvláštní moc a sílu obrodnou a je to, aby nám přineslo náboženské uvědomění a způsobilo u nás náboženský obrod. Proto zasluhuje plně naší úcty a obdivu.

Písmo svaté však zasluhuje také naši lásky. Je dramatem našeho osudu, je základem dějin všeho lidstva; je filosofií svatých, zákonodárstvím národa Bohem vyvoleného a spravovaného. Je kořenem celé budoucnosti lidstva, je archivem pravd, jež lidstvo potřebovalo, je chartou jeho práv, pokladem jeho nadějí, studnicí jeho útěchy, ústy Božími mluvícími k jeho srdci. V Písmě svatém je konečně životopis Ježíše Krista, který lidstvo vykoupil a přinesl mu život nový, opravdu lidský, sociální i nadpřirozený, zasluhující, aby byl nade vše milován. A je možno, aby, kdo s Ježíšem obcuje, nebyl zanícen láskou k Němu?

Lásku k Ježíši Kristu musí však provázet láska k bližnímu, a to láska opravdová, která tvoří základ blahobytu společenského a jež je hlavním požadavkem sociální reformy. Proto má Písmo svaté také pro úpravu našich poměrů sociálních význam nesmírný a je nutno, aby jeho zásadami byl provanut všecek náš život soukromý i veřejný.

Jak by mohli členové ACM v tomto ohledu pracovat? Rozhojňme v roce svatočyrilském nejprve sami u sebe úctu a lásku k Písmu svatému, čtěme z té knihy knih, milujme její moudrost a snažme se o její rozšíření. Je toho nanejvýš třeba, a to jak v soukromí, tak i na veřejnosti, jak v rodinách a školách, tak také ve spolcích a životě veřejném vůbec. Vždyť je dnes tolik příslušníků našich rodin, škol, spolků — bohužel i katolických — dokonce i těch, kdož stojí v čele našeho hnutí, kteří věnují Písmu svatému velmi málo pozornosti! A přece veliký znalec duchovního života, svatý Ignác z Loyoly, ve svých duchovních cvičeních nabádá cvičence po vykonané očiště svědomí hlavně ke čtení Písma svatého, zvláště Nového zákona. Vědělť svatý Ignác jistě dobře, že Písmo svaté přitahuje nejlip ke Kristu Pánu a že je lékem k obrození lidské společnosti.

Rovněž i veliký mystik španělský, svatý Jan od Kříže, doporučí co nejvíce četbu Písma svatého těmito krásnými slovy: „Máme se neustále snažiti Krista Pána ve všem napodobiti, to znamená přizpůsobiti se ve všem jeho životu a za všech okolností tak se chovati a tak jednati, jak by se byl choval a jak by byl jednal Kristus Pán. K tomu je však třeba pozorovati neustále jeho život, abychom se naučili Jej následovati.“

Kde však můžeme lépe sledovat život Krista Pána nežli v Písmě svatém! Proto je také četba Písma svatého základním požadavkem

těchto dvou slavných učitelů duchovních. Volá po ní také naše doba a je víc než jisto, že k ní musí u nás dojít.

Bez četby a života dle Pisma svatého nedovedou správně a šťastně žít na š e r o d i n y, protože, jak z Pisma svatého zřejmo, celý život a všecko štěstí rodinné má svůj původ v Bohu, jeho milosti a požehnání. Milost a požehnání přivádí život dle zásad Pisma sv., jež nám staví před oči vzor křesťanských rodin: svatou rodinu.

Bez četby a života dle Pisma svatého nebude prospívat ani naše školství, neboť všechna věda, všechna pravda a moudrost je darem Božím. Počátek moudrosti je však bázeň Boží, kterou si musí mládež osvojit z Pisma svatého. Bez Boží bázně padá ve škole všechna autorita a s ní všecek skutečný pokrok ve vědách. Příklady není třeba uvádět, slyšíme o nich denně na jiných místech.

Než ani život veřejný neobejde se bez zásad a směrnic obsažených v Písmě svatém. Neobejde se bez nich náš obchod, naše živnost, náš průmysl, a to proto, že v každém svém odvětví potřebují spolehlivých sil, potřebují pevných charakterů. Charaktery lze však vypěstovat jen výchovou dle zásad Pisma svatého. Každá jiná výchova je nespolehlivá a v praxi se neosvědčuje. Doklady o tom skytají četné údaje o nespolehlivosti a zpronevěrách, jež jsou ovocem pochybené výchovy nebo úpadku náboženského života.

Totéž platí o životě spolkovém. Všimněme si třeba jenom našich organizací katolických a poznáme, že rostou a kvetou jenom tam, kde se věnuje dostatečná péče životu náboženskému a kde tepna tohoto života správně bije. Kde se však život náboženský zanedbává, kde se duchovně jen živorí a snad příliš mnoho času věnuje se divadlům a zábavám, kde se příliš často hraje, zpívá a tančí, tančí, zpívá a hraje, tam všechna činnost, byť i zdánlivě krásná, jest jenom májovým květem, který upadá při první májové víchřici. Pro takové spolky je škoda drahého času, který jim musejí vedoucí síly, ve většině případů kněží, věnovat, a to často na úkor svých povinností stavovských. Jenom organizace na pevném náboženském podkladě založené a n á b o ž e n s k y ž í j í c í m o h o u a také prospívají dobře a obstojí. Proto, mají-li naše organizace katolické, které už mnoho dobrého vykonaly, býti výkvětem své doby a mají-li si zajistiti budoucnost, je třeba, aby v nich byl pěstován život náboženský, hlavně četbou Pisma svatého.

A to by mělo býti praktickým užítkem letošního jubilejního roku, o nějž by se měly snažiti všechny odbory apoštolátní. Kéž je tedy svatocyrilský rok u nás rokem Pisma svatého. V Dědictví sv. Jana lze dostat všechna čtyři evangelia za pouhé 3 Kč. Nebylo by možno zavést tuto knihu do všech rodin? Bude to jistě nejlepší a nejdůstojnější oslavou prvního překladatele Pisma svatého do jazyka slovanského, svatého Cyrila, a prospělo by to k obrodu náboženskému u nás a tím i k pochopení a uskutečnění myšlenky cyrilometodějské.

„Proti lživému člověku-bohu politické monarchie postavil pravý Bohočlověk duchovní moc církevní monarchie, založené na Pravdě a Lásce.“

Vl. Solovjev.

„Tak jako život individuálního (jednotlivého) ducha lidského projevuje se organickým (ústrojným) lidským tělem, tak i kolektivní (pospolitý) duch obrozeného lidstva — neviditelná církev — potřebuje viditelného společenského ústrojí (organisace), podoby a prostředku její jednoty.“

Vl. Solovjev, *Rusko a církev obecná.*

Korsuň.

Dle vlastní zkušenosti vypravuje Václav Fechtner

Jedenáctistiletá památka narozenin svatého Cyrila vyvolala v mé mysli vzpomínky na toto zajímavé místo, posvěcené apoštol-

Zbytky starého Korsuně.

skou činností svatého Cyrila. V Korsuni dlel jsem v roce 1912. Jako náš Velehrad, Vyšehrad, Budeč a jiná Slovanům drahá místa zasypaly minulé věky sutinami i staroslavnou Korsuň. Země tají a skrývá zbytky základů tohoto slavného města. Kromě toho asi

veliká část někdejšího města byla pohlcena mořem. Neboť příboj mořských vln ustavičně podemílá paty skal nejen Korsuně, ale celého krymského pobřeží. Sám jsem viděl obrovsky kus skály se základy kostela a několika domu od břehu odervanv.

Korsun leží na tak zvaném polostrově Trachejském, který jest oddělen od jihu zátokou balaklavskou (Balaklava — staré Jambium), od severu pak zálivem sebastopolským od ostatního Krymu. Šije spojující poloostrov Trachejský s ostatním Krymem jest, či byla, opevněna mohutným, dodnes zachovaným valem. Kamkoliv

Inkermanské kamenolomy.

tu stoupneš, všude naraziš na hromady zřícenin, všude ze země trčí základy zdí a při kopání se všude objevují nejrozmanitější starožitnosti. Jaký život tu asi panoval, když Korsun (Chersones) v plné slávě a rozkvětu byl nejpřednější z řeckých kolonií a metropolí Krymu! Vlastní Korsun našli byste něco přes půl hodiny na západ od Sebastopolu. Cestou podle moře přijdeme k zbytkům mohutných hradeb, které obepínaly samotné město, a ponurou branou vcházíme dovnitř. Jaký pohled se tu oku skytá! Šíré prostranství, kam pohlédneš, a kde staneš, všude plno základů, zdí, sklepení a zřícenin. Chodíš dlážděnými ulicemi, kdež té provázejí zbytky vodovodu. Za posvátného ticha bloudíš mrtvým městem, pozoruješ

příbytky jeho obyvatel ve více méně výstavných domech. Neméně než 23 kostely jsem napočítal, jejichž půdorysy odkryty. Spatříš veřejné lázně, sýpky, cisterny. I na nekropolis si zajdeš. Zamyslíš se a zadumáš, rozjímaje o mizivé slávě světa. To je to pyšné a nedobytné město, slynoucí bohatstvím a obchodem, které vidělo ve svých zdech svatého apoštola Ondřeje, svatého Polykarpa, svatého Klimenta a mnohé svaté mučedníky z Říma tam poslané a pro víru Kristovu odsouzené k nuceným pracím v blízkých i n k e r m a n s k ý c h k a m e n o l o m e c h. To je to město, které své biskupy ka-

Inkerman obydlený.

menovalo a vyhánělo, kterého ruský, pohanský ještě kníže Vladimír dobyl a odtud kořist nejvzácnější, kříž Kristův a poklad sv. víry, sobě a národu svému dovezl! Toho města, které kdysi kypělo životem, už není, a co kolem vidíš, jsou jen svědkové zašlé slávy. Velebné ticho kol, jen z dále doléhá šplouchání vln a ruch sebastopolského přístavu! A ve středu toho mrtvého města nový, velebný chrám svatého Vladimíra, zbudovaný nad svatyní, v níž kníže Vladimír křest přijal. A vysoko na kopuli vrchního chrámu se leskne kříž, jako by volal: Já jsem vzkříšení a život, jen ve mně. v Kristu, je život! Jen mně patří čest a sláva!

A naposledy stane noha vaše v museu, kamž se ukládají všechny

starožitné nálezy. Ovšem nejvzácnější kusy byly odvezeny hned po vykopání do Moskvy, do carského Eremitáže.

Také Francouzi kopali v době krymské války v Korsuni a mnoho věcí odtamtud odvezli.

V museu spatříte nejrozmanitější věci: Domácí nářadí ze železa, bronzu, kamene i hlíny, věci toaletní, zlaté a stříbrné peníze, zbytky vozů, celou ikonostas z bílého kamene, zbytky sloupů a sloupových hlavic, sochy model, veliké nádoby z pálené hlíny, jichž se používalo na obilí, různé věci ze skla atd.

Sebastopolská jižní zátoka.

A vyšed z musea zahleďš se přes sebastopolský záliv na bílé inkermanské skály a zaletíš v duchu v doby, kdy bývali měšťané pro víru Kristovu odsuzováni k nuceným pracím v těchlo kamenolomech. A mezi těmi mučedníky oživne ti velebná postava svatého papeže Klementa, jak slovem i příkladem těší a povzbuzuje své spolutrpitele, jak ve vyhnanství hlásá Krista ukřižovaného, a tím ještě k větší ukrutnosti popuzuje své katany, že nemohouce zlomit jeho neohroženost a utlumit jeho horlivost, vážou mu kotvu na hrdlo a vrhají ho i s druhy do moře.

A ruský mnich vypráví ti legendu: Když kříž Kristův i zde zvítězil a Korsuň křesťanskou se stala, památka svatého papeže tím

více ožila. Obyvatelé Korsuně ve výročí smrti svatého Klementa putovali na loďkách za zpěvu písní a žalmů a modliteb na protější břeh zálivu k místu, kde svatý papež byl uvržen do moře. Tam vystoupivše padali na kolena a vzývali mučedníky o ochranu. A moře ustupovalo až k místu, kde těla svatých mučedníků odpočívala v jakési jeskyni neporušená. Korsuňané velebíce Boha uctívali svatá těla a vraceli se k domovu a moře, jako by nechtělo vydat drahocenného pokladu, za nimi hned se zavíralo. A div ten se rok co rok opakoval, pokud Korsuňané byli věrní víře Kristově.

Ale běda! Hřích, nevěra a blud se časem v Korsuni rozmáhají a Bůh z trestu nepřipouští už zázraku, ale posílá na pyšné město různé pohromy!

A tak památka svatého Klementa a jeho hrob upadají v zapomnění! Jen u rybářů a pastýřů udržuje se o tom podání. A to trvá 450 let!

Než Bůh nedá zahynouti památce svých věrných. Přichází do Korsuně svatý Cyril, provázen bratrem svým, aby disputoval s mohamedány a Židy, a obhájí učení Kristovo. A Bůh, máje se světcem další záměry, dává mu vnuknutí o místě hrobu svatého Klementa, o jeho účtě a někdejším divu s vodami moře. Svatý Cyril v úchvatném kázání obnovuje památku svatého papeže mučedníka. A hle, ve výroční den smrti světcovy opět se vypravují Korsuňané za zpěvu žalmů a písní a modliteb s biskupem, svatými bratry soluňskými a duchovenstvem v čele k místu, kde svatý Klement byl uvržen do moře! A na břehu padají na kolena a modlí se a prosí, aby Bůh oslavil své věrné. A moře opět ustupuje a po staletích opět jeví se těla mučedníků užaslým zrakům lidským. Svatý Cyril podle vnuknutí Bohem daného vyzdvihuje tělo svatého Klementa a za zpěvu písní a chválení Boha odváží je do Korsuně, kde je vystavuje veřejné účtě. A když dokončil své poslání mezi Chazary, vrací se do Cařihradu a bere svaté ostatky s sebou. Ale ne všechny. Právě rameno světcovo nechává Korsuňanům jako svalu zástavu, která se také po více než 100 let těšila u Korsuňanů veliké účtě.

Teprve když ruský kníže Vladimír přijal křesťanství, vzal si s sebou z Korsuně ostatky svatého Klementa do Kyjeva, kde za vpádu tatarského se vzácná památka ztratila. Tak vypravoval ruský mnich.

Pokračování.

„I starobylá pověst, obnovená Vergilem, připoutávala římský národ, a zulaště dynastii císařů k matce Lásky a skrze ni k nejvyššímu božstvu. Ale jejich láska byla služebnici smrti a jejich nejvyšší božstvo otcovrahem. Bylo třeba najít pravý Řím, založený na náboženství pravdy. Bylo třeba nahradit nekonečné triady bohů otcovrahů — jedinou Trojici, jediné jsoucí a nerozdílnou, bylo třeba učinit základem všesvětové společnosti místo císařství Síly církev Lásky.“

Solovjev.

Způsob svatořečení ve východní církvi.

Dr. Josef Matocha Dokončení.

Ex Oriente lux — s Východu světlo! Ano, s Východu se světlo víry šířilo v dávných věcích na Západ, vždyť na Východě vyšlo Slunce spravedlnosti! Na Východě zářila kdysi i velká světla svatých Otců, učitelů církevních a jejich učenost a zbožnost osvětlovala Západ. Od Východu vyšla nám jitřenka křesťanství v našich svatých věrozvěstech a ozářila národ náš i veškeru Slovanstvo! Na Východě vznikla záhy úcta svatých a šířila se i na Západ. Na Východě se tato úcta k svatým a vyvoleným Božím utužila za hrozné bouře, jež chtěla odstraniti všechny obrazy a památky svatých. A zatím spíše vzbudilo a posílilo obrazoborectví onu hlubokou úctu, jakou chovají východní církve k obrazům svatých. Úcta tato se jeví při každé církevní bohoslužbě i v soukromé pobožnosti východanů. Vidíte ji též ve slavném okuřování obrazů při liturgii, kterého v obrádech západní církve v té míře neshledáváme. Avšak vedle svatých Otců a svatých z prvních dob křesťanských nemají východní církve mnoho svatých, kteří by se těšili ze všeobecné úcty. Svatí pozdějších dob jsou více místní svatí. Úcta těchto svatých nemá základu v pravoplatném prohlášení vrchnosti církevní, nýbrž vznikla i rostla ve směs ze všeobecného mínění prostého, zbožného lidu.

Mezi oddělenými východními církvemi jediná církev pravoslavná na Rusi věnovala zvláštní péči svatým své doby. U Byzantů platila tělesná neporušenost zesnulého za rozhodující důkaz svatosti a za příkaz úcty v jejich církvi. Zemřel-li věřící a zůstalo-li jeho tělo neporušeno, pokládali to za nutné, přesvědčivé a dostatečné znamení jeho svatosti. Tento názor přešel z Cařihradu též na posvátnou Rus a byl v platnosti po dlouhou dobu. Až později se Rusové snažili napodobovati církev katolickou v prohlašování a uznávání svatých.

Spisovatel Golubinskij napsal o svatořečení na Východě objemnou knihu: „Dějiny kanonisace svatých v ruské církvi“ (Moskva 1903). V této knize rozlišuje trojí období ve vývoji svatořečení na posvátné Rusi. První období podle něho počíná jedenáctým stoletím a končí rokem 1547. V tomto období dostačovala k uznání svatosti praxe lidu, uctívajícího neporušená těla „svatých“. Tak ve staroslavnském klášteře kyjevském, pečerské lavře, bylo na 80 svatých ve výklencích uctíváno, poněvadž jejich těla zůstávala neporušena.

Druhé období v úctě svatých nastalo roku 1547 za Ivana IV. Hrozného, jenž zavedl na Rusi carskou samovládu, a trvalo až do roku 1721, kdy Petr Veliký zřídil svatý synod, známý poradní a vedoucí sbor církevní. V tomto období prohlašují svaté moskevští metropolitové, později patriarchové na církevních sněmech. V této době bylo prohlášeno asi 150 nových svatých, avšak úcta jejich byla

omezena jen na určité kláštery nebo eparchie. Jen 15 svatým přiknuta byla úcta pro celou Rus.

Od roku 1721 přejímá „s v a t ý s y n o d“ záležitost svatořečení. Synod však připravuje pouze dekret, jímž p a k c a r s á m navržené slavnostně za svaté prohlašoval. Tak dostalo se úcty 6 svatým pro celou Rus a 15 jen pro jednotlivá místa. U mnohých byla jen trpěna pocta svatých. Roku 1762 přijímají pravoslavní věřící petrohradští 141 svatých, kteří byli dříve v kyjevském klášteře pro neporušenost uctívání. Poněvadž při kanonisacích nebývalo předběžné šetření dosti přísné, stávalo se, jak i uvedený spisovatel Golubinskij uznává, že mnohdy „svatý“ slavnostně prohlášený musel býti ze seznamu svatých škrtnut a veřejné pouti zbaven. Až později po kanonisaci byl jeho život podrobněji poznán, svatořečení se prohlásilo za neplatné. (Srv. Golubinského Dějiny, str. 159—168.)

Mezi ruskými svatými poslední doby se uvádějí tato jména: Dimítrij, biskup rostovský, zemřel 28. října 1709, byl prohlášen za svatého pro tělesnou neporušenost v dubnu 1757. Innocenc, biskup irkutský, zemřel roku 1731, prohlášen za svatého Pavlem I. roku 1800 a 1803. Metrofaniij, biskup voronežský, zemřel 23. listopadu 1703, prohlášen za svatého Mikulášem I. roku 1831. Tychon, též biskup voronežský, zemřel 13. srpna roku 1783, kanonizován dekretem Alexandra I. u příležitosti jeho korunovace 20. června roku 1861. Theodosij, arcibiskup černigovský, zemřel 5. února 1696 a prohlášen za svatého dekretem Mikuláše II. před korunovací 26. června a 5. července 1896. Serafim, sarovský mnich, zemřel roku 1833, prohlášen za svatého dekretem Mikuláše II. 26. ledna a 19. července 1903. O svatost tohoto mnicha povstal dlouhý spor a silné pochybnosti, když roku 1892 se tělo jeho porušilo. Proti jeho svatořečení s rozhořčeností se nejvíce stavěla sekta „razkolníku“. Poslední příklad svatořečení na Rusi se uvádí z roku 1909. Na návrh svatého synodu byla carem znovu prohlášena za svatou velkokněžna Anna Kašinská, která zemřela v 13. století, byla již roku 1649 moskevským patriarchou za svatou prohlášena, později však její svatořečení prohlášeno za neplatné.

Zvláštním rysem ruských svatých bylo jejich duševní přátelství ke katolické církvi. Pravoslavní spisovatelé museli uznati aspoň to, že jejich čelnější svatí za živa nebyli nepřátelsky zaujati proti římskokatolické církvi západní.

Prorok Isajáš zřel slávu příštího velkého Jerusalema: Stane se jediným středem celého lidstva, v něm bude soustředěna sláva Hospodinova, jeho jedinečné světlo bude majákem ve tmách, jež pokrývají národy. Pohané, i jejich králové konečně neodolají jeho jasu. Vidouce ozářeny Jerusalem, nastupují cestu ke zdroji světla. — J e d i n ý J e r u s a l e m — církev katolická — jest tímto středem plným slávy a jasu Božího. Z něho vycházejí svatí, slavení již zde na zemi. Boží svatost v nich jasněji zazářila, Boží moc se v nich

záračněji uplatnila. Proto možno právem proroctví Isajášovo do jisté míry užítí o každém svatém církve katolické v den jeho slavného svatořečení. Nad hrobem svatého Petra, v mori světél za zvuku radostného hymnu, u přítomnosti nesčetných zástupů, kdy náměstek Kristův píše jméno hrdiny lásky do alba nebešťanu, možno jen radostně zvolati:

„Vstaň a sviť, ó Jerusaleme,
vzešloť tvé světlo a velebnost Boží je nad tebou!
Neboť, hle, temno zemi přikrývá,
mrákoty zahalují národy.
Ale nad tebou vzešel Hospodin
a jeho slávu lze nad tebou viděti.
Pohané chodí ve tvém světle,
i vládci v lesku, kterým jsí zazářil.
Pozdvihni vůkol oči své a viz:
všichni ti pospolu přišli k tobě.
Synové tvoji z daleka přibyli
a tvé dcerky z klínu vstávají.
Pak budeš hledět a rozplývat se,
divit a šířit se bude tvé srdce,
až k tobě zaměří bohatství moře,
až přijde zámožnost pohanů k tobě . . .” (Is. 60, 1—5.)

Co tu bylo napsáno o svatořečení v církvi katolické, je podáno vesměs podle „Zákonika církevního práva“. Způsob svatořečení v církvi ruské jest popsán podle knihy: „O Bohu ústrojně oživujícím obecnou církev“ od P. Michala d'Herbignyho. Horlitel pro sjednocení církevní napsal do knihy toto věnování: „Jeho Milosti msgru Ant. Cyrilu Stojanovi tento první výtisk, solva uveřejněný ihned věnuje v nejhlubší účtě sluha v Kristu Michal d'Herbigny, T. J. V Enghieniu 30. července 1921, na Velehradě 4. srpna 1921.“ Na svazku tohož díla, jež jedná „O Bohu, volajícím všechny k životu svého království“, stojí toto věnování: „Jeho Milosti msgru Antoninu Cyrilu Stojanovi projevem nejhlubší úcty a oddanosti Michal d'Herbigny.“

„Což jenom prostou náhodou se stalo, že Ježíš Kristus, chystaje se vyhlásit svoji pravdivou, všesvětovou monarchii, založenou ne na otroctví poddaných, ani ne na svévůli smrtelného vládce, ale na svobodném souhlasu lidské víry a lásky s Pravdou a Milostí Boží — vybral si právě tu chvíli, kdy přicházel se svými učedníky k hranicím C e s a r e e F i l i p o v y, toho města, které jeden z otroků cesara posvětil jménu svého pána?“
Solovjev.

Sv. Theodor odchází do kláštera r. 781.

Pokračování. — František Gája.

Na císařském trůně v Cařihradě nastala změna. Dne 14. září r. 775 zemřel obrazoborec Konstantin Kopronym a nastoupil po něm Lev IV. Chazar (775—780). Ani nový císař nebyl přítelem obrazů,

nezrušil obrazoborecké zákony svých předchůdců, ale přece je prováděl mnohem mírněji, ba, nejostřejším z nich dal úplně usnouti. Horliví zastánci obrazů, mnichové, směli se částečně vraceti z vyhnanství, obnovovati opuštěné kláštery a zaujímati i vyšší místa v církevní hierarchii. Ale ve svém nejbližším okolí císař obrazů netrpěl. Několik předních dvořanů dal pro uctívání obrazu týrati, žalářovati a nakonec násilím uvést do klášteru. Když i císařovna Irena byla z téhož zločinu usvědčena, musela v únoru roku 780 odejiti do vyhnanství. Nový patriarcha Pavel IV., nástupce hrubého patriarchy Nicety, musel přísahati, že uctívání obrazu již nikdy neobnoví. Další obrazoborecké řádění znemožnila císaři brzká náhlá smrt. Koruna připadla teď dvouletému princovi Konstantinu V., místo něhož ujala se vlády matka Irena v září roku 780.

Své jméno „Irena“ t. j. mír — chtěla nová císařovna vtěliti i do svých skutků. Ale okolnosti nebyly hned jejím záměrem příznivé. Neseděla pevně na svém trůně, dokud nepřemohla vzpoury, která měla za účel svažra jejího Staurakia provolati císařem, a dokud těž jiné bratry svého zemřelého manžela nezbavila života. Jen svaté obrazy těšily se míru hned od jejího nastoupení, protože sama byla jejich ctitelkou. I stánky svatých obrazů, kláštery, požívaly klidu, proto začaly znovu zkvělati. Svatý Theodor chválí císařovnu Irenu, že otevřela bránu těm, kdož se chtěli věnovati řeholnímu stavu, neboť za pohanských předchůdců nesměl tak nikdo činiti.

Tehdy zjevil se v Cařihradě strýc svatého Theodora, Plato, představený kláštera Symbolu na Olympu v Bitynii. Přišel vyřizovat jakési klášterní záležitosti, s kterými dříve za vlády obrazoborce si do hlavního města netroufal. Nyní zdržel se tam delší dobu a pracoval ve volných chvílích na obrození veřejného i rodinného života dle křesťanských zásad. Svým lahodným slovem i zjevem utišil mnohý spor, zvýšil vážnost představených vůči poddaným, dodal chuti k ctnostnému životu a stal se tak nestálému lidu duchovním lékařem. Jedním z nejpilnějších jeho posluchačů byl svatý Theodor. Teprve teď v 20. roku svého života strýce poznal, ač již od malička o jeho hrdinských ctnostech slyšel vyprávěti. Skutečná svatost a dobrota Platonova však převýšily jeho dosavadní představu tou měrou, že byl jimi cele okouzlen a že napsal později na adresu svého strýce: „Vy jste světlem, které zapuzuje temnosti mého ducha, vy jste mým evangeliem, mou radostí, mým svátkem, mou slávou. Bez Vás by slunce nemělo pro mne lesku a vzduch své vůně.“

Skromnost a pokora nutily Platona opustiti prostředí, které ho zahrnovalo nesmírnou chválou, úctou a láskou. Odešel tedy z Cařihradu opět do klášterní samoty na horu Olymp, ale získané duše hrnuly se v hojném počtu za ním. I rodiče svatého Theodora zachvátíla touha po klášterním zatiší, proto zřekli se svého úřadu, prodali částečně svůj majetek, rozdali peníze chudým, služebníkům darovali svobodu a chystali se k rozchodu. Duši tohoto neslychaného heroismu byla matka Theoktista, sestra slavného Platona. Ona už před 5 lety přemluvila svého muže k úplně zdržlivosti v man-

želství, na její návod rozhodli se nyní všichni členové rodiny pro mnišský život. Divila se císařovna a nechápal dvůr, jak mohl vznešené dámě se znechutiti palatinský úřad, který dosud zastávala, divili se známí, proč opouští svět, když měla bohatství a množství služebníků.

Takové byly charakteristické známky tehdejší cařihradské společnosti. Na jedné straně touha po bohatství, lesku a slávě, na druhé krajní odříkavost a pokora. Tam neuvěřitelná zvůle a ukrutnost, zde umrtvení, láska a obětavost.

Dojemné bylo loučení a rozchod jednotlivých členů rodiny. Uchvatně nám je líčí svatý Theodor ve své pohřební řeči nad matkou. Naposled ještě se sešli v pokoji, kam i příbuzní byli pozváni. Skupině vévodila matka Theoktista s bolestí v srdci při pohledu na kvetoucí děti, ale s výrazem pevné odhodlanosti ve tváři. Žádný z příbuzných se již neodvážil jí přemlouvat, proto zavládlo v pokoji těžké, jen vzlykotem přerušované ticho. Již rodičové i děti napovrác se objali, již řekli si poslední „s Bohem“, když došlo k srdcevrvajícímu výjevu. Nejmladší bratr svatého Theodora, Eutymius, přitulil se k matce a pevně ji sevřel ve svém náručí, aby neodcházela. Než marná byla jeho snaha. „Nepůjdeš-li dobrovolně, sama tě posadím do člunu a dám tě převézt k druhému břehu,“ řekla mu matka, přemohla poslední nápor přirozeného citu, vyprostila se z objetí svého miláčka a energicky vykročila z domu. I se svou dcerou vstoupila do jednoho ze ženských klášterů v Cařihradě, kdežto otec Fotin se třemi syny, Theodorem, Josefem a Eutymiem, odesel do Malé Asie na horu Olymp k Platonovi. Dcera i Eutymius brzy zemřeli, Josef se stal později arcibiskupem v Soluni.

H o r a O l y m p byla tehdy poseta kláštery, jako je nyní h o r a A t h o s. Neobyčejné přírodní krásy lákaly tam zbožné muže. Dle líčení dra K. Kyselého (v „Našinci“ ze dne 24. února 1927) podobá se dosud Olymp rozkošné zahradě. Ovšem místa křesťanských mnichů a pouslevníků zaujímají tam dnes mohamedánské derviše. Na jednom ze západních výběžků Olympu měl Fotin pozemek, zvaný b o s k y t s k é p o l e. Tam se nyní usadil se svými syny a počal budovati klášter, jemuž od sousední místnosti dáno bylo jméno Sakkudion. Pozemek byl obklíčen se všech stran hustými lesy, jen k severu byla vyhlídka na nepopsatelně krásnou hladinu M r a m o r o v é h o m o ř e. Na okraji se leskla studánka, z níž odtékal potůček po stráni dolů.

Svatému Theodorovi se místo líbilo. Právě po takové samotě toužil. Ale ještě více jásal, když strýc Plato svolil opustiti svůj dosavadní klášter symbolický a převzítí duchovní vedení tvořící se teprv klášterní rodiny v Sakkudionu. Tak zkušený a svatý představený byl jistě zárukou rozkvětu nového kláštera. Z jeho rukou přijal proto svatý Theodor rád řeholní roucho a oddal se horlivě cvičení ve ctnostech každému mnichu potřebných. Na prvním místě se snažil zahladiti všechny stopy svého vznešeného rodu, proto si ukládal nejnížší a nejhrubší práce. Sekal dříví, nosil vodu, kopal a zúrod-

ňoval puďu, dokonce i mrvu vynášel ze stájí, spolubratřím čistil cely a obsluhoval je. Nestačilo mu býti rovným s druhými, ale chtěl býti sluhou všech.

Pokračování.

„Což bylo to dílem náhody, že Ježíš, dávaje poslední sankci (po-
lzení) svému základnímu dílu, zvolil k tomu kraj Tiberiady a
před památkami mluvícími o surchovaném vladaři lživého Říma
posvětil budoucího vládce pravdivého Říma, ukázav jemu mystic-
ké (tajemné) jméno věčného města a vyšší princip (zásadu) jeho
nové vlády („Šimone, synu Janův, miluješ-li ty mne více než ti-
to!“)?“

Solovejev.

Rozhled po náboženském životě.

I. Doma.

Výbor Apostolatus unitatis pro olo-
muckou arcidiecési byl rozhodnutím p.
arcibiskupa sestaven takto: Ant. Do-
koupil, farář v Kvasicích, předsedou,
taj. Frant. Jemelka, jednatelem, Ant.
Šaránek, kaplan ve Slatinicích, po-
kladníkem, členy Fr. Derka, farář v
Hlučíně, Jar. Hudeček, děkan v Hluště-
novicích, dr. Fr. Klobouk, farář v Po-
lance, Ant. Kolář, kaplan ve Vel. O-
patovicích, a Alb. Odrážka, kaplan v
Rudě.

Ústředí katolického studentstva čsl.
v Praze oznámilo sekretariátu ACM
toto opravdu jubilejní rozhodnutí:
„Podepsaní funkcionáři prosí podle
jednomyslného usnesení výborové schu-
ze z 23. března 1927, aby „Ústředí ka-
tolického studentstva čsl. v Praze“
přijalo bylo jménem všech katolických
studentských organizací, v „Ústředí“
sdružených, za zakládajícího člena
Apostolátu sv. Cyrila a Metoděje s
příspěvkem 1.000 Kč (slovy tisíc Kč).
Katolické studentstvo zdůrazňuje tím-
to činem veřejně v letošním význam-
ném roce 1100. výročí narození sv.
Cyrila svou důvnou trvale nezměrnou
úctu k apoštolům, jako zakladatelům
křesťanské kultury Slovanů sv. Cyrila
a Metoděje.“ Katolické naše student-
stvo staví se tímto rozhodnutím trva-
le na frontu apoštolátní, unionisticko-
u, přinášeje v dar jejím snahám
nadšení mláď, mnohonásobnou mod-
litbu svého členstva a obětavost své
chudoby. Kéž světlo tohoto příkladu
svítí k následování jednotlivcům i
spolkům. V seznamu zakládajícího

členstva ACM mají naši katoličtí stu-
denti jen dva spolkové předchůdce
(literární jednotu bohoslovců olomuc-
kých a Mariánskou družinu dívek pře-
rovských), kéž mají za to hodně ná-
sledovníků! Pán Bůh zaplat!

Novým správcem pražské nunciatu-
ry papežské stal se msgr. Petr Ciri-
aci, který přijel do Prahy dne 29.
března t. r. Po 15 let byl profesorem
filosofie a bohosloví na universitě Pro-
pagandy, pak byl nějaký čas úřední-
kem v kongregacích, až se stal jedním
ze 4 podsekretářů ve slátním sekre-
tariátu kard. Gasparriho a podtajem-
níkem v kongregaci pro mimofádné
záležitosti církevní. Je tedy nový
správce nunciatury jistě dobře zapra-
covan do otázek, jejichž řešením má
být upraven poměr naší republiky k
Římu.

Na misie porýnské odejel počátkem
dubna dp. P. Alfons Glos, kaplan z
Prostějova. Apoštolát snaží se tak
zachovat slojanovskou tradici, péči o
vystěhovalce. Při nynějším nedostat-
ku kněží a při jejich přetížení v du-
chovní správě není to starost lehká!
Vypráhne-li v takové veliké prostě-
jovské duchovní správě první kaplan,
znamená to nové přetížení ostatním
kněžím. Ale za tu oběť přináší misie
krajanům za hranicemi duchovní ra-
dost a mír a jejich srdečné Pán Bůh
zaplat platí nejen misionáři, ale těm
všem, kdož misii umožnili! Misii po-
rýnskou připravuje každoročně horli-
vý kaplan duisburský, P. Jindřich
Theisselmann, rodák münsterský.

který se však z lásky k našim krajinám naučil úplně česky. Na prvním dopisu P. Glosa připsuje správnou češtinou: „Srdečný pozdrav a věřte díky, že jste nám poslali důstojného pána!“ Misie porýnská je dosti obličná, poněvadž na ní třeba vyhledávat roztroušené krajany po tvárních a důlních koloniích, třeba leckde pod velikým nánosem popelu pracně vykutávat jiskěrku lásku k víře a vlasti, kterou tvrdý existenční zápas zasypal v srdcích bratří a sester v cizině. K tomu je třeba ovšem lásky k Bohu i lidem, P. Alfons píše z Duisburgu: „Tak svítá v mé hlavě po mnohých starostech, jako svítá v oblacích paprsků toho slunce, jež se sklání nad nivami Vestfalska a pospíchá se ponořit do vln vzdáleného Oceánu. — Tak rozšiřuje se má odvaha, rozcepat náruč bratrství na všechny ty roztroušené chaty našich drahých kolonistů!“ Kéž Pán Bůh požehná jeho misijní práci!

Mariánská družina učitelů na Moravě navrhla pro svůj eucharistický kroužek úmyslem: *modlit se za sjednocení církve* a pro misijní ústav velehradský věnovala 1000 Kč. — „Modlitba a almužna jsou dvě křídla, na kterých se nese hlas evangelia po vši zemi.“ — (A. M. Slomšek.)

Deputaci mládeže z československé republiky, která seúčastnila jubilejních slavností aloisiánských v Římě koncem minulého roku konaných, tvořilo 28 studentů arcibiskupského gymnasia z Prahy-Bubenče, 5 studentů z Bohusdova, 12 z Velehradské apoštolské školy, jeden z Olomouce a 24 studentů ze Slovenska. Mezi zástupci 25 národu pronesl při slavnostním holdu svatému Aloisi český proslov pražský oktaván A. Borecký. Svatý Otec při audienci posvětil našim studentům

nový prapor, který si přivezli s sebou domů na památku pouti římské. Když vůdce našich studentů představoval svatému Otci záky papežského ústavu velehradského, usmívaje se radostí opakoval hlasitě svatý Otec: „Ach, Velehrad, ano, Velehrad!“ jako by chtěl studentům ukázat, jak je mu drahé to jméno.

Apoštolát v brněnské diecési. Na Smrtelnou neděli byl předčítán v brněnské diecési pastýřský list o Apoštolátě svatého Cyrila a Metoděje, v němž byly pojednány dějiny jeho a jeho úkoly v nynější době a věřící povzbuzeni k hojnému přístupování.

Současně byla ustanovena diecéšní rada pro Apoštolát. Předsedou je ndp. biskup dr. Josef Kupka, pokladníkem ndp. opat P. Petr Illobil v Rajhradě, jednatelem vdp. dr. Josef Toman, profesor bohosloví, a přísedícími vdp. P. Gustav Hever, děkan v Rosicích, a P. Mel. Hošek, konsistorní rada, farář v Lišni. Také bylo prohlášeno, že se zřizuje Apoštolát Jednoty pro kněze, do něhož ustanoveni vdp.: Předseda: P. Fr. Adamec, děkan v Bystřici u Brna, Jednatel: P. Fr. Všetěčka, farář ve Strážovce u Jihlavy, Pokladník: P. Fr. Baka, profesor náboženství v Brně, Přísedící: P. Max Weinberger, duchovní správce v sirotčinci v Jundrově u Brna, P. Fr. Raška, děkan v Bučovicích, P. Al. Kotyza O. S. B., farář v Domášově, P. dr. Ber. Skácel O. P. ve Znojme, P. Ant. Šalomoun, farář v Předklášteří, P. K. Žák, profesor náboženství v Mor. Městě, P. Fr. Procházka, katecheta měšťanské školy ve Vel. Meziříčí, P. Fr. Florian, profesor náboženství v Hodoníně, P. Dom. Pecka, profesor náboženství v Jihlavě, Doufáme ve zdárný vývoj Apoštolátu v naší diecési.

II. U bratří: Čechy, Slovensko, Podkarpatská Rus.

Msgr. dr. Josef Vajs, profesor pražské university Karlovy, byl zářebným arcibiskupem drem Bauerem jmenován za svoje zásluhy o staroslovanský bohoslužebný misál čestným kanovníkem zářebské kapituly. Mnohá let!

Diecéšní odbor ACM. v Čes. Budejovicích založen byl na přímý popud J. M. ndp. biskupa Šimona Barty v

červnu roku 1926. Při oslavě cyrilometodějské, jež se konala v rámci orelských slavností, rozšířeny byly agitací letáčky s poučením o ACM. S úspěchem setkává se agitace v katolických spolecích. Velké pochopení a obětavost prokázalo opět katolické dělnictvo. Diecéšní odbor ve svých začátcích věnuje se hlavně vnitřní činnosti organizační. Na venek vystoupil

po prvé při oslavě 1.100. výročí narození sv. Cyrila 13. února t. r. V seminářském kostele svatě Anny obětoval ndp. biskup mši svatou, při níž městská Cyrillská jednota řízením svého sbormistra msgr. K. Bočka, katedrálního kanovníka, přednesla Řihovského mši, Slavnostní kazání proslavil msgr. Ant. Melka, rektor kněžského semináře. Účast na této oslavě byla veliká, 24. února konala se v Čes. Budějovicích pastorální konference diecévního kleru, při níž o unionismu a ACM promluvil msgr. dr. J. Hanuš, metropolitní kanovník z Prahy. Nejblíže budoucnost věnována bude rozšíření ACM mezi laiky a AU mezi klerem a zakládání místních odborů. V Budějovicích samotných budou městské pobožnosti apoštolské v kostele svatě Anny. K 5. červenci připravují se oslavy sv. bratří ve velkém měřítku, při nichž praktickým výsledkem má být rozšíření Apoštolátu. Také rozšíření spolkového časopisu věnuje se náležitá pozornost.

ACM a AU v diecézi litoměřické. Ordinariátní list (čís. 27) diecése litoměřické přináší zprávu, že p. biskup Gros jmenoval za členy výboru ACM pro svoji diecézi: světitelů biskupa msgr. Antonína Čecha, dp. Václava Koníčka, profesora náboženství na Mělníku, a dp. Josefa Batku, kooperátora v Nymburce s právem kooptace dalších členů. Do výboru kněžského apoštolátu Jednoty jmenován ředitelem msgr. Augustin Fibiger a členy výboru, Eduard Richta, děkan v Turnově, a Tomáš Ilaváč, kaplan v Semilech, rovněž s právem další kooptace. Přejeme bratrským odborům hojně zdarů a Božího požehnání.

Z činnosti arcidiecévního odboru Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje v Praze. Naš mladý pražský odbor Apoštolátu vyvinul v uplynulém správním roce 1926 všestrannou a úspěšnou činnost, o níž zde podáváme členstvu i veřejnosti výroční zprávu. Především došlo za součinnosti odboru k nutné výměně pražských řeckokatolických kněží, a to jak pro Rusy, tak pro Rusíny domácí i cizí. O. Trofim Siemickij dostal za pomoci arcib. konsistoře skrovně hmotné zaopatření při filiálním kostele svatě Marii Magdaleny na Skalce u Mněšku a na jeho místo nastoupil počátkem ledna holandský mladý kněz východního obřadu dr.

Strollman, poslaný sem od Orientální kongregace na zkoušku. Po celou dobu jeho pobytu vydatně hmotně podporujeme jeho laického pomocníka a z velké části hradíme jeho bohoslužebná vydání. Ukrajinský kněz Kuškevčy vrátil se do Haliče a na jeho místo počátkem února byl sem z převorské eparchie od njdp. biskupa dr. Njaradiho z Košic poslán pens. kněz *Em. Mydlik*, který s přestávkou v listopadu a prosinci vede tu prozatímne duchovní správu především našich státních občanů. Jsou to většinou vysokoškolské studenti dříve v Praze za studiem. Tohoto kněze vydrží náš odbor úplně; o prázdninách, kdy jeho věřících tu není, platili jsme mu též malý nedělní pěvecký sbor. Už dlouhou dobu jednáme o zřízení řádné, trvalé řeckokatolické duchovní správy v Praze, jež by měla dosti a odpovědné práce s našimi i s cizími řeckokatolíky. Církevní souhlas k jejím kanonickému zřízení s nejvyšších příslušných míst už je dán; o státní svolení se pilně a slibně vyjednává. Jako minulá leta i loni umožnili jsme na *řeckokatol. velikonoc* (Paschu) slavné konání všech posvátných obřadů podle východního obřadu v jejich sv. týdnů. O půlnoci byla slavnost Vzkříšení za přítomnosti *msgra Araty* z papežské nunciatury a na Paschu dop. slavná liturgie pro Ukrajince za přítomnosti njdp. biskupa *dr. Podlahy*, který pak o polednách byl ještě s jinými vzácnými hosty přítomen po prvé pořádané přátelské paschalní schůzce všech řeckokatolíků v „Merkuru“ Apoštolátem pořádaná oslava sv. Cyrila a Metoděje v předvečer jejich svátku dne 4. července ve velkém sále Plodinové bursy za přítomnosti njdp. arcibiskupa vydala se stkvěle: mluvil *kan. Bouzek*, ukrajinský sbor zpíval nádherně a lidu bylo plno. Svátek pak dne 5. července všude v Praze i na venkově, kde náš věřící lid a zvláště katolícky a slovansky uvědomělí kněží chápou dalekosáhlý význam cyrilometodějské myšlenky, oslaven byl světečnými bohoslužbami za potěšitelné účasti věřících. Mnoho k tomu přispěla výzva některých biskupských ordinariátů na naši prosbu uveřejněná v *Aktech kurie* a červnové číslo „*Sv. Vojtěcha*“, jež se vzácnou ochotou vdp. *kan. msgr. Paulyho* mohlo být vyplněno cyrilometodějsky a rozšířeno

bylo v počtu 60.000 exemplářů. V květnu podnikli jsme se svolením biskupských konsistencí mimo Hradec Králové širokou letákovou akci, jež nám získala hlavně v *budějovické diecési* mnoho členů Apoštolátu a i hmotně nás podepřela. Z katolických listů vycházely nám všlče „Lidové listy“ a „Čech“. Bylo by si přáti, aby všechny náš katolický tisk z referentské povinnosti více si všlmal domácích československých snah a podniku unionistických a ne pořád jen cizích; jinak budíme doma i v cizině mylné zdání, že v tom směru se u nás nic nedělá. Počet členstva teprve letos blížl se k dosažení čísla 1000. Nová místní skupina o 70 členech přibyla v *Libině*, 40členná ve *Velvarech*, o 60 členů vzrostla skupina v *N. Strašecí*; i ostatní skupiny vykazují stálý, byť menší vzrůst. Odbor opatřil pro řeckokatolický kostel sv. Kříže toto liturgické zařízení: 3 bílé felony, 1 modrý, 1 černý, všechny s celým příslušenstvím. Dále též zlacený kříž na oltář, 5 liturgických knih; dal zavést světlo před sv. ikony a koupil kokosový koberec mezi lavice. Vypravili jsme na svůj náklad jednoduchý církevní pohřeb býv. car. rus. plukovníku řeckokatol. Gruzínci *Iv. Hladživanovi*, a to na jeho vlastní přání. Správní rada „Mariana“ vrátila nám celý obnos, který jsme pak věnovali na kostel sv. Kříže. Budiz jí za to vřelý dík V semináři sv. Basilia Vel. v Lille vydržíme 1 řeckokatol. bohoslovce, který, dá-li Bůh, opravňuje k nejlepšímu nadějí. Do Srbska poslali jsme velkou zásilku knih a předplácíme pro tamní české děti 7 exemplářů „Dětského světa“. Na kapli sv. Václava v budoucí bělehradské katedrále sv. C. a M. sebrali jsme dosud 3000 Kč. Široká byla naše charitativní akce mezi ruskými a ukrajinskými emigranty, kteří se na nás obraceli v nejrozmanitějších potřebách; o jídlo, šatstvo, obuv, byt, příspěvky na zkušební taxy, léky, půjčky (i na věcnou oplátku), práci, zaměstnání odborné. Byli mezi nimi studenti skuteční i bývalí, býv. důstojníci, novináři, diplom. inženýři, svobodní i ženatí. Tu dnes mnoho vděčíme zvláště šlechetnosti J. M. vdp. prel. a prob. *dr. Zapletala*, který se vzácným pochopením v době největší tísně dvakrát velkým darem umožnil pokračování v této dobročinné akci.

Vděčně též vzpomínáme nslužnosti řádu *Milosrdných bratrů, františkánů, redemptoristů a dominikánů*, jakož i *Lidové kuchyně v Karlíně* a konferencie sv. Vincence u sv. *Jilji*. V poslední pak době neobyčejně velkou a cennou pomoc nám poskytla prostřednictvím sl. *L. Tiché Mariánská družina dam u sv. Ignáce s paní Novickou* a s duchovním rádcem dp. *P. Storkem* v čele, a to darováním obnošeného šatstva a potravin. Pán Bůh jim zaplatí! Na tuto akci vydali jsme ze svých skrovných prostředků mimo věčené dary celkem 5415 Kč 26 haléřů, a to víc než z 90 procent pravoslavnými osobám. Pro jiné zahraniční slovanské chudé studenty přijat byl dar zatím už zmíněného vdp. arcib. notáře *J. Bláha* z *Plané* v obnosu 4000 Kč. Při podělování hledí se na to, aby podpory dostalo se osobám opravdu potřebným a tyto se nabádají k nábožensko mravnému životu. Za květinovou výzdobu kostela sv. Kříže i za jiné dary děkujeme *p. Stojánkovi a benediktin skému klášteru na Slovanech*. Proдали jsme mezi svými členy 100 losů na exerciční dům „Stojanov“ na Veléhradě a rozšířili mnoho unionistického tisku domácího. Pracujeme v úzké součinnosti s olomuckým Ústředím Apoštolátu, v jehož širším výboru zastupuje nás kan. *dr. Hanuš a prof. Pechuška* a pak s CM, ligou studentskou, kde jsme zastoupeni *odh. r. dr. Hronkem a prof. Pechuškou*. Odbor pěstuje písemné a novinářské styky s unionistickými kruhy v Jugoslavii, Polsku, ve Francii, Belgii a Anglii. V uplynulém roce účinně jsme se ujali pronásledovaných řeckokatolických a řádů reformovaných basiliánů na Podkarpatské Rusi, jejichž poctivé snahy o obrodu katolicismu at kdekoli v republice jsou nám společny. Stanovy spolkové zadali jsme též ke státnímu schválení. V ohledu finančním stali jsme se loni po prvé s napětím všech sil soběstačnými, ač vydání byla značná. Od počátku naší činnosti na jaře roku 1924 až do letošní valné hromady přijali jsme celkem 53.625,94 Kč a vydali 42.858,83 Kč nepočítaje v to obnosy, jejichž doručení jsme pro Ústředí toliko zprostředkovali; mimo to zbývá nám řada položek ještě k zaplacení. Na charitativní akci jsme přijali 8368,72 Kč a vydali jsme dosud 7081,96 Kč. Uvážili se, že všechny

tyto obnosy až na subvenci 14000 Kč jsou jen z členských příspěvků a z milodarů, jsou to zajiště úctyhodné číslíce. K zakládajícím členům přibyl v uplynulém roce J. M. *njdp, opat A. Vyhokul*. Ke konci bychom mohli říci: Žeň je sice mnohá, ale dělníků málo! Ukolů našemu odboru valem přibývá, ale spolupracovníků se nám nedostává jak z řad kněžských, tak i laických. Kéz jich nám sv. Cyril v letošním svém jubilejním roce na Bohu hojnost vyprosíl F. P.

Přednáškový týden („Akademiawoche“) uspořádali počátkem března němečtí katoličtí akademici v Praze. Ačkoliv všechny přednášky poutaly pozornost četného posluchačstva, přece největší zájem vzbudila řeč jezuity P. Muckermanna z Münsteru „o kulturním problému Východu a Západu“. Mistrně vyličil jednotlivá období poměru těchto dvou světů: Filosof Čerdajev toužil po tom, aby se Rusové neuzavírali před západní vzdělaností, viděl v tom sblížení prospěch svého národa. Ale proti tomuto „západnickému“ směru povstali „slavjanofilové“, kteří zbožňovali svatou Rus a ostře se postavili proti bezbožecké kultuře západní. V době nejprudších sporů vystoupil Dostojevski, který poznal z vlastní zkušenosti Západ a odsoudil jeho suché rozumářství a mechanickou organizaci, i organizaci církevní. Vlad. Solovjeva zaujaly mnohé světlé stránky Západu (sv. František z Assisi) tím, že celým svým životním dílem vyzývá Východ i Západ ke spolupráci, boji staré přehrady mezi oběma světy a stává se nejopravdovějším hlasatelem obecné jednoty království Božího na zemi. Z nejnovějších pokusů o řešení kulturního problému Východu a Západu uvedl P. Muckermann románovou práci Němce Tomáše Manna „*Čarovný vrch*“, kde jako rozhodčí mezi Západem (zastoupeným Italem) a Východem (zosobněným v pravověřícím Židu) vystupuje — Němec. Z toho vyplývalo naučení: Sudetští Němci — na hranici mezi Východem a Západem — ať jsou zprostředkovateli kultury. Naučení — řečené německy — má větší platnost v českém překladu.

Jesuita P. Kramár ožívuje v „Poslu Božského Srdca“ památku šesti mučedníků-kněží slovenských, kteří koncem sedmnáctého století od jinověrců

(pravoslavných, luteránů a bludařů) utrpěli mučednickou smrt pro svoji horlivost a neohroženost v duchovní správě. (Hunkay, Volavý, Kovalský, Transcius, Horváth a Černuský.) Všichni studovali v „Pozmanec“

Katolická gymnasia na Slovensku. Ze zabraných majetků církevních na Slovensku, zvláště jezuitských, byl utvořen t. zv. fond *studijní* a fond *univerzitní*. Výtěžku jejich užíváno bylo i za vlády maďarské na podporu katolického školství na Slovensku. V 2. čísle časopisu „Kultura“ je uvedena statistická tabulka pozemkového majetku těchto fondů. Je to přes 24 tisíc jiter půdy, jejíž výtěžek při průměrném výnosu jen 100 Kč z jednoho jitra činí ročně 2,400.000 Kč. Od převratu, tedy za 8 roku, byl by to už velký obnos přes 21 milionů Kč, které měly připadnout na katolické školství slovenské. Na ty finanční zdroje mají slovenští katolíci právo, když volají po katolických gymnasiích a školách!

Spolok sv. Vojtecha, založený u hrobu „Matice Slovenskej“, má dnes 50.394 členů organizovaných v 1198 místních odborech. Z nich připadá na jednotlivé diecése: trnavskou: 327, nitranskou 156, b. bystrickou 100, spišskou 146, košickou 115, rožnavskou 49. V severní Americe má Spolok sv. Vojtecha 256 odborů, v Maďarsku 18, v Polsku 12, též v jiných zemích. Od převratu vydal 1,645.000 knih. Jistě úcty hodná práce!

Patronkou Slovenska je Sedmiboletná Panna Maria. Právě přede dvěma sty roky byla účta k Sedmiboletné Matce Boží papežem Benediktem XIII. rozšířena na celý svět katolický. Z toho důvodu rozhodl se sbor slovenských biskupů pořádati jubilejní pout do *Saština*. Ústřední katolická kancelář v Bratislavě pověřena vypravením této pouti na den 22. května. Jako pěkný úvod k oslavě Sedmiboletné patronky Slovenska daroval poslanec *Ferdiš Juriga umělecký* z mramoru zhotovený relief Boletné Matky do poutní svatyně šašlinské.

Slovenští řeholníci Božího slova, kteří dosud dleli v mateřském klášteře v Mödlingu u Vídně, přestěhují se na Slovensko, kde se větve jejich zaslouhou nitranského p. *biskupa dra Kmeťka* utěšeně rozvíjí.

Propagace Katolická akce na Slovensku. V březnu se konala v Pištanech slavnostní manifestace slovenské katolické mládeže za připojení ke Katolické akci světové. Manifestace byla pořádána ústřední katolickou kanceláří v Bratislavě za účasti slovenského sboru biskupského s předsedou organizace katolické mládeže italské dr. Corsanegym. Ráno konal se slavnostní průvod, po němž sloužil bohoslužby biskup dr. Jantausch. O 11. hodině dopoledne sešli se účastníci manifestace, mezi nimi biskupové Vojtaššák, Mar. Blaha, dr. Jantausch, Čarský a Bubnič ve velké dvoraně hotelu Royal. Přítomni byli také četní poslanci a senátoři slovenské strany ludové a zástupcové všech slovenských katolických organizací. Shromáždění zahájil a předsedal mu biskup Marián Blaha a po jeho proslovu promluvili biskupové Bubnič a Jantausch. Potom dr. Corsanega, který jest pověřen svatou Stolicí, aby světové hnutí, zvané Katolická akce, propagoval ve všech státech, ve kterých bydlí katolický lid, vysvětlil účel hnutí. Právil, že v nynějším víru politickém se stalo potřebným, aby katolicismus se nevázal na jednotlivé politické strany, ale aby nezávisle na nich organizoval náboženskou práci. Katolická akce jest podle mínění sv. Stolicie nejmodernějším prostředkem k obrození lidské společnosti a k dosažení trvalého míru. Katolická akce si vytkla za úkol sjednotiti práci katolických organizací v jednotlivých zemích. Její úloha v prvé řadě se vztahuje na poučování a výchovu mládeže. Dále promluvili zástupcové slovenských katolických organizací, načež předsedající biskup Blaha shromáždění zakončil.

Pastýřský list o sv. Cyrilu, psaný neobyčejně vřele a doporučující důtklivě oslavu cyrilské, vydali podkarpátští biskupové dr. Dionysius Njaradi a msgr Petr Gebej. List je také podepsán apoštolským administrátorem O. Pavlem Gojdičem.

Pout Rusinů z Podkarpatské Rusi na Velehrad projektována je na den 14. srpna t. r. Pout, k níž se už dějí přípravy, povedou oba pp. biskupové

Gebej a Gojdič. K pouti se vybízí také v cyrilském pastýřském listu.

Známy lidový misionář basilian O. Rešetýlo, který musil před nějakým časem opustit naši republiku, vrátil se s povolením našich úřadů opět do diecése mukačevské, aby pokračoval v započatém díle lidových misí. Z horlivé činnosti OO. basilianů a redemptoristů vychází náboženské uvědomění věřícího lidu, a to je nejlepší bráza proti agitaci odpadové!

Z Prešova. V neděli, dne 20. února sloužil v Prešově biskup dr. Njaradi, dosavadní správce diecése prešovské, poslední slavnou službu Boží, při které po evangeliu instaloval nového apoštolského administrátora O. Pavla Gojdiče. Uvodní řeč O. Gojdiče vylechl naplněný chrám velikou pozorností, jako zase byli dojati až k slzám při slovech rozloučení biskupa dr. Njaradiho, který po 4 a půlroční apoštolské práci odchází z Prešova. V den odjezdu (v úterý 22. února) po vykonaných modlitbách v katedrále poděkoval nový administrátor diecése O. Gojdič p. biskupu dr. Njaradimu za všechnu jeho péči o diecési prešovskou. Za kapitolu rozloučil se s vladykou p. dr. Rusnák a pak ho všichni, O. Gojdič kanovníci, kněží, bohoslovci, školní mládež, nejpřednějši měšťané vyprovodili až na nádraží, kde mu zazpívali srdečné „Mnogaja lita“.

V řeckokatolické diecési mukačevské založen byl na přání p. biskupa Petra Gebeje ACM v Užhorodě. Předsedou výboru je konsistorní rada Alexander Hnicky, redaktor „Dušpastýra“, jednatelem gymn. profesor Emilian Bokšaj, redaktor „Blahovístniku“, pokladníkem msgr Viktor Šelkov, prof. na učitel. ústavě. Předsteda uveřejnil hned v dubnovém čísle „Dušpastýra“ výzvu ke všem kněžím a bohoslovcům, aby pomáhali organizovat ACM mezi věřícím lidem. Časopis „Dušpastýr“ zavede zvláštní rubriku pro záležitosti apoštolské. Doufajíce, že i v ostatních diecích řeckokatolických najde ACM úrodnou půdu, přejeme užhorodským spolubratřím s pomocí Boží hojného zdaru!

III. Za hranicemi.

Z ŘÍMA

Jak jsme už referovali, zahájeny byly na přání svatého Otce Pia XI. římské oslavy jubilea svatocyrilského přednáškou P. St. Sahače (dne 13. března) na ústavě východním za veliké účasti římského obecního.

Příčiněním ústavu svatého Jeronýma ustavil se zvláštní římský odbor pro oslavu 1100. narození našeho apoštola. Jsou v něm zastoupeni ředitelé slovanských ústavů římských (jugoslávského, ukrajinského, polského, českého i řeckého) a několik znalců křesťanského Východu. Hlavní slavnosti se budou konat v kostele sv. Jeronýma a částečně i v kostele sv. Klementa. První pořad slavnosti je určen na dny od 29. dubna do 1. května. Denně bude pontifikální mše sv., společné svaté přijímání a modlitby za sjednocení církve. Druhý pořad slavnosti chystá se na konec května (kolem 20.) k příjezdu hravských poutníků do Říma. Předsedou slavnostního odboru je msgr. Nardone, ředitel ústavu sv. Jeronýma, tajemníkem Iv. Bučič, posluchač východního ústavu.

Z rozhodnutí sv. Otce byl dne 25. března t. r. v kostele sv. Klementa posvěcen nový biskup prešovský *Pavel Gojdič*. Světitel byl křiževacký biskup *dr. Njaradi*, asistovali mu řeckokatoličtí biskupové *Kocylowski* a *Bohačevskij*. Slavnosti účastnili se kard. *Sincero* z kongregace pro východní církve, nuncius *Marmaggi*, msgr. *d'Herbigny*, ředitel východního ústavu, opat *Vykoukal* z Prahy a slovanští bohoslovci římské. Po svěcení byli oba biskupové *dr. Njaradi* i *P. Gojdič* přijati svatým Otcem v audienci.

Posluchače východního ústavu přijal svatý Otec dne 24. března v audienci. Vedl je ředitel ústavu msgr. *d'Herbigny*, pestrá směsice národností i řádovou. Podle národností byli mezi posluchači: Italové, Francouzi, Angličané, Němci, Belgičané, Španělé, Holanďané, Poláci, Uhři, Rusové, Ukrajinci, Estonci, Bulhaři, Slovinci, Hrvaté, Maronité, Řekové, Turci a Albánci. A podle řeholního roucha patřili k benediktinům, dominikánům, františkánům, kapucínům, jesu-

itům, assumptionistům a k východním mnichům maronitským a salvatoriánům. Svatý Otec vzpomněl svátku toho dne sv. Gabriela, tak uctivaného na Východě, zvláště slovanském, a celým svým proslovem znova ukázal, jak jeho srdce bije horoucí láskou ke křesťanskému Východu sjednocenému i odloučenému. Zmínil se o svém listě k biskupům jugoslávským a československým i o audienci katolických akademiků italských a naznačil potřebu poznávání ducha křesťanského Východu. Pole činnosti otevírá se nesmírně, zadíváme-li se ještě dále až na islamský Východ — k takové veliké práci má připravovat Ústav východní své chovance. — (1.) pravdu nenechává svatý Otec nyní ani jediné příležitosti, aby neosvědčoval znova své oddané lásky k myšlence jednoty církve a aby jí nebudil zvláště v těch mladých srdcích, pro něž budoval Ústav východní.

Mussoliniho fašismus postupuje zcela plánovitě k zabezpečení své moci pro budoucnost. Jde mu o mládež. Už v dubnu roku 1926 zavedla fašistická vláda nucenou organizaci mládeže nazvanou po jakémsi janovském bohatýru z válečných dob *Balilla*. Letos, v lednu bylo toto zřízení doplněno královskými dekrety: tělesná i duchovní výchova italské mládeže škole odrostlé dostala se tak úplně do moci a vlivu fašistického. Vyjma spolků čistě náboženských musely všechny organizace mládeže italské splynout s „*Balillou*“, která je vedena duchem vojenským. Vládní nařízení krutě potlačilo katolickou organizaci gymnastu. Nové předpisy zákona nařizovaly, že v městech menších než s 20.000 obyvatel, musejí být všechny spolky mládeže rozpuštěny, v městech větších mohly sice dále trvat, ale na venek musely přijat odznak „*Balilly*“ a také organizačně musely se přivtělit organizaci fašistické. Ačkoliv fašisté zavdli v nové organizaci „*Balilla*“ vyučování náboženství katolickému i úkony náboženské přece vymyká se tím způsobem vedená mládež z rukou církve. V jednotlivých organizacích má mít sice „*Balilla*“ svého „kaplana“, ale ti jsou závislí od generálního instruktora (jakéhosi vojen, bis-

kupa). Postavení svatě Stolice bylo nanejvýš těžké. Svatý Otec chtěje se vyhrouti konfliktu, rozpustil na 500 spolku katolických gymnastů, které podle zákona nemohly existovat a ostatním — ve velkých městech dovolil připojení k „Balille“, ale zprostil je členství v „akci katolické“. Tím chtěl aspoň „katolickou akci“ uchrániti stinu politického stranictví.

Z VÍDNĚ

V slovanském klášteře těšitelů z Gethsemane ve Vídni oslavili malé jubileum v den korunovace svatého Otce Pia XI. Na svátek svatých sedmi zakladatelů řádu servitů, založeného ke cti Bolestné Matky, bylo dáno před 5 lety z Říma povolení k založení nové řeholní společnosti těšitelů z Gethsemane, jejíž hlavní patronkou je právě Bolestná Matička. Jen tři členy měla nová kongregace gethsemanská na počátku — právě tolik bylo svědků zámrtku a smrtelného zápasu Srdce Páně v zahradě Gethsemanské. Nejednou se zdálo, že mladičká kongregace zanikne v bouřích nepřízně a kříží a přece Pan Bůh ji chránil — a dnes čítá s kandidáty na třicet členů. První její kněz P. Jan M. měl tu milost, že posvěcen byl v Římě na kněze před svátky vánočními a první mši svatou obětoval v chrámě svatého Klementa papeže, kde pochován apoštol slovanských národů svatý Cyril. Tam zřejmě prosil nový kněz, aby velký náš patron svatý Cyril ochranou svou a přimluvou dopomohl k upevnění a k rozkvětu slovanské kongregace těšitelů božského Srdce, jejímž z prvních úkolů je: misionářsky působiti mezi Slovany, žijícími mimo vlast svou, a modlitbou a prací přispěti k obnovení náboženské jednoty mezi všemi slovanskými národy. Kongregace těšitelů vděčná je za všechnu ji prokázanou pomoc, na prvním však místě nejvřelejší díky vzdává Apoštolátu svatého Cyrila a Metoděje, jenž velkomyslnými ročními dary zajistil kongregaci klidný vývoj. — Kéž najde Apoštolát mezi věřícími hojně pochopení, aby mohl splniti krásný a obtížný úkol myšlenky unionismu.

Z AMERIKY

V Texasu (ve Spojených státech) bylo povýšeno katolické biskupství v

San Antonio za metropoli nově utvořené církevní provincie a dosavadní biskup A. J. Drossaerts stal se arcibiskupem. V diecési *sanantoniojské* bydlí mnoho našich českých krajanů a nový p. arcibiskup Drossaerts jest velkým příznivcem jejich katolických osad, rád je navštěvuje a účastní se náboženských slavností českých (na příklad svěcení památného místa sv. Hostýna u Plumů). P. arcibiskup Drossaerts je rodem Holanďan a byl jedním z prvních amerických biskupů, kteří náš „Apoštolát“ doporučili velmi vřele ve svých diecésích. Poněvadž město San Antonio hraničí s nešťastným Mexikem, stalo se přirozeným úložištěm vyhnaných katolíků mexických. Tak našlo v něm útulek 40 seminářistů mexických, vyhnaných ze semináře P. Marie v Zacatecas v Mexiku. Okolí sanantoniojské je plno památek na první katolické misie v zemi.

Řeckokatolický biskup Konstantin Bohačevskij odvolán byl z Filadelfie (ve Spojených státech severoamerických) do Říma, když odpor kněžstva i lidu dostoupil tak vášnivého napětí, že svolali zvláštní sjezd do Filadelfie, prý k zachránění církve před zhoubnými plány biskupovými. Bohužel, takovými cestami se náboženský život mezi ukrajinskými vystěhovalci nepovznese, nýbrž ubíje!

Milodary na ACM, zaslané prostřednictvím „Hlasu“ (v St. Louisu): Paní Kateřina Cinkova, Okla. 2 dolary, St. Anna Materova, Kansas, 0.50 dolaru. Paní Anna M. Materova, Kansas, 1 dolar. Paní R. Wagnerová, S. Dak., 1 dolar. Celkem 4.50 dolaru.

Noví zakládající členové ACM. Rev. Ferd. Pokorný T. J., který dosud vede duchovní správu osířelých českých krajanů v Prague, Nebr., zaslal prostřednictvím Rev. Bauera 25 dolarů jako příspěvek zakládajícího členství ACM od rodiny Mrs. Františky Humlíčkové z Cedar Hill, Pán Bůh zaplať dárkyni i zasilatelům!

Druhý misionář český P. Rehoř T. J., konal v postě misi ní pobožností v Chicagu.

Z Nového Yorku ohlásila sl. Pištělkova rodinu zemřelého Dominika Koslucha a jeho žijící manželku Antonii za zakládajícího člena a posílá příspěvek 25 dolarů zároveň i s 15 dolary předplatného na časopis apošto-

látní. Zakládající členku získala pro ACM horlivá paní Postavová. Všem štědře odplatil dobrotivý Pán Bůh!

Tampa na Floridě. Jako zakládající člen ACM zapsána byla rodina František a Kateřina Pištěkovi. Krajský pozdrav a dík!

Mexičtí mučedníci. Dne 3. ledna 1927 obětovali v mexické obci León-u 4 členové Sdružení katolické mládeže svoje životy za katolickou víru. Jména jejich jsou: Josef Valencia Gallardo, Salvador Vargas, Ezechiel Gomez a Mikuláš Navarro. V den své mučednické smrti všichni ještě byli u sv. přijímání. Salvador Vargas umíral se slovy: „Pro Boha a jeho slávu.“ Sedmdesátileté jeho matce odepřeli katané vydat mrtvolu syna-mučedníka, ale stařenka se utěšovala: „Nechtějí mi vydat *tělo* mého dítěte, ale co je tělo u srovnání s duší jeho, kterou jsem dnes odporučila Kristu Pánu.“ Ezechiel Gomez loučil se se svojí matkou: „Toužím umřít, neboť vím, že Pán žádá mé krve na ochranu mé vlasti.“ Když rodiče užíli jeho mrtvolu, zvolali: „Synu náš, modli se za svoje rodiče a bratry, aby mohli následovat tvého příkladu; jistě jsi už v ráji.“ Pohřeb těchto obětí pronásledování stal se bezděčnou manifestací víry katolické i úcty k mladým mučedníkům.

ZE SOVĚTSKÉHO RUSKA

Důslednost sovětské vlády. Když odjížděl posledně do Ruska biskup msgr. d'Herbigny, pravil mu sovětský konsul v Paříži: „Tak jako jsme zavedly novou politiku hospodářskou (Nep), začínáme nyní i novou politiku náboženskou. Zjistili jsme, že miliony ruského lidu, většina společnosti, jsou spjatí co nejúžeji s životem náboženským, i přišli jsme k důsledku, že je nutno ponechat úplnou svobodu těm směrům, pokud nehrají úlohy politické anebo nejsou užívány za zástěru činnosti politické.“ Když však biskup d'Herbigny vysvětlil v Rusku 4 nové biskupy a asi 40 kněží, vydán byl hned z Kremlu rozkaz: světitele i vysvěcené kněze a biskupy uvěznit. Jestli dosud nebyl tento rozkaz sovětské vlády, slibující v Paříži náboženskou svobodu, vykonán v plném rozsahu, což se to stalo jen proto, že policie dosud nezjistila jmé-

na nově vysvěcených kněží a biskupů a msgr. d'Herbigny zavčas odejel z dosahu sovětské vlády. Ale vůle k projevům takové svobodomyšlnosti nescházelo!

Komunistický inspektorát školní dal učitelstvu ruskému pokyny, jak mají postupovat ve škole proti víře a náboženství: „Při církevních slavnostech ať se dětem poukáže na pohanský (!) původ těch svátků, zároveň ať se osvětlí směšné stránky náboženských obřadů, jak se ony konají u nás nebo v cizině, ale při tom je vám třeba zachovat vážnou tvář. Je potřeba zachovat mnoho taktu, aby pevně zakotvené náboženské citění nebylo hned uraženo. Nejlépe je začat co nejdříve; ve věku, kdy se náboženství projevuje jen v zevnějších obřadech a nezakotvilo ještě pevně ve vědomí. Při těchto žertech s dětmi má se mluvit otevřeně (rovno), ale v náboženském rozhovoru jen všeobecně a nedotýkat se náboženství panujícího v zemi! Žertem a pokrytectvím a lži mají být tedy děti odcizeny Ježíši Kristu a jeho církvi. „Spasiteli světa, spas Rusko!“

Sovětská vláda zakázala sjezd pravoslavné církve, svolaný do Moskvy. Nepotřebuje hol! Pro ni pracuje „živá“ církev!

Z POLSKA

Primas polský byl nucen vystoupit rozhodně proti podvratné činnosti americké YMCA mezi katolickou mládeží polskou. Odvolává se na rozhodnutí svaté Stolice, která už dne 5 listopadu 1920 (dekretem sv. Official) odsoudila snahy YMCA, poněvadž šíří falešné mínění, jako by mezi katolickou věrou a různými sektami nebylo podstatnějších rozdílů, a tím přivádí zvláště mládež do nebezpečí lhostejnosti u víře. Také časopis YMCA je veden duchem katolické víře nepřátelským. A za dobrodiní časná nemožno nechat zaprodávat spásu duší katolické mládeže.

V katolické Polsce připravují nepřátelé církve kulturní boj, jak je patrné z agitace pro volnou školu, pro rozluky manželskou, pro krematoria atd. V úřadech republiky polské sedí na četných místech vlivné osoby protikatolického smýšlení.

Episkopát polský konal v polov:

března společné porady ve Varšavě. V projevu, kterým se biskupové po sjezdě obrátili k věřícímu lidu, zaujali rozhodné stanovisko k chystanému útoku proti svátosti stavu manželského, odsoudili nemravnost moderních tanců, divadel a písmnictví a varovali před onou částí polského tisku, která za podpory vlivných činitelů republiky účtila vášnivě proti církvi a náboženství. Druhý projev polského episkopátu byl věnován katolickým bratřím v Mexiku, kteří v krutém pronásledování zasluhují obdivu pro svoji statečnost ve víře, i vroucích modliteb ostatní církve.

Ve Vilně bude se konati dne 2. července slavnost korunovace zázračného obrazu *Matky Boží Ostrobramské*, již se účastní prezident polské republiky a celý episkopát. K slavnosti chystají se pouťní průvody z celé země.

V Janově vyhořel dne 15. února duchovní seminář diecése podlašské, v němž se připravuje na kněžství 185 bohoslovců. Menší seminář v Siedlcích má 109 chovanců. Biskup podlašský msgr. Przewdziecki vypisuje na stavbu nového semináře po dobu tří let jednak dobrovolné sbírky mezi věřícími, jednak pravidelný příspěvek 2 zlotých, jež za každý křest, svaťbu a pohřeb mají vybrat farní úřady od majetných věřících.

O sektě mariavitů jsme v minulém čísle sdělili, že touží po spojení s východními církvemi pravoslavnými. Dopisovatel polského kněžského týdeníku „*Gazety Kościelnej*“ navštívil ve Varšavě mariavitského biskupa *Przysiecki*-ho a od něho zvěděl, že prý mariavité nemíní splynout s pravoslavnými církvemi, nýbrž navazují s nimi jen přátelské, „bratrské“ styky. Jest jich na 100.000 se 36 kněžími a 70 kostely. Mariavité odvrhli hierarchické zřízení církevní; biskupy a faráře ustanovuje lid, který je také — ve svých zástupcích — majitelem všeho církevního majetku (kostelů, škol, útulků, internátů a j.). Každý zletilý příslušník mariavitské sekty platí ročně 2 zloté náboženské daně. Mariavité jsou zastánci civilního manželství. Všichni jejich kněží jsou vázáni slibem chudoby a jsou ženati, ze 600 „sester“ žije 36 v „mystickém“ manželství.

Polská vláda zamýšlí vyznamenati řádem „*Polonia restituta*“ ty statečné

unity (řeckokatolické), kteří za největšího násilí odolali nástrahám ruského pravoslaví a zůstali věrni víře svých otců. President udělil by ta vyznamenání při slavnostech, které se mají konat při převážení zázračného obrazu *Matky Boží kodenské* do Kodna nad Bugem. Nejvzácnějším darem Polsky pro unity byla by ovšem bratrská láska prakticky osvědčovaná, zvláště „na kresácích“ (v krajích, kde polští katolíci žijí s ukrajinskými řeckokatolíky).

„*Narodowa Organizacja Kobiet*“ koná už od let důležité poslání mezi polskými ženami a matkami, šíří mezi nimi slovem i tiskem uvědomění katolické. Má dosud v Polsku asi 200 organizačních odborů. Minulého roku vydala poslankyně Wanda Ładziņa v Lodži v 10.000 exemplářích výborně psanou knížku: „*Zjevení v Lurdech*“, která svými přesvědčujícími důkazy a fakty velmi přispívá k posílení víry katolické.

Mezi ukrajinskými pravoslavnými v Polsku rozvířili svolavatelé církevního sjezdu ukrajinského v Lucku odštěpné hnutí pro samostatnost *ukrajinské církve pravoslavné*. Obviňují dosavadní vedení pravoslavné církve z porušování (rusifikace) a žádají zřízení *ukrajinských* pravoslavných diecézí s novým metropolitou v čele, odstranění pravoslavných kněží, kteří nejsou Ukrajinci, z dosavadních far i z duchovní správy vojenské a vysvěcení nových pravoslavných kněží jen z počtu Ukrajinců. — Drobení pravoslavné církve vede, bohužel, i k ochromení vnitřního náboženského života a ztěžuje myšlenku sjednocení.

Ve Varšavě počal letos vycházet redakci dra Pavla Lysiaka měsíčník „*Natio*“, věnovaný otázkám národních menšin, Ukrajinců, Bělorusů, Židů, Němců a Litvinů. Časopis je psán paralelně ve čtyřech řečích; polsky, německy, francouzsky a anglicky. V článku dra Lewicki-ho „o nynějším politickém postavení Ukrajinců“ je také trpka výtku naší republice, že nesplnila závazku smlouvy saintgermainské a nedala Ukrajině samosprávu.

„*Liga katolicka*“. Už na loňském katolickém sjezdu varšavském uznána byla nutnost, aby v celé Polse byla zavedena t. zv. „*Liga katolicka*“, jak si Poláci nazvali „katolickou akci“ u jiných národů zaváděnou. První usta-

vila se v arcidiecési hnězdno-poznaňské a pak i v jiných diecésích. Pastýřským listem z 11. února letošního roku zavedl ji pro svou arcidiecési kard. varšavský *Kakowski*. Chce touto cestou nejen povznést, ale *uzdravit* polský katolicismus. Směle nazývá katolictví mnohých duší polských „ubohým katolicismem“, a pravi: „Prohlášení takový úsudek, máme na mysli netoliko katolicismus lidí zlých, obojetných, nedouků, jejichž život je pohanský, anebo nedosti křesťanský v protivě s katolickou věrou, ale i těch, kteří se modlí náležitě a snaží se plnit vůli Boží, pokud jde o jejich soukromý život, kteří však nemají v duši své pocitu společné odpovědnosti za králování Kristovo v životě veřejném. Ať si Polsku zaplaví denně celé stohy časopisů a knih pornografických (nemravných), provolání komunistických, rozvrtných programů, ať si v zemi se rozmáhá mnohonásobná propaganda bludařská a odpadlická — ať si zlí lidé kuji paragrafy, které mají v prach zdrtil vše, co je svaté, co je rodinným pokladem, tím či oním právem církve — ať si se po ulicích za bílého dne procházejí vltězně zpustlost, prodejnost, podvod, banditství a všech sedmero hlavních hřichů — takoví katolíci neznepokojí se ničím, šťastní, že vykonali obvyklé svoje modlitby a že mají čisté ruce a čisté svědomí. Kardinál má tu na mysli především kruhy inteligentní, jakoby věřící a dle víry žijící, ale ničím se nepříčiňující o odstranění zla se světa. „To je věc kněze“, vymlouvají svoji nečinnost takoví katolíci. „*Liga katolická*“ chce tedy probudit katolickou činnost pro království Boží na zemi za přispění všech katolíků, kněží i laiků. Aktivní zájem pro království Kristovo na zemi všude šířit — je dávným programem našeho Apoštolátu, jak jméno samo už naznačuje

Z JUGOSLAVIE

Mnoho Slovinců stěhuje se do hlavního města Bělehradu a do Záhřebu. Zvláště děvčata hledají v těchto městech služby. Věstník mariánských družin slovinských „*Bogoljub*“ přináší chválu hodný podnět, aby byl v Bělehradě zbudován *útulek pro slovinské dívky služebné* jako záchrana před nebezpečím velkoměsta i jako sociál-

ní útočiště pro těžké chvíle existenční. Je v tom jistě kus praktické úcty mariánské, když ctitelé svaté Panny chtějí chránit květy dívčích duší.

Program slovinské pouti na Velehrad je stanoven takto: 12. srpna odpoledne odjezd z *Ljubljany*; večer v *Mari-boru* připojí se ostatní poutníci. 13. srpna ráno příjezd do *Vidně*, prohlídka města. Odpoledne kolem 4. hodiny odjezd do *Bratislavy*. Tam nocleh. Po ranních službách Božích asi o 9. hodině odjezd z *Bratislavy*. Oběd v *Trenčíně*. Okolo 6. hodiny večer příchod na *Velehrad*. Tam poutní pobožnost večerní, nocleh. 15. srpna slavné služby Boží. Odpoledne odjezd do *Prahy*. V Praze 16. a 17. srpna prohlídka památností pražských a zájezd do *Staré Boleslavi*. 18. srpna návrat. Poutníci jugoslavští pojedou zvláštním vlakem. Výlohy v II. třídě rozpočteny na 1300 dinarů, v III. třídě 900 dinarů. Přivítání jugoslávské bratry co nejsrdečněji!

Z BULHARSKA

Katolíci v Bulharsku utrpěli velmi mnoho změnami politickými poměry na Balkáně. Církvní organizace se dosti uvolnila a jen energickou prací a duchovní silou bulharských katolíků bylo mnoho zachráněno. Celkové katolíci v Bulharsku vykazují dobrou činnost. Mají mnoho kostelů ve městech i ve vesnicích a řadu misijních škol a internátů. Během roku 1923 byl v Sofii vysvěcen nový uniátský kostel. Rada bulharských mladíků studuje na duchovních školách v *Palermu* a několik vy...kajíc c'í jest každoročně umístěno na vysokém církvním učení v *Rímě*. V *Sofii* jest dokonce čerpáno z pravoslavného pramene, proto onen údiv) spolek katolické omladiny sv. *Cecilie*, jehož hlavním účelem jest chrámová hudba a zpěv.

Bulharští katolíci mají svůj fond: „*Dobra pečat*“ (dobrý tisk), jehož účel jest dán již názvem. Vydává vybrané knihy vědeckého a duchovního obsahu. Zesnulý biskup *Mich. Mirov* pamatoval na tento fond odkazem celého jmění (asi 50.000 lvů), a tak roku 1924 v květnu počal vycházeti orgán katolické církve v Bulharsku: „*Istina*“ (*Pravda*).

Z BELGIE

Belgická katolická mládež a unio-nismus. Evropský katolický západ je-ví veliký zájem o otázky sjednocení církve. Tak v lednu t. r. uspořádalo belgické sdružení katolické mládeže (A. C. I. B.) za spolupráce benedik-tinu v Bruselu přednáškový cyklus o unii; bohoslužba konána v obřadech východních. Illavní pobídkou byla zá-sada, že dříve, než začneme rozkolné křesťany sblížovati, je musíme napřed dobře poznati, což jest úplně správně. I. F. P.

Z FRANCIE

Katolická universita v Lille oslavila koncem letošního března padesáté vý-ročí svého trvání. Jest jednou z pěti katolických universit francouzských (v Paříži, Lyoně, Angeru a Toulouse) a má letos 122 profesorů a na 800 studentů, z nichž přes 200 je ubyto-váno ve třech domech akademických. Lillská katolická universita má pět fakult (právníckou, humanistickou, přírodo-matematickou, lékařsko-lékař-nickou a bohoslovnou) a též samo-statné sekce: pro vědy sociálně-politické, pro průmysl, obchod a novi-nářství. Knihovna i laboratoře jsou výborně opatřeny. Mezi posluchači je asi 20 cizinců.

Z ANGLIE

Anglikánští biskupové, jak sděluje „Catholic Times“, revidovali na po-sledním svém sjezdě společnou modli-tební knihu, při čemž projevíly se v celém rozsahu zásadní rozdíly jejich náboženských názorů. Zvláště vynikly tyto rozdíly v nauce o *nejsvětější Svátosti*. Protestantskému pojmání nejvíce se přičilo stanovisko tak zv. „anglokatolíků“, kteří se domáhají za-vedení modliteb za zemřelé, ušní zpo-vědi, přechovávání nejsv. Svátosti na oltářích atd. Je přirozeno, že tyto o-tázky nedají se luštit nějakým hlaso-váním sjezdovým; neomylného učitel-ského úřadu anglikáni nemají — a tak ke shodě ani dojít nemohlo!

Poněvadž anglikáné, sympatisující s katolickou církví (t. zv. „angloka-tolíci“), namnoze bez jakéhokoliv formálního přistupování ke katolické církvi účastňovali se v katolických

kostelích, v svatosti (sv. zpovědi a sv. přijímání), musel kard. Bourne u-pozornit své kněžstvo, že je to ne-přípustné.

Z ALBANIE

Nový apoštolský legát pro Albanii msgr Giovanni della Pietra byl v Ri-mě dne 22. března vysvěcen na bis-kupa. Nový apoštolský legát, který jmenován současně titulárním arcibis-kupem calcedonským, narodil se v horní Itálii v Conegliano roku 1871, vstoupil k jesuitům a po theologic-kých a filosofických studích byl vy-slán jako profesor na papežskou ko-lej ve Skadaru, kde byl od roku 1913 rektorem. Ve Skadaru nastupuje na místo prvního apoštolského legáta msgr Ernesta Cozziho. Hierarchicky je Albanie roztržena na dvě arcibis-kupství, ve Skadaru a Drači, tři bis-kupství, v Pulati, Sapvě a Alessio, a opatství „nullius“ S. Alessandro di Orosci.

Z NORVÉŽSKA

Několik posledních význačných kon-versí ke katolické církvi vzbudilo v Norvéžsku rozruch. Tak se stal katolí-kem syn norvéžského vysl. v Itálii, dá-le lidová spisovatelka Sigrid Undset a prof. M. Erkeland, rektor soukromé university ve Voss. Případ prof. Erkelanda dal podnět dokonce k inter-pelaci ve sněmu norvéžském, poně-vadž vláda poskytuje oné universitě subvenci.

Z NĚMECKA

V Brunšviku rozmohlo se odcizení lidu protestantské víře v takovém stup-ni, že správní úřady musely přibrat nové úředníky, aby stlačily vyřizovat formality spojené s vystupováním z protestantské církve. V obci Boitzen u města Brunšviku proměnili si do-konce protestantští věřící (!) dosa-vadní kostel v hospodářskou budovu. Příčiny tohoto opouštění protestant-ské církve jsou: jednak vnitřní prázd-nota toho protestantismu, který zkon-čil čirým rozumářstvím a nevěrou, jed-nak také nově zavedené vybírání cír-kevní daně státními úřady.

Horlivá diakoniska Gertruda Zez-schowitz, dcera hlavního profesora

protestantského bohosloví, přijala roku 1916 katolickou víru. Napsala o tom knihu „Warum katholisch?“ Ve druhé své knížce, vydané u Herdera („Persönliches Erlebnis protestantischer und katholischer Frömmigkeit,“) uvádí upřímně, že pohnutkou k přijetí katolické víry byl jí mocný dojem, jakým na ni působily katolické pobožnosti, zvláště účta nejsvětější Svátosti.

Pullach u Mnichova, Berchmanskolleg. U příležitosti svatocyrilského jubilea (827—1927) konala se dne 7. dubna t. r. i v jesuitské Berchmansově koleji v bavorském Pullachu slavnostní akademie, jež podává výmluvné svědectví, jak myšlenka unionistická se ujímá a pěstuje i za hranicemi své slovanské kolébky. V Pullachu studují slovanští scholastici jesuitští, kteří za vedení několika svých profesorů věnují stálou pozornost myšlence cyrilometodějské. Svatocyrilská akademie chtěla svými přednáškami především posloužit poznání Východu, chtěla ujasnit zásadní otázky. P. Muschalek mluvil o tématech: „Národ a světová církev v dějinách Východu se zvláštním zřením k Vlad. Solovjevovi.“ Další přednášky byly: 1. O duchovním významu sv. Cyrila. 2. Předběžné poznámky k vysvětlení pojmu „nacionalismus“. 3. Nacionalismus Východu ve svém dějinném postavení k Římu. (Rozkoly a unie.) 4. Nacionalismus Východu, zvláště Ruska ve svém vnitřním vývoji. (Cäsaropapismus, Petr Vel., nábožensko-politické protivy v 19. století.) 5. Překonání ruského nacionalismu Vladimírem Solovjevem. 6. Světová církev a národy východní (otázka obřadu, unionistické literatury papežů, sjezdy, konference a lateránní pojednání.) Jistě by neško-

dilo tato téma probrat i u nás v jubilejním roce svatocyrilském!

Z PALESTINY

Americká liberál. protestantská organizace YMCA zamýšlí v Jerusalemě postavit velkou útulnu pro poutníky a turisty — dle amerického způsobu — se vším zařízením sportovním, aby hlavně mládež získala. Podnik umožnil kterýsi americký továrník-metodista darem půl milionu dolarů (= přes 15 milionů Kč).

Statistika uvádí v Palestině mohamedánů 598.339, Židů 83.957, křesťanů 73.024 (v tom 28.412 katolíků) a 1862 indů.

Z JAPONSKA

V Tokiu byla roku 1908 na přání papeže Pia X. založena německými jesuity katolická universita, Válkou a zvláště hrozným zemětřesením (1923) utrpěla universita veliké finanční ztráty, a nyní doléhá na ni osudné natižení japonské vlády, která soukromým universitám (je jich tam 17) dovoluje udělovat hodnosti akademické jen pod tou podmínkou, jestliže složí 300.000 dolarů pro státní pokladnu. Zatím co university buddhistické a protestantské požadavek ten splnily, katolické universitě dosud to nebylo možno. Bude-li však katolická universita pro své nedostatky finanční zbavena práva udílení hodností akademických, ztratí jistě většinu svých posluchačů a nebude moci se vůbec udržet. Ředitel katolické university obrací se proto na přání svatého Otce ke katolíkům celého světa s prosbou o pomoc.

Lidové knihkupectví Ignác Hofírek, Olomouc.

Dodá: Veškeré literární novinky, zvláště knihy zábavné, poučné, náboženské (misály, breviáře, codex atd., vše nejnovější vyd.), divadla, hudebniny. — Jediné lidové knihkupectví v olomoucké diecési! Poznaňte sobě adresu!

Prapory, korouhve, baldachýny, pluviály, antipendia, kasule vyrábí odborný závod

III. Nedomová a spol. v Olomouci.

Kalichy, ciboria, svícny, církevní nádoby, obrázky, růžence, kadidlo.

OLTÁŘE, SOCHY, JESLIČKY,

a ostatní vnitřní zařízení chrámová a jeho opravy pečlivě a levně provádí absolvent státu školy řezbářské

Mořic Studeník v Krásně nad Bečvou,

odborný závod pro umělecké práce kostelní a dekorační.

KNĚŽSKÉ ODĚVY zhotovuje za nejlevnější ceny

František Špunda, seminární krejčí v Olomouci

(naproti semináře).

Stále na skladě: plátěné a celuloidové kolary, birety, náprsenky
za nejlevnější výrobní ceny.

Akciový parní mlýn ve Slatinicích u Olomouce

vyrábí nejlepší druhy pšeničných a žitných mouk a dodává je
zákazníkům z celé střední Moravy. Obrátte se s důvěrou na
naš solidní závod. Telefon: Slatinice 2. Stanice: Slatinice.

Mezihoří díl II.

Napsala Vlasta Javořícká, Druhá část „Mezihoří“ odehrává se na dávné Sibiři. Myslíte si Klemen a tkává se na Sibiři s legionáři, mezi legionáři vyniká učitel Kolka. V navstávěch bojích Klemen padl. Umíraje, těžce se loučil s Ladou, zanechanou ve vlasti. Legionáři prožívají pak těžké chvíle, jsou pravými pánci. Též Kolkovi vyrvali osud dívky, křehčinnou a vzdělanou Růžku, do níž se vášnivě zamiloval. Stran 216, cena Kč 14.20. Odběratelé našeho listu obdrží velkou slevu. Posílá nakladatelství Frant. Šupky v Hradci Králové.

Jediný katolický ústav:

Národní pojišťovna,

ake. spol.,

ředitelství pro Moravu, Slezsko
a Hlučínsko

v Brně, Koblišná ul. 1.

Jediná nekartelovaná pojišťovna!

Veškeré odbory pojišťovací!

Všechny tiskopisy

pro jednotlivce, spolky, druž-
stva, nakladatelství, banky,
záložny, továrny atd.,
vevkusné úpravě,
rychle a levně
dodá

Varhany

harmonia, piana, prospektní pišťaly
a veškeré hudební nástroje

nejlevněji a nejrychleji dodá první
česká firma na Moravě (založena
r. 1862)

M. Strmiska a F. Imrich,

Uh. Hradiště.

Rozpočty zdarma a franko.

*Lidová tiskárna
v Olomouci*

Lidové závody tiskařské a na-
kladatelské, spol. s r. o.

Klášteří 12. Mlýnská 11.

Mešní vína:

ohnivá z ostrova „Visu“ zaručeně přírodní.
 „Viský rýžlink“, jemné, lahodné Kč 8.-00 1 l
 „B.“ „tupský rýžlink“, velmi jemné Kč 9.-50 1 l
 „B.“ „sup. výběrek la“ plné, silné Kč 10.-50 1 l
 „C.“ „aso Pino“ spec. „zvláštnost“ Kč 12.-50 1 l
 To také kabin. vynikající jakosti Kč 16.- 1 l
 Do učuje veledůst. duchovenstvu a zasílá
 v sudech i v lahvičích

A. DIS ČÍŽEK, PRAHA XII.,

Americká 15.,

přísežný dodavatel mešních vín.

Poslání vinařského závodu v Humpolci.

Veškerá tato vína jsou v chemickém státním
 ústavě v Praze analysována, takže přírodní pů-
 vod jich jest odborně zjištěn.

**Kamna
 ROSMOS
 Olomouc 7.**

Založen 1865.

Podporujte katolický módní závod

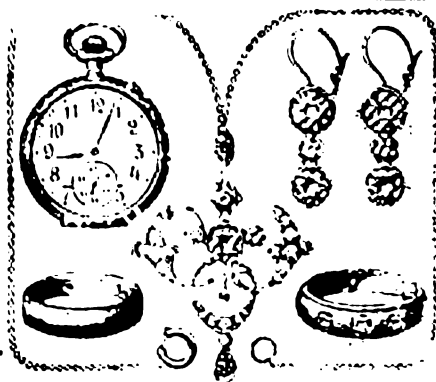
Richter & Hill,
Olomouc.

Dámské látky

Dámská konfekce

Koberce, záclony, pokrývky

v největším výběru a za nejlevnější pevné ceny.

Doporučujeme bezkonku-
 renční závod

Karel Murla

V OLOMOUCI, Anglická 29.

Bohatý sklad klenotů, zlatého a stří-
 brného zboží, hodiny od nejlac-
 nějších do prvotřídních. Vše pod
 písemnou zárukou. Odborná dílna
 pro veškeré správk.

HOSPODYŇKY A MATKY!

Jest jisto, že věnujete veškeru péči jen dobru svých milých a proto také uvítáte s radostí pokyn k přípravě chutného kávového nápoje, který se stal v každé rodině nepostradatelným a k zachování zdraví nutným.

Zrnková káva, která poškozují činnost srdce a nervů, neměla by se pít v žádné rodině bez přísady. Toho také se již téměř všeobecně dbá a osvědčila se všude jako nejvýtečnější přísada

Kathreinerova sladová káva Kneippova,

která — nehledě k mnoha jiným neocenitelným zdravotním vlastnostem — nejen obsahuje oblíbené aroma kávy zrnkové, ba v jistém stupni je i zvyšuje a zjemňuje.

Používání Kathreinerovy sladové kávy Kneippovy jakožto přísady jest jednoduché a pohodlné. Začínáme obyčejně $\frac{1}{3}$ Kneippovy a $\frac{2}{3}$ zrnkové kávy a pozvolna si zvykáme na polovinu zrnkové a polovinu Kneippovy kávy. Ve mnoha rodinách také, nedbajíce malé námahy, připravují pro děti Kathreinerovu sladovou kávu bez přidání zrnkové kávy. Docílí se tím snadno stravitelného, křetvorného a výživného nápoje, který co jedinečná náhražka se osvědčuje též u nemocných a slabších osob, jimž požívání zrnkové kávy neb čaje bylo lékařem zakázáno. Každá hospodyňka a matka bude si po nějakém čase libovati, že poznala Kathreinerovu sladovou kávu Kneippovu a její blahodárný vliv na úspory, chuť a zdraví.

SVŮJ K SVÉMU!

VSŮJ K SVÉMU!

POHOVKY-MATRACE

otomany, rolety a spací křesla koupíte nejlépe v I. českém závodě
u čalouníka

CHODĚRY V BRNĚ, Falkensteinerova 12.

Telef. č. 723/VIII.

Též na splátky.

Správky se přijímají.

Neopomeňte opatřit do své domácnosti pro náhlé případy
v noci poruch zažívacích (zvracení neb průjmu) osvědčený
bylinný výtažek

„*Vade mecum*“

zákonem chráněno

a litovali nebudete. Obdržíte v lahvi ve všech lék., drogeriích
i zádruze neb u výrobny „VADE MECUM“ DAŠICE Č.

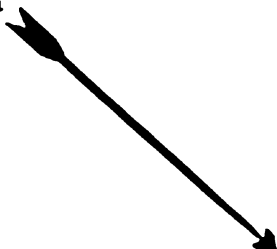
Hlas z obecnstva:

P. T. Zašlete mi obratem pošty lahvi Vašeho výtečného „Vade mecum“,
jenž se u nás výborně osvědčuje.

Prof. F. Zběhlík, Brno.

Nejlevnější a
nejvkusnější
tiskopisy

dodává

knihhtiskárna
„S N A H A“
Fr. Olšovský
v Hranicích.

Mešní roucha, korouhve,
prapory a církevní
náčiní

objednejte jen u fy

F. Stadník,
Olomouc,

Kadidlo — Koláry —
Opravy

Moravsko- slovenská banka

centrála v Olomouci.

Filialky:

Bratislava, Brno, Hlučín, Hradec Krá-
lové, Opava, Praha, Šaštín, Uherský
Brod, Zohor a Žilina na Slovensku.

Vlastní a svěřené prostředky
cca Kč 150,000 000.—.

Provádí veškeré bankovní a průmys-
lové transakce za nejvýhodnějších
podmínek. Přijímá za velmi výhod-
ných podmínek vklady na vkladní
knížky a běžné účty. Dotazy zodpoví
zdarma ředitelství centrály a filíálek.

Telefon Olomouc: 666 a 795.

Adresa telegramů: Moravoslovenská.

Lidové závody **tiskařské a nakladatelské spol. s r. o.** **v Olomouci**

vytisknou Vám každý tiskopis od nejjednoduššího
až po nejvýpravnější dílo svědomitě v bezvadné
typografické úpravě za přiměřenou cenu. Tisky,
které z našich dílen vyšly, Vás o tom přesvědčí
v plné míře. Návrhy a rozpočty zdarma.

Paní Vyzinová!

Děkuji za laskavou ochotu!

Dobře jste učinila, že jste mně poradila
o té znamenité mentholové francovce

ALPĚ

Kdykoli mne nebo muže pobolívá hlava,
dáme si obkladek s francovkou Alpou a do
rána je dobře. Také se hodí na zuby. Pár
kapek na vatou do vyhlodaného zubu utiší
bolest. Nikdy bych neřekla, že za pět korun
lze míti doma tak znamenitou věc. Měla
jsem již jiné, ale ty nepůsobily, proto ne-
dám se už nikdy zlákat a vždy koupím si
tu, na niž Vy nedáte dopustiti, tu výbornou

mentholovou francovku

ALPU

APOŠTOLÁT

sv. Cyrila a Metoda pod ochranou bl. Panny Marie

Ročník XVIII.

Květen 1927.

Číslo 5.

Sv. Otec Pius XI. a jednota církve.

K 70. jeho narozeninám. — F. J.

Je přirozeno, že snahy o jednotu obecné církve ležely vždy na srdci římským papežům. Jsouť z vůle Boží pastýři stádece Kristova, které jedno mělo být na celém světě. A nestranné dějiny vydávají jasné svědectví, jak starostlivě o tuto jednotu usilovali ve všech století římsí velekněží.

Pozornost posledních papežů upoutal zvláště křesťanský Východ, od jednoty církve odloučený a z veliké části slovanský.

A tak počínajíc Piem IX., který už r. 1848 (apoštolským listem „In suprema“) k jednotě církevní zval východní křesťany, a Levem XIII., jemuž dán byl dokonce i čestný název „papeže Slovanů“ — nastává v činnosti sv. Stolice římské jakýsi, chcete-li, „slovanský“ kurs, či lépe řečeno: kurs zvýšené péče o jednotu obecné církve, k níž by patřilo i celé sjednocené Slovanstvo. Jsou ještě vděční pamětníci veliké lásky Lva XIII. k sv. věrověstům slovanským (jeho „Grande munus“ z r. 1880) a k posvátným obřadům východním (bula „Orientalium dignitas“ z 30. listopadu 1894). Živá je vzpomínka na Pia X., svatě paměti, který r. 1908 tak okázale oslavil jubileum sv. Jana a Zlatoústého osobní účastí na posv. liturgií východní a který

roku 1912 dovolil sv. přijímání i po způsobu východním („Tradita ab antiquis“). A z doby, kdy všechno se jen bořilo a ničilo, od papeže Benedikta XV. odkazem máme Východní kongregaci a Východní ústav papežský, dvě důležitá ohniska pro myšlenku jednoty církve.

Všechny tyto vpravdě katolické snahy předchůdců našly v nynějším papeži Píu XI. nejen horlivého pokračovatele, ale i odborného, nadšeného a láskyplného znalce. Jako by ho byla sama Prozřetelnost připravovala pro tyto veliké a svaté úkoly. Hluboké vzdělání bohoslovné a neobyčejná znalost evropských jazyků otevřela mu cestu k důkladnému poznání zvláště evropského východu. Ještě za světové války jako apoštolský visitátor Polska (od dubna 1918 do června 1919) měl příležitost nahlédnouti do spletilých poměrů na východním pomezí Polska, a když dne 6. června 1919 nastoupil úřad apoštolského nuncia ve Varšavě, rozšířil svoji znalost východních Slovanů ještě více, pozoruje z blízka skutečný, zvláště náboženský život Poláků, Rusů i Rusínů. Nunciem zůstal msgr Ratti — to je rodné jméno sv. Otce — ve Varšavě až do dubna roku 1921, byv zatím vysvěcen (28. října 1919) za arcibiskupa. Kdo mohl tušit, když odcházel z Varšavy jako kardinál a arcibiskup do Milána (13. června 1921), že ani rok neuplyne a na stolec Petruv že zasedne (6. února zvolen a 12. února 1922 korunován za papeže), bývalý nuncius varšavský, aby svých slovanských zkušeností použil k dobru církve obecné?

A Východ, ten nešťastný Východ slovanský, čekal už na jeho lásku! Vždyť úpěl v bídě a hladul Žeň smrti připravily tam nakažlivé nemoci a nedostatek všeho. Sv. Otec Pius XI. píše hned dne 20. dubna 1922 svému státnímu sekretáři, kard. Gasparimu, že by rád uviděl „vítězství míru zvláště mezi nešťastnými národy východní Evropy, které beztak už vojna zničila a hubí dále boje domácí a hlad a epidemie, ač lůno té jejich země tají pohádkové bohatství, které by se mohlo stát mocným prostředkem všeobecné obrody... Ať tato slova soucitu a povzbuzení, jež o hlasem jsou stejných citů zesnulého našeho předchůdce, slyší ti národové, kteří se kdysi k svému neštěstí oddělili od naší církve. Já k tomu připojuji své vroucí, srdečné a otcovské přání, abych je viděl zároveň s námi těšiti se z téhož ovoce jednoty a míru, které nám zabezpečuje obecnost sv. Tajemství!“ Pod tímto zorným úhlem soucitu a lásky otcovské a touhy po jednotě církve nepřestává se Pius XI. dívat k Východu, i když steré překážky stojí v cestě vytrvalému podnikání!

Prvním projevem starostlivé lásky Pia XI. k slovanskému Východu bylo vyslání papežské mise na pomoc hladovícímu Rusku. Nebylo snadné vyjednávání o tom se sovětskou vládou. Ačkoliv se sv. Stolicí musela zavázat, že členové pomocné mise vyhnou se jakékoliv činnosti politické či náboženské v Rusku, trvalo to dosti dlouho, než mohla mise nastoupit cestu. (24. července 1922 odejela, ač první dohoda mezi sv. Stolicí a so-

věty byla ujednána už 12. března 1922.) Vyjednáváno dlouho na konferenci janovské s Čičerinem i se sovětskou delegací v St. Margaretě, volána na pomoc i diplomacie ostatních států evropských. Zvláště když docházely z Ruska zprávy o krvavém pronásledování obojí církve, když konfiskován byl církevní majetek a posvátné nádoby chrámové, když uvězněn byl v donsském klášteře patriarcha Tichon a do žaláře uvržen arcibiskup Cieplak. Dne 14. května 1922 žádal sv. Otec Pius XI. sovětskou delegaci za osvobození patriarchy Tichona i ostatního kněžstva ze žalářů a zastavení konfiskace posv. nádob a jiných předmětů bohoslužby. Dne 7. června 1922 obrátila se sv. Stolice telegraficky na Lenina, aby propustil ze žaláře arcibiskupa Cieplaka a jiné uvězněné kněze, protestovala proti popravám pravoslavného duchovenstva a nabídla se vykoupit konfiskované věci katol. i pravosl. bohoslužby za obnos, na kterém se obě strany dohodnou. I když dosud nadarmo prosil, neustával Pius XI. ve své lásce k Rusku a k Východu. Dne 10. června nařizuje obecnou sbírku pro strádající Rusko, dne 11. prosince 1922 ujímá se uprchlíků ruských a řeckých, vyhnaných z Malé Asie, dne 23. května 1923 slavnostně protestuje proti odsouzení arcibiskupa Cieplaka a proti popravě preláta Budkiewicze, a když to nepomáhá, vyjednává v listopadě 1923 o vysvobození arcib. Cieplaka a jeho spolupřítele prostřednictvím polské vlády a později též pomocí vlády anglické a italské. Konečně ohlásila sovětská vláda 24. března 1924 propuštění arcibiskupa Cieplaka i zastavení procesu Tichonova!

Trpícím Rusku byl sv. Otec Pius XI. vpravdě otcovským pomocníkem (přes 100 milionů lir pro ně obětoval) a neúnavným zastáncem proti každému násilí. Jeho pravou rukou ve všem tom usilování byl biskup d'Herbigny, ředitel Ústavu východního v Římě.

Ale i na jiném poli vynikla apoštolská péče Pia XI. o křesťanský Východ! U příležitosti 300 výročí mučednické smrti sv. Josafata vydal sv. Otec okružní list, jímž srdečnými slovy snaží se nadchnout celý katolický svět k horlivé práci pro jednotu církví.

Se stejnou vřelostí, ale i s dobře promyšleným plánem obrátil se sv. Otec Pius XI. dne 24. března 1924 na hlavního opatřádu benediktinského se žádostí, aby benediktini postavili své síly do služeb myšlenky sjednocení církví. Tak dal sv. Otec podnět k založení nové větve řádové „mníchů unie“ (klášter d'Amay a v Schotenhofě u Antverp). Za předpoklad zdatu díla unionistického klade Pius XI. tři podmínky: „Musíme se vzhledem k víře a ke zřízení východních církví osvobodit od klamných mínění, jež zplodila minulá století. — Východ se své strany musí se přičiňovat, aby důkladněji poznal, že víra jejich otců je táž jako víra otců latinských, a konečně různá mínění třeba srovnávat s obojí strany v duchu bratrské lásky!“

Máme-li tyto zásady Pia XI. na mysli, snadno pochopíme, s ja-

kou radostí vítal a žehnal pořádání tak zv. unionistických sjezdů velehradských (roku 1924 i letošního), i lublaňského (r. 1925), jak posílal k nim svého delegáta a vroucím apoštolským listem jejich význam vyzvával, o zdařilém průběhu v konsistorním sezení se s pochvalou zmiňoval, jak při každém světovém sjezdu eucharistickém přál si mít zvláštní sekci východní (v Amsterdamě a v Chicagu), jak milá mu byla každá snaha, každá práce, která prospívala jeho životnímu ideálu — sjednocení církví. Řím neviděl nikdy před tím takové lásky papeže k východní církvi sjednocené, jaké byl svědkem 15. listopadu 1925 při oslavě šestnáctistého výročí nicejského sněmu, kdy Pius XI. — po prvé v církev, dějinách — spoluúčastnil se východní bohoslužby a řecky se modlil nicejské vyznání víry. I nový ruský seminář v Římě jest ovocem této lásky sv. Otce ke křesťanskému východu!

A náš Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje znova velikými duchovními výsadami od Pia XI. obdarovaný (11. března 1926), letošní jubilejní rok svatocyrlský vyznamenán zvláštním apoštolským listem sv. Otce (z 23. února 1927, k biskupům čsl. a jugoslavským), nový sjezd unionistický (V.) na Velehradě s radostnou úchvalou sv. Otce připravovaný (pro 20.—24. července t. r.), jsou jenom nové důkazy, jak drahou a milou je římskému Veleknězi myšlenka jednoty církví!

Dne 31. května letos dožije se náš sv. Otec 70 let. Svoje krásné heslo: „Mír Kristův v království Kristově“ rozprostírá ve své otcovské lásce zvláště do smutných dálek slovan. Východu, volaje celý svět ke spolupráci a modlitbě za svatou jednotu církví! Kéž porozumí otcovskému srdci Pia XI. všechny děti slovanské a v den jeho 70. narozenin Pastýři nejvyššímu z hlubin duše poděkují, že pastýři tak dobrému a starostlivému svěřil stáde své! Bože, Pia XI. žehnej a nám zachovej!

Úcta mariánská u národa ruského.

P. S. R.

Cestujete-li krajinami nekatolickými a užijete-li pojednou zase na křížovatce kříž, anebo vejdete-li do některého domu a spatříte v něm sochu Božského Srdce Ježíšova, víte s dostatečnou jistotou: V této krajině, v tomto domě má Bohočlověk svůj stánek, kde se mu dostává opravdové lásky a úcty.

Takovým znamením pro mariánskou úctu ruského národa je obraz čili ikóna Matky Boží, s kterou se setkáte všude, v kostelích, domech, při procesích i poutích. Je-li mariánský obraz znamením vpravdě křesťanské úcty k Matce Boží, jak hlubokého smyslu jsou pak slova ruské legendy, podle které utěšoval prý Spasitel s kříže

svoji matku těmito slovy: „Zobrazím podobu tvou na posvátný obraz a na oltář jej postavím, a budou Tě uctívat a světla Tobě rozsvěcovat. K obrazu tvému přijdou patriarchové a knížata, šlechta a všichni pravověrní křesťané a před Tebou budou konati svoji bohoslužbu.“

Opřavdovou úctu mariánskou na Rusi dosvědčují přčetné pouťi a průvody ku počtě Matky Boží, při nichž její obraz je nošen po polích a domech. Poslyšme jak ruský (socialistický) básník Gorkij líčí ve svých „Sedlácích“ takový průvod: „Bylo to v srpnu, kdy v celém okolí od vesnice k vesnici nošena byla „Životodárná“ („životvorjaščaja“) Matka Boží. Děvčata, oblečená v pestrých svátečních šatech, vyšla hned zrána naproti svatému obrazu a přinesla jej k večeru ve slavném průvodu a s písní na rtech domů, zatím, co s věží chrámových hlaholil hlas zvonů, Obrovské zástupy lidu, domácích i cizích, naplnily ulice, hluk a prach a tláčení dospělých — — — všichni rozpráhli ruce po svatém obrazu, upírali k němu prosebné zraky a hlasem od pláče přerývaným volali: „Ochránkyně, Matičko, Ochrano našel!“ Měls dojem, jako by nenadále všichni byli pochopili, že mezi nebem a zemí nezcje prázdnota, že je tu ještě ochrana proti útisku a otroctví, proti lžské, nesnesitelné bídě.“

S polí vrací se Matka Boží a Panna do domů; tu nemůže oťrásti její úctou žádný sovětský „ukaz“! Vejděte do jizby ruského sedláka, do domu ruského měšťana a se stěny pozdraví vás obraz Matky Boží. Jí platí první pozdrav Rusův — smekne před ním, ukloní se a požehná nebo se i krátce pomodlí. Její obraz — ozářený olejovou lampičkou — visí na význačném místě, v „krásném koutku“ („krasivyj ugolok“), jak tomu praví. Ano, nebylo dříve v rozlehlé říši ruské jediné nemocnice, nebylo úřadovny, kasárny, čekárny, které by nestály pod ochranou nějakého svatého obrazu, především pod ochranou blahoslavené Panny, a kde by se neozývaly vroucí modlitby dětsky nebojácné, důvěřivé zbožnosti.

Kdosi nazval naši dobu dobou statistiky, poněvadž se dnes tolik cení přehledné tabulky a číselné doklady. Může tedy být důkazem síly a rozšíření úcty mariánských obrazů v ruských kostelích tato skutečnost: *Petrohrad* je sám sebou město méně nábožensky citící a západnímu vlivu protestantskému co nejvíce vystavené a přece bylo tam pouze ve velkém kostele Matky Boží kazaňské (obraz Matky Boží kazaňské) rozsvíceno ročně od věřících asi za 150.000 rublů svíček před obrazy svatých.

Ani dnes nezapomnělo Rusko na Matku Boží. V milionovém městě *Moskvě*, která čítala přes 3000 kostelů a kaplí, je také kaple slavné *Matky Boží iberské*, největší asi mariánská svatyně Ruska. Dnem i nocí putovala iberská Madona, šíříc milost a požehnání po domech zbožných obyvatel Moskvy. Jen jedinou hodinu ve dne a jedinou hodinu v noci byl v kapli její obraz, uctíváný po celé Rusi jako zázračný, a tu byl pak obléhán velikou řadou zbožného lidu. Ani carové nemíjeli té kaple, aby nevzdali obrazu Mat-

ky Boží povinné úcty. Ano i dnes, jak souhlasně svědčí mnozí katoličtí kněží, kteří v posledních letech navštívili sovětské Rusko, také dnes, za panství bolševiků je možno z daleka už spatřit celou frontu věřících Rusů, trpělivě čekajících, až přijdou na řadu a políbením uctí obraz Matky Boží.

Snad se otážete: „A co dala Matka svým ruským dětem oplátkou za jejich lásku a věrnost?“ — Vzácný dar je třeba jmenovat, jež „dívka Páně“ („raba gospodnja“) zachovala svým dítkám až do dnešního dne: starou, křesťanskou pokoru (smirenije), základ pravé víry v Boha a křesťanské zbožnosti. Staré slovo: „sluha Boží“, „služebnice Boží“ (rab božij, raba božija), jak ho často užívá liturgie, není jen prázdnou formulkou: Hluboká ode-

Kazaňská Matka Boží.

Obraz v Rusku velmi rozšířený. Nynější svatý Otec Pius XI. má nad svým stolem veliký obraz Matky Boží kazaňské.

vzdanost do vůle Boží, pocit poddanosti služebníka, dítka oproti Bohu, důvěřivé uznání jeho práv jako Otce a Pána — toť její smysl. Taková je souvislost mezi úctou mariánskou a mezi ruskou pokorou, jak to s negativní stránky osvětluje smutný příklad protestantismu. Dokud je zde matka, i vzdor i pýcha, které se snad vzpíraly rozkazu otcovu, ochotně se poddávají laskavému slovu matčinu: z lásky k matce.

V lidovém kalendáři byl kdysi otištěn ruský obraz Matky Boží a pod ním stála slova: „Národ, který tak uctívá Matku Boží, nemůže zahynout!“ — To je také našim přesvědčením! Než přece moudré řízení Boží spojilo osud tohoto národa také s našim spolupůsobením. Není ještě zlomena moc draka, jež svatá Panna noha-

ma šlape. Ještě do vyhnanství jsou bezohledně vyháněni katoličtí kněží, ještě jsou vydáváni naši bratři — bezbranní — na pospas bezbožné propagandě, ještě zuří mocný duchovní boj o Krista a jeho nejsvětější Matku! Kdo je zde více povolán pomoci našim bratrům nežli my, katoličtí křesťané, dítka téže Matky? Ach, ano, katolický bratře, katolická sestro, ty bys chtěl urychlit splnění vroucí prosby Spasitelovy za jednotu církve, to bys chtěl, aby sto-milionový národ s tak hlubokou zbožností našel jednotu v Kristu, aby zachráněny byly duše národa, z něhož největší část na prsou nosí Kristův kříž a drahou Matku Boží ve svých příbytích uctívá. Ty si přeješ, aby sjednocením království Kristovo znovu získalo na Východě i na celém okrsku zemském svoje staré postavení: Pak se drž příkladu a napomenutí zvěčnělého papeže Benedikta XV.: „Prosme Královnu nebes, přesvatou Bohorodičku . . . a zůstaneme-li této trpělivé a opravdu bratrské horlivosti v modlitbě věrní, uzříme konečně úsvit onoho dne, kdy východní církev opět zaujme v katolické rodině vynikající místo a onen význam, jaký měla v prvních stoletích.“

„Poněvadž ani patriarcha cařihradský, ani petrohradský synod si nepřivlastňují, ani přivlastňovat nemohou právo, aby představovali skálu obecné církve, t. j. skutečnou a základní jednotu církevní moci — třeba je: buďto se zřici vůbec této jednoty a přijali stav rozkolu, nepořádku a závislosti za normální stav církve anebo přiznati pravou a skutečnou platnost jediné stávající moci, která se vždy projevovala jako středisko církevní jednoty.“

Vl. Solovjev, Rusko a obecná církev.

Sv. Theodor hegumenem.

Pokračování. — František Gája.

Vedle pokory považoval za nejpotřebnější pro mnicha poslušnost. I půst, modlitbu, noční bdění, časté klekání a rozjímání cenil jako kající, k dokonalosti vedoucí skutky, ale za nic je nepovažoval bez poslušnosti. „Kdo se neumí zřici své vůle, není pravým mnichem,“ říkával a předcházел nejlepším příkladem. Řídil se přesně dle rozkazů, pokynů i rad svatého Platona, kdežto své vlastní myšlenky, žádosti a nápady mu upřímně vyznával, aby je tím spíše v sobě utlumil.

Rychlý pokrok v duchovním životě umožnil svatému Theodorovi provést dva důležité úkoly. Předně mu byl svěřen od Platona dozor nad stavbou nového klášterního kostela. Svatý Theodor sotva byl znalcem stavitelského umění, ale svou vnitřní harmonií a ucelenost dovedl vdechnouti bratrům-stavitelům a tak ji přenesl na chrámovou budovu. Jednotlivé její části, jako kopule, střecha, klenba a

zdi tvořily svými rozměry souladný celek. Na stěnách byly mosaikové malby, které svou krásou připomínaly krásy nebe. V hotovém kostele trávil svatý Theodor všechny volné chvíle, býval v něm vždy první a poslední z něho odcházel.

Druhým činem svatého Theodora bylo, že odstranil z kláštera chov zvířat. Veliký učitel mnichů svatý Basil předepsal zachovávaní úplné chudoby. Ale časem zavedli v klášteřích chov domácích zvířat pod záminkou, že je jich třeba k výživě mnichů a k nošení břemen. Ani Sakkudion nebyl tohoto zlovyku ušetřen. Po zralé úvaze odebral se tedy svatý Theodor k hegumenovi (opatovi) a dokázal mu, že chov zvířat působí mnohem více zla než užítku, protože mnozí mnichové z nich potají bohatnou a potom dokonce si kupují vyšší úřady. K obsluze zvířat musejí kláštery mít zástup služebnictva, což také odporuje předpisům svatého Basila, který spolubydlení mnichů se světskými osobami zapovídá.

Za souhlasu též jiných vynikajících mnichů dal Plato rozkaz, aby zvířata byla prodána, peníze rozdány chudým a služebníci rovněž s jistou odměnou propuštěni. Jen několik ziskuchtivých spolubratrů reptalo, ale většina velebila svatého Theodora jako původce této spásonosné reformy. On sám ve své pokoře ji připisuje Platonovi. Sakkudion nabyl potom nejlepší pověsti, která přivábila množství nových mnichů, takže počet jejich vzrostl brzy na 100 osob. Též jiné kláštery provedly tutéž reformu.

Sláva kláštera Sakkudionu pronikla i do hlavního města. Tam dala císařovna Irena svolat církevní sněm, aby zákony obrazoborecké synody z roku 754 byly zrušeny a úcta svatých obrazů povznesena. Na sněm byl pozván i Plato ze Sakkudionu. Přišel a zastával na něm důležitou funkci. Ale dne 15. srpna 785 musel být sněm rozpuštěn pro vzpouru vojska. Svatý Plato se tehdy vyznamenal velikou neohrožeností vůči rozzuřeným vojínům. Když sněm byl roku 787 znovu svolán do Niceje, sčastnil se ho Plato a podepsal sněmovní akta: „Plato hegumen Sakkudionu.“

Tehdy jásal svatý Theodor upřímně nad vítězstvím pravé víry, nad poctou svatým obrazům přirknutou, ale radoval se i z kněžské hodnosti, které v té době dosáhl. Považoval se ovšem za nehodna takového povýšení, ale neodporoval, když strýc Plato jej k přijetí svěcení vybídnul. Vysvěcen byl v Cařihradě od přítele svatého Platona Tarassia, jenž od roku 784 po Pavlu IV. zastával úřad patriarchy.

Brzy povýšen byl svatý Theodor k nové hodnosti, již nejvíce jeho pokora se protivila. Ve svém stáří pocítoval Plato již přílišně tíhu úřadu představeného, chtěl jej přenést na bedra svého synovce, ale narážel stále na jeho odpor. Když potom i těžce onemocněl, přenechal volbu nového hegumena mnichům. Jednohlasně byl zvolen svatý Theodor roku 794 v 35. roce svého života. Aby důvěry mnichů nezklamal, zdvojnásobil své modlitby a skutky sebezáporu, takže jen 3 hodiny mu zbývaly k nočnímu odpočinku. Vůči podřízeným se řídil však heslem: „Prostřední cesta je zlatá.“ Místo pří-

lišné přísnosti mával k nim v kostele častá nadšená kázání, jimiž je hleděl k dokonalosti v odříkání přivést po dobrém.

Pokračování.

„Žádné uvažování nemůže zatemnit samozřejmosti tohoto faktu: že ve vně Říma jsou jen národní církve (na př. arménská, řecká církev) nebo církve státní (jako ruská, anglikánská), nebo jen sekty založené jednotlivci (jako luteránská, kalvinci, irvingovci atd.). Jediná církev římskokatolická není ani církví národní, ani státní, ani sektou založenou od člověka.“

VI. Solovjev.

Korsuň.

Dle vlastní zkušenosti vypravuje Václav Fechtner. Dokončení.

Z kostela, v němž sv. Vladimír byl pokřtěn, zůstaly zdi asi 1 m vysoké. Jsou nyní obloženy mramorovými plotnami a tak nad nimi jest vystavěn nádherný dvojitý chrám. Dolní kostel jest zasvěcen Panně Marii. Ikonostas jest ozdoben vzácnými obrazy a na místě, kde byl sv. Vladimír pokřtěn, je podstavec z bílého mramoru a na něm kniha evangelii. Lid přistupuje tam a s posvátnou úctou knihu líbá. Vrchní světlý chrám je zasvěcen sv. Vladimíru.

V dolním chrámu P. Marie pobyl jsem o svadodušním pondělí několik hodin, naslouchaje krásným zpěvům, které zpíval sbor chlapců za řízení ruského mnicha. Maně jsem zalétal do Prahy do Emauz a vzpomínal uchvacujícího chorálu, tamními OO. benediktiny horlivě pěstěného, a v nitru blažilo poznání, co krásy, rozmanitosti a duchovní účchy je ukryto v křesťanství všude na Západě i na Východě. A vroucněji šeptal jsem modlitbu za spojení obou církví.

Zajímavo je, že krymská pravosl. církev má za patrony dva svaté papeže římské, a to sv. Klementa a sv. Martina. V pravoslavné církvi vůbec je uctívána celá řada papežů, mučedníků a světců církve západní. Je to také jedna páska, která pojí církev pravoslavnou s církví římskou v širokých vrstvách věřícího lidu.

Svatému Klementu jest zasvěcen pravoslavný klášter ve skalách inkermanských. Památné ty skály popsala v jednom z ročníků „Obzoru“ Františka Stránecká. V inkermanských lomech se pracovalo již před 2000 lety, jak vidno ze života sv. Klementa, kdy bývali k těžkým pracím v nich odsuzováni římsští křesťané. A pracuje se v nich dodnes! Celá obrovská skála inkermanská jest provrtána systémem umělých jeskyň. Mnohé se zřítily a jiné jsou zase nepřístupné.

Není známo, kdo jeskyně ony ve skále vyhloubil. O tom jsou pouhé dohady. Poněvadž však v krymsk. horách takových jeskynních měst je celá řada (rus. „Peščernie-gorody“) panuje domněnka, že je vytesal ve skalách některý z národů, jimž se stal Krym útočištěm, a kteří v čas válečných nepokojů měli v jeskynních městech svůj úkryt i obranu. Snad to byli Gotové, jejichž zbytky tu připomíná francouzský

františkán Rubregres, Ludvíkem Svatým ze Syrie ke dvoru tatarského chána poselstvím vyslaný. Nejznámější z těchto skalních měst kromě Inkermana jsou Čufut-Kalé nad Bachčisarajem, Čerkes Kermen a Tepe Kermen a Manhup-Kale. Než na to by bylo třeba nové kapitoly! Stejně zajímavá by byla zmínka o pravoslavných poutních místech, z nichž nejvíce prosluly kromě Korsuně a Sv. Klementa v Inkermaně: Sv. j í r s k ý m o n a s t ý r (viz obr.), jižně od Sebastopole, dále Uspenský monastýr, mezi Bachčisarajem a Čufut-Kale, Kosma-Damiánský monastýr pod Palat horou, ve

Svatojírský monastýr na Sebastopole na Krymu.

velmi romantické krajině, s podivuhodným, za zázračný pokládáným pramenem hojné vody a četnými pověstmi opředený Kízil Taš v Sudeckých horách.

Než vraťme se ke Korsuni! Po sv. Vladimíru pokoušeli se Korsuně dobýtí různí kočovní národové, vyrojivši se z Asie; však nadarmo. Smrtelnou ránu Korsuni zasadil v 15. století velký kníže litevský Vitold, který oblehnul město a vypátral vodovod, z Černé řeky do města vedoucí, přerval jej a nedostatkem vody donutil vzdorující město ku vzdání a vyplnil je. Z této rány se Korsun více nevzpamatovala, ale upadla, až zašla docela. Úlohu její převzaly na krátkou dobu janovské kolonie: Balaklava, Gurzuf (viz obr. str. 171), Lambat, Sudak, Feodésia. Než na Evropu se potom přivalila turecká pohroma. Turci brzy z kořán vyvrátili i tato kvetoucí města.

A tak cestuješ-li po jižním břehu Krymu, kde podle starých letopisců hledáš slavná, lidnatá města s nádhernými chrámy a sídly katol. i řeckých biskupů, nacházíš buď hromady zřícenin, nebo bídné, špinavé tatarské vesnice. Obrat k lepšímu nastal teprve, když koncem osmnáctého století Rusko zabralo Krym. Založena Simferopol, Eupatorie, Sebastopol, kde vybudována základna černom. loďstva. Ze ssutin se zvedla Jalta (viz obr. na str. 172), Feodesie, Kerč. Povstávalo ze ssutin i staroslavné město Korsuň. Přehnala se sice přes Krym litice krymské vojny, jejíž sledy dodnes jsou viditelné okolo Sebastopole a v jeho museích. Než to byla jen epizoda. Celé jižní

Gurzuf na Krymu.

pobřeží Krymu od Sebastopolu bylo poseto vilami, množstvím sanatorií a letních sídel ruské šlechty a boháčů. Boháč tu hledal samotu a klid, chudák lehčí živobytí a chléb, nemocný pak zdraví.

Ale přišla světová vojna a s ní převrat, který měl znamenat obrodu a rozmach slovanského Ruska. Zatím však bolševismus rozvrátil to, co tisíc let rostlo a zrálo a zřídív tatarskou (viz obraz na str. 173) krymskou sovětovou republiku, vydal ji těm, kteří za svého staletého panství všude kvetoucí země obrátili v poušť.

„Církev římskokatolická jest jediná na světě, která chrání a upevňuje zásadu sociální všesvětové jednotnosti proti sobeckosti jednotlivců i proti národnostnímu stranictví.“ Vl. Solovjev.

Pochvala sv. Cyrilu, učitele slovanského národa, sepsaná biskupem Klimentem.

Dr. Jos. Vašica.

Požehnej, otče!

Aj, vysvítla nám, milovníkům Kristovým, světlozářná paměť přebлаženého otce našeho Cyrila, nového apoštola a učitele všech krajin, který zbožností a krásou se zastkvěl na zemi jako slunce, o-

Jalta s jihozápadní strany. (Krym).

svěcující vesmír záblesky trojosobného božství. Moudrost Boží zbudovala si v jeho srdci chrám a na jazyce jeho jako na Cherubínu spočinul Duch svatý, který vždy rozděluje dary podle stupně víry, jak dí apoštol Pavel: Jednomu každému z nás dána jest milost podle míry daru Kristova.¹ Neboť, kdo mě miluje, řekl Pán, i já budu jej milovati a zjeví se mu sám, a přibyték si v něm učiním,² i bude mi synem, a já budu jemu otcem.

Tohoto otcovství hledaje přebлаžený náš otec a učitel Cyril opustil všechnu nádheru tohoto života, dům i bohatství, otce i mat-

¹ Efes. IV. 7.

² Jan XIV. 21, 23.

ku, bratry i sestry. Od mládež se čistotou jakoby andělem, vyhýbal se a unikal pozemským rozkošem, přebýval ustavičně v žalmování a pění a v duchovní nauce, jedinou cestu sleduje, kterou by vystoupil na nebesa. Proto se také vylila v ústech jeho Boží milost, jak pravil moudrý Šalomoun: „Na rtech moudrého vě-

Tatarské typy.

zí cit,³ zákona milosrdenství nosí na jazyce",⁴ jímž svázal zlolajná ústa kacírů.

Neboť za obrazoborce Theofila vznikl blud a posvátnost obrazů byla po mnoho let pronásledována a ničena a zneuctívána. Za zbož-

³ Přisl. XV. 7.

⁴ Přisl. XXXI. 26.

ného císaře Michala však pravověrní svolali sněm a vyslali Konstantina na ony kacíře a on všechnu jejich zlobu sežehl silou ducha. V čele tohoto bludařství byl patriarcha Jan. Toho usvědčili a zahnali se stolce. Takový pak byl tento náš učitel, že, kdekoli slyšel o nějakém rouhání proti božskému obrazu, tu jako okřídlen přelétal všechny kraje, jasnými důkazy mařil všechny svody a uče pravé víře naplňoval o s t a t k y⁶ Pavlovy.

Přelétaje jako orel na všechny strany, od východu na západ a od severu na jih, mezi Chazary a Saracény, ve shromážděních, kde šlo o svatou víru, se zjevoval, a zastkvívaje se jako slunce trojsvitnými třpyty, všechny jejich bludy potíral. Ve fultském národě zhubil bezbožný klam. Vzdávali totiž poctu stromu, který nazvali jménem Alexander, a klaněli se jemu, přinášejíce mu oběti jako bohu. To tedy když vykořenil blažený Konstantin, osvětlil stáda Kristova záblesky odvěčného trojsvětla a vyučil je pravé víře. Slovanskému národu, vězícímu v nevědomosti a v soumrace hříchu, zjevil se pastýřem a učitelem. A zatkal ústa vlkům, trojjazyčným kacířům, kteří se zachmuřili závistí, pravice: „Nesluší se jiným národům slavit Boha, toliko Židům, Římanům a Řekům,“ činíce se tak zlobou účastníky Piláta. Jejich bludy potřel jasnými důkazy a sžehl silou přesvatého Ducha. Přeložil též všecken církevní řád z řeckého na slovanský jazyk, zjasňuje podle proroka j a z y k h u h ň a v ý⁷ a písmem ukazuje všem na cestu spásy. Pak odešel do Říma, veda s sebou na vysvěcení vyvolené stádo. S radostí d o v r š i l b ě h⁸ svůj, když Bůh určil, aby zde odpočinulo jeho přechestné tělo.

Uctíváme-li jeho skutky, zápolení a cesty, nelze k tomu náležitě chválu přizpůsobiti. Neboť, ačkoliv později zazářil, všechny překonal. Jako denice naposled vycházející svou jasností všecken sbor hvězdný zastíňuje, prorážejíc svým světlem i sluneční září, tak i tento přeblažený otec a učitel našeho národa, víc než slunce se zastkvívaje jasem svatě Trojice, osvětlil nesčíslný lid ležící v tmě nevědomosti. Které místo se skrylo, aby je nebyl posvětil svými stopami? Neb jaká dovednost zůstala utajena blažené jeho duši? Vždyť všem národům odhalil skrytá tajemství umným výkladem v okouzlujících kázáních. R o z l i l a s e m i l o s t B o ž í n a r t e c h j e h o a p r o t o p o ž e h n a l j e m u B ů h n a v ě k y.⁸

Která tudíž ústa vypovědí sladkost jeho učení? Který jazyk postihne vylíčiti skutky i námahy i dobrotu jeho života? Neboť ta ústa, jež osvěcovala lidi zatemněné klamem hříchu, ukázal Pán světlejšími světla. S jeho jazyka řinula se sladká a oživující slova. Ty přectné rty rozkvetly moudrostí. Jeho přectné prsty zosnovaly duchovní nástroje a ozdobily je zlatoskvoucými písmeny. Těmi ústy zvěstujícími Boha napojeni byli, kdož žíznil po poznání Božím. Jími okoušeli mnozí pokrmu života. Jími Bůh obohatil bo-

⁶ Řím. XI. 5.

⁷ Is. XXXII. 4.

⁸ II Tim. IV. 7.

⁸ Zalm XLIV. 3.

hovědou mnohé národy. Více však mnohokmenný národ slovanský ozdobil věncem, od Boha uvitým. Tomu zajisté byl poslán tento nový apoštol. Z těchto úst vytryskl pramen oživujících slov, jenž napájel vyprahlou naši suchost. A jimi byl spoután rouhačný jazyk kacířský. Ta ctná ústa zdála se jakoby jedním ze Serafinu, oslavujících Boha. A jimi jsme poznali božství v třech osobách, jedinou podstatou stmelené, vlastnostmi však a jmény rozdělené a stejně oslavované: souvěčného Otce i Syna i svatého Ducha.

Proto žehnám tvým rtům, ó přeblažený otče Cyrile, jimiž mé rty byly zaplaveny duchovní sladkostí. Žehnám výmluvnému tvému jazyku, skrze který mému jazyku zasvítla záře trojvěčného božství, zaplašivši chmury hříchu. Žehnám přesvětlé tváři tvé, prozářené svatým Duchem, z níž mé tváři vzešlo světlo poznání Božího a vykořeněn byl klam mnohobožství. Žehnám zlatotřpytným tvým očím, jimiž mým očím byla odňata bláznivá slepota a vzešlo světlo poznání Božího. Žehnám andělsky pronikavým tvým zornicím, prozářeným božskou slávou, které vypudily slepotu z mého srdce a osvitily je slovy Bohem vdechnutými; jimi jsi spatřil padesát dní před svým skolem den svého odpočinutí. Žehnám tvým přecelným rukám, z kterých na můj národ spadl déšť poznání Božího, zavlažuje rosou z Boha prýstlíci naše srdce, okoralá suchopárem hříchů. Žehnám tvým prstům, jimiž Bůh hýbal a jimiž byla napsána pro náš národ modlářům skrytá moudrost, odhalující bohovědná tajemství a osvobozující od jha hříchu. Žehnám zlatoskvoucímu tvému nitru, z něhož vytryskla mému národu živá voda, s výše dšící tvými modlitbami. Žehnám světlozárným tvým nohám, jimiž jsi proběhl jako slunce všecek svět, osvětluje jej naukou Bohem vdechnutou. Žehnám zlatotřpytným tvým stopám, kterými jsi uvedl naše pobloudilé stopy na pravou cestu. Žehnám přesvaté duši tvé, která zhojila vředy hříchů v mé duši a duchovními řečmi zašlípila rozum do našich srdcí. Žehnám přeslavnému tvému chrámu, v němž leží velevýznamný, o Bohu vyprávějící tvůj nástroj.

Požehnané město (Řím), jež podle Božího úradku přijalo jej jako třetího dovršitele! Neboť tento světec zjevně naplňuje ostatky⁹ oněch dvou svrchovaných světél (svatého Petra a Pavla). Proto Pán Bůh ustanovil o něm, aby s nimi přijal důstojné odpočinutí. Zesnul pokojně v Pánu v roce od stvoření světa 6377,¹⁰ měsíce února 14. dne, a byl uveden k ostatním svatým otcům, dovršiv v sobě hodností a trudy všech. I stal se s anděly andělem, s apoštoly apoštolem, s proroky prorokem, se všemi svatými účastníkem slávy Boží.

S nimi, svatý učiteli, modlí se za nás, kteří uctíváme tvůj přejasný skolek, k oslavě nejsvětější Trojice, Otce i Syna i přesvatého Ducha, nyní i vždycky a na věky věkův. Amen!

⁹ Řím. XI, 5.

Tento vzletný chvalozpěv k počtě svatého Cyrila, složený učeďníkem slovanských apoštolů biskupem Klimentem Velickým (zemř. r. 916) a zachovaným v mnohých rukopisech církevně-slovanských, byl již častěji vydán tiskem, jako

od P. J. Šafaříka [Památky dřevního písemnictví Jihoslovanů, Praha, 1851, str. 28—30], v Pramenech dějin českých, sv. I., 53—57 s českým překladem Jos. Perwolta, v M. Pogodinově Kirillo-Methodievském Sborníku (Moskva 1865, str. 309 až 318) a od B. Bodjanského podle 15 rukopisu v Čteníjach (1865—1866). Základem pro tento nový překlad byla vydání církevně-slov. textu této pochvaly ve spise A. Teodorova-Balana; Kiril bi Metodij (Sofija, 1920, str. 109—117).

Dr. Jos. Vašica.

„Církev římskokatolická jest jediná, která chrání a upevňuje svobodu duchovní moci (vlády) proti absolutismu (surchovanosti) státnímu, jediná, zkrátka, které brány pekelné nepřemohly.“

Vl. Solovjev.

„Žeň sice jest mnohá, ale dělníků málo.“

J. M. J.

P. G. Piotrowski v jednom polském časopise rozepisuje se o stavu katolicismu na Rusi, zejména na Sibíři. Podáváme některé úryvky oné zprávy.

„Jeden kněz odepsal mi na otázku, kolik lidí se zpovídává: „Tolik, kolik jich mohu a stačím vyzpovídati.“ — Nečetní kněží tam usidlení bědují, že na vše nestačí, že katolíci prosí aspoň jednou v roce o iich návštěvu. Každý z nich jest v nějakém větším středisku, kam vrací se o svátcích na 2—3 dny, po nichž opět odjíždí na dlouhý čas. Tak to trvá celý rok bez oddechu; snést to mohou jen silné organismy. Jiný kněz píše: „Messis multa, operarii autem pauci žeň hojná, leč ženců málo! Na Sibíři se to dukladně cítí. Nedlouho dá se zde tak pracovat. Zdraví brzo vypoví službu. Ostatně člověk nedovede udržeti se náležitě na výši svého povolání, žije-li léta bez duchovních cvičení a bez jakékoli útěchy náboženské.“ — Odevšad sypou se žádosti o misionáře. Stařeček P. Groňski, děkan z Tomska, píše: „V posledních dnech pan administrátor vzal mi pomocníka a poslal ho jinam. Víím, že tam kněze nadmíru třeba, ale já jsem zde nyní sám na celý okres Tomska. Mám sám obsloužiti 10.000 duší, 5 kostelů, 2 kaple a téměř 20 vsí, vzdálených od Tomska 200, 160, 140, 120 verst. Konám to vše rád, leč zdraví slabne. Na stará kolena pro chudobu dělám zároveň čeledína a kočího, co mě připravuje o mnoho síly. Při tolika nesnážích bez zázraku dlouho tu neudržíme situaci. Nemám ani kde bydleti. Obydlí naše vzato nám pro veřejnou správu a vzdor všem starostlivým hledáním zdejších katolíků nového jsme nenalezli. Touláme se z rodiny do rodiny.“ — Týž za delší dobu píše: „... Už mi aspoň našli příbytek, leč daleko od kostela, čehož využítkovali zloději, ukradli monstranci, 2 pluviály, 3 alby, 6 rochet, oltářní plátna a jiné. Nejvíce lituji monstrance, neb nemám jiné. Psal jsem už panu administrátoru do Leningradu, prose o nějakou starou. Rovněž vysvětlil jsem mu žalostný nedostatek kněží... Přítomná doba dodává nám energii, že se jakž takž držíme a nutíme do práce, avšak často mysl pro únavu už nepracuje. Dlouho v podobném stavu vydržeti ne-

lze, síly se vyčerpávají. Naše práce není vlastně misíí. K působení mezi rozkolníky není naprosto času, ani sil, nestačíme ani katolíkům. Kázání v ruském jazyku by přinášelo hojně plody, co však činit? Nám jest to fysicky nemožné. V nynějších časech práce misionářů na Rusi záleží od mnoha činitelů, jako od závějí, tání ledu a sněhu, povodní, únavy koní, od úřadů... to vše činí práci často nesnesitelnou. V odlehlých osadách vidí kaplana sotva jednou za rok nejvýše 3 dny. Tu není možno ani svolati děti na katechesi a není vůbec lidí, již by učili náboženství, není katechismů ani jiných knih. Přijede-li toužebně očekávány kněz, shromáždují se v těsných místnostech, kde hasnou svíce cd parna. Zkoušky z náboženství, příprava dítek k první sv. zpovědi a sv. přijímání, zpověď, křty, sňatky... to vše pohltí veškeren čas od časného rána až do pozdní noci. Podobný stav jest v celém Rusku, na celém Sibíři, piši mi podobně z Omska a odjinud." Ke konci pisatel apeluje na všechny lidi dobré vůle, prosí o pomoc.

Z článku dá se vycítili strašný nedostatek duchovních, bez nichž nelze si představití misie, ani katolicism vůbec. Co bychom dělali bez kněží, ani nedovedeme si vyobraziti. Svatý farář Vianney říkával: „Nechte farnost 20 let bez kněze a najdete tam pohany." A nezapomenutelný tatiček arcibiskup Stojan pravil, že, chce-li Bůh potrestati národ, nedá mu kněží. Kolik duší žije bez kněze a čeká pomoci od nás, křesťanů... dejme jim misionáře! K tomu vybízí nás především sv. Otec, jenž dal k připomenutí na jubíl. medailony milostivého léta významný nápis: Žeň čeká... avšak ženců málo... Vybízí nás Kristus Pán sám! U sv. Matouše čteme: „Užřev pak zástupy (Ježiš), pojal lítost nad nimi, že byli zmoření a povrženi jako ovce bez pastýře. Tehdy pravil učedníkům svým: Žeň sice jest mnohá, ale dělníků málo. Proste tedy Pána žní, aby poslal dělníky na žeň svou."

Jest především povinností katolických rodičů, zjistí-li v duši svého dítěte sítě povolání k službě Boží, pečlivě dbáti, aby zárodek nezahynul. Mnoho lidí vinou rodičů zmýlilo povolání; všichni musíme jíti za voláním Boha, nechceme-li se připraviti o klid a štěstí na zemi a snad i na věčnosti. Tím nechci říci, že třeba někoho nutiti ke stavu duchovnímu; to by bylo pošetilství a hříšným, škodlivým násilím. Opakuji: pečovati o sítě duchovního povolání.

Jedna matka měla pěkný obyčej vyprávěti synáčkovi o kněžích, jejichž úkolem jest obětovati život pro Boha a bližního. „Vidiž, synku, sluha Páně při mši sv. obětuje nás Stvořiteli a svolává Syna Božího na oltář, aby mohl vstoupiti v srdce naše ve sv. přijímání. Kněz odpouští nám hříchy, připravuje choré na smrt, těší zarmoucené, učí, křtí, obrací duše pohanské..."

Večer, když matka vyšla, hošík přiblížil se k oltáříku a prosil velmi Pána Ježíše, aby ho též učinil svým knězem, by Ho mohl zastupovati na zemi svým bratřím.

Hošík chápal vznešenost úřadu kněžského. Vždyť mu matička vyprávěla, že je kněz posvěcen a určen navždy službě oltáře, že pomazány jsou jeho ruce, aby hodně nosily sv. Hostií. Nohy spěchají s pomocí, kamkoli a kdekoli je zván. Ústa hlásají mír a pokoj Páně; v du-

ši jeho vryto nezrušitelné znamení služebníka Božího. Hodnost kněžská jest proto tak vznešenou, poněvadž žádá od kněze oběť života. Kněz nežije sobě, ale zájmům Božím. Jest prostředníkem mezi Bohem a lidmi, pojí lidstvo se Stvořitelem ve svatých svátostech.

Hoch takovou matkou vychovaný, ač octl se později ve chmurných okolnostech životních, neodolal síle hlasu pečlivě vzdělaného povolání a dnes jest salesiánem. Učme se z toho příkladu, rodičové, kněží, vychovatelé...

Pro své dítě nebojte se utrpení, jaká provázejí život kněze, hleďte na takový život poněkud křesťanský, pod nadpřirozeným zorným úhlem věčnosti! Příkladem křesťanským matkám budiž zbožná matička ctíhod. sluhy bož. Dona Boska, Marketa, žena, jež svým prostým a praktickým katolicismem budila cbdiv vynikajících osob duchovních i světských, biskupů i knížat.

Syn její Don Bosko, jsa studentem, hodlal vstoupiti k františkánům. Aby obdržel potřebné listiny od svého faráře, byl nucen mu sdělit, k čemu jich potřebuje. Farář navštívil okamžitě jeho matku, pověděl jí o záměru Janově, chválil jeho neobyčejné vlohy a vlastnosti, prorochoval mu skvělou budoucnost, bude-li světským knězem. Končil: „Snažte se odvésti ho od toho záměru. Nejste bohata a již ve věku pokročilém. Půjde-li váš syn do kláštera, jak bude moci o vás pečovati? Ve vašem zájmu přišel jsem vás upozorniti.“ Dobrá žena poděkovala uctivě farářovi za laskavost, neprojevila mu však svého náhledu v té věci. Bez odkladu odebrala se do města k Janovi a stanuvši před ním, pravila: „Pan farář mě navštívil a sdělil mi, že se chceš státi řeholníkem. Je to pravda?“

„Ano, mamínko, myslím, že nemáte nic proti tomu.“

„Chci, abys zkoumal krok, který hodláš učiniti. A pak jdi za hlasem svého povolání, bez ohledu na kohokoli. První věcí jest spása tvé duše. Pan farář říkal, abych tě zrazovala od toho rozhodnutí z ohledu na podporu, jakou bych v budoucnosti od tebe potřebovala. Ale já ti říkám, že se nechci do těch záležitostí plést, neboť především jest Bůh. Neboj se o mě. Nechci od tebe ničeho, ničeho od tebe nečekám. Uvaž! Jsem zrozena v chudobě, žila jsem v chudobě, chci zemřít v chudobě. Ano, pravím ti, kdybys byl knězem světským a na neštěstí jsi měl zbohatnouti, nenavštívila bych tě ani jednou. Pamatuj si to dobře.“

Don Bosko řídě se radou zpovědníka blah. Cafasso, v níž viděl vůli Boží, nestal se františkánem, nýbrž knězem světským a pak apoštolem mládeže, zakladatelem řeholní společnosti salesiánů a Dcer P. Marie Pomocné.

Večer před primicí promluvila k němu opět jeho dobrá matička: „Jeniku, jsi knězem, sloužíš mši sv. Odc dneška jsi tedy blíže Ježíše Krista. Pamatuj, že začali sloužiti nejsv. oběť znamená začítí trpěti s Kristem. Hned toho nepoznáš, ale později se přesvědčíš, že matka měla pravdu. Jsem přesvědčena, že se každodenně za mě budeš modliti, dokud budu živa i po mé smrti. To mi stačí! Ty od dnešního dne mysl jen na spasení duší a neobtěžuj se žádnou starostí o mě!“

Svatá a velkomyslná ta matka, jež podstoupila tolik divů obětavos-

ti a strádání, aby umožnila svému synu stát se knězem — jak dříve dr. Cinzano. Pán ji zachoval, aby mohla políbiti posvěcenou ruku svého Jenika. Nedlouho předtím vystoupila na vysoký strom, na listí probource morušového. Tu se zlámala větev, na níž stála, a ona spadla na zem — a zůstala bez sebe. Přisedši k sobě, poznala s obdivem, že si neudělala nic zlého. A sedíc ještě na zemi, děkovala Bohu, že spadla na větev, která ji vyryla znamení do tváře, jež zůstalo jí po celý život — ale nic více!

Don Bosko ještě ve stáří slyšel ten hlas matčin. Často hluboce dojat a pohnut opakoval si ty opravdu křesťanské rady. Pán Bůh, vida ochotné srdce Markety, učinil, že nebyla odloučena od syna, nýbrž pomáhala mu při zakládání oratoria sv. Františka Sáles. v Turině, základu to sales. díla, rozšířeného dnes po celém světě. Jaká víra a velkomyslnost, jaký smysl pro péči o zájmy Boží u prostičké ženy, jež prostou, leč vznešenou výmluvností vštěpuje v duši syna svého obětavost, ducha posvěcení se Bohu samému a duším — programu to celého kněžského úřadu.

Don Bosko, pamětliv slov předražené matičky, obětuje výnosná místa, celý život spokojuje se s málem a vyhledává jen chudý oděv, chudou stravu, chudý příbytek. Staví chrámy, zakládá ústavy a misie za mořem, jest vším pro všechny, pro sebe však nechce ničeho. Zemřel, ale dílo a duch jeho žije a působí dále . . a to zásluhou též dobré matičky Markety, jež vychovala církev světce a světu velikána, který tolik vykonal a koná pro člověčenstvo.

Vedle rodičů mají podobnou povinnost a odpovědnost jejich zástupci, kněží, vychovatelé a pak všichni lidé dobré vůle. Najdete-li, dobří katolíci, někoho, že jeví známky kněžského povolání a je zdravým, pilným a touží po službě Boží, je čistého a šlechetného srdce, přičiňte se, aby jeho povolání se nezmařilo.

Pomáhejte modlitbou i almužnou. Podporujte ústavy, určené k výchově kněží, domy misijní. Zašlete časem nějaký příspěvek, byť nepatrný, na výchovu kněžského dorostu, z něhož by vyšlo mnoho misionářů, zvláště naší bratrské Rusi.

Tak modlitbou, dary a výchovou duchovních povolání ukážeme, že jsme nezůstali lhostejní k tesknému povzdechu Spasitelovu dodnes platnému: „Zeň mnohá, jen dělníků málo.“

„V oboru náboženského společenství je ovocem katolicství pro ty, kteří zůstali katolíky — jednota a svoboda církve. Ovocem protestantismu východního i západního pro ty, kteří se k němu přidali, je rozkol a závislost; rozkol zvláště u protestantů západních, závislost pak především na východě!“ VI. Solovjev.

„Zdá se, že není pro svět výmluvnějšího svědectví o všeobecnosti církve, nežli hold jediný skládaný Bohu tak různými způsoby, v řečích ctihodných svoji starožitností a povznešených ještě tím, že jich používali i apoštolé a po nich Otcové církevní.“

(Lev XIII., encyklika „Orientalium dignitas“, 1894.)

Smutný rozklad východních církví.

P. Felix Věřínski T. J., Bukurešť.

Kdežto katolická církev čítá dle nejnovější statistiky anglické 337 milionů věřících, bydlí v Rusku a na poloostrově balkánském, jakož i v Přední Asii a severní Africe 117 milionů východních křesťanů. Zdráhali se uznati svatého Otce za vrchní hlavu církve a upadli časem též do různých bludů. Jejich předkové byli až do roku 1054 katolíky. Jak došlo k tomuto smutnému rozkolu?

Dle nařízení Spasitelova je vrchní hlavou celé křesťanské církve nástupce svatého Petra, římský papež. V Římě sídlili též římsí císařové. Teprve císař Konstantin přeložil stálé sídlo císařské do Cařihradu (Konstantinopole) jím velkolepě vybudovaného. Jeho nástupcové dovedli dosazovati na biskupská sídla lidi hodně povolné a domnívali se, že též v křesťanství mají nejvyšší moc nade vším, jako to bylo v pohanství. Biskupové pak často byli příliš slábi, než aby zvůli císařskou odkázali do příslušných mezí!

Tak se vyvinul v Cařihradě názor, že biskup v sídle císařové je roven papeži. Ba, ozvalo se i zcela bludné učení, jako by římský papež měl jenom proto přednost přede všemi ostatními biskupy, poněvadž Řím byl dříve sídlem císařským. Když se však císařové od dob Konstantína Velikého přestěhovali do Cařihradu, pozbýl prý i papež této přednosti.

Naproti tomu snažili se cařihradští biskupové, hrdí na přízeň císařskou a velmi často značně světsky smýšlející, nabyti nejprve usnesením dvou církevních sněmů názvu „patriarcha“. Avšak titul patriarchy příslušel pouze biskupským sídlům v Římě, Alexandrii a Antiochii, jež byla počtěna apoštolským knížetem Petrem. V Římě měl svatý Petr své stálé sídlo, v Antiochii se zdržoval několik let a do Alexandrie poslal jako biskupa svého žáka, evangelistu Marka.

Proto byla ona tři biskupská sídla ve velké úctě jako zvláštním způsobem patřící svatému Petru. Proto se jmenovala patriarcháty, t. j. předsednická sídla otce.

Než biskupové cařihradští dbali málo církevního práva. Podporováni jsouce císaři, přisvojovali si svévolně a poněnáhu vrchní moc nad všemi biskupy císařské říše byzantské. Dokonce i staré, ctihodné patriarcháty alexandrijský a antiochejský se musely podříditi biskupu cařihradskému.

Protože římský papež proti těmto bezprávím protestoval, odtrhl se cařihradský biskup Michal Caerularius roku 1054 od svatě Stolic. Jeho příkladu poněnáhu následovali i ostatní jemu podřízení biskupové a křesťané.

Již před tím roku 867 se odtrhl od katolické církve císařem do-sazený biskup cařihradský Fotios, ale na čas podařilo se zahojiti tuto smutnou trhlinu. Rozkolu Caerulariova nedovedly však už trvale uzdraviti ani církevní sněmy lyonský (roku 1274) a florent-

ský (roku 1440). Po církevním sněmu ve Florencii prohlásili protivníci katolické církve v Cařihradě, že chtějí býti raději pod tureckým sultánem nežli pod papežem.

A netrvalo dlouho a octli se skutečně pod panstvím Turků, Cařihrad byl Turky dobyt a poslední císař byzantský, katolík, zahynul v boji.

Od té chvíle začala pro biskupy, aneb jak se sami nazývali, patriarchy cařihradské, doba nejhlubšího pokořování. Turečtí sultánové sesazovali patriarchy zcela libovolně, dali dokonce některé pověsiti na šibenici, protože prý byli politicky podezřelí. Sultán zneužíval patriarchů, aby mu za pomoci divokých tureckých vojáků, zvaných bašibozuků — vymáhali daně. Chtěl-li patriarcha prosaditi něco rozhodujícího, musel si zajistiti podporu turecké vlády. Tak na příklad vznikl mezi východními Reky a od nich církevně odtrženými Armeny spor o užívání vína a vody při obětování ve mši svatě. Protože se nemohlo docíliti v této čistě náboženské otázce dorozumění po dobrém, obrátili se sporné strany na tureckou vládu. Tato rozhodla, že prorok Mohamed zakazuje víno docela jako zavržení hodný nápoj, a proto prý se má ke mši svatě používat pouze vody!

Není divu, že národové, s počátku podřízeni patriarchovi, odpírali mu poslušnost především z důvodů národnostních. Tak vznikaly rozkolné církve národní, z nichž některé uznávaly ještě alespoň jakousi odvislost od Cařihradu, na příklad právo svěcení olejí i pro národní církve.

Rusko odtrhlo se od Cařihradu již roku 1589 a dosadilo svého vlastního patriarchu v Moskvě. Malá Černá Hora učinila tak roku 1765, proslulý klášter sinajský roku 1782, království řecké roku 1850, pravoslavní v Sedmihradsku roku 1864, Bukovina roku 1873, Srbsko roku 1879, Bosna a Hercegovina roku 1880, Rumunsko roku 1885, Bulhaři se odtrhli již roku 1872, tedy o 6 let dříve, než dosáhli státní samostatnosti — ač je za to stihla kletba patriarchy. Konečně byl 30. ledna 1925 i patriarchovi Řehoři VII. dodán tureckou vládou vypovídací rozkaz a za dvě hodiny byl též vykonán.

Ale to už poslouchal patriarchy jen maličký počet východních křesťanů, skoro všechno mu bylo vzato změnami politickými.

Stejně smutně to vyhlíží i s ostatními třemi východními patriarchy, kteří též odpadli od Říma. Rozkolnému patriarchovi jerusalemskému je podřízeno jen 150.000 duší, antiochejskému 100.000, alexandrijskému jenom 8000. A k tomu ještě tito východní hodnostáři se v poslední době mohli udržeti proti svým nespokojeným podřízeným jen za pomoci Angličanů.

A jak je tomu s patriarchátem v Moskvě? Asi 50 let po jeho založení odtrhla se veliká část Rusů od patriarchy Nikona, protože zavrhovala opravu knih. Tito odtržení Rusové se nazývají „starověrci“ a čítají dnes na 20 milionů. (P. Janin O. S. Aug. ab Ass., uvádí 15 milionů.)

Car Petr Veliký zrušil o své újmě patriarchát a dosadil synod

utvořený dle protestantského vzoru. Poněvadž jižní Rusko tehdy ještě podléhalo patriarchovi cařihradskému, donutil Petr Veliký prostřednictvím sultána téhož patriarchu, že jižní Rusko odstoupil novému synodu. Dobře smýšlejší Rusové nazvali tutu změnu a zrušení patriarchátu Petrem velice správně zotročením ruské církve.

Po pádu cara Mikuláše II. shromáždil se roku 1918 v Moskvě ruský národní sněm a zvolil nového patriarchu. Avšak brzy s ním nebyli spokojeni a na druhém národním sněmu roku 1923 byl nešťastný patriarcha Tichon sesazen. Ale tento se zdráhal uznati své sesazení. Proto se Rusové, kteří od roku 1918 náleželi k patriarchální církvi, úplně roztržili a utvořilo se až dodnes na 12 rozličných nových církví, a to s 500 biskupy, kdežto za carské vlády bylo jen 100 biskupů. Do toho všeho ještě zasáhl řecký patriarcha Řehoř VII., tenkrát sídlící ještě v Cařihradě, a prohlásil též se své strany moskevského patriarchu Tichona za sesazena.

Mezi nově vzniklými ruskými církvemi nazvala se jedna — zcela oddaná bezbožecké vládě bolševické — červenou církví. Byla také bolševiky pečlivě chráněna. Patriarcha Řehoř z Cařihradu poslal zvláštní poselství do Moskvy, aby onu červenou církev potvrdil též se své strany. Všem ruským biskupům, kteří nechtěli uznati červené církve, bylo pohroženo klatbou. Za to pozvali bolševici patriarchu vypovězeného z Cařihradu k sobě.

Brzy po vypovězení patriarchy Řehoře VII. od Turků z Cařihradu zemřel ruský patriarcha Tichon. Nového nebylo dosud možno zvoliti, rusko-pravoslavné křesťanstvo zůstává roztrženo ve 12 rozličných církví. — Před svou smrtí se též patriarcha Tichon podrobil bolševikům.

Pravoslavní Ukrajinci se velice brzy odtrhli od moskevského patriarchy a utvořili vlastní církev. S počátku neměli ani pravoplatně svěcených biskupů. Když se jim podařilo získati jednoho platně vysvěceného biskupa z patriarchální církve, rozdvojila se i jejich církev. Mnozí opustili neplatně (jen od zástupců lidu) vysvěcené biskupy a podřídili se pastýři alespoň platně vysvěcenému.

Kdo by si byl pomyslel, že zdánlivě na venek silná ruská církev se tak rychle rozpadne. Splnila se tu slova Spasitelova: „Kdo se mnou neshromažďuje, ten rozptyluje.“

Kromě toho tvoří pravoslavní, uprchnuvší do ciziny, též zvláštní církev se synodem v Srbsku.

Východané pravoslavní zavrhuje prvenství papežovo učí, že nejvyšší církevní vrchností jest všeobecný sněm (koncil). Avšak lito nešťastní lidé jsou již od roku 1054, tedy skoro 900 let, odtrženi od katolické církve — a za tu dobu až podnes se jim nepodařilo uspořádati ani jeden v s e o b e c n ý k o n c i l — sněm. Kolik jich naproti tomu v téže době konala církev katolická!

Roku 1925 marně se pokoušeli pravoslavní svolati takový obecný sněm do Jerusalema. Předěšlého roku pak měl se sejíti takový sněm na hoře Athos u Soluně v Řecku. Avšak nedošlo k tomu. Protože nemají pravoslavní viditelné vrchní hlavy, velká většina

církvi jejich jsou prostě státní církve anebo se řídí dle dobrozdání státu, jako to činil patriarcha Tichon. Proto se také vlády příliš vměšují do záležitostí sněmu církevního. Řecká vláda by ráda na pravoslavném sněmu měla přednost všeho řeckého, proti čemuž se opírají Rumuni a Srbové. Angličané zase, jako páni v Palestině, chtějí na prvním místě viděti pravoslavné Arabý.

Jak smutný to pohled! Dle názoru pravoslavných nejvyšší církevní moc — sněm — jest míčem a sporným jablkem v rukou světských vlád. A papeže nechtějí poslouchat.

Modleme se za své oddělené pravoslavné bratry, aby našli skálu pravdy, znamení jednoty u Stolce Petrova!

Pro slovanské misie!

O zneuznáváném účelu Apoštolátu napsal před 15 lety již jeho jednatel dr. Ant. Cyr. Stojan:

„Z různých se vyskytujících projevů seznáváme, že jaksi ještě nepřirostla k srdci činnost Apoštolátu sv. Cyrila a Metoda pod ochranou bl. Panny Marie a že jaksi ochabujeme působiti pro bratry své spřízněné. Jaksi větší útrpnost vzbuzuje zpráva o událostech náboženských v dalekých krajinách než zpráva z krajín našich pobratimů.

Vypravování o působení misionářů v pohanských krajích nás po vzbuzuje k nadšenosti, útrapy obrácených na víru naši v dálných krajinách slzy nám vyluzují, zato však málo — málo toho víme o s v ý c h p o b r a t í m e c h. Žalostné jejich náboženské poměry nás se jaksi netknou a také nemáme jakéhosi porozumění pro jejich potřeby.

Nebudiz nám nerozuměno. My přejeme z té duše, z toho srdce rozkvětu misiím v dalekých krajinách. Denně několikráte při vznešené modlitbě Páně vyjímáme prosbu: „Přiď království tvé!“ Upřímně prosíme Boha, aby království Boží v nás, ale také i království Boží vůkol nás se rozšiřovalo a rozmnožovalo, aby pak rozhojněno bylo království Boží nad námi — t. j. nebe novými světci a světicemi. Když nemůžeme dle sv. Terezie samí kázati v dalekých krajinách nevěrcům a jinověrcům, aspoň v modlitbách vzpomínáme těch, kteří bříme horka a dne snášejí za útrap hrozných, aby duše Bohu získali.

To vše rádi činíme i na dále konati budeme. Než bídné poměry náboženské našich pobratimů nesmí nás nechatí lhostejnými. I ti jsou Kristovi. Pobratim můj slov. je dle písně „také Krista Pána“ O toho dle slov svatého Pavla po přednosti musíme se starati. Kdož se má spíše o něho starati, snad Francouzi atd., jak to také činí? Což těch útrap a béd u nich je málo? Zeptejme se těch, kteří Bosnu, Hercegovinu, Srbsko, Bulharsko, Turecko, Balkán procestovali. O jiných zemích a krajích ani nemluvíme. Co tu úlev by se mohlo poskytnouti spojenými silami! Co by se tu při společné obětavosti mohlo pro království Boží provésti! Jak bídné jsou poměry na př. ve svatyních bulharských, uvedu tu slova misionáře, jenž líčí nedostatečnost a chudobu jejich kostelů.

„O chudobě chrámů bulharských nemáme u nás ani zdání. Jsouť věrným obrazem chléva v Betlemě. Střecha obyčejně jest chatrná, takže déšť i vítr do ní mají volný vstup. Není tu stropu, dlažbou je holá udupaná země. Na místě obrazů visí na neohlazených prknech několik kusů papíru, které hrubou barvou křiklavě a nevkusně jsou pomazány. Oltář bývá čtverhran z hrubého kamene. O svícnech darmo mluvit. Tot chudoba nejkrajnější. Ubohý Ježíši! Líp se mu odpočívalo v Betlemě ve chlévě, jenž byl prvním jeho chrámem a prvním jeho svatostánkem.

Kathedrála ve Starém Baru na Černé Hoře.

Zdi chrámu ohrnuty jsou jilem; tu a tam visí na nich starý štípec na svíčky a stará kadidelnice. Za oltářem na stěně visí kudlou nebo sekerou vyrobený kříž a pod ním nalézají se jakési obrázky. Sotva v kterém chrámě najde se stříbrný kalich. Lampy před oltářem jsou z hlíny na drátě zavěšeny. „Pohlednu-li,“ praví misionář, „na tuto úžasnou chudobu bulhar. svatyň, vzpomínám bezděčně na velebné klenby svatyň v západní Evropě, jež často všeho mívají v přebytku. Volil bych na kolenou zde od chrámu ke chrámu choditi, abych jen stý díl věcí zbytečných pro chrámy bulharské si vyžebat. Měli bychom z toho s dostatek pro naše chrámy zubožené. Čeho ve svatyních evropských ani si nepovšimnou, to by bylo u nás považováno za veliký poklad.“

Budiž tedy starost naše pečlivá a horlivá, abychom pobratinům po-

máhali a s jejími poměry se obeznamovali. My k tomu první povolání jsme. Toť úkolem „Apoštolátu sv. Cyrila a Metoda pod ochranou bl. Panny Marie“

Příloženými složenkami k tomuto číslu pošlete dárek na poutní dům na sv. Hostýně.

Rozhled po náboženském životě.

I. Doma.

Výborová schůze Ústředního ACM svolaná na 12. dubna před velkonočními svátky měla jakýsi slavnostní ráz: Předsedal jí sám p. arcibiskup dr. Leopold Prečan za účasti 15 členů, mezi nimiž p. předseda zvláště srdečně uvítal dva vzácné hosty, amerického důvěrníka ACM p. red. H. Dostála ze St. Louisu, a pražského universitního profesora dra Vajse. Panu redaktorovi gratuloval p. arcibiskup k plnému uzdravení, děkoval za jeho dlouholetou, nadšenou a účinnou přízeň pro ACM a přál upřímně nových sil k další záslužné práci v nové vlasti; p. dru Vajsovi blahopřál k čestnému kanonikátu, jímž byl vyznamenán od arcibiskupa zagrebského za svoje zásluhy o vydání staroslovanského misálu.

Na počátku jednání vzpomněl p. předseda blízkých 70, narozenin nynějšího svatého Otce, v němž mají naše snahy o sjednocení církví nejlepšího zastávce a podporovatele. Ušneseno poslat k narozeninám svatého Otce blahopřejný telegrafický projev. Zápis poslední schůze přečten a schválen. Jednatel přednesl návrh na jednotnou farní kartotéku ACM; řešení postoupeno tříčlenné komisi (jednateli, tajemníku a dru Zelovi). Ke zprávě pokladnickové sděluje p. kanovník Stavěl, že Družstvo Velehrad splatí část své půjčky ÚACM. Akce bulharských bohoslovců likvidována. Referát tajemníkov ohlašoval zase nové zakládající členy, dotýkal se vnitřních záležitostí spolkových (O. Sokolov, poměr k tiskovému spolku CM, nové časopisy pro ACM) i vnějšího rozvoje organizačního (ACM v Lito-měřicích, Českých Budějovicích, v Užhorodě, ustavení AU). Ustavením poutního pořadí v letošním jubilejním roce pověřen diecéšní ACM. Pří-

tomný p. prof. dr. Vajs přimlouvá se, aby nejd. ordinariát požádal svatou Stolicí o rozšíření výsady staroslovanské liturgie pro Velehrad. P. Střihl osvětluje situaci mezi krajany na Volynsku, kde je českého kněze nezbytně třeba, Kanovník P. Světlík sděluje výsledek svého jednání v Praze v této záležitosti, Ústředí ACM podlé ministerstvu zahraničí své návrhy. Pro misii brémskou slibuje P. rektor Ku-biček zprostředkování. Pan red. Dostál líčí poměry americké, zvláště kanadské, a zde je pole činnosti apoštolátů. Tajemník P. Jemelka referuje o zřízení spolku svatého Rafaela v Praze, dále o přípravách k unionistickému sjezdu na Velehradě, kde většina řečníků už přislíbila účast. Pro technickou stránku sjezdovou ustaví se zvláštní odbor. Vyřizeny došlé prosby a žádosti, schválena také myšlenka p. red. Dostála, který chce obnovit v Osvětimanech cyrilometodějskou kapli. (Pozn. red. O svatodušních svátcích koná se v Osvětimanech jubilejní oslava svatocyrilská!) Po skončení schůze tiskli všichni účastníci přátelsky pravici oběma milým hostům na rozloučenou.

První schůzi Apoštolátu jednoty (AU) svolal předseda vdp. P. Ant. Dohoupil, farář z Kvasic, na velkonoční středu 20. dubna, do místnosti sekretariátu v olomuckém Salesiánu. V úvodním slově vzpomněl krásných a starobylých modliteb svatého týdne za sjednocení církve, zmínil unionistické snahy svatého Otce nynějšího, jež i mezi naším duchovenstvem docházejí nadšeného přijetí, a vyslovil rád naději i přání, aby na tomto svatém poli unionistickém z horlivé činnosti AU vzešla hojná úroda Boží. Odporoučí počínající činnost Apoštolátu jednoty mocné přimluvy svatého

Jiří, uctívaného křesťanským výcho-
dem i západem, a našeho svatého Voj-
těcha, horlivého šířitele království
Božího na zemi. *Jednatel předložil vý-
boru* k rozhodnutí některé nutné zá-
ležitosti organizační. Po debatě bylo
schváleno, aby členský příspěvek AU
pro členy činné obnášel 5 Kč ročně,
pro přispívající 200 Kč, a zakládající
1000 Kč. Dají se natisknout členské
obrázky (dvojité) s modlitbou za sjed-
nocení církvi a s výňatkem ze sta-
nov. AU chce k duchovnímu užítku
jubilejních poutí velehradských pečo-
vat o dostatek zpovědníků ve dny
poutní. V zájmu hnutí exercičního
projevono přání, aby zamýšlená před-
náška odborníka na letošním velehrad-
ském sjezdu unionistickém (P. van
Ginneken z Holandska o duchovních
cvičeních) konala se už v pátek ve-
čer, poněvadž v sobotu mnozí kněží
nemohli by se jí užúčastniti. Pro
budoucnost stanoveno svolávat výbo-
rové schůze AU na středu (kromě 1.
středy v měsíci) i mimo Olomouc.

**Výborová schůze ACM — dne 4.
května.** Za nepřítomného předsedu i
místopředsedu zahájil jednání p. pre-
lát *dr. J. Hejčl*. Po přečtení a schvá-
lení jednateleova zápisu poslední schů-
ze rokováno nejprve o programu
apoštolátní slavnosti, která se má ko-
nat v neděli, dne 22. května, u pří-
ležitosti svěcení základního kamene *ba-
silihy sv. Cyrila a Metoděje v Olo-
mouci-Repčíně*. Slavnost byla by za-
hájena v kostele P. Marie Sněžné v
Olomouci svatým požehnáním a krát-
kým apoštolátním kázáním a pak by
se šlo průvodem na staveniště k po-
svěcení základního kamene. Poněvadž
ozvaly se obavy, zda přípravné práce
stavitelské budou do 22. května ho-
tovy, usneseno dotázat se na kompe-
tentním místě. (Slavnost odložena.
Pozn. red.) Podle usnesení posled-
ní výborové schůze vypracován byl
návrh stanov ACM k politické účha-
le. Debata přinesla ještě dodatečné
jeho opravy; podle nich připraví ko-
nečné znění stanov p. dr. *Matocha*.
K pořadí jubilejních poutí velehrad-
ských referoval p. šéfredaktor *P. Za-
mykal* o výsledku porady pozvaných
organizací katolických ze dne 20.
března. Pevná data dosud stanovena
pro pout mužů z *Vyškovska*, *Slavkov-
ska* a *Bučovska*, k níž se připojí též
střední Morava, určena neděle 3.

července. Dne 4. července připutují
katoličtí zemědělci, 5. července vše-
obecná pout cyrilometodějská (pon-
tifikuje p. arcibiskup pražský *dr. Kor-
dač*) a pout katolických žen a dívek.
Ostatní pořadí určí nová schůze zá-
stupců spolkových.

Opatření dostatečného počtu pout-
ních zpovědníků převezme AU za pod-
pory arcib. konsistoře. Od zavedení
farních kartotek pro ACM prozatím
upuštěno, Jubilejní medaillonky cyri-
lometodějské opatří akční výbor.

Nového zakládajícího člena ACM
přihlásil farní úřad v Příboře pod
značkou: „dárkyně přiborská“, zasla-
v hned příslušný obnos neznámé dob-
roditelky. Bůh, který i v skrytosti vi-
dí, ať odplatí štědré dobrý skutek.
Srdečný dík i zasláteli!

Z Brtnice u Jihlavy. Katolická be-
seda v Brtnici u Jihlavy měla dne 18.
dubna, v pondělí velikonoční schůzi,
již možno nazvat „apoštolátní“. Byla
zahájena písní „Bože, cos ráčil“ a pro-
slovem p. kaplana P. Otakara Jindry,
po němž následovala přednáška P. Fr.
Všetečky, faráře ve Strážově, o čin-
nosti katolíků pro misie vůbec a pro
Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje zvlášť.
Dosllovem p. kaplana a papežskou
hymnou skončeno. Účast obecnstva
byla značná.

Misie u moderních pohanů touží
po misionářkách. Nesčetné duše hy-
nou v městech i na venkově vlivem
svůdců, pravě křesťanství mizí vůči-
hledě a náš národ upadá v moderní
pohanství. Duševní bídy je nesmírně
mnoho a — pomoci tak málo! Jmé-
nem sv. Cyrila a Metoděje, našich prv-
ních apoštolů, prosíme všechny, kdo
se zajímají o to, aby práce těchto
sv. věrozvěstů nebyla zcela zničena
moderním pohanstvím: Upozorňujte
dívký nezištné a obětavé na Jednotu
sester pomocnic JSP (sester chari-
tek), jejmž úkolem jest spolupráce
o mravní obnově našeho národa a o
jeho návratu k praktickému křesťan-
ství. Ustředí Jednoty je v Přerově
na Moravě, Šířava 7. Ačkoli Jednota
byla založena teprve před několika
měsíci, již docházejí žádosti s různých
stran, aby převzala apoštolskou čin-
nost (prací v dětských patronátech,
výpomocným vyučováním náboženství
u dětí zanedbaných, činnosti v ná-
dražních misích a v útulcích pro dív-
ky bez přístřeší, prací v karitativních

sekretariátech a výpomocnou činností v pastoraci, návštěvami nejoboženějších rodin, zvláště na velkoměstských periferiích). Ale žádostem nelze ještě vyhověti, protože sester charitek je málo a nejsou dosud hotovy s přípravou na tuto činnost. Budou naše dívky mítí tolik idealismu, tolik lásky k Bohu a k bližnímu, aby se nezištně a obětavě věnovaly této misijní a tak záslužné činnosti? U jiných národu tisíce dívek a jinochů odcházejí do misii zámořských nebo pracují ve vnitřní misii jako JSP. Najde se u nás aspoň několik set dívek, které by se dovedly povznést nad maličké zájmy a věnovat se spolupráci o pokřestění pohanské části našeho národa? Myšlenka JSP jest u nás ovšem ještě nová a nezvyklá. Dívky Bohu zasvěcené nezůstávají, jak dosud u nás bývalo zvykem, trvale v ústraní, nýbrž po několika letech přípravy odcházejí pod ochranou a rodinnou péči kongregace Neposkvrněného Početí Panny Marie, při níž JSP je založena, na své „misijní“ stanice, aby šířily světlo, pravdu a útěchu tam, kde nemohou přímo pracovat; nyní jsou řeholnice ani kněží. Ale po několika letech činnosti (podle stanov obvykle po 5 letech), vracejí se opět do svého útulného ústředí, s nimiž jsou ostatně v ustavičném styku, aby se tam po celý rok znovu věnovaly prohloubení svého vnitřního života a studiu naléhavých otázek sociálních a aby se tam po namáhavé činnosti zotavily tělesně i duševně. A potom se opět vracejí na svou „misii“. Do Jednoty sester pomocnic přijímají se dívky za týchž podmínek jako do řeholních kongregací. Předepsaný věk je od 15.—28. roku. Dívky před 20. rokem zůstávají ovšem v ústředí déle, až vyspějí pro veřejnou činnost. Je potěšitelné, že se hlásí do JSP dívky, které opouštějí při tom obětavě své samostatné výhodné postavení s jedinou touhou, aby mohly více pracovat pro záchranu duší. Pro JSP se zvláště hodí dívky, které mají již určité předběžné vzdělání, měšťanskou, rodinnou, obchodní nebo střední školu, sociální, ošetrovatelské nebo katechetické kursy, není však překážkou, hlásí-li se i dívky, které mají toliko školu obecnou. Ty doplňují své všeobecné vzdělání v Jednotě, kde se také všem cha-

ritkám dostává vzdělání odborného pro činnost JSP. U každé žadatelky však se požaduje určitý stupeň inteligence, zralá, zdravá zbožnost, nezištná dobrota, taktičtější chování, mlčenlivost a dobré zdraví. Chudoba není překážkou přijetí do JSP. Nepřijímají se však v žádném případě dívky, které byly z některého řádu nebo z některé kongregace propuštěny nebo samy vystoupily, ať jako novicky nebo již po slibech. Bližší podmínky přijetí oznámí na požádání ústředí. Jednoty sester pomocnic v Přerově, Dobrušce, Bělé, a j. je vážná, náboženská a mravní úpadek se jeví čím dál tím hroživější. Prosíme velice o pomocnice. Každý, kdo chápe cenu nesmrtelné duše, bude štítelem této myšlenky. Jde tu jen o dílo Boží, které by splnilo touhu Srdce Ježíšova, aby všechny ovce, i zbloudilé, se navrátily do ovčince nejlepšího Pastýře.

Přátelům sv. Hostýna. — Miláček lidu našeho, zesnulý arcibiskup dr. Ant. Cyril Stojan, blahé paměti, přinesl sám již před 5 lety první cihlu na posvátnou horu hostýnskou na vybudování *nového poutního domu*. Předčasná smrt nedala mu však stavbu provést. Matice svatohostýnská dala nyní panem architektem prof. Fišerem z Brna, jakožto referentem státního památkového úřadu, vypracovati plány na nový poutní dům, jehož stavba je velenutna, jak zajištěním sdostatek známo. Nejdůstojnější pan arcibiskup dr. Leop. Prečan slíbil Matici rád všemožnou podporu a stavbu říditi bude jeho arcibiskupský stavební úřad. Matice svatohostýnská doprošuje se tudíž co nejvíce obětí upřímných přátel. Přistupujte hojně ze členy Matice svatohostýnské: Zakládajícím členem je, kdo věnuje najednou 100—200 Kč. Členem řádným je, kdo věnovav zápisného 20 Kč, platí ročně 5 Kč. Přispívající členové platí ročně nejméně 2 Kč. — Jest si vřele přátí, aby též akce pětikoronová (každý poutník při spěži alespoň jednou pětikoronou) nalezla co nejširší ohlasu. Kdo přispěje nejméně jednou stokoronou, bude zapsán na vkusné pergaménové listině, jež vloží se do základního kamene. Jména dárců, kteří věnují nejméně 1000 Kč, budou vyryta na mramorové desce u vchodu poutního domu. Jména dárců pěti tisíc Kč označí se jednotlivé pokoje. — **Přispěvky**

a dary kvitovány budou ve „Hlasech svatohostýnských“. Příkládáme složenky arcib. hlav. pokladny a proslme jménem korunované Královny svatohostýnské co nejsnazší o podporu na poutní dům na sv. Hostýně. *Mattce svatohostýnská.*

Pouti na Velehrad. Čsl. odborové sdružení křesť. soc. dělnictva v Brně pořádá společnou pout křesťanského dělnictva a zaměstnanectva v neděli, dne 15. května. Poutníci přijedou dvěma zvláštními vlaky z Brna a z Mor. Ostravy.

K hlavní pouti cyrilometodějské na 5. červenec vydal pražský odbor ACM provolání, jímž zve české katolíky k manifestační účasti v jubilejním roce svatocyrilském. Pout povede sám metropolita pražský, arcibiskup dr. Fr. Kordač, také ostatní biskupové čeští připojili se k manifestaci pro myšlenku cyrilometodějskou a svým vlivem podporují zdar společné pouti.

Přerovská letošní pout na Svatý kopeček, pořádaná 15. května, dostala odpolední akademii cyrilometodějskou rámeček jubilejní slavnosti svatocyrilské.

Katolíci kroměřížští oslavili 1100. výročí narození svatého Cyrila velmi pěknou akademií v pondělí velkonoční ve svém Spolkovém domě. Účast byla opravdu manifestační, přišel i starosta města a program oslavy byl důstojný. Klasické úvodní slovo měl pan probošt a senátor P. Valoušek, který výstižně naznačil veliký význam svatého Cyrila i Metoděje pro život našeho národa a slavnost nazval aktem povinné vděčnosti za tak veliká jejich dobrodíní. Hlavní přednáška pí učitelky Svobodové z Třebíče mile

překvapila všechny jak svým hlubokým obsahem, tak i dokonalou řečnickou formou. Bylo zřejmo, že podává posluchačům zralé ovoce svých důkladných studií o životě a působení sv. bratří. Každé tvrzení dokládala důkazy uznávaných odborníků. Bezděné ovšem vyvolávalo její výmluvné líčení velikosti a zásluh svatých apoštolů slovanských teskné myšlenky, že národ náš ještě nedocenil významu svých největších dobrodinců, ba mnohdy zúmyslně jejich památku zatlačoval do pozadí a zapomenutí. Je na čase, aby aspoň katolíci splnili svou povinnost. — Tajemník ACM P. Fr. Jemelka, obrátil pozornost posluchačů na působení *Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje*, který má pokračovat v pozhnaném díle svatých bratří náboženskou obrodou vlasti, duchovní péčí o naše vystěhovalce a práci pro sjednocení církvi. Apeloval zvláště na přítomné matky, aby porozuměly tesklivým slovům Spasitelovým: „Žeň zajisté mnohá je, ale dělníků málo!“ — K vážným slovům přednášek přiléhala pěkně i ostatní čísla akademie: recitace básní, zpěvy sólové (sl. Drápalíkové z Dvořákových Biblických písní) i sborové i hudba orchestru. Kroměříž — někdejší působisti Stojanovo, Snopkovo, Nábělkovo, Schneidrovo, Urbanovo, Jaškovo, potvrdil svatocyrilskou akademií jen znova, že je věren svojí velké tradici náboženské i vlastenecké. Zdar slavnosti pak jistě potěšil především obětavý Svaz katol. žen a dívek s pí prof. Broncovou v čele, z jejichž iniciativy a přičinění skutečně byla za spoluúčasti i ostatních katolických spolků kroměřížských tak pietní myšlenka.

II. U bratří: Čechy, Slovensko, Podkarpatská Rus.

Vrácení fary ve Vel. Lučkách. Dne 1 dubna t. r. byl konečně rozřešen spor mezi řeckokatolíky a řeckovýchodními rozkolníky ve Vel. Lučkách. Ačkoliv řeckokatolický kostel tamější byl už 26. listopadu 1926 vrácen katolíkům, zůstávala fara, 4 školy a farské nemovitosti v rukou rozkolníků. Soud přiknul i zde právo řeckokatolíkům, ale rozkolníci ještě do poslední chvíle se zpěchovali vydat zabrané budovy. Demonstrativně konali až do 11. hodiny před polednem bo-

hoslužbu na farském dvoře. Teprve četnictvo zjednalo právu průchod.

Mukačevský biskup, msgr Petr Gebaj obrací se v posledním čísle „Dušpastyra“ na všechno duchovenstvo své diecése s důtklivou výzvou, aby všude zaváděli *Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje*, odvolává se při tom na zřetelné přání svatého Otce. Ještě v letošním jubilejním roce zamýšlí svolat první valnou hromadu *Apoštolátu* — u nich AKM.

„O epikleši“ napsal obsáhlou kni-

hu (282 stran) učený profesor prešovské bohoslovné akademie, dr. N. Russnak, Práci svoji založil na dlouholetém studiu původních pramenů a vydal ji svým nákladem. Poněvadž se kniha Russnakova obírá jednou z nemnoha sporných otázek bohoslovných, kde se rozcházejí mezi sebou církve východní a katolická, budou jistě vývody odborného učence zajímat všechny přátele myšlenky sjednocení církví. Knihu možno objednat u autora (dr. Nikolaj Russnak, kanovník a profesor bohosloví, Prešov) za 35 Kč.

Obranu víry proti sektám (americkým), rozkolníkům a komunistům provádí řeckokatolické duchovenstvo kromě lidovými misemi též populárními knížkami, jaké vydávají O. Popovič, O. Rešetlyo a jiní za pomoci CKOV (= centrální kanceláře obrany víry).
Nový prešovský p. biskup Pavel

Gojdič odpověděl na blahopřecný projev našeho ústředí ACM, poslaný jemu do Říma ke dni biskupského svěcení, nuzi jiným těmito vroucími slovy: „Apoštoly Slovanů, naše nejvroucenější přímluvce a ochránce u Boha, horoucně jsem prosil, aby poblouzení a neštěstí rozkolu vzdalovali od naší vlasti a všechny brzo přivedli k jednotě víry. Potřeby diocese mně světečně snažně odporoučím do zbožných modliteb členů Apoštolátních, na ně spoléhaje, když cítím tíži nového úřadu přesahující mé slabé síly. Zbožnému pak a tak spasitelnému dílu Vašeho Apoštolátu posílám z neupřímnějšího srdce své biskupské požehnání.“

V Prešově, dne 5. května 1927.

† Paulus Gojdič O. S. B. M.,
biskup, apošt, admin.

III. Za hranicemi.

Z ŘÍMA

Audience nově posvěceného biskupa prešovského msgra Pavla Gojdiče a jeho předchůdce, biskupa dra D. Njadráho, u svatého Otce. Den před svým posvěcením přijal byl prešovský biskup Pavel spolu se svým předchůdcem v audienci u svatého Otce Pia XI. Mezi jiným ptal se svatý Otec obou biskupů, zdali už *oslavily jejich diocese letošní jubileum svatého Cyrila a jakým způsobem*. Když biskupové odpověděli, že u nich celý rok letošní jest jubilejním rokem svatého Cyrila a Metoděje, zřejmě tím potěšen, jal se velekněz chváliti *silu víry sv. Cyrila*. „Víra ho nadchnula, že opustil svůj domov, svůj národ, všechnen majetek svůj, všechna důstojenství a bohatství, která ho čekala; vše zaměnil za kříž pro Krista Pána, šel do cizích krajín, k národům nevzdělaným, aby jich osvětil věrou, aby jich připoutal ke skále Petrově, na které spočívá církev Kristova.“ Rozhovořil se dále svatý Otec i o *naději* svatých bratří, ve které oni mnoho přetrpěli za myšlenku Krista-Krále nejen od prostých lidí, ale i od bratří v Kristu. — Tak třeba i nám pracovat a trpět s Bohem pro Boha. V silné naději třeba nám vytrvat až do konce. Vítězství bude naše — V den svého odjezdu z Říma

byli se zase oba biskupové rozloučit se sv. Otcem. A tu jim po třikráte opakoval svoji prosbu: „Vroucně prosíme, abyste vy i vaši věřící horlivě modlili se za vrchního pastýře sv. církve. Žádají toho po vás veliké a těžké poměry nynější doby. Já vím, že jste se i dosud modlili na ten úmysl, ale ať jsou vaše modlitby ještě vřelejší a horlivější.“ Nového biskupa prešovského obdaroval křížem jako znamením těžkého úřadu, jež nastoupí. — Kéž hojně dary Ducha svatého sílí nového vladyku v úřadě dobrého pastýře.

Program cyrilometodějských slavností v Římě. Ve dnech 6.—8. května konáno slavnostní triduum v hostele sv. Jeronýma.

V pátek, dne 6. května o 8. hodinách prelátská mše svatá biskupa msgra d'Herbignyho s generálním sv. přijímáním. Téhož dne o 10. hodině pontifikální mše svatá arcibiskupa msgra Cherubiniho s asistencí chovanců československého ústavu. O 6. hodině večer slavné nešpory v řeckoslovanském obřadu a v jazyku slovanském. Po nich kázání generálního promotora víry, msgra Salottiho, a sv. požehnání (kard. Evaristo Lucidi).

V sobotu, dne 7. května O půl 9. hodině prelátská mše sv. (msgre B.

Nardone, tajemník kongregace obřadů, a ředitel Ústavu sv. Jeronyma), při ní společně sv. přijímání žáků školy „Scuola Borghese“. O 10. hod. pontifikální mše svatá križevackého biskupa dra D. Njaradi-ho s přísluhou chovanců ukrajinského ústavu. Sv. přijímání pod obojí způsobou.

V neděli, dne 8. května, závěrečná pontifikální mše sv. (jedním z kardinálů sloužena). Svatá přijímání společně obětována po přání sv. Otce na úmysl sjednocení církvi.

Druhá část slavností svatocyrilských v Římě koná se dne 26. května t. r., kdy budou tam též jugoslávští poutníci. Bude to slavnostní akademie na počest sv. Cyrila s tímto pořadím: 1. Proslov přednese magre Nardone, rektor Ústavu sv. Jeronyma, 2. Přednáška o sv. Cyrilu (dr. Josip Marič, univ. profesor ze Zagrebu), 3. Pozdravy na čest sv. Cyrila. Přednesou žáci *Řecké koleje řecky a rusky*, Píseň sv. Vojtěcha, „Boga Rodzica Dziewica“, polsky zazpívají chovanci ústavu OO. resurekcionistů a polského ústavu, 4. Další zdravici přednese posluchač Východního ústavu papežského v řeči běloruské, a chovanec ústavu ukrajinského v řeči ukrajinské. Zpěvní vložku Bordjanského „To den, který učinil Pán“, ukrajinsky zazpívá Ukrajinský ústav římský, 5. Pozdravný proslov polský (žák z polského ústavu) a bulharský (P. resurekcionista) Českou zpěvní vložku zapějí chovanci československého ústavu, 6. Zdravice česká a slovenská; slovenský zpěv žáků ústavu čsl. 7. Pozdravy v řeči slovinšské a hrvatské a závěrečná píseň jugoslávských poutníků „Do nebesa“. U skály Petrovy ozve se tak jednotná láska k sv. Cyrilovi ve všech řečích slovanských. Kéz sblíží i slovanské národy v jednotě vlry!

Audience zástupců semináře sv. Basila v Lille u sv. Otce. (Původní zpráva.) Svatý Otec přijal v privátní audienci několik členů ruského semináře z Lille ve Francii, jeho prokurátora u sv. Stolic, dva profesory a několik dobrodinců semináře. Byly to většinou mladé francouzské dívky od patnácti do dvaceti let s předsedkyněmi různých dobročinných spolků. Svatý Otec zářil radostí uprostřed francouzské katolické mládeže.

P. prokurátor v krátké promluvě vy-

světlil sv. Otci účel audience a stav ruského semináře v Lille a zmínil se též o spolupráci těch mladých, nadšených pracovnic, které pocházejí většinou ze šlechtických pařížských rodin. Jejich obět se velmi líbila sv. Otci, když slyšel, k jakému úkolu se podvolily. Navštěvovaly všechny lepší pařížské rodiny, prodávající malé věci ve prospěch semináře a prosíce o almužnu.

„Potřebovali bychom takových duší i v Itálii,“ pravil svatý Otec zřejmě dojat.

Každá z přítomných pronášela chvějícím hlasem své přání svatému Otci. Velká blahosklonnost svatého Otce jim dodávala odvahy. Žádaly požehnání pro rodiny; dojemná byla žádost jedné, osmnáctileté dívky: „Prosím, svatý Otče, o požehnání pro mé opuštěné dívky.“ Byla předsedkyně nezaměstnaných a opuštěných dívek v Paříži a pomáhala jim k dobrému zaměstnání a ke slušnému životu. Kolik těch nešťastných již zachránila!

Svatý Otec nakonec prpnesl malou promluvu, jejíž závěr zněl: „Cokoliv učiníte pro mé ubohé Rusy, pro mne to učiníte,“ a zvedl ruce, aby požehnal velkému apoštolskému dílu. „Požehnání všemohoucího Boha Otce i Syna i Ducha svatého spočívaj na vás i na vašem díle.“

Dojat odchází svatý Otec a ve dveřích znovu zvedá ruku, aby znovu jim žehnal... Svatý Otec tedy žehná apoštolské práci pro Rusy.

Velká část vydání na dostavění semináře byla zaplacená svatým Otcem, proto teď nová budova nese papežský odznak.

Fr. M. H. O. P.

Misijní seminář Propagandy, zvaný podle zakladatele svého papeže Urbana VIII. „Kolegium Urbanum“, oslaví koncem letošního května třistaleté jubileum svého trvání. Otevřen byl 1. srpna 1627 a dosud studuje na něm ročně na 600 seminaristův. Odchoval církvi za tu dobu 90 biskupů a 5 řádových generálů.

Z RUSKA

Bývalý adjutant cara Mikuláše, kníže Vladimír Lesnobražďski, stal se knězem. Po pádu carské vlády vstoupil do pravoslavného kláštera, v poslední době přijal víru katolickou a je horli-

vým zastáncem myšlenky sjednocení církve východní s církví římskou.

Patriarchální církev („Tychonovu“) zbavila moskevská „čerezyvčajka“ posledních biskupů, uvěznila všechny její (4) metropolity. — Hlavou „Živé církve“ stal se nyní Serafín Rumjancev.

Z POLSKA

Návrat celé obce ke katolické církvi. Roku 1875 zmocnili se pravoslavní Rusové katolické basiliky v Kodně nad Bugem (na Podlesí). Před několika lety byl však chrám tento vrácen katol. a p. biskup Przedziecki stará se nyní horlivě o jeho novou úpravu. V Kodně měli velmi uctívaný mariánský obraz, k němuž putovalo vždy mnoho poutníků. Když pravoslavní zabrali kodenskou basiliku, byl obraz P. Marie svěřen do ochrany mnichům Pavlánům na Jasně Hoře (v Cenkochově). Jak jsme se už v posledním čísle „Apoštolátu“ o tom zmínili, má býti nyní památný obraz Matky Boží kodenský přenesen na své původní místo. Za návštěvy biskupovy, když si přišel prohlédnouti opravovaný kostel, oznámili mu dva řeckokatoličtí sjednocení kněží, že celá pravoslavná obec *Kostomloty* prosí o sjednocení s církví římskou. Biskup hned se tam odebral a lidu shromážděnému před chudíčkým kostelem slbil prosbu jejich vyslyšet a ponechat jim jejich dosavadní obřad i bohoslužebný jazyk. Na opravu chudého jejich chrámu Páně věnoval jim 1000 zlotých.

Ve Vilně věnuje otázce sjednocení církve velikou pozornost akademický spolek „*Odrodzenie*“ (Obrození). Uspořádal v únoru v místnostech university Štěpána Batoryho přednášku prof. M. Massonius-a na téma: „Problém Unie s polskou církví pravoslavnou v době přítomné.“ Debaty se účastnili také zástupcové pravoslavných Rusů. Přednášející projevil naději, že k jednotě dojde, poněvadž je to věc Kristova. Zatím ovšem hrozí pravoslavné církvi v Polsku rozkol s pravoslavnými Ukrajinci. A také poslední její *sjezd varšavský* vyvolal mnoho nespokojenosti ve vlastních řadách. Na kresách (na pohraničí) opakují se také případy, že kněží pravoslavní straší lid nepravdivými

obavami, že katoličtí biskupové pomocí policie později všechny uniaty zlatinisují!

Misiijní ústav OO. jezuitů východ. obřadu v *Albertyně* trpí velice hmotným nedostatkem. Ve stanici *Synkowiczach* nemají ani všech bohoslužebných knih, nemohou si vydržovat „psalomščíka“ (zpěváka) a mají pouze jediný ornát, který denním užíváním brzy se zničí. Horší je, že taková bída, poškozující důstojnost katolic. bohoslužeb, poškozuje i úctu pravoslavných k církvi katolické! Což vymřela už mezi katoliky obětavost pro čest a slávu Boží?

Řecko-katolickým kněžím je ztížen přístup do Polska. Polské konsuláty u nás a v Jugoslavii nesmějí dát pasové visum žádnému řeckokatolickému knězi k zájezdu do Polska; třeba je požádat o dovolení až k ministerstvu do Varšavy. Takový postup *katolického* Polska ovšem nepřispěje nijak k žádoucímu sblížení mezi oběma řeckým a latinským!

Tři vesnice pravoslavné sjednotily se s církví katolickou. Horlivá práce děkana východního obřadu slovanského O. Alex. Pelipenko, z luké diecése, mezi bývalými uniaty v obcích: Dubieczno, Rokita a Lutki v okrese kovelském přinesla radostné ovoce. Až na několik málo rodin vrátili se pravoslavní obyvatelé těchto obcí v počtu půltřetího tisíce duší k vše svých otců, k církvi katolické, východně-slovanského obřadu. A nyní (13. dubna) podali na ministerstvo do Varšavy žádost, aby jim byl také dán jejich dosavadní kostel v Dubiecznu, poněvadž byl zbudován za peníze stržené za prodaný starý kostel uniatský.

Blahoslavený Ondřej Bobola, o jehož svatořečení jednají Poláci s Římem, byl horlivým misionářem ve východních krajích Polsky v 17. století a zvláště na Litvě získal mnoho rozkolníků pro církev katolickou. Vytrpěl velmi mnoho pro svoji víru a její obranu. Ač jeho tělo, poseté nesčetnými ranami, uloženo bylo přes 40 let ve vlhké kostelní kryptě v Pińsku, zůstalo přece až dosud neporušeno. Nachází se nyní v Římě v jezuitském kostele „Al Gesu“, ale bylo už také v mocí bolševiků, kteří je roku 1922 dokonce dali přenést do hygienického musea v Moskvě, aby prý „zabránili

vykofistování lidových předsudků". Pod nátlakem však veřejného mínění jak katolíků, tak i pravoslavných vydala přece bolševická vláda ostatky blahoslaveného Ondřeje Boboly papežskému delegátu, který je dovezl do Říma. Odtud mají být při vhodné příležitosti — snad při svatořečení — vráceny polské vlasti.

Z JUGOSLAVIE

Jubilejní lidovou pout na Velehrad ohlašuje také odbor ACM, v Zagrebu v tytéž dny, kdy připutují k nám Slovinci zvláštním vlakem z Lublaně. Pout potrvá od 12. do 17. srpna a také Hrvaté navštíví Slovensko i Prahu.

„Nacionalismus a katolicismus sv. Cyrila a Metoda.“ Toto téma akutní pro nábožensko-národní poměry jugoslávské probírá v 2. čísle letošního ročníku hrvatské „Bogoslovské smotry“ (str. 129—153) dr. Fr. A. Guberina. Letošní svatocyrilské jubileum oživilo totiž nejen mezi katolíky jugoslávskými, nýbrž i mezi pravoslavnými památky sv. bratří soluňských. Ale zatím, co na katolické straně život, dlel i význam svatých apoštolů slovanských jsou věčně osvětlovány novým světlem vědeckých poznatků (viz na příklad práce dra Grívce), úsudky z kruhů pravoslavných i v oficiálních projevech časopiseckých (viz na příklad Porenta, „Glasnik Srpske Pravoslavne Patriaršije“, r. III. br. 10), utkvívají na staré frazeologii nacionálně-pravoslavné, která naprosto nedbá dějinné pravdy. Dr. Guberina snaží se ve svém pojednání ukázat, že církev římskokatolická je onou náboženskou společností, kterou v lůně slovanských národů založili sv. Cyril a Metoděj. Správně pochopená katolická myšlenka nijak neznemožňuje uskutečnění onoho velikého ideálu soluňských misionářů: *aby Slované, sjednocení v jednom svazku víry, zůstali také kulturně a národně svoji, svérázní*. Pojednání je připsáno na oslavu 1100. výročí narození svatého Cyrila!

Náboženskou výchovu katolic na středních školách jugoslávských stěžoval dosavadní disciplinární řád (čl. 9. z doby ministerstva Pribičevićova), který připouští, že žák nemusí se účastnit náboženských úkonů (mše sv., exhorty atd.). Odstranění tohoto člár

ku disciplinárního řádu domáhají se katecheté hrvatští i slovinští. S posledního sjezdu v Lublani (30. března) poslali slovinští katecheté do Bělehradu v této otázce důrazné memorandum.

Katolíci hrvatští stěžují si veřejně na to, že bělehradská vláda podporuje odpadlické hnutí starokatolické (Marko Kalodera), které ani počtem ani svým významem nijak nevyniklo a nevyniká. V Mostaru na příklad rozhodili „Kaloderáši“ spoustu protikatolických letáků, plných urážek církve a svatého Otce, když však katolíci odpovíděli svými letáky, byly tyto obranné letáky úředně zabaveny. Poslanec dr. Hohnjec podal interpelaci na ministra spravedlnosti, žádaje zakročení vlády proti nezákonnostem starokatolíků.

Jubilejní pout svatocyrilskou do Říma vykonají letos Hrvaté ve dnech 19. až 27. května. Na hrobě svatého Cyrila v Římě chtějí děkovat Bohu za dar katolické víry.

Dne 1. května t. r. byl posvěcen nedávno svatou Stolicí jmenovaný první katolický biskup v Subotici, msgr L. Budanovič. Světitelem byl papežský nuncius msgr Pelegrineti, asistovali zářebský arcibiskup dr. Bauer a djakovský biskup dr. Akšamovič.

V Bělehradě konal se od 11. do 16. dubna t. r. druhý mezinárodní sjezd pro studium byzantských dějin a vzdělanosti. Poněvadž slovanský východ stýkal se svými světskými i církevními dějinami s říší a církví byzantskou — slovanští věrověstové sv. Cyril a Metoděj přišli právě z Byzance (= Cařihradu) — je pochopitelná veliká účast zvláště učeného světa slovanského na tomto mezinárodním sjezdu byzantologů. Prostranná dvorana nové university bělehradské, byla účastníky naplněna do posledního místa; na galerii poslouchala universitní mládež jugoslávská. Zástupci jednotlivých národů byli nadšeně uvítáni v zahajovací schůzi, zvláště proslov Bulhara Jordana Ivanova vzbudil živé ovace. První pozdrav přednesl biskup d'Herbigny, ředitel Papežského ústavu římského. Dovedl s jemným taktikem odpovědět na zahajov. proslov předsedy přípravného odboru, prof. Radonjiče, který příliš zdůrazňoval protivu

Říma a Byzance a sv. Cyrila a Metoděje označoval jako zástupce byzantského pravoslaví. Biskup d'Herbigny se zmínil mezi jiným o tom, že našel v klenotnici vatikánské drahocenný kříž srbského krále Štěpána Nemanje, který svědčí o přátelských vztazích mezi křesťanskými národy. Také sv. Cyril a Metoděj jsou velcí představitelé křesťanské jednoty. Jménem sv. Otce pozdravil pak msgré d'Herbigny přítomného krále srdečným „Zivio!“ Vystoupení zástupce sv. Otce bylo velmi šťastné a získalo mu opravdové sympatie krále i mezi učenými účastníky sjezdu, na jejichž žádost musel msgré d'Herbigny v hlavním zasedání sjezdovém, dne 13. dubna, přednášet mimo program o vatikánském kříži krále Štěpána Nemanje. Jakožto znalec dějin cyrilometodějských podal ve své přednášce též obšírné vysvětlení římského pobytu sv. bratří, zdůrazniv jejich zásluhu o jednotu obecné církve. — Všech přednášek bylo přes 100 a vyjdou ve zvláštní knize nákladem srbské akademie věd. Ruským učencům, prof. Šestakovi a Ajnalovi, nedovolila bolševická vláda účast na sjezdu, poslali tedy psané referáty. Po ukončení sjezdu odjeli účastníci do jižního Srbska, podívat se na umělecké a dějinné památky staré srbské slávy. Pro katolické účastníky sloužil msgré d'Herbigny v jidelním voze rychlíku mši sv. Příští sjezd byzantologický bude se konat r. 1930 v Athénách a pak r. 1933 v Sofii.

Z NĚMECKA

Misie v Brémách. Na prosbu českého vystěhovaleckého faráře u sv. Rafaela v Brémách msgrá *Fr. Prachar* i na žádost tamějšího městského faráře u P. Marie dra Langa, v jehož farnosti bydlí přes 70 českých rodin, rozhodl se Ústřední ACM poslat českého kněze na misijní pobožnost k milým krajanům, Laskavostí vdp. provinciála řádu Tovaryšstva Ježíšova uvolněn byl P. J. Bartoník ze svatého Hostýna k tomuto poslání. Dne 3. května ukončil pobožnost v Brémách a odejel odtud ke krajanům do Delmenhorstu. Poněvadž také v sousedním Holandsku v okolí Sittardu je česká kolonie, která si přála českého misiónáře, navštíví P. Bartoník i krajany

holandské. Jak nám právě píše z Brém, přinesl svou návštěvou krajanům mnoho radosti, za níž vzkazují do staré vlasti naši bratři i se svými duchovními správci tisíce upřímné pozdravy a díky.

Porýnská misie krajaňská. Münster-
ský biskup Johannes, v jehož diecézi žije mnoho českých dělníků, obrátil se na olomuckého p. arcibiskupa dopisem ze dne 25. dubna t. r., v němž píše: „Vaše arcibiskupská Milost dala nejdobrotivější p. kaplanu *Glosovi* z Prostějova třinečelní dovolenou k pastorači Cechů, bydlících v diecézi münsterské a v sousedních krajích. Pan kaplan od sv. Gabriela z Dulsburgu, P. Theisselmann, podává mně o tom zprávu: Pan kaplan *Glos* pracoval dosud s dobrým výsledkem na pěti místech, Čeká ho však kromě v Ickern a Rauxel ještě práce v Ahlen, Bottropu, Brassertu u Marlu, v Hochheidě, Lintfortu a v Horstu. Poněvadž také všude musí osobně navštívit své krajany, nedostačí k tomu naprosto jen ty tři týdny původně povolené. A přece je velmi potřeba, aby byla dána Cechům příležitost k svaté zpovědi, poněvadž se — jestliže se vůbec zpovídají — tož skoro výhradně v mateřtině se zpovídají.“ K prosbě p. kaplana Theisselmann, který se zdejšími Cechy udržuje živé styky, jich se podle svých sil ujímá a poměrům dobře rozumí, připojují se i já a prosím Vaší Milost, aby ráčila nejdobrotivější prodloužití dovolenou p. kaplana *Glosa* až asi do 22. května. Rád bych již nyní Vaší Milostí co nejsrdečněji poděkoval za uvolnění duchovního správce z tamější arcidiecése, čímž bylo možno poskytnouti katolickým českým vystěhovalcům, žijícím zde v západním Německu, pomoc a útěchu v jejich duchovních potřebách. Zároveň smím snad vyslovit i prosbu, aby Vaše Milost i v pozdějších letech k nám posílala misiónáře k pastorači českých katolíků.

Vaší Milostí nejoddanější

† Johannes,
biskup münsterský.

Pan arcibiskup olomucký odpověděl na tuto žádost prodloužením dovolené P. *Glosa* až do konce května, aby započaté dílo plně mohl dokonat.

Z FRANCIE

Paříž. Ruští katolíci v Paříži, jichž

počet stále roste, budou mít co nedívat se pro svůj obřad vlastní kostel, který bude zasvěcen svatému Cyrilu a Metodovi. Správce jeho má být msgré Evreinov, tajemník nunciatury. (A. R.)

Casově důležitý věstník „L'Union des Eglises“. Sjednocení církvi. Sjednocení církvi není pouze záležitostí slovanskou anebo československou. Již po mnoho let budi zájem širší a dalo podnět k založení velkého počtu časopisů a organizací, otázce té věnovaných. Jest zřejmo, že si „Acta Academiae Velehradensis“ i časopis „Apóstoli svatých Cyrila a Metoděje“ zachovává jak své dobové prvenství, tak i dokonalé pochopení cíle a vhodně volný postup. Jest ke cti zemím československým, že právě z nich vyšel podnět v tomto směru. Vedle toho zřízeny nové časopisy, které se snaží siriti toto hnutí. Anglikani pracují k tomu, aby získali pravoslavné na Východě. Vydávají čtvrtletní věstník „Christian East (Křesťanský Východ)“, řízený anglik. Rev. kanov. A. Douglasem. — Časopis ten vykládá jejich stanovisko, vyličuje jejich snahy. Katolíci nezůstali pozadu, Benediktini z Amay-sur-Meuse v Belgii právě založili „Irenikon“. (Irenskými byly původně zvány spisy, mající za účel odklizení spory církevní v nejstarších dobách křesťanských.) Velký časopis evropský, propagující tuto myšlenku, založený roku 1922, jest vydáván v Paříži (5. rue Bayard Paris Ville). Nazývá se „L'Union des Eglises“. — Řídí jej P. David Lathoud, řádu augustiniánu Nanebevzeší Panny Marie, který přijel letos konat postní kázání pro francouzskou kolonii v Praze. Věstník jest obsahu vědeckého i literárního a uměleckého, má zpravy, čerpané z nejlepších pramenů. Jsou v něm vždy důležitá poučení o životě církvi východních, jako Ethiopie, Egypta, Palestiny, Malabaru, Syrie, Mesopotamie, Turecka, Recka, Bulharska, Rumunska a Jugoslaviie. Podává zprávy o sjezdech, konaných na Velehradě, v Lublani i jinde, kamž vždy vysílá svého zástupce. Zajímá se zejména o hnutí pravoslav.-katol., které se nyní jeví mezi vystěhovalými Rusy, hlavně v Paříži a v Berlíně. Znamenává minění předních anglikánských prelátů ve směru sjednocení, rovněž i interkonfesionelních sjezdů ve Stockholmu, Bernu a Lausanně. Na přední

straně přináší vždy podobiznu některého z vysokých svých protektorů; jest mezi nimi J. Em. kardinál Dubois, arcibiskup pařížský, J. M. msgr. Baudrillard, rektor pařížského Institut Catholique, msgré Terzian, patriarcha katolíku armenských, msgré Michal d'Herbigny lov. J. V časopise tom jsou uverejňovány historické články, úvahy o východní liturgii a hudbě, o náboženských vědách a psychologii, o byzantské ikonografii, archeologii a umění. K tomu jest připojeno hojně umělecky provedených vyobrazení. Každé číslo má 32 strany osmerky. Předplatné jest poměrně nepatrné; 12 Kč ročně. Možno adresovati přímo na: Monsieur le Directeur de „L'Union des Eglises“ 5. rue Bayard, Paris Ville.

Z RUMUNSKA

Katolický život v Rumunsku nese důsledky neupraveného poměru mezi církví a státem. Uprazdžené stolce biskupské se neobsazují, stejně jako ani na místa katechetská neustanovuje vláda nových sil, ačkoliv je výuka náboženská závazna. Jedná se sice už čtyři leta o uzavření konkordátu s Rumem a v nejruznějších obměnách byly už vypracovány návrhy takové donody se svatou Stolicí, ale dosud zustalo jen při návrzích. Ministr vyučování a kultu, pravoslavný Golis, není přízniv katolické církvi, ale ani Rum nespěchá, poněvadž bude třeba řešit velmi choulostivé otázky národnosti i církev. mensin (Ukrajinců v bukovině, unitů rumunských a Maďarů v Sedmihradsku i jejich církevního majetku). Ačkoliv je pravoslavi náboženstvím státním, panujícím, přece vyvolaly poslední přátelské styky Rumunska s Itálií právě v pravoslavném tisku zajímavou otázku, proč jsou vlastně a mají být Rumuni vyznáni pravoslavného, když patří k národům románským, které jsou katolickými. Slabost rumunského pravoslaví zavazuje značně pravoslavné kněžstvo samo nízkým stupněm svého vzdělání a pak ihostejnosti v duchovní správě — tak na příklad bohoslužby konají se toliko v neděli. Lid pravoslavný — zanedbávaný svými pastýři — stává se pak snadno obětí čilé agitace amerických sekt protestantských, které jako všude jinde — mají k dispozici bohaté prostředky hmotné. Mezi

katolíky horlivě působí OO. *františ-
táni*, kteří mají v Rumunsku svůj no-
viciát, na studia však posílají své kle-
riky do Říma. OO. jesuité zakládají
samostatnou provincii rumunskou. Jsou
usazeni nejen v hlavním městě Bu-
kurešti, ale i v Černovicích (v Buko-
vině) a v Sedmihradsku, kde otevře-
li nedávno i noviciát s právem přijí-
mat kandidáty obojího obřadu, latin-
ského i východního. Staly se také po-
kusy uvést OO. basiliány do Rumun-
ska pro katolické unity rumunské, ale
záležitost tato naráží na překážky
politické.

Z AMERIKY

Americká dobročinná společnost pro
Blízký východ (American Near East
Welfare Association) pod vedením je-
suity P. *Walsh*e, někdejšího vůdce pa-
pežské pomocné mise pro hladovící
Rusko, zorganizovala už ve Spojených
státech severoamerických přes milion
katol. a odevzdala svatému Otci ve
výroční den jeho korunovace (11. ú-
nora 1927) milion dolarů (rovná se
33 milionům Kč). Dalším krokem ve
spolkové její činnosti je výzva na vše-
chny katolické koleje a university ve
Spojených státech, aby každá z nich
počátkem nového školního roku na
podzim 1927 aspoň dvě volná místa
(scholarships) dala k dispozici mla-
dým Rusům. Mladé studenty ruské
vyberou diplomatičtí zástupcové svaté
Stolice v jednotlivých zemích. V nej-
blíže době bude zvláštní den věnován
propagandě A. N. E. W. A. (dobro-
činné společnosti pro Blízký východ)
mezi studujícími na katolických kole-
jích a universitách. — Katolíci ame-
ričtí nedělají nic polovičatě! Za je-

den rok milion členů pro dílo sv.
jednoty z 20milionového počtu všech
katolíků! Katolických Slovanů jest
jistě víc než 20 milionů; kdy dosáhne
nás spolek unionistický ACM mili-
onu členstva? Katolíci američtí uká-
zali, že je to možné! Jen třeba chtít!

Z EGYPTA

Při ústí řeky Nilu v Africe
mezi 4 půl milionem obyvatel žije asi
125 000 ro-*bo*lných Koptů. Jsou nábo-
žensky velmi zanedbávání od svých
krejčí a proto ujmá se mezi nimi sil-
ně propaganda amerických presbyteri-
ánů. Ti mají dost peněz, aby stavěli
školy, nemocnice, lékárny, knihovny,
aby vydržovali katechisty, rozdávali
knihy a brožury a tak šířili svoje
sektářské učení. Katolíků je v tomto
kraji asi 25 tisíc. Duchovní péči o ně
vedou francouzští misionáři z lyon-
ského misijního semináře. Mši svatou
slouží v obřadu koptickém. Ohniskem
apoštolské jejich práce je škola. Na
večerní pobožnost přicházejí nejen žá-
ci, ale i dospělí a rodiče dětí. Tu je
příležitost nejlepší k náboženskému
poučování. Náklad na tuto misi kat-
olickou v Egyptě nese Východní kon-
gregace přispívající ročně 20.000 lir.
To ovšem stačí sotva na vydržování
tří misionářů! Od dětí školních ne-
možno požadovat žádných poplatků
jednak pro jejich chudobu, jednak pro
nebezpečí, že by je pak zlákali ame-
ričtí bohatí sektáři do svých škol, kde
všechno je zdarma. Rozkolní Koptové
v Egyptě po celá staletí bránili se
houževnatě mohamedanismu a nyní
zanedbaní od svých pastýřů, stávají se
kořisti bohaté propagandy americké!

Lidové knihkupectví Ignác Hofirek, Olomouc.

Dodá: Veškeré literární novinky, zvláště knihy záhavné, poučné, náboženské
(misály, breviáře, codex atd., vše nejnovější vyd., divadla, hudebniny. Je-
diné lidové knihkupectví v olomoucké diecési! Poznačte sobě adresu!

Prapory, korouhve, baldachýny, pluviály, antipendia, kasule vyrábí odborný
závod

M. Nedomová a spol. v Olomouci.

Kalichy, ciboria, svícny, církevní nádobí, obrázky, růžence, kadidlo.

OLTÁŘE, SOCHY, JESLIČKY,

a ostatní vnitřní zařízení chrámová a jeho opravy pečlivě a levně provádí absolvent státní školy řezbářské

Mořic Studeník v Krásně nad Bečvou,

odborný závod pro umělecké práce kostelní a dekorační.

KNĚŽSKÉ ODĚVY zhotovuje za nejlevnější ceny

František Špunda, seminární krejčí v Olomouci

(naproti semináře).

Stále na skladě: plátěné a celuloidové kolary, birety, náprsenky
za nejlevnější výrobní ceny.

Akciový parní mlýn ve Slatinicích u Olomouce

vyrábí nejlepší druhy pšeničných a žitných mouk a dodává je
zákazníkům z celé střední Moravy. Obraťte se s důvěrou na
naš solidní závod. Telefon: Slatinice 2. Stanice: Slatinice.

Mezihoří díl II.

Napsala Vlasta Javoříková. Druhá část „Mezihoří“ odehrává se na dálné Sibiři. Myslivo Křemen setkává se na Sibiři s legionáři, mezi legionáři vyniká učitel Kolka. V navstávách bořích Křemen padl. Umráje. těžce se loučil s Ladou, zanechanou ve vlasti. Legionáři prožívali pak děsné chvíle, jsou pravými pannci. Též Kolka vyrval osud dívku, šlechtinou a vzdělanou Rusku, do níž se vášnivě zamiloval. Stran 216, cena Kč 14.20. Odběratelé našeho listu obdrželi velkou slevu. Posílá nakladatelství Frant. Šupky v Hradci Králové.

Krupobitní pojištění

provádí nejvýhodněji a nejlevněji

Národní pojišťovna,

nkc. spol.

v Brně, Kobližná ul. 1.

Jediná nekartelovaná pojišťovna!

Veškeré odbory pojišťovací!

Jediný katolický ústav!

Všechny tiskopisy

pro jednotlivce, spolky, druž-
stva, nakladatelství, banky,
záložny, továrny atd.,
ve vkusné úpravě,
rychle a levně
dodá

Varhany

harmonia, píana, prospektní píšťaly
a veškeré hudební nástroje

nejlevněji a nejrychleji dodá první
česká firma na Moravě (založena
r. 1862)

M. Strmiska a F. Imrich,

Uh. Hradiště.

Rozpočty zdarma a franko.

*Lidová tiskárna
v Olomouci*

Lidové závody tiskařské a na-
kladatelské, spol. s r. o.

Klášteří 12. Mlýnská 11.

Mešní vína:

ohnivá z ostrova „Visu“ zaručeně přírodní.
 „Vlašský ryžlink“, jemné, lahodné Kč 8-50 1 l
 „Biskupský ryžlink“, velmi jemné Kč 9-50 1 l
 „Biskup. výběrek Ia“ plně silné Kč 10-50 1 l
 „Cortese Fino“ spec. „zvláštnost“ Kč 12-50 1 l
 Tokajské kabin. vynikající jakosti Kč 16- 1 l
 Doporučuje veledůst. duchovenstvu a zasílá
 v sudech i v lahvích

ALOIS ČÍZEK, PRAHA XII.,

Americká 15.,

přísežný dodavatel mešních vín.

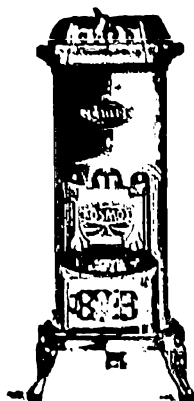
Majitel vinařského závodu v Humpolci.

Veškerá tato vína jsou v chemickém státním
 ústavě v Praze analysována, takže přírodní pů-
 vod jich jest odborně zjištěn.

K a m n a

K O S M O S

O L O M O U C 7 .

Založen 1865.

Podporujte katolický módní závod

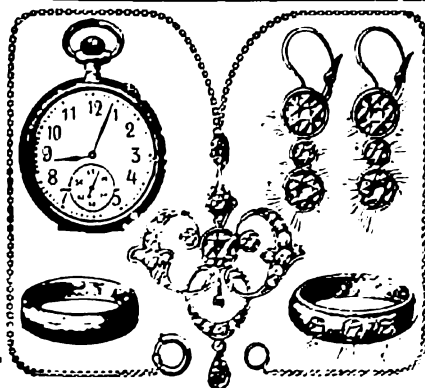
Richter & Hill,
Olomouc.

Dámské látky

Dámská konfekce

Koberce, záclony, pokrývky

v největším výběru a za nejlevnější pevné ceny.

Doporučujeme bezkonku-
 renční závod

Karel Murla

V OLOMOUCI, Anglická 29.

Bohatý sklad klenotů, zlatého a stří-
 brného zboží, hodiny od nejlac-
 nějších do prvotřídních. Vše pod
 písemnou zárukou. Odborná dílna
 pro veškeré správk.

Mešní roucha, korouhve,
prapory a církevní
náčiní

objednejte jen u fy

F. Stadník,

Olomouc,

Kadidlo — Koláry —

Opravy

Moravsko- slovenská banka

centrála v Olomouci.

Filiálky:

Bratislava, Brno, Hlučín, Hradec Králové, Opava, Praha, Šaštín, Uherský Brod, Zohor a Žilina na Slovensku.

Vlastní a svěřené prostředky
cca Kč 150,000 000 —.

Provádí veškeré bankovní a průmyslové transakce za nejvýhodnějších podmínek. Přijímá za velmi výhodných podmínek vklady na vkladní knížky a běžné účty. Dotazy zodpoví zdarma ředitelství centrály a filiálek.

Telefon Olomouc: 666 a 795.

Adresa telegramů: Moravoslovenská.

Lidové závody tiskařské a nakladatelské spol. s r. o. v Olomouci

vytisknou Vám každý tiskopis od nejjednoduššího až po nejvýpravnější dílo svědomitě v bezvadné typografické úpravě za přiměřenou cenu. Tisky, které z našich dílen vyšly, Vás o tom přesvědčí v plné míře. Návrhy a rozpočty zdarma.

SVŮJ K SVÉMU!

SVŮJ K SVÉMU!

POHOVKY-MATRACE

otomany, rolety a spací křesla koupíte nejlépe v I. českém závodě
u čalouníka

CHODĚRY V BRNĚ, Falkensteinerova 12.

Telef. č. 723/VIII.

Též na splátky.

Správky se přijímají.

Neopomeňte opatřit do své domácnosti pro náhlé případy
v noci poruch zažívacích (zvracení neb průjmu) osvědčený
bylinný výtažek

„*Vade mecum*“

zákonem chráněno

a litovali nebudele. Obdržíte v lahvi. ve všech lék., drogeriích
i zádruze neb u výroby „VADE MECUM“ DAŠICE Č.

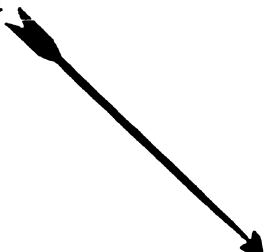
Hlas z obecnstva:

P. T. Váš díel. přípravek „Vade mecum“ se v mé rodině dobře osvědčil a proto jsem pře-
svědčen, že lentýž cestujícími vlakem či lodí co osvědčené „prophylacticum“ bude vyhledáván.

Dr. Vondrovič, Poděbrady.

Nejlevnější a
nejvkusnější
tiskopisy

dodává

kníhtiskárna
„S N A H A“
Fr. Olšovský
v Hranicích.

Nápoj milionů!

Levná cena, podmíněná velkou
vydatností, spojená s nedostiž-
nou jakostí, neobyčejná výživ-
nost, pro tyto vlastnosti jest

**pravá
Kathreinerova sladová káva
Kneippova**

jedinečným rodinným nápojem
k snídani a svačině, které jí zís-
kaly mezinárodního rozšíření!
Kathreinerova káva jest pravá
jen v původním balíčku s obra-
zem „faráře Kneippa“.

Nikdy volně vyvažovaná.

APOŠTOLÁT

sv. Cyrila a Metoda pod ochranou bl. Panny Marie

Ročník XVIII. Červen—Červenec 1927. Číslo 6. a 7.

V tomto znamení —- buďte pozdraveni!

(Ke dnům sjezdu unionistického na Velehradě.)

(Obraz Matky Boží velmi uctíváný na Východě pode jménem „Znamenie“.)

Znamení veliké se ukázalo na nebi.

*Zahlédl je Prorok osvěcený Duchem o staletí dříve,
než uzrálo ještě do plnosti časů.*

*A prorocké slovo nadějí všem uzkvetlo,
kteří si ji nesli až od prahů ráje
v protoevangeliiu.*

*„Ejhle, Panna počne a porodi Syna,
bude jeho jméno zváno Emmanuel,”
v naší řeči znamená to: Bůh je s námi.*

Znamení pak velké zjevilo se zemi!

Bohorodička!

*A kdykoliv potom i za věků spásy stmívaly se smutné duši obzory
nad cestami bludných, rodin, národů,
znamení to velké zářilo vždy jasně pro zem na nebi!*

Panna Maria!

*K Ni tam na Západě v přitmi katakomb
k Orantě své mocné upírali zraky vydědenci země,
kterým ruce Jeji rozepíaté k nebi
otvíraly náruč posvěcenou Bohem.*

*Ji svou Matku, Božím Synem požehnanou,
ctili na Východě za znamení spásy,
„Presvjatae Bogorodicy Znamenie”*

Panno bez poskurny! Roditelko Krista!

*Rozepni Svou náruč a zavolej k Synu rozptýlené děti,
především ty slávké, jimž jsi byla vždycky svatým znamením!*
—a.

K V. unionistickému sjezdu na Velehradě.

M. Smolová.

Za krátkou dobu uvitá národ náš uprostřed své země hosty kongresu unionistického, jehož úkolem bude pokračovat ve studiu vážné a pro nás nesmírně důležité otázky: sjednocení Slovanu u víře. Vážnost této otázky a její dalekosáhlý význam pro nás dává tušiti, že hosté kongresu budou u nás přijati s nadšením a radostnou nadějí. Sjezd a jeho práce prospějí myslence svaté jednoty už tím, že účastníci — odborníky poučení — stanou se doma, ve svých národech, apoštoly jednoty království Kristova na zemi!

A věru, že bez poznání a pochopení unionismu není plodná práce pro něj vůbec možná. Na prvním poválečném sjezdě unionistickém roku 1922 zvěčnělý biskup košický Fischer-Colbrie, mluvě o tom, čeho je shromážděným pracovníkům o unii nejvíce třeba, pronesl na prvním místě památné slovo: *znáti*. Tím naznačil, že jednou z nejdůležitějších věcí pro unionismus jest *poznání a pochopení jeho snah*. Slovo jistě pravdivé, o němž bychom měli uvažovat častěji, zejména však nyní, v předvečer sjezdu unionistického.

A co je nám třeba znáti? Na prvním místě vůli a zájmy Boží, ježto unionismus je zájmem samého Spasitele. K tomuto poznání však dojdeme jenom pravou věrou a životem dle ní, čili živou věrou. Nám však namnoze taková živá víra chybí. Nazýváme se sice velmi rádi věřícími katolíky a velká část národa našeho svoji víru také ústly vyznává! Přes to však nemůžeme tvrditi, že by to byla vždy víra živá. Proč? Protože skutečnost, která nám staví před oči hrůzný obraz náboženské chudoby všech tříd a stavů národa našeho, mluví něco zcela jiného. Mluví a ukazuje, že máme u nás dosud celé legie tak zv. matrikových katolíků, že máme u nás dnes asi 30 náboženských sekt, jež z odpadů vznikly a z odpadů chtějí rust! Jsme si vědomi této velké bídy? Nezavíráme před ní často oči? A přece jenom živá víra pochopí záměry Boží, a porozumí i velké myšlence sjednocení, v jejíchž službách jsou mezinárodní sjezdy velehradské. Pěstujme tedy živou víru nejprve u sebe samých!

„Vira beze skutku jest mrtva.“ Dějiny nám dosvědčují, že se křesťanství daleko více šířilo příkladem života v Bohu zakotveného a proto šťastného nežli snad výmluvností kazatelů evangelia. To je spolupráce na sjezdě unionistickém i těch, kteří se ho nemohou účastnit.

„Na skutky naše hleďte a pak sudte naši víru.“ Kde není skutků, tam není také živé víry, a kdo sám nemá živé víry, nemůže ji oživit jiných. Ten také nemůže pracovat o sjednocení.

Sjednocení, jak napsal Julius Langbehn, jest více věcí náboženského charakteru. Chtěl tím říci asi toto: špatný charakter katolíků je jednou z hlavních překážek sjednocení. Ale i na druhé straně: úpadek náboženského života u bratří odloučených nepovede ke sblížení, nýbrž odcizení vzájemnému, poněvadž kdo s Kristem neshromážďuje, ten rozptyluje! A odkud odjinud nežli ze živé víry může vyvěrat ona zázračná síla, která umí odstraňovat i krvavé hněvy nepřátel, neřku-li tedy nedorozumění lidské, ona obětavá, hrdinná láska křesťanská! Dělal pravdu známý pracovník v otázce unionistické, P. Pribilla T. J., profesor na Ignácově koleji ve Valkenburgu v Holandsku, když ve svém díle: „Um die Wiedervereinigung“ („O znovusjednocení“) napsal: „Naše doba vykazuje pozoruhodný nedostatek osob zanicených opravdovou láskou, kterým je dáno chápat život jiných duší a jež dovedou uchvátit, protože samy jsou zaniceny.“

Tajemstvím úspěchů největších apoštolů dobré myšlenky byla právě jejich nadšená, Bohem živěná láska. Ohniskem takového nadšení chce býti unionistický sjezd.

Církev dle věhlasného kazatele francouzského Lacordaira stala se společností duší láskou Boží. A všude, kde jest láska Boží, jest Ježíš Kristus, a kde jest Ježíš Kristus, jest církev s Ním. Kdo Boha vždy miluje, jest živým úděm této církve.

Církvi však nenáleží jenom duše láskou Boží zanicené, ale také hříšníci, které Ježíš Kristus tak vřele miloval, a kterých nikdy ze své společnosti nevyklučoval. Ani těch, kteří se Jemu pod křížem rouhali, a Jeho Božství upírali, nedovedl nenávidět, naopak, miloval je tak, jak

jen matka dovede své dítě milovat. Věrna zásadám a příkazu svého Mistra, chová i církev hříšné a pobloudilé v hloubi svého nitra. Proto ani my, katolíci, živí údové této církve — těla Ježíšova, nesmíme jich vylučovat ze své lásky.

Na sjezdě unionistickém kromě učených přednášek, jež přispívají k poznání pravdy a k oživení katolické víry, konají se denně pobožnosti k eucharistickému Spasiteli, při nichž naše srdce přichází k svému slovu lásky.

V ty dny vroucněji než kdykoliv jindy zní svatyní velehradskou prosba Otčenáše: „Přiď nám království tvé!“ A jsme přesvědčeni, že k těmto modlitbám živé víry a křesťanské lásky připojí modlitby svoje tisíce přátel myšlenky sjednocení. Budou duchem přítomni na Velehradě a budou spolupracovat na dobrém díle svatě jednoty.

A této velké, vpravdě mezinárodní obci křesťanské, sjednocené ve víře a lásce Kristově, přejeme na přímluvu bl. P. Marie a svatých Cyrila a Metoděje z hloubi duše Božího požehnání!

Prosíme vroucně čtenáře našeho časopisu, aby porady sjezdu unionistického horlivě podporovali denní modlitbou za jednotu církve a sv. přijímáním!

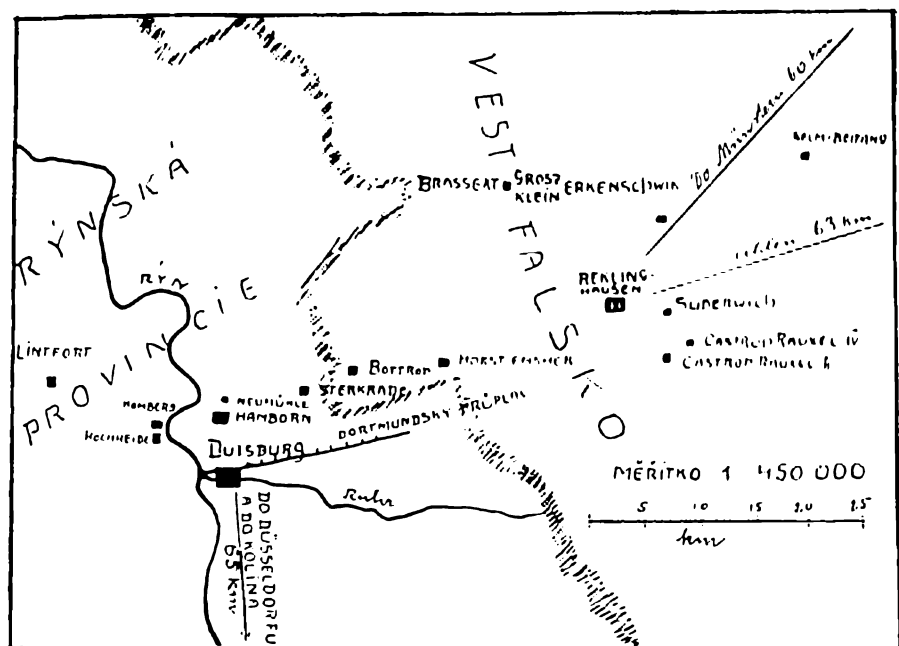
České kolonie v Porýní a Westfalsku.

A. Glos.

Čeští vystěhovalci v Německu zůstali z větší části katolíky, ač jsou tu podmínky daleko těžší nežli ve vlasti. Jednou obtíží jest němčina. Staří ji nerozumějí a proto nemohou slyšet ani slovo Boží a nemohou se zpovídat. „My nerozumíme,“ řeknou vám, „a proto do kostela nejdemo“. Přece však jádro je katolické a čeká na českého kněze, aby je očistil a posílil pokrmem slova Božího a tělem Páně. Skoro každý rok je sem poslán český kněz. Při letošní sv. misi jsem navštívil tyto kolonie (viz mapku toho území!): Hamborn-Neumühle se 44 českými rodinami; Suderwich, se 57 čes. rod., Erkenschwik se 78 čes. rod.; Selm Beifang se 56 čes. rod.; Castrop-Rauxel IV. (Ickern) se 35 čes. rod.; Castrop-Rauxel II. (Slováci) se 24 čes. rod.; Ahlen se 134 čes. rod.; Recklinghausen se 56 čes. rod.; Brassert se 42 čes. rod.; Horst-Emscher s 15 čes. rod.; Bottrop (Moravci), asi 200 čes. rod.; Lintfort se 82 čes. rod.; Hochheide se 117 čes. rod.; Hornberg s 11 čes. rod.; Sv. Hypolit u Horstu se 17 čes. rod.; Sterkrade se 36 českými rodinami. Celkem tedy 1004 českých rodin.

Nejsou to ovšem všechny rodiny. Čechů je v tomto průmyslovém kraji daleko více. Ale jsou roztroušeni po různých místech a hledání jich by vyžadovalo více než dvouměsíční doby. Nejlépe by se duchovní správa Čechů provedla tím, kdyby byl ustanoven zvláštní kněz, jenž by ve Vestfalsku bydlel, všechny české katolíky s podporou konsulátu

vedl v záznamu a častěji za rok je navštívil. Takovou zahraniční du-
chov. správu v Německu mají Poláci a Jihoslované. Čechové před vál-
kou měli zde P. Voňavku. Škoda, že padl ve válce tento obětavý kněz.
Ještě podnes ho Čechové rádi vzpomínají a jeho podobiznu vám tesk-
ně ukáží! Znamená-li osobnost v duchovní správě mnoho, pak to byl
P. Voňavka, jenž svojí osobností udržoval mezi českými katolíky v Ně-
mecku nejen víru, nýbrž i řeč. Zakládal české spolky, organisoval di-
vadla, vycházky, pouti, přednášky, vyřizoval krajanům různé úřední
listiny, kázal, mluvil, těšil, bavil — byl všem vším.

Území Porýnska s českoslov. kolonisty.

Než vzpomínají naši milí krajané i jiných čes. misionářů. Každá ná-
vštěva znamená posilu nebo aspoň probuzení. Každá debata se vtis-
kuje a nutí k opětnému uvažování. Každá vzpomínka osvěží. Tak
i naši Čechové vzpomínají a těší se na opětnou návštěvu příští rok.

Eucharistie a jednota církve.

Msgr. Alf. Pryč.

Beze mne nemůžete nic učiniti," pravil Kristus, to jest bez mí-
losti Kristem zasloužené a Duchem sv. poskytované. Platí to o kaž-
dém bohumilém skutku a tím více o díle tak velikém jako jest
sjednocení církve. Je v tom obsažena veliká část onoho ohromné-
ho úkolu, který vyjádřil Papež Pius X. svým heslem: „Obnovit

všecko v Kristu." Poukázal při tom na Eucharistii: „Tam je zdroj obrodu!“

Tu nerozhodnou pouze přirozené prostředky, jako bohovědecké disputace, nebo praktické organisace a politické vlivy či peníze. Všeho toho musí býti použito, jak jen možno výdatně, ale účinek přijde z nadpřirozené milosti a tu musíme si v y m o d l i t i a z a s l o u ž i t i.

Nutno se modliti, aby nám dal Bůh poznati, jakých prostředků jest se nám chopiti, aby práce naše byla co nejúčinnější. Nutno se modliti, aby se probudila v nás obětavost opravdu apoštolská pro myšlenku sjednocení. Nutno se dále modliti i proto, aby národové bloudící poznali a uznali svoje poblouzení a pocítili touhu navrátit se k pravé matce, kterou opustili neb od které byli odloučeni.

A nejúčinnější modlitbou je právě modlitba eucharistická, kde se více než jinde modlíme ve spojení s Kristem a skrz Něho. Kněží a věřící měli by často, ba při každé mši svaté prositi o pomoc Boží pro naše lidské snahy o jednotu. Pro kněze je snadno pamatovati na to při první modlitbě před sv. přijímáním, která prosí o mír a jednotu církve. Věřící zase po sv. přijímání, když sami jsou spojeni s Kristem Pánem, mají nejvhodnější okamžik, na též úmysl se modliti.

Prosíce o jednotu víry v křesťanských národech, nemysleme však pouze na národy bludem a rozkoem církvi odcizené, nýbrž i na bezvěrce a odpadlíky v našem národě. V Anglii, Francii, Belgii, v Německu, v Polsku a jinde jsou sdružení horlivých duší, dítek i dospělých, kteří obětuji často mši sv. a sv. přijímání a modlí se úsilovně o návrat svých pobloudivých krajanů do církve svaté, aby celý národ byl spojen věrou s církví a s ostatními národy křesťanskými. Jak by toho bylo třeba též u nás, aby náš národ český přemohl onu odstředivou sílu, která jej odvádí od božského střediska jednoty, katolické víry a církve — od Říma a tím od pravého Krista.

Proto jest nanejvýš žádoucí, aby se u nás více pěstila úcta k nejsvětější Svátosti. Tu jest živý Kristus, jenž volá: „Pojďte ke mně všichni! Já jsem dobrý Pastýř, jenž i ty ovce, které se odloučily a bloudí, chce přivést do jediného ovčince.“

Je tu tentýž živý Kristus, který sám k první svoji oběti eucharistické připojil modlitbu za jednotu svého stáde. Eucharistií obnovuje denně posvátnou novozákonní obět za veškeré lidstvo a volá všechny ke svátostné hostině jako dítky jedné rodiny.

Při mši svaté tedy, po svatém přijímání a vůbec před svatostánkem jest místo a čas, kdy a kde se lze nejúčinněji modliti za zdar unionistických snah. Tu můžeme nejdůvěrněji volati ke Kristu, aby milostí svou žehnal všechny podniky a pokusy o sjednocení národu, když On sám svou obětí volá s námi k Otci nebeskému: „Otče, prosím, aby všichni jedno byli, i ti, kteří dnes bludně sice a neúplně ve mne věří, ale přece věří a touží po plné pravdě.“

Aby pak tato modlitba často vystupovala k nebesům a společným hlasem tisíců prorážela nebesa, žádoucí jsou veřejné, společné pobožnosti eucharistické: farní okrskové, diecéšní, národní. U nás nemůžeme se k nim nijak opravdově rozhnutí, ač jich potřebujeme stejně, ne-li více, než jiní národové. Potřebujeme jich tím více, máme-li, jak chceme, znamenati něco v díle unionistickém.

Při takových slavnostech eucharistických je krásná, protože přirozená, příležitost promluvit o unii a povzbudit věřící ke spolupráci. Kristus, dobrý Pastýř, poskytl svým ovečkám živý chléb své pravdy a svátostný chléb svého těla jako pokrm duše a praví k nim: „Mám ještě jiné ovce, které nejsou z tohoto ovčince; i ty chci získati, aby nezahynuly. Přiveďte je ke mně!“

V tomto eucharistickém osvětlení objeví se věřícím krása a význam unionistického díla. Poznají, že jejich součinnost v unionistické práci, jejich modlitba a jejich hmotné příspěvky jsou činem opravdu apoštolským, že pokračují v apoštolské práci sv. Cyrila a Metoděje. A kdo to pozná a má jen trochu dobré vůle, to jest živé víry, neodepře býti nějak pomocníkem v podniku tak vznešeném.

Krátce řečeno: Hnutí eucharistické a unionistické jsou pevně a přirozeně spojeny.

Kristus svátostný jest živý střed jednoty, Spasitel národů, Bůh na světě přebývající.

Sv. Eucharistie jest hlavní zdroj milosti, kterou možno docílití zdaru unionistických snah; tam si tu milost musíme vyprositi. Proto je žádoucí šířiti úctu nejsvětější Eucharistie a při veřejných a hromadných slavnostech eucharistických poukázati na souvislost obojí myšlenky: eucharistické a unionistické.

Slavností těchto použití k získávání členů pro Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje a k hmotným příspěvkům společnou slavnostní obětí na účely Apoštolátu. Kdo se raduje a je šťasten jako host svátostného Krále Krista, přispěje rád na rozšíření království jeho...

Místopředseda ACM. — kanovník Jan Stavěl — světicím biskupem olomuckým.

V neděli svatodušní byl v Olomouci posvěcen na biskupa kanovník Jan Stavěl, jmenován byv sv. Otcem titulárním biskupem zairánským. Radostná událost rodné arcidiecése pronikla hodně daleko za její hranice, poněvadž byl k hodnosti biskupské povýšen kněz, jehož dosavadní životní dílo mělo také působiti daleko širší. Mínilo tu hlavně dvě krásné myšlenky, jež zaujaly mysl i srdce pracovitého a ideálního kněze.

Nejprve to byla křesťanská charita. Sotvaže se trochu rozhlédl po širém poli duchovní správy, přichází mladý kaplan P. Stavěl z Němců do ovzduší prosyceného zápasu sociálními, rozrušovaného zatrpklým bojem o existenci, stává se roku 1896 kaplanem a katechetou na červeném Ostravsku, ve Vítkovicích. Tam viděl hodně zblízka nížím nevyrovnávané sociální protivy, z nichž vyrostla taková kletba moderní společnosti, tam nahlédl jasněji také do křesťanského řešení sociální otázky a nejen nahlédl, nýbrž ihned přiložil ochotnou ruku k potřebné práci. Proto už jako kaplan vítkovický pokládal práci sociální mezi lidem za součástku dobré duchovní správy. Ve Vítkovicích už uzrála v P. Stavělovi myšlenka dobročinného ústavu pro opuštěné a osiřelé děti, již také uskutečnil, založiv v Zašové na Valašsku u moderně zařízený sirotčinec a školu. A v letech nejhorší bídy — v letech válečného nedostatku ve všem — byl svému ústavu opravdovým otcem. Kolik ho to stálo ovšem starostí, ježdění a proseb, poví každému pamětníku těch dob prostá vzpomínka, jak byl vzácný tehdy kousek chleba a jak se těžko i za drahé peníze kupovalo šatstvo, obuv a jiné potřeby i pro menší rodinu, natož pro desítky sirotek ve velkém ústavě. Ale upřímná láska a nadšení pro dobrou věc zmůže všechno. A milosrdenství lidské zasluhuje si požehnání Božího.

Na poli křesťanské charity stal se P. Stavěl u nás průkopníkem celého úspěšného hnutí katolického, které přes nepřízeň poměrů poválečných nedalo se nikterak vytlačit od svého úkolu. Jestliže dnes katolická charita svojí vlastní silou dovedla vytvořit v republice Ústřední organizaci, „Národní svaz čsl. charity, se sídlem v Olomouci, pak lvi podíl na těchto úspěších má nynější biskup Stavěl, který je také svazu toho předsedou.

Druhou myšlenkou, do jejichž služeb po svém příchodu do Olomouce rád vstoupil kanovník Stavěl na přání zvěčnělého arcibiskupa dra Stojana, byl náš Apoštolátsv. Cyrila a Metoděje a spolek velehradský. Nastaly brzo smutné chvíle! Hlavní spolupracovník na poli apoštolátním, P. Adolf Jašek, nevrátil se z Ameriky, příliš brzo odešel navždy i předseda ACM, arcibiskup dr. Stojan a práce zůstalo tolik nedokončeno a úkolů naléhavých tolik se hlásilo! Kde najde nový předseda ACM, který ochotně nastupoval do šlépějí svého předchůdce, kde najde vhodné spolupracovníky na díle začatém s takovými nadějemi? Kanovník Stavěl ani zde neleká se práce. Ujal se „Družstva velehradského“ stal se místopředsedou Ústředního apoštolátu. K velké práci dosavadní přibýly mu povinnosti nové a ne lehké. A také ne vždycky právě vděčné. A zase byla to láska k svatě věci apoštolátní, která dodávala mu síly a trpělivosti. Jako místopředseda ACM vypravil se kanovník Stavěl, když předsedu nemoc zadržela doma, loňského roku u příležitosti chicagského sjezdu eucharistického na dalekou pout za moře ke krajanům americkým. A tam nejenom v oficiálním vystupování jako delegát ACM, nýbrž i v každém svém projevu — kamkoliv přišel — snažil se šířit lásku a zájem pro myšlenku apoštolátní.

Biskup Stavěl je pracovník temperamentní, zdravý a čilý z dobrého selského hanáckého kořene. Na Hané se pracuje rádo a mnoho, tak-

že lze doufat, že nový pan světicí biskup zůstane i nadále věren jak charitě, tak i ACM, ano, že jeho nové postavení prospěje i oběma vysocedůležitým organisacím. Přejeme novému nejdp. světicímu biskupovi, aby po boku J. M., nejdp. arcibiskupa dra Prečana, jehož plné důvěry požívá, hodně dlouho a blahodárně působil v duchu Sušilově pro církev a vlast!

Památce krajana msgra Františka Prachaře, duchov. správce vystěhovalců v Brémách.

Dr. Lange, farář u P. Marie v Brémách.

Když jsme vyjednávali letos s horlivým panem farářem vystěhovalců v Brémách msgrm Prachařem, velikonoční misijní pobožnost pro naše krajany v Brémách a Delmenhorstu, netušili jsme, že je to poslední dopis, který nám píše jeho starostlivá láska dobrého pastýře. Pak přišel už jen dopis jeho upřímného přítele, faráře u P. Marie v Brémách, dra Langeho, se smutnou zprávou, že msgr. Prachař 12. května 1927, zemřel. Požádali jsme p. faráře dra Langeho, aby nám poslal fotografii v Pánu zemřelého krajana pro náš časopis. Vyhověl ochotně a s obrázkem poslal i svůj článek o zvěčnělém. Podáváme jej celý v překladu, aby naši čtenáři slyšeli úsudek svědka, který z blízka viděl apoštolsky horlivou činnost v Pánu zesnulého krajana msgra Prachaře.

Během posledních skoro tří desetiletí dostalo se mnoha tisícům vystěhovalců v tiché kapli sv. Rafaela na Falkenstrasse v Brémách Božího miru a nebeské útěchy, nežli se odvážili k veliké cestě do daleké země. Ctihodný kněz a duchovní správce, který je po všechna ta leta sílil, těšil a radou podporoval, který zešedivěl ve službě pro Boha a pro svoje bližní pomoci potřebné, nastoupil v pondělí, dne 16. května 1927 s místa svého půsbení, jemu nade vše drahého, poslední cestu, s níž není už pozemského návratu. Kdo se účastnil úchvatné pohřební slavnosti, nezapomene tak brzo hlubokých dojmů. Před kůrem byla vystavena mrtvola oděná v kněžská roucha, obklopena svícem a květin. S malovaných oken kaple shlíželi s pravé i s levé strany na cti-hodného pastýře vystěhovalců ochráncové vydávajících se na moře: S v. R a f a e l, vůdce pocestných bez domova, hledajících vlastí, a M a r i a, H v ě z d a m o ř s k á, Pomocnice trosečníků.

Předseda spolku sv. Rafaela, biskup dr. B e r n i n g z Osnabrücku, pověřil pana generálního vikáře G a n s e f o r t h a úkolem, aby měl za v Pánu zesnulého slavné bohoslužby. Při nejsvětější oběti spojila se veliká obec truchlících, mnoho kněží a přátel zemřelého ve zbožné modlitbě za pokoj duše jeho a nejdp. celebrant věnoval zasloužilému knězi a duchovnímu správci vystěhovaleckému hluboce procitěná slova vděčné vzpomínky. Pak byla vynesena mrtvola k odjezdu do tichého Schwagstorfu (u Fürstenau v Hanoversku), kde na svatém poli chtěl

mítí nebožtík poslední odpočinutí. Taková řídká náhoda: toho dne byl svátek sv. Jana Nepomuckého, svatého kněze z domoviny nebožtíkovy, a v den pohřbu slavili jsme památku sv. Erika švédského, světce z oblasti severských misí, v jejichž rozsahu se mělo rozvinout i jeho životní dílo.

Před 40 roky byl tehdejší kaplan František Prachař z vídeňské arcidiecése (rodák však od moravského Hodonína) povolán, aby převzal duchovní správu vystěhovalců ve velikých přístavech Severního moře. Po krátké činnosti v H a m b u r k u přestěhoval se do B r é m, kde našel širší pole pro své úkoly. Starší z nás mohli by ještě vypravovati, jak vodíval neúnavný vystěhovalecký farář zástupy svých pestře oděných chráněnců pravidelně ke kostelu sv. Jana. Po stopách dobrého Pastýře za nimi chodíval a je vyhledával ve všech možných — a tehdy namnoze i skoro nemožných — příbytcích — chráníval nezkušené před vyděračstvím, byl jim opravdovým Rafaelem ve všech jejich četných potřebách a těžkostech.

Ještě účinněji mohl konati své dílo, když roku 1900 svým přičiněním a obětmi postavil k a p l i s v. R a f a e l a, aby měl více příležitosti poskytovat vystěhovalcům duchovní péči a náboženskou pomoc.

Obraz vystěhovaleckých bohoslužeb se ovšem zatím změnil. Vzpomínáme doby před 20 roky. Tehdy prošlo Brémami ročně více vystěhovalců, nežli mělo město obyvatel — roku 1907 bylo jich přes 250.000 a ti byli z největší částí katolické víry. Pak jste ale měli vidět kapli sv. Rafaela: až na ulici stály zástupy, domovní síň natlačená a kaple přirozeně přeplněná! Poláci, Čechové, Slováci, Slovinci, Rusíni, Němci z ruských kolonií: všichni ještě jednou shromážděni kolem oltáře Spasitele, k němuž se všichni vroucně modlili; zpovědnice obležena, až konečně byl pan farář Prachař se zpovídáním hotov, šel sloužit mši sv. a při ní v rozličných slovanských jazycích hlásal vystěhovalcům útěchu společné víry. Ještě dnes slyším pak ta vroucí slova: „Swiety Boże, swiety mocny, swiety a niesmiertelny —“ vážně zpívajících zástupů, jak s úchvatností řídkou zněla k sv. požehnání, dojem tak veliké síly, že dovedl v mladém knězi probudit zálibu a lásku k cizojazyčné duchovní správě. — Dům P. Prachaře byl pak — a toto „pak“ znamená skoro každý den — jako hnízdo holubí: každý přicházel se svojí záležitostí, každý potřeboval rady a zastání. Po celá desetiletí nesl a zmáhal v Pánu zesnulý s výbornou dovedností a obětavou ochotou břemeno těžké a nervy rozrušující práce, maje k ruce jen starší výpomocnou sílu.

Pan farář Prachař jako by byl úplně srostl se svojí prací; z takového pojetí uložených úkolů, jež neznalo odpočinku, vyrostla potom také ona energie, s kterou se snažil vše uskutečňovat. Jeho dobrosrdečná, upřímná a vždy veselá povaha způsobila, že brzo na břehu moře zdomácněl a že si získal veliký kruh přátel ve starém i novém světě. Jeho poměr k paroplavební společnosti Lloydové byl vždy velmi příznivý. Plně důvěřoval svému „Lloyd“ a společnost zase věděla, koho má

v muži, jakým byl P. Prachař; na jeho radu a z jeho podnětu zavedla pak řadu výhod a zlepšení pro náboženskou péči vystěhovaleckou.

Také b r é m s k á o b e c k a t o l i c k á je velikým díkem zavázána zemřelému msgru Prachařovi, poněvadž po celá ta leta ve své kapli sv. Rafaela věnoval své služby i místní duchovní správě. Živiální pan

*† Msgr. František Prachař, duchovní správce vystěhovalců
v Brémách.*

farář Prachař měl mnoho přátel v městě a byl ve všech kruzích populární osobností. Jeho čeští krajané ctili v něm svého otcovského přítele a rádce. A ještě jednu stránku jeho šlechetného srdce můžeme zde uvést, která byla méně známa: pan farář Prachař byl dobrodincem, který přemnohým potřebným, zvláště mladým snaživým lidem, svým bývalým ministrantům, osobně pomáhal a další pomoc zprostředkovával.

Vždy ochotný k pomoci druhým — pro sebe neshromáždil vystěhovalecký farář žádných pokladů. Z plně zaslouženého uznání církevní

vrchnosti, které dáno bylo na jevo tím, že byl jmenován duchovním radou arcidiecése olomucké a loni (zase na návrh olomuckého pana arcibiskupa, pozn. red.) p a p e ž s k ý m t a j n ý m k o m o ř í m, radovali se s ním srdečně všichni jeho přátelé.

Nyni dokonal své dílo. V pokoji svého božského Mistra zesnul zbožně a odevzdán do vůle Boží. Kéž ho sv. Rafael doprovodí k přístavu věčného domova, kde po svých námahách odpočinou zemřelí, kteří umírají v Pánu! O. v p.!

K záslužné apoštolské práci zesnulého msgra Prachaře ještě se vrátíme několika osobními vypomínkami. Dnes jenom tlumočíme i na tomto místě vroucí prosbu krajanů brémských, našeho ACM i nově založeného českého spolku sv. Rafaela, aby brémská vedeta brzo přivítala hodného nástupce zesnulého P. Prachaře v horlivém českém, slovanském knězi. Jde o blaho a spásu nesmrtelných duší vystěhovalců z největší částí slovanských. Je sice u nás všude veliký nedostatek kněží, ale snad se najde v řadách českého nebo slovenského kleru prozatím aspoň obětavý pensista, který by pokračoval v záslužném, vpravdě apoštolském díle zesnulého msgra Prachaře. Pozn. redakce.

Unie v Bulharsku.

Katolický deník belgický „La libre Belgique“ má ve svém čísle 125 ze dne 5. května tohoto roku jako úvodník list z Bulharska, kde se velmi zajímavě a správně uvažuje o tom, jaké obtíže administrativního a pastoračního rázu se nutně vyskytnou, až dojde k žádoucímu sjednocení. Touha po unii roste v duchovenstvu bulharské církve, takže i sv. synod se tím znepokojil. Dejme tomu, praví pisatel, že by byly překonány obtíže politické, jež vyvstávají odtud, že pravoslaví je státním náboženstvím, a že by došlo k oficiálnímu sjednocení, ve formě unijního paktu. Je přirozeno, že by se musel uznati se strany Říma všecek klerus, vyšší i nižší, a že by se mu ponechaly jeho posavadní hodnosti i funkce. „Toto oficiální sjednocení by však v ničem nepozměnilo způsobu života těchto kněží, kteří si od dávných dob navykli nečinnosti, jaká pohoršuje evropské cestovatele, porovnávající své katolické faráře s těmito pravoslavnými popy. Nikdy nekáží lidu, nevyučují děti katechismu; jim stačí, sloužiti mši v neděli a v zasvěcené svátky, sezdávati, křtiti a pohřbívati. Náboženství vyučují na obecných školách výlučně učitelé a učitelky, z valné části atheisté, kteří si stěžují, že musejí mařiti čas vyprávěním náboženských „hlouposť“ dětem. V měšťankách a gymnasiích hodiny náboženské byly odstraněny. Lid nezná ze svého náboženství leda legendy a obřadové zvyklosti, jež hraničí téměř s pověrou. Vyučovali by tito kněží po prohlášení unie v náboženství lid i děti? I kdyby chtěli, většina by toho nedovedla, neboť velmi zhusta sami jsou bez náboženského vzdělání. Kterak přiměti tyto popy, aby zanechali svého pohodlí a navštěvovali ve dne i v noci ne-

mocné a umírající, ztrávili svůj nejlepší čas v přípravě na kázání a do školy, aby se věnovali náboženskému vyučování farníků, které by bylo ostatně teprve třeba pohnouti k návštěvě kázání? Neboť zpravidla neviděti na pravoslavných bchcslužbách než toliko několik babiček. Ušní zpověď je neznámá. Kterak pohnouti věřící, aby svěřovali svá tajemství ženatým popům, jejichž ženy nezdávka bývají největší klepny ve vsi? Účast na sv. přijímání je stále řidší. Jen několik starých venkovanů chodívá ročně k sv. přijímání. A ti, kdo chodí, činí to ze zvyku, z tradice, ani neznajíce jasně vznešenost svátosti, kterou přijímají. Kterak způsobiti, aby byl zachován příkaz o velikonočním sv. přijímání? Kterak nadto zavést časté sv. přijímání, když farníci vidí, že jejich farář neslouží mše, leda když je k tomu povinen v neděli? Kterak konečně dosíci toho, aby členové kleru věnovali všecek svůj čas své službě kněžské, když mají ženu a děti, pozemky k obdělávání, zeň a sklizeň jako poslední rolník ve farnosti?

Aby za těchto podmínek unie církevní mohla vejíti v platnost, bude třeba nejen úplně přetvořiti mentalitu kněžstva, ale také organisovati jeho vzdělání, a zároveň též náboženskou výchovu lidu. Bullarsko sjednocené s Římem bude zemí misijní, požadující neméně úsilí a apoštolských pracovníků než Čína neb Kongo... Těmto věcem se třeba podívatí pevně v tvář. Treba si uvědomiti, že posavadní rozkolné kněžstvo není s to, aby obnovilo náboženskou praksi a zvláště, aby vzdělávalo lid ve víře, a tudíž že se bude museti vytvořiti armáda misiónářů, kteří půjdou od farnosti k farnosti, aby pečovali o výuku nejen věřících, ale i kněží, do té doby, až nové, řádné semináře připraví vzdělané kněžstvo, jež pozvolna, nahrazujíc vymírající, vystřídá nynější popy.

Takové jest obrovské a nesnadné dílo, které čeká organisátorů církevní unie. Obtíže nejsou nepřekonatelné, neboť stačí vzpomenouti těch divů, jež apoštolát koná v zemích pohanských. Belgie zaujme jistě i v této organizační práci přední místo, jako jinde při evangelisaci pohanských národů."

Myslí někdo u nás na podobnou apoštolskou práci u bratrského národa?

Hora sv. Klimenta u Osvětíman.

Mezi místa posvěcená dávným ústním podáním cyrilometodějským patří v naší vlasti hora sv. Klimenta u Osvětíman. Jako by se ukrývala v zalesněných horách buchlovských, oddělena se tři stran hlubokými žleby od věnce vyššího pásma horského, a jen od strany východní snadno přístupna. Dvoje vysoké valy možno rozeznat na jejích bocích dodnes. Ale s temena hory svatoklimentské už dávno spadla koruna křesťanského chrámu, jenž jistě patřil mezi nejstarší v naší vlasti. Dnes jen dřevěná kaplička, je jíž o b r á z e k p ř i n á š í m e, stojí na rozvalinách starého kostela, při němž kdysi byl založen

— prý — první slovanský seminář cyrilometodějský, jak hlasá tabulka nad vchodem kapličky. Tradice klade na horu sv. Klimenta také první samostan (klášter) slovanských mnichů (basiliánů). Bohužel dějinné prameny o těchto nejstarších dobách — mlčí. Každého návštěvníka však jistě mile překvapí a upoutá výjimečná poloha svatokliment-

Kaple na hoře sv. Klimenta u Osvětiman.

ské hory — jako by stvořené pro zátíši kláštera i duchovního semináře.

Bezpečné zprávy o svatoklimentské hoře podávají teprve dějiny století čtrnáctého. Markrabě moravský Jan, bratr Karla IV., Otce vlasti, daroval horu svatoklimentskou klášteru augustiniánskému v Brně u sv. Tomáše, kteří tam obnovili kostelíček sv. Klimenta se svolením tehdejšího biskupa olomuckého Jana Očko z Vlašimi (z 18. dubna 1358) a založili tam i svoje proboštví. Biskupská listina výslovně mluví o kapli bl. Klimenta, papeže a mučedníka, v lesním zátíši blíže nového hradu Cimburku ležící, v do b á c h s i c e d á v n ý c h v y s t a v ě n é k u c t í v á n í t é h o ž s v a t é h o, n y n ě v š a k o d m n c h ý c h l e t v š í b o h o s l u ž b y p o h ř e š u j í c í." (Codex dipl. IX. 73.)

Augustiniáni starý kostelíček románský obnovili ve slohu gotickém, jak patrně ze zbytků stavby v rczvalinách nalezených. Klášter připí-
nal se ke kostelu se strany jižní. Proboštví augustiniánské na hoře

svatoklimentské nepřekážalo však ani celého století. V létě r. 1421 vytáhl proti velehradskému klášteru cisterciáků kněz Bedřich s válečným lidem (s tábority) ve Strážnici nasbíraným a cestou na Velehrad vydrancoval probostství svatoklimentské u Osvětiman, augustiniány tamější žalostně pobil a kostelík i klášter zapálil. Noční požár s hory sv. Klimenta svítil pak táboritům na cestu k stejnému dílu zkázy na Velehrad.

V paměti lidu udržela si však hora svatoklimentská svoji slávu cyrilometodějskou, která zvláště v letošním jubilejním roce znova ožila. (Viz v „Rozhledech“ zprávu o pouti v pondělí svatodušní konané.) a.

Sv. Theodor ve vyhnanství.

Pokračování.

Roku 790 zbavil dospívající Konstantin V. svou matku Irenu vlády a sám převzal její otěže. Dle vzoru matky ctil sice sv. obrazy, ale s mravoukou křesťanskou brzo se octl na šlíru. Když se mu omrzela manželka Marie, rodem Armenka, dal ji zavřít do kláštera a oženil se po druhé s dvorní dámou Theodotou, příbuznou sv. Platona i sv. Theodora. Ačkoliv se snažil získati patriarchu a pohnouti ho, aby první sňatek prohlásil za neplatný a druhému požehnal, nepodařilo se mu to. Zbožný patriarcha Tarassius rozhodně odpíral svou spoluúčast. Ale na druhé straně nepotrestal kněze Josefa, který přece císaře církevně byl sezdal. Takovou shovívavost omlouvaly snad obavy, aby podrážděný císař se nemstil na církvi a nezahájil znovu obrazoborecké boje.

V klášteře sakkudionském však byli jiného názoru. Viděli ve skutku císařově nejen hrubé porušení Božích zákonů a církevní kázně, ale též nový pokus světské moci o podmanění církve vůbec. Též chtěli zamezit pohoršení, které císař svým cizoložstvím dával a které se šířilo jako mor nejen po městě a říši celé, ale pronikalo i do barbarských krajín.

Proto sv. Theodor nedbal předvídané bouře, nýbrž napadl prudce hanebný skutek císaře a odloučil se veřejně od něho i od příliš shovívavého patriarchy. Dalo se očekávat, že odvážný Theodor i se svým klášteřem bude okamžitě zničen, ale nestalo se tak. Císař se bál veliké popularity sv. Theodora, proto ho hleděl získati napřed lichocením a pak prostřednictvím jeho příbuzné Theodoty. Marné však byly její prosby i dary zlata a drahocenných nádob, které do Sakkudionu dala poslati. Ničeho nezmohl ani sám císařský majestát. Pod záminkou koupeli odebral se totiž císař do horkých lázní u města Brusy v domněnku, že představený blízkého Sakkudionu jej musí přijíti uvítat a s ním takto opět navázat styky. Avšak nepřišel nikdo.

Zklamaný a hněvem sptící císař sáhl tedy k násilí. Po okamžitém návratu z brusceckých lázní do Cařihradu dal sv. Theodora uvězniti, ukrutně zbičovati a potom odeslati ještě s jinými 10 mnichy do vyhnanství do města Soluně. Zdlouhavou a namáhavou cestu podrobně

líčí sv. Theodor v listě k Platonovi. Dne 25. března dorazili do Soluně. Byli vedeni eskortou k prefektu města, člověku dobrého srdce, který jim dovolil pomodlit se ve chrámě Boží Moudrosti a představit se arcibiskupovi. Na druhý den však pod záminkou, že budou zavedeni do chrámu sv. Demetria, byli od sebe odděleni a na různých místech uvězněni. I ostatní spolubratry sv. Theodora stihl hněv císařův. Klášter Sakkudion byl obklíčen vojíny, kteří mnichy spoutali, odvedli do Cařihradu, rozdělili do cel různých klášterů a dali pod dozor místních představených. Otec Plato se dostal do kláštera sv. Sergia.

Než i ve vyhnanství si připomínal sv. Theodor slova Ježíše Krista: „Dobrý pastýř vodí své ovce na dobrou pastvu; ovce jdou ochotně za ním, neboť znají hlas jeho.“ Mnichové kláštera Sakkudionu se podobali rozprášeným a zlobě lidské na pospas vydaným ovečkám. Jejich osud sdílely četné kláštery na Chersnesu za to, že se přidržily svatého Theodora. Obojí potřebovali útechy, povzbuzení a poučení, aby hroznému tlaku nepřátel nepovolili. Poněvadž ale živý hlas pastýře k nim z daleké Soluně proniknouti nemohl, obracel se na ně velmi často sv. Theodor dopisy, jichž se nám zachovalo celkem 550. Tento rozsah korespondence svědčí též o důkladném poštovním zřízení a čilé komunikaci v byzantské říši.

Z prvního vyhnanství v Soluní psal sv. Theodor především milému otci Platonovi. Velebil mezi jiným Platonovu trpělivost a sílu, dodával odvahy k dalším útrapám a napomínal též svého bratra Euthymia, aby neochaboval v horlivosti přes to, že byl zbičován. Povzbuzujícího tónu užil sv. Theodor též v listě mnichu Štěpánovi, kdežto římskému papeži Lvovi III. psal informativně, s náležitou úctou a pokorou. Odpověď papežova způsobila světcům velikou radost. Obranného rázu je dopis jistému hegumenu Nikeforovi, který vytýkal sv. Theodorovi osobivé jednání, jež prý příslušelo toliko biskupovi. Poznáváme z tohoto listu stanovisko sv. Theodora. Nevyhcoval císaře, jak mu bylo předhazováno, „vždyť k tomu nemáme moci“, praví — neoloupil ho o církevní modlitby, nýbrž přerušil jen spojení své s ním jakožto škůdcem evangelia a církevních kánonů.

Sympaticky působí opětný zjev matky Theoktisty, která právě v té době ukázala nejlépe svou lásku i hrdinné srdce. Když slyšela o ukrutném zbičování Theodora i Euthymia, šla za nimi do žaláře, líbala jejich krvavé rány a hojila je. Ač nepopsatelná bolest svírala ji nitro, přece řekla zmužile při loučení: „Jděte, moje děti, a zdrávi buďte v Pánu, kamkoli vás zavedou a jakkoli zkruší. Neboť lépe je trpěti, nežli s cizoložníkem obcovati a pravdu tak zraditi.“ Cestou do vyhnanství setkal se ještě sv. Theodor v Paule se svojí matkou; ztrávili spolu celou noc v rozhovoru. Ráno se rozloučil s pláčem, jako by šli jisté smrti vstříc. Avšak mylila se tehdy Theoktista, že syna již neuvidí, neboť náhlý politický převrat mu umožnil brzký návrat z vyhnanství.

Ostatně vyhnanství sv. Theodorovi neuškodilo, nýbrž prospělo. Většina mnichů dala se nadchnouti jeho neohrožeností, která v ústech lidu vzrostla do nesmírných rozměrů a přiváděla na místo vyhnanství z celého okolí každodenně množství zvědavců. I vyšší kruhy nelibě se

dávaly na ukrutné jednání císaře se synem dřívějšího patricia, ba císařovna-matka prý dokonce sv. Theodora potají podporovala.

Vůbec mladý císař svou nerozvážností si podkopával půdu pod nohama. Již r. 797 spikli se proti němu dvořané i důstojníci ve prospěch císařovny Ireny a zbavili ho nejen trůnu, nýbrž i zraku, takže brzy nato zemřel.

Irena vládla mírně, ujímala se chudého lidu a přála pronásledovaným mnichům. Dala ihned rozkaz, aby žaláře byly otevřeny a oběti zloby císařovy propuštěny na svobodu. Dojemné scény se odehrávaly na ulicích cařihradských, když obyvatelé vítali své příbuzné, nebo hněvem císařovým zvláště postižené a nyní osvobozené muže. Již se roznese zpráva o návratu slavného Theodora. Otce Plato vyšel ze svého vězení hned v prvních dnech nové vlády a za ohromného jásotu obyvatelstva smířil se s patriarch. Tarassiem, když kámen úrazu, kněz Josef, byl suspendován a z církve vyobcován. Nyní přicházel synovec Platonův, jež obrazotvornost lidu ozdobila ve vyhnanství gloriolou mučednictví a svatosti. Celé město jej dychtivě očekávalo. Císařovna se svým dvorem i patriarcha mu vyšli vstříc a vedli jej špalírem lidových zástupů jako vítěze k císařskému paláci, kde Irena oba dosavadní protivníky — Tarassia pro opatrnost a Theodora pro neohroženost — veřejně pochválila a usmířila. Pokoj rozhostil se opět v ratolestech církve.

Sv. Theodor spěchal ihned do svého kláštera Sakkudionu na hoře Olympu a začal znovu shromážďovati rozprchlé syny. Též množství jiných i světských lidí žádalo o přijetí. Ale slibný počátek nového rozvoje Sakkudionu byl opět násilně přerušen, tentokrát Araby. Jejich osvicený kalif Harun al Rašíd porazil císařská vojska v Malé Asii a pronikl r. 798 až k břehům Bosporu. Sv. Theodor uprchl před ním s hory olympské do Cařihradu, kde mu císařovna odevzdala správu kláštera Studionu.

Sv. Theodor ve Studionu.

Jméno kláštera Studionu pochází od zakladatele, jenž se nazýval Studius a pocházel z Říma. V Cařihradě zastával za císaře Lva V. (457—474) úřad konsula, byl bohatý, ale i zbožný, dal tedy svým nákladem postavit velkolepý klášter, zvaný po něm studitský, čili Studion. Bůh žehnal klášteru a pečoval o něj tím způsobem, že mnichové jeho lnuli vždy věrně k římské apoštolské Stoliči. V době křížáckých válek byl klášter zpusťován a naprosto zanikl za vlády turecké. Nyní stojí na jeho místě mohamedánská svatyně Imrakhor Djamí nedaleko moře v městské čtvrti, zvané Psamathia.

Svatému Theodorovi se líbil v klášteře nejvíce kostel, protože byl zasvěcený sv. Janu Křtiteli, předchůdci Páně, který rovněž bojoval proti cizoložnému panovníkovi. Jinak ale byl klášter téměř prázdný, od obrazoboreckých císařů vylidněný. Předchůdce sv. Theodora, zmíněný již Sabba, měl pouze 12 mnichů. Než jméno sv. Theodora bylo tehdy tak slavné a vábivé, že se počet klášterních bratří rychle mno-

žil, až vzrostl na 1000 osob. Bylo třeba obrovského úsilí, tak rychle rostoucí společnost uspořádati, účelně rozdělití a oživit, aby se stala nejen křesťansky dokonalou, ale i soběstačnou. Neboť každý klášter byl tehdy státem ve státě s vlastním zákonodárstvím a s vlastními výrobními silami. Se sv. Theodorem přišel do Studionu i otec Plato, ale rychle se dal zavřít do cely, aby se vyhnul starostem úřadu představeného. Správu kláštera převzal výlučně sv. Theodor a vedl ji skvěle.

Z misit apoštolátních na Volyňsku. P. Křenek mezi dětmi po prvním svatém přijímání.

Ustanovil nejprv celou hierarchii dozorců, aby mu pomáhali velikou společnost lépe ovládati. Jednotlivé stupně dozorců pověřil zvláštními úkoly a označil zvláštními jmény, vzatými z vojenské organizace, jako jsou: epistomonarcha (vrchní dohlížitel), taxiarcha (ceremoniář), kanonarcha (ředitel kůru), excitator (buditel). Dozorci v mezích svého úřadu bděli nad zachováváním stanov, porušovatele jejich soudili a trestali. Stanovy vypracoval sv. Theodor dle pravidel sv. Basila V. Byly tak přesné a důkladné, vedly mnichy k svatosti tak účinně, že ještě za života sv. Theodora se šířily do jiných východních klášterů, že později je převzal zakladatel klášterní obce na hoře Athos, sv. Athanasius, a ještě později je zavedl hegumen Theodosius do pečerského kláštera u Kyjeva v Rusku. V ruské listině z 12. stol. jsou nadepsány: „Ustavnik... ustaven v monastyri Studijskom prepodobnym otcem našim, ispovědníkom (vyznavačem) Theodorem.“

Povinností mnichů je především askese, čili přemáhání těla. Proto stanovy sv. Theodora ukládaly přísný půst. Maso teplokrevných zvířat nesměli vůbec ve Studionu požívat. V době od sv. Ducha až do Všech svatých, kdy nebyli vázáni žádným zvláštním postem, mivali na oběd ryby, sýr, vejce, zeleninu, olej a mohli vypít 3 skleničky vína. Na večeri jedli kromě chleba jen to, co zbylo od oběda, a vypili po 2 skleničkách vína. Dvakrát týdně po celý rok, totiž ve středu a v pátek, zdržovali se sýra, ryb a oleje. Čtyřicetidenní půst zachovávali třikrát v roce: ke cti Boha Otce před narozením Páně, ke cti Boha Syna před velikonocemi, kdy jídávali jen jednou za den o 3. hod. odpoledne, a ke cti Ducha sv. před svátkem Jeho seslání. Vigilní posty byly přede všemi svátky Páně, P. Marie, sv. apoštolů a sv. Jana Křtitele. I dobrovolně se postívali. Tak chválí sv. Theodor mnicha Timothea, že si půst prodlužuje, ale přece mu radí, aby večer po nešporách pojedl.

K askesi přináleží také noční bdění. Vždy o půlnoci chodil po celách kláštera studitského s lucernou v ruce excitátor a budil mnichy k nočním modlitbám, které trvávaly 2 hodiny. Hodinky se modlivali mnichové před obědem, nešpory před večerí a kompletář po ní. Po kompletáři se pozdravovali rukama naprsou křížem složenými, což znamenalo smíření s Bohem a smíření vzájemné. Potom se kněz obrátil k západu, všem poželal a vyzval je k rozchodu.

Nejenom však zevní jednání mnichu podléhalo dozoru představených, nýbrž i vnitřní smýšlení. Aspoň jednou za týden museli hegemnovi vyznávat své skutky a myšlenky. „Kdo již přes týden se nezpovídal, ať nedostane jisti“, zněl trestní předpis. V katechesích doporučoval sv. Theodor častou zpověď jako brzdu hříchu. Rovněž často přistupovali mnichové k sv. přijímání. Ze slov sv. Theodora: „Ať není nikoho, kdo by svátostného chleba a vína nepřijímal denně,“ dá se souditi, že mnozí tak skutečně činili. Zavázání však k tomu nebyli a trestání teprv tehdy, když 40 dní nepřijímali.

Trestům věnoval sv. Theodor ve svých stanovách zvláštní oddíl. Pozůstávaly v poklonách, v odloučení od jiných a v postu. Poklony byly buď jen malé nebo veliké, při nichž potrestaný se skláněl tak hluboko, že rukama jsa opřen, líbal zemi a říkal: „Pane, buď milostiv mně hříšnému.“ Za menší poklesky byli mnichové trestáni poklonami. Kdo na př. po kompletáři se ještě zasmál, 200 poklon musel učiniti, kdo bez pozhnutí představeného šel spat, 150 poklon, kdo v neděli neměl svátečního roucha, 50 poklon činival za pokání. Větší poklesky měly za následek odloučení. Den musel strávit v odloučení, kdo přecházel z dílny do dílny, týden, kdo něco ukradl, tři roky, kdo odhodil řeholní šat, pět roků, kdo se oddal rozmařilosti a nejdéle 15 roků, kdo z kláštera utekl. Půst o chlebě a vodě byl ukládán za zanedbání katechesí nebo nočních modliteb nebo týdenní sv. zpovědi nebo jiných pobožností.

Více než ze strachu před trestem měli mnichové zachovávatí stanovy z přesvědčení a lásky. Proto sv. Theodor je poučoval i povzbu-

zoval četnými katechesemi, které mívával třikrát týdně. Zachovaly se dosud ve dvou sbírkách, z nichž jedna se nazývá „Malá katechese“ se 134 promluvami, druhá „Veliká katechese“, kdysi trojdílná, ale dnes pouze jeden díl obsahující se 77 katechesemi. V jedné z katechesí budí sv. Theodor nadšení pro mnišský stav: „Kdož jsou ti, kteří za každého pronásledování církve nejvíce trpí? Kdo kladl největší odpor veřejnému cizoložství? Kdo neměl strachu ani před mučením a smrtí? Nejsou-li to naši otcové a bratři? Vpravdě, pravím vám, mnichové jsou tepnou a základem církve.“

Jiné katechese připomínají mnichům znovu a znovu nutnost poslušnosti, bez níž by společný život v klášteře byl nemožný. „Také nic není příjemnějšího a radostnějšího, než zřeknutí se svých choutek a žití jen pro Boha, jehož vůle se jeví v rozkazech představených. Jen absolutní poslušnost dodá vám síly, abyste se za pronásledování nebáli ani králů, ani úřadů, ani ran, ani žalářů, ani vyhnanství, ani smrti.“ Rovněž další dvě evangelické rady, chudobu a čistotu, vychvaloval sv. Theodor vybranými slovy a naléhal na jejich zachovávání. Jediný ekonom hospodář směl mít peníze, kterých potřeboval k nákupům pro klášter. Jinak ani on, ani kterýkoliv jiný mnich nesměl nic nazývat svým, kromě duše své a těla svého. Již oděv a tím více jiné předměty byly společné. Každou sobotu vyměňovali si mnichové své černé hábity s kuklami navzájem. Sv. Theodor předcházal dobrým příkladem, neboť vybíral si obyčejně oděv nejchudší. O čistotě zas říkal, že je ji třeba chránit, jak zřítelnicí oka, aby se nám nepříhodilo, co se přihází rybám, když pohltnou udici a tak se usmrtí. Smrtonosnou udici pro lidi je smyslnost.

Všechny zmíněné ctnosti, půst, noční bdění, poslušnost, chudoba a čistota, tvoří askesi. Sv. Theodor však kladl důraz také na pozitivní ctnosti, jako je účinná láska k bližnímu a pracovitost. Při své tuhé askesi nesměli mnichové žít z cizí práce, nýbrž museli obstarávat sami živobytí nejen pro sebe, nýbrž i pro chudé a potřebné. Byli ustanoveni zvláštní hostitelé, kteří přijímali každého, kdo z bída na klášterní bránu zaklepal. Měli přísně nařízeno, aby s největší laskavostí uváděli žebráky a pocestné do pohostinek, myli je, nasýtili a nabídli jim lůžko k odpočinku. Právě takovými skutky tělesného milosrdenství získal si studitský klášter i sv. Theodor největší oblibu u lidu a zajistil si jeho oddanost.

Práce vřela ve Studionu jak ve včelím úle. Každý mnich musel dle vloh a náklonnosti vyučiti se v některém řemesle a pracovati ve vykázaném oddělení se spolubratry téhož zaměstnání. Nad každým oddělením bděl dozorce s příjmením „vrchní“, jako vrchní kuchař, vrchní krejčí, vrchní obuvník, vrchní tkadlec, stolař, zahradník, vinař, vrchní ekonom, vrchní kovář, vrchní rybář. Rybolov byl umožněn polohou kláštera, jehož zahrada sousedila bezprostředně s mořem.

Vedle tělesné práce, která „udržuje zdraví“, věnovali se nadání mnichové studiu filosofie a bohosloví. Sv. Theodor je cvičil pilně v řečnictví, aby uměli svých vědomostí též využívat ve prospěch víry

stále bludaři ohrožované. Poněvadž neměli dostatek knih, byly zřízeny zvláštní dílny, kde zruční písaři, čili kaligrafové, opisovali spisy sv. Otců a kánony církevních sněmů. Opis se musel přesně shodovat s originálem. Už chybné tečkování, nebo čárkování, bylo trestáno 130 poklonami. Někteří krasopiscové zanechali po sobě krásné památky, jež jsou dnes uloženy skoro ve všech světových knihovnách. Jména těchto mistrů jsou však většinou neznáma, protože se z pokory nepodpisovali vůbec, nebo si dávali název „Theognotos“, t. j. známý Bohu. Sám sv. Theodor velmi rád psával, neboť si stěžoval kdysi ve vyhnanství: „Chybí mi opisování, které mne vždy těšovalo, protože prospívá duši.“

Nebylo přirozeně zanedbáváno ani umění malířské a stavitelské, které sv. Theodor pěstoval již v Sakkudionu. Též ve Studionu nad ním bděl, aby se do něho nevloudilo, co odporuje duchu evangelii. V jednom listě kárá mnicha Theodula, že namaloval anděla přibitého na kříži a projevil tak málo úcty k Synu Božímu.

O lásce sv. Theodora k umění svědčí též četná básnická díla, která po sobě zanechal. Byl nejlepším básníkem své doby. Řecké básnictví leželo ladem již od 6. stol., kdy žil největší tvůrce řeckých epigramů Řehoř Pisides. Teprv sv. Theodor v 8. stol. jal se zase skládati epigramy, jednající většinou o biblických událostech a jevící závislost na Řehoři Pisidském. Čímisi původním jsou básnický zpracované stanovy klášterní, které se tak staly velmi účinnými. Ředitele kuru na př. poučuje sv. Theodor těmito řeckými jamby: „Ty, jenž držíš lýru posvátného zpěvu, budiž jako trubka v koncertu svých bratrů. Zdržuj chór dle potřeby, a hlas tvůj, živá viola, ať napovídá v pravý čas slova písně, odděleně a sladce, jako melodická harfa, neboť máš za úkol v harmonii udržovati celé bratrstvo. Činíš-li tak, dá ti Bůh korunu.“ Vrátnému mluví do duše takto: „Synu můj, s bázní dohlížej na bránu, kterou vycházejí a vcházejí lidé z Boha. Vyslychej, odpovídej opatrně, sděluj jen to, co se sluší, a zamlčuj, co by vzbudilo podezření. Dávej chudému, kolik potřebuje, nebo aspoň dobrými slovy ho potěš. Tak obdržíš odměnu, která je ti připravena.“ Podobným způsobem vyjádřil sv. Theodor úkol všech funkcionářů i jednotlivých pracovních skupin. Mnichové se veršům naučili nazpamět a jejich společnou recitaci v dílnách si práci okrašlovali, zpříjemňovali a usnadňovali. Celý klášter zvučel poesíjí svého svatého představeného.

Ještě zasluhuje zmínky řečnictví sv. Theodora. Byl ditkem své doby, která milovala frázovitě, chválou překypující, ovšem často neupřímné krasořeči ke cti světských i církevních hodnostářů. Od svatého Theodora se zachovalo takových chvalořečí třináct, ale vesměs upřímných, protože oslavují bytosti skutečně oslavy hodné, buď Ježíše, nebo Pannu Marii, nebo anděly, nebo svaté. Zvláště krásnou chvalořečí uctil sv. Theodor patrona kláštera, sv. Jana Křtitele: „Kdyby můj hlas se podobal hlasu slavíka, pěvce jara, mohl by oslavovati hlasatele pokání a pravdy, který dnes k nám volá s pouště. Však slovo mé je slabé a neumělé. Kterak by mohlo dostatečně pochváliti to-

ho, jenž je slávou proroků, ozdobou mučedníků a jež pochválil sám božský Spasitel slovy: „Mezi syny lidskými není většího nad Jana Křtitele!“ Jedna z chvalořečí velebí zemřelého otce Platona, povstala tedy asi r. 812, kdy Plato umřel. Poslední z nich byla pronesena nad hrobem matky, která též asi zemřela ještě před druhým vyhnanstvím synovým, čili před rokem 816, poněvadž se o něm sv. Theodor nezmiňuje, nýbrž vzpomíná jen prvního vyhnanství.

Osm roků mohl sv. Theodor klidně pracovati ve Studionu. Vytvořil z něho vzor všech klášterů, osadu světců, seminář neohrožených vyznavačů, dílnu zručných řemeslníků, sídlo vědy a umění. (Pokrač.)

Svěcení základního kamene nové české koleje „Nepomucena“ v Římě.

Dr. Jos. Matocha.

Den 31. květen byl významný pro náš národ československý. Na slavný den, kdy celý Řím a s ním veškerý katolický svět vzpomínal sv. Otce a oslavoval jeho sedmdesátiny, pověřil sv. Otec Pius XI. svého státního tajemníka, kardinála Petra Gasparriho, aby posvětil základní kámen k nové stavbě české koleje, která ponese jméno „Nepomucenum“ z úcty k velkému mučedníku našemu, sv. Janu Nepomuckému.

Odpoledne v pět hodin toho dne začaly slavnostní obřady. Ve čtvrti Appio Latino na ulici Magna Grecia, nedaleko starobylé basiliky Lateránské, kde je plno zahrad a stromů, zakoupil a koleji daroval sám sv. Otec Pius XI. stavební místo určené pro novostavbu „Nepomucena“. K tomuto místu a ke slavnostním obřadům svěcení soustředěna byla pozornost věčného města. S radostí spěchají tam chovanci českoslovenští se svými představenými, k nim se druží přčetní zástupci jiných kolejí, seminářů a škol římských se svými rektory a profesory, tam ubírají se zástupci přčetných řádů a náboženských kongregací, řady vynikajících osobností a hodnostářů, mezi nimi osm kardinálů, a to Jejich Eminence: kard. Gasparri, tajemník státu, děkan kardinálského kolegia kard. Vanutelli, Scapinelli, Sbarretti, Tacci, Ceretti, Bisleti a Verde. K těmto církevním knížatům se druží mnozí arcibiskupové, biskupové, preláti a členové papežského dvora: papežský pražský nuncius msgre Marmaggi, latinský patriarcha de Huyn, arcib. laodicejský Trocchi, gener. udítore R. C. A., arcibiskup seleucský Marchetti Selvagiani, sekretář posv. kongregace šíření víry, arcib. Pisani z Konstancie ze Sicílie, Borgongini Duca, sekretář posv. kongregace AA. EE. SS., opati Amelli a Ubaid, msgre Respighi atd. Naši vládu zastupoval dr. Eduard Jelen.

Velevýznamný a dojemný okamžik. Čeští a slovenští bohoslovci zapěli chorál sv. Václava, který všechny mocně dojal. Staříčský kardinál, jubilár, jménem Jeho Svatosti Pia XI. přistoupil pak ke svěcení základního kamene za přísluhy dvou Moravanů, vldst. P. Bohumila Spáčil a, T. J., profesora papežského východního ústavu, a vldp. dr. Jana Hudečka, generálního definitora řádu redemptoristů.

Do posvěceného základního kamene z travertinu byla vložena pergaménová památní listina s uměleckými miniaturami, s nápisem, jenž vyznačoval jubilejní svatocyrilský rok, a s podpisy všech významných osobností a zástupců na slavnosti účastnících. Nápis nadiktoval kardinál Galli; připomíná, že tisícisté výročí svatého Cyrila spadá v jedno s položením základního kamene ke stánku nové české koleje. Také čsl. kovové mince byly vloženy do základního kamene na památku. Když zpěvem našich národních hymen ukončeny byly posv. obřady, promluvil významnou řeč Jeho Excelence papežský nuncius pražský arcibiskup M a r m a g g i.

Vzpomíná přehledně a stručně dějin české koleje v Římě, jež se zrodila z velké ideje nadšeného přítele Slovanů Lva XIII., kterou před celým světem vyslovil a po celé katol. církvi rozšířil svým památným okružním listem „Vznešený úkol“ (Grande munus) o apoštolech slovanských sv. Cyrila a Metoděje. Ideu tuto uskutečnili velcí preláti, pozdější kardinálové Bedřich Schwarzenberg a František Schönborn.

R. 1884 byla kolej otevřena v soukromém domě s 12 chovanci. Avšak brzo se ukázalo, že budova zcela nevyhovuje svému účelu. Přesídlila tudíž kolej do nynější budovy na Sistinské ulici ke kostelíčku sv. Františky Římské. Ale i tyto nové místnosti byly velmi stísněné a již před válkou se pomýšlelo na stavbu nové a prostranné budovy.

Tu přišla světová válka a všechny plány úplně zastavila. Jakmile však nastal mír, rozhodl a nařídil (okružní list Saepe vobis) Benedikt XV., aby se chovanci české koleje vrátili zpět do Říma. Tým velkněz dal podnět ke stavbě důstojné a prostorné budovy, do níž by nebyli přijímáni jen chovanci z Čech, nýbrž z celé československé republiky. Od té doby se pracovalo na novém plánu, jehož uskutečnění ponechala však Prozřetelnost teprve nynějšímu papeži Piu XI., který uvolnil cestu k cíli šlechetným darem 1.000.000 lir pro novou kolej. Jest to skutečně velkodušný projev společného našeho Otce. Projev ten je však zároveň svatou a mocnou výzvou ke všem, aby k uskutečnění velkolepého plánu podle své možnosti a svých sil přispěli! Jde o podnik, jenž je srdci sv. Otce tolik drahý! Nyní má slovo synovská vděčnost! Ať tedy mluví dnes mými ústy a to s vřelým důrazem a cítem lásky k onomu národu historicky velikému, jež jsem mohl z blízka poznati v jeho vynikajících vlastnostech a jehož vrozená добрota a zbožnost zanechaly v mém srdci sladké a milé vzpomínky.

A proto ve jménu oněch věřících, synů to víry sv. Cyrila a Metoděje, krve sv. Václava a sv. Jana Nepomuckého, zbožnosti Ludmiliny a Anežky pražské, děkuji zde sv. Otci za jeho neobyčejnou velkodušnost. Po sv. Otci děkuji i Vaší Eminenci za zájem a přízeň, kterou projevo-

vali ráčila těm, kteří jsou myslí a srdci Vaší Eminence tak drazí, za přízeň, kterou po dobu vlády dvou papežů podporovala vznešené úmysly sv. Stolice ve prospěch Československa. Neméně však i za to jest mi děkovati, že Vaše Eminence ráčila přijati s ochotou a radostí úkol posvětného obřadu. Děkuji také všem ostatním Eminencím, kardinálům, kteří zvýšili svoji přítomností lesk slavností, děkuji všem ostatním hodnostářům a slovutným pánům, kteří spolu tvoří tuto čestnou korunu. Zvláštní projev holdu vzdávám vysokému zástupci vlády republiky československé, jehož přítomnost jest jistým důkazem, že i vysoká vláda jeho uznává význam našeho nového ústavu.

Současně musí však moje vděčnost, jejímž jsem tlumočnickem, přestoupiti hranice této slavné společnosti, a zastaviti se v nelíbeném holdu a oddanosti k nejdůstojnějším pánům arcibiskupum a biskupum, „andělům církve v republice československé“, kteří vytoužili tuto krásnou ideu a dali a dávají k jejímu uskutečnění podporu své autority a vydatné, šlechetné pomoci. Hned po nich jest mi zvláště vzpomenuiti msgra Františka Zapletala, nynějšího probošta kapituly vyšehradské, jenž žil dlouhá leta tady v Římě jako vtělená prozítečnost české koleje a dosud nadšeně pracuje všemožným způsobem k jejímu prospěchu a vzrůstu. Vubec dlužno toto díkůvzdání rozšířiti na všechny dobrodince české koleje i na neznámé a vzdálené, ať jest jakékoliv jejich postavení společenské a výše poskytnuté podpory. Spatřuji právě a zdravím z té duše v tomto shromáždění hodného zástupce (red. Hynka Dostála) dobrých a milých bratří Čechů a Slováků amerických, kteří, ač životním osudem odloučení byli od matky vlasti, prokázali nadšenými příspěvky na českou kolej, s jakou vroucí láskou vzpomínají své staré vlasti a jak jím leží na srdci náboženský a občanský pokrok vlastního národa.“

Toť hlavní myšlenky významné řeči někdejšího našeho nuncia msgra Marmaggiho! Kdo jej slyšel mluviti, jistě doznají, že s vřelejší láskou a větším nadšením pro náš národ a jeho blaho by nemohl mluviti a cítiti ani rozený Čech!

Kéž se splní přání jednoho z přečetných gratulantů k římské slavnosti (ministra dra Šrámka), jež přinesly čelné listy italské: „S radostí zdravím vzácnou dnešní slavnost, při níž se klade — jak pevně doufám — základ nového slavného období české koleje ve věčném Římě.“

Z dějin utrpení pravoslavné církve na Rusi.

F. J. Z knihy anglického voj. kapitána Fr. Mac-Cullagha „Bolševické pronásledování křesťanství“ (The bolshevik persecotion of Christianity).

Útok na pravoslavncu církev v Rusku započal sporem mezi patriarchou Tichonem a vládou sovětů na počátku r. 1922. V lednu obrátily se sověty na patriarchu se žádostí, aby církev pravoslavná část

svých pokladů dala jako příspěvek na fond pro hladem trpící. Patriarcha projevil svůj souhlas a dne 15. února 1922 poslal oběžník, dovolující kněžstvu, aby odvedli na ten účel všechny cenné předměty, které nebyly posvěceny.

Dne 23. února téhož roku vydal však Všeruský centrální výkonný výbor (V. C. I. K.) dekret, podle kterého povinny byly místní úřady zkonfiskovat všechny cenné předměty, stříbro, zlato a drahé kamení, které se nacházely v kterémkoliv kostele nebo kostelním (církvním) ústavě na území ruském — za účelem zřízení zvláštního fondu pro hladovící. Podotknuto bylo jen, že dekret netýká se předmětů, jejichž konfiskace mohla by bezprostředně „poškodit zájmy některého kultu“. Jistě tím byly myšleny zázračné obrazy a ostatky, přinášející některým kostelům a klášterům stálý důchod.

Podle kanonického práva církve pravoslavné není dovoleno osobám světským dotknout se věcí posvěcených. Splnění dekretu však muselo by mít za následek svatokrádež; proto patriarcha vydal druhý list, kterým varoval duchovenstvo před vydáváním věcí posvěcených osobám světským, aby neupadlo do hříchu svatokrádeže, jak jim hrozí právo kanonické. List nechtěl vzbudit odpor proti rozkazům vládním, nýbrž chtěl jen varovat kněžstvo, aby nepodpisovalo protokolův týkajících se konfiskace věcí posvěcených. Sovětské úřady přistoupily neodkladně k provedení dekretu, vztahující ho na všechna vyznání v Rusku. V několika venkovských místech došlo ke skutečnému odporu, jako na př. v Šuji, nedaleko Vladiměře, kam povoláno i vojsko a na obou stranách byli ranění i mrtví.

Přece však odpor pravoslavní byl krátký a slabý následkem energického stanoviska vlády a následkem odsouzení dvou duchovních na smrt, kteří v Šuji byli zorganizovali odpor proti vládě. Ke zlomení odporu morálně přispěla násilná kampaň tisková, poukazující na protirevolučnost vyššího kleru pravoslavného a též na jeho zdánlivý nedostatek milosrdenství pro hladovící nad Volhou. Ještě mocnější působil zlý příklad zrady části kněžstva, především biskupa Antonína.

Nechť pravoslavné církve k odvádění obětí pro hladovící do rukou záchranných komitétů vyplynula z nedůvěry k bolševické vládě. Faktum je, že hned záhy na podzim roku 1921 utvořen byl církevní výbor pod vůdcovstvím metropolity moskevského, jehož účelem bylo sbírat fondy pro hladovící. Když vláda zrušila tento výbor, odevzdal své sbírky k rukám výkonného komitétu.

Když v lednu roku 1922 patriarcha Tichon byl dotázán sověty v záležitosti církevních pokladů a vyslovil souhlas s jejich návrhem, nepochybně ukázala církev pevný úmysl odkládat s plněním rozkazu. Snad očekávalo duchovenstvo, že do jeho rukou pošle svou pomoc Amerika, jak to asi naznačil ve své rozmluvě s patriarchou Tichonem v roce 1922 pan Crane.

Jakkoliv ve skutečnosti se věc měla, jisto je, že se sovětské vládě

podářílo úspěšně nejen provést konfiskaci chrámových předmětů, ale že dovedla pro své cíle i využít poněkud nesprávného stanoviska církve pravoslavné v této záležitosti. Duchovní i světské osoby, které se postavily konfiskaci na odpor, byly uvězněny. Některé z nich přišly před soud a byly odsouzeny k různým trestům. V Suděnsku byly čtyři osoby civilní odsouzeny na smrt, v Rostově biskup Arsenius, odsouzený na smrt, cestou milosti dostal deset let žaláře. I z venkova došly zprávy o mnoha jiných uvězněných i o několika rozsudcích smrti, a také někteří z nejznámějších kněží moskevských dodnes úpí ve vězení. Z těchto soudů nejvíce proslul tak zvaný „proces padesáti čtyř“, který skončil rozsudkem smrti nad osmi kněžskými a třemi laiky. V tomto případě ze strachu před vyvoláním sensace a zhoršením situace nařídily sověty, aby lidový tisk ve svých zprávách nezmiňoval rozsudky smrti, nýbrž aby psal tak, jako by byli všichni odsouzení dostali jen po jednom roku vězení. Listy však kruhů oficiálních a inteligentních přinesly rozsudek soudní v jeho původním znění.

Materiál soudní nejenom nedokazuje, že by bylo duchovenstvo při svém odporu proti konfiskaci chrámových pokladů bývalo vedeno myšlenkami protirevolučními, nýbrž naopak je z něho patrna vlastně krajní pasivnost (trpnost) a příliš daleko jdoucí povolnost. Obvinění pro jakýsi spisek protibolševický, uváděné bolševiky, nemá ani nejmenšího podkladu pravděpodobnosti.

Bolševici zkonfiskovali z chrámů celkem: zlata v obnosu 50.000 liber šterlinků (8,232.500 Kč), stříbra za 1,600.000 liber šterlinků (263,440.000 Kč). Kromě toho vzali 84 pudů (= 1.375.92 kg) jiných kovů (platiny, mědi a j.), 33.456 brilantů váhy desíti zolotníků, (t. j. asi 42.65 g), čili 1.313 karátů; 5486 perel a 27 šnůr s perlami (váhy 10 liber 74 zolotníků 100 karátů (= asi 4500 g); předmětů ozdobných, klenoty 49 pudů 24 libry 39 zolotniky (= asi 819 kg). Vláda sovětská počítala na kořist asi 800 milionů zlatých rublů, ve skutečnosti byla kořist ta však značně menší.

Bolševici doopravdy málo se starali o hlad a jeho oběti. Neprodali však ani jednoho z korunních klenotů, oceněných Američanem, panem Goodrichem, který si je prohlédl, na miliardu zlatých rublů. Bolševici neměli peněz na zakoupení obilí pro hladovící lid nad Volhou, ale přece vždycky měli dost peněz pro komunisty v Indii, Persii, Velké Británii a Poruří. Než i nyní (psáno r. 1924), kdy více než milionová oblast ruská nemá ani tolik živobytí, aby vystačila na nejbližší tři měsíce, vyváží sověty obilí do Německa a do Itálie. A jaký jest opravdu zřejmý výsledek toho oloupení oltářů v celém Rusku? Jakési podivné ticho panuje v tom ohledu, nebyly uveřejněny žádné veřejné výkazy o tom, výjma nejasných zpráv o zakoupení menšího množství obilí ve Finsku. Jisté neruské, židovské firmě učiněna byla nabídka většího množství kostelních nádob. Firma ta, jejíž jméno znám, ale z pochopitelných důvodů neuvádím, v hluboké uctivosti rozhodla se, že má co činit se soukromou spekulací jednoho z komisařů, která nemá nic

společného s pomocí hladovicím. Nemajíc za takových poměrů chuti obchodování takovým zbožím, firma nabídku odmítla.

Proč přece sověty rozhodly se, když chyběla jakákoliv provokace, tím způsobem podniknout útok na církev? Proč daly se na takové obtíže a způsobily tolik zmatků a krveprolévání k dosažení něčeho, o čem předem věděly, že nebude stát za tu námahu?

Boľševici měli několik důvodů ke své ofenzivě proticírkevní. Chtěli se pomstít patriarchovi, který je odsuzoval a několikrát obrátil se k nim s přísným napomináním pro jejich vraždy napáchané i pro jejich útoky na křesťanství, jakých se dopouštěli. Chtěli se také zbavit pravoslavné církve, kterou právem pokládali za překážku k uskutečnění komunistických ideálů.

Byla i ještě jiná příčina poněkud více spletitá, na kterou mne upozornil jeden z nejznamenitějších ruských konservativců. Podle jeho mínění je pronásledování církve důsledkem té skutečnosti, že v lůně ruských komunistů vznikla silná oposice. Od března r. 1921, kdy Lenin přiklonil se k nové politice hospodářské, začaly nauky komunistické se ztrácet z komunistického programu sovětů a očekávaný zlatý věk na podkladě světové revoluce odsunut byl do neurčité budoucnosti. Když konference v Janově, Hagu a Lausaně přinutily boľševiky k bezprostřednímu styku s hospodářskou skutečností, kterou před tím zámyslně ignorovali, stalo se, že se rozpadly i poslední nauky Marxovy, kterých se ještě krátce před tím držela sovětská vláda. Dnes jest už marxismus slovem vyhnaným z „vyšších sfér“ boľševických, dnes mluví se „o lenismu“.

Bylo tedy třeba k posílení autority v kraji i k povzbuzení zklamáných vlastních přívrženců, aby byli ochotní k dalším kompromisům se skutečností, podniknout útok na jedinou instituci, která zůstala z doby předrevoluční, totiž na hierarchii církve pravoslavné. Touto cestou doufali znova roznítit fanatismus pomahačů komunismu. Z vlastní zkušenosti vím, že se vůdcové komunismu ničeho tolik neobávají, jako dusné atmosféry v řadách stoupenců.

K svěcení nového prešovského biskupa řeckokatolického, msgra Pavla Gojdiče, v ba- silice sv. Klementa,

(viz minulé číslo Apoštolátu), přinášíme dnes obrázek, který zachycuje jednak význačné osobnosti, které památnému obřadu byly přítomny, jednak poskytuje i pohled do vnitřku chrámu všem Slovanům předra-
hého, totiž do basiliky sv. Klimenta v Římě. Tam byly uloženy ostatky velikého papeže a mučedníka sv. Klimenta, jež sv. bratři

Cyrl a Metoděj z Chersonesu s sebou do Říma byli přinesli, tam pohován byl také sv. Cyril roku 869.

Fotografie zachytíla tyto účastníky svěcení: V prostředku stojí s biskupskou korunou na hlavě nově posvěcený pan biskup G o j d i ě, po

*Svěcení prešovského biskupa, msgra Gojdiče, u sv. Klementa
v Římě.*

jeho levici, lež v prostředku, kardinál Sincero, sekretář římské kongregace pro církve východní. Dále s levé strany kardinálové: biskup dr. Njarađi z Křiževců v Chorvatsku, bývalý apoštol. administrátor prešovský, dále biskup Bogačevskij z Filadelfie, ve Spojených státech severoamerických; pak P. Sakač, chorvatský jezuita východního obřadu, a konečně řecký jáhen. S pravé strany novosvěceného pana biskupa stojí v přední řadě mohutná postava biskupa Kocylvského z Přemyslu, dále slovenský jezuita východního obřadu, P. Vendelín Javorka, a konečně P. Firiš, kněz východního obřadu z křiževacké diecése v Chorvatsku.

Od hranic soluňských.

S nahou svatě Stolice římské, kdekoliv uzavírala právní smlouvy s jednotlivými státy, bylo vždy: upravit církevně-správní poměry tak, aby hranice diecézí nepřesahovaly hranic státních. Poněvadž pak světová válka všude, zvláště však na Balkáně, radikálně změnila hranice států, došlo tam přirozeně i k mnohým změnám v církevně-správním ohledu. Z této pudy nové úpravy vyrostla největší svojí rozlohou diecése jugoslávská, řeckokatolická diecése križevacká, již spravuje u nás dobře známý vladyka (biskup) dr. Dionysius Njarađi. Už před světovou válkou patřili sice pod pravomoc križevackého biskupa všichni řeckokatolíci v Chorvatsku, Slavonii, v Bačce a Dalmácii. Po válce však připadli ke križevacké diecési též řeckokatolíci z Bosny a Hercegoviny, podřízení té doby apoštolskému administrátorovi, a tím přímo svatě Stolicí. Řeckokatolíci věřící v Banátě měli dříve svého biskupa v Lugoji; když však Rumunsko zabralo to město a území, přidělení byli před 3 roky též pravomoci križevackého vladyky. Nejvíce však rozšířila se diecése križevacká na jih, když k ní připadli i řeckokatolíci z jižního Srbska, kteří v letech 60. minulého století sjednotili se s církví katolickou. Správu jejich vedl za doby tureckého panství apoštolský administrátor soluňský a od roku 1914 římskokatolický arcibiskup v Prizrenu. Je tedy križevacký vladyka pastýřem všech řeckokatolíků na rozlehlém území celé Jugoslaviie.

Statistika z roku 1921 uváděla počet řeckokatolíků v Jugoslavií na 42.000, dnes však přesahuje už číslici 60.000.

Před letošními velkonocemi navštívil biskup dr. Njarađi nejvzdálenější část své diecése, řeckokatolíky, žijící na samém pomezí řeckém, 2 hod. cesty vlakem od Soluně. Ale to nebyla biskupská visitace, jak ji konává každý biskup ve své diecési pravidelně, to byla spíše misijní cesta k opuštěným, těžce zkoušeným, ale přece věrným katolíkům slovanským. Stručně ji popisuje průvodce vladykův, dr. Janko Kalaj v „Katoličkim listě“ záhřebském. Už pouhé konstatování, že k vykonání té návštěvy musili urazit 1100 km cesty, dává jí povahu cesty misijní. Ale také celý program jednotlivých návštěv byl misijní: měl totiž připravit věřící k svatým svátostem. Proto bývala mše svatá až k 10. hod., před ní biskup i jeho průvodce od časného rána pilně zpovídali, aby co nejvíce věřících mohlo přistoupit k společnému sv. přijímání, dětí, studentů, dospělých i vojáků. Ve Strumici, kde žije na 1000 věřících řeckokatolíků, překvapil je starý křesťanský obyčej, že matky, přistupující k sv. přijímání, podávaly ze svého náručí i malé svoje děti, aby také jim bylo uděleno sv. přijímání pod způsobou vína. Církev katolická tohoto obyčeje nezavrhla, žádala však vždy záruky, aby nebyla vydána v nebezpečí zne-

uctění nejsv. krev Páně. A tak se udržel ten zvyk na Východě, v Palestině, i tam, v jižním Srbsku.

Horlivému vладыkovi také na tom velmi záleželo, aby umožnil účast na sv. svátostech a pak i pravidelnou účast na nedělních službách Božích katol. vojákům, kteří tam na pomezí — mnozí daleko od domova — konají vojenskou službu. Ve Strumici nadarmo o to vyjednával dr. Kalaj jménem biskupovým s tamějším vojenským velitelem. Zato velitel děv dělský dovolil katol. vojákůmúčastnit se velkonoční pobožností v domácí kapli tamějších sester eucharistiánek. Bylo to právě na Velký pátek a Bílou sobotu a příklad vojáku velice blahodárně působil na celou veřejnost. (Mimochodem řečeno jsou řeckokatolíci na vojně opuštěni. Ač je jich v Jugoslavii na 60.000 — nemají přece žádného vojenského kněze řeckokatolického — zato však pro hrstku starokatolických odpadlíků vydrží vlada vojenského kněze starokatolického!)

V době od 8. do 17. dubna navštívil biskup dr. Njaradi tyto osady řeckokatolické: 1. Strumici, kde obětaví věřící postavili nový krásný chrám. Prostoduše přicházeli k svému biskupovi, políbili mu ruku a pozdravili slovensky důvěrným: „Kako si, deda vladiko?“ K přivítání nabízena všude — už po východním způsobu — černá káva. 2. Ves Radovo, 12 km vzdálenou od Strumice. Byla po válce balkánské útočištěm Slovanů z řeckých obcí Kukuša a Aleksova, kteří se tam zachránili před pronásledováním se strany Řeku. V nouzovém kostelíčku, který spíše připomínal svoji chudobou a nepatrností betlemský chlév nežli novověký chrám, neměla ovšem místa ani ta malá obec řeckokatolických věřících a vладыka při své archijerské liturgii nesměl k slovům „Vzhuru srdce“ (Sursum corda) příliš vysoko zvědati „dikirij“ a „trikarij“ (svícny s rozžatými svícemi), aby nezapálil nízkého stropu kostelíčka, který téměř jeho mlty se dotýkal. Zato lid zlatého srdce, který přes chudobu svoji dal se do stavby nového chrámu a který dosud lpí věrně na staré křesťanské kázni postní: Po celý čtyřicelidenní půst nejedí masitých pokrmů, neužívají jiného omastku než oleje, nepožívají pokrmů připravovaných z mléka nebo vajec, ba kromě svátku Zvěstování P. Marie a neděle Květné i požívání ryb mají za nedovolené. A jejich vладыka, ač věděl dobře, že dispens (prominuli) zmírňující tak přísný půst platí pro celou jeho diecési, přece rád přizpůsobil se svému stádcí!

3. Další osada, Nova Mala, kterou navštívil biskup dr. Njaradi v kraji strumickém, má již smíšené obyvatelstvo, řeckokatolické i mohamedánské, stejně jakož i malá obec Saraj, kde je pouze 16 katolíků. Duchovní správu jejich vede děkan ze sousedního Radova, O. Dimitrovič. I pro ně byl příchod vладыky potěchou a posilou v trudných poměrech diaspory, kde Turci zvykli si být pány, Slované pak bezprávnými poddanými. Ač byl teprve počátek dubna, obilí (hlavně ječmen a pšenice) dorůstalo v klasy na polích, dobře obdělávaných třeba jen staromódním dřevěným pluhem. Podnebí tamější umožňuje dvojúrodu roční. Sotvaže sklídí ječmen nebo pšenici, osévají znova totéž pole kukuřicí, nebo hrachem, který do října ještě uzraje. Kromě toho

pěstují v okolí strumickém i mák pro výrobu opia, dále rýži, tabák, ba i bavlnu.

4. V nejjihnější části Srbska zavedla apoštolská cesta biskupa dra Njaradiho do kraje děvdělského, kde není vůbec katolického kněze. Dojíždí tam buď ze Skoplje, nebo až z Križevců, takže věřící jsou šťastni, mohou-li aspoň jednou za měsíc mít služby Boží. A přece je v městě Děvdělji (má asi 5000 obyv.) residence katolického biskupského vikáře, kde před válkou byla umístěna i konfesionální katolická škola, ale nynější městská správa zřídila tam nejprve gymnasium, nyní pak studentský internát — ovšem protizákonně!

Válka v těchto místech zanechala dodnes znatelné stopy. Z domů víc ještě nežli polovice leží v rozvalinách a v městě samém a okolí je dosud vidět vybetonovaná stanoviště těžkých děl a hmoždírů.

Věřící děvdělští sešli se k pěkné eucharistické pobožnosti do klášterní kaple sester eucharistiánek, která ani nestačila jich pojat, když se k nim připojili i katoličtí vojáci.

5. Poslední návštěva vladykova platila památným Bogdanicím a Stojakovu. Tal v letech 60. min. století začalo hnutí unionistické, to byly první osady, které se sjednotily s Římem. Bohužel světovou válkou obě obce nesmírně utrpěly. Bogdanci měly před válkou 900 domů; válka je všechny smetla, srovnala se zemí. Nyní postaveno znova asi 480 domu. Ale katolíci zakoušejí tam bolestného násilí pro svoji víru. Loni o velkonocích, právě na Zelený čtvrtek, vyhnali jím od oltáře katolického kněze O. Sakače, právě když četl evangelium. I letos snažil se vši mocí starosta bogdanecký zabránit příchodu vladykovu, a musel být teprve na okresním úřadě poučen, že ministerstvo kultu i vnitřních záležitostí samo příchod vladykův úředně oznámilo.

Je přirozeno, že za těchto poměrů opuštěné sládce kraje děvdělského úpěnlivě prosilo svého pastýře, aby jím poslal co nejdříve kněze, vždyť už skoro 13 let jsou tak opuštěni. A vladyka mohl jen slíbit, že se přičiní ze všech sil přání jejich splnit. Ale sám je žádal, aby se horlivě modlili k Pánu žní, aby poslal dělníky na žeň svou.

*

Apoštolská cesta vladyky dra Njaradiho na srbský jih, který ještě před 15 lety sténal pod jařmem tureckým, byla shromáždováním oveček tak dlouho opuštěných a přece věrných církvi a jejímu nejvyššímu Pastýři, oveček, které i v praktickém životě křesťanském hlas Pastýřův slyší. A to byla zase útěcha a odměna vladykova za obtíže daleké cesty!

—a.

Anglikánský unionismus.

J. F. P.

Překvapuje nás všestranná církevní činnost belgických katolíků. Všimněme si dnes jejich práce pro sjednocení církve „anglo-

katolické" — jak nazývají se anglikáni, klonící se ke katolické církvi. Zemřel sice „veliký Spravedlivce" kardinál Mercier i jeho druh na líše sjednocovací abbé Portal. Ale proto není rádlo opuštěné. Unionistické práce kromě Mercierova nástupce msgr. van Roye ujali se zvláště belgičtí benediktini. Ve svém výborném „Misiijním věstníku"* popřávají benediktini z opatství sv. Ondřeje v Lophemu u Brug místa i unionistickým myšlenkám anglikánů. V březnovém čísle letošního ročníku přináší dosti dlouhý dopis Rev. Silase Harrise, který je i osobně navštívil.

Celý dopis je vlastně přehledem unionistické myšlenky u anglikánů. Uvádíme z něho několik úryvku: Hnutí sjednocovací je v Anglii hodně široké a dosti mocné; ovšem nelze všude předpokládati, ani očekávat jednotné názory o různých otázkách „anglo-katolictví", bude tu třeba jistého vývoje v nazírání. „Celá vnitřní obnova je založena na přesvědčení, že nynější anglikánská církev je částí pravé katolické církve Kristovy a proto jest i jedno s historickou církví minulých věků." Odtud vzkrísené jejich učení o církvi jako o mystickém těle Kristově, o „Prostřednících milosti" atd., odtud obnova úcty mariánské a svatých i zavedení modliteb za zemřelé. Ovšem nejsou vždy a všude stejně vítané tyto proudy — vždyť je tam tolik laiků, ba i biskupu hodně zachvácených protestantskými předsudky a tak dochází často i k otevřenému pronásledování „zpátečníků".

Jaký je dnešní stav anglo-katolického hnutí? Ve mnoha farnostech žijí liturgickým životem skoro úplně shodným s naším. Ať je to ve vnitřní úpravě kostelů, ať v liturgii: každodenní mši svatou, stálým uchováváním nejsvětější Svátosti, adoracemi, zaváděním křížové cesty a pod. anglokatolíci prostě přejímají zvolna všechny pobožnosti, kdysi u nich tak zavrhané. Hnutí se organizuje a šíří pomocí „English Church Union" (anglická církevní jednota), jež chrání dobytých pokroků. Před sedmi roky bylo založeno „Anglo - Catholic Committee", které v letech 1920 a 1923 uspořádalo v Londýně sjezdy (psalo se o nich i u nás, pokud se pamatují) a na letošní červenec připravují eucharistický sjezd. Zakládají též náboženská bratrstva (bratrstvo nejsvětější Svátosti v roce 1869, dušičkové v roce 1873, mariánské družiny), šíří myšlenku exercicií, poutí a konečně i touhu po řeholním životě, zakládají ženské časové kongregace; ba podle katolické řehole sv. Benedikta vzniklo i mužské opatství na shdomské, které dnes pracuje dokonce i v afrických misiích.

Ovšem nelze říci, že by u všech stoupenců anglo-katolického hnutí byla jednota názorů, zvláště pokud se týče zásadních pojmů o církvi. Ještě mnoho anglo-katolíků žije v ovzduší názorů episkopálních, jako by jen biskupové byli nositeli církevní moci. Rev. Harris sám přiznává: „Odtud nedostatek myšlenky o skutečné autoritě katolické, již by bylo řízeno osobní vyučování a oprávněně

* Bulletin des Missions, Abbay des Bénédictins de St. André, Lophem — les Bruges, Belgique; roční předplatné 14 franků.

schvalován rozvoj společných prací; to jest nyní nejchoulostivější slabinou hnutí."

Anglikánská oficiální církev i část anglo-katolíků hledá spojení s Východem a již mnoho pro tuto snahu udělali. Než blízkost Říma a pozorování náboženského života tryskajícího ze živé víry Západu obrací jejich zrak i v tom směru, zvláště když je k tomu přímo pobízí i historie anglického křesťanství. „Naděje na konečné spojení se Stolcem sv. Petra byla vždy od značné části anglo-katolíků považována za věc, která by byla důstojným korunováním všeho utrpení a vši práce obětované tomuto hnutí."

Krajní pravičáci anglo-katolického hnutí chápou oprávněnost i potřebu jediné moci v církvi a proto se snaží odstraniti vše, co překáží sjednocení, i ten přídavek „anglo-" ke jménu katolíků. Nejsou ještě ve většině, ani nebyli zvláště organisováni, proto jejich vliv je dosti nemožný. Ale aspoň všude proniká myšlenka církevní vrchnosti a ta nutí k dalšímu badání a urychluje vývoj věci. A je dosti spolků, které se již stavějí za myšlenku úplného sjednocení. Tak na příklad „Society of St. Thomas of Canterbury" (Společnost sv. Tomáše kant.) — pro kněze — která si vzala za úkol studovat dějiny a učení západní církve; „Catholic League" (katolická liga) — pro kněze i pro laiky, v níž podmínkou přijetí je vyznání Pia IV. Katolická liga v sobě zahrnuje více náboženských spolků, jako: apoštolát modlitby, bratrstvo živého růžence a pod.; zvláštní zmínky zasluhuje „Sodalitas Pretiosissimi Sanguinis D. N. J. C." (bratrstvo Předrahé krve P. N. J. Kr.) — spolek to kněží, zavazujících se k celibátu, k modlení breviáře a ke každoročním exerciciím. Liga uspořádala loňského roku pout do Říma spojenou s holdem svatému Otci.

Jest vidno, jak upřímně duše upínají zrak svůj k Římu, jak padají hradby předsudků. Vzpomeňme památných mechlínských (Malines u Belgie) porad — prozatím soukromého rázu — u blahé paměti kardinála Merciera, nebo pozdravu, zaslaného s anglo-katolického sjezdu roku 1923 na návrh zanzibarského anglikánského biskupa Franka Westona, vzpomeňme i díla anglikánského kněze (potomního konvertity) Fr. Spencera Jonesa, jeho oktavý pro sjednocení církví, schválené a tolik doporučované sv. Stolicí „každému a všem, kdož v celém světě věří v Krista!" Nedávno byla na oxfordské universitě přijata dokonce i doktorská theses o papežství, založeném „de jure divino" (božským právem) ve východní církvi! Jinými slovy řečeno: nastala chvíle blízká mílosti...

Bohužel není, kdo by vedl „anglo-katolíky" v jejich snaze po jednotě a bez vůdce-theologa dobrého jména a vážné moci — je těžko udržet rozptýlené stáde duší dobré vůle, těžko také bojovat proti opozičním theologům. Jméno lorda Halifaxe je mocné — „clarum et venerabile nomen" — vždyť skoro 60 let předsedal „English Church Union" (anglické církevní jed-

notě) a mnoho obětí přinesl na zhojení rány rozkolu, on to byl, který udržoval upřímné přátelské styky s kardinálem Mercierem a s abbém Portalem. A tento lord Halifax neváhá hovořiti o jednom středu pravé církve, o středu, který trvá božským právem a k němuž se nutno připojiti. Ale je asi ještě předčasná ta naděje, že by i všichni jeho stoupenci dbali horlivé výzvy k úplnému přilnutí.

Lord Halifax vykonal veliké dílo; má-li však dojiti úspěchu, jest nutno, aby se ho ujali kněží schopní všechny sjednotiti, vésti a spravovati. Zemřelý zanzibarský biskup R. R. Frank Weston by byl se na toto místo postavil a byl by mnoho vykonal. Neboť se svatostí života spojoval v sobě veliké vzdělání. Ale zemřel zcela neočekávaně o svátku Všech svatých roku 1924. Tak zase spočívá práce sjednocovací na drobných vůdcích, dokud nevystoupí muž, který by svou osobou získal celou pravici v anglické církvi.

*

Tolik podáváme pro informaci našich čtenářů; vždyť anglikáni také mají nalézti cestu k jednotě církve a proto zasluhují jejich snahy na tomto poli naší pozornosti. Přidejme k ní Otčenáš za ty dobré duše bez pastýřů na ostrovní říši a Bůh nám je připočte i pro bratry Slovany.

Sekyra ke kořenům přiložena.

Dr. Jos. Matocha.

Papežský východní ústav v Římě vydává od velikonoce r. 1923 časopis „*Orientalia christiana*“, kde v samostatných svazcích pojednává o různých otázkách týkajících se církvi východních. V 8. svazku letošního roku rozepisuje se spisovatel J. S. „O sovětském Rusku“. Ve svém článku vypravuje, jak sověty změnily svůj postup v boji protináboženském a jak úporně bojují o duši ruského dítky. Zprávy ty jsou velmi zajímavé. Podáváme kratinký obsah jejich. Čtenáři Apoštolátu poznají, s jakou zlobou a lstí se bojuje na slovanském východě nyní proti Bohu, Kristu a církvi.

Boj sovětů proti křesťanství a vůbec proti každému náboženství datuje se ovšem od začátku jejich politické moci, jak na jiném místě našeho časopisu dokládáme z vypravování očitého svědka, anglického kapitána Fr. Mac. Cullagha. Avšak koncem roku 1924 změnily sověty úplně svůj dosavadní bojovný postup.

Jednotný útok a násilné ničení náboženských představ a citů ustupuje pronikavému protináboženskému poučování, které chtějí provádět v rozsahu co největším a výlučně ve smyslu srovnávací vědy náboženské. Studium protináboženských vůdců, celá příslušná literatura, protináboženské slavnosti mládeže, vše směřovat mě-

lo k důkazu, že náboženství patří prý do říše bájí. Přece však výsledek neuspokojoval nepřátele všeho náboženství. Nebylo totiž možno v tak rozsáhlém měřítku vychovávat stejnou měrou všechny dělníky. Dokonce ani vyškolení jednotlivci dělníci nebyli s to, aby tak těžkou látku s dostatek pochopili, tím méně, aby ji mohli jasně a srozumitelně posluchačům vykládati. Také neprojevovaly široké vrstvy lidové dostatečný zájem pro různá stará náboženství. Proto bylo rozhodnuto, že veškerý boj se musí brát jiným směrem.

Nový tento směr byl ohlášen již roku 1923 okružníkem všeruského ústředního výboru pro náboženské spolky. Práví se tam: „Boj, jímž se má dělník myšlenkově osvobodit od předsudků (myšlena křesťanská víra pravoslavná), jest velmi svízelný, obtížný. Konečné zničení těchto předsudků může být jen výsledkem dlouhé, výchovatelské práce osvětlové, jež musí pozvolna naočkovat hmotářské a přirozené nazírání na svět do vrstev lidových. Proto se musí postupovat v protináboženské propagandě s největší opatrností a s přiměřeným jemnocitem, aby se snad nedocílilo opačných výsledků. Tento boj se nesmí vést nahodilými výnosy a administrativními útoky a odporem proti náboženství, nýbrž stálou soustavnou propagandou materialismu (hmotařství) v klubech, ve spolkových místnostech, přednáškami na universitách a školách pro dospělé. Náboženské spolky, které jsou stoupenci marksistických názorů, mají se s plnou shovívavostí a s jemnocitem chovat k náboženskému přesvědčení svých členů a nemají je odrážeti ze spolku nerozvážnými a hrubými útoky, (což by jejich náboženský cit uráželo).“

Tyto rozkazy byly pak často opakovány, tak zvláště v 20. resoluci 13. rusko-komunistického sjezdu strany: „Veškerý bojovný postup proti náboženským předsudkům lidových vrstev s právními zákroky, jako: zavíráním chrámů (pravoslavných), mešit, synagóg, modliteben, katolických kostelů, jest rozhodně zastaviti. Zvláště jest brát na to zřetel, aby náboženské cesty věřících nebyly uráženy. Přemoci tyto předsudky možno jen stálou, roky a desetiletí trvající prací. Zvláště chytrého jednání vyžadují některé republiky východní. Jakési pozornosti zasluhují různé sekty, z nichž některé byly za carismu pronásledovány a u nichž se nyní jeví čilý ruch. Chytrým počínáním jest dosíci, aby význačnější, hospodářsky vzdělaní lidé mezi nimi byli získáni do proudů sovětské moci. S ohledem na velké množství sektářů nabude taková práce zvláště velkého významu. Úkol třeba řešiti vždy podle místních okolností.“

Síť protináboženské organizace se přimyká k politické propagandě. Je to práce od duše k duši, od rodiny k rodině, od vesnice k vesnici. Protinábožen. propaganda se stává drobnou prací ve velkém. S ohledem na pestře rozvětvenou činnost musí se též výchova protináboženských řečníků prováděti dvojím směrem: pečovat o sdružení protináboženských průkopníků a zvýšiti jejich vzdělání organizační semenišť a kursů. Musí se zorganizovati pro-

paganda tiskem, filmem, světelnými obrazy. Při poučování nesmí se postupovati jako dosud. Dříve zdůrazňoval socialismus v boji proti náboženství, že je toto podporou panovníků. Takoví agitátoři nebyli odbornými nevěrci. Nyní jest se bráti jiným směrem. Zpět k životu, k dějinám, jest heslem soudobých nevěrců. Vrátili se k životu, znamená události nynější doby pojeti do propagační činnosti protináboženské. Třeba bráti život, jak jej dělníci a rolníci znají. Od těchto otázek se musí začítí, snadno vyvolají otázky jiné, které pak vedou přímo k náboženství a jeho významu. Většina dělníků a rolníků věří ještě v Boha. Jsou se všech stran obklíčeni náboženstvím. Jaký význam má náboženství pro ně? Pomůže jim v boji o zlepšení pracovních podmínek, ve starostech při zřizování a rozvoji hospodářství? Musíme s dělníky a rolníky do jejich vlastního života sestoupiti, do jejich myšlenek a citů vniknouti, musíme je přiměti k tomu, aby sami zkoumali, jaký úkol má náboženství v životě? Seznamte je jenom se zkušenostmi života, nechejte je vyvozovati z toho příslušné důsledky, přesvědčte je, že je pro ně náboženství jen škodou, že překáží jim v boji a že zatemňuje jejich poznání. Když se budeme ve svém protináboženském boji zabývatí výkladem dějin bájesloví, když budeme vyhledávati podobnosti různých náboženství, pak setřeme zvláštní rozdíly, jež má každé náboženství, a tak dospějeme k svému cíli: z n i č í m e u d ě l n í k ů v í r u v B o h a." — Takový je plán a cíl „poučování" bolševického.

Především chtějí odvrátiti mládež od Boha a to již v nejtútlejším věku. Náboženství jest přísně zakázáno ve všech veřejných školách. O Bohu, Kristu, církvi nesmí býti nikde ani zmínky. Soukromé vyučování se sice trpí, avšak nesmí se nikdy konati tak, aby byly dítky ve větším počtu vyučovány. Skupiny dítek, které mohou býti soukromně vyučovány v náboženství, nesmějí převyšovati počet tří dítek. Naproti tomu se zavádějí přímo bezbožecké spolky dítek a mládeže.

Dítky ve věku 9—10 let a starší jsou sdružovány ve spolku „P r ů k o p n í c í" nebo v „L e n i n o v ě m l á d e ž í". 1. ledna roku 1924 bylo již 161.349 takto sdružených dítek, 1. ledna 1925 1,000.032 a 1. června 1925 dosáhl počet bezbožecky sdružených dítek 1,390.433. Komunisticko-bezbožecká propaganda se nezastavuje u tohoto věku, nýbrž jde dále. S úmyslem, odvéstí duše dětí Bohu, zavádí mateřské školky v tak zvaných „o k t o b r i á t e c h" (říjnových skupinách na počest říjnové revoluce). V těchto okto-briátech bylo již v lednu 1925 na 100.350 nejtútlejších dítek zorganizováno. Podle stanov těchto spolků jest každá skupina vedena členem rusko-komunistického spolku mládeže, zkráceně „K o m s o m o l" zvaného. Mravní názory „Komsomolu", jeho život, čirá nevědomost přibližně dávají tušiti, v jakém duchu se vede tato výchova a vzdělávání mládeže a dítek.

Počet aktivně činných vůdců mládeže obnáší asi 17.000, pomocníků z „Komsomolu" je 9.000.

Postup protináboženské propagandy u mládeže je zcela jiný než u dospělých. V knižnici „Bezbožec u stroje“ se tento postup přesně popisuje: „Náboženství dítěte nezná ještě uceleného světového názoru na otázky a odpovědi „Odkud?“ a „Kam?“, není u něho ještě vyvinut rozdíl v poznání dobra a zla atd. Pro dítě je především náboženstvím: navštěvovat kostel, zpovídati se knězi, žehnat se a nosit křížiček na krku, modlit se denně před domácím obrazem. Není tudíž zapotřebí mluvit dítěti o Bohu všeobecně, ani o dobru a zlu, ani o spáse duše, o vykoupení . . . jako vůbec o žádné náboženské myšlence. Těchto pojmů nemůže dítě chápat, nejsou proň zajímavé a proto řeči takové a podobné byly by bez užítu pro protináboženskou propagandu. Musí se však dítě vyučovat ve vědách přírodních, přírodopytu, dějepisu, zeměpisu. Tu všude stavět vědu proti náboženství. Účelem při všem tom musí být: znechutit dítěti jakékoliv učení náboženské a přivést je k tomu, aby se za každým náboženským projevem stydělo. Jest čelit všem prostředkům náboženskému vlivu rodiny. Ve spolcích jest dbát toho, aby měl skupinu vyslovených a uvědomělých neznabohů, kteří udávají pak tón celému spolku a usnadní práci. Neboť před těmito výbojnými nevěrci se budou všichni ostatní stydět modlit se nebo jakékoliv náboženské úkony konat. Vypěstít u dítěte „st a v s t u d u z n á b o ž e n s t v í“ jest bolševikům nejlepší cestou a prostředkem, aby učinili dítě pro náboženskou „nákazu“ imunním, a zamezili tak jakýkoliv vliv rodiny v ohledu náboženském. Konečně se snaží tato nevěrecká propaganda, aby svými revolucionářskými oslavami nahradila dítěti náboženské svátky. Oslavy tyto, plny síly a myšlenky, musí přý ukojit touhu dítěte po radosti a rozkoši a tak utvořit korunu jeho výchovy v duchu nového bezbožeckého života . . .

Tak se nyní bojuje všemi silami a všemi prostředky na někdejší „svaté Rusi“ proti Bohu a proti každému náboženství. Zločin na nevinných duších mládeže páchaný jest do nebe volající. Snahy a úsilí dobrých lidí jsou tu úplně vázány a znemožňovány mocí státu. Otroctví nejpotupnější uzákoněno, otročení duší, zločin horší vraždění Herodova zabíjí tam nesmrtelné, nevinné dětské duše. Podle lidského úsudku zdála by se každá lidská naděje na lepší budoucnost nešťastných bratří na Rusi marnou! A přece na jednoho činitele v dějinách národů bolševická tyranie zapomněla, či spíše umlčet, odstranit ho usiluje, to jest na Prozřetelnost všemohoucího a věčného Pána. Kde lidská zloba zdánlivě přestupovala veškeré meze, tam se již mnohokrát, jak dějiny lidstva učí, právě ukázala Prozřetelnost a Milosrdenství Boží v plném jase a mocí. Modleme se, aby ta hodina spásy se přiblížila! „Spasiteli světa, zachraň Rusko!“

Rozhled po náboženském životě.

I. Doma.

Noví zakládající členové ACM: J. M, pan *světící biskup Jan Stavěl*, metropolit. kanovník v Olomouci, vdp. profesor *František Florián* z *Hodonína* a rodina *† Františka Krajce* a jeho *žijící manželky Terezie* z *Hvozdné* u *Slušovic*, *Třetí řád sv. Františka* z *New-Yorku* splatil druhou částku (10 dol.) na zakládající členství ACM, *Svatocyrilské jubileum* zapisuje se do dějin ACM zvýšenou štěrností a obětavostí nových členů pro svaté dílo apoštolátní. Také brněnský ACM ohlašoval nové přihlášky zakládajících členů, žádaje o zaslání diplomů, Kéž na přimluvu sv. apoštolů slovanských odplatí Pán Bůh všechnu štědrou obětavost pro rozšíření a upevnění jedné svaté katolické církve!

Další zakládající členové ACM: Vdp. P. *Vincenc Horák*, profesor v *Litovli* a pť ředitelka vv. *Božena Binková* z *Brna*, která doprovází svoji přihlášku těmito slovy: „K uctění sv. apoštolů slovanských *Cyrila* a *Metoděje*, také však z vděčného uznání velikého díla pokračovatele jejich prací, arcibiskupa *Stojana*, přihlašuji se v jubilejním roku svatocyrilském zakládající členkou apoštolátu sv. *Cyrila* a *Metoda* pod ochranou nejbl. *Panny Marie*." Oheň *Stojanovské lásky* k sv. apoštolům slovanským nepo- hasl, ale rozněcuje dosud šlechetná srdce. Z brněnské diecése přihlášení jako zakládající členové: J. M, nejdp. prelát *František Bařina*, opat O. S. A. na *Starém Brně*, vdp. P. *Jan Duořáček*, O. S. A., konsis. asses. a farář na *St. Brně*, vdp. P. *Antonín Rauscher*, konsistorní rada a farář u sv. *Tomáše* v *Brně* a vdp. P. *Jan Švestka*, konsistorní assessor a profesor v *Brně*. Všem novým členům odplatí jejich obětavost Pán Bůh na přimluvu bl. *Panny Marie* a sv. *Cyrila* a *Metoděje*!

Dar. U příležitosti svatocyrilského jubilea, jak sám v připsu praví, věnoval k unionistickému sjezdu velehradskému 1000 Kč njdp. dům, prel. *Zikmund Halka Ledóchowski*. Je to jen nový důkaz věrné a obětavé lásky k našemu ACM, v jehož Ústředním

výboru už po léta pan prelát zasedá. Jeho štědrý dar usnesla se poslední výborová schůze ACM obrátit ke krytí výloh vzniklých zřízením nového osvětlení svatyně velehradské. Pán Bůh zaplatí!

Poděkování. Nejdp. světící biskup Jan Stavěl daroval ACM u příležitosti své konsekrace biskupské 500 Kč. Výbor spolku děkuje upřímným: Pán Bůh zaplatí!

Z Velehradu. Strážcové velehradské svatyně OO. jesuité, řídili k hlavním oslavám cyrilometodějským *elektrické osvětlení průčelí chrámového* a velký reflektor elektrický, který bude konat jistě dobré služby při večerních pobožnostech. Jsou ovšem při svém starostlivém podnikání odkázáni jen na šlechetnou dobročinnost přátel našeho Velehradu. Doufáme, že jich v roce svatocyrilském nezkame!

Nový vodovod ze staré studně Na prostranném nádvoří velehradském asi uprostřed mezi kostelem a t. zv. zámekem čili prelaturou objevena byla letos stará, pěkně vyzdřená studně, 6 m hluboká a do výše 4 m naplněná čistou vodou. Poněvadž i chemickým rozborem byla voda z této studně uznána zdravou a nezávadnou k pití, zřízen byl ihned pro klášterní komplex vodovod, který bude dvěma kohoutky na zámecké zdi umístěnými, napájet za parných dnů letních žíznivé poutníky.

Prvním jubilejním darem pro Velehrad je krásně vyšívaný prapor (zástava) Matky Boží bolestné, patronky Slovenska, který letos darovali pro svatyni velehradskou poutníci ze západního Slovenska, putující do Vambeřic. Přivedl je p. děkan z *Jablonice* P. *Karel Žeko*, a výborný zpěvák *Pavel Pinkava*, který už po 24. navštívil s poutníky vambeřickými Velehrad. Viděli loni slovenští poutníci ve velehradské svatyni památné prapory americký a polský, dary z jubilejního roku 1885, a to je přivedlo na krásnou myšlenku i letošní jubileum svatocyrilské podobně oslavit. Prapor je nádherná ruční práce žen slovenských z *Ciferu*, kde

je odborná škola pro národní vyživání a nese kromě obrazu Bolestné Matky Boží i znak Slovenska a nápis připomínající letošní jubileum svatocyrilské. Slavnosti odevzdání byl přitomen šťastnou náhodou i p. arcibiskup olomucký dr. Leopold Prečan, který po čas generální visitace v kraji vždy na noc dojížděl na Velehrad. A tak v předvečer prvního května, když se svoji hubbou pochodovali poutníci slovenští s novým praporem po nádvoří velehradském ozářeném slavnostní iluminací zámeckých oken, mohl metropolitě moravský nejen být svědkem lásky slovenských bratří k našemu Velehradu, ale mohl jim i z pohnutého srdce požehnat.

Bývalá zinní sakristie z doby cisterciácké na evangelijní straně hlav. oltáře upravuje se za kapli sv. Josefa. Nástropní i boční obrazy jsou opraveny, štuka a stěny obileny. Mramorový oltář stojí 17.000 Kč. Socha sv. Josefa je dílo prof. Zálesáka z Prahy.

Prevezení ostatků básníka Jana Soukopa na posv. Velehrad. Navečer v sobotu 14. května byly na Velehrad převezeny z Doubravice nad Svitavou tělesné pozůstatky člena družiny Sušilovy, známého cyrilometodějského pěvce Jana Soukopa. Úvítaly je velehradské zvony a Soukopova nezapomenutelná píseň „Ejhle, svatý Velehrad už září“. V neděli 15. května po ranních službách Božích vyšel průvod z královské kaple, kde ostatky byly přes noc uloženy u hrobu tatíčka Stojana, k Cyrilce. Tam dojemně promluvil spisovatel P. Aug. Neumann O. S. A., Soukopův příbuzný, a pak byla uložena tělesná schránka básníkova na vnější straně Cyrilky za presbytářem. Poutníci jistě nezapomenou uctítí památku básníka-kněze a pomodlit se u jeho hrobu!

Pout křesťansko-sociálního dělnictva a zaměstnanectva na Velehrad. Dne 15. května uspořádala Odborová ústředna křesť.-soc. v Brně první manifestační pout na Velehrad. Byla to pout jubilejní; neboť jest tomu právě 25 let, co založeno bylo Odborové sdružení křesťansko-sociální, které má své kořeny na Velehradě. Dělnictvo a zaměstnanectvo křesť.-soc. přišlo současně oslavit jubileum slovanských věrozvěstů svatých Cyrila a Metoděje, načerpat síly v dnešních

těžkých dobách pro další práci v národě. Pouti účastnilo se přes 600 dělníků ze všech končin Moravy.

Velké cyrilometodějské slavnosti na Ostravsku. V kraji, kde péče o vezejdší chlebiček zaryla se křečovitě až do hlubin zemských, na území, kde střetly se nejživěji třídní zájmy v boji o existenci, na pomezí hlahaletci pestrrou směsí jazykovou, vyzvednut byl vysoko prapor cyrilometodějský ve dnech 11. a 12. června 1927. K první manifestační slavnosti toho druhu podali si svorně ruce katolíci čeští, polští i rusínští, aby na palčivé půdě existenčních, sociálních i národnostních problémů ukázali na jedině možné řešení, na jednotliu myšlenku cyrilometodějskou!

V sobotní předvečer slavnosti sešli se v Katol. domě mor. ostrav. zástupcové celé V. Ostravy na zdatilou akademii cyrilometodějskou. Přednět a účel zahájených slavností naznačil ve své nadšené přednášce p. tajemník ACM z Olomouce. Jakoby ohlasem jeho slov byly pak pozdravy, jimiž velebena byla myšlenka cyrilometodějská a děkováno vroucně sv. bratřím solunským za jejich požehnané dílo; mluvili: hravský pl. Ivka Fišerová, choť rady zem. soudu, polský p. Karol Junga, rolník z Gorního Żukowa, rusínský p. M. Hvozdicz, rada zem. soudu a slovenský dr. Vojtech Turdý, advokát ze Žiliny. Také zpěvná a deklamační čísla akademie připínala se vhodně k myšlence cyrilometodějské. Domáci Orli a Orlice podali pěkné ukázky své dovednosti a zpestřili tak program slavnostního večera. Na druhý den, v neděli 12. června ráno o 7. hod. sloužil tajemník ACM v kostele Sv. Spasitele zpívanou mši sv. s asistencí na úmysl apoštolátní, při níž velebně nesla se píseň cyrilometodějská rozlehla svatyní a četní účastníci přistoupili k stolu Páně. Hned po bohoslužbách nastoupily jednotlivé proudy (ostravský, přívozský a hlúčinský, vítkovický, mar. horský, opavský a těšínský) pochod na Náměstí republiky, kde seskupily se v nepřehledný průvod, aby brzo potom pod četnými prapory a doprovázení třemi hudebními kapelami odebrali se všichni ctitelé sv. apoštolů slovanských na Slezskou Ostravu. Tam v příjemném zátíší na Vlčkově náměstí (před starým zámkem) improvisován byl polní oltář

a stranou postavena řečnická tribuna. Zelené pozadí ozdobeného oltáře před očima, modré nebe nad hlavami a žár zlatého slunce zalévající pestré to množství jen jako by zvyšovaly radostné nadšení všech, že ne ústa jen, ale srdce jásavým zpěvem písně cyrilometodějské doprovázela svatou oběť na oltáři. A pak už nesešla s myslí a vzpomínek účastníků ta drahá jména: *Cyrila a Metoděje*. Jejich obrázky, jako slavnostní odznak měl na prsou připjaty každý účastník, jejich apoštolské práci a zásluhám o národ náš věnováno bylo pročitelné kázání P. Hegera, jejich jména vyzývána celým množstvím, když jakoby jedněmi ústy se modlílo za sjednocení církve svaté. Ším platila i druhá část manifestace, při níž s řečnické tribuny opětně různé sice jazyky slovanské, ale stejná řeč lásky dělí k Otcům oceňovala svatý odkaz cyrilometodějský. První mluvil zase tajemník P. Jemelka z Olomouce, ukazuje přesvědčivě, jak tisíciletá myšlenka cyrilometodějská stále je moderní a požehnaná pro jednotlivce, slavy i národy. Stanovisko *hrvatské* tlumočila opět pí *Ivka Fišerová*, *rusínské* p. rada *Hvozdovič*, a *slovenské* p. dr. *Turdý*. Jenom Poláci poslali na řečnickou tribunu ohnivého slavjanofila, kierownika (ředitele) školy z Jablunkova, p. *Paula Lipku*, který v rámci krásných myšlenek Slowackého poukázal na společnou základnu přátelství polsko-českého, ideu katolickou, cyrilometodějskou. Te byla ostatně zlatá nit i předchozích projevů bratří slovanských i závěrečného slova p. *poslance* P. *Rýpara*, který zdůrazňoval nutnost pokřesťanění všech vrstev národa jako vlastní předpoklad slovanského unionismu. A když na konec předseda slavnostního výboru pan *Vaculík*, děkoval všem, kdož ke zduu první manifestace cyrilometodějské na půdě ostravské, jakkoliv byli přispěli, bylo to jistě poděkování upřímné a radostiplné, které platilo především jemu samému a pak celému výboru slavnostnímu (zvláště také p. prof. P. *Ant. Minaříkovi*), kteří nebáli se práce ani překážek pro dílo dobré. A tak jako církevní část manifestace ukončena písní svatováclavskou a hymnou pa-pežskou, tak zase druhou část uzavíraly naše národní hymny zpívané za

doprovodu hudby. Velká Ostrava manifestovala šťastně pro velikou ideu cyrilometodějskou; kéž ji provází též Boží požehnání při další práci cyrilometodějské!

Cyrilometodějská slavnost na hoře Radhošti konala se pěti Matice radhoštské v neděli svatodušní, dne 5. června 1927. Nově opravená kaple byla o 9. hod. posvěcena, O půl 10. hod. byla tichá mše sv., po níž kázal p. kanovník *Ed. Kavan* z *Valaš. Meziříčí* o významu sv. bratří soluňských pro národ český. Po kázání následovaly slavné služby Boží. Obětavost Matice radhoštské zasluhuje uznání; nešetřila velkého nákladu, aby obnovila a zachovala památnou kapli cyrilometodějskou na temeni radhoštském z daleka viditelnou, ale stará se i dále, aby v ní konány byly častěji služby Boží pro četné návštěvníky radhoštské. Na svátek sv. Cyrila a Metoděje 5. července, ohlášena tam velká pout!

Svatoklimentská hora u Osvětlman v pondělí svatodušní byla plna ruchu. Pěti osvětlmanského p. faráře Kučery pořádala se na toto památné a posvátné místo pout, již účastnili se poutníci z okolních farností. Přišla procesí z Koryčan, z Buchlovic, z Boršic, přišli poutníci z Ježova, Jestřebic, ze Stříbrnic, ba až z Kyjova atd. Hora oživila... Kázání přede mši sv. měl tajemník Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje P. Fr. Jemelka z Olomouce, slavnou mši sv. sloužil za přísluhy četných kněží p. děkan Rob. Stračka z Koryčan. Po Anděl Páně promluvil p. šéfredaktor Zamykal o myšlence, obnovili opět slávu hory svatoklimentské postavením nového kostela. Na hoře stával kostel s klášterem basilánů, později augustiniánů, který byl v roce 1421 husity úplně rozbořen. Zůstaly podnes pouze zbytky mohutných základů. V čelo akce pro nový kostel vedle p. faráře Kučery stávi se redaktor Hynek Dostál z Ameriky, jenž by rád docílil toho, aby v roce svatováclavském mohlo být započato se stavbou. Pan arcibiskup dr. Prečan slibil všemožnou podporu a také prezident Masaryk se zajímá o stavbu na místě, kde byl dle tradice první slovanský seminář, založený buď přímo našimi slovanskými apoštolý nebo jejich žáky. Poutníci s velkým zájmem vyslechli

všechny ty plány a jistě budou v krásném dílo spolupomáhati. Začátek byl hned na místě učiněn. V Osvětimanech bude oživen odbor ACM a ten celou akci povede. I ostatní okolí by všude mělo odbory ACM zříditi a všechnu svoji snahu soustřediti na horu svatoklimentskou, která každého jistě nejen svou historickou památkostí, ale přírodními krásami překvapí.

Obětavost pro ACM. Pan Ludvík Procházka z Přerova přihlásil svoji rodinu (sebe, svoje rodiče a tři manželky Antonii a Julii Procházkovy) za zakládajícího člena ACM, splativ současně celý příspěvek členský. (1000 Kč). Kromě toho věnoval 40 Kč na velehradskou apoštolskou školu a 30 Kč na slovanské misie. Za svoji matku pí Josefku Procházkovu z Kroměříže odevzdal 6 Kč členského příspěvku, na apoštolskou školu velehradskou 80 Kč a na slovanské misie 42 Kč. Pán Bůh zaplat a požehnej!

Sedmdesáté narozeniny sv. Otce Pia XI. oslavil ACM v Olomouci v neděli, dne 29. května pontifikální mši sv., již sloužil v kostele P. Marie Sněžné nejdp. *prelát Z. Ledóchowski*. Před mší sv. kázal tajemník ACM o významu papežství a zvláště pontifikátu Pia XI. pro myšlenku sjednocení církví. Veliká účast na oslavě svědčila, že je veliký počet věrných katolíků, kteří ve vroucích modlitbách vyjadřovali ten den svá blahopřání k narozeninám sv. Otce. ACM poslal pak telegrafickou gratulaci na pražskou nunciaturu. Došla tato odpověď: „Blahopřejný projev poslaný sem u příležitosti 70. narozenin sv. Otce Pia XI., byl poslán do Říma. Jeho Svatecť děkuje srdečně a posílá své apoštolské požehnání.“ — Praha, Nunciatura Apostolica.

Výborová schůze Ústředního ACM konána dne 22. června za přítomnosti 13 členů. Před zahájením vyžádal si slovo msgr. R. Kozák, aby jménem výboru upřímně blahopřál místopředsedovi UACM, nřdp. svěcímu biskupu msgr. *Štavelovi*, k jeho vyznamenání hodností biskupskou; cítí se tím vyznamenán i náš UACM. Poděkovav sřdečně zahřil a řřdil p. biskup jednání výborové. Poslední zápis schřválen. Sdělení předsednické zmiřovalo jednak radostné události: 70. narozeniny sv. Otce a 25. jubileum biskup-

stvi metropolitů mohylevského, arcib. de Roppa, jimž oběma ACM zaslal telegrafická blahopřání, jednak i zprřvy smutné; o řmrti řarře vystřřhavalcu v Brēmách msgr. *Prachar* a obřřtavřho přřznivce ACM p. řarře Rev. L. *Blaschko* z Omahy, Nebr. ve Spojenřch střřtech severoamerickřch. Oba zaslouřili si modliteb našich a acty, kterou jim řbor prokřzal povstřním při vzpomřnce přřsednickř. *Zprřva jednatele* řřadřla pořřzení nových obrřzkř ACM a bylo o nř podrobnř rozhodnuto při referřtu tř tajemníkř. Ponřvadř zakoupenřch oa ACM 250 exemplřř knihy O. Jugie nebylo dosud rozprodřno, řřdř jednateř, aby se vřci ujala Akademie velehradskř. Stejnř doporouř rozprodej zbřlych obrřzř cyrilometodřjskřch, o nř se uchřřzi řirma Ikona z Olomouce. Zjřstřeno vřak v debatř, ře obrřzy tř jsou vlastně majetkem Druřstva Velehrad. Pokud byly k dispozici knihy, poslal je jednateř do *Bulharska* (celkem 50 kg), kde zřjem o Velehrad je velmi řřivř. Na sjezd unionistickř jsou ohřřšeni dva řřastřnřci bulharstř. Proti katolřkřm bulharskřm vřuvizavř jejich protivnřci nepravdivř tvrzení jakřhosi Franceva, kterř prř ve svř prařskř řeři obvinoval katolřckou cirkv z prřřtelstř k Turkřm a nepřřtelstř proti Slovřnřm. Takovř pomluvy mohou se ovřsem uřat jen tam, kde je naprosta neznalost dřjin cirkve katol., kterř přece byla hlavnř ochrřnkynř Evropy proti nebezpeři tureckřmu. *Pokladnřnř zprřva*, kterř mohla zase mezi prřjmy uvřst prřspěvky nových zakřřdřjicřch řlenř, s uspokojenřm prřjata. *Neřli podal tajemník svř referřt*, uřřřil přřsedajřci slovo milřmu hostu P. *Křenkovi* ze St. Břlř, nařemu horlivřmu misionřři z Volyřnska. Obsřhlř jeho referřt, kterřm osvřřřil jasnř celou situaci nřbořenskou i nřrodnř mezi krajany volyřnskřmi, poslouchali vřichni s napjatou pozornostř. Přřneseme zajřmavř jeho vřvodu co nejřřve v samostatnřm řlřnku. Přřsedajřci podřřkoval mu vřele nejen za referřt, nřbrř i za jeho velikou prřci misiijnř. *Z obsřhlř zprřvy tajemnickovř* zajřmaly dokřady o vnitřřnřm i zevnřřjřm rozvoji nařeho ACM, dřle referřt o letořnřch misiřch zahranřcnřch a zvlřřtř o prřpravřch sjezdu unionistickřho. Usneseno vyřat repro-

dukci posledního obrazu sv. Cyrila a Metoděje od mistra Köhlera ve formátu obrázků členských. Po vyřízení obvyklých žádostí za podporu schůze skončena po 5. hodině.

Stojanova literární jednota bohoslovců olomuckých darovala ACM ze své knihovny všechny duplikáty, t. j. celkem 42 knih vázaných a 52 knih nevázaných. Štěrdu toho daru bude použito pro naše zahraniční krajany, jimž naši bohoslovci prokázali tím opravdu dobrý skutek, Apoštolát dobré knihy sám svolává od Pávodce všeho dobra hojnost požehnání. To budíž odplatou i našim dárcům!

Členské příspěvky ACM za rok 1927 zaslali: Farní úřad v Kuželově 129.70 Kč, farní úřad v Hluku 160 Kč, farní úřad v Hoštici na Hané 14.55 Kč, farní úřad v Záhlinicích 168 Kč, farní úřad v Kojetíně 150 Kč, farní úřad v Přerově 500 Kč, farní úřad v Zábřezě na sev. Moravě 210.54 Kč, farní úřad v Porubí 148 Kč, farní úřad v Prusinovicích 89.40 Kč, farní úřad v Paršovicích u Hranic 203 Kč, farní úřad v Čeladné 300 Kč, farní úřad v Lošticích 291 Kč, farní úřad ve Vel. Týnci 146 Kč, farní úřad ve Vlkosí u Kyjova 81.50 Kč, farní úřad v Hradčovicích 80 Kč, farní úřad v Mor. Prusích 38 Kč, farní úřad v Soběchlebských 439.80 Kč, farní úřad Šumice 63 Kč, farní úřad Praha-Libeň 87 Kč, farní úřad v Kroměříži 226 Kč, farní úřad v Hakenkovicích 164.80 Kč, farní úřad Přerůvice n. Vs. 14 Kč, farní úřad v Přerově u Vsetína 46 Kč, farní úřad v Těšeticích 100 Kč, farní úřad v Kelči 165 Kč, farní úřad v Lichnově 79.50 Kč, farní úřad v Horní Cerekvi 20.50 Kč, farní úřad v Kurovicích 42 Kč, farní úřad ve Zborovicích 67 Kč, farní úřad v Napajedlích 78 Kč, farní úřad v Polešovicích 1000 Kč. Al. Spáčil, kostelník, Osek nad Bečvou, 58 Kč, Fr. Šubrťová, Olomouc, 5 Kč. Konvent OO. dominikánů, Olomouc, 110 Kč, P. V. Pecháček, farář v. v., Valašské Meziříčí 10 Kč, P. Vinkler, Sudoměřice, 10 Kč, Jan David, Frydlant, 6 Kč, Jan Marek, Štamberk, 100 Kč, Zahradníček, Pílin, 3 Kč, B. Trefná, Plzeň, 30 Kč, Anna Elisová, Olomouc, 60 Kč, Jan Kalivoda, Praha-Bubeneč, 6 Kč, V. Hubinský, Smolenice, 10 Kč. Pán Bůh zaplatí!

Příspěvky ACM. Far. úř. Albrecht-

tičky 50 Kč; far. úř. Pavlovice u Přerova 1277 Kč; far. úř. Těžkovice 120 Kč; farní úřad Dolní Životice 374.40 Kč; farní úřad Dolní Bečva 52 Kč; farní úřad Žeravice u Bzence 113 Kč; dr. G. Kalnoky, Brodek u Nezamyslic 20 Kč; farní úřad Čechovice 46.80 Kč; farní úřad Písařov 78 Kč; odbor Apošt. sv. Cyr. a Met., Hluk 55 Kč; Albín Odrážka, koop., Ruda, sev. Morava 212 Kč; Jan Macháček, far. Hošťálková 20 Kč; Marie Olšovská, Hranice 2.40 Kč; P. dr. Jos. Foltýnovský, prof., Olomouc 2.40; P. dr. Fr. Hrachovský, Nová Říše u Brna 2.50; K. Fanfrldla, O. S. A., St. Brno 10 Kč; V. Zátopek, kaplan, Štamberk 3.60 Kč; Mansuet Ston, kapucín, Olomouc 10 Kč; Alois Duda, farář, Horní Studýnky 22 Kč; slečna Cecilie Adámková, Brno, Tivoli 50, 20 Kč; dr. J. Kolář, kaplan, Zábřeh 300 Kč; dr. Fr. Cinek, Olomouc 40 Kč; sl. A. Šmahelová, Olomouc 20 Kč; farní úř. Polešovice 412 Kč; farní úř. Hradčovice 100.80 Kč; farní úřad Litultovice 50 Kč; farní úřad Trebovice, Slezsko 181 Kč; farní úřad Domažlice 100 Kč; farní úřad Bludov 146 Kč; pan Josef Malachta, Buk 300 Kč; M. Dlásková, Písek 8 Kč; N. Vepřek, Frenštát 18 Kč; farní úřad Vracov 155 Kč; farní úřad Zlámanka 40 Kč; farní úřad Loštice 23 Kč; farní úřad Jalubí u Uh. Hradiště 247 Kč; farní úřad Mor. Huzová 100 Kč; Pavlín Václav, rolník, Diatkiewicz, Polsko 3.65 Kč; Jan Hybler, rolník, Ulbarova 3.65 Kč; Raf. Rozsypal, kooperátor, Přerov 200 Kč; pí. M. Havránková, Napajedla 200 Kč; farní úřad Napajedla 70 Kč; farní úřad na Starém Jičíně 15 Kč; Alex. Kello, gr. kat. far. Vyšný, Svidník, Slov. 3 Kč; Štěpán Herat, koop., Spálov u Oder 124.40 Kč; farní úřad Valašské Meziříčí 300 Kč; farní úřad Rohle 25 Kč; farní úřad Hlinsko u Lipníka 160 Kč; farní úřad Pivín u Nezamyslic 78.80 Kč; farní úřad Hlučín 75 Kč; Marie Bartošová, Malé Prosenice 50 Kč; dohromady 11839.69 Kč. Pán Bůh zaplatí!

Nový klášter sester Těšitelů v Rajhradě. Srdečně díky a Pán Bůh zaplat všem dobrodincům, kteří jakýmkoliv dárkem přispěli na stavbu nového kláštera a kostela ke cti Božského Srdce Ježíšova v Rajhradě.

Mnozí z vás poslali stříbrné a zlaté

předměty, z nichž se pořizují kostelní nádoby. Kristus Pán, přítomný ve velebě Svátosti, bude vystaven v monstranci, která jest zhotovena z vašich dáreků. Věřte, milí dobrodinci, že odměn stonásobně vaši láska.

Zajisté vás bude zajímat zpráva, k jakému účelu budou sloužiti vaše milodary. Přispěli jste ke zbudování přibytku pro sestry, které se věnují bezplatnému ošetřování chudých nemocných. Nová budova klášterní jest mateřnicí, kde osvojit si mají sestry potřebné vědomosti a praxi k povolání, jež vykonávají ve smyslu misijním, neboť kam nemá přístup kněz, má se dostat sestra. Z tohoto ústředního domu budou rozesílány sestry do domů filiálních, kde mají působiti k blahu bližních, a to nejen péčí o chudé nemocné, kteří nemohou býti přijati do nemocnice, ale zvláště vyhledáváním hříšníků a péčí o jejich nesmrtelné duše. Co dobrého lze zde s pomocí Boží vykonati! Na tomto díle tělesného a duchovního milosrdenství pro své bližní máte podíl i vy, milí dobrodinci. Ale nejenom to. Kongregace Těšitelů jest založena a potvrzena církví svatou za tím účelem, aby podávala Božskému Srdci Ježíšovu smír. V tomto klášteře žijí duše zasvěcené Bohu v obět smíru, což jest jejich hlavním účelem. Tam obětují modlitby, práce a kříže za hříchy vlastní a cizí. Také na těchto smírných obětech máte podíl.

V novém klášteře jsou také místnosti pro dívky, které mají touhu po životě řeholním, aby zde učinily první pokus svého povolání. Jest to takřka dívčí seminář pro řeholní povolání. Jak často se stává, že dívka, která cítí v sobě povolání k životu řeholnímu, nerozezná, zda je pravě či ne. Nebo rodičové její jsou v pochybnostech, nemohouce se smířiti s jejím úmyslem a zdržují své dítě. Nebo dívka si neví rady, do kterého kláštera by měla vstoupiti.

Nehodí se všechny k jednomu účelu a nemají všechny stejné schopnosti. Některé hodí se více pro život činný, z nichž jedny pro výchovu dětí, druhé k nemocným. Pro takové jest život čistě duchovní, rozjímavý prací mukou, zvláště v zachování přís-

ného mlčení a odloučenosti. Jiné naopak hodí se pro život čistě duchovní, rozjímavý, hledají odloučenost od světa, žijí se vnitřní modlitbou, zachovávají přísné mlčení a pod. Vstoupí-li dívky do kláštera neodpovídajícího jejich touhám, necítí se spokojeny, ba vidí se zklamány a často ztrácejí drahocenný poklad svého povolání. Ovšem mohou vstoupiti a přestoupiti z jednoho kláštera do jiného, ale jakmile byla přijata jinde, již má obtíže a nastane otázka: Proč nezůstala tam? Proč ji nemohli potřebovati? Proč nebyla spokojena?

Mnohým pokušením lze předejti, když dívka, než do některého kláštera vstoupí, předem pozná rozdíly předpisů různých klášterů a povinností řeholního stavu, a vůbec když si může předem utvořiti pojem, co vlastně jest stav řeholní. Pak nebude výčitky: Kéž bych to neb ono byla dříve věděla! A také nebude tolik nešťastných, neuznaných, nepovolaných a propuštěných čekatelek i novicек toulati se světem ke své a svých rodičů bolesti.

Abyste všemu řečenému se předešlo, aby každá duše dobré vůle, hledající své povolání, dosáhla svého pravého cíle, jest v novém klášteře Těšitelů dívčí seminář pro řeholní povolání. Tam dívky ztráví přípravnou dobu, která trvá od 14 dní do jednoho, nejdelší dvou měsíců. Tam žijí úplně nezávisle, nejsou pokládány za čekatelky, takže mohou po přípravné době volně bez překážek vstoupiti do kteréhokoli kláštera a dostanou náležité doporučení. Tam se dívkám vysvětlí rozdíly různých předpisů řeholních, aby si každá mohla vybrati podle svých náklonností a schopností. Tu se jí dostane nejdůležitějších základních vědomostí a návodu k životu řeholnímu. V dívčím semináři učí se také důkladněji náboženství. Také se proberou předpisy slušného chování v duchu náboženském. Dívky od 14 do 28 let přijímají se každou dobu. Příhlášky posílají se na: Klášter Těšitelů v Rajhradě na Moravě.

Dívky at si přinesou oděv a prádlo na dobu 14 dní a tyto knihy: Velký katechismus, Biblickou dějepravu a Katolickou liturgiku.

II. U bratří: Čechy, Slovensko, Podkarpatská Rus.

Praha. Slavnosti chystané na počátek letošního července na památku *l tisícého výročí přenesení ostatků sv. Norberta do Prahy* vyvolávají nejednu zajímavou vzpomínku dějinnou, která se bude silně odrážet od zmíněné přítomnosti. Sv. Norbert, zakladatel premonstrátského řádu a jeden ze sv. patronů země české, byl jedním z arcibiskupů v německém městě Magdeburku, kde také v chrámě P. Marie odpočívalo jeho tělo. Když učení Lutherovo v Němcích tak se rozšířilo, že i magdeburský arcibiskup k němu odpadl, přičinil se v pohnuté době války třicetileté strahovský opat premonstrátský Kašpar z Questenberka o to, aby tělo velikého zakladatele řádu bylo přeneseno z protestantského Magdeburku do katolického města — do Prahy. Přes velké překážky — přispěním samého vůdce císařských vojsk Valdštejna — se úmysl ten zdařil. Než připravili v Praze na Strahově vhodný oltář, odpočívaly ostatky sv. Norberta v *Doksanech* v klášteře premonstrátském. Slavnost přenesení jich do Prahy konána pak co nejokázaleji. Nynější strážce českého Sionu, strahovský opat Zavaral, obnovuje letošní jubilejní slavnosti radost katolické Prahy a celého národa nad pokladem, jakým jsou ostatky svatých věřícímu katolíku, obnovuje však i úctu a důvěru k svatému spolupatronu země české, sv. Norbertu. A naše Praha, tolikrát už zneuctěná horečkami bludů, vášní a revoluce, se snad přece rozpomene na dny velké slávy svojí, aby zase byla městem svatých: Ludmily i Václava, Víta, Norberta a Zikmunda, Vojtěcha a Prokopa i Nepomuka a tak i byla drahou matkou měst i národů!

Slovenský episkopát vydal na oslavu svatocyrilského jubilea společný pastýřský list o sv. Cyrilu a Metoději. Je psán s velikou láskou k sv. bratrům a lásku jistě také vzbudí v tisících srdcí pod Tatrami. *Svatovojtěšský spolek v Trnavě* rozšiřuje zase v statisícovém nákladu brožurku o sv. apoštolech slovanských, kterou chce připravit úrodnou půdu pro slovenský apoštolát sv. Cyrila a Metoděje.

„Posol Božského Srdca Ježíšova“, měsíčník vydávaný trnavskými OO.

jesuity na Slovensku, věnoval letošní červencové číslo oslavě sv. Cyrila a Metoděje. Už titulní list nese obrázek sv. bratří, jak papeži Hadriánovi podávají slovanský překlad Písma sv. ke schválení. I další obrázky a články sledují tentýž oslavný cíl i praktický účel — výzvu k modlitbě za sjednocení u víře.

Katolický měsíčník slovenský „Svätá rodina“ věnoval letošní dvojčíslo červen a červenec z velké části rozšíření účty sv. *Cyrila a Metoděje*. Ve článku „Sv. Metod“, sděluje dr. J. F., (asi redaktor dr. Ján Ferenčík), že Ustredná katolícká kancelária v Bratislave oslaví letos, dne „10. júla (července) v Devíne nad zborninami mohutného zámku Rastislava a na rok (1928) v Nitre“ vzpomínku na radostné uvítání sv. apoštola „u kniežatského dvoru v Nitre a u kráľovského dvoru na Veľhradie, ktorý bol pravdepodobne v Devíne(!)“. A jinde tentýž autor praví, že Velehrad „pravdepodobne(!) nebol v Morave, ale buďto v Devíne, buďto v Nitre“. A do třetice ještě při zmínce o smrti sv. Metoděje zase opakuje, že „jeho hrob hľadajú najnovšie na Devíne a v Nitre“. Otázka polohy starého Velehradu, je pravda, dosud nerozřešena, jako tak mnohá stránka našich nejslavnějších dějin je a snad navždy zůstane temnou. Ale v lidovém časopisu náboženském v třístránkovém článku, akcentovat takové „pravděpodobnosti(!)“, může jen zanést zmatek do řad prostých čtenářů. K věci samé píše dobrý znalec života svatých bratří, dr. Fr. Grivec: „Není možno, aby v Nitre byl býval stolní (biskupský) chrám Metodějův, ve kterém byl sv. Metoděj pochován. Od roku 530 počínaje, byl totiž Viching, biskup nitranský, biskupem území panonského. Nemožno, aby tam zároveň s ním sídlil i moravský arcibiskup Metoděj!“ (Dr. Fr. Grivec, Slovenska apostola, Sv. Cyril in Metod, str. 126.) Nač tedy takové „pravděpodobnosti“ psát v době, kdy jistě i mnozí čtenáři „Svaté rodiny“, chystají se putovat na Velehrad!

„Vierou k vede.“ Sloveňští katolíci předáci založili roku 1869 v *Kláštorc pod Znievom* první slovenské

gymnasium katolické, které bylo však roku 1874 maďarskou vládou zavřeno. Po převratu roku 1919 bylo sice gymnasium v Klástore pod Zníovem obnoveno, ale pro nedostatek peněžních prostředků — odkázáno bylo jen na milodary — mělo dosud jen čtyři třídy. Počátkem nového školního roku 1927/28 má být otevřena i pátá třída a pak postupně další až na úplné 8třídní gymnasium. Ředitelství tohoto prvního katolického gymnasia slovenského postaralo se i o dostatek vhodných bytů pro studenty v městě (měsíční poplatek 225—250 Kč) a vede nad nimi s profesorským sborem dozor. Kláštor pod Zníovem má v kulturně-náboženském životě bratří Slováků dobrý zvuk už z minulosti, nyní přidává nový záslužný počín.

V „Dušpastyr“u, oficiálním orgánu řeckokatol. diecése mukačevské, zavedl a řídí zvláštní rubriku „Apostolstvo sv. Kirila a Metodija“ redaktor O. A. Ilnickij, který je zároveň předsedou tamějšího ACM. Na první vyzvání přihlásilo se hned za členy ACM 25 kněží a 35 bohoslovců uzhorodského semináře. Svátek cyri-

lometodějský budou slavivat vždy podle starého kalendáře, t. j. 18. července, ale officium svátku přeloží na nejbližší neděli, letos 17. července, a každý duchovní je povinen kázat o životě a působení sv. apoštolů slovanských.

OO. basiliáni, kteří horlivě pracují na náboženském obrození řeckokatolického lidu na Podkarpatské Rusi, stali se trnem v očích všech nepřátel církve, („Russkaja Zemlja“, „Ruskij Věstnik“, „Podkarpatskij Glasy“). Zvláště lidového misionáře O. Rešetilo napadají nejružnějšímí vymyšlenými klepy, takže sám biskup msgr. Petr Gebej musel veřejně vystoupit na jeho obranu. Pro O. Rešetily je to ovšem nejlepším vysvědčením, že je na svém místě v církvi i v národě!

V klášterním kostele OO. basilianů na „Černeckoj Gorě“ bylo v roce 1926 slouženo 1876 mší sv., a při nich přistoupilo 22,992 věřících k sv. přijímání. Sv. mšiit vykonali OO. basiliani 15 kromě rekolekcí jak v mukačevské tak i v prešovské diecési. Číslice tyto mluví samy!

III. Za hranicemi.

Z ŘÍMA A Z ITALIE

Oslavy svatého Cyrila v Římě v koleji svatého Jeronyma. Ve dnech 6., 7. a 8. května ukázal lid římský, že památka svatého Cyrila ještě žije v jeho mysli. Po všechny tři dny plnil chrám sv. Jarolima — někdejší kardinálský chrám — kard. dra Bauera — v němž se konaly oslavy, nejen při bohoslužbách, nýbrž i po celé dny. Na prvním místě ovšem ukázali Chorvaté, jak jest jim milou vzpomínka na svatého Cyrila a tím i vzpomínka na jejich dětství křesťanského života v Kristu. Hluboká mysl slovanská dovedla a dovede vždy oceniti poklad víry, který přinesli do slovanských končin svatí bratři soluňští.

Oslavy začaly v pátek 6. května Latinský rítus se střídá s orientálním na znamení jednoty víry a mysli v Kristu pod různými zevnějšími obřady.

Ráno 6. května sloužil mši sv. dri-nopolský arcib. Marmaggi; při ní mě-

la společně přijímání konservatoř via Ripetta.

Slavnou biskupskou mši sv. sloužil arcibiskup František Cherubini za přísluhy alumnů české koleje a chovanců koleje sv. Jarolima. Epištola a evangelium byly zpívány jazykem latinským a chorvátským.

Nejpřitažlivější bohoslužbou pro Římány i pro bohoslovce různých kolejí byly řecké nešpory, zvané „artoklasia“, což znamená asi: Lámaní chleba. Měl je arcib. Isaiáš Papadopoulos, kterému přísluhoval velký počet řeckých i ruských kněží a jáhnů i řeckých bohoslovců. Před kněžíštěm byly postaveny ikony. Celebrant i přísluhující oblekli nádherná bohoslužebná roucha a započali řecký sbor: „Pozehnaný Pán Bůh náš každého času, nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen!“ — Zpívala tak chvála Pánu duše východu, který vzbudil Slovanům apoštola pocházejícího ze Soluně, z města tak drahého sv. Pavlovi.

Po nešporách vyšel první z kněží

zároveň se spolucelebranty ze svatyně. Mélo tím být naznačeno, že Syn Boží opustil nebe, aby se odebral mezi lidi na zem, a založil církev, opět se navrátil do nebe, což naznačeno následujícími procesím.

Druhou část obřadů tvořilo slavné procesí a požehnání chlebě. V procesí odebral se duchovenstvo ke bráně chrámové, kde byl postaven řecký obraz sv. Cyrila a Metoděje. Tam setrvalo nějaký čas na modlitbách; jáhen svolával zvláštní požehnání Boží na členy katolické hierarchie a všechny věřící. Kněz potom shrnul všechny prosby a odporučil je Pánu, aby je vyslyšel na přímluvu bl. Panny Marie a všech svatých. Potom se ubíral průvod do chrámu. Na zvláštním stole bylo tam připraveno pět chlebě a tři nádoby s vínem, olejem a obilím. Biskup oděn v omoforium požehnal dary zvané artoklasis, slovansky Darochlebnica.

Po obfadcích rozdával biskup požehnané chleby a znamenal v sakristii čela věřících požehnaným olejem. Je to svátostina, kterých církev výhodní má více než naše. Obřady ty církev schvaluje a uznává, že požehnaný chléb a olej uchraňují zla duši i tělo toho, kdo jich zbožně používá.

Téhož dne večer o 7. hod. bylo kázání msgra Karla Salotti o životě a apoštolském působení sv. Cyrila. Kázatel dovolával se svědectví samých Římanů, zdůrazňoval význam světcův pro vzdělání Slovanů a projevil přání, aby došlo ke sjednocení Slovanů.

Konečně svátostné požehnání za přísluhy některých Čechů udělil kardinál E. arist. Lucidi. — Večer bylo celé průčelí chrámu do nejmenších obrysů osvětleno elektrickým světlem; v tom jsou opravdu Italové mistři.

Při slavnostech, jakož i po celé dny se modlil lid za spojení všech církví dle přání svatého Otce.

Druhého dne 7. května slavnost pokračovala ještě ve větším nadšení.

Ráno byla zase mše svatá se svatým přijímáním, již sloužil msgr B. Nardone, ředitel koleje svatého Jaroslava, v 10 hodin pontifikální mše svatá v ritu řecko-rusinském, sloužená msgr. Dionysiem Njaradim, biskupem křiževackým, jemuž asistovala rusínská kolej. Z celého ritu dýchala hluboká zbožnost a budila živou účast okolo-

stojících na posvátných tajemstvích oběti kříže. K tomuto středisku života upírala se všechna pozornost, aby účast na oběti Kristově prospěla posvěcení duší a spojení všech v jedno mystické tělo. Zvláště dojmalo při celé liturgii svatě přijímání, udílené pod obojí způsobou všem věřícím.

Odpoledne zpíván kompletář, po něm byla promluva arcibiskupa msgra Tita Trocchiho, po ní slavné požehnání, které udělil kardinál Raf. Scapinelli.

V neděli 8. května konány bohoslužby jako v jiné dny; Mši svatou se společným svatým přijímáním sloužil kardinál Luigi Sincero, sekretář kongregace pro orientální církev.

V 10 hodin byla sloužena pontifikální mše svatá kardinála R. Merry del Val, jemuž asistovala polská kolej. Byly přítomny všechny slovanské koleje římské. Epištola a evangelium bylo zase zpíváno latinsky a chorvatsky. Sixtinská kapela pod vedením Antonelliho zpívala nádhernou mši „Papae Marcelli“ od Palestriny. Celý dojem oslav byl co nejslavnější.

Odpoledne mluvil P. Teofil Harapni O. F. M., o sv. Cyrilu, zvěstujícím pokoj celému národu slovanskému. Po ní Chorvaté zpívali své národně náboženské písně: „Do nebesa . . .“, „Kraljice Hrvata“, a j., při nichž P. Mag. Bačić, profesor na Angliku v Římě, dával libati ostatky svatého Cyrila.

Později o 7. hodině měl promluvu arcibiskup msgr „Palica, pak slavné „Te Deum . . .“, po němž kardinál Vanutelli udělil svaté požehnání.

Římské oslavy se tím neskončily, očekává se slavnost i u svatého Klementa, kde byl pohřben svatý Cyril. Křž trvá i u nás památka svatých věrozvěstů vždy živá!

M. Habán, O. P.

Křížová výprava proti hříšnému zvyku klení. Tak jako v amerických Spojených státech velmi rozšířená organizace „Holy Name Society“ (Spolek Nejsv. Jména) do svého náboženského programu pojala záslužný boj proti nezpůsobu klení, tak i v Itálii už od pěti let šíří se zvláště mezi inteligencí hnutí proti veřejnému klení. Nápis v tramvajích, továrnách, dílnách, ba i v restauracích odsuzující klení jako zlozvyk nekřesťanský a ne-

důstojný nové Itálie můžete číst velmi často. Akce proti klení súčasní se nejen duchovenstvo, ale i laici, zvláště nynější ministr spravedlnosti, ba i sám prezident Mussolini a jeho vláda jí pomáhají. Dne 21. května letos konal se dokonce v Livorně sjezd proti klení za předsednictví jednoho z italských ministrů. — U nás zatím hrubost klení i v novinách a v literatuře chtěla být důkazem moderního svérázu! Kleje-li nevěrec, ať ze zvyku, či ze zloby, řeknete, to je nevěrec, ale z úst toho, který se opravdu modlí, je klení nepochopitelné.

Instituto Cecoslovaco (Ústav československý, Via Crescenzi, č. 91.). Řím není jen střediskem křesťanského světa v ohledu náboženském, nýbrž i kulturním a vědeckém. Zvláště pro studium dějin má nepřeberné a nenahraditelné prameny ve vatikánském tajném archivu a knihovně. Pro to každý kulturní národ snaží se umožnit přístup k těmto zdrojům badání zřizováním vědeckých ústavů dějepisných (historických). Počátek naší samostatnosti přinesl i našemu národu takový ústav (Instituto cecoslovaco); vede jej pilný historik a docent Karlovy pražské university dr. Karel Sloukal. Ústav čs. připravuje vydání zpráv papežských nunciatur ze století šestnáctého a sedmnáctého, tedy z doby v našem národě tak osudné! Doufejme, že poznání pravdy dějinné zatlačí v našem národě nejeden blud, ale celý bludný názor na katolickou církev!

Slovanský misál, který byl přepsán do latinky, byl dotištěn. Kongregace ritů v Římě jej už také potvrdila. Část nákladu se váže ve Splitu, zbytek v Záhřebu. Jeden výtisk misálu bude stát 500 dinárů. Současně byl připraven pro tisk i chorvátský překlad římského rituálu.

Oslavení sv. Cyrilla a Methoda v Turine. Saleziani mají v Turine 2 seminare pro svoj kňazsky dorost. Pri hrobe ctihodného zakladatel'a Don Bosca je menše seminar, kde študuje 122 klerikov vyššie gymnazium a filozofiu; medzi nimi sú: 2 Češi, 7 Litvanov a 14 Slovákov. V druhom medzinarodnom ústave študuje 236 salezianských bohoslovcov zo všetkých strán sveta, zo 25 národností; medzi nimi: 7 Slovákov; 23 Poliakov; 9 Slovincov; (Nemci, Francuzi, Španielci,

Maďari; Irčani; Braziliani; Mexikani; Indiani; Činani; Kolombiani; atď.)

Medzi slavianskymi bohoslovcami sa zakoreňuje idea cyrillo-methodiánska, a zvlášť toho roku sa započal aj unionistický ruch.

Na svätodušnu nedeľu usporiadal slaviansky krúžok slavnostnú akademiu na česť sv. Cyrilla a Methoda z príležitosti 1100 ročného jubileumu narodenia sv. Cyrilla. Na slávnosti so živým zaujmom saúčastnili: generálny duchovný spravca kongregácie sal.; predstavený provincie sv. Cyrilla a Methoda z Lublanc, pod ktorého patria aj slovenskí a českí saleziani; provincial polsky z Varšavi; provincial turinsky; rektor medzinárodného bohosloveckého ústavu s celým professorským sborom, a konečne zastupitelia všetkých 24 národností.

Cielom akademie bolo, aby sa dali lepšie spoznať naši veľkí apoštolovia sv. C. a M., aby sa vzbudila sympatia medzi všetkými národami k našim východným slavianskym bratom, získal ich láskou kresťanskou kráľovstvu Kristovemu.

Cyrillo-methodejskou akademiou sa tu veľak získalo; mnoho sa dalo poznať; mnohí sa oduševnili za dielo unionistické.

Ctihodný Don Bosco mnoho sa staral, jako pomahať slavianským národom v Rusku a na Balkane; už za svojho času zamýšľal tam otvoriť misie; sam osobne sa chcel stať misiónárom v Rusku, čo ale v tom čase nebolo možná. Avšak Don Bosco zanechal čo dedičstvo salezianom svojho horľiveho a pracovitého ducha, čo sa nepodarilo Don Boscovi, to s pomocou Božou sa podari jeho synom.

Mnohí medzi salezianmi sa oduševňuje za ruské misie, Daj, Bože, aby sa túžba ich čím skor mohla splniť.
Ján Hlubík.

Nesplnil Protikatolícké organizácie zednárske fašismus italský sice na venek znemožnil, ale potají a pod různými firmami pracuje zednářstvo dále. Jednak rozestřirá síť milosrdenství pod pláštěm amerického „společnosti mladých mužů křesťanských“ (YMCA), jednak působí novými organizacemi t. zv. „Rotary Clubs“ i mezi neuvědomělými katolíky pro své skryté cíle. Dle pařížské „Revue Internationale des Sociétés“ (13/2, 1927) jsou „Rotary Clubs“ v Mexiku sek-

tou zednářskou a horlivě se účastní tamějšího pronásledování katolické církve. A je zajímavé pro poměr mezi YMCA a „Rotarysmem“, že v měsíci Mexiku dostal „Rotary Club“ od YMCA darem 75.000 dolarů. — Uvědomělý katolík nemůže mít nic společného s nepřáteli své církve, třeba by přicházeli — i s dary. „Timeo Danaos et dona ferentes“ (Bojím se Danaů, i když dary přinášejí), napsal už Homér, a doložil to v básni své lsi-vým dobytím Troje!

MEZI VYSTÉHOVALCI

Zahraniční misie apoštolátní. (Misi-jní dojmy a ohlasy.)

Zpráva misionáře. Vpravdě apoštol. horlivost pana faráře dr. J. Langeho, správce kostela Panny Marie v Brémách, žádala také letos, jako každo-

Chrám P. Marie v Brémách.

ročně, Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje v Olomouci za kněze, aby ke katolickým Čechům, bydlícím v přístavním, hanzovním městě Brémách a v okolí promluvil mateřskou řeč o pravdách sv. náboženství a slavil s nimi velikonoce. Byl tam proto poslán koncem dubna řeholník T. J. ze sv. Hostýna. Týden pobyl v Brémách, týden kázal českým, katolickým krajanům, kteří se tam odstěhovali již před lety, hledající živobytí. — Pocházejí brémští krajané ponejvíce z Moravy a Čech z okolí Lanškrouna. — Byly to chvíle milé, dojemné, nezapomenutelné. — Čechové tam nyní bydlící našli druhý, opravdový domov, kolem kostelíčka Panny Marie na Steffenswegu. Pan farář jest jim dobrým pas-

týfem. — Shromáždění pod praporem sv. Václava druží se vřele k farníkům kostela Panny Marie a nejsou posledními, ale rovní druhým tak, jak to bývalo v prvních dobách křesťanství. Obyvatelé této farnosti, z 90 procent dělníci, postavili si ve 30 letech nádherný chrám Páně, krásnou školu, nemocnici a útulnu. — V kostele čerpají posilu pro perný zápas života a potěchou je jim vždy dobrý jejich pastýř. — Když umřel zahradník Němec, který dobrovolně a z lásky pěstoval zahradu kolem kostela, přišli naši krajané k panu faráři a prosili, by směl nyní oni o úpravu zahrádky se starat. — A když v nejistých dobách poválečných bylo třeba hlídat svaťostánek před rukou zločinnou, mezi těmi obětavými osadníky, kteří po těžké denní práci střežili celou noc svůj chrám, byli opět naši krajané. Dvakrát jsme se sešli i mimo kostel ve farní škole, abychom se povzbudili a nadechli k další obětavé práci. — Bolestné jsme se loučili. — Nezapomene na sebe. — *Podobně tomu bylo i v Delmenhorstu*, v blízkém průmyslovém městě u Brém. — Poláci i Čechové věrně si tam hájí dědictví svých otců, víru cyrilometodějskou, uprostřed nevěry a jinověrců. —

Z krajů dolní Vesery byl dále volán apoštolátní misionář dále na půdu *holandskou*. — Řeholnice sv. Terezy se světským duchovenstvem holandským připravovaly půdu pro obtížnou misii. Napuly všechny síly a nezdřáhaly se ani oběti hmotné přínéstí. — Nadešla neděle 15. května. Do města Heerlen do kaple Mil. bratří sv. Josefa sešli se a sjeli autem naši bratři z dálky až 18 km, aby vykonali velikonoční sv. zpověď a přijali sv. přijímání. — A jestliže dojemné byly chvíle v Německu, v Holandsku byly neméně srdečné. — Škoda, že tak krátký čas trvaly. Nadšení bylo veliké. Dež Bůh, aby potěšení a povzbuzení, apoštolsky působili mezi svými spolukrajanými pro zachování dědictví Otců.

(Zpráva misionářova.) — Tak jsem již zde v Brassert v poslední misijské stanici. A jsem spokojen. Někde to šlo ztuhlo. Ale ještě mám dobrou mysl. Ostatně výkaz o misijské činnosti podám po návratu do vlasti. Zprávu o prodloužení dovolené jsem uvítal s radostí a zadostiučiněním. Při

nejlepší vůli nemohl jsem být hotov. Všeude téměř nalézám staré záznamy apoštolátních misionářů. Snad tu a tam jsou různé změny v bydlišti, ale obsahově jsou stále velmi instruktivní. Tu v Brassert, vzpomínají na mé předchůdce — semper aliquid hucret (= vždy něco utkví), zvláště na P. Voňavku. Škoda toho člověka (padl na bojišti západním za světové války, pozn. red.), byl tu velmi oblíbený a dobře působil. Zvykl jsem tu snadno. Často jsem býval na kněžských poradách („conveniat“). Kněžstvo německé mne vesměs laskavě přijímá. — Počátkem června se uvidíme. Zatím přijměte mnoho pozdravů od zdejších hodných lidí i od Vašeho P. A. G.

Z česko-kat. Jednoty sv. Václava v Brémách. (Ohlas misie!) Vdp! Předm přijměte srdečný, vlastenecký pozdrav ode mne a ode všech členů naší Jednoty sv. Václava i všech ostatních věřících rodáků. Škoda, že ten Váš pobyt byl zde jen na tak málo dní omezen, ale jsme spokojeni s tím, co bylo jen možné. Zároveň Vám podáváme truchlivou zprávu, že nejd. *prelát Prachař* odešel nám na věčnost. Zemřel ve čtvrtek, dne 12. května o 8. hod. večer. V neděli, dne 15. května byla jeho tělesná schránka vystavena v kapli sv. Rafaela, kde tolik let byl působil pro duchovní dobro vystěhovalců. Tam jsme se společně sešli — spolukrajané jeho — k upřímným modlitbám a přáli duši v Pánu zesnulého, aby našla v Bohu milosrdného soudce a štědrého odplátele. V pondělí, dne 16. května, bylo za zemřelého slouženo v téže kapli sv. Rafaela slavné requiem za přítomnosti veškerého duchoven, z Brém a z dalekého okolí. Také náš výbor s mnoha členy spolku sv. Václava i s praporem byli přítomni poslední počtě zesnulého. Pochován byl msgr Prachař 17. května o 10. hodině ve Schwagstorfě u Fuerstenau v Hanoversku. K pohřbu dojel v sobotu večer z Moravy bratr v P. zesnulého s 2 syny. Právem jsme ještě za Vaší přítomnosti ve spolkové schůzi vyslovovali obavu, zdali po smrti p. preláta Prachaře dostaneme takovou náhradu, aby upokojena byla touha naše a potřeba všech, zvláště slovanských vystěhovalců. Půjde-li po něm k nám hodný a horlivý katolický kněz český? Prosím Vás tedy dp., abyste o tom

podal zprávu P. J., který naše poměry také zná, a tlumočil vroucí prosbu, aby se nás Apoštolát zastal a patřičné kroky učinil, abychom zase dostali do Brém hodného českého kněze, když nás osud zavalí do daleké ciziny. Podaři-li se Vám to, získáte si velikých zásluh o věc Boží a my v modlitbách budeme na Vás pamatovat, aby Vám to všemohoucí Pán odplatil věčnou radostí, po níž zajisté všichni věřící křesťané opravdově toužíme. Záležitost nástupce zemřelého msgra Prachaře musí být ovšem co nejdříve rozluštěna. Bude-li třeba, podali bychom sami též příslušnou žádost na instanci, kterou nám naznačíte. Naše vroucí přání je, abyste i na přitště k nám přijel. Končím své řádky srdečným pozdravem i P. J. a děkuji upřímným „Pán Bůh zaplatí“ jak za Vaši velkou práci, tak i všem, kdož Vám cestu Vaši k nám umožnili. — S Bohem — Jan Krátký, předseda čes. katol. jednoty sv. Václava.

Schaesberg, dne 23. května 1927. — Veleddůstojny Pane! Začínaje našim pozdravem: Zdař Bůh, prosím o laskavé prominutí, že Vás těmito řádky obtěžuji. Miním, že Jste už doma, v té milé naší otcině a že Jste se vrátil zdráv a šťasten. My Vám ještě jednou děkujeme za Vaši návštěvu u nás, mezi chudými, českými rodinami horníckými zde v Limburku v Holandsku. Lituji, že jsem se nemohl účastnit posledních služeb Božích, protože jsem měl právě službu od osmi ráno do tří hodin odpoledne a nemohl jsem ji opustit, neboť je to náš chléb a povolání naše. Vaše návštěva se zde neminula cílem a mne to velice těší, že se o ní všude mluví mezi dělnictvem i mezi úřednictvem. Zdá se nám to být skoro zázrakem, že i na nás si vzpomněli ve vlasti a po 20 letech že i k nám přišel český misionář. Češi jsou zde už od roku 1907 a nebýt ctíhod. sester ze Sittard ani by se o nás

Na českou kolonii holandskou upozornily nás Apoštolát české sestřičky-karmelitánky B. Srdce Ježíšova z Krupky v Čechách, které byly zase ze svého holandského mateřince v Sittardu (nedaleko něm. Cachi) požádány, aby zprostředkovaly pro naše krajany horníky v Holandsku českého misionáře. Obojím tedy platí též srdečné díky našich krajanů i ACM.

nikdo asi nebyl dověděl. Je třeba zde pracovat, a to hodně! Jsou zde obětaví našinci, jako pp. Burda, Kučera, Bureš a j., ale potřebujeme pomoci z naší milé vlasti. Prosím Vás i jméno druhých krajanů, ať nám z Brna posílají na náš Svaz (Heerlen, Station Straat 58.) naše české katolické listy odborové. Dosavadní zásilky byly zcela nepravdivé a nedostatečné. Kdyby p. posl. Č. poslal na Svaz na pf. dostatek exemplářů „Budoucnosti“, oni by už to sami rozdělili kolportérům platebních stanic a ti by nám to vždy v sobotu přinesli. Kolik je našich Cechů ve Svazu katolických horníků, kde dostávají svůj odborový list, ale dosud holandsky číst nemohou. Náš pan sekretář Pelcer už psal několikrát do Brna, ale nedostal odpovědi, ani časopisů. A oni by jim to rádi zaplatili, vždyť je to u nás jen pár centů, a jak by se tím dobré věci pomohlo! Mírně, že jim tam „domluvíte“. Ale též jinak na nás nezapomínejte, vdp. Pošlete nám třeba už staré nějaké české časopisy katolické. Já už je zde roznesu, vždyť my tu tak rádi čteme, Těz máme-li nějakou knížku historickou, ty čteme zvláště rádi, nebo něco o našich katolických legiionářích. Budu čekat na Vaši zásilku toužebně i na tu z Brna. S pomocí Boží a milé vlasti začneme, dáme se do díla a brzo ukážeme, kolik je nás Cechů, kteří se nestydíme za viru, ani za naši řeč... Krajané američtí pamatují na nás „Katolíkem“ Znamenáme Vám s pozdravem od nás horníků-Cechů a Moravanů, V. S. s rodinou.

Z Jednoty sv. Metoděje ve Vídni. Na poslední valné hromadě podal dp. prof. Chromý krásný obraz náboženské, výchovné a národní činnosti Jednoty za uplynulý rok. Kněžstvo Jednoty pořádalo v jedenácti chrámech české bohoslužby s českým kázáním, jichž bylo 600. Mimo to řadu exercícií a jiných poučných přednášek. Kolik to dobrého semena bylo zaseto v srdce věřících! Jaký kus práce duchovního obrození a národního posílení! Je to skrytá, beznáročná činnost. Široká veřejnost česká si ji nevšimá, ba mlčením ji přechází. Dojdou jednou tyto české misionářské uznání? Dle výroční zprávy stálo v uplynulém roce vydržování českých bohoslužeb ve Vídni 15 milionu korun

r., jež se hradily milodary českých katolíků z Vídne a z československé republiky. A mohlo být vídeňským katolíkem českým uleveno, kdyby se jich byla ujala naše republika při ujednávání smlouvy s Rakouskem. — Jejich memorandum, žádající právní zabezpečení a vydržování českých bohoslužeb, hodilo naši vyjednávači (dr. Hobza) do koše, ač čeští katolíci ve Vídni svými daněmi plati do náboženské matice vídeňské a tím tedy mají také právo na její podporu. Ale protikatolická zášť nedbala ani spravedlnosti ani zájmu národního, když potírala zájmy náboženské!

„Vřet každému srdce po jazyku svému.“ (Dobrovský.) (Dopis českého vystěhovalce zanechaný dětem.) Do Ruska jsem přijel s rodiči svými, dne 1. listopadu roku 1868. Mně šlo od 1. září na jedenáctý rok, jelikož jsem narozen roku 1857. Pocházíme z Cech, jsme rodem Češi z království českého, kraj písecký, okresu mirovického a obce Žďakovské kolotary Staro-Sedlecké od řeky Vltavy. Můj otec byl rolník, měl 11 jiter rolí, vše měl v dobrém stavu. Pojednou bylo slyšeti, že jest v Rusku dobrá a laciná země, tedy můj otec rozhodl se přestěhovati do Ruska, což také učinil, koupil v Rusku tři sta morgů země v r. 1868, a stěhovali jsme se do Ruska. Nejprve byli jsme u sv. zpovědi a sv. přijímání Těla Kristova, což bylo k posile na tak dalekou cestu do cizí země velmi důležitě. A tak posílení jeli jsme do Ruska, byli jsme 4 batři, otec, matka a náš dědeček, mého otce, otec. Až přijde rok 1968, tak bude tomu 100 let, co jsme opustili svoji drahou, českou vlast. Kdo dočká z mojí rodiny toho času, rač učiniti vzpomínku že tvůj otec, neb už tvůj děd, byl původu českého, byl v Cechách narozen, v Cechách vychován v katolické víře a do Ruska jen toliko přijel Ale Cechem povždy zůstal a věren katolické církvi. Nedej se nikdy balamutiti, že jsi jiného původu: jsi Čech! a Cechem zůstaň, miluj předku svých otců a svatou katolickou církev, kterou oni milovali nade všecko. Rač tyto řádky zachovati svým potomkům po všechny časy. Kdyby se stalo a pismo to nebylo již věkem sešlé, čitelným, tak ho opis třeba vícekrát, aby každý měl památku svých předků. Potomci moji nezba-

vujte se českého jazyka, mluvíte vždy správně česky a tak jazyk český nikdy nevyhyne a bude mile zníti třebas i po 100 letech. Buďte Čechové státní, jako byli naši předkové, věrní české vlasti a svaté katolické církvi. Podpisují se věrný syn české vlasti, Cech a katolík J. P. — Pozn. Psal jsem toto dne 10. prosince v r. 1905 v Djatkievicích, Volyňskéj Gubernii

Z RUSKA

Z dálného východu asijského. Bolševický režim bolestně zasáhl i daleký katol. východ asijský. Biskup nově utvořené diecése *vladivostocké* *msgr. Karel Sliwowski* zřídil roku 1921 ve Vladivostoku za pomoci apoštolského visitátora sibiřského, biskupa de Guébrianta, malý seminář pro výchovu budoucího kněžstva, jehož rozlehle tamější kraje mají tak velký nedostatek. Ale už počátkem roku 1923 nařízením bolševické vlády zrušeny byly všechny školy soukromé a jejich majetek stal se „společným vlastnictvím národa“. V důsledku toho musel i biskup Sliwowski zavřít svůj seminář vladivostocký, malé studenty poslat domů a jenom tři starší po dlouhém vyjednávání o pasy mohli přejít do Charbinu, na území čínské, a tam pokračovat ve studiích na polském gymnasiu. Vlivem apoštolského delegáta čínského, arcib. Constantiniho, myšlenka malého semináře pro výchovu kněžského dorostu nezanikla, ale byla uskutečněna nyní pro Sibiř i Vladivostok na půdě čínské, v městě Charbině. Seminář charbiňský, jehož ředitelem je O. Paulin Wilczynski, měl počátkem školního roku 1926/27 kromě 4 starších studentů 8 nových kandidátů a vyučuje na něm jako profesor též apoštolský administrátor sibiřský O. Gerard Piotrowski, pod jehož církevní jurisdikci také spadá. Bohužel je charbiňský seminář odkázán hledat a získávat nové kandidáty jen v tamější kolonii katolické, poněvadž ze sousedního kraje ruského nedovoluje bolševická vláda nikomu odejít za hranice studovat do semináře charbiňského.

Zemí nejkrásnějších extrémů stává se bolševické Rusko. Šílená nenávisť protikřesťanská není dosud ukojena. V Leningradě (Petrohradě) zabrali

nedávno bolševici jeden z nejkrásnějších tamějších kostelů, chrám sv. Izáka, a přeměnili jej na museum. Nyní zase zamýšlejí vybudovat v Moskvě museum, ve kterém chtějí nashromáždit všechny důkazy, které prý popírají víru v Boha, a na oči lidu vystavit, jak prý během staletí náboženství utlačovalo zvláště stav dělnický. A zatím samy časopisy bolševické přiznávají, že zpustlostí a mravní nevůzností v lidu neubývá. V roce 1926 z každého sta uzavřených manželství bylo jen 22 požehnáno církevně (ať už pravoslavnou či katol. církví). Naproti tomu vypravují zase jiné zprávy, (vídeňská „Schönere Zukunft“, 1927 čís. 32), že i mezi továrními dělnictvem probouzí se namnoze náboženská obětavost a horlivost, když „Komunistická Přední Stráž“ — zaměstnávající 7000 dělníků, nebo „Červený říjen“ s 2000 dělníků zbudovaly sobě nové kostely. Hospodí, pomiluj!

Počet pravoslavných v celém světě udává „Catholic historical Review“ na 110 milionů. Z toho připadá na Rusy 80 milionů, Rumuny 12 milionů, Řeky 7 a půl mil., Srby 6.25 mil., Bulhary 3.5 mil., Georgijce půl druhého milionu, Arabů 400.000, Arbanasy 250.000. Počet pravoslavných u nás odhaduje zmíněný časopis od 3 do 112 tisíc.

Mohylevský metropolita arcibiskup Ropp slavil dne 9. června t. r. 25leté jubileum svého biskupství, k němuž se mu dostalo i od sv. Otce srdečného blahopřání a vysokého vyznamenání. Byl jmenován asistentem papežského trůnu. Se jménem arcibiskupa Roppa je spojeno kus bolestných dějin katolicismu. Rodák z Lískova pod Dynaburgem (roku 1851) vystudoval nejprve universitu v Petrohradě a byl nějaký čas úředníkem senátu. Opustiv dráhu úřednickou, připravoval se na kněžství v semináři kovenském a potom i na universitě v Innsbrucku a ve Frýburku (švýcarském). Po svém vysvěcení (1886) byl deset let v duchovní správě (v Libavě), až roku 1896 se stal kanovníkem žmudským. Po 6 letech jmenován byl nejprve biskupem *tyraspolským* a po roce *vileňským*. Pro svoji pastýřskou horlivost vysloužil si od tehdejší ruské vlády — vyhnání (1907). Papež Benedikt XV. ustanovil ho roku 1917 *metropolitou mohylevským*, ale už roku 1919

uvrhli bolševíci arcibiskupa Roppa do vězení a odsoudili ho na smrt. Cestou milostí byl sice ze žaláře propuštěn — ale opět do vyhnanství! Zdržuje se nyní ve Varšavě, odkud vede péči aspoň o své stádce z vlasti také vyhnané a po Polsce roztroušené. O vlastní diecési stará se nyní jako o zemi misijní. Nový misijní ústav v Lublině vznikl též jeho přičiněním. Bůh posiluj a utěšuj dobrého pastýře i jeho těžce zkoušené stádce!

Noví katoličtí biskupové v Rusku. Poněvadž dosavadní metropolita ruský arcib. *de Ropp* byl z Ruska bolševíky vyhnán, vysvětil msgr. d'Herbigny na druhém svém zájezdu do Ruska dva nové katol. biskupy. Jsou to bývalý farář z Makievky na Ukrajině, francouzský assumptionista P. Ius Neveu (čti Nevé), který sídlí své mý v Moskvě ve francouzské tamějši osadě, a msgr. *Malecki*, se sídlem v Petrohradě. Tím nebula však zřezena nijaká nová biskupství, poněvadž oba noví biskupové jsou jen apoštolskými administrátory kraje, kde sídlí, pro duchovní potřeby věřících. Proto také není tím dotčeno právo mohylevského arcibiskupa *de Roppa*, který metropolitou ruským zůstává i když nemůže vykonávat v Rusku svůj úřad. (*Études*, č. 9, n. 273.)

Z POLSKA

Mezinárodní misijní sjezd v Poznani za součinnosti university a pod protektorem polského primasa msgra dra *August. Hlonda*, bude se konati ve dnech 28. září až 2. října t. r. Ten to sjezd nabude slavnostního rázu i tím, že při jeho příležitosti budou převezeny z Říma ostatky polského národního mučedníka z doby pruské, kardinála *Ledóchowského*; budou uloženy k dočasnému odpočinku v katedrále v Hnězdě. Kardinál *Ledóchowski*, jeden z předků generála jesuitů *Vladimira Ledóchowského* a nypd. prelát olomuckého, byl pro své neohrožené hájení zájmů národních a církevních za kulturního boje vězněn pruskou vládou v Ostrově na Poznaňsku a zemřel v Římě.

Přednášky na sjezdu převzali vynikající odborníci a znalci katolických misii; zastoupení jsou všichni větší národové. První den mluví biskup *Baudrillart* o *misijní katolické*

círlve ve světle dějin. Ve čtvrtek 29. září bude přednášet profesor církevních dějin *P. Likowski* o *dějích polských misii*. Msgr. *Guébriant*: *Po stopách misionářů*, odpoledne *A. Kosibowicz*: *Sociální a kulturní význam misii v přítomné době*. Prof. university münsterské dr. *Schmidlin*: *Misie a věda*.

V pátek, dne 30. září je určeno uložení ostatku kardinála *Ledóchowského*. Keč bude mít msgr. *Lisicki*, biskup katovický. Potom má svou sekci spolek „*Unio cleri pro missionibus*“. Ve čtvrté generální schůzi promluví msgr. *Okoniewski*, biskup pelplinský: *O důležitosti misii v přítomné době*. *P. Charles*, *T. J.*, z *Lovaně*: *Misie a studentsтво*. Podávány budou zprávy o misijní činnosti různých národů.

V sobotu, dne 1. října dopoledne budou pracovati rozličné sekce (*Družiny mariánské*, *studentské* a podl). Pak má přednášku profesor *Bertiny Ilugo*, generální tajemník *Propagandy* víry z Říma: *Nové úkoly misii dle papežských encyklik*, a *P. Woroniecki O. P.*: *O úkolu Polska v misijním díle*. Při sjezdu se připravuje misijní výstava, oratorium, náboženský koncert, filmová představení z oboru misii, uvítání zahraničních hostů a výpravy do okolí *Poznaně*.

Nový biskup v chełmské diecési. Pro chełmskou diecési, k níž patří z části i venkovská část *Gdanska*, byl v *Pelplinu* v katedrále nastolen nový polský biskup dr. *Stanislav Okoniewski*. Slavnosti se účastnil kardinál dr. *Kakowski* z *Varšavy* a primas polský *Hlond* z *Poznaně*. Vládu zastupoval ministr kultu a vyučování *Glowacki*.

Apoštolský list sv. Otce Pia XI. poslaný biskupům československým a jugoslávským na oslavu jubilea svatoctyriřského v plném znění přináší červnové číslo polského misijního měsíčníku „*Misje katolickie*“. V tomtéž čísle je také ohlášení *V. velehradského sjezdu unionistického* a doporučení a výzva k hojně účasti na něm.

Mezinárodní organizace katol. studentsva zvaná „*Pax Romana*“, koná letošní svůj sjezd v Polsku. Je to organizace uznávaná na fóru mezinárodním a těšící se sympatiím katolíci ho světa. I naši studenti čeští jsou v ni zastoupení.

Pokus o zúkrájinisování pravoslavně

církve v Polsku — to byl vlastně účel a program „ukrajinského sjezdu církevního“, který se konal ve dnech 5 a 6. června v Lucku. Předcházela mu veliká agitace i lidí, jimž chybí první podmínka církevního příslušenství, totiž víra. Pravoslavný metropolitů zakázal svému duchovenstvu účast na sjezdu a kněžstvo poslechlo. Přijelo asi 400 delegátů z Volyňska, Polesí (5 okresů) a Malopolsky a na 400 hostů z nejbližšího okolí. Předsedal známý ukrajinský pracovník *Vlasovskij*, za účasti 14 poslanců a senátorů ukrajinského klubu. V jednání sjezdovém vyznačovaly se dva směry: jeden *radikální*, který byl pro přerušení všech styků s metropolitou, a *druhý umírněný*, žádající pozvolný vývoj a úpravu církevních poměrů. Zvolena mnohočlenná komise, která se má postarat o splnění usnesených resolucí. — Církev Kristova je sice spolkem, sestávajícím z lidí, založeným pro lidi a vedeným lidmi, ale životní princip tohoto spolku je božský; církev je tajemným tělem Kristovým, jí On žije a působí až do konce věků. — A na to zapomínají takové „církevní“ sjezdy, jako byl lucký!

Jubilejní pout polská na Velehrad vyjede z Katovic v sobotu, den 27. srpna t. r., navštíví také sv. Hostýn (jejíž Poláci nazývají: moravskou Časťochovou) a vrátí se v pondělí večer, 29. srpna zpět. Poutní přípravy řídí pan farář Kozielek z Malé Dabrovky, poutníky povede pan biskup katovický msgr. Lisiecki. Na Velehradě přivítá bratry Poláky starý svědek jejich cyrilometodějské lásky, prapor čenstochovské Matky Boží z r. 1895, a s ním každé katolické srdce české!

Primas polský, arcibiskup hnězdensko-poznaňský dr. Aug. Hlond byl jmenován kardinálem. Bude-li jen trochu volný, účastní se našeho unionistického sjezdu na Velehradě, jako byl i na sjezdu lublaňském.

Z JUGOSLAVIE A BULHARSKA

Apoštolom katolického tisku je křiževacký biskup dr. D. Njaradi. Známa je v tom ohledu jeho horlivá činnost v diecési *prešovské*, kde své kněžstvo snažil se vyzbrojit k úspěšné pastorační dobrotami příručkami (výkladem katechismu, křesť. cvičení a pod.). Měl ve zvyku také prakticky rozšiřovat

dobrou knihu, při návštěvě kněží nechával jim obyčejně na stole na památku knížku nebo dvě, jež pokládal za užitečné pro ně. Poněvadž mnoho cestuje, své bohaté zkušenosti zachycuje v pěkných člancích a brožurách (na př. o chicagském sjezdu eucharistickém), využívaje k tomu každé volné chvíli — at ve vlaku nebo na lodi. V *křiževacké* jeho diecési vychází katol. týdeník „*Ruski Noviny*“; i v jeho sloupcích setkáte se s příspěvkem vладыky dra Njaradiho (životopis sv. Cyrila a Metoděje v besídce listu), jenž ani žurnalistického pera nenechává rezavět, kde jde o prospěch katolické věci. V čís. 19. „*Ruských Novin*“ vyzývá vладыka nejen kněze, nýbrž i katol. učitele a učitelky, aby do každého domu snažili se rozšířit vydaný právě *životopis sv. Cyrila a Metoděje*. Radí dokonce, aby ho kněží při odpoledních službách Božích předčítali s kazatelnou.

Jubilejní slavnosti sv. Cyrila v Jugoslavii, Jugoslávští biskupové nařídili, aby se k účel sv. věrozvěstů slovanských konaly pobožnosti ve všech kostelích každou neděli, počta od 20. února do 20. července. Má se vykonati pobožnost k sv. Cyrilu a Metoději za sjednocení církve a potom zpívatí písní cyrilometodějská. Po čas jubilea mají se konati častější promluvy a kázání, v nichž se poukazuje na dílo sv. bratří a na snahu sv. církve, aby v duchu jejich o sjednocení pracovala. Mimo kostel má se jubilea použiti k přednáškám, aby se idea cyrilometodějská šířila zvláště mezi mládeží. Mezi bohatšími obyvateli má kněžstvo buditi účast na pouti velehradské, která se bude letos konati, a upozorniti na velehradský unionistický sjezd.

Týden cyrilometodějský má se zvláště slavnostně svělití a ke slavnosti mají býti pozvány všechny spolky a korporace. Večerní vyzvánění a osvětlení domů, pořádání přednášek a akademií se velmi doporučuje.

Oslava sv. Cyrila a Metoděje v Bulharsku. Katolíci bulharští obojího obřadu oslavovali v měsíci květnu jubileum svatých věrozvěstů. Dne 22. května katolíci západního (římského) obřadu pořádali velkou slavnost nejen v kostele, nýbrž i mimo kostel velmi zdařilou akademií, na níž brali účast četní vznešení hosté s pap, nun-

ciem Konkallim a oběma biskupy. Prolog i pořad přednášek různým způsobem osvětloval působení svatých bratří soluňských, a nechybělo ani vlasteneckých výstupů a zpěvů, vše to nadchlo četné obecenstvo a bylo vděčno sestrám vincentkám, které svými chovankami a odchovankami, připravily tak milou zábavu.

Na den 24. května, jako na (bulhar, východní) svátek sv. Cyrila a Metoděje pořádaná slavnost kostelní v katedrále u P. Marie (východního obřadu). Nový pan vладыka O. Kyrill Kurlěv ponejprv slavil svůj svátek ve středu svého čestného kněžstva a za přítomnosti pap. nuncia a katol. biskupa Pějeva. Kázání O. Ustičkova o sv. věrozvěstech Cyr. a Met. bylo velmi vděčně přijato od posluchačů a zvýšilo slavnostní náladu. Po slavných biskupských službách Božích shromáždilo se množství věřících a blahopřáli svému milému vладыkovi.

Oslava svátku sv. Cyrila a Metoděje v arcidiecési záhřebské stanovena byla arcibiskupem drem Ant. Bauerem takto: 1. V Záhřebě ve svátek sám 5. července slavná bohoslužba v katedrále s kázáním na oslavu sv. bratří. Podrobný program slavnosti svěřen zvláštnímu výboru, za účasti všech kulturních a náboženských spolků. 2. Ve všech farnostech arcidiecése záhřebské oznámena na neděli 10. července votivní mše sv. ke cti sv. Cyrila a Metoděje a kázání o sv. věrozvěstech dle papežského listu jubilejního. 3. Na počest sv. apoštolů slovanských nařizeno po večerním „Anděl Páně“ čtvrt hodiny slavnostně vyzvánět v Záhřebě 4. července, jinde 9. července. 4. Při lidových nešporách v neděli 10. července přidá se modlitba za sjednocení všech slovanských národů v pravé církvi Kristově („Pane Ježíši Kriste“ — viz str. 3 letošního ročníku „Apoštolátu“ — nebo „Bože, který jsi nás skrze sv. bratry ...“). 5. věřící mají býti vyzváni v ty dny k modlitbě a práci za svatou jednotu po příkladu sv. bratří a po přání sv. Otce Pia XI. a k štědré almužně pro apoštolat sv. Cyrila a Metoděje. 6. Při této příležitosti a také později ať se konají přednášky nebo akademie o sv. bratřích soluňských.

Z řad slovanského kněžstva odešla nedávno typická postava staříckého

kněze jubilanta P. Jakuba Aljaže. Byl znám pode jménem „župník triglavský“, poněvadž pod vysokým Triglavem na Dovjem bylo jeho dlouholeté působišťe kněžské. Jakoby kouzlo těch vzdálených hor sestoupilo do společnosti, do které přišel „župník triglavský“. Účastníci posledního sjezdu ljublaňského si jistě vzpomenu na tu usměvavou tvář robustního starce, která nerada viděla smutné ticho kolem sebe. Vzpomenou na ten večer, kdy se konala přednáška dra Grivce o „Svaté Rusi“. Dvorana plna hostů, že se tam ani všichni nevešli, letní teplý večer a to množství naplnily ji brzo nesnesitelným vedrem. Rečník začal už úvodní slovo o „Svaté Rusi“, promítací aparát měl připojit krásné obrázky ku přednášce — ale nečekaně selhal. Kdesi vězela chyba — kterou odborníci dlouho a dlouho hledali. Přednáška přerušena — netrpělivé čekání — nebezpečí únavy, omrzelosti v tom horoucími ovzduší — ale tu už vstává bělovlasý „župník triglavský“, jde ke klavíru koncertoval a zpíval! A věru, že i při své osmdesátce uměl udeřit mladým i starým do noty a za chvíli zněla dvorana zpěvem a smíchem a radostí — ten nejstarší účastník večera jako by duchem nejsvěžeji opanoval trapné meziaktí. Takovým byl župník Aljaž i tam pod Triglavem — k turistům — proto tam najdete i Aljažovu chatu! Nyní odesel ten milovník hor a planin a zpěvu a lidu slovanského — slovansky měkká, dobrá a sdílná duše odletěla výš, než kam Triglav sahá svým temenem! Bůh ji tam oslav!

Bělehradští katolíci. Po světové válce soustřeďoval katolíky v Bělehradě v bývalém kostelíčku při bývalém rakouském vyslanectví dr. V. Wagner, který od roku 1916 byl tam vojenským duchovním a tudíž poměry a potřeby katolíků dobře byl poznal. Když kostel vyslanecký připadl katolíkům, byl to tehdy jediný jejich chrám bělehradský. S pomocí apoštolského nuncia msgr. Pellegrinettiho založil horlivý dr. Wagner u něho faru a roku 1926 dosavadní chrám značně rozšířil a posvětil Kristu Králi. Tehož roku 1926 přibýly v Bělehradě nové dva farní chrámy katolické. Kostel P. Marie (Hadži Milentijeva ul.) spravovaný OO. assumptionistů a kostel bosenských františkánů, zasvě-

cený sv. Antoninu (Bregolníčka ul.). Společenským střediskem bělehradských katolíků, jichž s vojáky a blízkým okolím počítá se dnes až na 30 tisíc, je krásná *dvorana Pia XI.*, vybudovaná papežovou šlechetostí. Tam se scházejí katoličtí úředníci, řemeslníci, dělníci, zaměstnanci i služky. Zásluhou prof. dra *J. Magjerece* bylo zorganizováno i katol. studentstvo bělehradské: „Jugoslovenski katolički klub sv. Cirila a Metodija“ vytvořilo studentstvo univerzitní, středoškolské studenti i studentky mají svá sdružení stejně jakož i žáci škol odborných (z technické, železniční, poštovní školy) svoji „Akademii sv. Cirila i Metodija“. Také jiné organizace katolické, jako spolek sv. Vincence z Pauly, sdružení mladých katol. řemeslníků, sdružení samostatných katol. dívek (služek a dělnic) a jiné používají nové dvorany jako střediska spolkové činnosti. O velké obětavosti bělehradských katolíků svědčí faktum, že vloni za 6 měsíců nasbírali 65.000 dinárů na nové zvony a na opuštěnou mládež. A letos nasbírali 20.000 dinárů na nové prapory pro katol. omladinu, které byly slavnostně posvěceny apoštolským nunciem v neděli, dne 29. května. Prapor mužské Omladiny má na jedné straně obraz božského Srdce Páně a nápis: „Přiď království Tvoje!“ Na straně druhé vyobrazen sv. Cyril a Metoděj ve věnci z lipoví. Prapor dívčí je ozdoben obrazem „Beránka Božího“ a bl. P. Marie. Slavnost svěcení konala se v parku bělehradského arcibiskupa. Na dlouhé verandě arcibiskupského paláce (bývalého vyslanectví rakouského, které koupil sv. Otec za residenci pro arcibiskupa) byl upraven oltář a u něho sloužil mši sv. apoštolský nuncius, který také po bohoslužbě hravským proslavem nadchl mládež i věřící k věrnosti zásadám katol. *Katolíci bělehradští získávají* svým příkladným životem náboženským úcty a vážnosti i u bratří pravoslavných.

Řecko-katolíci v Záhřebě přichystali dne 29. května, zásluhou biskupa dra Njaradiho velkolepou oslavu 1100letých narozenin sv. Cyrila. Slavnou liturgii v kostele nejsv. Srdce Ježíšova sloužil za velké asistence a za přítomnosti záhřeb. arcibiskupa dra Bauera také vладыka dr. Njaradi, který také v nadšeném kázání velebil

pak apoštolské dílo sv. bratří. Odpovědně nestačila „Jeronimská“ dvorana účastníkům velmi zdařilé akademie, na níž opět přednášel biskup Njaradi a u iversitní profesor dr. J. Marič. Zpěvný, deklamační i hudební program byl prvotřídní. Svatocyrilskou oslavou vzdali řeckokatolíci záhřebští hold sv. bratřím, ale povznegli a rozšířili zájem i o jejich veliký odkaz — myšlenku cyrilometodějskou!

Z FRANCIE

Lazaristé a unionismus. Mateřský dům lazaristů v Paříži věnuje svatodušní nověnu kázáním o myšlence unionistické. Káže msgr. Beaupin na téma „Duch lásky a sjednocení církvi“. Jednotlivá témata: Povaha ducha lásky. Sv. Vincenc z Paula a protestanté. Co chtěl P. Portal a jeho přátelé? (P. Portal byl spolupracovníkem kard. Merciera ve věci anglikánského unionismu — p. pis.) Veliké památce kard. Merciera, Myšlenka a dílo Pia XI. Kus uskutečnění: mší sjednocení. Studie dějin v duchu lásky, Liturgie. Otázka sjednocení a jeho význam pro budoucnost světa. Podali-li se nám získati otisky řeči msgr. Beaupina, jistě neopomeneme přinést bližší zprávu. J. F. P.

Nový mučedník unie. Kongregace posvátných obřadů uznala dekretem z 22. května 1926 mučednickou smrt bl. otce (abba) Ghébré Michaela, lazaristy a sjednoceného haběšského kněze, a dne 31. října 1926 mu přifkla název blahoslaveného a mučedníka. Zemřel 28. srpna 1855 na choleryovou nákazu, která dokončila dílo mučitelů z nenávisti k víře. J. F. P.

Z BELGIE

Měsíční věstník „mníchů jednoty“ z Amay v Belgii, zvaný „Irenikon“ v 2. čísle II. roč. (květen 1927), má výhradní ráz cyrilometodějský. O životě sv. Cyrila a Metoděje píše tam jistě povolaný odborník msgr. dr. Grivec z Lubljany, vystihuje veliký význam sv. bratří pro myšlenku unie, Profesor bohosloví K. Dragouet z Lovaně velebí náš Velehrad jako silnou oporu snah o sjednocení církvi (v článku „La Velehrad moderne, Puissance d'unité“), obznamuje francouzské čtenáře s dílem Apoštolátu sv. Cyrila

a Meloděje, s duchovním úkolem Stojanova, se sjezdy unionistickými, s vědeckou činností „Akademie velehradské“, i poutěmi velehradskými se vším, co jmenujeme duchovním Velehradem. Zásluhám sv. apoštolů slovanských o staroslovenskou řeč a liturgii a jejich osudu je věnován instruktivní článek *prof. dra Vašici z Olomouce: „Le Slavon“*. Mezi doklady („Dokuments“) je zmínka o nedávném papežském listě k biskupům českým a jugoslávským na oslavu svato-cyrilského jubilea, v „kronice“ časopisu je referováno o liturgickém týdnu emauzském v Praze, ba dokonce i o pravoslavné církvi Gorazdové, z recensovaných různojazyčných časopisů pochvalně zmíněn i „Apoštolát sv. Cyrila a Meloděje“. A jako pečel k cyrilometodějskému obsahu čísla je přiložen Vasnéecuv ruský obrázek sv. a posloum slovanských s textovým doprovodem. S radostí přečtete si ty za jímavé stránky výběrného časopisu francouzského, jež chtějí šířit slávu našeho Velehradu, a jež také nám do oka ukládají tím větší zájem a práci pro myšlenku cyrilometodějskou!

Po ovoci poznáte je! Krajem uvědoměle katolickým je v Belžii Limbursko, jako zase nejvíce pudy získal socialismus v provincii Hainaut. Statistika z roku 1925 zaznamenala na tisíc obyvatel v Limbursku 30,4 porodů, kdežto v kraji hainautském jen 16,9. Rozvodů mělo Limbursko na tisíc sňatků jen 3, Hainaut však 54, tedy osmnáctkrát tolik. Sebevraždy spáchány v Limbursku na 100.000 obyvatel 3, v Hainautu 16, Mrtvá čísla mluví řečí až příliš zřetelnou!

Z MAĎARSKA

Počátkem dubna zemřel náhle v Budapešti vynikající biskup ze Stolného Bělehradu *dr. Otokar Prochaska*. Raněn byl mrtvicí při kázání v universitním kostele budapešťském. Biskup Prochaska byl z nejlepších duchovních řečníků a náboženských spisovatelů své vlasti a měl proto na vývoj katolicismu maďarského veliký vliv. Jeho kniha „Rozjímání na podkladě evangelií“ roznesla slávu jména jeho i za hranice uherské. Až do svého posvěcení za biskupa roku 1900 byl profesorem богословí nejprve v Ostrihomě a potom v Budapešti.

Z AMERIKY

Nejdp. biskup Konst. Bohačevskij, první biskup amerických Ukrajinců ve Filadelfii, přijel do Říma v měsíci březnu jen jako spolusvětitel nového biskupa prešovského msgra Goidiče, (druhým spolusvětitelům byl pan biskup Josafat Kocyllovskij z Přemyslu) a dne 6. dubna zase z Cherbourgů nastoupil zpáteční cestu do Ameriky. Proti radikálním pokusům nacionalistů ukrajinských, kteří do svého vleku chtěli dostat řecko-katolickou církev filadelfskou, musel ovšem msgr Bohačevskij vystoupit celou autoritou svého úřadu. — Je to také nás povahy slovanské, že představené, vlastní krve, těžce nad sebou snášíme, cizím však rádi i otročíme!

ODJINUD

Spolek sv. Josafata, mučedníka pro jednotu církve ve Vídni, oslavil dne 12. června v kostele dominikán. svato-cyrilské jubileum slavnými službami Božími v obřadu východním. Větší oslavu chystá na podzim.

S hospodářským obnovením a poválečným rozkvětem Syrie postupuje také vzrůst křesťanství v zemi. Tak na př. v *Aleppo* bylo před válkou jen 23.000 křesťanů, nyní však už přes 100 tisíc. Také jednotliví rozkolníci vracejí se k církvi katolické. Katol. misie *arménské na Libanu* podle zpráv patriarchova zástupce, biskupa Apiariána, zdárně pokračuje. V koleji sv. Rehoře v *Baalbeck*, založené OO. benediktiny s Hory olivetské, vychováváno je na 300 žáků, kteří kdysi budou misionáři těch končin.

Návrat k pohanství hlásá nové hnutí přemrštěného nacionalismu německého. Zavádí kult pohanského boha *Wotana* a tvrdí, že ráj nacházel se v zemi meklenburské, která byla sídlem bohů germánských. Založili až dosud asi 20 „novoněmeckých pohanských svazů“, z nichž má vzrůst „ideální německá rasa“. Bohužel, že výchova k těm ideálům pohrdá křesťanskou mravností, a tak místo obrody přinese jen porušení.

Katolický biskup v *Lugano* ve švýcarském kantoně Ticino protestoval proti jednání městského syndika, který loni o Božím Těle zakázal mu požehnání s nejsv. Svátostí na náměstí

Reformy. Skoro po ročním prutahu byl nedávno vyřízen spor plným vítězstvím katol. biskupa, kterému rada republiky spolkové i kantonu ticeinského přiznala právo svobodného konání náboženských funkcí jakýchkoliv na základě ústavy ze dne 23. 1. 1886. — Svobodomyšlnost nepřátel katol. církve je všude stejná, její vlastní jméno je násilí!

I německý protestantismus — stejně jako anglický — v lepších svých lidech — kloní se ke katolické církvi. Poznali prázdnotu křesťanství, lidmi reformovaného, ba zrozili se koncu vyslovené nevěry, k jakým namnoze dospělo moderní protestantské *bohosloví*. Povstává tu i v Němcích obdoba anglické „Highchurch“ — protestantská „Hochkirche“ („Vysoká církev“), která přijímá za své dokonce i některá dogmata a obřady katolické a usilovně hledá cesty ku sjednocení církvi, ovšem na podkladě nesprávném. Organem této „Vysoké církve“ je časopis „Una sancta“, z něhož mnohé velké deníky německé nekriticky rozšiřují i nesprávné názory náboženské. Proto vřatislavský arcib. kard. Bertram, uznal za vhodné varovati své věřící zvláštním pastýřským listem před nebezpečím takových sjednocovacích snah, jak je provádí „Vysoká církev“ a jak je hlásá její časopis „Una sancta“. Ne rozvodněné víno Kristovy pravdy a milosti, ale celý, nctzeněný jeho božský odkaz, může být pojítkem jeho pozemského království — svatě, katolické obecné církve!

Literatura.

Ant. Špale: Kniha poutníková. Díl první. Se 212 obrazy, 19 mapami a nákresy. Vydalo Zemědělské knihkupectví A. Neuhert v Praze, Za Kč 88.—, v polokožené vazbě Kč 148.—.

K radosti běháme do ruky toto originelní, bohatě ilustrované a pietně vypravené biblické dílo, jakousi lidovou biblickou čítanku nazvanou „Kniha poutníková“.

Autorem jejím jest kněz Antonín Špale, zák zvěčnělého prof. Jaroslava Sedláčka. Vytiskla ji s chvályhodnou péčí a krásným písmem Československá akc. tiskárna pražská.

„Kniha poutníková“ spojuje dvoji obsahový prvek: bibli dle překladu dra Hejčla a Špalův slovní doprovod, který je vhodné doplňován obrázky, náčrtý, mapkami v hojném počtu a pěkném provedení. Špale vylovil z moře Písma sv. nejvzácnější perly. Do své knihy snesl vše, co čtenáře bible nejvíce poutá, vše, co má v bibli význam náboženský, etický, historický a umělecký. Do biblického textu vložil nenápadně a originelně svůj výklad, jenž s posvátným textem organicky srůstá.

Autor „Knihy poutníkovy“ je nejen učenec, ale i psycholog a pedagog. Je znamenitý vůdce po propastných cestách bible. Od prvního dne, kdy vstoupil do theologie, bible byla jeho stálou průvodkyní. S horlivostí,

pili, věnoval se studiu jazyků, ve kterých se nám uchovalo původní znění Písma. Za tím účelem poslouchal i na filosofické fakultě pražské orientalistu Dvořáka. Osvojil si také potřebné znalosti moderních řečí, aby používal mohl cizojazyčných děl exegetických. A studoval potom bibli v originále i v překladech. Meditoval o každém slovu. Navštívil Palestinu a vlastníma očima spatřil posvátná místa. Ovládá moderní biblickou vědu a to nejen katolickou, nýbrž i protestantskou a racionalistickou. Jako kaplan a katecheta vnikl do psyché prostých lidí a naučil se i nejtěžší problémy vykládat způsobem i dítěti pochopitelným. Jest tedy nyní Špale, autor „Knihy poutníkovy“, po třicetiletém téměř životě kněžském, v němž každá volná chvíle náležela bibli, dokonale poučený a dosti zkušený po biblických nívách. Kdo se svěří jeho vedení, jde bezpečně a jistě. Kniha má církevní „Imprimatur“!

„Kniha poutníková“ je vynikající dílo theologické, jež by bylo pýchou i bohovědné literatury velkých katolických národů. „Kniha poutníková“ je dílo originelní. Překladatel bible, dr. Hejčl, knihu pročetl již v rukopise a byl nadšen její originalitou. Je to dílo moderní a klasické. Jeho sloh je křesťálově čistý, prostý a krásný. Svědčí, že knihu psal nejen učenec,

dokonale ovládající látku, ale i mistr slova. Jsme přesvědčeni, že zvláště naše duchovenstvo uvítá Špalovu „*Knihu poutníkovu*“ s nadšením, že řekne: „Takové dílo už dávno jsme čekali!“

„*Kniha poutníková*“ podává duchovenstvu význačné události biblické dle oficiálního překladu Hejčlova, ale obohacuje je i výkladem do textu vloženým a tak jim uspokojí namáhavé studium drahých a cizojazyčných děl exegetických, jejichž žně je do knihy krásně vázena.

Duchovnímu správci vychová a vyskóli tato kniha, rozšíří-li se mezi věřícími, osvěcené posluchače kázání. Může ji užiti ke křesťanským cvičením a podle ní probrat za rok celou bibli.

Katecheta, pročte-li si partii, kterou hodlá vykládat ve škole, bude vyučovat lehce a poutavě.

S knihou duchovenstvo půjde na náboženskou výboje, víc než čím jiným prohloubí její četbou duchovní život věřících.

Celé dílo bude mít dva díly. První díl, který právě vyšel, obsahuje biblické děje od nejstarší doby až do zániku říše deseti kmenů (izraelské).

Druhý díl, jenž vyjde ještě tohoto roku, obsahoval bude události v říši jižní (judské) zajetí, návrat a dobu po zajetí, konečně pak naplň prorocství a předobrazů starozákonních: Život Pána našeho Ježíše Krista. (Nový zákon.)

Špale podává duchovenstvu a všemu katolictvu svůj „*Knihou poutníkovou*“ veliký duchovní dar. Sáhnete po něm vděčně a s radostí! Jos. Pospíšil.

Doporučujeme vřele všem svým čtenářům ilustrovaný časopis „Šťastná rodina“. Vychází jednou měsíčně a stojí Kč 15.- ročně. Nové číslo, přináší přes 46 zajímavých obrázků a obsah listu je tak bohatý a zajímavý, že ztrávíte čtením několik příjemných večerů. Z vázaného ročníku budete mít knihu, kterou často a rádi budete listovat. Novým předplatitelům zašle číslo od začátku ročníku administrace „Šťastné rodiny“, Praha II., Spálená ul. č. 5.

Překvapení katolickým ženám přináší nové číslo „Československé ženy“. Vybraný a pestrý obsah doplněný časovými obrázky uspokojí každého čtenáře a připraví mu tak příjemných několik večerů, které věnuje

na čtení tohoto čísla. „Československou ženu“, vřele doporučujeme a přejeme jí co největšího rozšíření. Do-
pište si administraci: Praha II., Spálená 15. Číslo stojí Kč 1.70, roční předplatné 20 Kč.

Podíl „*Dědictví svatojanského*“ na rok 1927 právě vyšel. Jest velice bohatý; jsou to tyto tři knihy: 1. „Svatý František Serafinský“ od P. Bonaventury J. Wilhelma, část II.; 2. „Světový eucharistický kongres v Chicagu a účast katolíků z Československa“ od dra Jos. Hanuše a poslance V. Myslivce; 3. Václava Beneše Třebízského „Levohradecké pomněny“ ve výběru Viléma Bitnara, část I. Dohromady obsahují tyto podílové knihy 460 stran a 20 obrázkových příloh; krámská jejich cena jest 17 Kč. Členové „Dědictví“ hlaseť se o podíl u onoho knihkupectví, jež na přední straně jejich odběrného listku jest vyznačeno. Každý člen povinen jest při vybrání podílu v příslušném knihkupectví zaplatiti 2 Kč ve prospěch „Dědictví“, a knihkupci za vydání podílu 50 hal., celkem tedy 2.50 Kč.

„*Ve škole Spasitelově*“. V českém jazyce máme bohužel málo praktických děl asketických. Je proto vítati počín sester dominikánek v Řepčíně, že přeložily milou knížku kapucína P. Karga s názvem „*Ve škole Spasitelově*“. V němčině vyšla již v 7. vydání. Obsah její tvoří „malé tajemství“, cvičení se totiž ve vnitřním životě lásky k Bohu pomocí střelných modliteb. Návod k tomu, jak di v úvodu sám spisovatel, „je staré víno v nových nádobách“; ale způsob cvičení je zařízen tak lehce a zajímavě, že spisovatel má již celé školy dítek i dospělých, v nichž se cvičí v malém tajemství. Knížku možno dáti dětem i dospělým, kteří mají smysl pro vnitřní život. Doporučujeme ji vřele. Knížka má 97 stran a stojí 7 Kč. Objednati možno u knihkupce Hofirka v Olomouci nebo u vydavatele: Konventu sester dominikánek v Olomouci-Řepčíně.

Na slavnost Božího Těla. Pod tímto názvem vydalo Dědictví svatojanské knížku prof. dra Jana Hejčla, obsahující český překlad celé bohoslužby, kteráž se toho dne a po celv nasledující týden koná. Výborná tato příručka hodí se ovšem také i k porbožnostem eucharistickým v kterou-

koli roční dobu. Knížka tištěna jest na téměř jemném indickém papíru a v téměř formátě, jako misálek Dědictvím vydaný; cena jeho jest pouze 4

Kč, s poštovným 4.30 Kč. Objednávky přijímá administrace Dědictví svatojanského v Praze, Hradčany, Větrná ul. č. 35.

Seznam slavností,

poutí a duchovních cvičení na Velehradě od 19. července
do 30. září 1927.

1. 19. července odpoledne valná hromada Společnosti sv. C. a M.
2. Dne 19. a 20. července jubilejní pout bohoslovců z ČSR.
3. Dne 20. července odpo. do 24. července v poledne kongres unionistický.
4. 23. a 24. pout katolické mládeže (Orla a Omladiny) z nejbližšího velehradského kraje
5. Od 26. večer — 30. července ráno duchovní cvičení pro studenty středních škol v klášteře.
6. Dne 30. a 31. července sjezd a pout studentů z ČSR.
7. Od 31. července večer do 4. srpna ráno v klášteře duch. cvičení pro akademiky v klášteře, pro vyšší studentky a akademičky ve „Stojanově“.
8. Od 8. večer — 13. srpna ráno čtyřdenní duch. cvičení pro kněze pracující v katol. spolicích.
9. Dne 8. srpna s předešlým odpolednem pout terciářů a terciářek.
10. Dne 14. a 15. srpna pout Slovinců, Hrvatů a bratří ze Slovenska a Podkarpatské Rusi. Pout Orelstva a Omladiny.
11. Od 22. večer — 26. srpna ráno duchovní cvičení pro kněze.
12. Dne 28. srpna pout bratří Poláků.
13. Od 7. večer — 11. září ráno duchovní cvičení pro úředníky a zaměstnance železniční.
14. Od 14. večer — 18. září ráno duchovní cvičení pro paní a dívky státních zaměstnanců, zvláště železničích.
15. Od 21. večer do 25. září ráno duch. cvičení pro vojenské a četnické gázisty.
16. Dne 28. září s předešlým odpolednem pout mužů.

Upozorňují se poutníci na výhodu slevy na drahách (33%) k slavnostem velehradským. Legitimace poutní i s jubilejním odznakem stojí Kč 4. Potřebné informace dá Apoštolát sv. Cyrila a Metoda, Olomouc (Salesianum). — Poplatek za celé zaopatření při duchovních cvičeních 50 Kč (kromě kněžských a studentských).
A. M. D. H.

Lidové knihkupectví Ignác Hofírek, Olomouc.

Dodá: Veškeré literární novinky, zvláště knihy zábavné, poučné, náboženské (misály, breviáře, codex atd., vše nejnovější vyd.), divadla, hudebniny. — Jediné lidové knihkupectví v olomoucké diecési! Poznačte sobě adresu!

Prapory, korouhve, baldachýny, pluviály, antipendia, kasule vyrábí odborný závod

M. Nedomová a spol. v Olomouci.

Kalichy, ciboria, svícny, církevní nádobí, obrázky, růžence, kadidlo.

OLTÁŘE, SOCHY, JESLIČKY,

a ostatní vnitřní zařízení chrámová a jeho opravy pečlivě a levně provádí absolvent státní školy řezbářské

Mořic Studenik v Krásně nad Bečvou,

odborný závod pro umělecké práce kostelní a dekorační.

KNĚŽSKÉ ODĚVY zhotovuje za nejlevnější ceny

František Spunda, seminární krejčí v Olomouci

(naproti semináře)

Stále na skladě: plátěné a celuloidové kolary, birety, náprsenky
za nejlevnější výrobní ceny.

Akciový parní mlýn ve Slatinicích u Olomouce

vyrábí nejlepší druhy pšeničných a žitných mouk a dodává je
zákazníkům z celé střední Moravy Obraťte se s důvěrou na
naš solidní závod. Telefon: Slatinice 2. Stanice: Slatinice.

Za pluhem I.

Napsala Vlasta Javořická. Kment Sláva byl již na universitě téměř hotov, když zemřel mu bratr, který měl převzít po rodičích statek. Slávovi nezbylo než opustit vědu a vrátit se domů k pluhu. Učinil tak, jaký pak byl další jeho život, velmi poutavě líčí spisovatelka. Stran 161, cena Kč 9.40, odběratelé „Apoštolátu“ mají 25% slevu, posílá Frant. Šupka, Hradec Králové.

Krupobitní pojištění

provádí nejvýhodněji a nejlevněji

Národní pojišťovna,

akc. spol.

v Brně, Koblížná ul. 1.

Jediná nekartelovaná pojišťovna!

Veškeré odbory pojišťovací!

Jediný katolický ústav!

Všechny tiskopisy

pro jednotlivce, spolky, druž-
stva, nakladatelství, banky,
záložny, továrny atd.,
ve vkusné úpravě,
rychle a levně
dodá

Varhany

harmonia, piána, prospektní pištaly
a veškeré hudební nástroje

nejlevněji a nejrychleji dodá první
česká firma na Moravě (založena
r. 1862)

M. Strmiska a F. Imrich,

ul. Hradiště.

Rozpočty zdarma a franko.

Lidová tiskárna v Olomouci

Lidové závody tiskařské a na-
kladatelské, spol. s r. o.

Klášteří 12. Klýnská 11.

Mešní vína:

ohnívá z ostrova „Visu“ zaručeně přírodní.
„**Vinský rýžlink**“, jemné, lahodné Kč 8.50 1 l
„**Biskupský rýžlink**“, velmi jemné Kč 9.50 1 l
„**Biskup. výběrek la**“, plné, silné Kč 10.50 1 l
„**Cortese Fino**“ spec. „zvláštnost“ Kč 12.50 1 l
„**Tokajské kabin.** vynikající jakosti Kč 16. 1 l
Doporučuje veleřed. duchovenstvu a zasílá
v sudech i v lahvích

ALOIS ČÍZEK, PRAHA XII.,

Americká 15.,
přísežný dodavatel mešních vín.

Majitel vinného závodu v Humpolci.

Veškerá tato vína jsou v chemickém státním
ustavě v Praze analysována, takže přírodní pů-
vod jich jest odborně zjištěn.

K a m n a
K O S M O S
OLOMOUČ 7.

Založen 1865.

Podporujte katolický módní závod

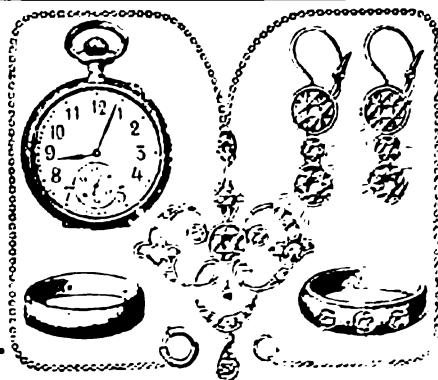
Richter & Hill,
Olomouc.

Dámské látky

Dámská konfekce

Koberce, záclony, pokrývky

v největším výběru a za nejlevnější pevné ceny.

Doporučujeme bezkonku-
renční závod

Karel Murla

V OLOMOUCI, Anglická 29.

Bohatý sklad klenotů, zlatého a stří-
brného zboží, hodiny od nejla-
cnějších do prvotřídních. Vše pod
písemnou zárukou. Odborná dílna
pro veškeré správký.

Mešní roucha, korouhve,
prapory a církevní
náčiní

objednejte jen u fy

F. Stadník,
Olomouc,

Kadidlo — Koláry —
Opravy

Moravsko- slovenská banka

centrála v Olomouci.

Filiálky ·

Bratislava, Brno, Hlučín, Hradec Krá-
lové, Opava, Praha, Šaštín, Uherský
Brod, Zohor a Žilina na Slovensku.

Vlastní a svěřené prostředky
cca Kč 150,000 000.—.

Provádí veškeré bankovní a průmys-
lové transakce za nejvýhodnějších
podmínek. Přijímá za velmi výhod-
ných podmínek vklady na vkladní
knížky a běžné účty. Dotazy zodpoví
zdarma ředitelství centrály a filiálek.

Telefon Olomouc: 666 a 795.

Adresa telegramů: Moravoslovenská.

Lidové závody tiskařské a nakladatelské spol. s r. o. v Olomouci

vytisknou Vám každý tiskopis od nejjednoduššího
až po nejvýpravnější dílo svědomitě v bezvadné
typografické úpravě za přiměřenou cenu. Tisky,
které z našich dílen vyšly, Vás o tom přesvědčí
v plné míře. Návrhy a rozpočty zdarma.

SVŮJ K SVÉMU!

SVŮJ K SVÉMU!

POHOVKY-MATRACE

otomany, rolety a spací křesla koupíte nejlépe v I. českém závodě
u čalouníka

CHODĚRY V BRNĚ, Falkensteinerova 12.

Telef. č. 723.VIII.

Těž na splátky.

Správky se přijímají.

Jest zajisté neocenitelným a dosud v našich rodinách nedoceněným, je-li v domácnosti po ruce pro případy ochravnění zaživacích orgánů v noci přípravek, po kterém s naprostou důvěrou sáhnouti můžeme. Netřeba po domácnosti shánět bylinek, zapalovati lihovar (při čemž se přilházívá neštěstí) a vyrušovati se z nočního klidu. Sáhneme jednoduše po lahvičce „Vade mecum“, požijeme 1-2 lžice, uklidnění okamžitě usneme a ráno nevíme, že v noci nějaká porucha zaživací v rodině se stala. Nestojí to za více, než má cenu lahvička

Vade mecum, 12 čs 24 Kč? Vade mecum obdržíte všude v lékárnách nebo u výrobny Vade mecum v Dašicích, Čechy.

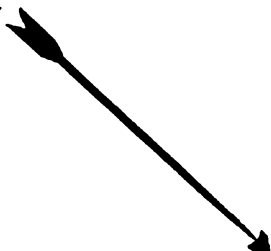
Hlas z obecnosti:

P. T. Našemu milému mláďátku dávám občas do mléka lžičku nebo dvě vašeho „Vade mecum“ a vždy mu prospěje tak, že s ním lepššího spáti nemůžeme. Což Vám s potěšením oznamuji, žádajíc o zaslání — lahvi.

Zdena Tomášková, choť řed. banky, Brno.

Nejlevnější a
nejvkusnější
tiskopisy

dodává

knihtiskárna
„S N A H A“
Fr. Olšovský
v Hranicích.

Nápoj milionů!

Levná cena, podmíněná velkou
vydatností, spojená s nedostiž-
nou jakostí, neobyčejná výživ-
nost, pro tyto vlastnosti jest

**pravá
Kathreinerova sladová káva
Kneippova**

jedinečným rodinným nápojem
k snídani a svačině, které jí zís-
kaly mezinárodního rozšíření!
Kathreinerova káva jest pravá
jen v původním balíčku s obra-
zem „faráře Kneippa“.

Nikdy volně vyvažovaná.

APOŠTOLÁT

sv. Cyrila a Metoda pod ochranou bl. Panny Marie

Ročník XVIII. Srpen—Září—Říjen 1927. Číslo 9.—10.

8 - 10

„Kráčej za mnou a pracuj“

(Katolík činem.)

M. Smolová.

Ušlechtilý ráz letošních oslav jubilejních dokazuje jasně, že národ československý, zejména jeho katolická část, přemýšlela a pochopila smysl a význam jubilea svatocyrilského. Jeho požehnání má však býti ceny trvalé! I když ustanou poutě a zmlknou zpěvy a dozní chvalořeči jubilejní, musejí zůstatí hodnoty nepomíjející ceny.

A co dodává lidským věcem ceny? Evangelium socialismu praví, že každá věc je cennou jen tehdy a jen potud, pokud je v ní ztělesněna práce. Slova tato nejsou ovšem úplně správná, neboť ve mnohých případech platí pravý opak. Je přece jisto, že na příklad klenotník nemůže určití cenu svých klenotů jen dle vnějších tvarů, jaké jim dal, nýbrž dle jakosti a vzácnosti kovu, z něhož jsou zhotoveny. A podobně je tomu i u mnohých jiných věcí. Přesto však můžeme připustit práci jako zdroj a měřítko ceny a budoucího užítu letošního jubilea.

Míníme tu onu ušlechtilou práci, která má cílem uskutečnění nesmrtelných ideálů svatého Cyrila a která přinese užitek nejen pro nás, ale i pro generace příští.

Vzpomínali jsme života Cyrilova. Byl vyplněn prací bez oddechu, prací strávivší všechny síly mladého života. Usiloval vpravdě apoštolsky o rozšíření království Kristova mezi Slovany, staral se o jejich duchovní a hmotné povznesení v lůně církve římskokatolické. Nemůžeme tedy jistě trvale oslaviti sv. Cyrila lépe než spoluprací k rozšíření království Božího na zemi, k obrození našeho národního života v Kristu!

K této práci potřebujeme ovšem kromě dobré vůle též nadpřirozené síly a schopnosti a vedení. Kdo nám je dá? Kam půjdeme jich hledat? Tam, kam chodíval sv. Cyril, ke Kristu eucharistickému, odkud mu zazníval milý a vábívý hlas: Kráčej za mnou a pracuj... Ano, Kristus svátostný může nám poskytnouti vše potřebné a může také naší práci učiniti cennou a užitečnou. Vždyť On sám vykonal práci ceny nekonečné, nejvyšší!

Čtete jen prorocká líčení příštího velikého Dělníka Božího na stránkách Starého zákona!

„Jako obránce k vysvobození,“ čteme u proroka Isaiáše, hl. 63, „jako mocný rytíř přichází, aby vykonal své dílo.“ Kráčeje u množství síly své postupuje jako předvoj spásy, aby bojoval proti hříchu a bezpráví a vzal na se všecku hroznou kletbu jejich. On jest lisem a zároveň tím, jenž lisuje, a vytlačí víno své krve až do poslední kapky.

„Lis tlačil jsem sám,“ čteme na význačném místě téhož proroka, „a z národu nebylo muže se mnou. Tlačil jsem je v prchlivosti své a pošlapal jsem je v hněvu mém. I stříkala krev jejich na roucho mé a všecek oděv svůj zkálel jsem.“

Den jistě pomsty v srdci mém a rok vykoupení mého přišel. Hleděl jsem úkol a nebylo spomocníka; hledal jsem a nebyl, kdo by mi pomohl, a způsobilo mi vysvobození rámě mé a rozhněvání mé to mi pomohlo.“ O těžké práci lisování vína obrazně mluví prorok, těžší však předznačuje, až místo vína stříkat bude výkupná krev.

A kdo vykonal tuto práci? Bohočlověk. Jak ji konal? Sám a opravdově! A jak dlouho? Až ji dokonal. Ejhle, práce nekonečné ceny, zhodnocená a uložena v nejsvětější krvi Spasitelově. Toť bohatství nás chudých, toť náš kapitál, kterého nelze ani vyčerpat.

Kapitál, jak učí marxismus, přitéká světu vlastně z potu a krve dělníkovy, řinoucí se všemi póry jeho bytostí. Je-li toto mínění správné, pak můžeme směle říci, že náš kapitál křesťanský vyrostl z potu a krve samého Bohočlověka, z tisíců ran a z otevřeného srdce jeho. A nemá to být kapitál mrtvý, neúčinný!

Ten, jenž sám tlačil víno své krve, nazývá se předvojem spásy a předpovídá rok svého vykoupení. On jest zároveň veleknězem, který ve své krvi objevil nejúčinnější prostředek posvěcení duší k dosažení věčné spásy. Svoji krev odkázal při poslední závěti církvi katolické, která si toho odkazu váží a jeho vůli plní — obětí mše svaté.

Z této nejsvětější oběti jako z nevýčerpatelného pramene rozlévá se denně drahocenná krev, hučíc jako vodopády po všech oltářích celého světa. Rozlévá se do všech států a národů, do všech obcí a domů, do všech rodin a srdcí, pokud její přítok nebyl zamezen. A odtud opačným směrem valí se k stupňům oltářů divé vlny kalu, hříchů a neřestí, aby tam našly očistění. A tvář země jako by se cele změnila. Pokoj, radost, láska nadzemské čistoty a krásy se vrátily. Nebe triumfuje na zemi. Dobří se množí a stávají se lepšími, zlí méně zlými, slzy méně hořkými. A jsou-li někde zlí, pak jsou jen sluhý dobra. Jsou-li kde boly, pak jsou jenom služebníky radosti a štěstí.

Toť užitek práce, vykonané a posvěcené krvi Toho, který chce posvětit a užitečnou učinit také práci naši a proto volá ke každému z nás: Kráčeť za mnou a pracuj... to znamená: kráčeť v mých šlépějích a říd se mými úmysly!

Proto je třeba, aby každé práci, každému podnikání, ať již v ohledu mravním, politickém či sociálním přitékala cena a síla z mystického sice, nicméně však skutečného pramene svátostného. Nestane-li se tak, pak zůstane každý podnik bezcenným, zůstane marným pokusem, zbudovaným na písku.

Marnou zůstala by také naše práce pro obnovení všeho v Kristu —

Metropolita Ondřej Šéplický ze Lvěva.

pro vítězství ideálu sv. Cyrila. I tu musí učinit cennou a užitečnou Kristus svátostný. Proto za Ním všichni, kdož chtějí pracovat... Učme se pracovat s Ním tak, jak pracoval svatý Cyril a za ním celá řada našich národních světců.

Slavíme letos vedle vzácného jubilea svatocyrilského také jubileum norbertinské. Svatý Norbert, zakladatel bílého řádu, jest jedním z našich zemských patronů českých, jak je vzýváme v hymně svatováclavské. Jeho řád uctívá Eucharistii zvláštním způsobem a pracuje pro tuto úctu zaváděním pravidelných pobožností adoračních mezi věřícím lidem.

A snad právě pro tuto úctu žehnal Bůh jeho pracem a dával jemu síly, že mohl pro národ český zvláště v době probuzenské tolik dobrého vykonat!

Proto i toto jubileum může nám být pobídkou, abychom víc než kdy jindy poslouchali hlasu svátostného Spasitele, který k nám volá: Kráčeť za mnou a pracuj...

Snažme se v prvé řadě o to, abychom k Němu přivedli sebe samy, své děti, své rodiny — pak tam přijde národ celý. Přičiňujme se o to zvláště v Apoštolátě. Jeho zvěčnělý zakladatel arcibiskup Stojan tak rád právě na stupních oltáře díval a ke Kristu svátostnému všechny slavy tak rád vodil. Před svatostánkem nejvíce a nejčastěji se ozývala velká myšlenka stojanovská a Kristus eucharistický ji žehnal a dával vzrůstu. A bude ji žehnat dál, bude-li pracovat pro jeho království!

Rusíni v Kanadě (severní Americe).

Pro čtenáře Apoštolátu sv. C. a M. píše P. Delaere, představený rusínské misie v Ituna, Kanada.

Těší nás tu zájem, se kterým sledujete v krásném vašem měsíčníku misie mezi Rusíny na této straně oceánu, a snad i vám přijde vhod, dodám-li něco, co by ještě více osvětlilo obraz naší činnosti.

Velmi důležité jest mít aspoň krátký, všeobecný přehled o náboženském stavu, v jakém nacházíme nyní kanadské Rusíny. Několikrát již daly se pokusy, určití správný počet všech našich přistěhovalců. Jistý kněz, rev. Filip Casgraine, jemuž svěřena duchovní správa v Quebecu, tvrdil, že před válkou přicházelo do Kanady měsíčně na 10.000 Rusínů, po válce jen 5000 do roka. Chceme-li věřití oficiálnímu „Katolickému direktoriu“, vydanému ve Spojených státech, najdeme jen 200 tisíc řeckých katolíků, rozptýlených po celém území Kanady. Jak vidět, je tento odhad příliš malý, uvážíme-li, jaké zástupy se dříve z Evropy po řadu let stěhovaly do Kanady. Naopak zase příliš veliké je to číslo, ptáme-li se, kolik jich zůstalo věrno své víře a obřadu. Je to smutné, ale nač se divit, vždyť země kanadská je téměř bez konce, rozlehlejší nežli Evropa, a Rusíni jsou po ní jen tu a tam rozptýlení. Co potom zmůže mezi nimi 43 kněží, světských i řeholních, v čele se

Biskupové na sjezdu velehradském

svým biskupem ndp. Nikitou Budkou? Aspoň příklad jeden z četných jiných. Kterýsi z našich kněží pozván byl od faráře latinského obřadu do jižní části naší provincie Saskatchewan. Tam našel a navštívil mnoho rodin rusínských, které po deset i více let neviděly kněze svého obřadu.

Je vám dosti známo, jak vyhýbají se títo přistěhovalci kněžím obřadu latinského a jak náchylni jsou naukám podvratným, šířeným agenty socialisty a bolševiky. Za známého procesu nedávno se ukázalo, že mezi nimi bylo zřízeno na 42 škol bolševických, jež navštěvovalo velmi pilně více než 1200 jinochů. Tak stává se snadno, že stěhující se Rusíni upadají do svrchovaného nebezpečí, ztratit svoji víru, protože není doslí kněží, horlivostí neobyčejnou naplněných.

Bohudík máme tu kněze takové. Před několika měsíci přestoupil do církve jistý kněz schismatic, dp. Bozyk. Nyní pracuje neúnavně na spáse duší svých krajanů. Vystavěl již nový, překrásný kostel, zároveň i knihy vydává proti nepřítelům víry katolické. Což je však i tato práce, patříš-li, jak veliká je duchovní nouze našich lidí.

Pro lepší pochopení připojuji kus našeho zeměpisu. V provincii Manitoba (střed Kanady) jež měří asi 191.000 čtver. km, stojí jediný klášter OO. basiliánů v hlavním městě Winipeg. Působí tam dva řeholníci, kromě toho sídlí v městě též náš kanadský pan biskup. V celé provincii je ještě 13 kněží světských. V sousední provincii (k západu) Saskatchewan o rozloze 652.000 čtver. km (pětkrát větší než republika čsl.) mají naši otcové (redemptoristé vých. obř.) klášter v Yorktonu, kde sídlí 8 kněží, a hospic v Ituně, residenci to visitátora (vrchního představeného) a jednoho kněze. Pro ostatní rozsáhlou část provincie je jen čtvero kněží světských. V provincii Alberta (656.000 čtver. km) mají OO. basiliáni dva kláštery, jeden v Mundare, 4 kněží a noviciát řádový, druhý zřízen byl v Edmontonu se 2 kněžími. Ostatěk provincie spravuje jeden kněz světský.

V dalších provinciích, jež jsou neméně rozlehlé, jako ony tři uvedené, počítá se kněží v provincii Ontario sedm, v Quebecu jeden, v Novém Skotsku jeden; kněze slovanského obřadu není v Britské Kolumbii (nejzápadnější část Kanady), na východě není kněze v Novém Brunswicku, na ostrově Prince Edvarda a na Novém Foundlandě.

Co se škol týká, jest jich jen několik v celém dominiu. U nás, v Yorktonu školští bratři řídí učitelský ústav sv. Josefa, nedávno postavený, kde vzdělávají se studenti na učitele našich národních škol; bratři však, s výjimkou dvou Rusínů, jsou Angličané. Několik klášteru, při nichž jsou zřízeny školy, mají sestry rusínské kongregace Služebnice Neposkvrněné Panny Marie. Tyto kláštery zbudovány byly v Yorktonu, Montrealu, Winipegu, Ituna, Edmontonu a Mundare.

Dříve než se zmíním o naší činnosti, krátce ještě shrnu, o čem jsem psal. Po veškerém území Kanady je 28 chrámů, při nichž sídlí kněz, a 180 chrámů filiálních, jež jsou na hlavních závislé. Ustavů, kde se vychovává mládež, je sedm. Snad to postačí na osvětlenou náboženských poměrů, ve kterých žijí Rusíni, stěhující se sem na americký sever.

Z toho však též jasně poznáte, jak obtížná, ba vysilující je práce našich kněží ve zdejším kraji. Počet nás redemptoristů zmenšil se již natolik, že sotva stačíme na všechny ty úkoly, jež duchovní správa Rusínů vyžaduje.

Kromě služeb Božích, jež pravidelně konají se v našem chrámu, kromě starostí o výchovu našeho řeholního dorostu, o ústav bratří a o klášter sester, náleží nám duch. správa, mluvíme-li o Yorktonu, ve 24 farnostech, roztroušených po nedozírných rovinách provincie.

Otec Delaere, představený rusínské misie v Ituna, Kanada.

Je také řada míst ještě vzdálenějších, které navštěvujeme jen příležitostně. Snad by vás zajímala jména oněch farností: Beaverdale, Calder, Donwell, Fenwood, Goodeve, Hollar, Insinger (Sv. Mikuláš), Insinger (Sv. Petr a Pavel), Jaroslaw, Krásné, Melville, Model Farm, Plainview, Regina, Rhein, Runnymede, Secretan, Sheho, Stornoway, Tuffnell, Wishart, Whitesand, Wroxton. Pro veliké vzdálenosti bývá cestování do našich osad málo příjemné. Chrámy obvykle leží daleko od železnice a tak třeba dojížděti vozem, což v zimě přináší veliké nepohodlí. Zima kanadská vleče se po 6 dlouhých měsíců, po tu dobu leží všude vysoko sněhu. Teploměr klesá až pod 40 stupňů Celsia. Kněží jezdí v té době saněmi, jež ovšem jsou otevřeny se všech stran, takže kolik hodin bývají vystaveni nejkrutějšímu mrazu. Někdy na ne-

schůdných cestách saně se převrhnou a vozka, cestující, zavazadla v jedné směsi válejí se pak ve sněhu. Nejednou mrznou odkryté části obličejů a rukou, aniž by o tom pán jejich věděl, a zkrěhnou docela. Je to velmi nebezpečné a bývá příčinou hněsavých ran. Proto cestující navzájem se upozorňují, vidí-li, že kůže zbělela, a nezbývá potom, leč třítí ony části těla úsilovně sněhem, až se zase zahřeji.

V ten den, kdy slaví se služby Boží, musí se postit kněz až do 3—4 hodin odpoledne, neboť kostel bývá příliš vzdálen od lidských obydlí a kromě hodiněk jitřních, mše sv., kázání a vyučování náboženství udělují se zároveň svátosti křtu, bířmování a žehná se snatkům. Co do počtu rodin farnosti navzájem velice se liší. V některých žije na 100 i více rodin, jinde jen 20—30. Roku minulého (1926) otcové naří vykonali 225 pravidelných návštěv ve všech chrámech, vyslyšeli 13.730 zpovědí a rozdali 41.643 sv. přijímání. Křtů bylo 253, sňatku 42, pohřbů s přísluhou kněze 25.

Z hospice našeho v Ituna 2 knězi tam sídlící navštívili za stejných okolností tyto osady: Beckenham, Birmingham, Hubbard, Jasmin, Bedfordville. Ač je tolik práce s duchovní správou, přece můžeme konati při tom i sv. misie. Roku 1926 konalo se 29 misíí a 11 exercícií. Jedna z nejkrásnějších misíí roku 1926 konána v Saskatoonu, západní Kanada. V městě ukrajinský lid za přispění neúnavného faráře Olenčuka zřídil si krásný chrám a školu. Denně od 17. do 24. října konali OO. Bachtalovskij a Jan Bala (rodem Čech) troje kázání o 5. a 9. hod. dopol. a v 8 hod. večer. Souběžně s misíí dospělých konala se odpoledne misie dětská. Těžko říci, kdo se účastnil horlivěji. Od časného rána býval plný kostel a večer zase lid až do jedné, dvou hodin s půlnocí čekal u zpovědnic. Mohutným závěrem byl průvod s misijním křížem ulicemi města. S podívem hleděli protestanté zvláště na dlouhý šik mužů, modlících se Otčenáš a nesoucích ve svém středu veliký a těžký kříž.

V adventě a po vánocích vydali se OO. Bachtalovskij a Kinzinger do Spojených států na misie do velikých továrních měst státu New York a Pensylvanie. Sídlí tam na sta rodin rusínských, mají své chrámy i školy. I tyto misie dařily se neobyčejně. Zprávy o těchto misíích a náboženském životě severoamerických Rusínů přináší měsíčník „Holos Izbavytelja“, vydávaný misionáři v Yorktonu.

Touha po náboženské jednotě v táboře mimokatolickém.

Poznámky k světové konferenci v Lausanne.

Je cosi tragického v náboženském životě současného protestantismu. Když začínal svůj odboj proti jednotě katolické církve, našel si falešnou formulku k uklidnění svědomí o „neviditelné církvi Kristově“ na zemi. Chtěli k takové církvi ovšem pa-

třetí všichni sektáři — i naši husité — i tenkrát, když nenávisť až nepřičetnou hořeli proti Kristem založené skále Petrově, římskému papeži. Ale plocha, na které stanuli svým bludným učením o církvi, byla příliš nakloněna, byl to osudný sráz, po němž řítit se protestantismus až do hlubin pouhého rozumářství, ne-li úplné nevěry a při tom se tříštil v nespočetné sekty i v lůně jediného národa.

V posledních letech jako by se probouzelo aspoň v lepších hlavách roztříštěného protestantismu vědomí, že takovýto stav náboženské organisace neodpovídá přece tužbě Spasitelově, zdůrazněné

Kostel a dům OO. Redemptoristů východ. obřadu v Ituna, v provincii Saskatchewan (Kanada).

v jeho velekněžské modlitbě, „aby všichni jedno byli“! Ani nejliberálnějšímu bohoslovi protestantskému nemůže už stačit ona formula o n e v i d i t e l n é církvi Kristově, když pozoruje dnešní její důsledky. Což mohl Kristus Pán mít na mysli takovou „jednotu“ „všech, kdož ve jméno jeho uvěří“, jak ji nyní představují nejružnější sekty protestantské, namnoze sobě navzájem odporující?! Vždyť přece dodal k své prosbě zřetelně: „a b y s v ě t p o z n a l, ž e s T y m n e p o s l a l!“

A tak ozývá se z řad protestantských znova a znova volání po jednotě církve. Zvláště v zemích anglo-saských hledají se k ní cesty. Vzpomeňme jen z nedávné doby svolání „biskupů“ anglikánských (roku 1920 shromážděných v paláci Lambeth v Londýně), jak vyzývali všechny sekty křesťanské k jednání o církevní jednotu. A přede dvěma lety za tímž účelem byl svolán „vše-

světový" sjezd protestantský do Stockholmu. V Americe utvořil se zvláštní výbor, jehož ústředí newyorské (Broadway 1133) rozsáhlou propagandou tiskovou připravilo a svolalo „světovou konferenci pro víru a řád“ (World Conference of Faith and Order“) na počátek letošního srpna (od 3. do 21. srpna) do švýcarského města Lausanne.

Podle toho, v čem hledají svoji společnou základnu sjednocovací snahy protestantské, možno je rozdělit na dva směry. Zástupci levice pokládají za nemožno, aby se dohodli na společném vyznání víry (credo) nejruznější sekty protestantské, tolik sobě odporující ve své věrouce. Ba, takové sjednocení považovali by oni i za škodlivé pro ducha protestantské „svobody“ náboženské. Chtějí se tedy spokojit pouze jakousi jednotou praktického života křesťanského. K této levici protestantských unionistů se kloní ovšem i nejmodernější proudy racionalistu (u nás bychom mohli říci hlasatelů „humanity“), jimž z celého křesťanství zbyly už jenom pouhé názvy, a kteří by se spokojili s nejmenší měrou křesťanské mravouky (snad v rozsahu naší „občanské nauky“). Jejich heslem je: Život a dílo (Life and Work). Tímto směrem nesly se porady sjezdu stockholmského (roku 1925).

Druhý směr unionistů protestantských -- jakási pravice, vychází z přesvědčení, že k jednotě „života a díla“, k jednotě praktického křesťanství není možno dojít bez dosažení jednoty „víry a řádu“ (Faith and Order). V tom heslu svolána byla letošní konference lausanská, které se účastnilo na 90 sekt z různých zemí. K jednání sjezdovému bylo předloženo sedm témat: 1. Touha po jednotě. 2. Světové poselství církve -- evangelium. 3. Povaha církve. 4. Církve společně vyznání víry. 5. Služebník církve. 6. Svátosti. 7. Jednota křesťanství a její vztah k stávajícím církvím. Referát sjezdový vydán ve třech řečích: anglicky, francouzsky a německy. Konference lausanské účastnili se také zástupci pravoslavné církve (varšavský metropolita Dionysius a prof. dr. Nik. Glubokovskij ze Sofie); z českých zástupců referoval dr. Žilka (prof.) „o služebnících církve“. Ačkoliv hlavní schůzi předcházela celá řada přípravných porad, byl na ní vlastně jen sebrán „materiál“, který bude rozeslán zase k dobrozdání jednotlivým „církvím“, aby sloužil za předmět příštího sjezdu.

Byla-li přede dvěma lety účast pravoslavných ve Stockholmu spíše jen pasivní, ohlašovaly letos zprávy z Lausanne, že profesor dr. Glubokovskimu, učenému biblistovi, byl přidělen referát o „otázce evangelia, jakožto světového poselství církve“. A také v komisích uplatňovali zástupci pravoslavi svoje pevné věříci stanovisko. Tak v komisi pro křesťanský kult trvali na jedině správném a platném podkladě hierarchického zřízení církve, totiž na apoštolské posloupnosti biskupů. Tím ovšem octlí se v rozporu s názory většiny zástupců protestantských.

Pro veřejnost vydala na konec konference lausanská: „Provo-

lání křesťanskému světu", v němž přiznává různost mínění jednotlivých referentů, ale přes to vyzývá všechny křesťany k novému uvažování a studiu sporných otázek, aby bylo možno „dojít k takové pravdě, jaká jest v Bohu, pravdě, která se musí stát základem jednoty církevní“. Je možno však najít tuto Boží pravdu cestou konference, jaká byla v Lausanne? Cestou smlouvání či hlasování? Kdo přesvědčí druhého, že on právě dosáhl „té pravdy, jaká jest v Bohu“? A jaké podá toho záruky? A jak přivede třeba jen celou svoji církev

Škola školských bratří v Yorktonu; kostel, juvenál a dům OO. Redemptoristů; škola sester Necoškrvněného Početí.

k přijetí té nalezené „pravdy“ za základ církevní jednoty všech ostatních dosavadních sekt, kdyžť mnohé z nich nedovedly ani stávající jednoty církevní zachovat ve vlastním lůně?

Katolíci nesúčastnili se ani konference štockholmské, ani letošní v Lausanne. Proč? Protože ve věcech víry a mravů mají zabezpečenu „pravdu Boží“ neomylným úřadem učitelským, stanoveným samým zakladatelem církve Ježíšem Kristem. Cesta k poznání pravdy Boží nevede ani přes Stockholm, ani přes Lausanne — nýbrž přes Řím. Tam je neumírající dědic zaslíbení Kristova: „Petře — já jsem se modlil za tebe, aby neochabla víra tvá. Ale ty, obrátě se, posiluj bratří svých u víře!“ —a.

Z cest ruských konvertitů k církvi katolické.

„Mnoho cest vede do Říma.“ Královská cesta rozumu, Boží cesta zjevení, spasitelná cesta božské milosti vedly od počátku církve mnohé, po pravdě toužící muže a ženy z nevěry a bludu k pravé víře Kristově a jeho církvi. Ale nejen k církvi; vedly je zároveň k jediné správnému, křesťanskému názoru světovému.

Život těchto tak zvaných konvertitů dovede jistě rozšířit a prohloubit nesmírně významný, vše podmaňující křesťanský názor životní také u nás a zasluhuje proto naši všestranné pozornosti. Leč ještě z jiného důvodu měli bychom se oň zajímat.

Boží Prozřetelnost pověřila národ náš vznešeným úkolem. Máme pracovat na úpravě cest, které by sblížily a přivedly rozkolné bratry slovanské zpět k církvi katolické a které by upevnilly a rozšířily křesťanský názor světový u nich. Úkol tedy dvojnásob vznešený, důležitý a časový.

Konvertité slovanští, zejména ruští, jsou vlastně prvními šířiteli myšlenky sjednocení.

Jejich život a jimi získaná vzácná zkušenost může nám poskytnouti vzor k pracím sjednocovacím ve vlasti naší i mimo ni. Uvedeme z dlouhé řady jejich aspoň několik obrázků.

Dimitrij Augustin Golicin 1770—1840.

1. Dimitrij Golicin pocházel ze slavného rodu knížat ruských z Litvy. Nar. se 22. prosince 1770 v Haagu, kde otec jeho byl ruským vyslancem. Výchova dítěte byla svěřena matce, kněžně Amálii, jež byla sice katoličkou, po katolicku však nežila. Řídila se dle tehdejšího zvyku ruské šlechty názory filosofů-nevěrců, které také svým dětem Dimitrijovi a jeho starší sestře vštěpovala. Dimitrij zmínil se později o této výchově svému protestantskému příteli, kterému napsal: „Vyrůstal jsem v ovzduší naprosté náboženské lhostejnosti. V naší rodině bylo zjeveným náboženstvím pohrdáno a moji příbuzní mužského pohlaví byli všichni protestanty.“

Z těchto několika slov Dimitrijových je patrné, že jeho výchova nebyla katolická. A otec byl s ní srozuměn. Starý kníže Golicin, přítel Voltairův a Diderotův, byl sám nevěrcem a v náboženském ohledu velmi vlažným. Staral se tedy pramálo o náboženskou výchovu svých dětí, zvláště synovu. Jeho veškerá péče nesla se k tomu, aby byl syn vzdělán společensky a připraven k svému budoucímu úkolu, jímž měla býti ruská státní nebo vojenská služba. Proto s radostí sledoval počínání své choti, která se o výchovu dětí všemožně starala. Když hoch dospěl devíti let, poslala jej i se sestrou na vzdělání do Münsteru, kam později sama přesídlila, aby se mohla dětem úplně věnovat. Vyhlédla a snažila se jim opatřit učitele nejlepší pověsti, což se jí též podařilo. Pouze jednoho se nedostávalo — učitele náboženství. Komu svěriti vyučování tohoto

předmětu a jak sledovati prospěch dětí v náboženství, když sama nevěřila?

Aby se lehce zhostila svého úkolu, umínila si vyučovati děti to-
muto předmětu sama. Rozhodla se přednáseti jim dějiny křesťan-
ství a ponechati jim později svobodnou volbu vyznání. Necítila se
však k tomuto úkolu dosti schopna a proto se napřed oddala celou
duší studiu Písma svatého.

Výsledek byl překvapující. Kněžna Amálie počala uvažovati
o víře katolické, a tyto úvahy a milost Boží působily, že se k ní
zkrátka vrátila. Bůh však žádal víc, totiž její úplnou oddanost

Hlavní oltář v kostele OO. Redemptoristů v Yorktonu, Sask. (Kanada.)

a proto seslal na ní nemoc, která dokonala její proměnu. Když se
pozdravila, počala se ještě horlivěji zabývali učením církve ka-
tolické, jež ji přivedlo k úplnému sebepoznání. Po dlouhé přípravě
přistoupila opět ke svatým svátostem, jichž od svého dětství ne-
přijímala. Tak se stala zase dítětem církve katolické.

Užitky duchovního znovuzrození počaly se brzy jeviti. Netrvalo
dlouho a kněžna, která svým stykem s Diderotem a jinými nevěrci
uvykla si pokládati rozum za vůdce víry a ve své pýše a samoli-
bosti všechno pozitivní náboženství zavrhovala, oblíbila si nyní
nauku křesťanskou dvojnásob. Jejím působením stávala se čím
dále tím pokornější. Ve své pokoře a prostotě zatoužila také po
duchovním vůdci a prosila zbožného kněze Overberga, aby tento
úkol převzal. Overberg vyhověl jejímu přání a získal si jako du-
chovní otec nemalých zásluh o pokrok kněžnin v ohledu nábožen-
ském.

Jednání matčino působilo velmi blahodárně na vznětlivé povahy
dětí. Dimitrij i jeho sestra následovaly příkladu své matky a roku
1787 právě o svátku Nejsvětější Trojice staly se údy církve kato-

lické. Dimitrijovi bylo tehdy 17 let. O dvě leta později přistěhoval se duchovní otec Overberg do jejich domu a byl rodině upřímným rádcem a přítelem.

Tak plynula všem leta duchovního štěstí a radosti. Dimitrij se stále pilně vzdělával a připravoval k svému budoucímu úkolu. Když měl dovršiti dvaadvacátý rok svého věku, chtěl jej otec poslati do Petrohradu, kde měl vstoupiti do císařské gardy. Matka však smýšlela jinak. Dimitrij byl sice nadaný, duševně čilý mladík, jeho vystupování na venek bylo však nejisté, přímo bojácné. Tato okolnost působila matce mnoho starostí. Hleděla vstříc budoucnosti svého dítěte s velikými obavami a chvěla se při pomýšlení, že by se měla od něho úplné odloučiti. Její obavy zaplašila však v brzku šťastná náhoda.

Mladý kněz z Münsteru, jménem Brosius, jenž byl domácím učitelem v rodině přátel kněžniných, rozhodl se odejeti do Ameriky a státi se tam misionářem. Kněžna chopila se této příležitosti a odhodlala se poslati Dimitrije tamtéž. Prála si, aby syn poznal zvyky, mravy a poměry rozkvétající země a nabyl potřebných zkušeností. Otec přivolił. Těšilo jej, že se synovi naskytá vhodná příležitost poznati nový díl země.

Také byl velkým ctitelem slavného Washingtona a Jeffersona a přál si výslovně, aby Dimitrij zjednal si k nim přístup. Matka však pečovala hlavně o to, aby navázal styky s tehdejšími prvým a jediným biskupem Spojených států, Johnem Carollem. Její přání se splnilo.

V srpnu roku 1792 opustil mladý Dimitrij Evropu a své drahé, aby jich už více nespatrił a změnil jejich dosavadní úsudky o něm. Do Ameriky dostali se šťastně. Hned po svém příchodu obdržel Dimitrij od svého přítele P. Brosia doporučující list k biskupu Carrollovi v Baltimore, s nímž se tak blíže seznámil. Zároveň navázal styky s duchovními tehdy v Baltimore žijícími. Styk s nimi umožnil jemu poznati soudobé církevní poměry v Americe.

Stav katolické církve ve Spojených státech byl tehdy neutěšený. Klamala se tedy matka Dimitrijova, jestliže počítala, že posílá svého syna k mocnému knížeti církevnímu, jaké vídávala v Německu. Biskup Carroll neměl kromě svého soukromého majetku nic, než biskupské svěcení. Ani kněží se mu nedostávalo. Jeho pomocníky bylo jen několik, arci vzdělaných kněží francouzských, které do Ameriky zahrnala víchrice revoluce. Byli to: Rev. Dubois, pozdější první biskup v New Yorku, dr. Flaget, jenž se potom stal biskupem v Louisville, Fr. Nagot, kněz od sv. Sulpice v Paříži, který přišel do Baltimore se třemi jinými profesory a pěti seminaristy a několik jiných. Mezi těmito byl i pozdější slavný spisovatel Chateaubriand. Ti všichni bydleli soukromě a tvořili jakýsi druh semináře. O nějakém semináři biskupském našeho rázu, který by mohl dodávat kněžstvo domorodé, nebylo ani řeči. Rovněž tak o katedrále nebo biskupské residenci.

Z těchto smutných okolností lze souditi, že duchovní správa

v rozptýlených, právě se rozvíjejících osadách amerických byla velmi obtížná a spojena s nesčetnými oběťmi, starostmi a vysilující prací. Neslibovaly tedy tamní církevní poměry v době Dimitrijově mnoho a proto také neváhaly. Zato však tím více slibovala milost Boží. Jejím působením udála se v Dimitrijovi podivuhodná, neočekávaná změna. Uplynuly sotva dva měsíce od jeho příchodu a ode dne, kdy navázal styky s knězem Nagotem a jeho přáteli, a již nebyl s to, aby odolal hlasu milosti, která jej volala k oltáři. Zazněl náhle, neočekávaně a pronikl jako střela jeho hrudí.

Filiální kostel rusínský v Lonigan, Sask. (Kanada).

Dimitrij uposlechl a umínil si pevně státi se sluhou Božím. Oznámil také svoje rozhodnutí do Münsteru, kam napsal, že se tělem i duší, svým celým já i svým jménem chce věnovati službě Boží a spásě svých bližních v Americe. K vážnému kroku přiměl ho nedostatek dělníků na vinici Páně, kteří v této zemi musili cestovati mnohdy 40 až 50 hodin, aby svým spolubratřím mohli skytat prostředky spásy. Proto nepochyboval, že vzhledem k těžké práci, jež toto povolání s sebou přináší, bude jeho vážnost domácími pochopena. Částečně se však zklamal.

Sdělení Dimitrijovo účinkovalo na tichý život jeho přátel v Münsteru jako blesková rána. Něco podobného neočekával nikdo. Dimitrij měl si osvojit znalost země a lidu, měl zocelit svůj charakter a vrátit se jako zkušený a života schopný muž. Místo toho však přišla zpráva, že se chce státi prostým knězem a trávit svůj

život v malých, dosud nepatrných osadách amerických, obydlených pohrdanými, vesměs mimo zákon žijícími katolíky. To bylo přes příliš. Sám bývalý zpovědník Dimitrijův, jemuž se tento svěřil se svým úmyslem, nechtěl k dopisu ani odpovědět a předal jej matce. Tato svěřila vše duchovnímu rádcí Overbergovi, který se snažil přimět Dimitrije k zralé úvaze o zamýšleném kroku. Ale nejen Overberg, nýbrž i ostatní přátelé, mezi nimi i ti, kteří se sami chtěli věnovat duchovnímu stavu, zrazovali Dimitrije z jeho úmyslu, nebo si aspoň přáli, aby se vrátil do Evropy a zde dosáhl vyšší hodnosti.

Ze všech nejrozumější počínala si matka. Navázala styk s biskupem v Baltimore a knězem Nagotem a jejich zprávami upokojena, dala k počínání synovu svůj souhlas. Svědčí o něm dopis psaný Dimitrijovi, ve kterém nejen že souhlasila s jeho úmyslem, ale jej zároveň ujistila, že bude ráda snášet všechny nepříjemnosti a příkoří, jichž se jí pro toto jednání synovo dostane. V témže dopise připojila, že si nedovede představit větší blaha a krásnější odplaty, než vidět svého milovaného syna u oltáře... Žádala jej však přece, aby se nevázal činností misionářskou a aby o svém úmyslu uvědomil otce.

Kníže Golicin nevěděl dosud ničeho o synově předsevzetí a přál si, aby se již brzy vrátil a nastoupil vojenskou službu v Petrohradě, kde měl být zařazen mezi důstojníky císařské gardy, nebo se uplatnit ve službě státní. Proto jej zpráva o úmyslu Dimitrijově nesmírně překvapila a takřka zdrtila. Nebylo také divu. Vždyť mu tanula na mysli budoucnost jeho jediného syna, dědice slavného jména a knížecího jmění, o něž se jednalo. Nemohl tedy přihlížeti lhostejně k tomuto jednání synovu, nemohlo mu být jedno, zdali ten, jenž byl jeho nadějí a pýchou, bude trávit svůj život jako prostý kněz někde v zastrčeném koutě vzdáleného dílu světa, nebo bude zaujímat čestné postavení ve své vlasti. Přes to však jednal velmi rozumně a klidně. Upozornil dopisem vlídně svoji choť, matku Dimitrijovu, na všechny možné důsledky synova jednání a prosil ji, aby tento dopis synovi sama zaslala. Mezi jiným napsal: „Mitri“, tak jemu totiž přezdívali, „neobdrží nikdy mého souhlasu, tím méně svolení ke stavu kněžskému. Přes to však tě ujišťuji, že, kdybych jej někdy spatřil, přijmu jej co nejlépe a nikdy si nedovolím dát jemu zlého slova, tím méně s ním nevlídně zacházeti.

Jeho sdělení o tom, že se dobrovolně zřekl majetku, jsem přijal. Mám za to, že vůbec neví, že přijetím kněžského stavu bude úplně vyděděn ne mnou, ale zákony naší země. Uznáš-li za vhodné, zprav jej o tom. Ostatně, myslím, chce-li Dimitrij světu dokázati, že jej k této volbě nepřiměla ani zbabělost, ani ctižádost, pak není pro něj jiné cesty, než se stát misionářem nebo se uzavřít do kláštera.“

2. Zatím, co příbuzní a přátelé v Evropě posuzovali s různých

hledisk úmysly a předsevzetí našeho kandidáta kněžství a projednávali jeho záležitosti, seděl tento klidně ve své chudícké cele v Americe a připravoval se k svému povolání. Studoval velmi pilně, také v noci, takže jeho představení z obavy o zdraví musili jemu noční studium zakázat. Zvláště horlivě obíral se spisy svatého Tomáše Akvinského, jejichž studium vytvořilo z něho důkladného theologa.

Dne 16. března 1795 přijal Dimitrij kněžské svěcení a byl druhým knězem, který byl ve Spojených státech vysvěcen. Při tom změnil své kněžské jméno za občanské jméno Smith.

O. Bachtalovskyj, C. SS. R., káže na venkovské misií.

Po vysvěcení byl ihned vyslán jako misionář do Port-Tobacco, kde započal svoji apoštolskou práci. Tam se mu také naskytla první příležitost uplatnit sílu a pevnost charakteru, vzácné vlastnosti, jež si osvojil pilným vzděláváním sebe sama a vzorným křesťanským životem. Bez nich nebyl by nikdy vykonal svého velkého díla a nebyl by docílil podivuhodných úspěchů. Proč, osvětlí nám další.

Dostí smutné církevní poměry v Americe se v době působení P. Dimitrije ještě zhoršily, takže hrozil všeobecný úpadek náboženského života u katolíků. Bylo tedy třeba kněží opravdu horlivých, kteří by tomuto zlu dovedli zabránit. Duchovní správa byla velmi obtížná. Katolíci vnášeli dle vzoru protestantských sekt do církve nekázeň a uplatňovali ji v církevních zařízeních. Církevní záležitosti spravovali představení náboženských obcí, volení občany. Duchovní měli pouze křtít, zpovídat, oddávat a pochovávat. Byli tedy pouhými placenými zaměstnanci. Tím ovšem nebyla chuť našeho mladého kněze posílena. Také se vyskytla nedorozumění s těmito představenými, a poněvadž činnost misionářská byla příliš vysilující a P. Dimitrije zeslabila, odvolal jej biskup Carroll zpět do

Baltimore. Zde se měl jednak zotaviti, jednak převziti duchovní správu katolíků německé národnosti. Byl jediným knězem, který ovládal jazyk německý. P. Dimitrij uposlechl a pobyl delší dobu v Baltimore.

Poté působil asi tři leta v Conowago, pak v Taneytowenu, kde nebylo vůbec žádných Němců, takže se musil učit anglicky. Z tohoto místa vypudilo jej nedorozumění s představenými náboženské obce, takže se rozhodl odejetí do východní Pensylvanie, tehdy ještě málo obydlené. Tam, na pohoří alighánském, u rozhraní vod Ohia a Susquehanny, chtěl založiti novou osadu a odtud spravovati rozptýlené vesnice a městečka.

Biskup schválil jeho úmysl a P. Dimitrij odstěhoval se na podzim roku 1799 na místo, kde působil více než 40 let a kde také nalezl svůj hrob. S ním přistěhovalo se do Pensylvanie více rodin z Conowaga, získali levně půdu a usadili se tam.

P. Dimitrij zakoupil totiž asi 400 jiter půdy, a protože ji kupoval z vlastních prostředků, rozdělil ji a přidělil za nepatrné splátky chudým osadníkům. Mnoho ovšem od nich nedostal, ale to vše nikterak nevadilo jeho vpravdě apoštolské horlivosti a lásce k duším osadníků. Dal jim uprostřed pralesa postavit dřevěný kostel a obýdlí pro kněze, čímž položil základ k pozdějšímu městečku Loretto.

Byl tedy P. Dimitrij nejen horlivým duchovním správcem, ale i vytrvalým pomocníkem v potřebách sociálních. A nelekal se žádných obětí. Dokud mohl, pomáhal z vlastních prostředků, a když neměl, kupoval na dluh. Tato všestranná činnost, již se celou duší věnoval, učinila jej takřka nepostradatelným. Ona také vyčerpala všecek jeho čas, takže nebyl ani s to, aby vyhověl přání svých rodičů a navštívil Evropu. Ani když otec roku 1803 náhle zemřel a matka jej prosila, aby se, pokud možno, nejdříve dostavil k uspořádání poměrů majetkových, netroufal si vzdáliti se svého působistě, zvláště, když nemohl zjednatí za sebe náhrady. Sám biskup dal jej k sobě volati a měl jej k tomu, aby přání své matky vyhověl, ale marně. P. Dimitrij byl knězem až příliš svědomitým a dobře uvažoval o nenahraditelné škodě, jakou by duše osadníků tímto odchodem utrpěly. Proto, ač svoji matku a sestru vroucně a něžně miloval, zřekl se radosti, užítí je a vrátil se ke svým farníkům. Tam jej ovšem čekala jenom bída, vysilující práce a trpké zkoušky, zejména nevděk těch, kterým činil, co mohl nejlepšího. Jedinou útěchu skýtala mu matka, která s jeho jednáním úplně souhlasila.

Leč i tuto radost vzal jemu Bůh roku 1806. Jejím odchodem přibýlo mu nových starostí, které ho neopustily do smrti. Dobrá matka skýtala jemu za svého života výdatnou pomoc tím, že se starala o vše možné. Posílala mu mezi jiným také knihy, růžence, jakož i potřebné prádlo, a to nejen pro něj, ale i pro děti jeho farníků. Zhotovila mu také nádherný ornát, kterého si P. Dimitrij nesmírně vážil a jehož používal jen o největších slavnostech. Byl v něm také dle svého přání pochován. Měl tedy P. Dimitrij vážnou příčinu, aby

želel ztráty své matky. Ovšem, že jakousi náhradou byla jemu sestra, jež mu z dědictví po rodičích posílala značné sumy peněz. Ale to vše nestačilo k úhradě dluhů, do nichž P. Dimitrij upadl podporováním svých farníků. Teprve, když bývalý duchovní rádce zvěčnělé matky P. Overberg prodal vzácnou sbírku, kterou tato za svého života odkázala dobročinným účelům, a stržený obnos P. Dimitriji zaslal, bylo ubohému knězi spomoženo.

Očekávali bychom snad, že touto vyčerpávající sociální činností utrpěla časem duchovní správa. Zklamali bychom se však. P. Dimitrij byl duchovním správcem vždy stejně svědomitým, čilým a obezřetným. Nedbaje únavy chodil, jezdil na koni, na voze, a na-

Zahrada a kostel OO. Redemptoristů v Yorktonu, Sask.

vštěvoval obyvatele nejvzdálenějších sousedních měst a vesniček, kázal a zpovídal anglicky, německy, vyučoval děti katechismu a zasahoval svojí energickou rukou i do soukromého života svých farníků. A právě pro tuto obezřetnost v duchovní správě a pro pokoru a zbožnost podařilo se jemu dosáhnout cíle, o nějž se od počátku snažil: čisté katolické osady, v níž by se žádný protestantský kvas nemohl uchytit a která se utěšeně rozvíjela.

Asi 12 anglických mil od Loretta usadilo se v lesích několik čilých osadníků-hospodářů, kterým půda v Lorettě pro jejich mnohočlenné rodiny již nedostačovala. Koupili u Susquehanny za velmi malé obnosy mnoho dobré půdy a založili novou osadu. Zároveň zbudovali malý, svatému Josefu zasvěcený kostel, který P. Dimitrij vysvětil.

Z této malé filiální osady vzrostla brzy obec, která počtem obyvatel jakož i blahobytem Loretta předstihla. Poněvadž P. Dimitrij na vše nestačil, pozval k sobě svého přítele, pozdějšího svého životopisce P. Lehmcke, který se usadil u sv. Josefa a vedl tamní du-

chovní správu. Zakoupil tam rovněž značné množství pudy. Později usadili se na tomto místě benediktini z Mnichova a založili tam za vedení opata Bonifáce Wimmera opatství svatého Vincence, které se potom utěšeně rozvíjelo.

Mezitím vzrostla nová obec ve město, jež bylo ku počtě biskupa Johna Carolla nazváno Caroltown. Druhá osada, jež dostala svůj původ z Loretta, byla pojmenována St. Augustin a třetí po zakladateli Loretta — Golitsin. Ve všech třech, utěšeně se rozvíjejících osadách byly založeny a postaveny kostely.

K své radosti spatřil tedy P. Dimitrij na stará leta ovoce své obětavé práce: pustlé lesy proměněné v slibně se rozvíjející sady.

Malé hrabství Cambria, organisované roku 1807, které obdrželo největší část obyvatelstva z osad P. Dimitriie, obdrželo jméno katolické County. A právem, neboť, jak tvrdí P. Lehmkce, zavítal-li sem kdo z protestantských držav, musel doznati, že přichází ze suché pouště do rozkošného háje. Kdežto v osadách protestantských nebylo ani potuchy o nějakém znamení, k jakému náboženství se jejich obyvatelé hlásí, mělo malé město Cambria v brzku 10 kostelů a 3 kláštery. K tomu všemu vyšel podnět z Loretta, ke všemu položil základ P. Dimitrij.

Jeho utěšená činnost nezůstala ovšem skryta. Církevní vrchnost ji sledovala s velkým zájmem a vážila si jí. Proto, když byl roku 1809 zřízen ve Filadelfii biskupský stolec a na všech stranách rostly katolické osady, byl P. Dimitrij jmenován generálním vikářem a zastával v celém okrese, jež nyní tvoří biskupství pittsburské. úřad biskupa. Hodnost biskupskou však ve své pokoře odmítl.

Tato práce byla velmi nesnadná. Neskýtaly mu pomoci ani konsistoře ani jiné duchovní vrchnosti ani domácí duchovenstvo. Jedinou pomocí byli misionáři z cizích zemí. A přece bylo zapotřebí všude dohledu, urovnávání a práce. P. Dimitrij zastával svůj úřad obezřetně a proto si získal všude obdivu a úcty. Sám pozdější biskup z Baltimore, věhlasný Kenrick, když se stal správcem diecése filadelfské, zaslal P. Dimitrijovi dlouhý dopis, ve kterém ukázal, jak velice si váží jeho obsáhlé činnosti, a nazval jej pro jeho spisy obráncem víry. Současně jej zplnomocnil, aby jednal jeho jménem. a prosil o další pomoc v úřadě administrátora.

Byl tedy P. Dimitrij kromě své dosud vylíčené činnosti také spisovatelsky činný. Táž horlivost pro čest a slávu Boží, která z něho učinila misionáře, vložila jemu do ruky také pero.

Sepsal roku 1816 dílo: „Obrana katolického učení.“ Spis tento, namířený proti výpadům protestantských kazatelů, v Americe velmi zlidověl. Byl později tištěn také v Irsku.

Brzy nato vydal: „Provolání k protestantskému publiku.“ Výsledek byl, že mnozí z protestantů vrátili se do církve katolické. Tak pracoval o sjednocení.

Úspěchy na tomto poli nadchly jej k další práci, takže roku 1819 vydal nový spis a to: „O Písmě svatém“, který byl pokračováním

„Obrány katolického učení“ Způsobil mnoho dobra, neboť přivedl k poznání ty, kteří by jinak nebyli k němu došli.

Roku 1833 napsal řadu otevřených dopisů členům presbyteriánské kazatelské synody v Columbii, která vydala 6 resolucí proti katolické církvi. Dopisy vyšly pak ve svazku tištěné v Pittsburku roku 1834. Velmi se rozšířily a způsobily kalvinistům značnou porážku.

O dvě leta později vydal dílo: „Bible, pravda a láska.“ V něm odsoudil činnost sektářů. Pro své vlastnosti došlo toto dílo velikého rozšíření, zvláště když P. Dimitrij použil taktiky svých nepřátel a nechal spis rozšířiti ve všech hostincích a veřejných místnostech. Životopisec P. Dimitrije poznamenává, že jej našel i tam, kde vůbec neočekával. Exempláře byly ohmatány jako obnošený slabikář, což svědčí, že byly horlivě čteny.

Tato námaha vyčerpala síly P. Dimitrije úplně, takže dne 6. května 1840 klesl úplně a zemřel v požehnaném věku 70 let, z nichž 48 prožil v Americe. Během této doby nespátl nikoho ze svých příbuzných z Evropy.

Jeho smrt ukázala, jak drahým byl všem, kteří jej poznali. Všichni jej chtěli ještě spatřiti; přemnozí, kteří se mohli dotlačiti, líbali jeho ztuhlé ruce a musili býti násilím odtrženi, aby rakev mohla býti zavřena.

Životopis zbožného kněze vydala kromě P. Lehmkce také dcera slavného amerického publicisty a konvertity Brownsona, který jej sám opatřil předmluvou. Dílo vyšlo roku 1873. Oživily tedy po letech zase vzpomínky na šlechtného misionáře. Roku 1891 byla rakev jeho otevřena a tělo nalezeno úplně svěží.

Konvertita Dimitrij Augustin Golicev podává nám svým životem vzor a návod k získání oněch vzácných vlastností, které právě naší době chybějí. Jsou to: pevnost charakteru, apoštolská horlivost a láska. Bez nich nesplníme svého úkolu a nedosáhneme cíle. Snažme se o ně, osvojme si je a staneme se katolíky celými, katolíky živými a činnými.

Apoštolát dětí.

Na celou knihu o 50 archových stranách vzrostla letošní zpráva o české misi v Porýní. Není určena veřejnosti. Má býti ústředí ACM jakousi náboženskou mapou českého misijního území na Porýní, má býti českou kartotékou s bohatými poznámkami o nabytých zkušenostech z náboženského života krajanů, ať radostných či bolestných, ale vždycky pravdivých! Ja-

késí *vademecum* budoucímu misionáři!

A je hojně ilustrována. Celá řada původních fotografických snímků, doprovází zajímavé zkušenosti letošního misionáře P. Alfonsa. A s těch obrázků usmívají se na vás nejčastěji dětské tváře. Zvěčňoval je ovšem známý přítel dětí z prostějovského patronátu mládeže, ale zvěčňoval je často z vděčnosti — jako svoje dobré

spolupracovníky na obtížném misijním putování od rodiny k rodině.

Neodolávám. Vidím se sám v duchu — před pěti lety v tomtéž kraji — na dlouhé ulici Recklinghausenské v Horneburgerstrasse — celodenními návštěvami krajanů utmáčen a bezradný — seznam českých rodin v ruce, ale na něm čísla domů neodpovídající už pravdě. Jak zvědět, kam se odstěhovaly, když právě zde i lektérské krajanské dveře zrovna před vámi zavírají? Ale vtom mně děti na ulici pomáhají z rozpaků, ukazují a vodí do krajauských rodin, třeba i zahrádkou, dvorcem, zadními dveřmi... Neodolávám a vypisuji z referátu P. Alfonsa aspoň několik řádků o spolupráci dětí v apoštolátní misii.

✱

Hamborn, Vestfalsko. První dojem je poněkud stísněný. Celý kraj je poset komíny, které dýmají mraky smrdutého kouře. Pod nimi celá města továren a hutí. Vlak po vlaku vleče nekonečnou řadu vagonů kamenného uhlí. Dělníci jako stíny se ubírají z práce. Jsou bledí a zamlklí. Osud horníka není závidění hodný. Polovice života žije pod zemí a ve stálém nebezpečí smrti. Je vysílen a poloomámen otravnými plyny. Pltíží se domů, který není jeho, kde je vždy cizincem. Ze zaslouženého výdělků mu strhli na „ceše“ několik marek, doma jej čeká žena s úcty a děti s prosbou na různé potřeby školní. Poslední radost mu zmizela s tvář, když po zaplacení všeho shledal, že opět ničeho nemá ze svého výdělků. Jen něco mu zůstalo, co nikdo nechce, a to je smutek a zatrpklost ve tváři. Tyto dvě sestry usedly na lci českého vystěhovalce v Porýnsku a Vestfalsku, hned na první pohled jsou viditelné; a když se horník usměje nebo začne, jest to tak cosi nuceného, že to budí soustrast.

A k těmto zavátým a za živa pohřbeným bratřím chodí každý rok nějaký kněz ze staré vlasti, aby je potěšil slovem Božím v jazyku českém a posloužil Tělem Páně. Mnozí tohoto misionáře čekají a těší se naň, jiní opět chystají překážky. Ale snad jen zdánlivě; mnohý si pohovořil s misionářem a dohodli se spolu.

Hamborn u Duisburku v Porýní je

obyčejně první na řadě. Je tu velká kolonie Čechů. Ovšem před válkou byla silnější. Mnozí odcestovali do Francie, jiní se vrátili do vlasti...

Bylo 1. dubna. Včera odpoledne jsem opustil Prahu a dnes odpoledne již zahajuji po vzoru německém českou misii. Pan pastor (= farář, název katol. faráře u Němců) Heckmann povolal předáky spolku sv. Václava. Však již čekají. Dva horníci s modrými jizvami ve tváři a s tesknými očima. Podávají těžkou ruku a vítají. Kouří doutníky. Kaplan *Theisselmann* s nimi promluvil několik přátelských slov a pak nás nechal o samotě, abychom smluvili celý postup duchovní práce v Hambornu.

„Pan pastor bude souhlasit se vším, co ujednáme,“ pravil hlavní mluvčí pan Voláček, předseda spolku sv. Václava. Jeho nerozlučný a dávny spolupracovník pan Mandlk, přikyvuje.

Ujednali jsme tedy pobožnosti a konečnou závěrečnou slavnost společenskou. Pobožnosti budou v ústavě sv. Anežky. Je to dům ct. sester, kde je útulna pro hornické děti, škola ručních prací pro dívky a kuchařská škola. Nahoře je kaple a spolková místnost, kde mívá schůze i český spolek sv. Václava. Závěrečná slavnost, určená pro širší veřejnost, bude v hostinci paní Halbmännové. „A ráno vám pošleme *hochu*, který zná všechny naše katolické rodiny a ukáže vám, kde bydlí. Musíte je všechny navštívit. Tu je to zvykem.“

Ráno po mši sv. stál hoch v čekárně fary. Vyšli jsme hledat Čechy. Nebydlejí pohromadě ve shlucích, nýbrž jsou rozptýleni po ulicích. Bydlejí v červených, neúhledných domech. Každý dům má asi 4 rodiny. Jeden dům jako druhý. Oko se velmi brzo unaví. Chodíme od rodiny k rodině. Bytly mají čisté a pohodlné. V každém bytě je vodovod a elektrika. Vystupujeme tu do druhého, jinde do prvního poschodí... a všude zveme na české pobožnosti.

Tak jsme s *malým průvodcem* navštívili 31 rodin v kolonii sv. Norberta a šli jsme ještě do farnosti Božského Srdce Páně. Tam jsme našli 15 rodin.

Našlo by se jich jistě více. Jen mít po ruce seznam. Nutno se obrátit na kolonisty. Však jeden ví o tom, jiný o onom Čechovi a tak se počet rodin

zvětšuje. Za jedním jsme šli až na druhou stranu města, do nemocnice. Nejvíce povědi *děti*. Hrají si na ulici, a když jde cizinec mezi ně a žádá nějakou adresu, vyskočí některé a již vedou.

Hamborn má českou soukromou školu. Pani učitelka je velmi uctivá a horlivě cvičí české písně na společenský večírek. Bohužel neznají dosud děti ani jediné české písně *náboženské*. Mnohé děti mluví česky vel-

ručně prací, kde je nouzový oltář pro nedělní mši sv. Lidé tam měli blízko a rádi chodili. Ráno v 8. hod. byla zde mše sv. s promluvou po prvním evangeliu. Po mši sv. se cvičil zpěv. P. Alfons hrál na harmonium Nacvičeno: „Tisíckrát pozdravujeme tebe“, „S Bohem má radost“ a „Bože, cos ráčil“. S dětmi nacvičeno dvojhlasně: „Andělíčku, můj strážníčku“, „Salvator mundi, salva Russiam“ (Spasiteli světa, spas Rusko!). Děti byly

Patronát sv. Andělů strážných v Prostějově.

mi pěkně (Kobzovy a Noskovy atd.). Děti učinily *společenský večírek*, který byl uspořádán spolkem sv. Václava na ukončení misie za spoluúčasti liberálního spolku „Havlíček“, *tak milým a srdečným*, že *mnohá srdce skeptická a materialistická zjihla a podávala se jemným závanům milosti*, a že se neminula cílem otcovsky napomínající slova pastora, když promluvil k lidu.

Reklinghausen-Ost. Misie v Reklinghausenu byla značně ztížena deštěm a plískanicí. Návštěvy rodin však se dařily. *Mnoho pomáhala mládež*, která po čas misie měla zvláštní hodiny zpěvu.

Pobožnosti se konaly v „Kanisiushausu“ v kolonii. Je to nová mateřská katol. školka spojená se školou

velmi nadšený a *přitáhly mnoho vlužných*. Lidé se nemohli naposlouchat a děti chtěly stále opakovat. *Tim se stala misie velmi srdečnou a zdur byl zaručen*. Všechny děti, co zpívaly, chtěly se také zpovídat. *Počínaly si tak samostatně a česky agilně*, že jen jejich horlivosti a příkladu *jest děkovati za takový výsledek sv. misie* proti roku minulému.

V Reklinghausen je mnoho nadaných českých dětí. Byl jsem zde ve škole. Pozoroval jsem, že české děti jsou mezi nejnadanějšími. Pan kaplan Brüning byl tak laskav a ukázal mi celou katol. školu v kolonii. Ve škole jsem mluvil česky a německy k dětem a zval je do zpěvu. I učitelstvo bylo taktní.

Kolonie je vzdálena od farního ko-

tela. Zvláště za nepohody a v zimě byla docházka pro nemajetné horníky a jejich děti velmi obtížná. A tu zasáhl pastor Fortmann velmi šťastně vystavením nouzové kaple v kolonii, t. zv. „Kanisiushaus“. Jsou zde nedělní pobožnosti pro dospělé i pro děti. Děti se tu modlí nahlas svou dětskou mši sv. se zpěvními vložkami a dospělí se modlí polichu nebo s nimi. Kaple bývá plná a jistě je všem milá.

Konečná slavnost byla v „Kanisiushausu“ hned po pobožnosti. Bylo zde asi 100 lidí. *Děti byly zase středem a pořítkem.* Přítomný kaplan Drees se divil jejich českým písním; netajil se tím ve své krátké promluvě a byl nadšen spolu s ostatními. Rozloučení s kolonií bylo velmi srdečné a tklivé. Lidé slibovali věrnost; mužové — horečili pro náboženskou obrodu Blumen-tálu — tak se jmenuje ta kolonie — a ženy se rozhodly každou první neděli mít společnou pobožnost v Kanisiushausu s českými písněmi. Zvláště však děti slibovaly, že budou nové písně často a rády zpívat. A přesvědčil jsem se, že to míní doopravdy, když jsem se na konec své misijní cesty zastavil v Recklinghausen. Bylo to právě v sobotu večer. V kolonii má mši sv. kaplan Drees. Přijdu se taky podívat do kolonie. Paní Bocková poslala malého Františka Brožíka po kolonii oznámit, že jsem tu a že ráno budu v kostele v kolonii. Ráno byla mše sv. Kaple plná školních dětí, pan učitel s nimi. Lidé jsou vzadu. Po mši sv. odešli Němci a Češi zůstali. *Děti se seskupily kolem Františka Brožíkového k harmoniu blízko oltáře. Dospělí Češi*

rovněž sesedli se blíže. Matky samy žádají o sv. zpověď. A zatím, co zpovídám, dal Brožík Frantik znamení a kapli zavzněly dětské hlasy. Zpívají „Andělíčku“ a „Salvator mundi“. Nemohl jsem pohnutím zpovídat. I lidé slzeli. Školák hraje a spolužáci zpívají. Pan kaplan naučil hrát hocha tuto českou písničku, protože jej hoch prosil a pan kaplan nemohl nejlepšímu žákovi ze školy tohoto přání odpřít. Tak trvá ovoce *dětské pastora-ce* v Recklinghausen a působí i na dospělé. Potom jsme si zazpívali ještě „novou“: „S Bohem má radosti“, potěšili se, fotografovali se u kostela a děti ještě jednou odpoledne u školy. Nato jsme si obnovili věrnost předsevzetím a srdečně se rozloučili. Děti šly až na nádraží.

*

Apoštolát dětí! Kolikrát ho ještě vděčně vzpomenuto, ve zprávě o letošní české misií porýnské Skromné družičky blučínských „Moravců“ v Bottropu, malí zpěváci v Selm-Beifangu, slovenské děti Grebačovy z Castrop-Rauxel II., německé děti z Castrop-Rauxel IV., děti Baráškovy a Beranovy z Lintfortu, Murovy děti z Klein-Erkenschwicu — sami drobní, ale zdatní pomocníci v misijním díle apoštolátním! Zlatý klíč i k uzamčené bráně lidských srdcí. Jen třeba jeho cenu poznat a s láskou se ho chopit a jím připravovat cestu království Božímu — i u nás. Žádný misijní spolek se neobejde bez dětské spolupráce, tedy ani ACM.

Sv. Theodor ve vyhnanství.

Pokračování.

Sv. Theodor bojuje znovu proti cizoložství.

Nad tichým stánkem studitských mnichů vyvstávaly pomalu, ale jistě hrozivé mraky. Škodlivé změny ve státní i církevní politice naplnily vzduch třaskavinami.

Od roku 802 seděl na truně místo císařovny Irény ukrutný, surový a nábožensky lhostejný Nikefor. Irénu sesadili dvořané, protože těžce nesli vládu ženy, zvláště po stálých vojenských nezdarech a neúspěších zahraniční politiky. Tak Arabové jen za vysoký roční poplatek

upustili od dalšího plenění říšských provincií v Malé Asii, na západě zas bodla do duše hrdé Byzantince roku 800 korunovace Karla Vel. za římského císaře, jímž byl dosud jejich panovník. Vlastenečtí patriarchové dosadili proto na trůn svého druhu Nikefora v naději, že klesající moc říše opět povznese. Lid však reptal proti svržení Irény, již miloval pro upevnění „pravoslavné“ víry a pro zrušení nenáviděné daně z obchodu a živnosti. Brzy ochladly v lásce k novému císaři i vysoké společenské kruhy, hlavně pro jeho věrolomnost. Ač slíbil Iréně, že

Patronát sv. Andělů strážných v Prostějově, zapsaní v knize „Pilnost“.

s ní bude dobře zacházeti, přece v říjnu roku 802 ji vypověděl na Pri-novy ostrovy, potom na Lesbos, kde roku 803 zemřela. Přívržencům Bardania, který zároveň s ním byl od části vojska prohlášen za císaře, slíbil amnestii. Ihned však použil proti ním nejkrutějších prostředků, když trochu svoji moc upevnil. Ani válečných úspěchů se nedodělal, nýbrž naopak v boji s Araby div o život nepřišel a musel kalifovi platiti ještě větší daň nežli Iréna.

Ještě více zneklidnila společenskou hladinu volba nového patriarchy. Po smrti zbožného Tarassia roku 806 byli i představení slavného studitského kláštera Theodor a Plato tázání na osobu nástupce. Oba prohlásili, že nový patriarcha nemá býti volen z řad laiků (světských osob), nýbrž z duchovních osob, které prošly správně všemi stupněmi hierarchickými a ve ctnosti se osvědčily. „Nejvíce však císař prospěje církvi“ — pravili — „když ponechá volbu jí samé.“ Ačkolí Plato jako *inclusus* (uzavřený) svou celu nikdy neopouštěl, přece tehdy z ní vyšel, aby mohl promluvit s jistým mnichem, příbuzným císařovým, a získati ho pro svůj plán. Právem kladli oba na své požadavky veliký důraz, neboť měli smutné zkušenosti. Už Tarassius byl povýšen z laické-

ho stavu a před ním mnozí jiní, všichni však podléhali potom příliš dvorním choutkám na škodu církve.

Ale císař nedbal přání mnichů. Za souhlasu oddaných sobě biskupů jmenoval patriarchou Nikefora, muže zbožného, učeného, askesi oddaného, ale přece jen laika-úředníka. Zklamání studité protestovali, na poškozování církve naříkali a k odporu se povzbuzovali navzájem. Jen vážnost kláštera je tehdy zachránila před císařovým hněvem. Jediný Plato musel 24 dní pykati v žaláři za to, že v noci před jmenováním nového patriarchy opustil svou celu a popouzel mnicha z panovnícké rodiny proti císaři. Spor netrval dlouho, protože pozornost studentů byla brzy obrácena k důležitějším událostem.

Hned po své konsekraci (posvěcení) dne 12. dubna 806 byl patriarcha od císaře vyzván k rehabilitaci kněze Josefa, kterého před osmi lety Tarassius z církve vyobcoval pro sezdání císaře Konstantina V. s cizoložnicí. Kněz Josef prokázal císaři Nikeforovi jakési služby v boji proti jeho soku Bardaniovi, proto musel býti odměněn. I jeho volnější názory se císaři líbily. Sám druhý sňatek svého předchůdce Konstantína V. schvaloval, ba i dle jeho příkladu jednal, neboť pohnul svého vlastního syna Staurakia k manželství s vdanou ženou. Potřeboval tedy církevní dispense k zakrytí i této synovy neřesti.

Slechetný patriarcha dlouho váhal. Ale císař svolal schůzi povolených biskupů, kteří kněze Josefa osvobodili od klatby a pověřili bývalým úřadem. Patriarcha musel jejich usnesení schváliti, nechtěl-li církev vydati na pospas krutému pronásledování, jimž císař hrozil.

Svatý Theodor žasnul nad povolností patriarchy. Okamžitě mu poslal list: „S předchůdcem tvým Tarassiem jsme začali obcovati ihned, jakmile kněz Josef byl sesazen. Neodlučuj nás tedy od sebe a nezpůsobuj nových zmatků.“ Avšak patriarcha ani neodpověděl. S bolestným srdcem rozhodli se proto studité, že přeruší s patriarchou obcování a budou se vyhýbatí jeho bohoslužbám, ale nenápadně, aby předešli zbytečnému vzrušení. Záměr se dařil, neboť nepřítomnost jejich dala se vysvětliti klášterní klausurou. Avšak po dvou letech přibyl do Cařihradu bratr Theodorův Josef, který jako arcibiskup soluňský vzbudil již větší pozornost, když ani na veliké svátky se nesúčastnil úředních bohoslužeb. Logotheta Dromí se ho tázal po příčině a dověděl se ji. Vzrušení povstalo v celém městě, na dvoře a v patricijských kruzích zavládla nevole. V předtuše veliké bouře vyložil sv. Theodor mnichům příčiny svého jednání zvláštním listem, jež ukončil slovy: „Opření jsouce o zákon Boží, zvítězíme. Jen odhodlaně do boje proti cizoložství.“

Jako každý veliký muž měl i sv. Theodor mnoho nepřátel. Závistivci mu podkládali sobecké úmysly, vinili ho z pýchy, neposlušnosti, osvojování si biskupské pravomoci. Ale sv. Theodor se necítil vinným. V listě patriarchovi prohlašuje, že odloučením se od něho nezasáhl do vrchnostenských práv, nevyobcoval ho, neuvalil na něj žádné censury, ale koná jen povinnost každého katolíka, jenž nesmí se stýkat s neprávem od exkomunikace osvobozenými, nebo stejně smýšlejícími. Jinak však jeho jméno při mši sv. stále vzpomíná.

Těž bratr Josef byl pomluván, že se domohl arcibiskupství v Soluni nekalým způsobem. Obranný dopis adresovali oba bratři na mnicha Simeona, aby jako příbuzný u císaře prostředkoval. „Biskupské hodnosti jsem nechtěl přijati," vyznává Josef. „Teprve prosby poslů ze Soluně a přání dvorních kruhů i patriarchy mne k tomu pohnuly." Simeon však nebyl dobrým prostředníkem, neboť ve vlastním přesvědčení kolísal a vděčil se dvoru.

Rada P. Theisselmann, nový farář ve Walsum n. R., veliký přítel Čechů, se švagrem a sestrou.

Ani jinak nestranné a církevně smýšlející osobnosti nestály všechny na straně sv. Theodora. Vytýkaly mu, že je bezohledný, že nedbá poměrů doby, že nešetří autority církevních představených. Vyhlašovaly jej za původce všech zmatků a pronásledování, jimž sta mučedníků padla již za obět.

Ukrutně drásala podobná obvinění srdce sv. Theodora, ale nezlomila ho na duchu. Naopak ho povzbudila k tím větší činnosti, poněvadž byl přesvědčen, že vede dobrý boj proti velikému zlu. Snahou

jeho bylo se ospravedlnití, aby své protivníky poučil, usmířil a získal. Tak se obrátil na mocného magistra Theoktista listem tohoto obsahu: „Hájí-li patriarcha svého práva k prominutí jakéhokoli zločinu, i cizoložného účastenství kněze Josefa, a odvolává-li se při tom na rozhodnutí synody, nečiní dobře. Neboť prominutí možno dáti jen bez porušení kánonů. Četné příklady však svědčí, že i veliké syncdy mohou jednati proti kánonům. Tím méně jest se diviti, že nedáv. shromáždění toliko patnácti biskupu prohlásilo za nevinného kněze, jenž se zjevně proti církevním káncnum prohřešil. Již jednou hájili mnichové neporušitelnost kánonů, učiní tak i nyní.“

Velice zamrzela sv. Theodora zpráva žáka Leona, že patriarcha jej považuje za odštěpence. Psal mu znova, vyložil svou zásadu, že církevních kánonů právě si tak váží jako své víry, ale odpovědi zase nedostal. Přesto mu psal ještě jednou začátkem roku 809 a nabídl mír i lásku, jen když porušenému církevnímu právu se stane zadost.

Ještě více krvácelo srdce velikého studity, když i v Římě smýšleli o něm jako o schismatikovi. Opat tamějšího kláštera sv. Saby Basilius mu zrovna oznámil, že se odličuje od jeho osoby. V odpovědi nezdržel se již sv. Theodor jistě podrážděnosti nad tím, že tak malý význam přikládali v Římě omilostnění kněze Josefa. Basilius se opět smířil, když nabyl lepších informací.

Vždycky však se nepodařilo sv. Theodorovi svou oposicí obhájití. Na příklad olympský mnich Petr ji považoval za neodpustitelný hřích, proto nemohl pro studity nalézt ani dostatek tvrdých slov. Nazval je „zlotřilými lidmi, rušiteli pokoje, rozséváči pohoršení, démonovými stvůrami, které slouží ďáblu a při tom myslí, že jejich štekot je inspirován (vnuknut) Bohem“ Ještě důrazněji vystoupil proti nim v pozdější době, už po smrti sv. Theodora, patriarcha Metoděj, dříve mnich na Sicilii. Veřejně je pohaněl ve svatosofijském chrámu s veliké kazatelnou, odkud jen nejdůležitější církevní i státní záležitosti bývaly oznamovány, a pohrozil jim nejpřísnějšími tresty, jestliže neodvolají, co Plato a Theodor proti patriarchům Tarassiovi a Nikeforovi nepřátelivého řekli nebo napsali.

Tak hluboký nesouhlas s bojem sv. Theodora proti dvornímu cizoložství dá se vysvětliti několika příčinami. Mohl pramenit z odlišného nazírání na císařovnu Irénu. „Chcíc učiniti neoblíbeným svého syna a urychlití jeho pád, přemluvila ho k sňatku s Marií,“ píše o ní současník a rovněž odpůrce sv. Theodora, kronikář Theofanes. Iréně tedy přičítali veškeru vinu, kdežto syna, Konstantina V., omlouvali jako oběť její ctižádosti a ďábelské rafinovanosti. Sv. Theodor naproti tomu byl ctitelem „veliké císařovny“, protože obnovila úctu obrazů, dala církvi mír, přála mnichům a povznesla náboženský život.

Nejvíce trpěl boj sv. Theodora tím, že musel směřovati částečně i proti patriarchům Tarassiovi a Nikeforovi, kteří k cizoložství mlčeli, ale jinak byli muži zbožnými, učenými a ctnostnými. Každý útok na ně vyvolával bouři nevole u četných jejich ctitelů.

Též neměl boj sv. Theodora proti státnímu despotismu žádných vyhlídek na úspěch, ale jistě škodil všem, jež mohl zasáhnouti hněv po-

drážděného císaře. Proto mnozí se postavili raději po bok Tarassiovi a Nikeforovi, kteří právě svou povolností a shovívavostí k choutkám císařů zajišťovali pokoj a bezpečnost církvi i svým přívržencům.

Nikdy ještě nebyl sv. Theodor tak osamocen, jako nyní, ale právě v této opuštěnosti jeví se nejjasněji jeho velikost. Jako obrnění nad ustrašené současníky, protože neustupuje, nekolísá, neobchází, nehledí na osobu, ale důsledně a houževnatě jde za vytčeným cílem, bezohled-

Mali zpěváci v Reklingshausen (Porýní) se strýčkem.

ně kárá a napomíná. Pravý to Jan Křtitel. Jen mučednickou smrtí se mu nemohl připodobnit ani teď, nýbrž jen vyhnanstvím pykal za svoji neohroženost.

Sv. Theodor podruhé ve vyhnanství.

V lednu roku 809 dal císař svolati již po druhé synodu, před níž byl dovozen i staříčkův Plato s několika mnichy. Dle listů sv. Theodora usnesla se synoda na tom, aby druhý sňatek Konstantína V. byl považován za právoplatný následkem dispense, aby císařové byli ze závaznosti církevních kánonů vyňati, aby mnichům nebylo dovoleno sv. Jana Křtitele vyhlašovati za svůj vzor a aby vyobcován byl každý, kdo jinak smýšlí. Tři vůdce mnichů-studitů, sv. Theodora, Platona a Josefa, jenž byl arcibiskupské hodnosti zbaven, dal potom císař odvézti na Princovy ostrovy a odděleně je uvězniti.

Ostatním mnichům se nedařilo lépe, když obstáli dobře při

zkoušce věrnosti. Byli odvedeni vojskem do císařského paláce, kde císař sám je uvítal a snažil se přemluvit jejich představené, aby sv. Theodora opustili. Když ničeho nedosáhl, pravil všem: „Kdo z vás smýšlí jak patriarcha a chce poslechnouti císaře, ať přestoupí na pravou stranu.“ Studité však odpověděli: „Víme určitě, že naši otcové jsou vedeni Duchem svatým a spasitelnější učení nám hlásají než ostatní. Proto výzvy tvé neposlechneme.“ Nato byli bití, týráni a rozprášení.

Svatý Theodor i v druhém vyhnanství použil hojně korespondence, aby své mnichy těšil, poučoval a povzbuzoval. Vynalezl tajné písmo, jemuž mnichy již dříve v klášteře naučil. V pocitu svého osamocení ohlížel se po pomocnících, ale marně. Všichni vyšší církevní hodnostáři s patriarchou v čele, klonili poslušně své hlavy před diktátem císařovým. I stolec arcibiskupa Josefa zaujal již kterýsi dvorní milec, jenž přívržence Josefovy začal krutě pronásledovati. Když tedy sv. Theodor nemohl zraky svými na východě na nikom spočinouti, obrátil je k západu, do věčného města. Už v prvním svém vyhnanství tam hledal pomoc, které se mu sice nedostalo, ale aspoň útěchu a mravní posilu čerpal z odpovědi papežovy. Přirozeně zatoužil po ní opět a nadál se i skutečné pomoci od uplatnění papežské autority proti poslední synodě, zvané „cizoložnické“. Listy jeho k papeži dýší největší úctou, oddaností a věrou v božský primát apoštolské Stolicе.

„Králi všech církevních hodnostářů, nejvznešenějšímu Otci otců, Lvu, pánu našemu, apoštolskému papeži“, poslal Theodor z počátku vyhnanství roku 809 dva listy stejného obsahu. Zachoval se pouze druhý s hořejším nadpisem a s těmito úvodními slovy: „Poněvadž Kristus apoštolu Petrovi udělil s nebeskými klíči také úřad královský, musí každá novota v církvi býti oznámena Petrovi nebo jeho nástupci. I my nepatrní a nízcí jsme se tomu naučili od otců, proto jsme považovali za povinnost o nedávné novotě Vaší Vstatost zpravit.“ Dále líčí Theodor strasti svých věrných, připomíná Lva I., který svou autoritou zachránil východní církev od bludu, a prosí též papeže o pomoc proti obhájcům cizoložství. „Jestli tito svolali synodu bludařskou, ač dle starého zvyku nebyli oprávněni bez Vašeho vědomí vůbec nějakou synodu svolávat, tím žádoucněji jest si přát, aby Váš božský primát uspořádal pravoslavnou synodu na vyvrácení a zavržení bludů.“ List končí prosbou, aby papež neváhal odpověděti, jako Kristus nezdráhal se dopisem oblažiti krále Abgara. Jiným listem vyzval Theodor v Římě dleciho archimandritu Blažeje, aby jeho prosby svou přímluvou u apoštolského trůnu podporoval, což měli činiti též všichni mnichové a pravoslavní, kteří před zlobou císaře do Říma uprchli.

Papež Lev III. poslal skutečně statečným mnichům povzbuzující a potěšující odpověď. Jinak nechtěl do cařihradských záležitostí zasahovati, protože o synodě, na kterou svatý Theodor tolik naříkal, neměl dosud žádné úřední zprávy. Dokonce mu patriarcha Nikefor neoznámil dosud ani svého nového úřadu, což později odů-

vodňoval překážkami císařem v cestu kladenými. Nejvíce překáželo papeži podráždění Řeků, způsobené korunovaci Karla V. za římského císaře r. 800 a rozkvětem Říma na jejich škodu a s jejich zahanbením. Znovu je drážditi odsuzováním představených východní církve nebylo radno. Proto zaujal papež vyčkávací stanovisko a omezil se pouze na mravní posilu týraných mnichů.

Spása přicházela zatím s jiné strany. Severní hranici říše znepokojovali už dlouho bojovní Bulhaři. Císař podnikl proti nim vítěznou válečnou výpravu, ale pro lstivost a porušování smluv stal se u vojska neoblíbeným. Jen stěží potlačil vojenskou vzpouru. Obyvatele rozdělil na studitovce a přívržence patriarchy. První vyhnal, druhé utiskoval. Všichni sténali pod nesnesitelnými daněmi, mnozí byli střeženi tajnou policií a pro nejmenší podezření z revolučního

Před školou v Recklinghausen. České děti — vlevo František Brožík, malý varhaník a dirigent.

smýšlení vypovídání a majetku zbavování. Na posměch a na vzdory křesťanským zákonům oženil syna Staurakia se vdanou a nadřezoval bludařům. Zvláště obrazoborci směli veřejně tupiti patriarchu. Když roku 811 obnovil bulharský kníže Krum válku, pohrdnul císař nabízenými podmínkami míru. Před odchodem do boje dal si u vědomí své viny přivést do podhradí města sv. Theodora a vyzval ho znovu k schválení rehabilitace kněze Josefa. Odpověď zněla, jako by prorockým duchem byla vnuknuta:

„Raději oplakávej své hříchy, neboť praví Pán všemohoucí: Ne-

vrátíš se zpět po cestě, kterou nyní kráčíš." Skutečně utrpěla císařská vojska hanebnou porážku, v níž zahynul i císař. Hlavu jeho nabodli Bulhaři na kopí a vztyčili ve svém táboře k větší oslavě dobytého vítězství.

Na podkarpatské misie.

Paběrky z dopisů brněnského redemptoristy P. Zakopala, jenž před rokem přestoupil na východní obřad. Vypisují cestu po sjednocených kláštorech v Haliči a na Volyňi po způsobu deníku.

Počátkem listopadu 1926 znovu jsem se rozjel do karpatských hor, učit se znát zdejší lid a jeho řeč. Už to učení bylo veselejší. Proto, vrátiv se 4. prosince do Stropkova vypomáhat o svátku „Uvedení Panny Marie do chrámu“, odvážil jsem se v neděli dvakrát si zakázat. Zaučuji se tu sice již čtvrt roku, ale „bludu“ (chyb) jsem při tom vystoupení natropil dost. Včera, na svátek, právě sedíme u oběda, když přišla pošta. „Bude bohatá,“ hádá souseď; já na to: „Dostanu pas“ (dlouho čekáný). „Ne, ne.“ A přece přišel! To bylo radosti! Padal právě první sníh. Pas jsem dostal do konce února, potom na misie. 8. prosince se tedy rozjedeme, já do Haliče na zkušenou mezi své ukrajinské spolubratry, O. igumen a O. Nekula do Jugoslaviie. Také se na pas načekali, protože úřady vyměřily daní asi za 4 roky, i za leta, kdy jsme tu vůbec nebyli, a chtěly, aby vše bylo dříve zapláceno. Ale kde brát a nekrást?

10. prosince. Zbojska. Včera jsem šťastně dojel sem na místo. Podávám něco podrobností. Osada je rozkošně položena uprostřed vysokých stromů severně od Lvova asi půl hodiny. Klášter, dříve roztomilý zámek, koupil před válkou pan metropolita, po válce daroval jej nám, protože Univ, kde naši otcové bývali v letech 1913 až 1918, potřeboval pro studity. Bída a hladu zde naši vytrpěli jen což; kromě toho lažení polsko-ukrajinské kolem Lvova, čtete o tom v „Apoštolátu“ 1925. Za to dnes je tu veselo. Jak by ne, když tu bydlí na 130 lidí, z toho 8 kněží, 21 bratří a studentů nepočítaných. V domě je totiž veliký juvenát — apoštolská škola pro výchovu řeckokatol. misionářů. Buduje se od roku 1922. Aby bylo z čeho, rozjeli se Otcové do Belgie, kázali, přednášeli, konali služby Boží a tak nasbírali darůma zálkady. Náš O. Nekula kladl první cihlu jako zástupce RČS. Studenti zdejší, velmi živí, ale dobré vůle, jsou nadějí misie. V prvním roce bylo jich jen 24. Postupně počet rostl až do 5. třídy gymnasiijní, letos jest jich 85; vyučuje 11 sil učitelských. Z jara počne se stavěti se strany do zahrady ještě jedno křídlo a tak po prázdninách otevře se na škole, určené pro 100 hochů, i poslední, šestá třída. Je ten O. Schrijwers opravdu obdivuhodný organisátor! A všechno plno nadějí a tužeb, nejprve na Volyň mezi rozkolné, potom do Velké Ukrajiny, do Kyjeva a dále až do bělokamenné Moskvy. Pán Bůh se již stará o děl-

níky na svoji vinici. Ovšem překážek bylo a bude dosti. Nejednou myslili, že je vše marno. I v juvenátě našlo se obtíží nemalých. Štěstí, že vše vedou Belgičané.

14. prosince. Po poledni dal jsem se s našimi bohoslovci na procházku. Jdeme vesnicí. Sněhu všude nazbyt. Na návsi plno vrb. Vrba a květ kaliny, toť často opěvaný strom Ukrajiny. Tam na vršku zase

Spolek sv. Cyrila a Metoděje v Castrop. Rauxel II. na Porýní.

kostelík, dole slušný domek. Podobný je skoro v každé vesnici, je to čítárna. Po večerech se tu čítá, beseduje a hrávají divadla. Naproti jiný dům, skoro vila, toť čítárna polská, nedávno na státní útraty postavená. Dále mezi domy vyhlíží klášter sester sv. Josefa. Bydlí v něm již na 30 roků. S počátku žily bez řehole a beze slibů a vedl je kterýsi zbožný kanovník. Po jeho smrti málem by se byly rozešly. Avšak ujal se jich O. Schrijwers, viceprovinciál, dal jim stanovy, konal s ni-

mi exercicie, složily sliby a dnes mají 3 domy. I našemu klášteru pomáhají.

Přicházíme na kraj vesnice. Před námi sluní se pěkný zámček. Co to? Inu Židova krčma, vlastně mýtnice; dosud se v ní platí mýto. Je velmi stará, již ve 12. a 13. století, z časů knížecích, se vzpomíná. Žid ji najal a přestavěl. Vzpomínám, jaké bývaly časy, že polští šlechtici dávali Židům v nájem i klíče od cerkví (kostelů) a lidé, ať šli na křtiny či na službu Boží, musili platit. Zpívají o tom děvčata okolo cerkve na Velykdeň.

Procházíme nyní v prosinci kostelíky okolních osad. Ze Lvova vedou tři říšské silnice. Všude poznat stopy války 1918-19, všude díry a dírký od kulek i granátů, ve stěnách i v obrazech.

V Malekivě, kam jsme došli, vidět dobře na stěnách dřevěných stodol, jak sekaly strojní pušky. Jinde vypadaná omítka, pobožené zdivo. I do cerkve vniklí vojáci a řádili před očima faráře, který chrám sám vybudoval a velmi pěkně vymaloval. Schválně ho přivedli, aby viděl, jak se ničí jeho dílo. S pláčem nám o tom vypravuje. Jakoby na omluvu říkali vojáci, to že pravoslavným. (Chrám je řeckokatolický.) Koňmo vjeli dovnitř, jeden střelil do obrazu Panny Marie na Golgotě, právě mířil do srdce, jak dosud vidět; Nejsvětější vysypali a dali psům, psa do svatých rouch oblékali a nechali pobíhat. Tak smutně žalují ještě po 8 letech prostřelené obrazy i stěny a šedivý kněz. Hruza války a rozpoutaných vášní!

Vracíme se a jeden z otců, starý válečník — má 31 roků a končí teprve studia — vypravuje o vojně za svobodu Haličiny i Velké Ukrajiny — od 1. listopadu 1918, kdy najednou obsadili Lvov, Přemyšl i Stanislavov. Co to bylo úsilí, co hrdinství — Ukrajinec velmi miluje svou vlast — na konec Velká Ukrajina padla do rukou strašných bolševiků a v Haliči ztratili též všechno.

Ještě se ohlížím zdaleka na veliký, pěkný kostel, jak vysoká kopule vznáší se nad středem rovnoramenného kříže, a povzdychám: Až my na Podkarpatsku budem mítí svoji cerkev s pěknou kopulí — O. igumen by chtěl se třemi — a s pěkným ikonostasem! Dá Bůh, že to brzy bude.

6. ledna. Vánoce mezi Ukrajinci. „Christos roždajet sa — slavite Jehol“ Tak se nyní o svátcích zdravíme. Prožívám první vánoce po staroslovansku a nelituji změny. Je to přece jen mezi Slovany, i koledy tolik podobné. Ráno o Štědrém dnu byla služba Boží dle sv. Vasilie — ta je delší, trvala mi as hodinu. Ruce třeba mítí při dlouhých modlitbách pozdvížené, až klesají. Odpoledne, probíraje na zahradě ukrajinský katechismus, vidím, že nedaleko v kapli chystají sestry jedličky a na stolku Jezulátko. I stromek vánoční jsem spatřil před večerí v jídelně. Před jídlem otec minister přeje všem šťastných svátků, potom otec představený na znamení lásky rodinné podává všem chleba s medem, aby prý po celý rok láska mezi představenými a poddanými byla sladká jako ten med. Začala večere. Na místě představeného je prostřen bílý ubrus, pod ním nastláno sena v paměť sena, na němž v jeslích odpočival Vykupitel. O svátcích vánočních se u nás jen a jen zpívá. Tak hned místo modlitby před jídlem zpěv. I po

čas večere pje se koleda jedna po druhé. I já po česku koleduji. Na večeri má býti dvanáctero jídel. Tak byl boršč, to jest polévka i červené řepy, byla i kuča, kroupy pšeničné s mákem a medem a jiná národní jídla. Též ovoce naložené a syrové. Zatím slavnostně planou svíce na stole rosvícené a znějí po dvě hodiny koledy. Místo modlitby závěrem znova notíme koledu: „Boh predvičnyj — narodil sja.“

N a r o z e n í P á n ě. Již o čtvrté ráno začalo dnes v chrámě Pověčrije (nešpory) velikoje a utreňa (jitřní). Ráz hodinek církevních je zprvu kající, čím dále více však přechází v radostnou náladu pastýřů betlemských a Tří králů, jichž památka slaví se zároveň. Mezi zpěvy (stychyrami) zvláště se mi líbí tento: Co Tobě přinesem, Kriste, když zjevil jsi se na zemi jako člověk pro nás? Kvdžá z věcí stvořených vstříc Ti nese dary: andělé zpěvy, nebesa hvězdu, mudrci dary, pastýři div, pustina jesle, jeskyni země, co my dáme Tobě? Matku dáme Ti, Pannu: ó Bože předvěčný, pomiluj nás! Před slavnou mši svatou blahopráno lidu místo kázání. Pětihodinovou bohoslužbu skončili jsme až po deváté.

23. l e d n a. Právě jsem tu skončil své první kázání ukrajinské, ještě mi pletou české koncovky do řeči. Minulé úterý bylo ruských Mládátek. Slavili je i zdejší theologové. Mnoho hluku však nebylo, jsou jen čtyři. Jinde bývá vše na ruby. To studenti nevinátka vstávají už ve 2 hodiny v noci, mají časně mši sv., vaří si pro sebe po tříkách a jinak hospodaří. Prefekt zamkne se do světnice a po celý den se neukazuje. — Mladý O. Veleškovskij vypravuje dnes svoji příhodu. O svátcích byl na výpomoci. Potmě vyjel na svatý večer ze Lvova. Na druhé stanici poznal, že jede v opačnou stranu. Co dělat? Dal se pěšky nazpět, 15 km neznámé cesty po kolejích železničních. Náhle zazní „Stát!“ Nedbá. Znovu: „Stát! Kdo tam?“ — „Jál“ — „Kdo to já?“ — „Počkej, já se ti ukáži, jen co k tobě přijdu.“ — Byla tam polská hlídka a vedle prachárna. Voják ukázal cestu a otec šel dále. Po deváté došel šťastně. Ráno bohoslužby trvaly od 4 hodin až přes poledne. I ke zpovědi obec dostal. Zaprošil v chrámě přímo vjíta (starostu) a výbor, aby oni, náčelníci obce, přišli, jako přišli do Betlema svatí králové. Přišli a za nimi ostatní. Tak jsme skončili den Mládátek. Na Ukrajině je o den později, též sv. Štěpána je až 27. prosince. Zato je 26. prosince svátek svatě Rodiny, vlastně sv. Josefa.

24. l e d n a. První cesta do Stanislavova, abych odtud shlédl průběh aspoň jedné misie. Na nádraží čeká vousatý otec Deboer a provází mne osvětleným městem. I v klášteře, který mají trvale od jara minulého roku, bylo bratrské přijetí. Dům si proměnili z obyčejného domu a hned přibudovali nové křídlo. Právě chystají se stavět novou frontu a druhé křídlo, které zatím zůstane nerozděleno ve světnice a bude sloužiti za kapli. Lid se na to velmi těší. Otec igumen Van de Vocht mně slíbil fotografii.

Ráno po službách Božích procházím městem. I na náměstí jsou rozvalené domy — smutné památky války. V řecké katedrále, bývalém chrámu jesuitském, na prestolu velká socha Srdce Ježíšova. U kůru na stěnách dva velké obrazy: Poslední soud s ohnivou propastí dole,

naproti pád prarodičů v ráji. Pod obrazy proti sobě dvě zpovědnice. Pěkná a významná kombinace. Jdeme dále mimo radnici, pěkně obnovenou, podívat se na bývalý náš klášter, kde působil ještě otec Trčka a odkud chodíval do cerkve na Hírce, asi 10 minut vzdálené. Počátek domu ve Stanislavi je z roku 1920. Nejprve bydlili otcové v semináři, odtud do chrámu jim svěřeného bylo půl hodiny. Později zakoupili dům na Panské ulici, 1926 misijní dům nynější. Bydlí v něm 4 kněží, tři z Belgie a Ukrajinec O. Porodko, kromě toho 5 bratří.

Odpoledne vybral jsem se do K u n a š e v a, kde počala sv. misie, abych se jí též účastnil a tak shlédl kus náboženského života haličského. Blízko je městečko Halič, starobylé sídlo knížat země, a v něm nejstarší památky haličské. Cestou nové stopy války, u silnice zákopy rakouské, naproti ruské. Ve vsi, která byla skoro celá zbořena, leckde chalupa sroubená ze silného plechu, zbytku podzemních krytů. V K u n a š e v ě chrámek dřevěný s plechovými věžičkami nádherně se leskne mezi ojíněnými stromy ve slunci. Nebylo tu dosud misie. Ač i zde již pokrok začínal, všechno se účastní pobožností. Duší je 2600. Ranní poučení děje se dvakrát, aby se mohli lidé vystřídat, s večerem cerkev nabita. Velmi působí, že od úterka byl vystaven obraz Ukřižovaného a před ním vzbuzována lítost na konci večerních kázání. Nazpovídal jsem se dost. První zpovědi nezapomenu: starý dido, tváře osmahlé, vráskami rozbrázděné, dlouhé, bílé vlasy splývají na ramena, pomalu kleká přede mnou a pln zkroušenosti žaluje na sebe, upřímně jako děcko. Zaslzel jsem. Ach, co dobrého vykoná milost Boží při takové misii, kdy lidé napravují zpovědi celého života. Toť věru radost misionáře: zpovědnice a zároveň největší obět. V neděli procesí s misijním křížem velkolepé. Nekázal jsem, jen poslouchal, jak otec Jakiv a otec Porodko mocně hlásali Boží slovo. — Zajímavý je ten otec Jakiv (Jakob Janssen). Býval profesorem Písem sv. v Belgii, později misionářem v Kanadě. Tam kdysi jel autem a sám chtěl řídit stroj. Vytáhl si mapu a řídil podle plánu, až se náhle ocítl v řece i s autem, a ještě volal na souseda: „Ukažte mi mapu, jak mám jet!“ Nebyl jsem na misii do konce. V pondělí 31. ledna odjel jsem do Stanislavě a do Lvova.

4. ú n o r a. Dnes v pátek večer odjíždím z nádraží v Podzámčí-Lvově na V o l y ň mezi pravoslavné do K o s t o p o l u. Kostopol je venkovské městečko, čítající asi 5000 obyvatel, východně od Rovna. Rozednívá se, když se blížím ke Zdolbunovu a k Rovnému. Po stranách dráhy sloupy a drátěné sítě, toť chmelnice českých kolonistů. V Rovném jdu do města. Je špinavé, zato nádherná je budova tamější pravoslavné cerkve. Mohutně nadnáší se hlavní bání a kolem čtyři menší kopule. V průčelí obraz Vzkříšení, jehož památce je sobor zasvěcen. Se strany otevřené dveře. Jdu dále, až se vidím v místnosti nízké, klenuté, září tu žárovky, vpředu ikonostas, před nímž právě modlí se báťuška. Přišel jsem do tak zvané teplé cerkve, kde v zimě jsou služby Boží slouženy ve všední dny, protože tam teplo. Ďak mí otevírá i do vlastní cerkve nad námi. Žasnu nad nádhrou vnitřní úpravy. Vidět, že tu budovaly carské peníze. Na ikonostasu i před ním

velmi pěkné ikony Matky Boží. Tak prosím nebes Královnu: „Matko slovanského východu, který dětinnou láskou k Tobě Inc, přiveď jej co nejdříve do jednoho, pravého ovčince Kristova!“

Za hodinu jedem dále. Za Rovnem, kde všude vidět lesy, přestává česká kolonie. K o s t o p o l l — vystupuji. Hledám číslo 20, klášter. Nezdá se mi, ale vstupuji. Proti mně mladá paní. „Ach, to sotva“ — myslím si. Ptám se na klášter, neví. Až vzpomněla: „To snad otcí uniaté, ti jsou výše.“ — Jdu zpět a hledám, až jsem našel čísbý, přízemní dům. Světnice dosti prostranná upravena je za kapli. V rohu postaven prostý ikonostas, za ním prestol, totiž oltář s malounkým svatostánkem. V obřadech přizpůsobili se naši úplně pravoslavným.

Vítá mne otec igumen Richard Kostenoble, statná postava s pěkným, černým plnovousem. Byl asi čtyři roky v Kanadě, kde pracoval mezi ruskými vystěhovalci, potom tři roky novicmistrem v Holosku — nyní od Nového roku řídí Kostopol. Rodem je Belgičan, což je dobrá věc pro styk s úřady, muž zkušený a rázný. Brzy přišel otec-ministr Šiškovič, který nás Čechy má velmi rád, usměvavý, v modré zástěře, v ruce jakýsi podstavec, právě natřený. Za ním otec Nikolaj Čarnecký, roztomilý, ač doktor, a velmi učený. I s bratřími se vítám, s bratrem Oxentijem, dobrým ďakem-zpěvákem, a bratrem Josefem, stolářem. Dům je zatím pronajat, loni byl dostavěn a naši hned se nastěhovali. Bída bylo dosti, zvláště s počátku nebylo zhola ničeho, ani židle, stolu, ani lůžka a jídla za málo. Bůh však žádá na počátek každého dobrého díla oběti, potom sám pomáhá. Místa je tu málo. Ve světnici představeného je i stolárna, ve druhé světnici otcové Řehoř a Nikolaj papírovou stěnou rozdělili si místo. Stoly i židle vyrábí otec Řehoř s bratrem Josefem.

Odpoledne jsem se poohlédl městem. Pyšně vypíná se červená modlitebna protestantská — v okolí je na 4000 protestantů. Na druhé straně kryje se mezi stromy malá cerkva pravoslavná, kde někdy báfuška proti nám se rozhorlí jen což. Začíná i polská fara, zatím v dřevěném kostele. Otec farář byl k našim velmi laskav a pomáhal, kde mohl.

Večer konala se mariánská pobožnost, po ní kázání. Klečím v koulě a poslouchám. Zpěv je krásný, cvičí jej paní učitelka, která nedávno přestoupila. Káže otec Šiškovič, velmi dobrý řečník, lidé by jej stále poslouchali. Vedle mne na židli sedí starý muž — bývalý ruský generál. Přichází denně, i doma čte dobré knihy, chystá se k přestupu. Hromadných přestupů nelze zatím čekatí pro různé překážky i se strany úřadů. Lid by byl unii nakloněn. Malý doklad: pět hodin odlud k hranicím sovětským — v okolí vsi D r a c h o v é sebral ďak, který se nyní chystá přestoupit a ke svěcení kněžskému, na 1500 podpisů těch, kdož si přejí unie.

Ostatně poukazují na dopis otce Šiškoviče („Apoštolát“ 1927, č. 5), kde poměry jsou dobře vystiženy. Daleko živější jsou vzpomínky na unii na Podlesí. Tam otec Nikolaj mluvil se starcem, který za víru katolickou dostal od Rusů 200 ran holí. Z dob katolických mají zde zvyk, že po službách Božích celý chrám kleká před obrazem Boho-

rodice a zpívá: „Pod tvoju milost (ochranu).“ Obyčej ten je nadmíru dojemný. Též u nás v domě mají starý obraz Panny Marie z dob unie — má totiž korunku nad hlavou, čehož ikony pravoslavných nemají.

V neděli ráno i večer zase kaple plná lidu, pravoslavných, protestantů i sjednocených, mezi nimi hojně mužů a jinochů. I češtinu jsem zde slyšel, jeť v Kostopolu asi 6 rodin českých. V úterý ráno se vracím, vagon upravený po ruském způsobu, okna malá, všude příhrady ke spaní. Za Rovnem vstupuje žena s dívkou a začínají po česku. Představují se, ony jsou z Hulče. Vypravují o mlýnu u Hovorků, u nichž je kaple, kde mívají mši sv. kněží příjíždějící z Čech. Ve Zdobanovu vystupují. V městě je rovněž silná osada česká. Na pravoslavné faře vítá mne mladý, příjemný jeromnach z počajevské lavry. Spravuje farnost. Vlidně zve posadit se. Ptám se na Čechy — vysvědčení slyším dost smutné. Češi jsou tu pravoslavní, ale práce mnoho nedají. Přijdou si na velké svátky trochu posedět, též na sv. Václava, to se jim čte evangelium a něco zpívá po česku, jinak je více zajímá pole a poněkud i obchod. Mají zde však svou českou školu, besedu i hasičskou jednotu. Ukázal mi i cerkev. Tam vzađu obrázek svatého Václava; budova je dřevěná. — V poledne ve vlaku znova rozprádán český hovor, krajané vracejí se právě se svatby. Žádný z nich neviděl Čechy, jsou zde rození. Jen stařík mi praví, že se v Čechách narodil, více nepamatuje. Zvu jich do Prahy na slavnosti svatováclavské. Jsou dobře situováni, půdu vybrali si nejlepší a skoro každá osada má svůj pivovar. Vypravují o pravoslavném knězi Zajícovi, který všechno koná po česku.

12. února. Vyrázil jsem do Velkého Holoska, hodinku cesty od Zboisk, abych tam poznal život našeho řeholního dorostu. V osadě redemptoristé obývali s počátku jednopatrový, starý dům, jež metropolita koupil a dal jim za noviciát. Roku 1926 zbudovali dům nový, dvoupatrový. Nahoře v domě je krásná kaple, do níž se právě hotoví čistě ukrajinský ikonostas. Lavice již stojí v slohových okrasách. Dům snad se ještě rozšíří, aby se v něm směstnali i řádoví bohoslovci; posílat je na studie do Belgie je velmi nákladné. V Belgii studuje nyní 20 bohoslovců, mají tam i svou kapli a služby Boží ve východním obřadu, čtyři noví, po slibech, čekají ve Zboiskách.

V noviciátě je letos pět noviců-studentů, mezi nimi jeden kněz. Všichni veselí hoši. Zašel jsem s nimi na hřbitov, kde pochován otec Vandeghehuchte († 5. února 1926). Jedináček bohatého bankéře přijel z Belgie, aby pracoval pro unií. Za rok zemřel po krátké nemoci. Rodiče jeho, velmi zbožní, podporovali stavbu nového domu. V zahradě noviciátu je rybník, u něho čtyři ledovny, aby led bylo možno prodávat do lvovských závodů. Jak zde byl otec provinciál z Belgie, mimoděk se v něm pomáčel, loďka se nějak převrhla.

14. února. Pomalu končím „visitaci“ našich klášterů na Ukrajině. Už přišel cestovní rozkaz, že v pondělí 28. února čekají na mne v Mezilaborcích, třeba se chystat na misie v Jugoslavii. Zbývá ještě 14 dní se učit řeči a pak starost, abych se dostal k metropolitovi. Bez jeho požehnání a otcovského povzbuzení nesmím se vrátit do vlasti.

Dosud těžce stonal. Dnes tedy jsem opět ve Lvově. Nejprve prohlížím ukrajinské museum — dar metropolitův. Ve světnici básníka Ševčenka překvapil mne list pod jeho obrazem, věnovaný našemu Šafaříkovi. V paláci konečně i na mne přišla řada. Ve dveřích zjevuje se vysoká, utrpením nezlomená postava metropolitova. Představuji se a vyslovuji nejhlubší oddanost českých redemptoristů východního obřadu až do oběti života. Excellence zná dobře Stropkov, pamatuje na otce Trčku a Nekulu, které měl velmi rád. Oddávám se cele radosti, promluvit si s „carským vězněm“ a nositelem unie. Potom klekám, abych přijal požehnání. Zdvihá levou ruku, pravá zmrtvěla, a dává archierejské i otcovské požehnání práci unionistické za Karpatami.

Rybník v zahradě kláštera v Holosku. Právě sekají led pro ledovnu.

Posílen a potěšen se loučím, pln lásky a nadšení pro unii a východní obřad. To už, dá-li Bůh, nezměním — zpět se nevrátím.

27. února. Neděle. Před půlnocí opouštím hlavní město Haliče. Nazítří dopoledne stoupáme již huculským krajem k Lupkovu. Jen dva jedeme přes hranice, vlak supí do vrchu, pomalu veze nákladní vozy. Na vrcholu tunel — dlouhý — a nad ním hranice republiky. Konečně vyjel vlak a vše se rozjasnilo — jsme v otčině. Štíhlé smrky pěkně pozdravují, vlak vesele pospíchá s hor v mírných závítech až k Mezilaborcům. Jsme domá! Na stanici čeká otec Vasil s povozem. Nasedáme. Znovu přes vrchy serpentínami vede cesta, Za Polanou v soumraku jedeme zase podél říčky. Dívce hučí. Obáváme se, jak přejedem, již ráno prorvala silnici. Tu mimo nás ujíždí pošta, vrací se, na voze plno mužů, jeden leží bez sebe. Křičí, že nemožno přejet, sami se topili. Jedeme dále, znovu dělníci nás varují. Vypravují, jak poštu voda převrátila a co měli práce, aby podnapilé druhy z vody vytáhli. Kalné vlny hrnou se již po silnici, vracíme se tedy,

ale kam? Na štěstí přijali nás na známé faře. Zrána znova dojíždíme k osudnému místu, voda něco opadla. Před námi na koni jede chlapec, aby nám ukázal, kde ve vodě jsou výmoly. Konečně šťastně jsme přejeli, domů dorazili jsme k poledni. A nyní do práce. Již 10. března večer sjedeme se v Budapešti, odkud společně nastoupíme misijní cestu do Jugoslaviie.

Pravoslaví a sověty.

Ks. Jan Urban T. J., Krakov. Przegląd powszechny, sešit zářijový.

Neuplynuly ani dva měsíce, co jsme četli dlouhý seznam 117 biskupů ruské, t. zv. patriarchální či „Tichonovy“ církve, trpících buď v žalářích bolševických, či vypovídaných na pusté ostrovy Solůvky, anebo do tajg sibiřských. A slyšeli jsme o nových uvězněních, která neušetřila ani nejvyššího zatímního správce téže církve arcibiskupa Sergija z Nižního Novgorodu, zástupce „městobljustitelja“ (místostrážce) stolce patriarchálního, kterým je rovněž uvězněný metropolita Petr Krutickij. Před několika dny připravil arcib. Sergius pravoslavnému světu náhlé překvapení. V úředním listě sovětském v moskevských „Izvestijach“ ohlásil pastýřský list ze dne 29. července, podepsaný jím jakožto nejvyšším výkonným pastýřem církve a pěti jinými biskupy, tvořícími nynější patriarchální synod. Pastýřský tento list znamená nové, ze všech dosavadních nehlubší pokorení církve pravoslavné v Rusku před úřady a celým systémem bolševickým. Vzpomínáme, jak před několika roky zemřelý už patriarcha Tichon, který po delší čas byl pokládán za nezlomný pilíř oproti přehmatům komunistické vlády, nakonec ustoupil a podepsal odsouzení celé své dřívější politiky. Omlouvali starce, že ho zlomil žalář, že mu byl podán hotový list a on přinucen k podepsání. Ať si se měla tehdy věc jakkoliv, faktem je, že Tichon nenabyl do konce života úplné volnosti vlády, ani se nedočkal takové úpravy poměru vlády k církvi, na jakou očividně počítal. Po jeho smrti byl zástupce (locum tenens) stolce patriarchálního rychle uvězněn a celá církev „Tichonova“ byla ustavičně sověty obviňována z „protirevoluce“ a všemožně uliskována na rozdíl od církve „obrození“, která se zřekla Tichona a odsoudila ho a těšila se poměrně svobodě ve vykonávání svých záležitostí.

Znenadání nastala jakási změna ve vzájemném poměru mezi církví „Tichonovou“ a sověty. Z listu Sergijova se dovídáme, že vláda sovětská už v květnu povolila jemu utvoření zatímního synodu patriarchálního a že tento synod opět za souhlasu sovětské vlády začíná svoji činnost právě tímto nařízením. Jaký jest jeho obsah? Nejhlubší slib poddanosti (homagium) složený sovětské vládě! „Projevme veřejně svoji vděčnost sovětské vládě, že měla takové

ohledy na duchovní potřeby pravoslavného lidu (t. j. že ustanovila onen synod) a zároveň to ujištění dejme vládě, že nezneužijeme prokázané nám důvěry." „Chceme dokázat, že my, církevní pracovníci, nejsme na straně nepřátel našeho sovětského státu, nesmyslných nástrojů jejich intrik, ale na straně našeho národa a naší vlády." „Musíme netoliko slovy, nýbrž skutkem dosvědčit, že věrnými obyvateli Svazu sovětského mohou být nejen lidé lhotejší k pravoslaví, či odpadlíci, ale i jeho nejhrošivější vyznavači... Chceme býti pravoslavnými, ale zároveň i pokládat sovětský Svaz za svoji světskou otcinu, jejíž radosti a zdar jsou našim zdarem a radostmi, a nezdár — našim nezdarem. Jakýkoliv útok na Svaz, ať to bude vojna či bojkot, či společná pohroma, či přímo úkladná vražda, jako ve Varšavě, pokládáme za namířený proti sobě samým" atd.

Tímto projevem úplné loyálnosti k státu sovětskému a „jeho ústavě" plní podepsaní biskupové vůli patriarchy Tichona, který prý litoval, že mu nebylo dopřáno dočkat se úplného dorozumění s bolševismem. Největší překážka úplné dohody tkvěla v činnosti ruského duchovenstva za hranicemi, podporujícího každé vystupování protisovětské, a převážně smýšlení monarchistického. Nařízení Sergijovo tvrdí, že už patriarcha Tichon roku 1922 rozpustil zahraniční církevní synod, ale poněvadž ten synod dosud trvá a nepřestává provádět politiku protisovětskou, proto podepsaný patriarcha synod vyžádal si nyní od duchovenstva žijícího za hranicemi Ruska písemná prohlášení o úplné loyálnosti vůči sovětské vládě. Kdo takového prohlášení nepošle, bude vyloučen ze seznamu duchovenstva patriarchátu. Tak církev domácí oddělí se ode všech živlů sovětům nepřátelských a nemusí se obávat žádných překvapení ze zahraničí. Ke konci vyslovuje „nařízení" naději, že vláda brzo povolí svolat druhý sněm zemský, který zvolí patriarchu, rozřeší záležitosti „usurpatorů církevní moci" (je tu řeč o „církví živé", o „církví obrození" atd.) a schválí kroky, které nyní učinili členové nynějšího synodu.

Tak zní neočekávané nařízení arcibiskupa Sergia. Jaké bude mít následky? V tisku vystěhovaleckém, který byl jím zaskočen, ozvaly se hlasy pochybující, zdali je to nařízení autentické (původní), anebo zda není při nejmenším vynucené. Soudí tak proto, že mezi biskupy na něm podepsanými jsou jména i takových, kteří nedávno byli ve vyhnanství, na příklad v Turkestaně: jak mohl býti z nich už v květnu utvořen synod se souhlasem sovětské vlády? Zdali bylo možno, aby některý vyhnanec tak rychle se vrátil podepsat v Moskvě ohlášený list? Ale tyto pochybnosti nejsou hlavním bodem stanoviska při posuzování Sergijova nařízení. Připouští se i výklad, že vláda sovětská, přesvědčivší se o nemožnosti, vykořenit víru a citění náboženskou v masách lidu, rozhodla se změnit dosavadní svoji politiku náboženskou a projevila ústupnost k církvi. Bylo by to něco podobného NEP-u (nová ekonomická politika) v ohledu náboženském, jako se stalo před několika roky

v ohledu ekonomickém (hospodářském). Za tuto cenu zase získala uznání se strany církve, upevňujíc tak svoje postavení vůči masám věřícího lidu, otřesené vnitřními třenicemi i zahraničními těžkostmi. Největšího úspěchu dosáhla však vláda tím, že episkopát církve patriarší zřekl se solidárnosti s duchovenstvem za hranicemi, a to samozřejmě nejvíc rmoutí právě ony vystěhovalce.

Je tím pověděno již poslední slovo? Nám se zdá, bez ohledu na to, zdali nařízení Sergijovo vzešlo z výslovné dohody se sověty, či snad vyplynulo samovolně z úmyslů zlepšit církevní poměry, že vláda sovětská tím získala velmi mnoho, kdežto církev získá velmi málo a velmi mnoho může ztratit. O vážné změně v náboženské politice sovětů dosud nemožno myslet: vždyť ode dávna klade komunism mezi hlavní svoje úkoly všesvětové boj proti jakémukoliv náboženství. Současně s listem Sergijovým znělo tiskem bolševickým volání po zostření toho boje, ačkoliv dosavadní jeho výsledky byly příliš malé. Právě vynucení či vylákání onoho nařízení od Sergija bylo možná jen použitím nového prostředku boje proti církvi. Ohlašujíc v „I z v e s t i a c h“ ono nařízení synodu k věřícím s připojením lehkovážného komentáře (výkladu), snížila bolševická vláda znovu zástupce té církve až skoro k služebníckým projevům. Strážcové náboženství osvědčují loyálnost zřízením, namířeným proti náboženství! A snadno možno předvídat, že to způsobí i další úpadek a rozklad té církve! Není známo, zda všichni „boguljubivyje pastyri“ (bohumilí pastýři), jimž bylo adresováno ono nařízení, také ho poslechnou a pospíší se s projevy loyálnosti. Spíše možno očekávat mlčící odpor se strany mnohých; a to způsobí nové rozštěpení v samé církvi „Tichonově“ a dá sovětům velmi vhodnou pohnutku k novému pronásledování neloyálních.

Rozštěpení pak s církvi vystěhovalců možno pokládat za jisté. Na první dny září sejde se ve S r ě m s k ý c h K a r l o v c í c h v S r b s k u sněm, svolaný synodem hned asi roku 1922, odvolaný však zemřelým patriarchou Tichonem. Leč nikdo od něho neočekává, že schválí podávání Sergijem žádaných projevů úplné loyálnosti k té vládě, před níž právě odešlo z vlasti duchovenstvo vystěhovalé, aby se jí nemuseli podrobit! Místo žádaných projevů jistě uslyší Sergius odsuzování a výtky, a jestliže na ně odpoví vyloučením z církve, zvětší znova počet ruských církví navzájem se potírajících. A to bude zároveň triumfem sovětské politiky i těžkou ranou pro víru lidu, který s rostoucí vždy starostlivostí se táže: Kde je mezi těmi navzájem se odsuzujícími církvemi pravá církev pravoslavná, v kterou mu poroučí věřit jeho c r e d o (vyznání víry)?

Sněm bude snad svolán s povolením vlády sovětské, ale zda budou volby do něho svobodné, a zda splní to, co ohlašuje svým listem arcibiskup Sergius? K tomu možno pochybovat, zda bude dovoleno volit patriarchu, v němž viděly sověty vždy symbol (znamení) monarchistického smýšlení. Pochybovat možno také, zda by

se sněm osmělil veřejně odsoudit „usurpatory“ (uchvatitele církevní moci), jakým je na příklad biskup Vvedenskij z církve „obrození“, kdyžtě oni se těší už dávnejší přízni sovětské vlády. Připomeňme ještě, že tato církev konala už více svých sněmů, že jejich usnesení byla uznána sovětskou vládou, že jedním z těch usnesení bylo také sesazení patriarchy Tichona, a že s tímto usnesením zajedno se prohlásil „ekumenický“ patriarchát v Cařihradě,

*Svěcení základního kamene „Nepomucena“ v Římě kard. Gasparrim.
(Mezi účastníky je i pan red. Dostál z Ameriky.)*

udržující dosud kanonické (právní) styky s „obrozením“. A znovu se nad tím zamýšlejí pravoslavní věřící a ptají se: Kde vlastně máme hledat zákonitou církev?

Budou tedy čekat v největší nejistotě na vývoj událostí začatých arcibiskupem Sergijem! My v celé aféře nacházíme nový doklad pravdy, potvrzené staletými dějinami, že postavití se na odpor přesíle časných mocností jest schopna jenom ta církev, které bylo slíbeno, „že brány pekelné jí nepřemohou“!

Pátý unionistický sjezd na Velehradě.

Maají už svoji ctihodnou tradici a ve světě své zvučné jméno -- naše velehradské sjezdy unionistické. To potvrdil znovu letošní sjezd. Tradici jste mohli vidět v tom věrně zachovávaném stojanovském rámci zevnějším, mohli jste ji zahlédnout i v těch, od let vám již známých tvářích, z nichž jako by byla vyrostla veliká duchovní rodina unionistická. A o významu sjezdu vám nejstručnější svědectví vydával katalog řečníků, referentů i hostů. A kdybyste ho náhodou nebyli otevřeli při zahájení sjezdovém, jistě jste nepřeslechli vroucího listu sv. Otce Pia XI., jímž on sám vytyčuje slávu Velehradu. Nebyl náš sjezd titulován jako mezinárodní, ale vpravdě jím byl a to v nejlepšího slova smyslu.

Zevnější jeho průběh byl oznamován tiskovou kanceláří ČTK, ba dokonce i rozhlasem, konstatována zvýšená účast téměř všech národů evropských, pravoslavní bratři nebyli sice oficiálně zastoupeni, ale nechyběli soukromí přátelé myšlenky jednoty církve. Odborné přednášky byly dvojího rázu: Nejprve k oslavě sv. Cyrila (dr. Vašica a dr. Dvorník) a pak ujasnění pojmu juridismu, jakési právnické ztrnulosti církevní, jak ji katolickému Západu vytýká pravoslavný Východ. Odpoledne byla věnována zajímavým referátům o práci unionistické v různých zemích a národech, a o činnosti ACM. Večerní meditace p. biskupa d'Herbignyho byly jakýmsi zladěním myslí i srdcí k souhlasu s centrem jednoty v Eucharistii.

Slavnou liturgií slovanskou (metr. Šeptickij) byl sjezd dne 21. července ráno zahájen. Ráno druhého dne sloužena mše sv. obřadem syrsko-chaldejským (msgre Petr Aziz Hoh), třetího dne slavným repuie m, vzpomenuo původce unionistických sjezdů, † arcibiskupa dra Stojana (msgre Stavěl), a v neděli pontifikoval záhřebský arcibiskup dr. Bauer. Slovanský sál byl po tři dny velikou universitní aulou, v níž od klasické úvodní promluvy našeho nejdp. arcibiskupa dra L. Prečana, až po tklivá závěrečná slova čestného předsednictva, všechno nejen jednotou oficiální řeči jednací (latinou), nýbrž i jednotou lásky Kristovy, bylo prodchnuto. Bylo to patrné z nadšeného souhlasu, jež vzbudila slova dra Grivce, zdůrazňujícího katolické stanovisko unionismu.

Celé jednání sjezdové zachytí „Acta V. conventus velehradensis“, kde najdou místo i význačné úsudky různých časopisů a listů. My pro své čtenáře připojujeme list sv. Otce, jímž sjezd byl zahájen, a pak závěrečná slova nejdp. metropolitů Šeptického a msgra d'Herbignyho, jimiž jednak podána jakási klasifikace práce dokonaného díla, jednak i jeho obrana proti těm, jež zapominají, že sv. jednota je dílem Božím a lidským.

List Pia PP. XI.

k pátému sjezdu, konanému na posv. Velehradě, poblíž hrobu
sv. Metoděje, biskupa, vednech 20. — 24. měsíce července 1927.

Ctihodnému Bratru

LEOPOLDovi,

arcibiskupu olomuckému, předsedovi Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje
v Olomouci.

PIUS PAPEŽ XI.

Náš milý syn kardinál Alois Sincero, tajemník posv. Kongregace „Pro Východní Církev“, Nám k Naši radosti oznámil, že se bude co nevidět na Velehradě konati pátý sjezd za Tvého řízení a předsednictví, aby se jím vhodně posílily snahy a přátelské styky, jimiž by se co den více vzájemně poznávali křesťané Východu a Západu, jak ti, kteří této Stolicy blaženého Petra vždy co nejvěrněji byli oddáni, tak i ostatní, synové Nám zajisté neméně drazí, kteří se přidrželi bludů svých předků a dosud se do domu Otcova nenavrátili. A uskutku přinesl až posavad onen Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje, jehož Ty jsi horlivým předsedou, nemálo ovoce: proto jsme tak, jako Naši předchůdci, nejenom opětovně za dané příležitosti tento zbožný spolek doporučili, nýbrž zjevně jsme prohlásili, že Nám velmi přirostl k srdci.

Neméně se radujeme, že ony sjezdové porady se konají na Velehradě, na místě, kde se pozůstatky velkého apoštola Slovanů, sv. Metoděje, tak zbožně chovají a uctívají. A poněvadž, jak se dovidáme, se tam sejde až z nejvzdálenějších končin tolik příslušníků duchovního stavu, vynikajících zbožností a vědomostmi — mezi nimi ctihodný bratr Michal d'Herbigny, předseda Papežského ústavu východního, spolu s několika profesory téhož ústavu — tu My znajíce předobře, s jakou rozvahou, horlivostí a péčí tito všichni pracují o to, aby rozkolníci dospěli k jednotě s matkou církví, kojíme se pevně naději, že sjezd bude mít ten výsledek, jaký se ode všech dobrých lidí očekává.

Nejlepší zárukou toho jest zajisté ta okolnost, že se v tomto roce slaví výroční památka onoho přesvatého muže, Cyrila Soluňského, jenž spolu se svým bratrem Metodem přinesl křesťanskou víru přemilým synům slovanského kraje.

Tyto city své naděje chtěli jsme Ti, ctihodný Bratře, projevit, abys je všem účastníkům sjezdovým tlumočil. Zatím vyprošujice na Pánu Spasiteli světlo vaší mysli a vašemu duchu lásku, by pod o-

chranou nejsladší Bohorodičky ony záměry, jež my s takovým důrazem doporučujeme, přispěly k blahu přemnohých a k rozšíření království Božího, udělujeme v Pánu Tobě, ctihodný Bratře, jakož i všem, kteří se schůzi účastní, jakožto příslib nebeských darů a důkaz své otcovské blahovůle Apoštolské požehnání.

*Dáno v Římě u svatého Petra
dne 7. července roku 1927,
Našeho Velekněžství šestého.*

PIUS PAPEŽ XI. v. r.

Metropolita Šeptický promluvil na zakončení sjezdu takto: Po tři dny dleli jsme zde na Velehradě, používajíce pohostinství J. E. p. arcibiskupa olomuckého. Nyní po skončení sjezdu máme se vrátit domů. A tu v posledním tomto okamžiku budiž nám dovoleno vzpomenout toho, co jako první ovoce sjezdu máme přinést domů. Já sám se upřímně přiznávám, že jsem zde opravdu okrál myšlenkou cyrilometodějskou, která jest symbolum et vexillum unionis (znakem jednoty). S radostí jsem viděl, jak mnoho už je těch, kteří s námi souhlasí a také pracují. A ti všichni vzešli vlastně z Velehradu. Vpravdě místo vhodné pro takový sjezd! Všechno, čeho jsme byli svědky, tomu nasvědčuje: lidu moravského zbožnost, láskyplné pohostinství metropolitů této země, jeho srdce dobrého hlubokosl, šírokost a vysokost (nadšený potlesk přítomných), krásná poloha místa, pohodlné spojení se světem, upravené cesty — — to všechno činí Velehrad nejvhodnějším místem tak důležitého sněmování.

Pátý sjezd unionistický — jak už i předchozí — má povahu sjezdu bohoslovného. Nám, kněžím, kteří zapraženi jsme do denních povinností svého povolání a proto málo jen času volného máme ke studiu knih bohoslovných, prokazuje i po této stránce unionistický sjezd bohoslovnými, odbornými přednáškami veliké dobrodiní a užitek. Dává nám zde poznat spolehlivě církev východní i západní a jejich vzájemný poměr.

Bohosloví má ve snahách sjednocovacích velikou úlohu. Vždyť jeho podstatnou známkou, jeho přirozeností je povznášet mysl k Bohu. A to jest nesmírně důležité pro dílo sv. jednoty. Schisma, rozkol nezrodil se a nepovstal nijak z hledání a poznání pravdy, nýbrž z vášní lidských (passionibus humanis). A co je dovede lépe uklidňovat než právě bohosloví, které už samo v sobě jest pozdvížením myslí k Bohu?!

Ovšem že se to dílo neobejde a nevyhne vždycky i jakémusi vzrušení ducha (permotio animi). Vždyť takoví jsou už lidé svojí přirozeností, že leccos řeknou vášnivěji a leccos zase temněji, nerosozumitelněji. Bohoslovci mohou mluvit klidně a jasně, s umírněností a láskou. A konečně i takové otázky, které rozrušují, zneklidňují samy sebou, může bohosloví lépe říci. Hleďte, jak veliké

pole působnosti otvírá se právě bohoslovi v dile za sv. jednotu církve!

A přiznejme si upřímně, že i ta nezvyklá latina, v níž rozhovory sjezdové se vedou, bezděčně k tomu pomáhá, aby nevzplanuly vášně. Nemůžeme si zajisté vyčítat — jak sv. Jeronym si kdysi vyčítal, že bychom dbali „magis ciceronianismi quam christianismi“ (více správnosti řeči, než křesťanství).

Při loučení vlnou oči naše. Rozejdeme se do svých domovů: Římští hosté msgr. d'Herbigny a msgr. Margotti ať vyřídí sv. Otci, s jakou radostí přijali jsme všichni na Velehradě otcovský jeho list. Všichni jsme se radovali, že Jeho Svatost, nemohla poslat oficiálního legáta, poslal přece čtyři profesory svého ústavu východního, takže jsme po tyto dny byli vlastně žáky papežského ústavu římského. Milým bylo nám vidět se všech stran tolik upřímných přátel — z Cařihradu, Říma, Bělehradu, Sofie, Paříže, Londýna, Varšavy, Zagrebu, Ljubljany a kdož by je všechny vypočítal. Zástupci tolika národů — a to z nejlepších jejich synů, dleli tu s námi!

Při loučení jsme však také povinni děkovat: nejprve všem, kdož na sjezdě pracovali, i těm, kdož ho připravovali. Děkujeme zvláště olomuckému p. arcibiskupovi, jeho kněžstvu a všemu kleru čs. Musíme říci, že nejvyšší místa cti a hodností nás napomínají, aby každý na svém působišti pracoval pro ACM a AV, pro unionismus. To budeme dělat, to slibujeme dělat, to musíme dělat!

Myšlenka sv. C. a M. — hoc vexillum unionis — byla i myšlenkou sv. Josafata. Od nich se učme získávat láskou ke Kristu co nejvíce dítek matce církve. Se slzami vděčnosti k společnému Otci křesťanstva i ke všem, kdož tyto krásné dny nám připravili, se sice nyní loučíme, ale po třech letech — dá-li Pán Bůh — zase se sem vrátíme. Kdo jednou navštívil Velehrad, rád přichází znovu!

Msgr. d'Herbigny děkuje nejen biskupům — ale i posluchačům, kteří tak trpělivě po všechny dny sledovali jednání sjezdové. Je už po čtvrté na unionistickém sjezdě na Velehradě. Něco z ovoce už nyní uzrávajících viděl zde: jak se všichni ti, kteří daleko od sebe v životě rozloučení, pracují pro myšlenku sjednocení, právě zde, na Velehradě, už navzájem poznali a sprátelili. Z takového poznání a přátelství vyrůstá snadnější „communicatio idearum“ (sdělování myšlenek). A vidět nadšení jiných pro zamílovanou myšlenku, znamená rozmnožit i nadšení vlastní.

Společná práce, ale i společná modlitba! Ubi duo vel tres congregati in nomine meo... (Kde dva nebo tři jsou shromážděni ve jménu mém) — začkoliv prosí, obdrží. Ovšem nesmíme čekat hned velkolepé úspěchy! Za jeden den anebo rok neuzříme velkého cíle. Když apoštolové začali pracovat pro Krista, jak v očích lidských beznadějná mohla se zdát ta jejich práce! Zda mohli jen tušit, že za 300 let dosedne na trůn císařů křesťanský vladař? Při

příchodu sv. Petra a Pavla do Říma vládl Nero! To jich nezastrašilo od díla těžkého, neustáli od něho až do úpadu!

Kterýsi Američan, navštívivší Řím, zastavil se na forum Romanum; zaujala ho tam zcela podivná otázka: Co si asi myslel sv. Petr, když vstoupil po prvé na toto místo? — Zde se nedá nic dělat — tak ho muselo ohlušovat nejen forum, ale celý ten pohanský Babylon římský! A přece to nepřehlušilo volání lásky apoštolské! Práce jejich prospěla později — nebyla marnou!

Ač nevidíme vlastníma očima ještě země zaslíbené, nebudeme ustávat na cestě dobré! Velké věci vyžadují si času! Když snad až po 300 letech dojdou slov. země k jednotě církve sv., jaké sladké ovoce to bude i z těchto našich příprav! A přece nedá se upřít, že za posledních 25 let mnoho postoupilo dílo modliteb a práce za sv. jednotu. Sami jste slyšeli s velkou radostí srdečné pozdravy a souhlasná přání s tolika stran: španělský kardinál Jindřich Reig je tlumočí srdečným přípísem, kardinál Bertram posílá svého zástupce, vychovatele svého kleru, kardinál pařížský Dubois vzpomíná kongresu — — — Tito a všichni ostatní přemnozí projevili, že toužebně si přejí téhož cíle. Přání, oběti, snahy, pokusy všechny tyto praktické jsou ovocem sjezdů velkých.

Ale i mezi odloučenými bratry našimi hlásí se víc a více k životu myšlenka jednoty, dosud snad bez velikých úspěchů, ale přece nedají se podceňovat i tkové radostné zjevy, o nichž jste slyšeli od P. Salaville z Cařihradu. Bratři naši nevidí dosud jasně, jak pracovat k žádoucí jednotě, ale upřímně po ní touží, byť i jen snad v soukromí. Naděje jednoty v nich vzniká, když vidí, s jakou láskou se s nimi zachází, o nich jedná. Poznávají, že je nechceme uchvátit, ale jim pomoci poskytnouti. Je to kvas, který zvolna připravuje změnu, obrodu. A toto ovoce unionistické práce jest důležitější než snad nějaká náhlá obrácení, přivedená vlivem politickým. Takové úspěchy bývají vrtkavé, nejisté, kdežto pozvolné připravování sv. jednoty vnitřním kvasem lásky přináší více stálosti a pevnosti.

Děkuje všem, kdož modlitbou a prací k zdaru sjezdu přispěli, zvláště bohoslovcům olom. a kněžím této země, v nichž žije a vzrůstá pravý duch sv. kněžství. Gratuluje p. arcibiskupovi k takovému kleru. Děkuje i jemu za všechnu obětavost, s kterou podporuje a vydržuje sjezd. Vzpomíná zemřelého arcibiskupa Stojana, je muž věrným zůstala naše srdce.

Sv. Otcí nestačilo poslat list k sjezdu, ještě před odjezdem z Říma, uložil mu vyřídit zvláštní pozdravy a požehnání sjezdu.

Srdci sv. Otce bylo velmi milým, co s takovou láskou se zde koná. Žádné spory, nýbrž jen vzájemná láska. Také přijaté resoluce jsou fructus hujus caritatis k Bohu a církvi.

—a

Misijní dům v Albertýně u Slonima v Polsku.

Z referátu P. Ant. Dabrowski-ho S.J., na velehradském sjezdu unionistickém.

Řád Tovaryšstva Ježíšova, který v dobách dřívějších i nedávných dle svých sil pracoval pro dílo sjednocení církví a zvláště pro povznesení obřadu řeckoslovanského, nikdy přece tak daleko nedospěl, aby i jeho členové přijali obřad řeckoslovanský. Takové rozhodnutí učinil teprve koncem roku 1923 s plnou úchvalou svatě Stolice nejvyšší řádový představený v Římě, když jemu i valnému shromáždění řádu, tehdy v Římě konanému, zdála se vzházet oprávněná naděje, že tato nová cesta i zpusob účinněji budou napomáhali dílu Jednoty (církev).

Počátek učiněn ve východním Polsku. Z tohoto kraje totiž přicházely do Říma zprávy, že pravoslavní obřadu řeckoslovanského započali již na některých místech vyjednávati s latinskými biskupy, majícími tam pravomoc, o svém připojení k církvi římské a že si vyžádali od těchto biskupů katolické kněze, obřadu však řeckoslovanského.

Pro toto tedy nové poslání v dějinách Tovaryšstva Ježíšova ustanoveni byli v měsíci červnu roku 1924 dva kněží řádoví: jeden rodem Francouz, P. Karel Bourgeois, který nedávno před tím osvojil si už obřad řeckoslovanský a počal ho též užívat, jako superior (představený), druhý Polák, který teprve měl přejíti k obřadu řeckovýchodnímu. Po několika prvních pokusích v diecési podlašské odebrali se oba kněží do sousední diecése vilenské a zarazili stálé sídlo v Albertýně, kde byly příznivější podmínky pro zřízení řádového domu. Kterýsi vznešený šlechtic polský daroval jim tam dům, v němž si především zřídili a upravili svatyni dle předpisů obřadu řeckoslovanského. Tam začali koncem listopadu 1924 vykonávati posvátné úkony východňanů. Hned s počátku přicházeli pravoslavní v poměrně dosti značném počtu a rádi se účastnili jejich bohoslužeb. Posvátné úkony, pravidelná kázání o nedělích a svátcích, několik schůzí mimo bohoslužbu i rozhovory soukromé přiváděly pozornáhlou obec albertýnskou, čítající tehdy asi 600 východních pravoslavných, kromě katolíků obřadu latinského, i sousední osady do ovzduší katolických myšlenek a církevní jednoty, kterou před 90 lety přetrhla v oněch krajích ruská vláda. Pozvolna a bezděčně zvykaly také dennímu obcování s katolickými kněžími, příslušníky obřadu východního. Brzo potom zřízena byla právně biskupem vilenským i vlastní farnost v Albertýně pro věřící obřadu řeckoslovanského a začato s farní duchovní správou. První tato farnost neměla s počátku ani žádných hranic, zabírajíc téměř celou diecési; později teprve přesněji byla „zúžena“ jen na celé latinské děkanství slonimské. Územím svým rovnala se tedy dvacetí farnostem obřadu latinského.

Od samého skoro počátku docházeli také do Albertýna buďto z vlastní vůle nebo poslání od biskupů, někteří kněží či klerici (bohoslovci) pravoslavní — sjednocení i ti, kteří teprve sjednotit se chtěli — za tím účelem, aby lépe poznali zřízení katolické, anebo aby se

i vzdělali duchovními cvičeními. Leckdy se některý z nich i poněkud déle zdržel v Albertýně a vypomáhal pak správci misie a farnosti, buďte konáním posvátné bohoslužby, anebo kázáním.

Po těchto obřízných počátcích prvního roku vzrostl poněkud počet kněží albertýnských. Přibýli totiž misii tři noví kněží Tovaryšstva Ježíšova z provincie polské. Jeden z nich převzal vedení misie a domu albertýnského, druhí dva, kteří dobře znali poměry východní i řeči lidové, měli se věnovat přímo farní duchovní správě a práci apoštolské.

Když takto přibýlo pracovníků, mohli v brzkou otcové Tovaryšstva Ježíšova zříditi druhou farnost v obci zvané Synkowice, kde jim biskup vilnenský postoupil pro farní účely starobylý chrám. V Albertýně pak zanedlouho, když byla rozšířena a lépe upravena východní svatyně a když byl opraven i dům a více přizpůsoben pravidlům života řeholního, povoleno bylo začít s řadovým noviciátem Tov. Ježíšova, aby v něm byli vychováváni v obřadu řeckoslovanském hned od počátku řeholního života budoucí apoštolé a dělníci východu.

Noviciát tento „pro mládež rusínských řečí“, jak je nazván v zakládající listině sv. Stolici, otevřen byl kanonicky koncem listopadu 1926. Předcházelo slavné posvěcení domu po obřadu východním, jemuž bylo přítomno veliké množství lidu. Nyní — při dosti skromných dosud poměrech — mají tři novice-kleriky, kteří všichni pocházejí z Ruska a jsou zalí ruských řečí, a také tři bratry novice-laiky, kteří též se zrodili v obřadě katolickovýchodním. Všichni vic a více prospívají ve znalosti posvátných obřadů, liturgického zpěvu a různých obyčejů východních a touží ochotně a ze všech sil někdy pracovat mezi východňany.

Po odchodu P. Bourgeoisa do Francie, kde se snažil s velikou horlivostí a zdarem šířit myšlenku unionistickou a pak se oddal hlubším studiím Východu, zůstali v Albertýně toliko tři kněží obřadu řeckoslovanského, k nimž přibude co nejdříve ještě čtvrtý pracovník k dílu misijnímu způsobilý, a ve věcech východních už odjinud dobře obeznalý. Kromě toho ještě pátý kněz vede duchovní správu katolíků latinského obřadu ve zvláštní, úplně oddělené svatyni, a tři bratři-„pomocníci“ — mimo noviců — starají se o domácnost a konají domácí práce. Celý albertýnský dům — ani jeho latinské příslušníky nevyjímaje — řídí se ve všem jedině řádem východním, jako na př. co se týká svátků, postů, pobožností a pod.

Způsob činnosti albertýnské misie mezi východňany.

Pokud se nejprve obřadu samého dotýče, zachovává misie albertýnská při posvátných úkonech dosti věrně ony obřady, kterých užívali pravoslavní rozkolníci a dřívější Rusko všeobecně a které nyní také v Polsku — jakož ostatně i v jiných slovanských zemích pravoslavných — na př. v Jugoslavii a Bulharsku — jsou v užívání. Přizpůsobují se tedy i obřadním (liturgickým) knihám pravoslavným skoro

úplně, vynechávající toliko při vzpomínce svatých zmínku oněch mužů, kterých neslaví církev katolická, zatím však přidávající modlitbu za římského papeže a za latinského metropolitu a místního biskupa. Podléhají totiž nyní vyjma Malopolsky čili Haliče, kde Rusíni (Ukrajinci) od věků již sjednoceni mají vlastní hierarchii, v ostatní Polse všichni katolíci jakéhokoliv obřadu pravomocí biskupu latinských. Stejně se řídí albertýnští misionáři podle obřadu pravoslavných i při udělování sv. svátosti, změnivše něco málo jen tam, kde se praxe pravoslavná uchyluje od rozhodnutí anebo od učení církve katolické. Tak na př. neužívají, jak to činí pravoslavní Rusové — štětec při udělování svátosti birmování a při svátosti posledního pomazání přidávají slovo naznačující úkon pomazání, čehož nemá rituál pravoslavný.

Tento obřad pravoslavných, který ostatně se liší od t. zv. obřadu sjednoceného čili haličského, pouze v podřadných věcech a ve výslovnosti, proto OO. albertýnští přijali, poněvadž sv. Stolicе ve svém návedu, daném nedávno biskupem východních krajů polských, nepřipouští, aby misionáři činili vůbec jakékoliv změny ve starých obřadech a obyčejích východňanu. Velmi snadno prý by tím bylo dotčeno citění národu pravoslavných a jistě by se vzbudila různá podezření jednotě nemálo nebezpečná, zvláště podezření z úmyslu latinisace. Z téže příčiny podržen byl také, a dosud v užívání zůstává v Albertýně — po jakémisi počátečním váhání — kalendář juliánský, jehož oblibu dal lid výslovně najevo, zvláště když také pravoslavní rozkolníci, kol dokola bydlící, tohoto kalendáře se přidrželi a když na prázdno dosud všude vyšly (vyjma několik větších měst) pokusy vlády, usilující zavést kalendář gregoriánský.

Které řeči užívá při svém působení misie albertýnská?

Rozumí se samo sebou, že bohoslužebnou řečí je staroslověnština. Jinak, pokud polštiny se týká, ani v kázáních, ani v ostatních úkonech duchovní správy ji neužívají, ačkoliv tu a tam jí pravoslavní rozumějí, za svoji řeč však — až na nepatrné výjimky — ji neuznávají. V duchu katol. církve snaží se tedy všude užívatí vlastního a přirozeného jazyka lidu a podle různých okolností místních a osobních užívají při úkonech duchovní správy ruštiny nebo běloruštiny.

Lid běloruský, který v tamějším kraji aspoň v dědinách a osadách venkovských tvoří největší část církve pravoslavné — města mají dosti početné obyvatelstvo ruské — jistě nechová a neprojevuje proti misii albertýnské zřejmého nepřátelství, pomíneme-li mlčením několik málo bezvýznamných případů. Ano, mnozí z lidu nepokrytě mají otce albertýnské v upřímné vážnosti a dobré přízni, nerozpakujíce se mnohdy dávatí jim přednost před vlastními pravoslavnými kněžími. Posvátných úkonů bohoslužebných, ano i zvláštních modliteb za římského papeže rádi a dosti často (jistě dvakrát či třikrát častěji než při chrámech pravoslavných) se účastní, horlivost otců albertýnských

v konání posvátných zpěvů a obřadů velice si pochvalují, kázáním, která se u rozkolných téměř nekonají, pozorně naslouchají, zvláště když jednají o věcech mravouky, katechismu, a ještě více, o životě svatých. Proto však přece nepřecházejí oni všichni hromadně k jednotě církve. Přemnozí z nich po celý rok navštěvují kostel katolický, a jenom jedenkrát za rok jdou k rozkolnému faráři k roční zpovědi. Mnozí zase by se chtěli i katolicky zpovídat, ne však se sjednotit s katol. církví, anebo jen a výlučně od ní přijímat sv. svátosti. Něco podobného, jak se dočítáme, děje se v Anglii se strany t. zv. anglokatolíků.

Co je asi příčinou takové nedůslednosti?

Někteří nemají dosud plné důvěry, že je misie albertýnská a celá její působnost založena pevně a vážně. Proto se táží: „Což, když vy nás opustíte?“ Pohnutkou k takové nedůvěře nebo obavě může být ta okolnost, že otcové albertýnští nemají dosud vlastně svého chrámu, nýbrž jen domácí kapli, třeba veřejnou. Jiní rozkolníci, a to dosti četní, obávají se zase polatinštění, domnívajíce se, že misionáři albertýnští nemají svých vlastních matrik, nýbrž, že odevzdávají jména všech, kteří k nim přecházejí, latinskému děkanovi, aby je zapsal do obřadu latinského. Tyto zmatky zaviňují kněží pravoslavní, kteří takové a podobné domněnky roztrušují mezi lid. Jsou také takoví rozkolníci, kteří očekávají ještě další vývoj církevních, anebo i politických poměrů a proto se obávají pronásledování, kdyby snad se vrátila vláda ruská. Dříve byly od některých podkládány misii albertýnské i tajné úmysly polonisační (popolštění), nyní však, po třileté skoro zkušenosti, tak říkajíc: na vlastní oči učiněné, ustala už skoro úplně tato pochybnost či žaloba se strany běloruské. Jiní dále bojí se více méně hrozeb a duchovních trestů (jako veřejného vyloučení z pravoslavné církve nad evangeliem od svých pravoslavných duchovních, jimiž se snaží lid odstrašit od jednoty církevní. Najdete jistě i takové — zvláště mezi Rusy — kteří se bojí už pouhého jména: „katolík“, jakožto znamení zrady vlasti, národa, a vlastní neodvislé kultury, anebo i takové, kteří sjednocení s katolickou církví už samo pokládají za hřích anebo dokonce i za nemožnost. Řeknou vám: „Narodili jsme se jako pravoslavní; rádi vám dáme pokřtít naše děti a náboženství katolické uznáváme a prohlašujeme za lepší nežli všechna ostatní — sami však nemůžeme se státi katolíky, „jako kráva nemůže státi se koněm!“ Toť jejich vlastní slova!

Konečně našli byste mezi rozkolníky i některé, třeba počtem nečetné, kteří se zámyslně vyhýbají jakémukoliv styku s OO. albertýnskými a přece nejsou protivníky katolické církve samé v sobě. Jsou to především příslušníci tak zvané polcinteligence (polovzdělaných). Vysvětlit možno si tento zjev, vzpomeneme-li, jak po celá desetiletí usilovala pravoslavná církev i také vláda ruská zaštititi v myslích všech svých věřících, že k církvi katolické patří toliko církev latinská, nebo lépe obřad latinský, římský. Naproti to-

mu, že je obřad východní naprosto cizím pojmu církve katolické, ba, že je s ním v přímém odporu. Katolík obřadu východního je pro cosi nepřirozeného, hrozného (monstrum!). A tak se nezdá ještě nyní státi, že řádní mužové pravoslavní, trpělivě a klidně snesou sjednocení rozkolníků s církví katolickou obřadu latinského, zato však slovy plnými rozhořčenosti a hněvu stihají stejné sjednocení s církví katol. obřadu východního.

Časem však přece podaří se trpělivému a obezřetnému poučování, upřímné účtě a lásce k obřadu, obyčejům, řeči, mravům a kultuře východní, jež stále a při každé příležitosti jsou proječovány, zvláště pak s pomocí milosti Boží podaří se přemoci jakékoliv nesnáze a přehyblosti, aby tohoto nerozhodného množství lidu část za částí především víc a více duchem přilnula k jednotě církevní a pak i zevně a právně se k ní připojila. Velmi často se tak stává při udělování sv. svátostí. Chtějí-li se totiž pravoslavní zpovídat u katol. kněží východního obřadu, bývají nejprve důkladně poučeni o věcech víry katolické a rozhršení mohou dostati teprve, prohlásí-li, že se přidrží pro celou budoucnost pravé, katolické církve Kristovy, jejíž hlavou je římský papež. Stejná podmínka platí i pro snoubence nebo křty dětí, není-li jinak známa pohnutka, proč přicházejí, musejí dát prohlášení na svědectví, že navždy zůstanou věrni církvi římské a Kristovu Náměstku na zemi a že ve víře této církve chtějí vychovávat děti.

Tím způsobem v obojí farnosti obřadu katol. východního (v Albertýně i v Synkowiczích) požehnáno bylo 94 sňatků manželských, pokřtěno 171 dětí, pohřbeno 127 osob. Svatých zpovědí bylo asi 700. V posledním roce velmi mnozí byli zaopatřeni sv. svátostmi nemocných, protože lid zvláště k velíkou důvěrou volá katol. kněze obřadu východního.

To jsou ovšem teprve počátky slovanské misie albertýnské. Milost Boží, požehnání Náměstka Kristova na zemi a modlitby katolíků všech národů přinesou jistě ovoce hojnější v další budoucnosti! —a.

Mezi krajaný ve Francii.¹

Píše P. K., T. J.

Byv žádán, abych pomohl v postě P. Al. Jarmerovi S. V. D. při jeho pastorační Cechů ve Francii, odebral jsem se 18. března tohoto roku z Belgie do Paříže. Hlavním účelem mého tří denního pobytu pařížského bylo: nabytí potřebných informací a podle nich stanovit přesně plán další misijní práce. Provázen horlivým misionářem našich krajanů, navštívil jsem pana biskupa Chaptala, jemuž svěřena duchovní

¹ Podle úředních seznamů odhadován v březnu počet krajanů našich ve Francii něco přes 30.000; z toho 8—10.000 v Paříži a okolí, 10.000 na severu, v departementu Pas de Calais 5—7000. Velmi mnoho tamních krajanů odešlo do jiných zemí.

správa všech cizinců v Paříži, pak naše vyslanectví a konečně ústředí českých spolků ve Francii — zvané krátce „Česká kolonie“ Všude dostalo se mi opravdu vřelého přivítání a hojných pokynů. Mimo pana generálního konsula byl to zvláště pan vicekonsul Vaněk, jenž mi načrtl věrný obraz kulturního stavu krajanů pařížských. Neobyčejně cenné informace o celkovém stavu Čechů ve Francii vůbec i o jednotlivých skupinách podal mi ze své dlouholeté zkušenosti pan sociální referent Hanuš, v jehož rukou sbíhají se nitky takřka všech skupin našich vystěhovalců. Ač není, tuším, naším stoupencem, pracuje s nevšední obětavostí pro všechny bez rozdílu stran, a jeho tichá, ale významná činnost pro zájmy našeho lidu zasloužila by většího povšimnutí na příslušných místech. Ač práci přetížen, přece nelitoval času ani námahy, aby mne seznámil s poměry jednotlivých kolonií a upozornil na světlé i slinné stránky jejich. Neocenitelnou službu mi prokázal svými pokyny o poměru k úřadům francouzským a o úředních listinách, jichž naši krajané často potřebují (na příklad pro sňatky a pod.). Několikrát jsem se na svých cestách sám na něho obrátil v podobných záležitostech aneb aspoň upozornil na naše krajanů.

Při návštěvě „Action populaire“ — veliké centrály veškerého katolického hnutí (nepolitického) řízené francouzskými jezuity, bylo mi možno doplniti informace jmenovitě o poměru k francouzskému kněžstvu, jehož celková povaha docela se liší od povahy našeho duchovenstva a vyžaduje zvláštní pozornosti.

Ale ani na duchovní správu jsem nezapomněl v tomto čase. Pomáhal jsem zpovídati v kostele pro cizince (rue de Sévres) večer v sobotu 20. března i ráno v neděli; nato jsem měl o půl 9. hod. mši sv. a promluvu. Velmi příjemně jsem byl překvapen krásným, českým zpěvem, jež doprovázel na harmoniu neúnavný člen předsednictva Jednoty sv. Cyrila a Metoda, akademik dr. St. Zháněl. Znělo to opravdu jako někde u nás v Čechách. Odpoledne jsem měl ve spolkové místnosti vedle kostela náboženskou přednášku. Účast nebyla velká pro nedorozumění s ohlášením schůze, ale za to vynahradil to velmi živý zájem, s nímž účastníci sledovali po celou hodinu výklad vážných pravd náboženských. Byl to skutečně požitek, pozorovat pestré směsici posluchačů, a ještě větší radost, když jsme se pozdravili jednotlivě při přátelském rozhovoru. Z nejrozumnějších vrstev společenských, od prostých dělníků a služek až k akademické třídě (vedle pana dra Zháněla byly přítomny dvě nebo tři akademičky), rodem z různých koutů naší vlasti, od Čech až na Slovensko, rozptýlení po celé Paříži a jejím okolí, sjíždějí se sem, všichni vedeni jsoucť tímž duchem, bouřlivostí; mnozí přijíždějí v neděli dvakrát, dopoledne i odpoledne, ba i po třetí ve středu večer, aby svou přítomností a svým zpěvem udrželi české bohoslužby, a českým hovorem a četbou zůstali ve spojení s námi ve vlasti. To jsou praví pracovníci ve službách ideje cyrilometodějské, kteří ji s takovými oběťmi uskutečňují v praxi, a to v okolí tak nepříznivém, kde tolik našich krajanů utone bezce stopyl! Všechna čest jim za to! Své sympatie vůči těmto horlivým členům Jednoty cyrilometodějské velmi vhodně můžeme osvědčit

účinnou podporou jejich knihovny a čítárny (Paris VII. Rue de Sévres 35). Pan profesor dr. Dvorník, založiv Cyrilometoděj. jednotu v Paříži, postavil si tam jistě vzácný pomník! Ze spolek jest proniknut duchem opravdu náboženským, bylo vidět též na konci přednášky. Na návrh pana dra Zháněla byl jsem jednomyslně vyzván — až jsem sám toho nečekal — abych několika přednáškami připravil členy k společnému sv. přijímání na neděli Smrtnou. S radostí změnil jsem svůj původní plán, abych mohl vyhověti jejich horlivosti.

Z Paříže vedla mě cesta na jih do diecése orléánské, do farnosti Chalette. Tam jsem měl nejbohatší žení s celé své cesty. Byla to opravdová misie v malém. Počala se v úterý 22. března večer a skončila se v neděli 27. března. Kolonie naše čítá tam asi 150 lidí, zaměstnaných v továrně na kaučuk (s 3000 dělníků). Jsou to skoro všemě Slováci, až na malou hrstku Čechů. Pan farář chaletský zjednal si o zdar misie největší zásluhy. Dlouho předtím upozorňoval plakáty i ústně, zvláště prostřednictvím dětí, na můj příchod, ba oznámil to i v sousedních místech. Již první večer čekalo na mne asi 80 posluchačů. Počet ten některý den poněkud klesl, hlavně pro nepřiznivé počasí, ale udržel se stále na uspokojivé výši, v neděli byl daleko překročen. Ráno na mši sv. s kratší promluvou bývalo až na 30 účastníků, z nichž přistupovalo pak několik denně k sv. přijímání. Od poledne přicházely děti, celkem zde nečetné, na „katechismus“ Mimo to konány dle možnosti návštěvy rodin za průvodu pana faráře, který používal horlivě mého tlumočnictví k prohloubení pastorače u těchto svých oveček a bedlivě si zapisoval zvláště děti a mládež, schopnou jak pro vyučování náboženství tak pro patronáž. Dvakrát zašel jsem i do sousedního města Mont-Argis, kde bydlí jen něco málo krajanů. V nemocnici tamější vyzpovídal jsem čtyři osoby, většinou polské, z nich jednu Litvínku, s níž se nikdo nemohl domluvit ani zjistit, jaké je národnosti. V Chalettě byli naši celou neděli pány prostranné kaple, kterou dal podnikavý pan farář vystavět právě v dělnické čtvrti, asi půl hodiny vzdálené od farního kostela. Ač byli na mši sv. zastoupeni i Francouzi a věřící jiných národností, přece všechno konáno jako u nás po česku. Sám pan farář, dovedný hudebník, doprovázel na harmoniu český zpěv. Neobyčejným dojmem prý působilo na ostatní farníky — celkem dost vlažně — když po krátké promluvě přistupovaly řady žen i mužů k sv. přijímání — tehdy asi na 80. Celkem bylo sv. zpovědí na 120, z nich několik polských. Po mši sv. bylo delší kázání a odpoledne požehnání se závěrečnou promluvou. Aby užitek této zdařilé misie byl lépe zajištěn, založena tam na konec Jednota sv. Cyrila a Metoděje podle vzoru pařížského, hlavně pro muže a dospělejší mladíky. Pro mladší mužskou mládež ustaven český odbor při francouzské patronáži, vedené kaplanem neméně horlivým. Asi 12 dívek z nejhorlivějších rodin přijato po požehnání do Družiny dítek mariánských, a to tak, že za vedení jedné z nich budou mít pravidelně českou pobožnost. Rovněž pro ženy založeno podobné české oddělení při Bratrstvu bolestné Panny Marie s měsíční schůzí. Vše to bylo podrobně připraveno předtím

při návštěvách rodin. V čelo nových organizací náboženských postaveny vhodné osobnosti, které pro znalost franštiny mohou účinně podporovat duchovní správce v řízení jednotlivých skupin. Ředitel továrny — bývalý zák jesuitské koleje v Paříži — slibil Jednotě k týdenním schůzím místnost a uvolil se předplácet několik časopisů. Začaté dílo podrobně uspořádá pan dr. Stan. Zháněl z Paříže. Přispěje to jen k velké cti Cyrilometodějské jednoty pařížské, podaří-li se zajistit rozvoj první její filiálky ve Francii v tak slibných okolnostech.

Loučení s kolonií chaletskou bylo velmi tklivé. Jejich díky nebraly konce — nebyly to pouhé fráze! Ještě v pondělí ráno čekal na mne již před pátou hodinou u kaple značný hlouček věřících, který vzrostl ještě více za mše sv. Po ní zaslané zraky krajanů provázely mne dlouho za jízdy k nádraží. Byl to vskutku krásný pobyt, jenž mi zůstane vždy v milé paměti. Nikde též neslyšel jsem tolik chvály o našich lidech, jako tam. Nejen pan farář slavěl je na první místo mezi svými farníky, nýbrž i ředitel továrny sám zdůrazňoval, jak velice vynikají nad jiné svojí svědomitostí, šetrností a mravním životem. Proto není divu, že se dalo tam tolik dosíci.

o krátké zastávce v Orléansu u gen. vikáře, s nímž jsem jednal o některých záležitostech snubních, dojel jsem v pondělí, dne 28. března, před večerem do Toursu, odkud odebral jsem se ihned do předměstské dělnické farnosti St. Pierre des Corps (čítá asi 7000 duší). Dříve bylo tam prý na 300 Čechů, mezitím však většinou se odstěhovali, takže jsem našel sotva 2—3 rodiny z Moravy. Na prosbu pana faráře navštívil jsem více polských rodin, abych je s ním seznámil a získal děti pro vyučování náboženství a pro patronáž. V kostele večer a ráno vyslechl jsem dohromady 10 zpovědí, většinou ovšem polských.

Po dlouhé jízdě rychlíkem dospěl jsem druhý den (v úterý) do Nantes a odtud téměř hodinovou jízdou tramvají do dělnické čtvrti St. Joseph. P. farář, vzorný pracovník u dělnických tříd — churavěl, přijal mě na lůžku; teprve při mém odjezdu sloužil po prvé od několika měsíců mši svatou.

Provázen jsa hochem z české rodiny, obcházel jsem krajany. K večerní zamýšlené přednášce v patronáži sešlo se jich sotva 10, hlavně pro nedostatek agitace. Místo přednášky bylo se mi spokojiti s delším přátelským rozhovorem. Zato příští den, ve středu, jak návštěvami, tak pozváním prostřednictvím dětí, přišlo do sálu patronáže asi 60 lidí, mužů, mladíků, žen i s několika dětmi. Mnozí tak, jak vyšli z továrny, v zakouřených pracovních šatech. V delší promluvě snažil jsem se věcně předvést jim základní pravdy křesťanské. Poslouchali s nečekaným zájmem, ač mezi nimi sotva byl který praktický katolík. (Nepamatuji se, že bych byl z 30 rodin tam usedlých našel jedinou věrně plnící své povinnosti, v kostele prý jich není vidět celý Boží rok.) Proto též marně jsem čekal po přednášce v kostele na ty, kdož by chtěli použití příležitosti k sv. zpovědi. Ve čtvrtek podařilo se mi po dlouhých domluvách napravit jedno divoké manželství (polské). Sňatek se konal církevně ve vši

tichosti, a snoubenci přistoupili oba k sv. svátostem. Děti měly vyučování náboženství, pokud jsem je mohl sehnat. Je jich školou povinných ku podivu poměrně málo. Nadarmo podnikl jsem dalekou cestu k nemocné ženě v městské nemocnici. Okřívala již poněkud z těžké nemoci, a proto žádnými domlouvami nezdarilo se mi, pohnout ji k sv. zpovědi. „Že prý by musila umřít“ a že půjde až doma na Moravě, kam se chce brzy i s mužem vrátit! Dav poctivých sester pro případ, že by se choré přitížilo, s bolestným srdcem jsem odjel zpět. Jinak, kromě evangeličky ze Slovenska, nenašel jsem v celé nemocnici žádného krajana. Velkou útěchu jsem měl večer, kdy jsem uděloval křest 3 dětem, nejstaršímu bylo již 6 let, nejmenšímu asi 3 leta. Stálo to mnoho úsilí, až konečně roztál v poslední chvíli led lhostejnosti otce, který je sám probudil a přivedl s dvěma jinochy, kmotry, do kostela. Jelikož v patronáži byli toho večera Francouzi, ohlásil jsem promluvu v kostele; ale se zlou jsem se potázel. Dostavilo se k ní stěží přes deset osob, počítaje v to i školní děti. Přítomné ženy mi nehodu vysvětlily. Muži prý se chystali na přednášku, ale uslyševše, že bude v kostele, prohlásili, že tam nepůjdou. Proto též počet sv. zpovědí nepřevyšil desítky a opět většina z nich polské.

Značný význam pro budoucí pastorační může mít (sblížení) styk našich lidí (většinou z Čech, od Plzně a Kladna) s tamním duch. správcem. Nabídl jim patronáž k pravidelným schůzkám s podmínkou, že jeden z nich bude ručit za pořádek. Přijali to povděčně, protože všechny pokusy o jiné spolky doposud selhaly.

V P a ř í ž i v pátek večer (1. dubna) dostavilo se k ohlášené přednášce na 20 účastníků, v sobotu večer bylo jich ke 30. K sv. zpovědi přistoupili někteří týž večer, jiní v neděli ráno, ale dojem společného sv. přijímání zeslaben byl tím, že české bohoslužby se konaly o celou hodinu později než obvyčejně; přece však jich zůstalo tolik, že stačili na důstojný český zpěv a vyslechli promluvu po mši svaté. Nejpečnějším účast byla při závěrečné přednášce na večer v neděli — asi 50 osob.

Z Paříže odjel jsem v pondělí, 4. dubna, do Lille, kde mi P. Jossion, superior residence jezuitské, připravil množství adres vlivných osobností v Pas de Calais — cíli to mé cesty — a zprostředkoval četné seznamy českých rodin. Na konsulátě ochotně doplnili potřebné informace. Na večer byl jsem již ubytován v útulné farní budově města Lens. Lens tvoří s okolím vlastně pravé velkoměsto dělnické, všechna sousední místa splývají s ním takřka v jedno.

Počet krajanů, žijících v oblasti, kde jsem působil, odhadoval bych nejméně na 3—4000 osob. Podle úředních výkazů byl by daleko větší, ale mnoho rodin se odstěhovalo v poslední době jinam. Vůbec je tu pozorovati ustavičné stěhování. Zůstal jsem bytem u přívětivého pana arcikněze po celých 14 dní, protože lze z města, iako středu, pohodlnými prostředky komunikačními se snadno dostat do celého okolí. A jinde bych sotva byl našel slušný byt. Zde byla nejúpornější část mé činnosti a zároveň nejnevděčnejší. Vedle

Lensu a čtvrtí jeho, pojmenovaných většinou podle čísel důlních jam, (na př. devítka, jedenáctka, dvanáctka), pronikl jsem do sousedních míst Sallamminas, Méricourt-Coronnes, Noyelles-sous-Lens, Fomquières, Billy Montigny, Ronvroi, Méricourt-sous-Lens, Harnes. Celková bilance misijní od 5. do 20. dubna vykazuje zde asi na 50 sv. zpovědí (z nich několik polských), ostatní většinou slovenské, několik promluv, obyčejně v neděli, jež poslouchalo 10 až 30 osob. Přednášky ve všední den skoro po každé selhaly. Pokřtil jsem tu opět 4 děti od 2 do 4 let. Vděčnější pole působnosti podávaly děti, chodící skoro všem do náboženských francouzských škol. Proto bylo lehkou věcí, opatřit si dovolení od správy dolů, jež je platí, a shromáždit je prostřednictvím ředitelů k společné katechesi. Nejsnazší bylo to v Méricourt-Coronnes, kde všichni čeští hoši jsou vyučováni v téže třídě, a to též českým učitelem, ale jen pul dne, druhý půlden vyučuje francouzský učitel, ale tak, že oba učitelé jsou přítomni ve třídě celý den; podobně tomu i v dívčí škole sousední. Českých dětí v obou třídách jest asi 150, ovšem skoro všem, až na Slováky, z rodin buď lhostejných, neb úplně beznáboženských. Proto jsem mohl jen 4 z nich připravit k prvnímu sv. přijímání, a 3 jiné alespoň k sv. zpovědi. Je zvláštní, že v děvčat nepřišla ani jedna k sv. zpovědi. Zato několik hochů docházelo po více dní k odpoledním katechesím i mimo školu. V jiných školách (tak na př. v Lens na „jedenáctce“ a „dvanáctce“) shledal jsem nanejvýš 20 děvčat i hochů dohromady. Nejlepším dojmem působili na „dvanáctce“, kde sám duch. správce mnohé z nich velmi chválil. Radostno i útěchu při dospělých jsem zažil u Slováků v Harnes (21). sešlo se jich ve všední den odpoledne k promluvě do kostela přes 20, z nichž na 15 se zpovídalo. K ovoci pastorační činnosti čítat se může též započatá úprava dvou divokých manželství, její formální provedení měl dokončit pan farář, až by došly předepsané listiny. Dvě konverse vážně začaté svěřil jsem polskému duch. správci. Podle jeho zpráv jeden z nich dochází k němu pravidelně. Hlavní těžiště mé práce spočívalo však v návštěvách rodin. Obtížný ten úkol zabíral velmi mnoho času pro velkou roztržitost českých rodin — malokde bydlí vedle sebe u větším počtu — a pro stále změny bytu. Nemohl-li jít se mnou sám pan farář, anebo jiný zkušený vůdce, trvalo to často hezky dlouho, než jsem dospěl do rodiny zapsané v seznamu. Našel jsem ovšem tu a tam dveře i úmyslně zavřeny, leckde se rozmyšleli dlouhou chvíli, než mne po opětovném klepání vpustili do domu. Ale byly to celkem jen výjimky a i tam, kde mne přivítali velmi ledově, loučili se po chvíli se mnou často velmi srdečně, zvláště, když se přesvědčili, že od nich nic nechci a že nejsem tak hrozný, jak si představovali kněze podle svých předsudků. Tak odstraněn byl jistě mnohý předsudek a zaseto lec-které zrnko věčných pravd, které by jinak nemělo k nim přístupu. Kolik jen mi bylo možno, hleděl jsem jim pomoci radou a prostřednictvím v rozmanitých záležitostech, ve kterých se na mne obra-cceli.

Že jsem nedosáhl větších výsledků, toho, mimo jiné, hlavní příčinou byla krátkost času. Tam nemožno pronikavě působit jinak, než pastorem rodin a té jsem se nemohl věnovat tak, jak by bylo bývalo třeba — neboť nezbývalo mi obyčejně pro jednotlivé farnosti více než dva, tři dny, často sotva jeden den. O jiných příčinách snad později.

I při tak skrovných výsledcích patří jistě Bohu vroucí dík za to, čeho jsem s jeho pomocí dosáhl. A kdyby nebylo nic jiného než značné množství adres vlivných činitelů a spolehlivějších rodin v jednotlivých okresích, nebyla by jistě má práce nadarmo.

Svatá Hora Athonská.

V. Svatohor.

Své slovo — a to bude závažné — v sjednocovacích snahách mezi křesťanským Východem a Západem řekne, až přijde její hodina, jistě také *Svatá Hora Athonská*.

Poloostrov Chalkidike, poblíž Soluně, jako obrovská vidlice Neptunova zatiná tři skalnaté ostrožny do moře a již za dob perských výboju postavil se v cestu Xerxovi, jenž prokopal šíji ostrohu východního, aby se vyhnul bouřlivému moři kolem vzdorné hory Athosu.

Je to místo opravdu podivuhodné, svého způsobu jediné, jež nám popsal athonský mnich z kláštera Chilandaru, Sáva Chilandarec, rodem Čech z Kutné Hory, ve své knize o Svaté Hoře Athonské. Vydána jest v Praze roku 1911 v Nové bibliotéce musejní č. XL., a unionistům poskytne správného pohledu do náboženského a bohoslužebného mnišského života ve východní církvi.

Vystoupí-li se na samu horu 1936 m vysokou přímo nad mořem, možno shlédnouti jako na plastickém zeměvidu celý poloostrov od nízké šíje, kdysi prokopané, až po mys, kde na výsosti noha stojí. Je to vlastně horská páteř, jež se vzdorně hlavou Athosem končí a jež po svých odnožích a rozsochách jako nějakých žebrech, porostlých vínem, olivovým, myrtovým, vavříny i cypřiši — výše pak duby a kaštany, skrývá dvacet pravoslavných klášterů, roztroušených v délce asi 12 hodin a v šíři 2 hodin. Tři z nich jsou slovanské. Chilandar srbský, Zograf bulharský a Rossik ruský. Všecky kláštery i s poustevnami mají asi 4500 mnišských obyvatel. Komu nebylo dáno osobně tam vystoupiti, stačí snad popisné slovo řeckého dějepisce Nikefora Gregory:

„Hora Athos zdá se mi již proto obdivuhodnou, předně, že její ovzduší příjemně je smíšeno a její povrch bohatým a rozmanitým rostlinstvem ozdoben, že štědře a ochotně myslí svých obyvatelů obveseluje a líbezných příjemností poskytuje. Se všech stran vane bojnost vůně a skvějí se květy v nádherných svých barvách a také

slunce paprsky svými nejraději tam dlí. Místo to bohato jest mnohotvárnými stromy listnatými, háji a palouky, díly to lidské ruky, a zaznívá zpěvem mnohonásobného ptactva — zvláště když uprostřed hájí a křovin z rána hudba slavikova zazní a s hlasy tamějších mnichů se spojuje, aby společně chválili Hospodina . . . To místo se zároveň ovlažuje a napájí prameny živého vodstva, potoky sem a tam tekoucí vznikají z nespočetných zřídél a dělí se v úkrytu o vodu . . . Jako by úmyslně konají v mlčenlivosti tichou práci, dávající podobně jako bytosti vědomé, návod mnichům tam žijícím v úplné svobodě, aby, svůj život dokonávající, okřídlené své modlitby klidně k Bohu vznášeli." (Uvádí Chilandarec na st. 264—265.)

Kterak povstala tato slavná mníšská obec, jež mívala za časů papeže Innocence III. na tři sta klášteru a menších klášterců? Z bolesti, jako vše, co se krásného a velkolepého na zemi rodí. Z zústení asijských křesťanských zemí po smrti Mahomedově († 632), když se Koran uchopil meče k výbojům. Tisíce věřících křesťanů a sta duchovních utíkalo se z Malé Asie do evropského byzantského imperia a tam konečně zůstalo. Lepší z nich se sdružili ve mníšské společnosti na lesnatém, horském Athosu, kam jim již dříve byli cestu prošlapali staří poustevníci svatého života. Na tomto místě vytrvali pak po všechna následující staletí pod zastřením mariánským až po naše doby a přežili tam několikrát zústení od mořských lupičů i útisků tureckého jáma. Na svaté Hoře Athonské, jako v ústředním ohnisku, sjednocovala se duchovní síla křesťanského Východu a vysílala odtud duchovní světlo i teplo po veškerém řeckém Balkáně i dále do slovanského Srbska, Bulharska, ba až na Rus. Svatá Hora jako přesilná pevnost postavená na skalách Athosu s jednotlivými hrady-kláštery jako tvrzemi, duchovně vzdorovala asijským výbojům.

Rozesílaje na všechny strany své mnichy za biskupy do knížectví podunajských a zároveň opačným směrem, připoutávajíc poutěm zástupy věřících z nejzazšího Balkánu, vykonala tak svůj veliký dějinný úkol — zábranu evropského Východu od úplného zmaho-medisování.

Její vliv v osudech byzantské církve i v pravoslavném učení byl vždy veliký — (viz hesychiastické spory). Sešinula se ovšem zároveň s Fotiovou a později Caerulariovou Byzancí se společné křesťanské základny sv. Petra a octla se mimo ni a také časem sjednocovacím snahám až do krve vzdorovala. Ale toto se stalo vinou nerozumného a násilného nátlaku se strany kolitického unionisty císaře Michaela Palaeologa. Jindy však, a bylo to již dříve a také za nespravedlivých nátlaků, dokonce od samých křižáků činěných, kteří si za IV. výpravy na svůj vrub založili latinské císařství v Cařihradě (1204), dávala se s důvěrou v ochranu samého papeže Innocenta III.

Tento veliký papež, vpravdě světového rozhledu a působení, vydal několik nařízení, která měla jaksi připravit a ulehčit sloučení obojí církve. Podáváme tu z uvedené knihy (str. 68-69) list z roku

1214 a to proto, že jest v potopě sporů mezi Východem a Západem jako holubice s olivovou snítkou míru v minulosti a povzbuzuje naše naděje i do budoucna. Innocenc píše svatochorským mezi jiným toto:

„Vrch Hospodinův, okolo něhož se shromáždí národové, vyvolil Horu jejich za zástupce svého jména i své důstojnosti, a třeba by se nemohla honositi plodností zemskou, jest přece třemi sty kláštery a slovným počtem obyvatelů svatých, majících v největší hojnosti statky duchovní, okrášlena a vystrojena nad ostatní vrchy světa, pravdivě to místo svaté, dům Boží, brána nebeská a vážné jeviště boje proti satanovi; proto také od rozličných národů vyhledávána, od hodnostářů církevních, od knížat a císařů vždy podporována a k největší samostatnosti povýšena byla, aby se bez překážky oddati mohla svobodnému obcování s Bohem.

Nepřítel Boha a církve napadl loupežně klášterní jmění, byl však poražen mocí císařskou. Pro zajištění před násilnictvím nedobrym prosili jste nás pokorně, abychom Vás potvrzením práv Vašich uznali za hodné přijatu býti pod naši a sv. Petra ochranu. S přirozenou pečlivostí o Vaši bezpečnost a pokoj, Vaše spravedlivá přání uznávajíce, chceme tedy osoby a místa, kde sloužíte Bohu, také nemovitosti a statky, které nyní z příčin dobrých držíte nebo budoucně cestou spravedlivou a z vůle božské držeti budete, v ochranu blaženého Petra i svou vlastní přijmouti. Vaše práva a rozumná osvobození od starodávna povolená, jak ve Vašich výsadách obsažena býti mají, potvrzujeme Vám a klášterům Vaším mocí apoštolskou a pojišťujeme tímto listem ochranným.“

Rozhled po náboženském životě.

I. Doma.

Nový zakládající člen ACM. Veliký ctitel a arcibiskupa dra Stojana a šířitel jeho účty pan zemědělský inspektor *Oldřich Lužný v Lipt. Sv. Mikuláši* věnoval pro UACM 1000 Kč, jako příspěvek zakládajícího členství za svoji rodinu; druhý 1000 Kč daroval Stojanovu. Za oba projevy štědré lásky: Pán Bůh zaplatí!

Jednatel ACM msgr. R. Kozák, daroval Apoštolátu 1000 Kč. Leží těžce nemocen ledvinovou chorobou a přál by si ještě — bude-li to vůle Boží — pracovat pro ACM. Kež Pán Bůh odmění jeho lásku k Apoštolátu vyslyšením jeho prosby, která je jistě i přáním našim!

Jubilejní oslavy svatocyrilské došlouply v poutním období letním

svého vrcholu. Přirozeným středem byl ovšem náš *Velehrad*. Nemáme si ce dosud úhrnných statistických dat o duchovní slávě Velehradu — myslíme letošní počet poutníků a hlavně počet sv. přijímání — ale, kdo viděl ty zbožné zástupy tolikrát letos připutovavší k hrobu Metodějovu, ten jasně poznával *náboženský a slovan-
ský význam Velehradu*. O hlavním svátku cyrilometodějském, kdy za vedení p. arcibiskupa dra Kordáče přijeli poutníci z Čech, nestačilo pomalu ani veliké nádvoří velehradské pojat ty zástupy — jimž na třech místech zároveň bylo hlášáno slovo Boží. Byl to krásný úvod ke všem dalším poutím, ať přicházely z jednotlivých krajů: ze Slezska, ze severní Moravy.

Slovenska, z Prostějova, Břeclavě, Přerova, Brna, Strážnice a j., at je konali Orli, Omladina, studenti, bohoslavci, katol. železničáři, rolníci, dělníci, katol. ženy, terciáři a pod., at přijížděli i z dalekého zahraničí — na Velehradě cítili se všichni doma. Tam oktávala při jubilejním vzpomínání slovanská srdce v hlubokém dojetí lásky Boží i vzájemné a upřímné lásky bratrské. V dějinách jubilejního roku letošního zvláště poznačeny budou *slavné dni pátého sjezdu unionistického* (20.—24. července), kdy Velehrad byl hradem velké a svaté myšlenky sjednocení církve i Slovanstva, a pak *veliká pout z Jugoslaviie, východního Slovenska a Podkarpatské Rusi* o svátku Nanebevzetí Panny Marie. V meziakti poutním nově a nově řady velmi četně navštěvovaných duchovních cvičení ve Stojanově prohlubovaly památku jubilea svatocyrilského a připravovaly jeho ovoce nejradostnější — duchovní obrození dělí cyrilometodějských. A v zátiší svém zadumaná královská kaple nepřestávala dýchat vůni svěžích květů a tichých modliteb, jež kladla vděčnost na hrob nezapomenutelného budovatele Velehradu víry!

Univerzitní profesor pražský dr. Josef Vajs jmenován byl čestným kanovníkem katedrální kapituly *ve Splitu v Jugoslavii*. O posledním zájezdu jugoslavských poutníků na Velehrad a do Prahy přivezl toto významné biskup splitský dr. Bonetiačič osobně dru Vajsovi v uznání jeho zásluh o vydání staroslovanského hlaholského misálu v latinském přepisu. Po Záhřebu hlaholský Split uznává vděčně práci našeho učeného odborníka!

Čeští salesiáni, kteří dosud byli nuceni připravovat se na své poslání v našem národě v Itálii, stěhují se letos do vlastního útulku do *Fryštáku na Moravě*. Jakožto duchovní synové bl. Don Boska chtějí se věnovat záchraně středních a chudých vrstev našeho lidu na základě náboženském, posvěcující práci modlitbou a prakticky křesťanským životem. Jsou nadšeni také pro myšlenku sjednocení Slovanů v pravé církvi. Kéž najdou i u nás plně porozumění: důvěru chudých a obětavou lásku bohatších!

Bývalý dlouholetý redaktor našeho časopisu dr. Fr. Hrachovský vstoupil do noviciátu premonstrátského řádu

v Nové Říši, přijal přísnou observanci (kázeň) řádovou a zvolil si nové jméno řeholní: Norbert.

Valná hromada ACM v diecési brněnské konala se obvyklým už od let slavnostním způsobem ve Velkém Mezifičí. V sobotu 27. srpna po srdečném uvítání ndp. biskupa dra Kupky a ndp. preláta opata Hlobila O. S. B. zahájena byla večer v ozdobeném farním kostele apoštolátní pobožnost přípravným kázáním vdp. profesora dra Josefa Tomana, jednatele apoštolátního. Poukázav na veliké úkoly ACM v naší době, mezi nimiž duchovní obrození národa je na prvním místě, vyzval kazatel všechny přítomné — a byl jich plničky chrám — k přijetí sv. svátostí. Už mezi sv. požehnáním, jež udělil ndp. biskup dr. Kupka, a pak až pozdě do noci se zpovídalo. V neděli 28. srpna přišlo hned zrána veliké množství i přespolních věřících k sv. zpovědi. Velkou mši svatou sloužil ndp. opat Hlobil, pokladník ACM od jeho založení. Na tisíc sv. přijímání bylo podáno při dopoledních mších sv. Ndp. biskup dr. Kupka, první jednatel a nyní předseda brněnského ACM, měl před velkou mší svatou apoštolátní kázání, v němž otcovskými slovy doporučil tento náš jediný misijní spolek slovanských modlitbám i obětavosti všech katolíků, odvoláváje se na jeho pozhnanou činnost i na přání nynějšího sv. Otce Pia XI., který nepřestává zdůrazňovati důležitost ACM pro církev i nešťastné Slovanstvo. Po krásných pobožnostech v kostele sešlo se členstvo ACM i velmi četní hosté do útulných místností Jednoty sv. Josefa, kde o 11. hodině dopolední zahájil vlastní valnou hromadu ACM předseda ndp. biskup dr. Kupka uvítáním všech přítomných. Programovou řeč o významu Apoštolátu přednesl ústřední tajemník ACM z Olomouce P. František Jemelka, navázav na letošní významné jubileum svatocyrilské. Myšlenka a snaha vtělená v ACM je tak krásná a svatá, že sama sebou dovede nadchnout a získat každé citlivé srdce českého katolíka. A její stopy v dějinách vlasti jsou tak požehnané, že celá stupnice nejslechetnějších úmyslů ozve se i při zběžné jen vzpomínce dějinné. Je možno ruce nečinné složit v klín, když na toto požehnání myšlenky cyrilometoděj-

ské čeká tolik bratři a sester našich méně šťastných!? ACM je v nejllepším smyslu moderním pokračovatelem svatého díla našich největších dobrodinců, slovanských apoštolů. — Druhým řečníkem byl vdp. profesor dr. J. Toman z Brna. Vyzvedl nejprve důležitost, potřebu a zásluhu díla misijního vůbec, nakreslil několik dojmavých obrázků z misii pohanských, kde fakta sama volají o pomoc a spolupráci, a přešel pak k našim zvláštním povinnostem misijním, jež nám ukládá nejen hlas rodné krve, nýbrž i hlas nejvyššího pastýře římského, to jest přední péče o misie slovanské. A to je program ACM. Doporučením tohoto našeho misijního spolku modlitbám i obětavé štědrosti všech katolíků případně ukončil svoji zajímavou přednášku, za níž mu předsedající ndp. biskup upřímně poděkoval. V srdečném doslově mohl předseda ACM s radostí konstatovati nejen utěšený rozvoj Apoštolátu v diecési brněnské, zvláště za letošního roku jubilejního, nýbrž i povznášející průběh valné hromady, již se ve Velkém Meziříčí dostalo krásného zakončení ještě odpolední slavností svěcení nových zvonů. Metropole katolicismu na západní Moravě soustředila té neděle ve svých zdech jistě přes 10.000 účastníků, kteří se přišli radovat s radujícími. A těžko říci, či radost byla větší, zda domácích při pohledu na ovoce pozhnané práce náboženské, či hostů nad takovými zástupy uvědomělých katolíků.

Vyvrcholením letošních svatocyrilských slavností jubilejních byla pout *jugoslavská* ve dnech 14. a 15. srpna. Platila nejprve našemu Velehradu, ale stala se vlastně velikou manifestací upřímného bratrství slovanského. Kdekoli na půdě naší republiky zastavil zvláštní vlak s 312 poutníků slovinskými a hravskými, všude jim jásala na přivítanou vřelá láska a srdečnost a radostné nadšení. Od Bratislavy, kde vítali je bratři Slováci a delegáti Ústředního ACM (dr. Matocha a šéfredaktor Zamykal), přes Trnavu, Píšťany, Trenčín, Vláru do Uh. Hradiště, kde zase jménem diecévního ACM pozdravil je *poslanec Světlik* — je sice cesta dlouhá, ale touha letěla, ne dbajíc únavy rychleji, než ta auta po zaprášené silnici — k *Velehradu*. Nebudeme vypisovat ani radostného uví-

taní (ndp. svěťící biskup Stavěl) na Velehradě, ani celého průběhu poutních slavností, jež budou v dějinách Velehradu zapsána zlatým písmem, ale tolik třeba říci, že své veliké práce a starosti jistě nelitoval ani průvodce pouti dr. Grivec ani skromný jednatel a obětavý ubytovatel dr. Snoj. Jednoho snad jen litovali všichni, že to bylo jen tak nakrátko. Ale cesta vedla ještě dále přes Jásajci Přerov, Olomouc, Zábřeh, Č. Trebovou, Kolín — do matičky Prahy a St. Boleslavě. Dojmy krás a vzpomínek stídalý se tak rychle za sebou, že až doma bylo kdy je srovnávat a ve sladké vzpomínce znova prožívat. Děkovali bratři jugoslavští nám, my děkujeme jim za tak milou návštěvu.

K náboženské obrodě našeho národa vede především hluboká ácta k nej světější Svátosti. Horlivý biskup česko-budějovický *msgr. Šimon Bárta* připravoval už dříve ve všm tichosti krásnou manifestaci eucharistickou, letošní diecéšní sjezd eucharistický, menšími okrskovými pobožnostmi na různých místech své diecése (v Českém Krumlově, Soběslavi, Jindř. Hradci, Vimperku, Sušici, Třeboni a Domažlicích). Ve dnech 13. až 15. srpna sjelo se na jeho pozvání do Českých Budějovic přes 20.000 ctitelů svátostného Spasitele, mezi nimi přes 200 kněží, aby vyznali svoji víru a lásku Kristu, Králi věků nesmrtelnému. Ozdobené chrámy byly přeplněny zbožným lidem, 18.000 jich přikleklo ke stolu Páně v těch dnech. — V *olomucké* diecési učiněn počátek eucharistických slavností (zásluhou p. biskupa Stavěla a *msgra Pryče*) v *Prostějově* o poutní neděli po Pozdvížení sv. kříže. Pro deštivé počasí omezila se pobožnost jen na kostel, který ráno i odpoledne naplněn byl zbožnými Hanáky z města i okolí. Je to jistě šťastná myšlenka — shromažďovat v rozháraných dobách dnešních lid náš u pramene pokoje, u Krista svátostného.

Všeobecná pout mužů na posv. Velehradě jako zakončení letošních jubilejních slavností svatocyrilských. Na den svatého Václava 28. září t. r. s předcházejícím odpolednem koná se na Velehradě pout mužů katol. s tímto programem: Večer 27. září, kolem 6. hodiny průvod od Cyrilky, uvítací proslov v kostele, litanie cyrilometodějské, sv. požehnání a zpověď, Osvět-

lení kostelního průčelí a večerní modlitba, 28. září, ráno, příležitost ke sv. zpovědi, O 7. hodině ranní kázání a po něm mše svatá v jazyku staroslověnském se společným sv. přijímáním. O 10. hodině slavnostní kázání dra Jos. Matochy z Olomouce, po němž slouží pontifikální mši svatou pan biskup msgr. Stavěl z Olomouce. Obnova křestního slibu a zasvěcení B. S. P. Odpoledne o půl 2. hodině litanie u oltáře svatého Cyrila, svatě požehnání a uctění ostatků svatého Cyrila.

Pout Rusinů na Velehrad, pořádaná ve dne 13.—15. srpna pécí O. igumena *D. Trčky* a O. Nikolaje z redemptoristického kláštera stropkovského byla krásnou složkou slovanské letošní jubilejní účty cyrilometodějské. Sjeli se u hrobu sv. Metoděje Rusíni *jugoslavští*, přivedení nadšeným vladykou křiževackým dr. *Dionysiem Njaradim*, s Rusíny z diecése *prešovské*, jež vedl kanovník O. *Em. Biharij* se šesti kněžími, a z diecése *mukačevské*, jejichž vůdcem byl O. *A. Illichij*, redaktor „*Dušpastyra*“ z Užhorodu, a O. *Em. Mustjanovič* z Novoselice. Při slavné mši svatě, kterou sloužil v neděli, dne 14. srpna vladyka *Njaradi*, obstoupili řeckokatoličtí poutníci hlavní oltář, společně přistoupili k svatému přijímání — doprovázející si sami svým lidovým zpěvem slovanskou bohoslužbu, Odpoledne účastnili se srdečného uvítání poutníků jugoslavských a pak i všech pobožností jejich. Z Velehradu odjeli až večer dne 15. srpna, šťastni, že jim bylo dopřáno prodlet na místě tak svatém a památném, a s pevným úmyslem šířit účtu cyrilometodějskou i význam Velehradu, jak je za to žádal ve svém kázání milovaný vladyka Dionysij.

Pokračování výkazu příspěvků pro ACM, Farní úřad Ludslavice, p. Zů-

hlinice, 36 Kč. P. Štěpán Herat, kaplan, Spálov (dar nejmenovaně), 100 Kč. Pi Procházková, Kroměříž, 6 Kč. Farní úřad u sv. Václava, Most, 50 Kč. Farní úřad v Dřevohosticích 400 Kč. Brodek u Nezamyslic, farní úřad, 847.80 Kč. Farní úřad, Štítná n. Vlárou, 88 Kč. R. Staňková, Tichov u Val. Klobouk, 1 Kč. F. Dormitak 1 Kč. Fr. Lorník, Karmelín a Jaskova, 2.50 Kč. Felix Hyl, Stará Ves u Jistebníku, 2.50 Kč. Farní úřad, Poruba, 120 Kč. P. Rafael Rozsypal, koop., Přerov, 700 Kč. P. A. Kalmus, farář, Otrokovice, 6 Kč. Farní úřad Drahaný 50 Kč. Farní úřad Domanín u Bzence 20 Kč. Farní úřad Senice 244.27 Kč. P. Jan Minář, katecheta, Vitonice, 100 Kč. Bohoslovci, Olomouc, 176.52 Kč. Jan Cibulka, školník stát. prům. školy, Bratislava, 28 Kč. Farní úřad Hruška 30 Kč. P. R. Rozsypal, koop., Přerov, 250 Kč. Farní úřad Želechovice n. Dřevnicí 126 Kč 80 haléřů. Farní úřad Vitonice 31 Kč. Farní úřad Loučka u Lipníka 26.20 Kč. Farní úřad Vlkůš u Přerova 91 Kč. F. U. Topolané u Vyškova 21 Kč. B. Fišerová, Rožná n. Pernštejnem, 13 Kč. Farní úřad Cotkytle 40 Kč. Farní úřad Sumvald 37 Kč. Farní úřad Kojčtin 463.70 Kč. P. Ign. Künstler, farář, Bernalice, 102 Kč. Farní úřad Raduň u Opavy 216 Kč. M. Šlumrová, Kročehlavy, 10 Kč. Farní úřad Rohle 1185.35 Kč. Farní úřad Přerov 820 Kč. P. R. Rozsypal, koop., Přerov, 300 Kč. Farní úřad Nezamyslice 338.57 Kč. P. J. Kresta, koop., Nový Jičín, 230 Kč. Farní úřad Vel. Prosevice 100 Kč. Farní úřad Výšovice 22 Kč. Farní úřad Cholina 114.70 Kč. Farní úřad Želč u Nezamyslic 81.90 Kč. P. J. Valerián, farář, Chuchelná u Opavy, 7.20 Kč.

(Pokračování na obálce.)

II. U bratří: Čechy, Slovensko a Podkarpatská Rus.

Diecéšní odbor ACM v Čes. Budějovicích je v začátcích své činnosti. Zpásat dosti těžko, by se mu od katolické veřejnosti dostalo náležitého porozumění a ocenění. Dá Bůh, že toho dosáhne. Na výzvu diecéšního odboru, kterou otiskl ordinariátní list, utvořily se místní odbory v několika farnostech a další se zakládají. Svátek sv. apoštolů Cyrila a Metoda o-

slaven byl důstojně. 5. července konala se v seminářském kostele sv. Anny, kde má Apoštolát své sídlo, mše sv. za veliké účasti věřícího lidu. Při mši sv. zpívala se píseň: „Ejhle, oltář Hospodinův září...“, která těší se veliké oblibě u katolíků českých. Po mši sv. měl slavnostní kázání msgr. Ant. Melka, rektor kněžského semináře, Vylíčil sv. bra-

try jako vzor apoštolského ducha, věrnosti ke sv. církvi římskokatolické a lásky k národu. Velice krásně působila bohatá květinová výzdoba hlavního oltáře i vedlejších soch sv. Cyrila a Metoda. — Večer konala se v největším a nejlepším sále česko-budějovickém, totiž ve velké dvoraně Besedy přednáška dp. K. Rebana, spirituála kněžského semináře, O životě a významu sv. apoštolů slovanských a o snahách unionistických. Přednáška byla doprovázena světelnými obrazy, zajímavými a zdařilými, které zapůjčilo ochotně ústředí Sdružení katol. mládeže z Prahy. Tutéž přednášku konal zmíněný jednatel diecévního odboru již 3. července v Čes. Krumlově s potěšujícím úspěchem. Všeobecně vyslovovalo se přesvědčení, že památný den sv. Cyrila a Metoděje velmi brzy vžije se také v Čechách. Namnoze v kostelích byl sváteční pořádek bohoslužebný a návštěva služeb Božích až překvapovala. Další snahy česko-budějovického diecévního odboru ponесou se k rozšíření a zorganizování Apoštolátu v diecési a ku praktické činnosti ve prospěch unionismu.

Ze Stropkova. Milý pane redaktor! Posílám zprávu o slavnosti cyrilometodějské v Novoselici na Marmarošu. Vystoupili jsme ve Volovci, odkud vede romantická cesta, ale daleká (asi 7 hodin) do Novoselic, které leží u polských hranic v horách. Vesnice se rozkládá v délce asi 7 km. V okolí je dosti schismaticů, P. farář jest velmi horlivý. Proto zvelebil účtu k sv. našim apoštolům slovanským, vyprosil si právo odpustu na jejich svátek. Tohoto roku jubilejního byl první odpust. Již i velký obraz našich světců jest objedнан. Slavnost začala v sobotu 16. července. Již ráno lidé přicházeli k sv. zpovědi, že jsme zpovídali celé dopoledne. Odpoledne bylo dvoje kázání a slavnostní „večirna“ — a opět zpovídání dlouho do noci. Ráno mše sv. — veliká utěna — a slavné bohoslužby venku s kázáním. Národa se sešlo velmi mnoho. U sv. svátosti bylo na 700 lidí. Lid jest tu dobrý, přitulný — a projevuje více inteligence než jinde. Odpust tento se bude konávat každého roku. V druhé půli května konali jsme též sv. misi v Klokočově u Michalovce. Jest to poutní místo mariánské. Vypisují ně-

kolik zpráv ze starého podání o zázračném obrazu, dle knizečky O. Fr. Kondratoviče: „Pamiatka z klokoč. odpusta.“ „Bylo to dávno — v roce 1670 v malé vsi Klokočově, která leží na jižním svahu Karpat pod horou zvanou „Vihorlat“ (Jest to vyhaslá sopka, jak svědčí i útvary v okolí.) Ve vesnici, v dřevěné kapli uctíval se obraz Panny Marie s dítětkem. Obraz ten namaloval a přinesl prý nějaký poustevník z Haliče. V těch letech na Podkarpatsku zuřily vojny. Náš ruský lid velmi trpěl a strádal, zvláště též od kalvinských knížat, která pálila katol. chrámy i kláštery a podporovala rozkol. V roce 1640 na sv. Mikuláše napádl mukačevský pán kalvín Balling vasilánský klášter v městě a násilím odvěkl od oltáře biskupa Vasilu Tarasoviče a v rouchách bohoslužebných jej dal tahati po městě a nato jej věznil celý rok proto, že přijal unii (sjednotil se s Římem). V roce 1670 kalvinské, maďarské vojsko stálo už před Michalovcem. V těchto zlých časech národ utíkal se do kapličky před obraz: „Pomocnice křesťanů.“ — Jednou za vroucích modliteb lidu — tvář na obraze prý potemnila a slzy kanuly z očí nebeské Matky. Její mateřské srdce se rozplakalo soucitně nad bídou podkarpatského národa. Na tento zázrak přišli se podívat i vojáci kalvinští. A tu ve zlosti obraz strhli, pošlapali i nozem ve tváři pořežali. Obraz tatko zneuctěný začal tím více plakat, že slzy, jak drahocenné perly — potůčkem se lily z očí. Jakmile spatřili vojíní tento div, někteří z nich poklekli a káli se — jiní běželi do tábora, aby o tom zprávu podali. V noci nato heretici přišli a kapli spálili; při tom však jeden bohabojný důstojník obraz uchránil a zanesl do Prešova, kde jej daroval magistrátu. V Prešově byl obraz velmi uctíván. Často se před ním modlívali knězna Sofie Batoriova, která nedávno byla konvertovala z kalvinství a stala se horlivou katoličkou. Knězna ta přenesla obraz do Mukačeva, kde v zámecké kapli denně před ním klekávala i obraz ozdobila perlami i drahokamy. Když knězna Sofie B., zemřela v roce 1680, našel obraz velikou čitelku v nevěstě Sofiině, v Heleně Zriniové, která s sebou obraz vzala, když musila jíti za chotěm svým, kn. Emerikem Thököly-em do Turecka.

V roce 1703 zemřela i ona. Její syn, slavný náš kníže František Rákóczy, dostal obraz přes Halíč nazpět a postavil jej na staré místo v zámecké kapli mukačevské. I on často před ním se modlival. V Mukačevě byl obraz do roku 1711, kdy byl slavnostně přenesen do Vidně, do císařské kaple. Tehdy byla koruna Panny Marie ozdobena 7 velikými a 10 malými rubíny, 5 smaragdy, 11 diamanty, asi 700 perel. Na kříži Matky Boží viselo v 18 řadách množství různých východních skvostů. A v korunce malého Ježíška zářilo 11 rubínů, 3 smaragdy, 4 diamanty a na 350 perel. K obrazu přináleželo mnoho hedvábných rouch bohoslužebných i zlatých kalichů i ciborií ozdobených rubíny a smaragdy. Prešovjané se nemohli upokojit, když jim obraz byl odvezen. Neustále prosili ve Vidni, aby jim obraz byl vrácen. Tu v roce 1769 csařovna Marie Terezie dala vymalovati kopii obrazu, kterou darovala Prešovu. Na přední straně jest pod obrazem maďarský nápis tohoto smyslu: „Totožný obraz bl. Matky Boží, který v roce 1670 mnozí viděli po prvé plakati, později, když jej někteří heretici nožem pořežali, znovu viděli, jak slzy po lících padaly.“ Vzadu jest latinský nápis, který udává malíře F. G. Krámera, který 12. III. 1769 na rozkaz Marie Terezie obraz maloval, a spolu hr. Jana Filipa Štáraye a cts. komise Jana Neuholda, kteří obraz přenesli do Prešova a slavně odevzdali městskému magistrátu. V sále magistrátním visel obraz do roku 1907, kdy zemřelý již biskup prešovský Jan Vályi si jej vyprosil, dal pro něj zhotoviti nový zlatý rám a slavnostně jej postavil na oltáři v biskupské kapli, kde do dneška se zbožně uctívá. Co se stalo s původním obrazem, nelze říci. Pravděpodobně jest někde zavěšen v některém z vídeňských kostelů. — Jedna kopie tohoto obrazu jest též v sakristii užhorodské katedrály. Náš obraz v kostele klokočovském, jest rovněž věrná kopie dle obrazu prešovského.“ — Po skončení sv. misie jsme si zazpívali před milostným obrazem i naši „Tisickrát!“ která asi tu zněla po prvé. Upřímně vás zdravím a poručím se do vašich modliteb. V hluboké úctě P. J. K. Zakopal, CSSR.

Misijní společnost slova Božího, která se ujala na Slovensku na přání ndp.

biskupa *dra Kmetko* výchovy slovenské mládeže i pro misie slovanské, otevírá v září letos nový svůj dům v obci *Vidině u Lučence* (Zvoleňská župa) pod názvem: *Misijný dom Božského Srdca*. Umožnila jí tento krok velká *štedrost pi Asbóthové*. Její muž Ján Asbóth byl vůdcem katolíků v boji proti civilnímu manželství a postavil za svého života ke cti Božského Srdce nádherný kostelík ve Vidině.

Nejstarší poutní místo mariánské na Slovensku v Mariatali oslavilo letos v září 550. výročí svého založení. Původně byli strážci milostné sošky P. Marie táleňské OO. paulíni. Po zrušení jejich řádu roku 1786 měli pěti o svatyni tamější kněží světsí. Teprve od letošního června převzali duchovní správu v Mariatali *Těšitelé Božského Srdce z Getsemane*.

Episkopát slovenský podal u příležitosti 200. výročí svátku Sedmibolestné P. Marie prosbu sv. Oci Piu XI., aby mohli katolíci slovenští přidat k litaním loretánským zvláštní vzývání Sedmibolestné Matky Boží. Kongregace obřadů povolila s úchvalou sv. Otce, aby v litaních loretánských po třetí prosbě: Beránku Boží, přidávalo se vzývání: „Oroduj za nás, Panno Nejbolestnější!“ (anebo: Matko Bolestná) s odpovědí: Abychom hodni byli utinění zaslíbení Kristových, a příslušnou modlitbou k Matce Bolestné.

O zklamání nadějích slovenských vstěhovalců amerických přinášíji doklady i náboženské časopisy slovenské. Poslední číslo „Světlé Rodiny“ uveřejňuje dva dopisy: Z Kanady a z Argentiny a v obou je nářek na bídu a nedostatek práce.

Benediktinskému řádu na Slovensku byly po převratu vládou zabráněny jeho pozemky, které mají celkové výměry 3126 katastrálních jiter, a které se rozprostírají jednak v okolí obce *Deákovce* (okres Šala nad Váhem), jednak u obce Fyš (v okrese komárňanském). Řád benediktinský vydržuje v *Komárně* klasické gymnasium a malý seminář pro výchovu kněžského dorostu. Podřízen byl dosud opatství v *Panonbalmě* v Maďarsku. Nyní má dojít k osamostatnění slovenské větve benediktinské, které pak budou zabrané statky vráceny.

Stavba misijního domu v Nitře na vrchu zvaném *Kalvaria* rychle pokračuje. Pastýřský list slovenských bis-

kupů ji doporučil velmi vřele občestvosti a modlitbám věřících. V novém ústavě, který bude zařazen asi pro 200 chovanců, bude vyučováno kromě předmětům klasického gymnasia také různým řečem, hlavně ruštině. Má být připraven slovenských misionářů jako ústav velehradský.

Svatocyrilská slavnost jubilejní na Děvině konala se 10. července. Pontifikální mši svatou sloužil p. biskup dr. Jantausch za velké účasti lidu. Původce slavnosti děvinské poslanec Juriga, vychází prý z toho přesvědčení, že každý národ slovenský má mít a ctít takové místo, které bylo posvěceno šlépějemi a apoštolskou prací sv. bratří soluňských.

Také američtí Slováci vzpomínali jubilea svatocyrilského ve *Wilkes-Barre, Pa*, kde v parku San Souci uspořádali pátý, tak zv. „Slovenský den“. Přítomno bylo přes 20.000 Slováků slavně mši svatě a nadšeným proslovům. Přišel též viceguvernér státu Pensylvania Arthur James. V diecési harrisburské utěšeně se rozvíjí slovenská rehole sester svatého Cyrila a Metoděje.

Mukačevský biskup Petr Gebej vydal dne 24. srpna t. r. důtklivý pastýřský list *proti pijanství*. Vzpomíná v úvodě předválečných „*spolků sv. střídmosti*“, které mnoho dobrého vykonaly pro celý národ. Nebezpečí pijanstva vzrostlo po válce na *největšího nepřítele rusinského lidu*, zvláště

na tak zvané „*Verchovině*“. Nejpečněji selské majetky ležící při hlavních cestách padly do rukou cizích lichvářů následkem pijanství. „*Illed-te*, náš chudák Rusin chce-li se rozveselit, napije se, je-li smuten — při pohřbech — napije se, Setká-li se s přítelem — napije se, loučí-li se s ním, napije se. Má-li hlad, napije se, je-li sytý, napije se. V létě pije proti horku, v zimě zase proti chladu. Napije se, když kupuje, a napije se, když prodává. V práci „*posiluje se*“, v odpočinku „*utěšuje se*“ pitím zlořečeného alkoholu. A nyní už pije kromě pálenky i víno i pivo i francovku i rum i denaturovaný špiritus — toť chudák Rusin od kolébky až do hrobu!“ Aby tak hrozné následky pijanstva, ničícího tělo i duši, rodiny i majetek, čest časnou i spásu věčnou, s pomocí kněžstva a katolického učitelstva byly potírány, radí pastýřský list zakládat všude spolky abstinentů — za přispění čsl. odbočky bratislavské, šířit poučné brožury OO. basilánů a především dobrým příkladem předcházet prostému lidu. Každoročně mají být biskupovi posílány zprávy o postupu boje proti pijanství v jednotlivých farnostech. Neboť jde o život nebo smrt rusinského národa!

V celé diecési mukačevské nařizena je na první neděli říjnovou kostelní sbírka na duchovní seminář užhorodský. Každá farnost je povinna odvést nejméně 30 Kč.

III. Za hranicemi.

Z ŘÍMA A ITALIE

Myšlenka unionistická má i v italských kruzích laických upřímné přítele. Studující na vysoké škole věd národohospodářských v Římě *Marco Weirich*, který z vlastního popudu častěji zastává se v italském tisku našich zájmů českých a o nás informuje italskou veřejnost, napsal do „*Corriere d'Italia*“ dva obsáhlé články ke sjezdu unionistickému. V čísle z 19. července podal pod titulem „*L'Europa e l'unionismo*“ (Alla vigilia del V. Congresso di Velehrad) italským čtenářům stručné dějiny dosavadních sjezdů unionistických a úplný program sjezdu chystaného, doporučuje k informaci knihu „*Acta IV. conven-*

tus Velehradensis“. O průběhu sjezdu letošního referoval p. Weirich pod záhlavím „*Le giornate di Velehrad*“ v čísle z 21. srpna téhož listu, připojiv sjezdové resoluce a svůj úsudek o vyhlídkách do budoucnosti. *Marco Weirich* je synem českého sochaře, který před válkou zemřel v Římě. Matka jeho je Angličanka. Svými novinářskými referáty unionistickými vzbudil pozornost vynikajícího katolického poslance *Egilberta Martire*, jehož zásluhou byl vztýčen kříž na Kapitolu a v Koloseu v Římě; ten pozval p. Weiricha k sobě a slíbil podporovat a šířit myšlenku unionistickou co nejvíce v kruzích italských katolíků. V Itálii vědí také dobře, jak je tato myšlenka drahá a milá svatému Otci Piu XI. —

a to jest předem už jejím velikým doporučením!

Rektor české koleje msgr. dr. Alfred Ottaviani jmenován byl sv. Otcem papežským prelátem hlavně za zásluhy, jež si získal o „Českou kolej“ v Římě. Svatý Otec výslovně podotýká ve jmenovacím dekretě, datovaném v den svěcení základního kamene nové koleje 31. května, že má radost ze zmohutnění papežské „České koleje“, jejíž plný rozkvět touží viděti v novém „Nepomucenu“.

MEZI VYSTĚHOVALCI

Známý přítel českých vystěhovalců na Porýní P. Jindřich Theisselmann byl v neděli, dne 28. srpna t. r. instalován za faráře ve Walsum na Rýně ve Westfalich. Rodák z požehnaného venkova úrodného „Münsterlandu“ působil po více nežli 20 let jako kaplan v nejmýšlejší úseku Porýnska v Hambornu a naposledy v Duisburku. Nadšen pro práci v duchovní správě, věnoval jí všechny síly ducha svého i srdce. Mezi horníky a továrními dělníky Porýnska najdele nejpestřejší směsici vystěhovalců. Zvláště slovanský živel Čechů, Slováků, Slovinců a Chorvátů je tam silně zastoupen. P. Theisselmann z lásky ke svým českým kolonistům naučil se dokonale česky mluvit i psát, ba delším pobytem na české půdě poznal dobře i naše poměry české. Od mnoha let obrací se vždy před velikonočními svátky na Apoštola sv. Cyrila a Metoděje s prosbou o českého misionáře pro porýnské kolonisty české. Láskyplnou péči P. Theisselmann o naše krajany znal dobře už v Pánu zesnulý arcibiskup dr. Stojan, který sám na misií porýnské se vydal a zblízka viděl, čím je P. Theisselmann českým vystěhovalcům v diecési münsterské a paderbornské *neoficiálním generálním vikářem českých katolíků*. Proto jej také jmenoval radou olomoucké arcidiecése. Boží požehnání k němu provází i na novém působišti pana faráře Theisselmann a posiluje a odměňuje i jeho lásku k našim krajanům na Porýní

ZE SOVĚTSKÉHO RUSKA

Ruská emigrace. Jak známo, došlo minulého roku k značným rozporům

mezi ruským *metropolitou Antoniem*, který ze Srémských Karlovců spravuje část ruských vystěhovalců, a mezi pařížským *metropolitou Eulogiem*. O letošních prázdninách konal se v Paříži sněm delegátů ze všech krajů ruské církve vystěhovalecké. Bylo tam zastoupeno 57 farností emigrantské eparchie (diecése) a 14 delegátů z různých států jako z Anglie, Belgie, Uher a Itálie. Sněm odsoudil stanovisko postup metropolity Antonia. Všichni delegáti shodli se v názoru, že podle práva východní církve nemůže býti na jednom území organizace dvojí neodvislé hierarchie. Ukazuje to praxe. Když si *Řekové*, nastěhovaní do Ruska, zřídili svoje farnosti, připadly tyto pod pravomoc *ruských* biskupů. Totéž musí prý platit i nyní pro ruské vystěhovalce na území pravoslavných církví. Nemohou mít samostatných biskupů, nýbrž jejich farnosti musejí podřídit se jurisdikci (pravomoci) biskupa dotyčného území. To byl důvod, proč nechtěl patriarcha Tichon přiznati metropolitu Antoniovi žádné pravomoci. Naproti tomu byl metropolita Eulogius jmenován od Tichona biskupem všech pravoslavných ruských farností, zřízených v západní Evropě mimo území kterékoli pravoslavné církve, poněvadž se pokládají za integrální část ruské církve pravoslavné. Jenom ty farnosti ruských emigrantů, které vznikly na území některé pravoslavné diecése, připadají pod správu těchto diecézí.

Poměry v pravoslaví. Nehledíme-li k tak zvané „*živé církvi*“ (Krasnicki), která se pro vnitřní nesváry rozštěpila na církve „*odrozenia*“ (biskup Antonij), „*starou církev apoštolskou*“, „*volnou církev dělnickou*“ a jiné, zápasí v náboženském životě ruském o prvenství hlavně dvě církve, totiž t. zv. *církev Tichonova* čili *patriarši*, řízená zatím arcibiskupem *Sergijem* z *Nižního Novgorodu*, a roku 1922 založená tak zvaná *církev „Obnovlenja“* (obnovy) čili také církev „*synodální*“, jejímž vůdcem je mladý a energický metropolita *Alexander Vvedenskij*. Už podtituly obou církví naznačují zásadní rozdíl. Kdežto církev „*Tichonova*“ podržela zřízení „*patriarchální*“, zavrhlá je církev „*obnovy*“ (Vvedenského) a spravuje se *synodálně*. Metropolita Vvedenskij, zásadní nepřítel církve patri-

arší, nestojí sice v čele synodu, ale je duchovním vůdcem církve „obnovy“, jezdí po celém Rusku, řečtní, agituje a organizuje všechno. „Synodální“ církev Vedenského čítá okolo 200 biskupů a je rozdělena podle území jednotlivých sovětských republik na řadu samostatných okrsků metropolitních; vznikla bohoslovný ústav v *Petrohradě* a duchovní akademii v *Moskvě*, vydává úřední list „*Věstník svjaščennago sinoda*“, také zabrala pro sebe nejkrásnější svatyně pravoslavné. Zrušila zásadu bezženství biskupského — asi třetina nynějších biskupů jejich je ženatá — zrušila zákaz opětného sňatku pro ovdovělé kněze, zavedla nový kalendář a v bohoslužbě užívá nynější řeči lidové. Tim se ovšem jaksi zavděčila sovětům, takže ji popřávají poměrně svobody. Zato u lidu vzbudily její novoty nedůvěru. Početně se církev synodální nevyrovná církvi patriarchální.

Sovětská Ukrajina poskytuje ještě žalostnější obraz náboženské rozštěpenosti, ba, přímo úpadku pravoslavlí. Roku 1920 založil „metropolita“ *Lipkovskij* „národní církev ukrajinskou“. Sám přijal „svěcení“ za metropolitu z rukou nižšího kleru a lidu, ale potom „posvětil“ četné biskupy, jež proto nazývají „*samosujatami*“. Ale brzy vznikla proti němu opozice. Biskup *Tarnauskij*, který byl dříve platně vysvěcen za biskupa, neuznával svěcení *Lipkovskiho* za platná a začal je napravovat! Staré sekty se drobí dále a vnášejí nové zmatky do lidu. „Starověrci“ na příklad dělí se: na „*bezpopovce*“, t. j. nemající vůbec kněží, „*běglo-popovce*“, kteří sice mají kněze přešlé z pravoslavlí, ale nemají biskupů, „*episkopální*“, jejichž středisko hierarchické vzniklo v Bialé Krynici (v *Bulkovině*) a konečně „*jednověrce*“, zachovávající staré obřady. „*Běglo-popovcům*“ podařilo se získat jakéhosi biskupa a tak dělají nyní konkurenci „*episkopální*“ sektě. Připočteme-li k tomu ještě jiné sekty: duchoborců, štundistů, molokanů, evangelických křesťanů atd., pochopíme, že v takových kalných vodách se dobře loví *bohatým americkým baptistům*, jejichž počet roste!

Pravoslavná církev mezi ruskými vystěhovalci v zahraničí je dnes hlavně soustředěná kolem dvou biskupů: *býv.*

metropolity kyjev. Antonija Chrapovicki-ho, který se usadil v *Srbsku*, a kolem jeho někdejšího blízkého přítele, *metropolity Eulogia v Paříži*. Metropolita *Antonij*, odvolávaje se na zplnomocnění dané mu patriarchou *Tichonem*, ustavil v *Srbských Karlovicích* synod pod svým předsednictvím, pravomocí tohoto synodu podřídil celou ruskou pravoslavnou církev za hranicemi sovětskými, a to nejen v Evropě, nýbrž i v Asii a Americe. Jak se nyní dovídáme z listu *arcibiskupa Sergija* (viz článek P. Urbana vpředu tohoto čísla), zesnulý patriarcha *Tichon* už roku 1922 svoje zplnomocnění odvolal a synod *Karlovičský* zbavil zákonitě existence. Než metropolita *Antonij* přes to osvojoval si dále svoji vrchní moc nad ruskými emigranty, zakládal nová biskupství, vydával úřední list a podobně.

Až tu asi před rokem došlo ke sporu mezi metropolitou *Eulogiem* a metropolitou *Antonijem*. Vlastní přetřem sporu těžko stanovit, ale veřejně proniklo obvinění z věroučných bludů, které našel *Eulogius* v katechismu *Antonijově*. A tento zase vytýkal *Eulogijovi*, že podléhá vlivu jinověrců, zvláště americké protestantské organizace YMCA, s jejíž podporou prý založil bohoslovný ústav *pařížský*. (Jisto je, že na příklad velký pravoslavný čtvrtletník „*Put*“ vychází v Paříži podporou americké YMCA-Press.) K zřejmé roztržce došlo roku 1926, kdy *Eulogij* ostenlativně opustil zasedání synodu *karlovického* a prohlásil svoji pravomoc nad pravoslavím v západní Evropě — neodvisle od správy synodu *karlovického*. Po příkladu *Eulogijově* také *arcibiskup Platon* ve Spojených státech severoamerických vypověděl poslušnost metropolitu *Antonijovi*. Spory vzájemně propukly nyní s celou vášnivostí. Když metropolita *Antonij* poslal do Berlína svého biskupa *sufragana*, *Eulogij* suspendoval ho (zbavil pravomocí církevní) jako velitele; a stejně zase *Antonij* učinil plnomocníku *Eulogijovu*. Obě sporné strany mají mezi lidem své přívržence, kteří se navzájem obviňují a hašteří na úkor pravoslavlí. A sotva asi co pomůže nový *sněm karlovický* v době, kdy ze sovětského Ruska ozval se právě vůdce „*Tichonovy*“ církve *arcibiskup Sergij*, upírající svým prohlášením jakoukoliv

zákonitou pravomoc synodu karlovického. Kromě toho má metropolita Antonij a jeho synod nepřítelů také v tak zvaném „ekumenickém“ patriarchátu cařihradském, který podporuje v sovětském Rusku církev „obnovy“ a žárlivým okem beztak sledoval organizaci synodu karlovického, sám chtějí mít vrchní pravomoc i nad pravoslavnými emigranty. Tak věci poslední stávají se horšími prvních!

Pravoslavných ve východním Polsku čítá se na 3 miliony. Ale z těch je asi 1,700.000 Ukrajinců a 1,100.000 Bělorusů. Kněží jsou však převážně ruské národnosti. Politické boje za samostatnou Ukrajinu — (i také utvoření sovětské republiky ukrajinské) probudily mezi Ukrajinci živé uvědomění národnostní, jež se ozvalo i na půdě církevní. Když pravoslavný metropolita varšavský Dionyzij proti odbojnému sjezdu pravoslavných Ukrajinců v Lucku (5. června) svolal do Pocaiova (15. až 17. června) svůj diecéšní sjezd, na kterém odsouzeny byly jak národnostní (zavedení ukrajinských do bohoslužeb), tak i demokratické požadavky Ukrajinců, obrátil se výbor ukrajinský na vládu polskou. A to asi přimělo metropolitu varšavského, že opustil svoje krajně dmltavé stanovisko a dal se do vyjednávání s Ukrajinci. Každý ústupek Ukrajincům vyvolal však na druhé straně nespokojenost pravoslavného duchovenstva, většinou ruský smýšlel.

Že tyto proudy národnostního rozvášnění nemohou být lhostejně sledovány ani na straně katolické církve sjednocené, je přirozeno. Nešťastím je však vždy pro život náboženský, jakmile se na toto pole vtačí zaslepená a vášnivá politika.

Pravoslavné duchovenstvo ruské vydalo bolestné povolání ke křesťanskému Západu, v němž si nejen slěžuje na kruté pronásledování všech, kdož věrni zůstali svému náboženskému přesvědčení, nýbrž i žaluje na úplné podporování všech nových sekt se strany bolševické vlády. Mlčení křesťanského Západu evropského vysvětluji si ruští pravoslavní jen tím, že Evropa neví, co se děje v Rusku. Provolání uvádí dlouhý seznam 117 uvězněných a vypovězených biskupů přesně podle jmen; kromě nich je ve vyhnanství a v žalářích ještě asi 40 biskupů,

o nichž není bezpečných zpráv. Stará praxe nepřátel církve to je: „Bij pastýře a rozprchnou se ovce.“ A kupovat Jidáše zrádce!

Z POLSKA

Koronovace milostného obrazu Matky Boží ostrobramské, slavená dne 2. července t. r. ve Vilně za účasti téměř celého episkopátu polského, nabyla účasti presidenta republiky, předsedy vlády, mnoha ministrů a vysokých úředníků civilních i vojenských rázu jakéhosi úředního náboženského projevu katolické Polsky. Svazek mezi myšlenkou národní a náboženskou byl jí oficiálně uznán a utužen, ačkoliv právě snad tato oficielní účast vlády dala slavnosti bezděky také příchut politickou, a tím, jak sami Poláci uznávají, zabránila, aby se jí zúčastnil prostý lid celou svoji srdečností a bezprostředností vroucího kultu mariánského. Také nepřítelné počasí jistě ublížilo plnému rozvinutí zevnějšího lesku. Obraz Matky Boží ostrobramské, opěvovaný jedním z největších básníků polských *Michiewiczem*, rodákem litevským, byl zván a odedávna uctíván jako *paladium* (ochrana) celé Litvy. Poválečná úprava hranic nových států slovanských neobešla se bez vzájemných trpkostí. Slavnost korunovační byla vhodnou příležitostí, aby při ní aspoň došlo ke smíření katolické Litvy a Polsky. Zatím však účast zahraniční Litvy byla minimální, poněvadž prý vláda kovenská uzavřela hranice poutníkům do Vilna — bojce se asi politického zabarvení slavnosti korunovační.

Také východní Polsko — Podlesí — manifestovalo svoji oddanost k P. Marii slavnostním převezemím zázračného obrazu Matky Boží kodeňské z *Čenstochovy do Kodna nad Bugem*. V plném nadšení probudily se tu vzpomínky na dávná utrpení a pronásledování podlažských katolíků a zvláště unitů (řeckokatolíckých), se strany carské vlády, kdy před obrazem Matky Boží kodeňské nacházely tisíce ctitelů mariánských útěchu a posilu k věrnosti ve víře katolické, ano, i k heroismu mučednické smrti. Už od 17. století byl uctíván v Kodně ten obraz, zvaný původně Matky Boží Quadalupské či Gregori-

ánské, (Quadalup — nejslavnější mariánské poutní místo v Mexiku). Kněžata Sapiehowé postavili proň svatyni, která jako útočiště katolicismu na Podlesí stala se i s obrazem trnem v oku carskému násilí, takže ji na konec proměnili v pravoslavný kostel a uctivaný obraz Matky Boží odvezli daleko na západ — do Čenstochovy. Stalo se tak dne 2. srpna 1875. Po více než půlstoletém vyhnanství vracela se tedy letos zase ve dny srpnové Matka Boží kodeňská domu, na svobodné Podlesí, za jásootu věřícího lidu a slávy opravdu triumfální. První zastavení bylo ve Varšavě. Jako „královnu Polsky“ přivítali ji na „královském zámku“ ve chvíli, kdy prezident Mościcki odevzdával kardinálský biret novému kardinálu Vavřinci Laurimu, při úkonu tedy, jenž byl výsadou křesťanských králů. Z Varšavy převezli záračný obraz (obnovený prof. Rutkowskim) do hlavního města Podlesí, do *Siedlic*, kde byl vystaven veřejné účtě v kapli seminární, nacházející se právě v bývalém domě sídleckého gubernátora, který dal kdysi odvézt milostný obraz z Kodna a odkudž vycházely vládní „ukazy“ směřující k vyhubení katolicismu na Podlesí. Přirozeno, že takové vzpomínky přidávaly jen vřoucnosti všem projevům účty a lásky k Matce Boží, a že celá další cesta jejího milostného obrazu a jeho návrat do Kodna v neděli, dne 4. září, vítěznou radostí naplnily nejen kraj podlašský, nýbrž celou Polsku. Biskup podlašský *H. Przeździecki* připravil ten veliký hold polských katolíků Matce Boží překrásným pastýřským listem, v němž vybízí věřící, aby sypali na cestu bl. Panně kvítí pevných úmyslů pro opravdový, křesťanský ctnostný život. Kéž se splní i tato jeho slova: „A z těch právě květů našich, klade-ných k nohám Marie, rozkveté obro-zení Podlesí. Z těch květů vykveté též *jednota víry na Podlesí pod jedním Pastýřem*, třebaš v různých obřadech; sjednocení v jedné, svaté, katolické církvi, společně budeme chválit Boha!“ Kéž je Matka Boží kodeňská Matkou svaté jednoty na půdě skropené tak často slovanskou krví mučednickou!

Liga katolická uspořádala ve dnech 25.—26. června pod protektorátem primasa polského *kard. Hlonda* osmý

katol. sjezd v *Inowrocławiu*, v arcidiecezi hnězdno-poznaňské. Byl to zároveň *polský sjezd eucharistický*. Předmětem jeho porad byla eucharistická témata („Eucharistie — pramen, osa a ohnisko života náboženského“, „Eucharistie a společenské úkoly výchovné“, „Eucharistie a dítě“) a zakončením jeho, slavný průvod s nejsv. Svatostí městem. Mezi přijatými resolucemi na prvním místě voláno po brzkém uspořádání světového sjezdu eucharistického v Polsku, dále žádáno přísné svěcení svátečního dne, katolická veřejnost varována před sektářskými snahami americké YMCA, zdůrazněna náboženská výchova dětí a zvláště doporučeno hnutí eucharistické k obrodě celého národa.

Kritik dobrodincem. Známý spisovatel polský *Stanisław Przybyszewski* napsal ledaco, s čím nemohli katolíci s dobrým svědomím souhlasit. Byl to zvláště jesuita *P. Pawełski*, který ostře kritisoval se stanoviska katolického literární činnost *Przybyszewského*. A právě tento kněz stal se prostředníkem návratu *Przybyszewského* k víře katolické.

Kardinál primas *Hlond* obrátil se zvláštním provoláním na věřící své diecese, aby uctili památku mučedníka kardinála *Ledóchowského*, jehož tělesné pozůstatky převážejí si Poláci z Říma do poznaňské katedrály ve dny tanějšího mezinárodního sjezdu misijního.

Několik bývalých larníků kostela sv. Kateřiny v Petrohradě, jehož správcem byl prelát *Konst. Budkiewicz*, bolševiky 31. března 1923 v Moskvě zastřelený, utvořila ve Varšavě komitét k uctění památky svého hrdinného faráře. K pátému výročí mučednické smrti *Budkiewiczovy* zamýšlejí zhudovat mu pamětní desku nebo pomník ve Varšavě, založit pod jeho jménem školu nadace na různých místech Polska, vydat brožuru vypisující záslužný jeho život a nevinnou smrt a pak i větší dílo populárně-poučné pod názvem: „*Bolševictvi a kultura křesťanstvo-národní*.“ Protektorát nového komitétu převzal metropolita varšavský kardinál *A. Kakowski*.

Z JUGOSLAVIE

Horický arcibiskup *dr. Fr. Sedej*, oslavil letos 26. července svoje zlaté

kněžské jubileum, Gorice katolická, i když po světové válce byla odtržena od slovinské vlasti, ukázala veřejně svoji upřímnou lásku a úctu k velikému svému arcipastýři, který i za tak smutných poměrů zůstal věrným lidu svému. Arcibiskup dr. Sedej je rodákem z Cerkna na Gorišku a přetrpěl zvláště ve dnech popřevratových mnoho křivd a ústrků od italských fanatiků.

Bohoslovec Jakim Segedi, který byl vysvěcen o letošním unionistickém sjezdu na Velehradě na podjáhna, přijal jáhenství v klášteře vasilánském v Mukačevě a na kněze byl vysvěcen 4. září v R. Keresturu v Bačce, ve svém rodišti.

Na ostrově Krku konal se od 13. do 15. srpna zdařilý sjezd eucharistický, s nímž byla spojena slava letošního jubilea svatocyrilského. Biskup Srebrnič zakončil sjezd o svátku Nanebevzetí P. Marie (15. srpna) pontifikálem měl svatou a promluvou o „věrnosti sv. Cyrila a Metoděje zástupci eucharistického Krále (papeží)“. Také přednášky odpoledního velikého shromáždění oslavovaly svaté bratry soluňské.

Vladyka křiževacký dr. Dionyzij Njaradi navštívil v II. polovici září v průvodu svého kněze dr. Firisa řeckokatolické osady v Bosně. Mají tam velmi těžké postavení. V Kamenici na př. byl klášter mnichů studitů, kteří byli vládou násilně vyhnáni. Odpadlíci náboženství snažili se zabrat pro sebe klášter studitský. Dosud se jim to však nepodařilo. Dlí tam nyní na zotavení tři mniši basilánské, kteří ovšem také mnoho příkoří vytrpěli od odpadlíků. Návštěva vladykova bude opuštěným řeckokatolickým bosenským útekou a posilou. Na základě nabytých osobních zkušeností bude se moci plněji ujasnit svých věřících p. biskup Njaradi, až se na zpáteční cestě zastaví v Bělehradě. Na jeho zastání čekají také řeckokatolíci macedonští (v Děvdeli a j.), k nimž nebyli připuštěni biskupem posláni duchovní správcové.

Z FRANCIE

„Davidky“. Přední katolický spisovatel francouzský René Bazin, i u nás hojně překládán, vylíčil v jedné ze svých knih („Davidée Birot“) vzor nadšené učitelky katolické, která svojí velikou věrou a dobročinností pa-

ralysuje zhoubnou činnost nevěrecké výchovy laické státní školy francouzské. Četba této knihy Bazinovy tak zaujala několik učitelů veřejných škol ve Francii, že se roku 1916 sjely v jednom klášteře v Alpách na duchovních cvičeních. Vedla je tam touha oživit víru, kterou v nich dosavadní státní výchova uspala a která se právě četbou katolických spisovatelů probudila. Aby mezi sebou udržely bližší duchovní spojení, založily si skromný, psaný časopis, S počátku měl pouze 12 odběratelů — a dnes vzrostl jejich počet na několik už tisíc. A tento „Věstník“ jest opravdu dobrým vychovatelem svých členů. Připomíná jim stále heslo hrdinky Bazinovy knihy Davidée Birot: „byli ženou neznámou, ale schopnou dobře činiti.“ Hlásá ji město potřebu doplňování náboženského vzdělání a podává k tomu i pěkné náměty, pobuzuje čtenářky k svědomitému plnění povinnosti stavu učitelského a k apoštolské činnosti mezi dětmi a jejich rodinami.

Jiným pojátkem nadšených „davidek“ jsou společná duchovní cvičení, kterých každoročně pořádá se až 12 serií (řad) v různých místech země pro obyčejné členky, a tři serie (řady) zvláště pro hlavní ředitelky této činnosti (v Paray-le-Monial, Laus a Lurdech). Trvají tato duchovní cvičení poněkud dle, aby se jednak mohly účastnice vzájemně lépe poznat a porozumět o programu své činnosti, jednak také aby mohly starší horličky poučit mladší účastnice o cílech celé působnosti a zasloužit je do záslužné činnosti školní. „Davidky“ přijímají na sebe povinnost pravidelně konat určité modlitby a pobožnosti a měsíčně přistupovat k sv. přijímání na úmysl nového hnutí. K prohloubení svých vědomostí náboženských tvoří kroužky pro sebevýchovu, zakládají kočovné knihovny, zavádějí zvláštní kursy, na něž zvou vynikající učence katolické. Navázaly také užší styky s katolickými profesory, organizovanými kolem listu: „Bulletin des professeurs catholiques de l'Université (Lyon, 71, rue Molière).“ Ve školách, kde se přesně drží státního rozvrhu, takže jim úřady školní nic nemohou vytýkat, působí na svěřenou mládež svým soukromým vlivem a příkladem katolického života.

Na mnohých místech organisují společné vyučování náboženské mimo školu. Ve společnosti dospělých snaží se potlačovat pijanství, brání útěku obyvatelstva venkovského do měst, vštěpují lidu rolnickému lásku k rodině hroudě, pomáhají rodinám obdařeným četnými dětmi a tak nepřímou bojují proti nejohroživějšímu nebezpečí Francie, proti poklesu porodů.

Za deset let působnosti vzrostl počet „davek“ na více než 3000 členek. Mezi stolisticem francouzského učitelstva, většinou smýšlení bolševického, není to sice ještě mnoho. Ale jsou to velmi slibné počátky činnosti tak záslužné, že svatý Otec Pius XI. neváhal požehnati skupině „davek“ o římské pouti a vybil je k vytrvalosti. „Davicky“ francouzské jsou však zároveň i pádným důkazem, že i v poměrech nejhorsích možno pracovati pro království Boží na zemi.

P. S. Kdo by se chtěl blíže informovat o tomto hnutí „davek“, může se obrátit na: Mlle Silve, institutrice à Saint Pons par Seyne, Basses Alpes. — Roční předplatné jejich „Věstníku“ činí do zahraničí 15 franků.

Z BELGIE

Liturgický týden v opatství Mont César v Belgii. Jedním z prostředků náboženského obrození je tak zvané *hnuti liturgické*. Rozumí se jím snaha, aby věřící lid co nejlépe poznal krásu posvátných obřadů a pochopil jejich hluboký význam. Zvláštní péči věnuje hnutí liturgické — jak ovšem přirozeno — oběti mše svaté, jakožto středisku veškeré bohoslužby a prvnímu prameni našeho posvěcení. Je známo přání papeže Pia IX., aby se lid nemodlil při mši svaté, nýbrž *mši svatou*. To ovšem předpokládá důkladnou znalost obřadů mešních. Pobožnosti s řadou kázání a přednášek věnovaných po celý týden vysvětlování posvátných obřadů nazývají „*liturgickým týdnem*“. V katolické Belgii už takové pobožnosti zdomácněly. Letos konaly se po desáté počátkem srpna v opatství *mont césarském* se zvláštním doporučením kardinála Van Roey; vyloženy byly tam obřady a modlitby mše svaté až po „Sanktus“ Narok má být pokračováno ve výkladu na pobožnosti v *Tournay*. Nejsou to ovšem jen suché výklady obřadů mše svaté,

nýbrž pozornost je věnována i křeťanskému životu praktickému, k jehož náboženskému zvrácení a den ním posvěcování má přispívat porozumění mši svaté. Také myšlenku apoštolské horlivosti a sjednocení církvi zdůrazňuje liturgický týden.

Úcta nejsvětějšího Srdce Páně je velmi rozšířena mezi belgickými katolíky. Jako zevnější pramen této úcty stavějí na Koekelbergu národní basiliku nejsvětějšího Srdce. Do roku 1930, kdy Belgie slaví své samostatnosti, má být basilika hotova. Bude zároveň i pomníkem vděčnosti celého národa Bohu, který dopouští, ale neopouští.

Z RUMUNSKA

Zástupcem katolické církve v senátě rumunském je arcibiskup Alexander T. Cisar. Pochází vlastně z české krve — po otci, který byl dlouhá leta krejčem v Bukurešti. Matka byla Polka. V duchovní správě působil arcibiskup Cisar v Bukurešti a Craiově. Roku 1920 stal se biskupem v Iašech a za čtyři leta byl povýšen za arcibiskupa. Je teprve 44 let star a velmi oblíben i u pravoslavných Rumunů.

Pravoslavná církev rumunská, oddělivší se přede dvěma lety od Catihradu, založila si vlastní patriarchát s patriarchou Mironem Cristea v čele. Ke katolické církvi unitské chovají se pravoslavní na mnoha místech dosti výbojně. Ministr kultu Goldiş vydává nejasné rozkazy, jichž se prakticky využívá proti unitům. A když se títo brání proti nespravedlivému útlaku, p. ministr s usměvavou tváří odpovídá, že to tak nemyslí, že jeho rozkazy nebylo dobře porozuměno atd. Posilu hledají unité v prohloubení náboženského života mezi lidem misíemi, a poněvadž není dostatek řeholního kněžstva, koná misie i světský klerus. — Pravoslavná církev rumunská zavedla přes odpor lidu nový kalendář. Tato novota byla příčinou veřejného pohoršení, které se stalo v Bukurešti. Přišel do Rumunska ze Svaté země jakýsi mnich Jan Voinescu. S kazatelnou metropolitního kostela dvakrát vyhlásil jménem patriarchy jerusalemského kletbu nad rumunským patriarchou proto, že prý „pod vlivem ďábelského katolicismu dopustil se zločinu změny kalendáře“ Mnicha pro-

hlásili ovšem za šileného, nicméně ho pověřili duchovní správou vojenskou.

Z EGYPTA

Na letošním sjezdě unionistickém na Velehradě byl přítomen také *msgr* Petr Aziz Hoh, generální vikář babylonského patriarchy pro chaldejskou církev v Egyptě. S hlediska náboženského je dnešní Egypt zemí s nejpestřejší směsicí různých obřadů a přece patřících k téže katolické církvi. Apoštolskému delegátu *msgru* Cossulovi podarilo se soustředit všechny katolíky egyptské — obřadu latinského, koptického, melchitského, syrského, chaldejského a armenského — v tak zv. „Katolickou unii egyptskou“, aby spíše obstáli proti četným nepřátelům, sektářům a rozkolníkům. Nejvíce příslušníků čítá obřad koptický, k němuž se hlásí rodilí Egypťané; jejich patriarcha sídlí v Alexandrii. Mezi katolíky obřadu latinského pracují horlivě *Menší bratři* sv. Františka už od doby, kdy sv. František vymohl na sultána Malekel Karmelovi svolení, aby jeho bratři směli v Egyptě kázati evangelium.

V Káiru byli před rokem vysvěceni dva noví koptičtí biskupové katoličtí: *Msgr* Marcos Khouzam pro diecési thebskou, současně jmenovaný apoštolským administrátorem, a *msgr* Bazylíos Bistauros pro diecési v Minia. Při svém nastoupení biskupského úřadu projevil *msgr* Bistauros veliké sympatie k rozkolným Koptům, ba pozval je k pobožnostem do svého kostela. Schismatický biskup nejen že poslal pak svého generálního vikáře k slavnostnímu nastolení *msgr* Bistaurose, nýbrž jej i osobně navštívil a pravil: „Jsme odloučenými bratry!“ „Potom jsme povinni se znovu sjednotit!“ odvětil katolický biskup. „Tak jest, ale to je věc našich představených. Já učiním, co mi nařídí,“ ujišťoval upřímně biskup schismatický.

Z ANGLIE

Zemí konvertitů možno nazvat Anglii. Nejen pro slavná jména minulosti, jež jsou dodnes ozdobou katolické církve v Anglii, nýbrž i pro ten stále živý proud přítomnosti, který přivádí církev katolické nové členy z lůna anglikanismu. V diecési kardinála Bourneho bylo v roce 1925 1727 kon-

vertitů, v roce 1926 zase 1489. Nedávno vstoupil do katolického řádu oratoriánů v Londýně P. J. H. Pearse, který byl dosud členem sdružení bratří Cowley. Toto sdružení je vlastně jakýmsi anglikánským řádem, který se ve svých řeholních předpisech přizpůsobil církvi katolické. V upřímné touze po pravdě nemožno se však zastavit na půl cesty. A tak je P. J. H. Pearse už osmým konvertitou z anglikánského řádu bratří Cowley, který došel až ke katolickému kněžství.

„Církevní věstník“ (The Church Bulletin), vydávaný americkými jesuity v New Yorku, přinesl v kalendářní části ke dni 7. července stručný informační článek o sv. Cyrilu a Metoději, a poštolech slovanských, o letošním jubileu svatocyrilském o chystaných poutích velehradských i o myšlence sjednocení církví pod záštitou sv. bratří soluňských. Úcta cyrilometodějská opravdu jde katolickým světem ve svém nejkrásnějším významu.

Z NĚMECKA

Katolíci říško-němečtí pořádají po více už než pulstoletí svoje generální sjezdy katolické, kterými manifestují a utužují svoji jednotu víry pod vedením episkopátu, kde zaujímají zásadní stanovisko ke všem důležitým otázkám přítomnosti a dávají podnět k další plodné práci katolické. Letošní — šestašedesátý — generální sjezd konal se v Dortmundu na Porýnsku ve dnech 4. až 6. září.účastnil se ho kromě biskupů papežský nuncius Pacelli, říšský kancléř dr. Marx i rakouský kancléř dr. Seipel. Na slavnostním shromáždění mluvili řečníci k zástupu 25.000 lidí — pomocí rozhlasu. Jesuita P. Kohans stávil ve své řeči do světla křesťanského názoru všechny významné události světové, domácím poměrům německého katolicismu věnována přednáška *msgra* Haase, dr. Mergentheim a misi-onář P. Frässlé S. C. J., mluvili o misiích jako o díle pokoje a vykoupení pohanského světa. Veliké spolky katolické „Charitas“ a „Školská organizace“ uvedly na program sjezdu aktuální otázky katolického života: nezaměstnanost žen, katolickou školu a lidovou výchovu náboženskou. Praktický znalec otázky sociální rakouský kancléř dr. Seipel přednášel na téma:

„Práce a kapitál v křesťanském názoru“ a kancléř dr. Marx „o výchovatelských úkolech rodičů v lidovém životě německém“. I nejmodernějšími proudy tělesné výchovy zabývala se přednáška: „Kultura těla a dítko Boží.“ Slavnostní služby Boží musely se konat venku na cvičišti za účasti 150 tisíc lidí. A to je, myslím, při takových manifestacích nejučinnější přednáška pro katolický život, když desítky tisíců sklánějí svá kolena ve stejné víře a lásce před jediným nejvyšším Vůdcem!

Z RAKOUSKA

Z Vidně. Česká kongregace Těšitelů Božského Srdce Ježíšova ve Vidni (Rennweg) sdělovala nám svoji velikou radost, že dne 17. července byl vysvěcen na kněze první Moravan Těšitel, ct. fr. Cyril M. Renz, rodák místecký. Kdo zná veliké úkoly, jež na půdě vídeňské řád OO. Těšitelů plní, a záměry, jež si pro budoucnost vytkl, ten jistě celým srdcem sdílí radost jejich a přeje tichému působení horlivé kongregace plnost Božího požehnání!

Literatura.

Doporučujeme vřele všem svým čtenářům ilustrovaný časopis „Šťastná rodina“. Vychází jednou měsíčně a stojí Kč 15.— ročně. Nové číslo přináší přes 46 zajímavých obrázků a obsah listu je tak bohatý a zajímavý, že ztrávíte čtením několik příjemných večerů. Z vázaného ročníku budete mít knihu, kterou často a rádi budete listovati. Novým předplatitelům zašle čísla od začátku ročníku administrace „Šťastné rodiny“, Praha II., Spálená ul. č. 5.

Prekvapení katolickým ženám přinaší nové číslo „Československé ženy“. Vybraný a pestrý obsah doplněný časovými obrázky uspokojí každého čtenáře a připraví mu tak příjemných několik večerů, které věnuje na čtení tohoto čísla. „Československou ženu“ vřele doporučujeme a přejeme jí co největšího rozšíření. Dopište si administraci: Praha II., Spálená 15. Číslo stojí Kč 1.70, roční předplatné 20 Kč.

Po vůni tvých růží. Modlitební pří-

růčka pro čtenáře sv. Terezie Ježíškovy. Těší se velké oblibě všech čtenářů této světky, zvláště však členů Sdružení sv. Terezie Ježíškovy, jehož sekretariát je v Přerově na Moravě, Širava 7. Kéž sv. Terezie získá kouzlem svého dobrovolného dětství mnoho duší pro svou zářivou a jasnou cestu! Teď je doba jejich výbojů a minulost i přítomnost dokazují nezvratně, že sv. Terezie Ježíšková plní poslání, jež jí Pán přidělil a jež umíraje předpověděla. Kéž tato knížечka, psaná v duchu apoštolským, je prostředkem, jímž nám sv. Terezie zjedná mnoho milostí nejen pro naše osob, potřeby, ale hlavně pro velké zájmy církve sv. — Tuto půvabnou knížечku lze dostati u sester Neposkvrněného Početí Panny Marie v Přerově, Širava 7. — Cena vázané 10 Kč. — Je velmi žádoucí, aby se hromadně rozšířila mezi mládeží u všech duší, kterých pochopení pro velké úkoly apo-

Lidové knihkupectví Ignác Hofírek,

Olomouc.

Dodá: Veškeré literární novinky, zvláště knihy zábavné, poučné, náboženské (misály, breviře, codex atd. vše nejnovější vyd.), divadla, hudebniny. — Jediné lidové knihkupectví v olomoucké diecési! Poznaňte sobě adresu!

Prapory, korouhve, baldachýny, pluviály, antipendia, kasule vyrábí odborný závod

III. Nedomová a spol. v Olomouci.

Kalichy, ciboria, svícný, církevní nádobí, obrázky, růžence, kadídl.

OLTÁŘE, SOCHY, JESLIČKY,

a ostatní vnitřní zařízení chrámová a jeho opravy pečlivě a levně provádí absolvent státní školy řezbářské

Mořic Studeník v Krásně nad Bečvou,
odborný závod pro umělecké práce kostelní a dekorační.

KNĚŽSKÉ ODĚVY zhotovuje za nejlevnější ceny

František Spunda, seminární krejčí v Olomouci
(naproti semináři)

Stále na skladě: plátěné a celuloidové kolary, birety, náprsenky
za nejlevnější výrobní ceny.

Akciový parní mlýn ve Slatinicích u Olomouce

vyrábí nejlepší druhy pšeničných a žitných mouk a dodává je
zákazníkům z celé střední Moravy. Obratě se s důvěrou na
naš solidní závod. Telefon: Slatinice 2. Stanice: Slatinice.

Za pluhem II.

Napsala Vlasta Javořická. Kment Sláva jest nucen oženiti se. Otec mu namlouvá dcerku selskou, Sláva však nechce upustiti od dívky, s níž seznámil se na universitě. Mezi otcem a Slávou dochází k bojům. Str. 160, cena Kč 9 40, odběratelé „Apoštolátu“ mají 25% slevy, posílá nakladatel. Šupkovo v Hradci Král.

Jediný katolický ústav:

Národní pojišťovna,

akc. spol.

ředitelství pro Moravu, Slezsko
a Hlučínsko

v Brně, Koblišná ul. 1.

Jediná nekartelovaná pojišťovna!

Veškeré odbory pojišťovací!

Všechny tiskopisy.

pro jednotlivce, spolky, družstva,
nakladatelství, banky, záložny,
továrny atd.,
vevkusné úpravě,
rychle a levně
dodá

Varhany

harmonia, píana, prospektní píšťaly
a veškeré hudební nástroje
nejlevněji a nejrychleji dodá první
česká firma na Moravě (založena
r. 1862)

M. Strmiska a F. Imrich,

Uh. Hradiště.

Rozpočty zdarma a franko.

Lidová tiskárna v Olomouci

Lidové závody tiskařské a nakladatelské, spol. s r. o.

Klášteří 12. Mlýnská 11.

Mešní vina:

ohnivá z ostrova „Visu“ zaručeně přírodní.
 „Vláký rýžlínk“, jemné, lahodné Kč 8.50 1 l
 „Biskupský rýžlínk“, velmi jemné Kč 9.50 1 l
 „Biskup. výběrek la“ plně, silné Kč 10.50 1 l
 „Cortese Fino“ spec. „zvláštnost“ Kč 12.50 1 l
 „Tokašské kabin.“ vynikající jakosť Kč 16. 1 l
 Doporučuje veledůst. duchovenstvu a zasílá
 v sudech i v lahvích

ALOIS ČÍZEK, PRAHA XII.,

Americká 15.,

přísežný dodavatel mešních vín.

Majitel vinařského závodu v Humpolci.

Veškerá tato vína jsou v chemickém státním
 ústavě v Praze analysována, takže přírodní pů-
 vod jich jest odborně zjištěn.

K a m n a
K O S M O S
OLOMOUČ 7.

Založen 1865.

Podporujte katolický módní závod

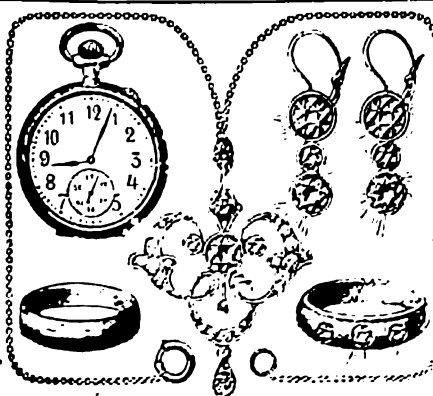
Richter & Hill,
Olomouc.

Dámské látky

Dámská konfekce

Koberce, záclony, pokrývky

v největším výběru a za nejlevnější pevné ceny.

Doporučujeme bezkonku-
 renční závod

Karel Murla

V OLOMOUČI, Anglická 29.

Bohatý sklad klenotů, zlatého a stří-
 brného zboží, hodiny od nejla-
 cnějších do prvotřídních. Vše pod
 písemnou zárukou. Odborná dílna
 pro veškeré správký.

Mešní roucha, korouhve,
prapory a církevní
náčiní

objednejte jen u fy

F. Stačnick,
Olomouc,

Kadidlo — Koláry —
Opravy

Moravsko- slovenská banka

centrála v Olomouci.

Filiálky

Bratislava, Brno, Hlučín, Hradec Králové, Opava, Praha, Šaštín, Uherský Brod, Zohor a Žilina na Slovensku.

Vlastní a svěřené prostředky
cca Kč 150,000 000 —.

Provádí veškeré bankovní a průmyslové transakce za nejvýhodnějších podmínek. Přijímá za velmi výhodných podmínek vklady na vkladní knížky a běžné účty. Dotazy zodpoví zdarná ředitelství centrály a filiálek.

Telefon Olomouc: 666 a 795.

Adresa telegramů: Moravoslovenská.

Lidové závody tiskařské a nakladatelské spol. s r. o. v Olomouci

vytisknou Vám každý tiskopis od nejjednoduššího až po nejvýpravnější dílo svědomitě v bezvadné typografické úpravě za přiměřenou cenu. Tisky, které z našich dílen vyšly, Vás o tom přesvědčí v plné míře. Návrhy a rozpočty zdarma.

SVŮJ K SVĚMU!

SVŮJ K SVĚMU!

POHOVKY-MATRACE

otomany, rolety a spací křesla koupíte nejlépe v I. českém závodě
u čalouníka

CHODĚRY V BRNĚ, Falkensteinerova 12.

Telef. č. 723/VIII.

Též na splátky.

Správký se přijímají.

Jest zajisté neocenitelným a dosud v našich rodinách nedoceněným, je-li v domácnosti po ruce pro případy ochravně
zaživacích orgánů v noci připevnen, po kterém s naprostou
důvěrou sáhnouti můžeme. Netřeba po domácnosti shánět
bylinek, zapalovati líhovar (při čemž se přiblíží neštěstí) a
vyrušovati se z nočního klidu. Sáhneme jednoduše po lahvičce
„Vade mecum“, požijeme 1-2 lžice, uklidnění okamžitě
usneme a ráno nevíme, že v noci nějaká porucha zaživací
v rodině se stala. Nestojí to za více, než má cenu lahvička

Vade mecum, 12 čs 24 Kč? Vade mecum obdržíte všude v lékárnách nebo
u výrobny Vade mecum v Dašicích, Čechy.

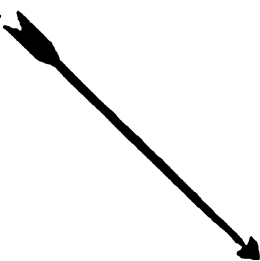
Hlas z obecnosti:

P. T. „Váš Vade mecum“ vše doporučuji. Při mé cestě do Londýna byl mi nepostradatelným společníkem. Splnil, co slíboval.

V. Kalina, umělec v Londýně, Hippodrom

Nejlevnější a nejvkusnější tiskopisy

dodává

kníhtiskárna
„S N A H A“
Fr. Olšovský
v Hranicích.

Kathreinerova sladová káva Kneippova

jest zdravá a výživná, ne-
škodí srdci a nervům.

**Nedostižná
v chuti a vydatnosti!**

Pravá jen v původních ba-
líčkách s obrazem „faráře
Kneippa“.

Nikdy volně vyvažovaná.

APOŠTOLÁT

sv. Cyrila a Metoda pod ochranou bl. Panny Marie

Ročník XVIII.

Listopad 1927.

Číslo 11.

Nový obraz sv. Cyrila a Metoděje u sv. Kříže v Praze.

Vysvětlení jeho symboliky podává prof. Fr. Pechuška.

Oslavující letos 1100. výročí narození svatého Cyrila, pojali jsme myšlenku, zanechatí chudému řeckokatolickému kostelu sv. Kříže památku na tak významné jubileum. To byl důvod hlavní. Mimo to chtěli jsme mítí obraz, jenž by byl koncipován ve slohu východním a symbolisoval nám myšlenku Apoštolátu sv. C. a M., postaveného pod ochranu bl. P. Marie. Též dali jsme se vésti snahou, aby historicky byl výrazem pravdy. Úkol umělce byl ztížen tím, že byl nucen držeti se vyslovených přání. Přesto máme dojem, že se obraz zdařil skoro v každém směru.

Svatý Cyril je vyobrazen ve věku odpovídajícím jeho stáří v době, kdy umíral. Na originále umělec vyjádřil dobře i jeho chorobný stav zaviněný přepracovaností. Oděn je v řeholní roucho, na jehož škapulíři v řeckém jazyce jsou na okraji slova Páně: „Řekl učedníkům svým: Chce-li kdo přijíti za mnou, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj na se a následuj mne!“ V levé ruce drží světec skříňku s ostatky svatého Klementa, mučedníka a papeže. Na skřínce je zkratka slova Kristus — a po obou stranách je podobá páva, znak to nesmrtnosti. Uprostřed na škapulíři je kříž s kopím a s houbou a s lebkou, jak to na Východě u mnichů zvykem. V pravici drží pergamenovou blánu s hlaholskou abecedou od něho vynalezenou; dole pak je počátek evangelia svatého Jana, jímž začat byl překlad Písma svatého z řečtiny sv. bratřími: „Iskoni běaše slovo.“ — Sv. Metoděj je zobrazen opět ve věku před svou smrtí jako stařec v rouchu metropolitě, jak levicí opírá se o byzantský kříž a pravici žehná. Na nabeđeniku je namalován žehnající Kristus uprostřed 4 evangelistů i s jejich symboly. Ve svatozáří je kyrilicí vepsáno jméno obou světců, jak to dosud u východňanů zvykem. Na krásně provedeném mosaikovém pozadí je umístěna kopie ikony Bohorodičky z r. 1453, kterou loni svatý Otec daroval na důkaz svých sympatií víře věrným řeckokatolíkům podkarpatoruským pro basilánský klášter v Mukačevě. Přes patrný anachronismus dali jsme právě tento obraz Bohorodičky, aby v Praze na bohoslužbu přicházející řeckokatolické inteligenci připamato-

Sv. Cyril a Met děj.

(Jubilejní obraz vymalováný akad. malířkou A. Thořovou pro kostel sv. Kříže v Praze na Příkopech.

vával nejen její domov pod Karpatami, nybrž i povinnost věrnosti k jednotě víry a církve, již hlava křesťanstva tímto darem tak zvláště zdůraznila. Též i rok na ikoně originální uvedený — 1453 — rok dobytí Cařihradu Turky — výmluvně jim i nám všem hlásá, k jakým koncům dospěje církev i lid, odtrhne-li se od jednoty Bohem stanovené. Dvě holubičky rovněž v mosaice provedené připomínají slova Kristova k apoštolům: „Buďte sprostní jako holubičky!“ Trpělit oba svatí bratři tiše jako jejich Mistr a Pán, jehož Slovanům hlásali. Z oblaků nebeských pak zjevuje se ruka Všemohoucího, žehnající nesmrtelné apoštolské dílo obou bratří u Slovanů. Celá architektonika obrazu, sloupy, oblouk i s vinnou révou v obou hořejších rozích vzaty jsou z chrámu sv. Apolináře v Ravenně v Itálii, kudy se svatí bratři ubírali do Říma klást počet ze své pravověrnosti a obhájit používání slovanského jazyka při bohoslužbě. Tato architektonika v díle Ricciho je výslovně uvedena jako pocházející z IX. století, takže můžeme se právem domnívati, že na toto byzantské umění u sv. Apolináře se stejnou zálibou hleděly oči našich svatých věrozvěstů stejně jako naše dnes. Vinné hrozny připomínají slova Páně: „Já jsem vinný kmen a vy jste ratolesti. Kdo ve mně zůstává a já v něm, ten nese ovoce mnohé.“ — Do oblouku dali jsme vepsali první polovici apoštolátní, odpustky obdařené modlitby, kdežto druhou její polovici umístili jsme dolů na podstavce sloupů, aby každý člen Apoštolátu už při pouhém pohledu na obraz byl tak přímo vybidnut k přidání ještě 1 Otčenáše a Zdrávasu na úmysl Apoštolátu sv. C. a M. — Pod obrazem mezi postavami obou svatých bratří matně z pološera pronikají postavy svatých apoštolů Kristových a dole nad stupni stejně mdle rysuje se podoba Beránka Božího.

Obraz je proveden v životní velikosti a působí mohutným dojmem na všechny pozorovatele. Přicházejí se naň podívat i mnozí pravoslavní emigranti, kteří mají už jednou provždy vyhraněné své představy o svém církevním umění a jinak rádi vše, co od nás pochází, kritikuji bezohledně, ale i oni vyslovují se o provedení velmi pochvalně, stejně i o koncepci. Obraz podle přání projevených namalovala malířka A. Thořová z Prahy na objednávku pražského odboru apoštolátního, který dal nyní u umělecké firmy Štencovy v Praze provést prvotřídní tříbarevné malé obrázky a pohlednice. Obraz je nyní největším uměleckým dílem u sv. Kříže a patří podle úsudku znalců obrazů cyrilometodějských k nejzdařilejším. Konečně je též vzpomínkou na letošní velkou jubilejní pout cyrilometodějskou z Prahy a z Čech na Velehrad, neboť jest z části uhrazen z čistého výtěžku pouti, o nějž se přičinili zvláště někteří jednotlivci z královéhradecké diecése. Doufám též, že hojně přispěje k rozšíření úcty sv. Cyrila a Metoděje, apoštolů slovanských.

Z dějin utrpení pravoslavné církve na Rusi.

Fr. J.

(Z knihy anglického voj. kapitána Fr. Mac-Cullagha, „The bolshevik persecution of Christianity.”)

Násilné zkonfiskování chrámových pokladů i posvátných nádob bohoslužebných roku 1922 roznítlo osudný spor mezi bolševickou vládou a představiteli církve pravoslavné na Rusi a vedlo konečně k sesazení patriarchy Tichona.

Je třeba předem poznamenat toto: Jako se roku 1917 nenašel muž ani občanského ani vojenského stavu dosti rázný, aby zabránil bolševikům vedrat se do vlády, tak nenašel se, když přišla kritická chvíle pro církev pravoslavnou, ani jediný kněz dostatečné síly ducha, aby zachránil bortící se církev. Ale i kdyby se byl býval našel takový muž, občan či voják, anebo i nějaký ráznější duchovní, je pochybno, byl-li by kdokoliv z nich býval dobyl rozhodného vítězství. Neboť jakákoliv energická akce vyžaduje organisace, ale Rusko je územím v každém ohledu volně zorganizovaným. Nad to byl celý kraj i v roce 1917 i v roce 1923 ve stavu krajní demoralisace, zklamání a lhostejnosti. Ani Napoleon nebyl by býval nic vykonal, kdyby ho vojáci nebyli poslouchali, ale klidně byli se zabývali svými cigaretami, místo aby stáli pohotově. Ani sv. Ambrož, biskup milánský, nebyl by mohl ničeho započít bez podpory svého kněžstva. Žádný nemůže nic vykonal, jestliže všechny prostředky publikační a komunikační (t. j. noviny, časopisy, pošty, telegrafy a dráhy, pozn. překl.) jsou v rukou nepřátel, jestliže v té době pozbývá možnosti současně působit na velké masy a jeho vliv musí se omezit jen na sousedy z nejbližšího okolí. K tomu to olbřímí, zmatené, temné Rusko bylo vůbec jiným materiálem nežli Italie sv. Ambrože anebo Napoleonova Francie.

Antonín, exmetropolita kyjevský, byl by býval snad mohl mnoho vykonal, kdyby nebyl býval rozhodným monarchistou a k tomu v úplné opozici s většinou ruského veřejného mínění. Ani ruští konservativci netouží totiž po navrácení carské vlády do Ruska. obávající se nové revoluce, která by vyvolala, ať už by byl její cíl jakýkoliv, jen nové otřesy. Všichni v Rusku mají už revoluce dost, až na věky věků. Po vládě carské nikdo neprahne, poněvadž se dopustila velmi těžkých chyb, jejichž důsledkem je přítomný nedostatek stejně rázných mužů světských jako i duchovních. Nevychovalo carství národ tak, aby si dovedl sám vládnout, ale pohřížilo jej v úplnou temnotu a bezradnost a z církve učinilo ministerstvo vládní, zřízení bez energie a bez iniciativy.

Vyšší duchovenstvo ruské je toho mínění, že ani patriarcha Tichon nedorostl poměrům. Vzpomínali jsme už,¹ jak ihned projevil ochotu, vydat sovětům kostelní poklady. Takovým jednáním urazil věřící, ale ani dost málo nezískal komunistů.

¹ Viz čís. 6.—7. tohoto ročníku str. 225.

Tehdy už zároveň vystupovali protiklerikálové, jako Galkin (pozdější hlavní soudce v procesu arcib. Cieplaka), Gorev a jiní, kteří se nad tím pozastavovali, že oběť církve pro hladovici je tak malá. V „Pravdě“ objevil se článek „Hora porodila myš“ a po něm celá řada zuřivých útoků proti patriarchovi i ve vládním tisku i v podobě provolání vylepovaných na ulicích. Akce sovětů postoupila potom o krok dále; stanoveno, že chrámové poklady budou vskutku věnovány pro hladovici, ale že tito dostanou je ne z rukou církve, nýbrž z rukou vlády.

Dne 23. února 1922 vydán úřední rozkaz (Ispolkom-u), že všechny církevní a chrámové poklady spolu s nádobami a předměty bohoslužebnými mají být konfiskovány pro fond hladovících. Toto rozhodnutí postavilo patriarchu do zálučné situace. Ve svém nařízení ze 6. února oznámil totiž patriarcha věřícím, že světské úřady přijaly jeho návrh, aby byly obětovány kostelní poklady pro hladovici lid. Věřící mysleli tedy jistě, že jsou v této záležitosti úřady světské i duchovní ve vzájemné shodě, zatím však po vydání vládního rozkazu začínala celá věc tak vyhlížet, jako by byl býval patriarcha ve svém listě zamýšlel zatajit věřícím pravý smysl své domluvy s vládou. Útoky tisku proti patriarchovi dostoupily vskutku takového stupně zuřivosti, že se Tichon dne 25. února obrátil na Kalinina, hlavu Ispolkom-a, s trochu naivní prosbou, aby úřady zamezily ty útoky. Současně prosil patriarcha, aby Ústřední komitét pro hladovici dodržel druhý odstavec prvotního návrhu Tichonova, podle něhož měly být kostelní poklady dobrovolně obětovány (a ne násilím konfiskovány), sepsány a potom opět se souhlasem věřících doručeny komitétu pro hladovici.

Na konci svého listu varoval Tichon Kalinina, kdyby odmítl jeho prosbu, že by musel ohlásit věřícím, že ho komitét pro hladovici oklamal a to nejen v ústní rozmluvě, nýbrž i v písemných dokladech, které byl svého času patriarcha obdržel.

Na tento svůj list nedostal patriarcha žádného odpovědi. Proto dne 2. března vydal druhé své nařízení věřícím, ve kterém vysvětlil celou tu záležitost a sdělil, co o tom praví kanonické právo (církevní.) V tomto svém pastýřském listě (z 2. března) povzbuzoval patriarcha věřící, aby odevzdali všechny cenné předměty neužívané při bohoslužbách, a protestoval jen proti konfiskaci zvláštního druhu kostelního náčiní.

Patriarcha, počínaje spor se sověty na základě kanonického práva, neřídil se nijakou pohnutkou povahy politické. Než přes to vrhl se naň sovětský tisk zběsile pro jeho výzvu z 2. března. Vytykal patriarchovi a kněžstvu lakotu, ač přece církev nikdy neužívala svých pokladů k osobním účelům duchovenstva. Psalo se, že Tichon zapomněl na ducha Kristova a že z lásky k zlatu odmítá pomoc lidem umírajícím hladem.

Kdo zná dřívější taktiku bolševické propagandy, může si představit, jakou škodu způsobily tyto útoky vážnosti církve, tím více,

kdyžtě duchovenstvo, nemajíc po ruce tisku, nemohlo se bránit proti pomluvačům. — Sovětský tisk ukazoval na patriarchu jako na člověka stojícího v čele protibolševického spiknutí, neuváděje ostatně pro to žádných důvodů.

V této době, počátkem února, zemřel metropolita Eusebius Kruťickij, správce diecése moskevské, a patriarcha ustanovil jeho nástupcem arcibiskupa Nikandra . . . Když byl vydán sovětský dekret o konfiskaci, ihned svolal arcib. Nikander sjezd zástupců kněžstva (děkanů, podle našeho zřízení), který se usnesl na resolucích velmi rozvážných. Rozhodnuto jmenovitě neklást činného odporu úřadům, ani k němu nepobízet lidu, nýbrž nastoupit zákonitou cestu obrany kostelního náčiní a ji také doporučit věřícím. Za tím účelem usneseno dále posílat úřadům žádosti, aby nebyly konfiskovány nádoby posvěcené, a návrhy, aby úřady se uvolily přijímat místo nich předměty neposvěcené z téhož kovu a téže ceny. Arcibiskup Nikander sám učinil takovou nabídku vládě.

Sověty se své strany nevěnovaly těm návrhům ani nejmenší pozorností zrovna tak, jako v květnu 1922 ani neodpověděly kard. Gasparrimu na jeho nabídku, když chtěl vykoupit všechno konfiskované náčiní chrámové.¹ Arcibiskup Nikander i kardinál dopustili se stejné chyby, domnívajíce se, že se jedná bolševikům skutečně o hladovící lid. Zatím bolševici hledali jen příhodného hesla pro červené obrazoborce, které chtěli poštvať proti oběma církvím.

Jedinou odpovědí sovětů byl rozkaz, aby byli uvězněni všichni pravoslavní kněží v Moskvě, tak jako v odpověď kard. Gasparrimu uvěznil kněze petrohradské. Mezi tehdy uvězněnými nacházeli se arcibiskupové Nikander a Serafin, biskup Hilarion, všichni právě členové nejvyšší správy církve a moskevské diecéšní rady a jiní význační kněží. Uvěznění toto bylo vykládáno tehdy v ten smysl, že chce vláda odstraniti duchovenstvo, které by se mohlo postavit v čelo opozice proti dekretu, nežli začnou konfiskace. Vskutku také hned s konfiskací započato podle metody vždy stejné: nejprve otočili kostel vojskem, zamkli dveře a dovnitř nevpuštěli nikoho kromě duchovenstva a zástupců úřadů. V určité teprve vzdálenosti dovoleno bylo shromážďovat se zástupům, z jejichž středu stále se ozývaly výkřiky nepřátelské proti vládě a jejím představitelům, kteří nazývání „bezbožníky“, „lupiči“ a „tyrany“. Chlapci házeli na červené vojsko kyje a kamení a pak utekli. Zároveň špehové, kteří se vmísili mezi zástupy a provokovali je k nepřátelským projevům, zaznamenávali si osoby, které se odvážily kritisovat úřady, a udávali je policii. Tyto scény opakovaly se stereotypně po celém Rusku a

¹ Nabídka státního sekretáře. kard. Gasparriho, týkala se netoliko kostelního náčiní chrámu katol., nýbrž všech předmětů zkonfiskovaných ve svatyních. Svatá Stolicе žádala, aby bylo šetřeno všech věcí posvěcených bezprostředně náboženskému kultu, a navrhla, že výměnou za ty předměty složí pro trpící hladem obnos přiměřený jejich ceně. Obnos ten chtěla Svatá Stolicе sebrat uspořádáním sbírek po celém světě. Kdyby se to bylo podařilo, byla by každá pravoslavná farnost dostala zpět zabrané posvátné náčiní.

zdálo se, že začínají novou vlnu násilí. Většina duchovenstva postavila se po bok patriarchovi, část přiklonila se k opozici, ba začala naň i útočit. Do opozice přešli biskup Antonín, stojící dosud stranou, biskup Eudokim z Nižního Novgorodu, skupina kněží petrohradských pod vůdcovstvím Vvedenského a dva kněží moskevští, Kalinovskij a Borisov. Akce těchto odštěpenců došla ovšem čile podpory vládního tisku...

Vládě vzešla naděje, že zničí církev její vlastní pomoci a proto zdvojnásobila svůj tlak na vyšší církevní úřady, aby tím spíše zdolala nemilou sobě organizaci. Především vyvolala proces proti 54 osobám, mezi nimiž bylo 7 arcijáhnů a několik kněží a jáhnů. Potom začal soud biskupů Nikandra a Hilariona, členů nejvyšší správy, a nejvýznamnějších kněží moskevských. Na konec teprve přišel proces patriarchy Tichona.

Proces proti 54 začal 26. dubna a skončil 6. května. Obžalovaní byli rozděleni na skupiny; do první započítali jáhny, kteří se účastnili nepokojů. Tato skupina byla zproštěna soudu pod záminkou, že osoby ty jednaly pod nátlakem vyšší hierarchie. Kněží byli vřazeni do skupiny druhé a byli obviněni, že popouzelí věřící k odporu proti úřadům. Třetí skupina se skládala ze 7 arcijáhnů (děkanů), obžalovaných z účasti na sjezdu arcibiskupa Nikandra.

Dne 4. května způsobilo sensaci předvolání patriarchy a arcibiskupa Nikandra jako svědků. Výslech patriarchy trval od jedenácti do jedné hodiny v noci. Patriarcha se držel dobře, dokonce i oficiální zpráva (Izvěstia, ze 6. května 1922) mluví a počínání ctihodného starce plném důstojností. Když vešel do přeplněné dvorany, přítomní povstali, a když kterousi chvíli prokurátor hrubé individuum, které zastrašilo nejednoho z dříve vyslychaných — obrátil se k patriarchovi s urážející otázkou, zvedl se takový křik nevole ve dvoraně, že muselo být sezení přerušeno a část obecního odstraňena.

Patriarcha vyjádřil se na soudě, že musil v souhlasu s kanonickým právem odsoudit zabrání posvěcených předmětů, že v případě konfliktu mezi právem sovětským a kanonickým jest jeho povinností přidržet se práva kanonického, a že bere na sebe celou odpovědnost za úpravu, ohlášení a rozeslání svého rozkazu ze dne 2. března.

Na základě této výpovědi stanovil soud na žádost prokurátorovu okamžité zavedení soudního řízení proti patriarchovi, jakožto hlavnímu vinníkovi podle téže zásady, podle níž byl zaveden proces proti 54, t. j. obviněním patriarchy z pobuřování lidových mas k domácímu odboji. Z téže příčiny poručeno zavést trestní řízení proti arcibiskupu Nikandrovi a všem moskevským děkanům, kteří se účastnili sjezdu arcibiskupa Nikandra dne 7. března, ale kteří do té doby nebyli ještě uvězněni.

Výsledkem procesu bylo odsouzení osmi kněží a tří jáhnů na smrt! Zvědův o tom patriarcha, poslal ihned s místa svého vězení tři listy: Sovnarkom-u (sovětu národních komisařů), vedoucímu V.

C. I. K-a (všeruského centrálního výkonného (izpolnitělnogo) komitétu), pak Kalininovi a Kurskému, komisaři spravedlnosti: V listech svých protestoval Tichon proti rozsudku nepřiměřeně přísnému vzhledem k domnělé vině obžalovaných. Patriarcha vytýkal nespravedlnost, jaká měla být vykonána trestem podřízených služebníků církve, jejichž povinností bylo splnit slepě rozkazy představených, a bera na sebe celou odpovědnost, žádal, aby jeho život vzali na místo životů odsouzených.

Jedenáct tedy rozsudků smrti postihlo lidi, kteří všichni jednali z pohnutek čistě náboženských. Někteří z nich nedopustili se ničeho jiného, nežli že podepsali žádost a prosbu, aby nebyly zabráný předměty posvěcené a aby byla vzata náhrada za ně stejné ceny.

Když 54 osoby obojího pohlaví, vyznávající víru pravoslavnou, stanuly tváří v tvář smrti z těchže příčin, pro jaké stavěli se mučedníci před svoje pronásledovatele — tehdy na Východě počínal úsvit nového období.

Z úst dětí

Po odchodu apoštolátních misionářů (P. Stříže a P. Křenka ze St. Bělé) z Volyňska teskní opuštění krajané po slově Božím v rodné řeči české. Dopis za dopisem zve misionáře k nové návštěvě. Prozatím poslal ACM milým krajanům na Volyňsko větší počet pěkných vázaných knih českých, darovaných *S t o j a n o v o u j e d n o u b o h o s l o v c ů o l o m u c k ý c h*. Snad dá Pán Bůh, že i novou návštěvou českého misionáře bude mocí ACM potěšiti a ve sv. víře posíliti milé krajany. Nejvíce ovšem *t e s k n í č e s k é d ě t i k a t o l i c k é i p r a v o s l a v n é*. Uvádíme dva *d ě t s k é* dopisy (jeden psala pravoslavná a druhý konvertitka), toužící po českém slově Božím:

I.

Psáno dne 13. září 1927.

Draze milovaný, velebný pane!

Srdečně Vás všecky pozdravujem a líbáme. Stejská se nám po Vás. Nemáme kam chodit, do kapličky nechodíme, nemáme žádného kněze. Vzpomínáme si pořád na Vás, kdy k nám přijedete. Bylo nám tak dobře, když jsme chodili do kapličky, a tejd' jsme jako sirotci. Ještě jednou Vás pozdravujeme a líbáme Vás, vzpomeňte si takej někdy na nás. S Bohem — — —

Alžbieta F.

II.

Pochválen buď Pán Ježíš Kristus!

Velebný pane, přijměte vode mně srdečné pozdravení. Předně Vám musím oznámit, že chodím do školy a velice se nám stýská po

Vás, obzvláště když přijde sobota, už jsme se těšili, že přijdete, a tolik Jste nám toho napovídali vo Ježíškovi, ale teď už nepřijdete a jiného velebného pána nemáme. Tak snad už nás žádný nebude učit vo Ježíškovi, jako Vy jste nás učil.

Taky se Vám musím pochlubit, že jsem povýšila; už mne učitelka posadila do druhé třídy. Ale snad bych raděj seděla v první třídě, jenom kdybyste Vy k nám chodil. S Bohem.

Marije O.
schovanka S-ova.

Hrušvice 13. září 1927.

*Ceské děti ve Volkově kladou věnce na hroby českých vojáků.
P. Stříž má promluvu. (Volyň, Polsko.)*

Je potřeba důrazněji dokazovat, jak záslužné dílo misijní koná Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje svojí péčí o duchovní blaho krajanů vystěhovalců, než jsou tato slova z úst dětí?? Almužna apoštolátní umožňuje vyslání misionářů a modlitba členská svolává požehnání nebes na jejich misijní práci! Chceš stát stranou tohoto dobrého díla? — Spolupracuješ v něm, jsi-li horlivým členem Apoštolátu svatého Cyrila a Metoděje!

. S cest ruských konvertitů k církvi katolické.

M. Smolová.

Žofie Svěčinová — 1815—.

Tři věci jsou svěřeny církvi katolické: pravda, svatost a autorita. Všechny tři potřebuje člověk nutně a přece je spíše nenávidí, než miluje. A svoji nenávisť dovede také ukázat; dovede pronásledovat nejen pravdu, nejen svatost a autoritu, ale i církev a to proto, že právě ona tyto věci pečlivě chrání a opatruje. Leč církev nedbá nenávisť a neskrývá svých pokladů pod pokrývkou, nýbrž vykládá je před očima všech, činí je všem přístupnými. A právě proto si získala vedle nenávisť také obdivu, úcty a lásky nesčetných srdcí. Proto hledali a hledají u ní útočiště tak mnozí, nejen mužové, ale i ženy, nejen vzdělání, ale i prostí, nejen bohatí, ale i chudí. Všichni docházejí u ní správného rozřešení nejpálčivějších otázek životních. Což divu, že ve všech dobách rostla a že dovedla k sobě připoutati i ty, kteří ji dříve neznali a ji nenáviděli, nebo se jí aspoň vyhýbali — konvertity, mezi nimi také ženy.

Proč konvertovaly i ženy? Poněvadž si uvědomily, že jen pravda katol. církvi hlášaná může je osvobodit z otroctví, jenom její svatost může je povznést a jenom její autorita dovede je chránit a udržovat na dosažené výši. Církev je také chránila. Odměnou za to byl jí vděk žen, které od počátku církve nejen k ní lnuly, ale také o její rozkvět pracovaly. Tím zároveň přispěly k mravnímu i hmotnému povznesení lidstva.

Počali jsme si posledně všimati života konvertitů ruských. Je zajímavý. Leč — ani život a činnost ruských konvertitek nepostrádá své zajímavosti. Vedle toho skýtá příležitost poznati velikost a krásu duše i schopnosti ruské ženy, která v díle sjednocení může stejně jako ženy naše hráti roli nesmírně důležitou.

Pokusíme se tedy aspoň několika črtami ze života ruské konvertitky Žofie Svěčinové nastíniti tuto velikost a krásu duše a ukázati ony cesty, kterými se vracela ruská, vzdělaná žena k církvi katolické.

Cestou k pravdě.

Konvertity, duše po pravdě toužící, vodil Buh zpravidla vždycky svojí cestou. Boží cesty jsou však jiné než cesty lidské. Jsou sice také někdy široké a vysázené růžemi, většinou však úzké a trnité. Cesta naší konvertitky byla také místy růžová, místy však hodně trnitá, a bylo třeba neobyčejné vytrvalosti, aby se jí prodrala ke svému cíli.

mláď měla krásné. Žofie, narozená v Moskvě dne 22. listopadu 1782, byla miláčkem otce Symonova, vysokého státního úředníka. a jeho choti. Na výsluní péče a lásky svých rodičů rozvíjela neo-

byčejně rychle své mimořádné schopnosti duševní, které ji později umožnily vzácné působení ve veřejnosti. Ve čtrnáctém roce ovládala již mimo jazyka ruského také jazyk italský, anglický, francouzský a německý. Kromě toho studovala pilně latinu a učila se hebrejsky. Se zvláštní zálibou věnovala se také hudbě a umění malířskému.

Když dovršila sedmnáctý rok svého věku, byla zasnoubena 42letému generálu Svěčinovi. Žofie ukázala se v tomto případě dítětem velmi poslušným. Při svých vynikajících vlastnostech mohla dáti přednost jiným uchazečům, jichž bylo dosti. Nevynikala sice krásou, ale její bohatství, mládí a skvělé vlastnosti ducha opravňovaly k daleko větší naději, než jakou skýtal generál Svěčin. Žofie však sklonila poslušně hlavu a splnila přání otcovo, který v generálu, muži pevného, přímého charakteru, šlechtetného smýšlení a tiché, přesto však veselého povahy, hledal dítěti něžného manžela i ochránce. A věděl jistě proč.

Měl již mnoho příležitosti poznati nestálost přízně carského dvora a chtěl Žofii i sobě zajistiti zastánce. Proto ani nedbal, že Svěčin nedovede se přizpůsobiti horkokrevné povaze jeho dcery. Dobra Žofie byla s počínáním otcovým srozuměna, a i když manžel při všech svých vynikajících vlastnostech nedovedl si vynutit jejího obdivu, nedala nikdy na jevo svého zklamání. Také se nikdy ani slůvkem nezminila o této okolnosti a její chof zůstal až do konce svého života předmětem její něžné lásky a plné oddanosti.

A jednala dobře. Otcovy obavy se brzy splnily. Upadl náhle v nemilost u carského dvora a musel prchati z Petrohradu do Moskvy, kde jej krátce potom ranila mrtvice. Žofie, která již dříve ztratila svoji matku, osířela tak úplně a byla odkázána jen na svého chotě.

Těžká rána — smrt otcova — naplnila ji bezměrným bolem. Zároveň však obrátila její mysl k světu nadzemskému a jeho Vládci. Bůh, jehož dříve zanedbávala, stal se nyní hlavním předmětem jejích úvah; Jeho hledala, k Němu volala, od Něho čekala potěchu a radu. Ovšem, že to byl jen Bůh pojímaný abstraktně, beze světla a tepla, který zaujímal sice její mysl, ale nebyl ještě pokladem srdce. Měl se jím však státi později.

Právě v té době počali hledati v Rusku útulek četní francouzští emigranti ze vznešených rodin a usadili se většinou v Petrohradě. Tamtéž dlela paní Svěčinová se svým chotěm, zastávajícím prozatímně úřad guvernéra. Povolání Svěčinovo umožnilo jemu i jeho chotí navázati styky se vznešenými hosty, mezi nimiž bylo také několik katolických kněží, vesměs vzácných vlastností, jako P. Roza-ven a jiní. Tito kněží získali si přednostmi svého ducha brzy veliké úcty pí Svěčinové i jejího chotě. Největší úcty a zároveň i pozhnaného vlivu dosáhl však slavný sardinský vyslanec Josef de Maistre, který přijel do Petrohradu roku 1803.

Josef de Maistre a paní Svěčinová, které sblížila sama Boží Prozřetelnost, poznali hned na počátku svých styků vzájemnou shodu ducha, která je přes značný rozdíl věku a původu dovedla sblízo-

vat. A uzavřeli upřímné přátelství, které však nečinilo ducha mladé dámy nijak závislým.

Paní Svěčinová byla tou dobou údem církve pravoslavné. Při tom se s velkou zálibou věnovala jednak studiu německé filosofie, jednak také vychovatelství a snahám podpůrným. Její pokroky v obojím oboru byly přímo skvělé. O svých 25 letech dovedla být svému okolí vším. Proto také byl její vliv dalekosáhlý; její slova byla přijímána s velkou vážností, její rady uznávány a její vůle plněna.

Přesto však neokoušela pravé radosti ze života. Bůh vedle radosti a štěstí počal jí poznovu sypati na cestu trní. Seslal na ni krutou bolest, bolest duše. Nemohla dojít porozumění nikde jinde leč u Boha. Proto se paní Svěčinová vrhla v náruč Boží s takovým nadšením, jakého by nic jiného nebylo dovedlo u ní vzbudit. Filosofické její vzdělání začalo jí však brzy znepokojovat různými pochybnostmi v otázkách náboženských. Vnitřní neklid počal se stupňovat, čím pozorněji sledovala zbožnost a život katolíků francouzských. Tímto znepokojením měla se však propracovati k trvalému klidu.

Častý styk a pozornost, které věnovala katolickým učencům, zejména Josefu de Maistrovi, obrátil její zraky k církvi katolické, takže se rozhodla učení katolické pilně studovat. K tomu však potřebovala času, kterého se jí nedostávalo. Byla v Petrohradě příliš zaměstnána jak starostmi rodinnými, tak i různými dobročinnými podniky. Proto se uchýlila na venkovské sídlo hraběte Bariatinského, kde se náboženským studiím oddala celou duší.

Že studovala s velkou vážností a opravdovostí, dokazuje asi 10 svazků jejích vlastních zápisků, které byly později jejím životopiscem Fallouxem uveřejněny. Ony svědčí v první řadě o pochybnostech, jež jí bylo zdolávat, jakož i obdivuhodných hnutí ducha. Jímí také podala důkaz o své pevné vůli a námaze, s jakou se snažila posílit svoji víru v církev, v níž se zrodila, již chtěla slůž co stůj náležitě.

„Prosila jsem Boha,“ píše mezi jiným, „aby na ukončenou mých namáhavých prací spojil mne živou věrou s údy mé církve a páskou vřelé lásky s křesťany církve západní. Doufám, že tak učiní, neboť mi dává více, než jsem si troufala vyprositi. Při tom všem mám za to, že budu musit ještě mnoho překážek zdolat, než budu moci říci se svatým Ambrožem: „Kdo vpravdě věří, necítí nepokoje.“

A bylo těch překážek opravdu mnoho, ale duch tak vnímavý, hloubavý a po pravdě dychtící je dovedl přemoci.

Byla to hlavně velká, přímo slepá láska k církvi mateřské, na které lpěla a o níž soudila, že musí být pravou již proto, že Bůh ji miluje.

Vždyť podal již tolik důkazů své lásky: Zachovával ji celá staletí bez pohromy. A Kristus svátostný ji živil. Sestupoval na oltáře této církve, aby ji silil a těšil. Je možno, aby ten Kristus svátostný obětoval se bludu? ... Je možno, aby tento blud živil celá staletí? ...

Ale do těchto důvodů lásky k rodné církvi pravoslavné pronikala

jako ozvěna jejich rozmluv se zbožnými a učenými katolíky: Bůh věřících církve pravoslavné ovšem nezavrhuje, On je miluje, při tom však církev porušivši jednotu Kristova království spravedlivě trestá. Je možno zavírat oči a nerozumět těm dějinným faktům, jak církev pravoslavná od první hodiny rozkolu přestala rodit ony veliké biskupy, obdivuhodné talenty, milovníky čistoty, apoštoly pravdy a pokoje, kterými se dříve tolik a právem honosila? Mysl ženy po pravdě toužící musela uznat tu smutnou skutečnost! A pak viděla ono příšerné temno, jež po jediném nešťastném kroku rozloučení rozestřelo nad pravoslavím své perutě, viděla a cítila, jak v tomto temnu její církev padala a padá vždy hlouběji a s ní padala i moc a sláva drahého národa... Jemné, citlivé srdce slovanské ženy se při tomto pomyšlení zachvělo bolem...

Leč vtom jako by vnuknutí Boží osvítilo jí rozum, jasnější paprsek poznání počal konejšit palčivou bolest srdce a obrátil duchovní zraky v jinou stranu. Tam zjevila se jí v oslňující záři světová církev, plná moci a slávy, která vědoma svých práv svolávala v každé době nové obecné sněmy svoje, která shromažďovala se všech stran světa pravověrné biskupy, žijící v živém spojení s nejvyšší hlavou svoji i svého věřícího lidu — římským Veleknězem.

Poznávala, že v klíně této církve není ani Řeků, ani barbarů, všechny národy země že tvoří pospolu jednotu vesměrného království Kristova, jež se mělo prostírat od východu slunce až na západ! Zamyslíla se hluboce nad štěstím a blahem členů této církve a oddala se poznovu studiím. Svědomitě vyslechla nestranné svědectví dějin, zadívala se i v praktický život přítomnosti a tak se ocitla konečně na stopách uspokojující pravdy Kristovy. Cestou katolické církve bylo k ní neskonale blíže, než ji přiváděla cesta dosavadní. Autorita katolické církve, opřená o božské základy Petrova římského Stolce, dávala jí záruku neochvějné jednoty víry a mravů křesťanského života.

Základní pravdy a nejkrásnější obyčeje křesťanské viděla pevně spočívat jedině na neomylnosti učitelského úřadu církve katolické.

Tím vysvětlila si nevýslovnou božskou sílu a přitažlivou moc katolicismu, kterou sladkému jhu Kristovu dovedl podmanit všechny díly světa, poznala pravdivost slov Bosuettových, který ve svém zánění k církvi katolické volá: „Ó matko, po tolika staletích jsi ještě plodná! Ó ženo, která stále a stále rodiš svému chotí dítky na všech koncích světa!“

A tato pravda, tato zvláštní moc a síla dovedla ji uchvátit a dodala jí zároveň statečnosti k pevnému a jistému kroku, k návratu k církvi katolické, jež učinila dne 8. listopadu 1815. Brzy potom vykonala u P. Rozávěna životní svatou zpověď. Obé dělo se potají. Zpovídala se dokonce při pootvřených dveřích svého salonu, aby snad nebyla překvapena a vyzrazena. Svatým přijímáním utužila pak své sjednocení s Kristem svátostným a připravovala se k další cestě, kterou jí Prozřetelnost vyměřila.

Pokračování.

Za† Msgrem Rafaelem Kozákem, jednatelem ústředního ACM.

Na úrodném poli myšlenky cyrilometodějské opět doorána po-
žehnaná brázda. S klečí pluhu sklesly zemdlené ruce, jež před půl
patým rokem jej tak ochotně byly přejaly po oráči, který k roz-
orané líše nevrátil se z ciziny. Nástupce zemřelého P. Adolfa Jaška
ve funkci jednatele apoštolátního ústředí m s g r e R a f a e l K o -
z á k zemřel v pátek, dne 14. října v Kroměříži, kde v podzimu své-
ho života stal se věrným strážcem a pokračovatelem apoštolátních
tradíc na té půdě Hané dobře vzdělané v letech předchozích.

*

Msgre Kozák byl rodákem přerovským (narozen roku 1864). Už
jako student vstoupil k františkánům, u nichž dokončil gymnasiijní
studia v Trnavě na Slovensku. Na kněze byl vysvěcen roku 1887.
Působil v rozsáhlé františkánské provincii svatého Jana Kapistrána
v Cerníku, Našicích a ve Vidni po 12 let. Poněvadž znal kromě své
rodné řeči také německy, maďarsky, italsky, hravsky, slovinsky
i rusky, byl povolán roku 1899 k vojenské duchovní službě. První
jeho působíště bylo v Kotoru v Dalmacii, pak v Požanu a v Celovci,
kde pobyl nejdéle a kde téměř srostl s kněžstvem a lidem slovín-
ským, byv přijal i do svazku diecésního, když jako vojenský kněz
musil se dáti sekularisovat. Pro svoji velikou svědomitost, pracovi-
tost a schopnost dostal se msgre Kozák za války za správce vojen-
ského superiorátu do Vidně, kde rád pracoval i mezi našimi český-
mi krajany; pod vojenským kabátem bilo dobré srdce, které milo-
valo věrně církev i vlast. Z Vidně přijel kdysi i na svatý Hostýn
posvětit válečný pomník katol. Omladiny, do jejichž srdcí se tehdy
vepsal svým nadšeným, vlasteneckým kázáním. Ve své vojenské
službě duchovní byl msgre Kozák neúporným pracovníkem, ale při
tom vždy milým druhem kněžským spolubratřím a ochotným a vli-
dným rádcem i posledního vojákoví. Přece však vídeňským superio-
rem se nestal; musel uhnout silnějším loktům a ohebnější páteří.
Ve Vidni poznal jej tehdejší kanovník dr. Stojan a nezapomněl
naň ani po letech, když hledal po odchodu P. Jaška do Ameriky
vhodného jednatele pro zahraniční Apoštolát. Převrat zastihl msgra
Kozáka jako správce superiorátu u sborového velitelství v Brati-
slavě; zůstal jím i za republiky, ale při první restrikci roku 1920 byl
dán do výslužby. Jeho výpomoci jako tlumočnicka maďar-
štiny a slovanských řečí používali však u velitelství až do
roku 1923. Na jaře toho roku přestěhoval se monsignore Ko-
zák na trvalý odpočinek do Kroměříže. Zvěděv o tom arcibiskup Stojan, navrhl jej hned ve výborové schůzi dne 26. dub-
na 1923 za výpomocného jednatele Ústředního Apoštolátu. A vskut-
ku našel v něm Ústřední ACM houževnatého i zkušeného jednatele,
který práci tu miloval, ba celým srdcem k ní přilnul. Ztráviv téměř

*Přípravný výbor unionistického sjezdu, na kterém je podoba zemřelého Msgra R. Kozáka.
(v řadě sedících druhý z prava.)*

celý svůj kněžský život za hranicemi své české domoviny, rozuměl především duchovním potřebám zahraničních krajanů. Na ně neustále pamatoval, pro ně prosil a sbíral neúnavně duchovní posilu v dobré české knize, s nimi udržoval čilé písemné styky, takže měl o zahraničí krajanském vždy spolehlivé a časové informace. Tato jeho láska byla opravdu vynalézavá: z rozbitých sešitů darovaných časopisů a knih vázala jakoby nové knihy, pořizovala laciné šteláže v expedičních místnostech u Panny Marie, balila, odvažovala, v pytlovinu zašívala, expedovala s bratrskou, tichou láskou celé metrické centy české četby do zahraničí. Po smrti arcibiskupa dra Stojana jal se soustřeďovat materiál pro životopis zakladatele ACM, třídil a rovnal pozůstalou jeho korespondenci i doklady literární, sám shledával a doplňoval informacemi žijících pamětníků. Teprve několik měsíců před smrtí utušoval se myšlenkou, že tento svůj úkol už dokončil, jak mohl nejlépe...

Ale nečinným nezůstal ani potom, když zdraví mu začalo vypovídat. Aspoň serie slovanských, velehradských a unionistických diapositivů skládal a připravoval pro informační přednášky a snul nové plány k rozvoji myšlenky cyrilometodějské. Jak se těšil na pout jugoslavských poulníků na Velehradě — mělť tam na slovanském jihu tolik osobních přátel a známých — ale už ani na celém sjezdě unionistickém letos v červenci nevydržel -- srdeční slabost přinutila ho k předčasnému odjezdu z Velehradu. A pak už chřádl víc a více; sloupající vodnatelnost poutala ho na lože. Třesoucí ruka těžko už psala a psací jeho stroj už také zřejmě dosluhoval, doklepával. Ale přece ještě napsal naposled nemocný msgr Kozák obšírný protokol poslední výborové schůze ACM a s omluvným přípisem poslal sekretariátu. To už skládal starý bojovník Boží svoji zbraň. V novém zápisu protokolním poznačena jiným písmem prosba předsedy pana biskupa Stavěla, aby výbor ACM pamatoval modlitbou na těžce nemocného svého jednatele a na stránky nejbližší zapsána už do knihy protokolní zpráva o jeho smrti. Jak skromně a tiše žil, tak tiše a klidně odcházel k Pánu, rozdáv ještě před smrtí na dobré účely své skrovné životní úspory.

Skromný přál si mít msgr Kozák i svůj pohřeb. Zřekl se veřejných vojenských poct, které mu příslušely, ale nemohl zabránit přechetným přátelům a známým, aby ho nepřišli doprovodit s láskou na poslední cestě. V zastoupení pana arcibiskupa olomuckého pochoval ho pan světící biskup msgr S t a v ě l, u otevřeného hrobu poděkoval zesnulému srdečnými slovy pan probošt P. V a l o u š e k, přes 50 kněží, mezi nimi i delegát vídeňských Čechů P. N e p u s t í l, s četnými zástupci vojenskými a přechetným lidem uctili svojí účastí životní práci nebožtíkovu, studenti arcibiskupského gymnasia mu pietně zazpívali v kostele, cestou na hřbitov i u hrobu a pak Otčenáš ještě na rozloučenou, než se zavřel hrob nad pokorným dělníkem na líce cyrilometodějské. Have, anima pia!

—a.

Země mučedníků.

U příležitosti slavného návratu obrazu Matky Boží kodenské do Kodna počátkem letošního září vyznamenáno bylo 31 mužů a žen — mučedníků podlašských — za svoji věrnost katol. víře z doby pravoslavného násilí ruského. Ministr kultu odevzdal jim zlaté kříže „Zaslugi“ a biskup podlašský zase zlaté kříže darované svatým Otcem Piem XI. — „Pro Ecclesia et Pontifice“ Když při slavnostní mši sv. s kazatelny předčítána byla jejich jména, bylo to opravdové martyrologium živých dosud mučedníků. Ale těch statečných a věrných vyznavačů katolické víry bylo na Podlesí ne toliko 31 — celá sta, ba tisíce, jejich jména před lidmi neznáma, ba mnozí z nich už vzali lepší odplatu své věrnosti, než může dát sebevčetnější uznání lidské. Uvádíme aspoň několik jmen vyznamenaných mučedníků podlašských a jejich utrpení pro víru katolickou:

1. Karel Dragan, 62letý, byl mnohokrát od Rusů trýzněn pro víru, na konec poslán na Sibiř, kde prožil 33 let, vrátil se domů roku 1924.

2. Josafat Dragan, 54letý, pronásledován pro víru a bitý kozáky, odvezen na Sibiř, odkud po 33 letech vrátil se domů.

3. Martin Szubarczuk, 67letý, bičem a vězením nucený k pravoslaví, posléze poslán na Sibiř, kde ztrávil 30 let.

4. Marianna Bohusz, 80letá, pro věrnost u víře odvezena na Sibiř a tam mučena několik desítek roků.

5. Jan Romanjuk ze vsi Derlo, organisoval tajné schůze věřících. mluvil na nich, dovážel misionáře, přechovával je ve svém domě, kde udělovali unitům sv. svátosti. Roku 1886 uvězněn, vsazen do varšavské citadely, po 16 měsících žaláře vyvezen do Ruska, kde žil 5 let ve vyhnanství.

6. Jozafat Lazaruk, byl pro svoji horlivost mezi bratry unity uvězněn, v okovy spoután a poslán do vyhnanství na Chersones, kde po 30 let strádal.

7. Leon Kalinowski, 85letý, čtyřikrát byl od kozáků nahajkami (karabáči) zbit, v Brzesčie 8 měsíců žalářován a pokutami trestán.

8. Barbora Chraszcz, 80letá, byla dvakrát veřejně od kozáků karabáči zbita a pak žalářována.

9. Jan Typa, 73letý, mnohokrát od kozáků do krve ztlučení, pronásledován skrývá se za zimy v lesích a sklepích, je trestán pokutami za katolický křest svých dětí.

10. Michal Saczuk, 75letý, dostal najednou 40 ran nahajkou, v žaláři bitý mečem, vlasy s hlavy mu rvány, po 4 týdny musil po několik hodin denně stávat před dědinou na sněhu bosý.

11. Benedikt Marciniuk, 86letý, byl kozáky zbit, po tři měsíce musel vozit své pronásledovatele; aby ho donutili k pravoslaví, zabrali mu hospodářský inventář, zničili stavení hospodářská i obytný dům. Přes všechno pronásledování však vytrval, ba ještě jiné k vytrvalosti u víře katolické povzbuzoval.

*Účastníci řecko-katolíci.
Sedící od leva na pravo: Msgre Greg. Lakota, světitel biskup v Přemyslu, Msgre Njaradi z Křiževců, metropolita Šepťeckýj ze Lvova, arcib. olom. Dr. Leopold Prečan, Msgre Josafat Kocýlovskij z Přemyslu, Msgre Margott z římské Vých. kongregace. Uprostřed stojící je lidový misionář O. Reštylo, basilián z Užhorodu.*

12. Rosalie Baranówna, 52letá, byla horlivou apoštolkou mezi anity, celé vsi získává katolické víře, posiluje mnohé, umožňuje při jetí sv. svátosti, začež je pronásledována a často odsuzována do žaláře.

13. Mat. Marczuk, 77letý, platí pro věrnost katolické víře 300 rublů pokuty, tři leta je žalářován, sebrali mu inventář, dokonce i lože.

14. Anna Szatecka, 84letá, trpěla pronásledování, kozáci ji ztloukli nahajkami, uvázali za koňský ohon a vláčeli po cestě.

15. Apolonia Rybaczuk, 80letá, držána po 3 dny ve vápně, přes četné rány a bolesti vytrvala ve víře.

16. Josef Czernik, 67letý, byl zprostředkovatelem mezi misionáři; mnohokrát vězněn pro rozdávání nedovolených listů, žalářován v Tomaszowie Lubelskim, v Krasnymstawie, Bialej Podlaskiej a Włodawie.

17. Pavel Melanowicz, 76letý, protože nechtěl přijat pravoslavi, uveden k vojsku a poslán do Ruska, ač po koliknácet roků pronásledován i mučen, vytrval přece v katolické víře –

Tak jde řada jmen mučednictvím oslavených dále; 31 jich za psali k pochvale lidské, daleko více má jich kniha životů!

Na tomtéž náměstí, kde se kdysi ozýval sten a nářek mučených věrných katolíků podlažských, kde se jim z jejich víry kdysi posmívali nelidští správcové okresu bialského Aloszka a Gubanin, bylo slyšet v ty slavné dny letošního podzimku nadšené volání slávy sv. Otci, tam vítězná radost hrála nespočetná srdce svobodného katolického lidu. Krvaví apoštolé rozkoľu už odešli, jak odchází bouře s černými mraky a ničivými blesky. Nad Podlesím usmálo se slunko svobody.

Sv. Theodor Studita.

František Gája. — Pokračování.

Nový rozkvět Studionu.

Též syn a nástupce nešťastného císaře Nikefora Staurakios odnesl si z vražedné bitvy několik krvavých ran. Nezmoudřel však z osudu svého otce, nýbrž zvůle a utiskování církve měly dále trvati působením ctižádnostivé manželky jeho Theofany. V této zlé předtuše povolali vysocí státní úředníci císařem kuopalata Michala I. (811—813), kdežto Staurakios podlehl brzy svým ranám. Dne 12. října 811 byl Michal slavnostně korunován, když slíbil napřed patriarchovi ochranu církve. Brzy však poskytnul jí více než pouhou ochranu. Povolal totiž mnichy z vyhnanství zpět a zprostředkoval smír mezi patriarchou a Theodorem, jehož podmínky Řím s radostí potvrdil. Sv. Theodor dosáhl, čeho žádal: suspense kněze Jo-

sefa a zrušení dekretů, které vydal patriarcha proti studitům. Jeho návrat znamená nový rozkvět mnišstva v Cařihradě a nový vzrůst kláštera studionského.

Nalezl ovšem v klášteře jen trosky veliké kdysi rodiny. Členové její byli však většinou ještě na živu, proto po obdržení svobody vrátili se pod ochranný plášť milovaného otce. Znovu odehrávaly se na ulicích dojemné scény při shledání známých, jako kdysi za císařovny Irény. Zvláště uznávána a chválena byla hrdinnost sv. Theodora. Sláva jeho lákala neodolatelně, nejvyšší hodnostáři mu přicházeli gratulovat, tajní za útlisků stoupenci přáli si osobně s ním promluvit, nebo žádali za přijetí do kláštera.

Početnému vzrůstu měl odpovídati též duchovní rozkvět ctnosti jednotlivých členů. Na základě dřívější osvědčené organizace šlo všechno hravě. Zase se mnichové věnovali různým oborům práce dle různého nadání, zase se rozcházeli denně do svých dílen a za zpěvu žalmů nebo jambicky zbásněných stanov konali svá řemesla. Tentokrát však nával nových mnichů byl tak veliký, že budova klášterní nestačila. Proto starší zkušeni studité odcházeli do okolí na Chersones nebo na Bospor a zakládali filiální kláštery.

Blahodárný klid kláštera vyrušila poněkud roku 812 smrt starce Platona, který od doby své resignace z úřadu hegumena trávil samotářsky život v úzké cele. Jen určení vhodné osobnosti pro stolec patriarchy považoval za dosti důležitou příčinu, aby celou dobrovolně opustil. Násilím byl z ní vyveden několikrát, neboť sdílel všechny tresty a pronásledování svého synovce. Jaké vážnosti požíval, ukázalo se teprv při smrti. Sám patriarcha spěchal navštívit ho na smrtelném loži. Při pohřbu planulo moře lampiónů na jeho počest. Vděčný Theodor uvil mu nad rakví krásný věnec, pojednav v klasičeském panegyriku o jeho ctnostech.

Při své snaze o povznesení kláštera nespouštěl sv. Theodor ani okamžik s očí vývoj politických poměrů v říši. Sympatický jinak císař Michal I. měl dvě vady: Byl slabý proti vnitřním nepřítelům a nerozhodný v politice zahraniční. Vnitřními jeho nepřáteli byli sektáři, hlavně obrazoborci. Císaře zuřivě napadali, snižovali a zahanbovali hlavně tím, že okázale vychvalovali vládu obrazoborce Konstantina Kopronyma. U jeho hrobu se shromáždovali a volávali demonstrativně: „Povstaň a přijdi na pomoc hynoucí říši.“ Energicky proti nim vystoupiti se císař neodvážil.

Obrazoborci byli náboženskou sektou, ale životní svou sílu čerpali z příznivých pro sebe poměrů politických. V nejstarších dobách za pronásledování křesťanů užívalo se jen symbolického znázorňování náboženských pravd, aby tajemství víry nebyla pohanům vyzrazena. Ve 4. století začalo přímé zobrazování sv. osob, dějů a předmětů. Sv. Basil Vel. i Jan Zlatoústý doporučují toto umění jako prostředek k poučování o náboženských pravdách těch, kteří neumějí čísti. Současně však vyskytli se odpůrcové. Historik 4. století, cesarejský biskup Eusebius napsal: „Kdo by mohl mrtvými barvami vystihnouti slávu Ježíše Krista, když ani vyvolení apoštolové

nemohli na něho patřiti při proměnění na hoře Tábor?" Vrcholné mocí dosáhli obrazoborci, když stal se císařem jejich přívržence Lev III. (717—741) a syn jeho Konstantin V. Kopronym. Oba chtěli bojem proti obrazům získati nejnebezpečnější nepřátele říše, mohamedány, kterým křesťanské obrazy byly trnem v oku, poněvadž sami mají užívání zevnějších náboženských forem zakázáno. Výtečným obhájcem obrazů proti oběma císařům byl sv. Jan Damascenský a s ním všichni mniši jako téměř výluční jejich zhotovitelé. Teprve císařovna Iréna dopomohla ctitelům sv. obrazů, čili pravoslavným, opět k hmotné a roku 787 i k mravní nadvládě, když sněmem nicejským bylo obrazoborectví odsouzeno a zavrženo. Než proto ještě nepřestalo existovati. Doutnalo pod povrchem, živilo se vzpomínkami na vojensky slavné císaře obrazoborecké a rostlo z neúspěchů svých protivníků.

Slabá vláda Michala I. byla obrazoborcům nejvíce vhod, proto sv. Theodor v předtuše, že k boji s nimi brzy dojde, horlivě se připravoval. Spisy o sv. obrazech jednající napsal většinou v této době druhého rozkvětu studitského kláštera. Nejdůležitější je dogmatická kniha rozdělená na 3 části: Antirhetikus první, druhý, třetí. Obrazoborci tehdy nebyli jednotní. Radikální, mocnější strana zavrhovala obrazy vubec kromě obrazu sv. kříže, mírnější chtěli obrazy trpěti, jen úctu jim odpírali. První díl dogmatické knihy, Antirhetikus první, vyvrací námitky radikálních obrazoborců, které jsou: Pravoslavní prý se klanějí hmotným sochám pouze jako pohané, neboť Kristus jako Bůh se zobraziti nedá. Pravoslavný odpovídá, že Kristus stal se člověkem, tedy zobrazitelným, neboť jinak by jeho vtělení bylo nepravdivé. V Kristu je člověčenství ovšem nerozlučně spojeno s božstvím, se sochou Krista však božství spojeno není, poněvadž socha není skutečným Kristem. Uctíváním sochy ctí se božství Kristovo jen vztahmo, jako uctívání sochy neb obrazu panovníka přechází na panovníka samého. Dále poukazuje obrazoborec na zákaz Boží: „Neučiníš sobě rytiny, ani žádného podobenství... Nebudeš se jim klaněti, ani jich ctíti (II. Mojž. 20, 4—5). Pravoslavný tvrdí, že se tak stalo z ohledu na pohany a poukazuje na cheruby, které Mojžíš rovněž z rozkazu Božího pro archu úmluvy dal poříditi. Konečně namítá obrazoborec, že obraz je ponížením Krista. Stačí prý jeho duchovní obraz v nás vytvořený přijetím sv. svátostí. Pravoslavný odpovídá, že Kristus se nezbavil své slávy ani vtělením. Kdyby stačil jeho duchovní obraz, musel by stačiti i jeho duchovní příchod bez vtělení.

Antirhetikus druhý se dovolává proti mírným obrazoborcům skutečnosti, že sláva a čest osoby padá též na její obraz, proto zasluhuje tento úcty. Antirhetikus třetí vyvrací bludy obrazoborců logikou Aristotelovou.

O způsobu uctívání sv. obrazů jedná Theodor v četných listech. Už VII. všeobecný sněm církevní ustanovil, že sv. obrazy mají býti ctěny poklonami, jak to bylo na východě vždycky zvykem a jak se prokazuje úcta též vznešeným osobám světským. Nemá to tedy býti

božská pocta absolutní, nýbrž úcta relativní, slušící se proto, že obraz představuje něco posvátného. Tytéž názory rozvádí sv. Theodor v listě zaslaném Platonovi: „Jako v podobenství je obsažena pravda, tak v obraze je osoba, není tam však její přirozenost, nýbrž jen podoba. Proto ani obrazu Ježíše Krista nesmíme se v pravém slova smyslu klanět, nesmíme jej zbožňovati, nýbrž jen ctít, jako ctíme rodiče. Tato úcta se ovšem odnáší k osobě obrazem vypoodobněné.“

Z klidné své činnosti v klášteře byl Theodor vyrušován pouze zprávami o ranách, které zahraniční nepřátelé zasazovali říši. Bojovný kníže Krum po svém vítězství nad Nikeforem pustošil napořád úrodnou Macedonii a Thracii. Od jihu zas napadali říši mohamedáni a obsadili několik řeckých ostrovů. Císař v pocitu své slabosti hleděl upevniti přátelství aspoň se západem. Uzavřel proto s Karlem Vel. smlouvu, která roku 812 ve chrámě sv. Petra byla slavnostně potvrzena papežem a přes všechnu nechuť byzantinců k západu připravoval sňatek korunního prince Theofylakta s franskou princeznou. I patriarcha pěstoval nejvřelejší styky s Římem, když dřívější zdrženlivost lichotivými synodikami vysvětlil a odvodnil.

Zatím bulharský kníže Krum po dobytí pevnosti Debeltu, jejíž obyvatelstvo i s biskupem bylo odvedeno do zajetí, zamířil přímo k hlavnímu městu. Zprvu dobylo císařské vojsko jakýchsi úspěchů, ale v rozhodující bitvě u Adrianopole dne 22. června 813 bylo na hlavu poraženo. Ustrašený císař Michal I. vzdal se trůnu, neboť vojsko prohlásilo za císaře svého oblíbeného velitele Lva armenského.

Rozhledy po náboženském životě.

I. Doma.

Dne 23. října 1927 konala se valná hromada členů Apoštolátu ve farním chrámu Páně v Penčicích u Přerova, na níž promluvil P. Marek, místní kaplan o „Významu Apoštolátu v dnešní době“. Vybráno na členských příspěvcích pro rok 1927 533,30 Kč, z pokladničky 118 Kč. Celkem 651,30 Kč. Pán Bůh zaplať horliteli ACM i obětavým členům!

Německý časopis uctívá památku zemřelého arcibiskupa Stojana. V příloze „M. Trübauer Pfarrnachrichten“ (VII. roč. čís. 20., z 20. října 1927) je věnován „Památce arcibiskupa dra Stojana“ vroucné psaný článek, jehož autor pokorně o sobě vyznává, že není ani hoden rozvázati řeménky u obuvi tak opravdového kněze, tak opravdového křesťana, člověka s tak

hlubokou věrou a opravdovými ctnostmi, jakým byl arcibiskup dr. Stojan. Lidově vypisuje drobné příhody ze života nebožtíkova, jež jako vzácná mosaika podávají obraz jeho šlechtěné povahy, dávající nahlédnouti do skrytých hlubin jeho zlatého srdce. Článek doprovází obrázek pohřebního průvodu Stojanova. Je pokračováním už loňské vděčné vzpomínky na arcibiskupa Stojana v témže listě. Pisatel slibuje přinést příležitostně nové příspěvky a doklady o životě velikého lidumila. — Ejhle, katolicismus Stojanovy lásky vlastenecké!

Rajhradský pan opat Petr Hlobil oslavil v říjnu své padesátileté kněžské jubileum. Svatý Otec blahopřál jubilantovi zvláštním listem a vyznamenal ho biskupským biretem i pileolou

(čepičkou fialovou). Opat Hlobil, rodák kroměřížský (r. 1854), je v řadě benediktinském už 54. rok, od roku 1922 je pak řádovým opatem. Stál s p. biskupem drem Kupkou u kolébky našeho Apoštolátu jsa od počátku jeho pokladníkem. Účastnil se vždy a dosud účastní s velikou ochoťou všech podniků ACM, zvláště výročních valných hromad a má o rozvoj Apoštolátu veliké zásluhy. Pán Bůh zachovej a opatruj šlechtěného jubilanta ad multos annos na přimluvu sv. apoštolů slovanských.

Svatocyrilská akademie ve Val. Meziříčí. Na oslavu 28. října t. r. uspořádána byla odpoledne v Lidovém domě velmi zdařilá akademie svatocyrilská, zdařilá jak svým programem, tak i manifestační účastí z města i z venkova. Zpěvní čísla, mezi nimi i rukopisná novinka Řihovského (Slavnostní sbor k sv. Cyrilu) přednesl dobře sevíčený sbor Cyrilské jednoty opravdu s láskou a nadšením. Recitace básně Strážovského („Sv. Cyril“), byla vhodným úvodem k dvojhláse přednášce pana tajemníka P. Fr. Jemelky z Olomouce o slovanských apoštolech, sv. Cyrilu a Metodějovi, a jejich drahém dědictví. Přednáška doprovázená asi 130 skioptickými obrázky zapadala velmi případně do slavnostního rámce dne svobody a vyzněla také upřímným povzbuzením k lásce a věrnosti těm velkým ideálům nezištné služby Bohu a lidu, jimž zasvěcen byl celý život soluňských bratří. Bez nich nebyl by přišel po tisíci letech ani den naší svobody! Přednáška zajímala nejen po stránce dějepisné, nýbrž i vzpomínkami cestopisnými a ukázala též slávu našeho Velehradu, starého i nového, jakožto střediska toužené jednoty všeho Slovanstva.

Výborová schůze Ústředí ACM dne 21. září 1927. Přítomno 10 členů výboru, předsedal pan světitel biskup Stavěl. Hned po zahájení vzpomněl nemocného jednatele ACM msgra R. Kozáka a prosil proň o vzpomínku v modlitbách. Poděkoval dále ministerstvu věci zahraničních a železnic za blahovůli, s jakou podporovali jubilejní slavnosti svatocyrilské, zvláště unionistický letošní sjezd. Jednatelská i pokladniční zpráva schválena jednomyslně. Referát *tajemníkův* zmiňoval nové přihlášky zakládajících členů ACM (zvláště Miss Pištěkové a Mrs.

Postavové z New Yorku), dále přednesl opět prosby volyňských Cechů, jež doprovodil z vlastní zkušenosti čerpanými doklady přítomný p. farář P. Stríž. Na návrh tajemníkův rozhodnuto o vydání členských obrázků Köhlerových i zakoupení nových reprodukcí pražských. Vydání ruské brožury dra Vilinského zásadně přijato, bližší se dojedná s odborem pražským. Dozvuky a vyúčtování sjezdu unionistického i pouti jugoslávské, otázka velehradská, obvyklá poděkování a prosby, jak po řadě referováno lajemníkem, dalo dosti látky k debatě i jednomyslnému pak rozhodování. Poděkováním předsedajícího a modlitbou schůze ukončena.

Obrodné hnutí katolické soustřeďuje se přirozeně kolem nejbohatšího pramene posvěcení, kolem Krista eucharistického. Odtud ty velké i menší slavnosti eucharistické, které se konají v cizině i v naší vlasti. Vzpomínáme jen velkolepého eucharistického sjezdu v *italské Bologni*, konaného počátkem letošního září, k němuž i svatý Otec poslal svého legáta. Zvláště ní vroucnosti a něhy nabyly eucharistické slavnosti boloňské tím, že se jich účastnily velké tisíce katolických dětí; dvacet tisíc jich přistoupilo jen k svatému přijímání. Zdařilé slavnosti eucharistické byly oznámeny též z Jugoslavie i jiných zemí katolických. I u nás začínáme. Psali jsme už o diecézním sjezdu eucharistickým v *Čes. Budějovicích*, který se stal tak radostnou náboženskou manifestací jižních, ba celých Cech. Morava ukázala mohutnou slavností eucharistickou v *Třebíči*, jak hluboce tkví v srdcích katolíků láska k svátostnému Spasiteli. A v srdci Hané, v *Prostějově*, shromáždila v půli září adorační slavnost eucharistická tolik účastníků, že jich ani rozsáhlý farní chrám pojmát nemohl, přesto, že počasí bylo velmi nepříznivé. Chceme-li tedy, abychom žili katolicky, pojďme k prameni Života! Kristus Král — je mezi námi, čeká nás. Sv. Cyril a Metoděj jenom proto zavedli slovanskou bohoslužbu, aby předkové naši snáze porozuměli oběti eucharistické, více se přiblížili Zdroji života křesťanského. Kéž jsou čelné pobožnosti eucharistické trvalým ovocem jubilea svatocyrilského! Budou i nejlepší přípravou k jubileu svatováclavskému!

II. U bratří: Čechy, Slovensko a Podkarpatská Rus.

Černilov u Hradce Králové. Na důkaz lásky a oddanosti k našim věrozvěstům sv. Cyrila a Metoději uspořádán byl u nás minulý měsíc slavnostní večer. Byla to radostná modlitba, jež nesla se ze srdce všech, kdož přišli uctít tyto veliké hvězdy na slovan-ském nebi. O zdar bohatého programu zasloužili se všichni dle svých schopností, tak jak velelo jim upřímné srdce. Velikou zásluhu měl jistě dp. Jos. Vacek, zdejší kaplan, který svým krásným proslovem dovedl naše srdce zavést na cestu správného pojmání významu obou apoštolů slovanských, poukázav zvláště na obapolnou lásku jejich. Kéz by nám byli vždy vzorem! Vždyť u nás je tolik lásky potřebl!

Promltnulm přímo, abych tak řekl, slov dp. Vacka byla historická scéna od F. Střížovského „Smrt sv. Cyrila“. Výborná souhra naší mládeže nebyla jen dramaticky hodnotná. Mluvílo zde srdce. Vždyť naše Orelstvo každoročně zalétá ke svatým zřídům víry na posvátný Velehrad, aby obnovilo opět svoji lásku k těm, kteří nám přinesli evangelium v rodném jazyku. Mohutně působil též smíšený pěvecký sbor V. J. Novotného: „Vzdejme chválu“ i mužský K. Bendla: „Svoji k svému“, které nacvičil laskavě p. Jos. Hojný. Organicky uspořádaný večer korunován byl živým obrazem v národních krajích. Mohu říci, že to byl opravdu hold katolíků černilovských i celého okolí, hold účty a lásky k našim velikánům v jubilejním roce, Lukášek.

Ze Stropkova. Na první neděli říjnovou byla tu zvláštní slavnost, totiž první slavnostní přijetí jedné schismatičky z Ruska do církve sv. Obřad se konal při mši sv. po evangeliu místo kázání. I muži měli slzy v očích, když ona žena přísahala věrnost církvi sv. a modlila se: „Viruju!“ (věřím.) O celém postupu konverze napsal mi O. Vasil, který ji připravoval, několik slov, což zde podávám: „Asi před půl-druha rokem dověděl jsem se, že v Choči (ves nedaleko Stropkova) žije jakási „Moskalka“, která ani do kostela nechodí, ani na zpověď nechce chodit. Poslal jsem jí obrázek P. Marie Ustavičné Pomoci, se vzkazem, že bych s ní rád promluvil. Přišla a představila se mi slovy: „Lidé říkají, že jsem jakási pravoslavná, prosím vás,

co je to pravoslavný?“ Začal jsem ji vše vysvětlovat, ale hned jsem viděl, že nezná ničeho z náboženství. Ani o nejsv. Trojici neznala ničeho. Když jsem jí řekl, že jest Bůh Otec, Bůh Syn, tu dala se do smíchu a pronesla rouhavou myšlenku o Bohu Otci. O nejsv. Svátosti rovněž neznala ničeho. Když jsem ji trochu vysvětlil, že P. Ježíš proměnil chléb v nejsvětější Tělo a dal kněžím moc totéž činí, tu jsem se jí zeptal, kde proměňují kněží chléb v Tělo Páně... odpovídala: „Což znám?“ Učení bylo z počátku těžké. Neznala čísti a tak zapomněla přes týden, co se naučila. Třeba bylo nejprve, aby se naučila čísti, neboť do školy nechodila. Ale přece se tomu naučila poměrně brzy. Než vyučování se opět přerušilo. Potkala totiž kdesi batušku (pravoslavného kněze) a ptala se ho, jaký že je rozdíl mezi věrou pravoslavnou a řecko-katolickou. Ten ji vysvětlil, že je to všechno jedno, jenže „my pravoslavní se klaníme Isusu Christu a oni papeži. Je prý to možné, hříšnému člověku se klaněti a v něho věřit!“ — Potom dlouho neptášla. — Než podařilo se mi znovu navázat vyučování. Ukazovala mnoho dobré vůle, přijímala všechny pravdy ochotně, stala se otevřenější, sama předkládala své pochybnosti. Ráda by byla věděla, proč se nazývají pravoslavní. Vypravovala, že její kum - strýc čítal v knihách a že říkal, že byla kdysi u nich lepší víra než pravoslavná — (uniatská). Konečně po mnohých překážkách veřejně složila slavnostní vyznání víry 2. října. Cítila se velmi šťastná.

Začali jsme zase kurs sv. misii a to první byla okolo Mezi Laborca, kde schisma stále ještě agituje zvl. mezi mládeží. A dosud má svůj vliv jidášský groš, neboť platí se za přestup 80 zlatých rublů. Agitátoři selští po vesnicích dostávají ovšem víc.

A ještě radostnou zvěst, že jest náš již 5. Slavil totiž 11. září svoji staroslovanskou primicí O. Aug. Kliment, který právě dokončil svoje bohoslovné studia. — Memento! Oddaný O. J. K. Zakopal.

Pěknou náboženskou manifestaci oslavili v Užhorodě letošní svátek Krista Krále. Před ním po celou noc konány modlitby před svátostným

Spasitelem, na svátek sám sloužil p. biskup Gebej slavnou mši svatou a po ní sjednotili se řečtí i římsí katolíci do mohutného průvodu — na 15 tisíc osob se ho účastnilo — a táhli ulicemi města na počest Krista Krále!

Pod protektorátem p. biskupa Petra Gebeje konala se dne 17. října t. r. v konsistorní síni v Užhorodě ustavující schůze diecéšního Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje (AKM) za účasti 20 kněží (dosud přihlášených kněží je 47). Prozatimní výbor měl provést přípravné práce nejprve mezi kněžstvem, které by se pak podjalo šíření AKM mezi věřícím lidem. Z přihlášených členů-kněží jmenoval p. biskup předsedou AKM profesora msgra O. Viktora Šelkova, jednatelem děkana Theodora Kugutiče a pokladníkem vicerektora Julia Marinu. Usneseno: šířit myšlenku svaté jednoty i mezi věřícími římskokatolickými pomocí katolické kanceláře bratislavské, aby zmizel nesprávný předpoklad, jako by řečkokatolíci byli méněcennými katolíky; šířit dále v lidu vroucí úctu sv. a-

poštolů Cyrila a Metoděje důstojnou oslavou jejich svátku po celé diecési, prohlubováním známosti jejich svátého života, zasvěcováním nových kostelů a oltářů do jejich ochrany; provést organizaci *všeho kněžstva* v diecéšním ústředí AKM, nežli se přikročí k organizacím místním a farním. Členský příspěvek stanoven na 12 Kč ročně.

Užhorodští bohoslovci v novém pražském semináři. Diecési mukačevské dostalo se pět p. biskupa Gebeje a blahosklonnosti p. arcibiskupa dra Kordače v novém, moderně zařízeném semináři pražském (Praha-Dejvice) šest bohosloveckých stipendií náhradou za stipendia ztracená v Budapešti a Ostrihomě. Na letošní studijní rok vyslání do Prahy dva stipendisté Josef Garčar a Ivan Kuklišák jako bohoslovci I. roku. Ostatní místa stipendistů budou obsazena později. Je to jistě zisk pro diecési i pro mladé bohoslovce, že budou moci studovat v Praze a tak tvořit živé spojitko mezi svým národem a českými katolíky.

III. Za hranicemi.

Z ŘÍMA A ITALIE

Dom Polský (sv. Stanislava) v Římě, který byl od roku 1920 spravován provisorně polským ministerstvem věcí zahraničních, přešel konečně v polovici letošního října do správy arcibiskupa *kraťouského*. Založen byl péčí kardinála Stanislava Hozjusza roku 1578 ze sbírek polského národa a sloužil za útulek jednak poutníkům polským, jednak také studentům dlečím na studiích v Římě. Za válek napoleonských propadl i Dom Polský konfiskaci, po míru vídeňském byl sice vrácen, ale do rukou vlády ruské, která se ovšem — zvláště po revolučním roce 1830 — všemožně starala, aby ústav polský zničila. Nyní v dohodě s arcibiskupem krakovským přenecháno v domě sv. Stanislava jedno patro Akademii umění k jejím účelům. V kostele i ústavě sv. Stanislava uchovalo se mnoho vzácných památek polského umění. —

Ředitel papežského ústavu východního msgré Michal d'Herbigny kladl vždycky veliký důraz na to, že dílo svaté jednoty předpokládá s naší stranou důkladnou znalost křesťanského

Východu. Tak nejen hlásal slovy a perem, ale i skutkem. Jsou známy jeho opětovné zájezdy *do sovětského Ruska*, aby na vlastní oči poznal náboženské poměry ruské. Svě zkušenosti vypsal v zajímavých zprávách v „*Orientalia christiana*“ francouzsky, nyní vyšel popis první cesty (z roku 1925) v německém překladu „*Das Kreuz unter dem Sowietstern. Moskaus religiöses Antlitz im Oktober 1925*“ (přel. baron R. v. Lama a vydalo Martinusbuchhandlung in Illertissen v Bavorsku). Také překlad druhé knihy „*Seelsorgefahrten in Sowietrussland*“ je už ohlášeno. S letošního unionistického sjezdu velehradského vydal se msgré d'Herbigny na další studijní cestu *do Rumunska a Bulharska*. V *Bukurešti* navštívil pravoslavného patriarchu a měl s ním delší rozmluvu. Rumunská církev pravoslavná snaží se ubránit vlivům protestantským a leckde už vidí k tomu nejbezpečnější cestu ve sblížení s Římem. Z Rumunska odejel msgré d'Herbigny přes Bulharsko do *Cařihradu*, kde navštívil ve Phanaru řeckého patriarchu Basilia. Ten jej velmi laskavě přijal a dal mu doporučení k návštěvě svaté hory *Athos*. V *Cařihradu*

dě vyhledal msgr d'Herbigny také armenského patriarchu Navoyana, který mu ukázal svoji katedrálu a její poklady. Další cesta vedla msgr d'Herbignyho do Syrie, Palestiny, Egypta a pak do Řecka, kde ho nejvíce zajímala památná hora Athos. Na všech těchto cestách byla mu klíčem poznání veliká znalost jazyková.

MEZI VYSTĚHOVALCI

Z Argentíny. Katolická veřejnost zřejmě s radostí přijme zprávu, že zde v Argentině utvořil se *československý spolek katolického dělnictva*, který pracovatí bude s místním argentinským dělnickým spolkem. Jest to první krok k činnosti, kterou podnikají místní katolíci. Vím dobře, že mezi přistěhovanci našimi jest mnoho dobrých katolíků, a chceme, aby Tito krajané přišli mezi nás, aby se necítili při prvním kroku z vlasti na cizí půdě tak opuštěnými. Spolek tento mezi jiným má za úkol opatrování práce, takže se dle možnosti vyjde všick našim krajanům. Doporučuje se tedy, aby členové katolických spolků opatřili sobě při odchodu z vlasti členskou legitimaci a při příjezdu sem nás navštívili, kde se jim po předložení legitimace bude, pokud možno, hleděti vyjiti všick (zaopatřením vhodně práce).

Jsmé v začátku — jest tedy nutno, aby katolická veřejnost podporovala nás dle možnosti zasláním knih upotřebných, časopisů atd.

Doufáme, že akce naše najde plného pochopení.

Adresa: Secretario del Circulo de Obreros Girbone 925. Avellaneda Tinero Provincia Buenos Aires, Argentina.

Knihy možno zasílati Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje v Olomouci, Zerotínovo nám., Salesiánům.

ZE SOVĚTSKÉHO RUSKA

Smířlivý projev ruských pravoslavných biskupů s metropolitou Sergiem v čele, jenž uznal loyálně bolševický režim v Rusku, ba žádal jeho uznání i od pravoslavné emigrace zahraniční pod trestem vyloučení z církve pravoslavné, vyvolal přirozeně živý oblas doma i za hranicemi. *Metropolitá Eulogij*, spravující pravoslavnou

církev vystěhovalců na evropském Západe, první odpověděl na projev metropolity Sergia, že bolševické vlády nemůže uznati, ale jak sám, tak i duchovenstvo jemu podřízené slubují, že se zdrží jakékoliv politiky.

Metropolitá Antonij, hlava ruské pravoslavné emigrace na evropském jihovýchodě, svolal do *Srěmských Karlovců v Jugoslavii sněm* (synod), který jednomyslně prohlásil výzvu metropolity Sergia za nezávaznou pro zahraniční pravoslavi a odňal biskupu Eulogiovi správu jeho diecése. Tím ovšem bylo jen dosaženo co žene vodu na bolševický mlýn: církve pravoslavná za hranicemi oclla se v nových sporech, bojích a pochybnostech: koho se přidržet: metropolity Antonia či metropolity Eulogia. Toť cíl bolševických plánů: divide et impera! t. j. rozdělit a pak panovat nad bezmocnou církví pravoslavnou!

Nové žalářování kněžstva v Rusku. V poslední době došlo zase k novému pronásledování kněžstva. Tak byl uvězněn O. Chrysogor Przemocký, farář v Roslawlu (dekanát smoleňský), stařec 65letý, protože prý předpovídal brzký úpadek bolševictví. Odsoudili ho na 5 let do vězení a potom na 3 leta do vyhnanství. Farář z Rostova nad Donem O. Stanislavu Kardosiewiczovi, kterého už po čtyři měsíce drželi bolševici v přísné izolaci, proměnili nyní samotu v žalář. Těžce nemocného kanovníka Antonína Vasilevského převezli s ostrova Soloveckého do Taškentu — prý do „lepšího podnebí“. O. Sloskana uvěznili v Moskvě v bolševickém politickém vězení G. P. U. (= Gosudarstvennoje Političeskoe Upravlenje.)

Křesťanský Východ odloučený od Říma poskytuje čím dále tím žalostnější obraz. Po zářijové synodě karlovické, která nevhodně zabarvila svá rozhodnutí politikou carofilskou, rozděleno je pravoslavi v tyto hlavní skupiny: V Rusku stojí proti sobě tři nejpočetnější církve pravoslavné: Tichonova, církve obnovy a církve živá — pomineme-li jiné menší skupiny odloučené. V zahraničí jsou pravoslavní seskupeni jednak kolem metropolity Antonia *Chrapowickiho*, sídlícího ve *Srěmských Karlovcích* v Jugoslavii, jednak okolo metropolity *Eulogia*, žijícího v Paříži. Oba tyto metropolitě však rozlučuje od sebe zjevný rozkol.

oba také přerušili nyní spojení s patriarchou moskevským Sergijem, neznávající ovšem ani církve obnovy, ani církve živé v Rusku. Naproti tomu ekumenický patriarcha cařihradský uznal ruskou církev „obnovy“ za pravoslavnou a proti patriarchální církvi Tichonově přisvojuje si právo nad pravoslavnými vystěhovalci v zahraničí. *Varšavský pravoslavný metropolita Dionyzij* pokládá sice svoji diecési za dceru patriarchátu moskevského, ale ke své samostatnosti nedostal svolení z Moskvy. Nýbrž jeho církve pravoslavná v Polsku byla potvrzena jako autokefální od patriarchy cařihradského, který v Rusku drží, jak praveno, jedině s církvi obnovy. Souhlas s metropolitou moskevským Sergijem a jeho smířlivým stanoviskem k sovětské vládě uznal toliko biskup Benjamin, někdejší vojenský biskup v armádě generála Wrangla. Nejhorší při tom třikrát je to, že vnese zmatek i mezi věřící lid pravoslavný. A budou věci poslední horší věci prvních. Modleme se za odloučené bratry!

Z POLSKA

Památce předčasně zemřelého lucského biskupa dra Josefa Bociána, věrného druhu metropolity Szepleického v jeho pracích, utrpení i vyhnanství, jest věnován V. svazek letošního ročníku Lvovského vědeckého čtvrtletníku „*Bohoslovie*“. Přináší nejprve v pěkné příloze jeho fotografie, jako biskupa, jako abiturienta, jako sibiřského vyhnance, pak po návratu z vyhnanství a konečně v domovině — v rakvi. Všechny články textu zabývají se jeho životem, prací a utrpením: Dr. Slipyj popisuje první část života zesnulého biskupa, prelát Kunickýj dobu jeho rektorátu v semináři, dr. Hornykevič vypravuje o jeho vyhnanství na Sibiř, B. Matwijenko líčí činnost *biskupskou*, J. Dzerovyč zmiňuje jeho činnost literární a J. Rudovyč podává přehled činnosti sociální a v druhém článku dějiny diecése lucské. Nevyslovná ternost zadýchne na vás z tohoto pietního vzpomínání na jednoho z nejlepších apoštolů svaté jednoty a bezděky zablédnete v jeho tragice obraz smutného údělu svaté unie na Ukrajině.

„Na megdanu se poznají junáci“ — (= na bojišti poznat hrdiny) to chor-

vátské přísloví osvětluje činnost metropolity arcibiskupa *Szepleického*, jakou rozvinul v poslední době v té části své diecése, která utrpěla živelnými pohromami. Přes měsíc už objíždí kraj kolem Stryje, Doliny, Kaluše a Haliče, káže, zpovídá, navštěvuje nešťastné, těší je a pomáhá štědrými podporami. V kraji, kde rozkol hledá nové oběti, je neúnavná činnost metropolity *Szepleického* jistě účinnýne Apoštolátem katolicismu!

Peměr universitního studentstva k náboženství zjišťoval zvláštěm důvěrným dotazníkem *Komité akademickí v Poznani* počátkem školního roku 1926-27. Dotazník měl dvě příčné otázky (23.): „Jste věřícím vyznavačem svého náboženství?“ a (24.) „Konáte povinné úkony náboženské?“ Ač obě otázky nebyly zrovna šťastně formulovány — vždyť nemožno přece být věřícím vyznavačem náboženství a neplnit při tom jeho povinnosti — nicméně však odpovídaly skutečnému stavu věcí a jsou tedy odpovědi na obě otázky tím poučenější. Z celkové ho počtu 2.040 studentů na poznaňské universitě zodpovědělo první otázku (23.) 1.963 studentů a druhou (24.) 1.936. Podávají tedy odpovědi skoro úplný obraz smýšlení akademického studentstva v Poznani. A tu se ukázala *opravdu radostná skutečnost*. Z 1.963 studentů, kteří odpovíděli na první otázku, k nevěře přihlásilo se pouze 227, t. j. 11,5 procenta, naproti tomu věřících přihlásilo se 1670 studentů, t. j. 85,2 procenta. Kromě toho 66 studentů, t. j. 3,3 procenta, prohlásilo se za „částečně věřící“, anebo „věřící s výhradami“. Srovnáme-li tuto skutečnost s poměry, jaké byly před válkou, kdy většina polského studentstva akademického chlubila se svojí náboženskou skepsí (pochybovačností) a *nevěrou*, (v Krakově na příklad 75 proc.), pak jasně vyniká potěšitelný vývoj k lepšímu. Odpovědi na druhou otázku (24.) dopadly poněkud jináče: počet studentů, kteří neplní náboženských povinností, byl 372 (19,7 procenta), kdežto prakticky podle náboženství žijících bylo 1404 (72,7 proc.) a jen částečně plnících povinností náboženské bylo 153 studentů (8,3 proc.). Zajímavou je ještě jiná stránka této statistiky, to totiž vzhledem k domovině studentů Nejhorší náboženské poměry vyka-

je studentstvo pocházející z někdejšího záboru ruského, nejlepší pak ze záboru pruského. Poměry někdejší části rakouské víc se blíží záboru ruskému. Celkem jsou výsledky poznámkové ankety studentské nejen svědectvím radostným pro polský katolicismus, ale i jeho dobrou naději do budoucnosti. Ovšem to jsou zprávy jen z Poznaňe! Jinde asi nebudou tak radostné!

Konference všech řeckokatolických biskupů slovanských svolána na konec listopadu do *Luova*. Předsedá metropolita O. Szepietickij. Súčasně se konference také arciepiškopové řeckokatoličtí Takač a Bohačevskij, križevacký vladyka Njaradi i oba národní biskupové, mukačevský i prešovský.

Misijní ústav v Lublíně. Posledního pastýře veliké diecése mohylevské arcibiskupa Roppa vyhnali bolševici z Ruska. S ním tentýž los připadl údel i mnohým ruským kněžím katolickým. Arcibiskup Ropp zůstal však i ve vyhnanství dobrým pastýřem, který nezapomíná nikdy svého rozprehlého stádece, ale stará se i ve svém svízelném postavení o budoucnost nešťastného Ruska. Aby mu zabezpečil pro doby příznivější schopné kněžstvo, založil před 4 roky *misijní ústav v Lublíně*. Místní biskup věnoval k tomu účelu polorozpadlou faru při starém kostele pravoslavném (ul. Zielona), z níž nákladem přes 40.000 zlotých upravena budova ústavu. Je v něm nyní 20 kleriků se 4 profesory — vedle služebnictva. Sousední kostelík, taktéž obnovený, slouží za ústavní chrám a je hojně i obecně navštěvován a oblíben pro pěkný chorální zpěv kleriků. Velikou překážkou pro ústavní život až do poslední doby byli nešetní nájemníci v budově ústavní bydlící a chránění zákonem, takže po čtyři leta musela správa misijního domu snášet jejich rušivé spolubydlení: rachocení vozů a křik mnohdy opilýých zákazníků zámečnicka na dvoře, hlomoz v kovárně a dílně, ano i všikot nočních muzik a druhého nájemce. Teprve po jejich odchodu od 1. září letos mohla být zavedena přiměřená ústavní klauzura. Ředitelem ústavu je Ks. *Lucjan Chwiećko*, býv. profesor mohylevského semináře v Petrohradě a spolutrpitel arcib. Cieplaka. Byl odsouzen na 10 let žaláře, který si také částeč-

ně vytrpěl a pak bolševiky vypovězen do vyhnanství. Spirituálem ustanoven byl Ks. Józef Wierzbicki, magister akademie petrohradské, kterého tak nerad propouští lomžský biskup z úřadu spirituála v semináři lomžském. Kromě toho působí v ústavě jako profesori dr. A. Petrani, absolvent university innsbrucké, dr. věd orientálních Ks. H. Cichowski a Ks. M. Lazarewicz, který vystudoval v Římě. Dosud byli v ústavě vysvěceni tři kněží, dva jsou činní v duchovní správě na východním pohraničí a třetí je v Charbině. *Ústav lublinský* nazývá se právem ústavem *misijním*, poněvadž nejbližším krajem misijním pro Polsko je už nyní a bude ještě víc v budoucnosti *sousední Rus*, duchovně zpusťšená bolševickou nevěrou. I pro ty zbytky katoliku ruských — většinou Poláků — i pro nové pohanstvo na Rusi bude třeba připravit misiónáře. Toť veliká úloha misijního ústavu lublinského, zasluhujícího jistě přízně a podpory celé katolické Polky.

(Pozn. referentova: Na letošním mezinárodním sjezdě poznánském byl mezi účastníky také bohoslovec ústavu lublinského, rodák z Charbinu. Poněvadž mu bolševická vláda ruská nechťela dát pasové visum k přímé cestě z Charbinu do Lublína územím sovětským, musel chudák-bohoslovec s prázdninové návštěvy rodičů v Charbině konat poloviční cestu kolem světa po mořích úžinou suezskou do Marseille a odtud vlakem do Lublína. Patrně by průjezd ruského bohoslovce ruským územím ohrozil sovdepiil)

Katolická Polska obnovuje ve svobodné vlasti slávu starých památek mariánské úcty, která v lidu polském zapustila tak hluboké kořeny. Po řadě velkolepých oslav milostných obrazů Matky Boží ostrobramské, kodenské a jiných odevzdal podlažský biskup koncem září opravený starobylý *obraz Matky Boží Leśnianské* do ochrany OO. paulánů v Leśně. Obraz ten pochází z roku 1683 a těšil se v Leśně takové účtě věfického lidu, že byl roku 1700 prohlášen za zázračný. Když roku 1875 ruská vláda zabrala kostel leśnianský pro bohoslužbu pravoslavnou a chtěla se zmocniti i milostného obrazu, zachránil jej tehdejší biskup Szymański tím, že odevzdal Rusům kopii obrazu, originál však ukryl v klášteře benediktinek v Lom-

zi. Roku 1919 vrátili se také do svého někdejšího sídla do Leśné OO. pauláni a převzali nyní do své ochrany milostný obraz Matky Boží Leśniánské ze zvláštního zplnomocnění biskupského.

Poznaň, sídlo energického primasa polského kardinála Hlonda, leží na řece Vartě a je také opravdovou vartou, stráží polského katolicismu. Z posledních počínů kardinála-primasa zmiňujeme pastorační kurs, pořádaný v Poznani od 14. do 19. října. Pod heslem „Katolický život je úkolem pastorace“ věnována byla všechna témata řečníků dobré organizaci farnosti. Nejprve poukázáno na vzory organizace farních osad (ve Spojených státech, Francii, Německu a Rakousku), pak vytyčena byla ideální práce pastorační (znalost farnosti, styk s osadníky, statistika osadní, organizace hlavních projevů náboženských), dále zdůrazněna spolupráce pastorační (řeholi, bratrstev, laiků, akce charitativní), uvedeny prostředky úspěšné pastorace (osadní síň, bibliotéky a čítárny), rozříděna práce pastorační podle jednotlivých stavů pro muže, ženy, mládež, děti), pojednáno o účasti kněze v životě hospodářském a sociálním a veřejném a na konec jakési vyvrcholení organizace v řádu hierarchickém (fara, děkanství, diecése). Na tomto pozadí nakreslen pak obraz ideálního kněze v naší době. Ze témata přednášek vhodně byla volena, patrně z toho, že biskup podlašský pozval na žádost svého kněžstva všechny řečníky poznaňské, aby přednášeli též na podobném kursu pastoračním v Siedlcích.

Katolická universita v Lublině, která byla založena před 10 lety a musela zápasit s velikými překážkami, postavena letos na roven státním universitám. Roku 1925 získala nejprve právo veřejnosti pro studium bohosloví a kanonického práva, roku 1927 přiznána státní platnost diplomům získaným na fakultě práv a věd hospodářsko-sociálních a konečně 30. května příklá vláda rovnocennost absolutoriu na fakultě humanitní. Toto zrovnoprávnění katolické university lublinské s ostatními státními universitami přineslo ovšem nový příliv studentstva počátkem letošního roku. A polský episkopát vybízí všechny katolíky k podpoře katolické univer-

sity lublinské, aby mohla plně prosperovat.

Dílo sv. jednoty zabírá v diecési lucké čím dále tím širší oblast zásluhou nejed. pana biskupa Szelažka. Dosud byly zřízeny tři farnosti východního obvodu: v *Humniszczach*, *Krutniewě* a v *Dubiecznu* s filiálkou Kráska. Kromě v *Krutniewě* jsou farními kostely všude bývalé chrámy u nitu, když se celé osady vrátily k církvi katolické. V poslední době i v *Cechowě* odevzdala polská vláda kostel čtvrté farnosti vracející se ke katolické víře. Během tohoto roku přes 5 tisíc duší přijalo sv. unii (jednotu) a zůstali pevní, i když přijel do *Humniszcz* pravoslavný biskup Simon z *Krzemieńce* i s misionáři pravoslavnými, nic nepořídil a předčasně musil se vrátit domů.

Mezinárodní misijní sjezd v Poznani, pořádaný katolickými akademiky polskými pod protektorkátem pana kardinála Hlonda ve dnech 28. září až 2. října, shromáždil nejen horlivé domácí pracovníky pro myšlenku misijní, nýbrž i odborníky a misionáře zahraniční. Bylo to vpravdě mezinárodní porady o rozšíření království Božího na zemi, dobře připravené i úspěšně vedené pevnou rukou energického primasa polského. Až byla účast hostů přehledná, přece jen kádr účastníků velkých schůzí manifestačních musila dodávati katolická Poznaň a dodávala jej vskutku na svoji oprávněnou slávu. Sjezdová jednání pozůstávala jednak z dopoledních menších pracovních schůzí anebo večerních odborových referátů a debat, jednak z velkých plenárních zasedání, která se konala vždy odpoledne v universitní budově. Jednací řečí byla franština, kterou nejsvědomitěji dodržovali sami Poláci; nebyly však vyloučeny referáty a zvláště pozdravy jinojazyčné. Hlavní témata sjezdová probírala důležitost a pozhánání olázky misijní všeobecně i zvláště, jak přirozeno, se stanoviska polského. Z cizích řečníků zajímaly zvláště řeči *msgra de Guébrianta*, apoštolského visitátora Sibíře, který také dovolával se svých bohatých misijních zkušeností, dále *msgra Baudrillarta* z Paříže, P. Charlesa T. J. z Lovaně, abbé Hugona Bertiniho, dra Schmidlina z Münsteru, kromě výborných referátů polských řečníků prof. Likowskiho, P. Kosibowicze, T. J., bisk. Oko-

niewského z Pelpinu, P. Woronieckiego a j. Do rámce misijního sjezdu zahrnutý i veliké slavnosti nábožensko-národní, převezení z Říma ostatků neohroženého zastánce práv církve a národa, někdejšího arcibiskupa poznaňsko-hnězdenského kardinála Mečislava Ledóchowského, a uložení jich v jeho bývalé katedrále poznaňské. Ten slavný večer 29. září, kdy celá Poznaň a ve svých zástupcích vlastně celá Polska vítala tělesnou schránku mučedníka z dob Bismarkova kulturního boje, i hluboce dojemné „žalobne naboženstvo“ druhého dne svědčily, jak úzkými svazky je spjata v srdci polském láska k vlasti a církvi katolické! Byl to důkaz podaný před očima významných, jinonárodních účastníků sjezdových!

Misijní sjezd poznaňský provanut byl též radostným sebevědomím z nabytí samostatnosti velkého katolického národa, kterému konečně svoboda nejen otevřela okna do dalekého světa, ale i jeho síla katolicismu uložila nové úkoly v katolickém závodění misijního apoštolátu. Český řečník (redaktor tohoto listu) v improvizovaném misijním referátu osmělil se obrátit pozornost mezinárodního publika také na misijní dílo našeho slovanského Apoštolátu cyrilometodějského. Kž by i na tomto poli misijním, Slovanům nejbližším a proto i nejpotřebnějším, uvědomila si katolická Polska svoje poslání! Západní její kraje, zvláště katolické Poznaňsko, nejsou tak dotčeny národně-politickými boji polsko-ruskými. Jejich katolická láska pochopí tudíž snaze a čistěji misijní význam myšlenky cyrilometodějské!

Z JUGOSLAVIE

Katolická akce a myšlenka cyrilometodějská u Chorvátů. Ve františkánském čtvrtletníku chorvatském „Nova Revia“ (Makarska, VI. roč. č. 2., str. 169—171) píše dr. Fra Aug. Guberina o poměru katolické akce a myšlenky cyrilometodějské mezi jiným toto: „Letos kladou se v Chorvatsku základy k onomu velikému obrodnému dílu, které se nazývá „*Katolická akce*“. Hned při zakládání naší katolické akce je třeba dát jí náš národní svéráz (specifikum) a ten jistě nemůže být jiný než právě *cyrilometodějský*. Katolická akce je spojení organizačních sil katolických k utvrzení, rozšíření, použití a obraně

katolických zásad v životě jednotlivců, rodin a společností. Učiniti Krista Králem našich duší a současné společnosti — to je konečný cíl Katolické akce. Těto cbrody dosahuje Katolická akce odchováním různých laických apoštolátů, které vzhledem k poměrům ve svém okruhu pomáhají církvi šířit království Kristovo. Práce na rozšíření království Kristova je veliká a různotvárná; každý jednotlivec i každý národ bude pracovat na onom úseku, který více odpovídá jeho položení, povaze a náklonnosti. Položení našeho národa žádá, aby svoji apoštolskou práci zaměřil k tomu, aby jeho bratři jedné krve a jednoho národa poznali Krista Krále v jeho náměstku, římském papeži. Krásné o tom píše dr. Grivec: „Církev je živý organismus, který trpí celý organismus, jakmile jeden jeho díl nekoná svého zvláštního úkonu. Náboženskou horlivost nemožno mechanicky měřit podle procenta spolupráce v tom či onom misijním spolku, nýbrž podle toho, jak plní svoji zvláštní úlohu v organismu obecné církve. Tak na příklad papež Pius XI. znova pochválil moravské katolíky, kteří soustředili svoji činnost v Apoštolátě sv. Cyrila a Metoděje, i když proto nemohou dostatečně pracovat pro pohanské misie. *Církev je organismus a nikoli mechanismus.*“

Naše Katolická akce splní své poslání jen tehdy, jestliže se ideově (myšlenkově) pevně spojí s myšlenkou cyrilometodějskou a organizačně s Apoštolátem sv. Cyrila a Metoděje. Stanovy i duch Apoštolátu a Katol. akce se navzájem doplňují. Oba směřují k náboženskému obrození lidstva. Oba mají před očima apoštolskou práci. Katolická akce vytváří *všeobecně* katolický laický apoštolát a Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje vytváří *všeobecně katolický* apoštolát ve směru křesťanské jednoty. Protože jednotlivé organizace Katol. akce musejí mít značku národa, v němž jsou organizovány, tedy výchova laického apoštolátu, kterou chce poskytovat naše Katol. akce, musí mít ráz cyrilometodějský. Myslím, že by se to dalo takto provést:

1. Do centrálního, jakož i do diecézního odboru ať jest jmenován delegát Apoštolátu, který by se o to staral, aby se v organizacích šířil duch

cyrilometodějský. Tento delegát byl by v úzkém styku s duchovními jednotlivých organizací a dával by jim směrnic, jak by svému členstvu snadno a úspěšně vštěpovali myšlenku cyrilometodějskou.

2. Duchovní jednotlivých organizací naléhali by u svých členů, aby se všichni zapsali do Apoštolátu, konali by časté přednášky o hnutí cyrilometodějském, šířili by jeho tisk a zvláště účtu sv. Cyrila a Metoděje.

3. Organizace Katol. akce at zavudou svůj cyrilometodějský den, kdy by se vysvětloval význam Apoštolátu, pořádaly na ten účel akademie, sjezdy a podobné, čím by se napomáhalo šíření myšlenky cyrilometodějské v širokých vrstvách lidových.

4. Orgány jednotlivých organizací Katol. akce at zavudou rubriku o cyrilometodějském hnutí a podle účelu a povahy své organizace at píší o té věci.

Kdyby se tyto návrhy provedly, přinesly by nový život i rozmach do Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje a daly by naší Katol. akci národní svéráz." — Názor dra Guberiny zasluhuje jistě i naší pozornosti a to hned na počátku Katol. akce u nás. Je třeba ujasnit a vytknout přesně její poměr k stávajícímu ruchu náboženskému u nás.

Bělehradský pravoslavný patriarcha Dimitrij zastavil se na cestě z Ljubljany na několik dní v *Záhřebě*. S velikým zájmem si prohlížel různé kulturní instituce, musea, Akademii umění a věd a všude se jistě potkával se jménem velkého vlastence a mecenáše chorvátského, djakovského biskupa Strossmajera, horlitele pro jednotu církvi. Dne 3. října byl patriarcha Dimitrij i se svou družinou hostem záhřebského katolického arcibiskupa dra A. Bauera, který při té příležitosti pozval k sobě i zástupce města, vlády a duchovenstva. Takové osobní styky katolíků s pravoslavnými dovedou mnohdy odstranit mnohý předsudek a překážku jednoty.

Konference katolického episkopátu jugoslávského konaly se od 11. do 18. října v *Záhřebě* za účasti 20 biskupů. Hlavním předmětem jednání bylo zavedení *Katolické akce* v celé Jugoslavii, dále zvolení zvláštní výbor na obhranu církevního majetku při provádění agrární reformy, podána žádost na

ministerstvo kultu i na ministerskou radu o pomoc strádajícímu kněžstvu. Vděčně přijal celý episkopát právě vydaný staroslovenský misál, přepsaný latinkou, dilo to univ. profesora dra Vajse z Prahy. V tisku je chorvátská agenda (obredník), po níž bude vydána i menší příručka obřadů pro lid. Spolek katechetů oznámil, že co nejdříve budou hotovy středoškolské učebnice a jednotný katechismus. V zájmu náboženské výuky žádal episkopát příslušná ministerstva, aby bylo vyučováno náboženství v ústavě hluchoněmých a ve státním sirotčinci v *Záhřebě*, dále na školách hospodářských, obchodních a průmyslových, aby v 7. a 8. třídě škol středních byly zavedeny 2 hodiny náboženské výuky a podobné. Rozhodnuto také zvolit permanentní výbor pro pořádání národního sjezdu *eucharistického* v Jugoslavii, doporučen spolek pro šíření výry, *Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje*, oslava dne matek a obrana veřejné mravnosti. Je zajímavé, že v otázce náboženské výuky dojednal katolický episkopát napřed společný postup s biskupy pravoslavnými už na poradě květnové v *Bělehradě*.

V „*Katolickém listu*“ (Záhřeb, č. 44., roč. 78.) obrátil se celý jugoslávský episkopát, shromážděný na svých konferencích v *Záhřebě* k svému kněžstvu *zvláštním projevem*. Připomíná v něm nejprve, že zahájenou Katol. akci postavili pod záštitu sv. Cyrila a Metoděje. Sděluje dále, že schválili nové stanovy ACM i AU, nařídili zavedení ACM ve všech farnostech, jakožto *nejpřednější povinností* slovenských katolíků. Vyzývají katechety a profesory, aby při každé vhodné příležitosti šířili známost myšlenky cyrilometodějské, vyslovují přání, aby svátek *Neposkvrněného Početí a svátek Krista Krále* byl zasvěcen veliké myšlence sv. bratří — jednotě Kristova království. Z téhož důvodu doporučují světovou oktávu modlitby (18. až 25. ledna), doporučují odbírat i přispívat do věstníku ACM „*Kraljevstvo Božje*“ a schvalují resoluci velehradského sjezdu o sloužení votivní mše sv. „*ad tollendum schisma*“ („aby přestal rozkol“). Na konec prohlašuje celý episkopát jugoslávský, že myšlenka cyrilometodějská je nejlepším pojítkem národní individuality s katolickou obecností.

Z ANGLIE

Katolická církev má podle statistiky „La Croix“ ve Velké Británii celkem 30 arcibiskupův a biskupů, 4742 kněží a 2517 kostelů a kaplí. Počet katolíků v evropské části Velké Británie, t. j. v Anglii, Skotsku, Irsku, na Gibraltaru, Cypru a Maltě, obnáší 6 milionů 137.066 věřících, v části asijské 3.669.954, v africké 988.732, v americké 4.070.551 a v australské 1 milion 423.357. Celkem tedy přes 15 milionů katolíků.

Z BELGIE

Na slavné universitě lovaňské. Při zahájení školního roku 1927-28 na starobylé universitě lovaňské, kde působil velký horlitel pro svalou jednotu církvi kardinál Mercier, se zavádí učitelská *stolice pro staroslověnský jazyk*. Při této slavnosti měl zahajovací řeč msgr. Ladeuze, rektor university. Právil mezi jiným, že universita, jež slaví už své pětisté výročí, se snažila vždy ve své vědecké činnosti pracovat v úmyslech filmských papežů, Svatý Otec Pius XI. důsledně pracuje o rozšíření království Kristova, podporuje misie a usiluje o sblížení všech křesťanů, zvláště pravoslavných v jedné církvi Kristově. Poněvadž jest i věda k tomu povolána, aby toto velké dílo papežovo podporovala všestrannou svou činností, byla podle vůle svatého Otce zřízena již v říjnu roku 1925 na universitě v Lovani stolice pro studium bohosloví církvi pravoslavných. Než toto studium předpokládá znalost staré řeči slovanské, bude proto profesor *Draguet* přednášet staroslověnsčinu, v níž se nám dochovaly mnohé vzácné a důležité dokumenty křesťanské víry a staré křesťanské literatury. Tyto přednášky budou doplněny zvláštními přednáškami filologickými.

Zájem o sjednocení církvi. V Belgii jest veliký zájem pro sv. unii. I hmotné podpory hojně odtud přicházejí. Tak umožněno bylo belgickým redemptoristům staroslov. obřadu v krátkém čase vystavět juvenát i noviciát i studentát. Na př. jeden zbožný bankéř nejen že pro dílo sv. unie obětoval svého jediného syna, který však v Haličíně za rok zemřel, nýbrž i vlastním nákladem dal zříditi nádhernou

kapli v alumnátě. Všechna výzdoba jest v národním slohu, i též ikonostas překrásný a prestol. Svatostánek jest kovový a celý pozlacený! — I u nás jsou duše obětavé. Na příklad jistá slečna, národnosti německé, si ustanovila, každý měsíc své příplatky úřednické ve výši několika set věnovati na cíle unie. „Pán Bůh jí zaplať!“ Pomáhejte našim OO. redemptoristům vybudovati klášter čistě dle staroslovanského obřadu! (Adresa: Klášter OO. redemptoristů, Stropkov, župa košická.)

Z NĚMECKA

Z Pullachu u Mnichova, Bavyry. (Z koleje OO. jesuitů.) Zájem o unionistickou otázku je u nás, hlavně mezi Slovany, značný. Letos jsme tu čtyři Češi a 9 Jihoslovanů — mimo to máme zde Němce, Rakušany, Švýcary, Španěle, Irčany a Portugalce z Bratislavy. Celkem je nás v koleji 110 schol., studujících filosofii.

I příslušníci neslovanských národností se zájmem sledují postup unionistických prací. Velmi blahodárně v tom ohledu působila návštěva nd. p. biskupa d'Herbignyho, jenž se u nás zastavil 18. července, když jel na sjezd velehradský. Pobyl v koleji jeden den, přednášel v úterý 19. července dopoledne dvě hodiny o věcech, týkajících se sjednocení Ruska, a hovořil mimo to soukromě s těmi, kdož hodlají někdy pracovat na liše unionismu. V misijsní místnosti objevila se brzy po jeho odjezdu mezi intencemi, jež se odporoučejí modlitbám scholastiků: „*Za sjednocení rozkolníků.*“ Tak se tedy i zde celá řada řeholníků modlí „o... blagostojanii sv. Božíich cerkvej, i sojedinenii všech“. — C. Ritz S. J.

Z FRANCIE

Znamení doby. *Francouzští kartusiáni*, kteří v důsledku zákona r. 1903 proti řeholím vydaného museli opustit svou vlast, neupadli ani po dvaceti letech v zapomenutí lidu. V provincii Aube podepsalo stotisíc obyvatel žádost k vládě a parlamentu aby se směli kartusiáni k nim vrátit. Celá provincie Dauphine žádá zrušení výjimečného zákona z roku 1903. V červenci Grenoblei podepsali velmi četní socialisté tutéž žádost. Sotva 2 procenta obyvatelstva odepřela svůj pod-

pis. Je to nejlepší důkaz, jak všechny třídy touží po tichých řeholnicích, kteří šfířili kolem sebe požehnání pokoje a milosrdné lásky. A ta je silnější než jakákoliv zloba lidská!

Duchovní péče o katolické krajiny ve Francii. Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje v Praze, jakož i zahraniční sekce Rady katolíků v Praze pečují hlavně přičiněním neúnavného kanovníka msgr. dra Josefa Hanuše o duchovní potřeby všech krajanů v cizině. Na jejich pobídku, s vědomím nejvyšších našich církevních i světských úřadů, odešel do Francie plukovník duchovní služby v. v. msgr. dr. Rudolf Zháněl z Jičíněvsi v Čechách. Sídlo katolické duchovní správy pro Čechoslováky ve Francii je v Paříži, 7, arrondissement, rue de Grenelle, č. 14. Odlud koná jmenovaný misijní cestý dle potřeby po celé Francii, obstarává bohoslužby v Paříži a okolí, jakož i všechny potřebné duchovní služby, ovšem se souhlasem a jurisdikcí od příslušných církevních představených. Též všichni v krajiny ty cestující mohou se obrátiti s důvěrou na tuto naši instituci. Jako kostel, v němž se česky, slovensky a německy zpovídá, jakož i česky káže, je přidělen chrám Eglise Diocésaine des Etrangers Paříž arrond. 6, rue de Sévres čis. 33.

Z MAĎARSKA

Zemský sjezd maďarských katolíků konal se nedávno v Pešti. Byl zakončen eucharistickým průvodem, jehož se účastnilo na 200 tisíc lidí. Na slavnostní schůzi promluvil hr. Zichy o snášenlivosti a o boji proti ničivé internacionále, který musí svorně vésti všechna křesťanská náboženství. Nuncius msgr. Orsenigo přečetl pozdravnou řeč maďarsky, v níž vytyčil dva cíle katolicismu a to počet stoupenců rozmnožit a jich kvalitu zvýšit. Na konec promluvil arcibiskup hr. Zichy, poslanec Haller a biskup dr. Glatfelder.

Katolíci v Budapešti podali protest na městskou správu proti jejímu záměru postavit na hlavních náměstích sochy Luthera a Kalvína. Ve své rozhodné resoluci uvádí ústřední svaz katolických obcí, který se teprve nedávno v Budapešti organizoval, že Maďarsko je přes tisíc let už zemí katolickou a že katolíci mají mnoho za-

sloužilých velikanů svých, kterým by patřilo daleko spíše postavit pomník než Lutherovi a Kalvinovi.

Z ŘECKA

Svatá hora Athos v Řecku stala se útočištěm mnišského života, když nad vlada turecká v Malé Asii učinila konec slavné mnišské obci na hoře *Olympe* (u nynějšího tureckého města *Brusy*), kde ztrávili svoje nejkrásnější dny života naši slovanští apoštolé sv. Cyril a Metoděj. Řecké ministerstvo zahraniční vypracovalo pro sněmovnu návrh zákona na úpravu mnišské republiky na hoře Athos. Podle tohoto návrhu: 1. Pokládala by se svatá hora athonská za samostatnou republiku v rámci řeckého státu, 2. Po stránce duchovní podléhala by přímo pod pravomoc patriarchy cařihradského, 3. Athonské kláštery počtem 20 měly by provždy svoji samostatnou správu, 4. Jinověrcům je zakázáno bydliti na území athonském, 5. Delegáti všech 20 klášterů vypracují jednotné stanovy (řád) pro klášterní život na hoře Athos, které musejí býti však schváleny patriarchou cařihradským, 6. Kláštery athonské mají býti se vším svým majetkem osvobozeny od placení daní.

Z RAKOUSKA

Sekretariát Apoštolátu modlitby ve Vidni (klášter naší milé Paně se Sionu, Wien VII., Burggasse 37) vybízí k modlitbám za „obrácení Židů“. Pro pagandu vedou hlavně otcové sionští a jesuité. V Anglii dali Židé jesuitovi P. Daysovi titul „čestného rabína“. Soustavné zprávy o tomto hnutí přináší francouzský čtvrtletník „Arcibratrstva modlitby“ „Le retour d'Israel“ (Paris VI.e, 61 Rue Notre Dame des Champs.) a také německý časopis „Der Rufer“, vydávaný spolkem „Johannesbund“ v Leutesdorfu na Rýně. Otcové sionští přijímají jak studenty do svého internátu sv. Pavla v Issy u Paříže (adr. M. Louis Nicolas, 8, Impasse Cloquet, Issy-Les Molineaux, Seine), tak i kandidáty laické služby ve stáří od 16 do 30 let. Bratři-laikové naučí se nejprve francouzsky a pak přicházejí do noviciátu v Lovani v Belgii.

Literatura.

Všem čtitelům sv. Terezie Ježíškové! Upozorňujeme, že právě vyšla jedna z nejkrásnějších knih o sv. Terezií Ježíškové, perla literatury o této světlici *Duch svatý Terezie Ježíškové*. Kniha je sepsána podle aktů svatořečení a podle výpovědí očitých svědků, zvláště podle výpovědi rodných sester této světice, J. Em. kardinál Vico, prefekt sv. kongregace obřadů, praví o této knize: „Četba její zvyšuje naši představu o mravní velikosti Tereziíne a vnucuje nám úctu k její neuvěřitelně vznešené ctnosti. Dítě se stává hrdinkou, panna s náručím květin oslňuje svou mužnou odvahou.“

Tuto knihu, jež značně obohatí naši asketickou literaturu, přeložily z francouzštiny a vydaly sestry Neposkvrněného Početí Panny Marie v Prerově. Sřádky 7. Cena 20 Kč.

Značné oblibě se těší také vkusná modlitební knížka ke cti sv. Terezie Ježíškové *Po vůni tucth růží*, vydaná lamič. Cena vázané v poloplatně 10 Kč, v plátně 12 Kč. Obě tyto knížky se hodí zvláště za vánoční dárek dětem i dospělým pro neobyčejný puvab, jehož jim dodává něžná mužnost a prostota této světice, „hvězdy Lisieux“ Doporučujeme vřele.

Nové „Katechetické promluvy.“ Známý a oblíbený homiletický spisovatel Jaroslav Dlouhý v nové své publikaci vybral si důležitou látku, kterou časově zpracovává ve formě křesťanských cvičení. Jasně a poutavě podává i těžké pravdy náboženské s přiléhavými časovými aplikacemi, takže nové jeho dítko dojde doista velké obliby. Zaslouhuje toho jak pro novost zpracování, tak i pro vkusnou úpravu a levnou cenu, za jakou ji Cyrilometodějské knihkupectví Gustava Francela vydává. Těchto dobrých promluv Dlouhého možno s prospěchem užití jako cyklických řečí v našich spolecích. Knihu dodají naše knihkupectví za 14 Kč.

Doporučujeme vřele všem svým čtenářům ilustrovaný časopis „Šťastná rodina“ Vychází jednou měsíčně a stojí 15 Kč ročně. Nové číslo přináší přesto zajímavých obrázků a obsah listu je tak bohatý a zajímavý, že ztrávíte čtením několik příjemných večerů Z vázaného ročníku budete mít kni-

hu, kterou často a rádi budete listovat. Novým předplatitelům zašle číslo od začátku ročníku administrace „Šťastné rodiny“ Praha II., Spálená ul. č. 5.

Překvapení katolickými ženám přináší nové číslo „Československé ženy“ Vybraný a pestrý obsah doplněný časovými obrázky uspokojí každého čtenáře a připraví mu tak příjemných několik večerů, které věnuje na čtení tohoto čísla. „Československou ženu“ vřele doporučujeme a přejeme ji co největšího rozšíření. Doptejte si administraci: Praha II., Spálená 15. Číslo stojí 1.70 Kč, roční předplatné 20 Kč.

„Zpověď katolického křesťana“, výbornou příručku k dobré sv. zpovědi a spolehlivého rádce ve věcech svědomí vydal po prvé roku 1903 německy bavorský františkán P. Fruktuosus Hockenmayer. Za krátký čas došla výborná kniha neobyčejného rozšíření doma (více než 200.000 exemplářů rozšířeno v Německu); ale hned také byla překládána do různých jazyků. Český překlad pořídil už před lety prof. P. Alois Sládeček z Valaš. Meziříčí a knihu vydali tamější OO. salvatoriáni. Letos, v jubilejním roce svatocyrilském, vychází už v II. vydání znova upraveném prof. Sládečkem a nákladem téže meziříčské koleje OO. salvatoriánů, kteří novým vydáním chtěli oslavit i jubileum sv. Cyrila. Proto přiložili k novému vydání Köhleruv obrázek sv. Cyrila a Metoděje. Knihu vytiskla a pěkně vypravila Valašská tiskárna ve Val. Meziříčí. Doporučujeme ji vřele všem našim čtenářům!

Právě vyšla nová kniha: „Acta V. conventus Velehradensis“ nákladem Akademie velehradské. Kniha čítající 322 stran a vyzdobená 14 fotografiemi je posvěcena památce sv. Cyrila, apoštola Slovanů. Obsahuje podrobný obraz celého jednání letošního sjezdu unionistického; vylicuje nejprve přípravy sjezdové, pak zevnější průběh sjezdu, dále otiskuje všechny přednášky hlavních řečníků i zajímavé zprávy referentů a na konec uvádí časopisecké posudky, hlavně cizojazyčné: Marco Weiricha v „Corriere d'Italia“ (italsky), P. Salavilla v „La Croix“ (francouzsky), Miss Christichové The Univers (anglicky), římské!

účastníka sjezdu „L'Osservatore Romano“, ruského univ. profesora dra Artemjeva ve vídeňské „Schönere Zukunft“, Jos. Güldena v „Allgemeine Rundschau“ a j. O knihu jeví veliký zájem, jak z objednávek je už předem patrné, i vzdálená cizina a to i nekatolická. Tím spíše doufáme, že dojde všestranného přijetí doma. I účastníci sjezdu najdou v ní nové zprávy puvodních referentů, které pro nedostatek času nemohly být na sjezdě předneseny. Hlavní přednášky jsou pak svým obsahem tak hutné, že teprve pozorným čtením dají nahlédnout do svého bohatství myšlenek a vyzvednou leprve plně význam památných dnů velehradských. Akademie velehradská pak opravdu nešetřila nákladu, aby i zevnější úprava knihy byla důstojna veliké myšlenky unionistické, v jejímž pozeňnaném posláni má nyní pokračovat mezi ruznojazyčnými čtenáři. Cena knihy je jistě přiměřená, stojí 50 Kč, pro členy Akademie velehradské jen 40 Kč. Všem latiny znalým členům ji vřele doporučujeme.

Akademie velehradská má na skladě dříve vydávaná „Acta“ sv. 7.—11. — Dále možno objednat v sekretariátě ACM (Olomouc, Salesianum) zprávy o dřívějších unionistických sjezdech

velehradských (Acta I—V conventus Velehrad.).

K poučením o otázce unionistické poslouží také:

Dr. Fr. Snopek, Die Slavenapostel
Dr. Fr. Grivec, Pravoslavlí, přeložil M. Chudoba.

Dr. Fr. Grivec, Byzantské pojímání církevního prvenství s dodatkem o pravověrnosti sv. Cyrila a Metoda.

VI. Serg. Solovjev, jeho život a působení, od Karla Jindřicha.

Dr. Fr. Grivec, Východní otázka církevní (vyd. ve Vzdělávací knihovně v Praze).

Dr. Alfred Fuchs, Sjednocení církví. (Populárně vzdělávací knihovna v Praze.)

Dr. Fr. Snopek, Nová kniha o slov. liturgii; v Brně 1912.

Dr. Fr. Snopek, Konstantin Cyril a Metodej, apoštolové slovanskí Olomouc 1908.

Dr. Jan Nepořil, Velehrad III. Nálezy na posvátném Velehradě Olomouc 1907.

Dr. Fr. Grivec, Idea cyrilometodějská.

Dr. Fr. Grivec, Cerkev. Ljubljana 1924.

„Apoštolát sv. Cyrila Metoděje“ ročníky 1.—18.

Lidové knihkupectví Ignác Hofírek,

Olomouc.

Dodá: Veškeré literární novinky, zvláště knihy zábavné, poučné, náboženské (misály, breviře, codex alt., vše nejnovější vyd.), divadla, hudelniny. Je diné lidové knihkupectví v olomoucké diecési! Poznačte sobě adresu!

Prapory, korouhve, baldachýny, pluviály, antipendia, kasule vyrábí odborný závod

M. Nedomová a spol. v Olomouci.

Kalichy, ciboria, svícny, církevní nádoby, obrázky, růžence, kadidlo.

OLTÁŘE, SOCHY, JESLIČKY,

a ostatní vnitřní zařízení chrámová a jeho opravy pečlivě a levně provádí absolvent státní školy řezbářské

Mořic Studeník v Krásně nad Bečvou,

odborný závod pro umělecké práce kostelní a dekorační.

KNĚŽSKÉ ODĚVY zhotovuje za nejlevnější ceny

František Spunda, seminární krejčí v Olomouci

(naproti semináře)

Stále na skladě: plátěné a celuloidové kolary, birety, náprsenky
za nejlevnější výrobní ceny.

Akciový parní mlýn ve Slatinicích u Olomouce

vyrábí nejlepší druhy pšeničných a žitných mouk a dodává je
zákazníkům z celé střední Moravy. Obrátte se s důvěrou na
naš solidní závod. Telefon: Slatinice 2 Stanice Slatinice.

Za pluhem III.

Napsala Vlasta Javoňická. Kiment Sláva zápasí se srdcem. Je mu líto matky,
jež všim tím velmi trpí. Konečně se rozhodl a uvádí ženu do statku Pražanku?
Či tu, jež přál si mít starý sedlák? V nesmírné poutavosti tomto ději Javo-
ňická skutečně se překonává. Stran 181, cena Kč 9.40, odběratele „Apoš-
tolátu“ dostanou 25% slevy, posílá nakladatel Šupkovo v Hradci Král.

Jediný katolický ústav:

Národní pojišťovna,

nke. spol.

ředitelství pro Moravu, Slezsko
a Hlučínsko

v Brně, Koblišná ul. 1.

Jediná nekartelovaná pojišťovna!

Veškeré odbory pojišťovaci!

Všechny tiskopisy

pro jednotlivce, spolky, druž-
stva, nakladatelství, banky,
záložny, továrny atd.,
ve vkusné úpravě,
rychle a levně
dodá

Varhany

harmonia, píanna, prospektní píšťaly
a veškeré hudební nástroje

nejlevněji a nejrychleji dodá první
česká firma na Moravě (založena
r. 1862)

M. Strmiska a F. Imrich,

Uh. Hradiště.

Rozpočty zdarma a franko.

*Lidová tiskárna
v Olomouci*

Lidové závody tiskařské a na-
kladatelské, spol. s r. o.

Klášteří 12. Mlýnská 11.

Mešní vína:

ohnivá z ostrova „Visu“ zaručeně přírodní.
„Vlasy ryžlink“, jemné, lahodné Kč 8:50 1 l
„Biskupský ryžlink“, velmi jemné Kč 9:50 1 l
„Biskup. výběrek Ia“ plné, silné Kč 10:50 1 l
„Gortense Fino“ speciální „zvláštnost“ Kč 12:50 1 l
Tokajské kabin. vynikající jakosti Kč 16 1 l
Doporučuje veleřed. duchovenstvu a zaslá
v sudech i v lahvích

ALOIS ČÍZEK, PRAHA XII.,

Americká 15.,
přísežný dodavatel mešních vín.

Majitel vinařského závodu v Humpolci.

Veškerá tato vína jsou v chemickém státním
ústavě v Praze analysována, takže přírodní pů-
vod jich jest odborně zjištěn.

**K a m n a
K o s m o s
O l o m o u c 7.**

Založen 1865.

Podporujte katolický módní závod

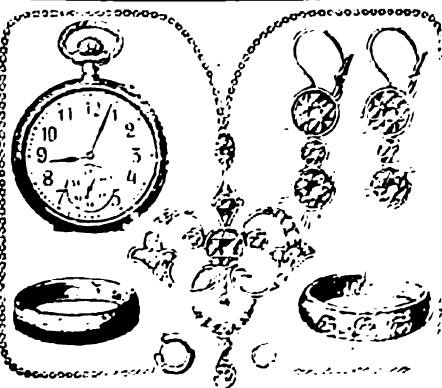
*Richter & Hill,
Olomouc.*

Dámské látky

Dámská konfekce

Koberce, záclony, pokrývky

v největším výběru a za nejlevnější pevné ceny.

Doporučujeme bezkonku-
renční závod

Karel Murla

V OLOMOUCI, Anglická 29.

Bohatý sklad klenotů, zlatého a stří-
brného zboží, hodiny od nejla-
cnějších do prvotřídních. Vše pod
pěsmnou zárukou. Odborná dílna
pro veškeré správk.

Mešní roucha, korouhve,
prapory a církevní
náčini

objednejte jen u fy

F. Stadník,

Olomouc,

Kadidlo — Koláry —

Opravy

Moravsko- slovenská banka

centrála v Olomouci.

Filiálky

Bratislava, Brno, Hlučín, Hradec Krá-
lové, Opava, Praha, Šaštín, Uherský
Brod, Zohor a Žilina na Slovensku.

Vlastní a svěřené prostředky
cca Kč 150,000 000.—.

Provádí veškeré bankovní a průmys-
lové transakce za nejvýhodnějších
podmínek. Přijímá za velmi výhod-
ných podmínek vklady na vkladní
knížky a běžné účty. Dotazy zodpoví
zdarma ředitelství centrály a filiálek.

Telefon Olomouc: 666 a 795.

Adresa telegramů: Moravoslovenská.

Lidové závody tiskařské a nakladatelské spol. s r. o. v Olomouci

vytisknou Vám každý lískopis od nejjednoduššího
až po nejvýpravnější dílo svědomitě v bezvadné
typografické úpravě za přiměřenou cenu. Tisky,
které z našich dílen vyšly, Vás o tom přesvědčí
v plné míře. Návrhy a rozpočty zdarma.

SVŮJ K SVĚMU!

SVŮJ K SVĚMU!

POHOVKY-MATRACE

otomany, rolety a spací křesla koupíte nejlépe v I. českém závodě u čalouníka

CHODĚRY V BRNĚ, Falkensteinerova 12.

Telef. č. 723. VIII.

Těz na splátky.

Správky se přijímají.

Jest zajisté neocenitelným a dosud v našich rodinách nedoceněným, je-li v domácnosti po ruce pro případy ochuravění zaživacích orgánů v noci připevnen, po kterém s naprostou důvěrou sáhnouti můžeme. Nelzeba po domácnosti shánět bylinek, zapalovati lihovar (při čemž se přihází neštěstí) a vyrušovati se z nočního klidu. Sáhneme jednoduše po lahvičce „Vade mecum“, požijeme 1-2 lžice, uklidnění okamžitě usneme a ráno nevíme, že v noci nějaká porucha zažila v rodině se stala. Nestojí to za více, než má cenu lahvička

Vade mecum, 2 čs 24 Kč? Vade mecum obdržíte všude v lékárnách nebo u výrobny Vade mecum v Dašicích, Čechy.

Hlas z obecnosti:

P. T. Učinil jsem s Vaším „Vade mecum“ tak dobré zkušenosti, že žádám o zaslání — lahvi.

Emil Soukup, intendant sekce radn, Vídeň.

Nejlevnější a nejvkusnější tiskopisy

dodává

knihhtiskárna
„S N A H A“
Fr. Olšovský
v Hranicích.

Dobrá a zdravá

jest

Kathreinerova sladová káva Kneippova!

Levná cena, podmíněná velkou vydatností,
spojena s nedostižnou jakostí — chutná a
lahodná — činí „pravou Kneippovku“ po
35 let jedinečným rodinným nápojem
k snídani a svačině.

Nikdy volně vyvažovaná!

APOŠTOLÁT

sv. Cyrila a Metoda pod ochranou bl. Panny Marie

Ročník XVIII.

Prosinec 1927.

Číslo 12.

Advent.

Cizí slovo, ale zdomácnělé odedávna i v naší řeči české. Snad někde zkomoleně vyslovované — agvent — ale všude — i dítěti srozumitelné svým významem. Advent znamená příchod, pak čekání Toho, jenž přijíti měl v plnosti času, Vykupitele světa. Tisícileté bylo to čekání a trpká a kající příprava, než rosu dala nebesa a s oblaku jako osvěžující dešť sneslo se vykoupení. Ozvěnou té dlouhé doby spasitelné touhy je dodnes adventní čas. Je i přípravou na příchod Ježíška o vánoční svaté chvíli.

A protože je nemožno odloučit Dítě Boží od přesvaté Matky, je advent plný i úcty k Marii Panně. Formulář rorátní mše sv. je mariánský, svatou Pannu oslavuje krásná adventní antifona: „Ějhle, Panna počne..." i hluboká modlitba: „Anděl Páně", spojovaná s rorátní pobožností. A jako ta světla ozářených kostelů v ranním ještě temnu, kdy roráty se konají, tak zjasňuje adventní touhy radostný svátek Panny Počaté bez poskvrny hříchu. Jitřenka zvěstující zázrak betlemského jasu.

Slavení adventu vzniklo na křesťanském Západě nejprve asi ve Francii ve století 5. a 6. Aspoň v homiliích (výkladech evangelií), jež se obyčejně připisují *biskupu Caesariovi z Arlu* (Arles) († 542) napomínají se věřící, aby se již *po mnoho dní na příchod Páně připravovali*. „Poněvadž nastává den narození Páně... dobrými skutky ozdobení s pomocí Kristovou se k němu připravujeme, udělujeme chudým almužny, vymítejme hněv a zášť ze srdcí svých. Čistotu i s vlastními manželkami věrně zachovávejte, ke stolům svým chudé častěji volejte, k nočním pobožnostem (vigiliím) vstávejte, ve chrámě stojíce, buď se modlete nebo žalmy zpívejte..."

Zřejmě o adventě mluví biskup *Perpetuus z Touru* († 491), který nařizuje věřícím zachovávat půst a vigilie „od svátku sv. Martina až do Narození Páně". Jeho nařízení asi přejal pak a schválil sněm Maconský (roku 582), který poručil (can. 9), „aby se od sv. Martina až do Narození Páně zachovával v pondělí, ve středu a v pátek půst, a služby Boží, aby se konaly pořádkem jako o 40denním postu."*

* Jako před 40denním postem zavedeno bylo veselí ostatkové, tak i před adventem na sv. Martina lidé si přilepšovali, čehož dodnes pozůstatkem jsou „husy svatomartinské" (Viz Kupka, Církevní rok, str. 38.)

Z Francie přešel obyčej slaviti advent do Italie a Říma, kde sv. Řehoř Vel. měl už adventní promluvy (homilie), a odtud pak rozšířilo se slavení adventu po celém katolickém světě. Adventem začíná u nás nový církevní rok. Na křesťanském Východě zachoval se dosud starý zvyk, podle něhož zahajuje nový církevní rok příprava na velikonoce, tedy doba postní.

Než přes to nacházíme i ve východní církvi plnou obdobu našeho adventu. Je to příprava na vánoce; trvá po čtyřicet dní, po

P. Maria od Vasněcova.

ktehoužto dobu věřící zachovávají přísný půst.* Proto se také toto období předvánoční jmenuje na Východě „čtyřicetidenním postem“, u Srbů „božiční post“ (vánoční půst), u Rusů „Rožděstvenskij post“ (podle svátku „Rožděstvo Christovo“ = „Narození Páně“). Začíná už dnem 15. listopadu. A poněvadž se ve východní církvi den před tím 14. listopadu, koná památka sv. Filipa, apoštola, proto Řekové a Rusové někdy nazývají svůj advent také „Filipov post“ (– půst sv. Filipa).

Naše adventní neděle jsou ve východní církvi počítány jako ne-

* Řekové zdržují se v adventě masa, másla, mléka a vajec.

děle po sv. Duchu. Nemají zvláštního jména, jen někde slují nedělami sv. Lukáše z té příčiny, že se o nich čtou části evangelia sv. Lukáše. (Toto evangelium čte se při bohoslužbách o nedělích, počínajíc po svátku Povýšení sv. kříže až k době postní.)

I když zevnějším rozdělením církevního roku poněkud od sebe se liší církev katolická a církev východní, v podstatě mají přece obě *advent*, dobu přípravy na vánoční radost a na příchod Spasitelův, jako dobu kající, kdy modlitbou a dobrými skutky přibližuje se království Boží. Členové apoštolátu zvroucní v adventě rádi své modlitby a rozhojní své dobré skutky, aby se přiblížilo především Slovanstvu celému už zde na zemi viditelné království Boží, jež jediné a jednotné jest v pravé Kristově církvi. Doporučujeme laskavým čtenářům pro advent zvláště tuto krásnou modlitbu k Panně Neposkvrněné na úmysl svatě jednoty:

„Ó neposkvrněná Panno Maria, my tvoji služebníci a synové svaté katolické církve, kteří se pevně důvěřujeme v tvoji mocnou ochranu, pokorně Tě prosíme: našim bratřím, odloučeným od jednoty církve, vypros od Boha Ducha svatého na čest a slávu Jeho věčného vycházení od Otce i Syna bohatství Jeho darů, aby se, osvíceni oživující milostí, vrátili v náruč katolické církve pod nemylné vedení nejvyššího Pastýře a Učitele na zemi, římského papeže, by upřímně s námi spojeni v jedné víře a lásce, spolu s námi oslavovali nejsvětější Trojici dobrými skutky a zároveň i Tobě, milostiplná Panno a Boží Máti, úctu projevovali nyní i po všechny věky. Amen.“

Tři Zdrávas, Maria.

Modlitbu tu obdařil papež Pius IX. (dne 11. června 1869) odpustky a to: 300 dní odpustků jednou za den. — Plnomocné odpustky libovolného dne jednou za měsíc získají všichni, kteří onu modlitbu (i 3 Zdrávasy) vykonají každý den po celý měsíc a splní obyčejné podmínky pro plnomocné odpustky, t. j. přijmou sv. svátosti.

—a.

„Kristova vesna musí nastati nejprve v srdcích, z nichž se potom rozejdou obrodné síly do životního celku. Proto nepřijde obrození náhle, jako jarní dešť, ale může býti způsobeno jenom naší prací a námahou. Sami s pomocí Boží je musíme uskutečniti.“

(Kard. Hlond.)

„Teprve ze srdcí v Kristu obrozených jako ze skalného zřídla, vytrysknou živé, čisté vody, které obmyjí zvyky a k bujnému životu podnítí všechny ctnosti vyrostlé na půdě církve. Z duše obrozené věrou uzejde obrození života jak soukromého, tak rodinného, společenského, veřejného i státního. Všude musí vládnouti Kristus Král.“

(Kard. Hlond.)

S cest ruských konvertitů k církvi katolické.

M. Smolová

Za dokonalosti.

Je přímo nepochopitelným, jak různými cestami vede Buh k sobě člověka, který rlo neodmítá, a jak si jej dovede podmanit. Jímá jej a uchvacuje se všech stran, uchvacuje celou jeho bytost. Podmaňuje si ho zákony svého náboženství a řídí jeho nejskrytější a nejtajnější myšlenky.

Ze je tomu skutečně tak, vidíme na konvertitce pí Svěčinové, kterou vedl Bůh cestami velmi rozmanitými a jejíž bytost podmaňoval si svým způsobem.

Právě tou dobou, kdy se pí Svěčinová stala katoličkou, dal se car Alexandr po svém návratu s kongresu vídeňského přemluvit svými přáteli a vydal výnos, jímž měli býti vypuzeni z Ruska všichni jesuité. Chtěl je vypudit napřed z Petrohradu, potom z Moskvy a pak z celé země.

Když se o tom dověděla paní Svěčinová, nedovedla se již více ovládati a dále skrývali svoji víru. Zpráva o zamýšleném vypovězení řádu zvýšila její spravedlivou lásku k jesuitům a zároveň zmenšila úctu a důvěru k carovi. Cílu cti nemohla už potlačit. Proto, jakmile byl vydán carský výnos, ihned se prohlásila katoličkou. Pak vyhledala P. Rozavena a poskytla jemu a trpícím spolubratřím všemožné útěchy a pomoci v jejich strastech. Tím však nijak nepopudila proti sobě cara Alexandra, naopak, jeho styk s ní stal se ještě užší. To ovšem bylo proti mysli přátel Alexandrových, a protože nemohli na vzorné ženě naléztí hany, počali kouti pletichy proti jejímu choti. Generál Svěčin pokládal za nedůstojné zabývat se takovými věcmi a hájit se proti nim. Proto se rozhodl, že raději opustí svoji vlast a odebere se na nějaký čas do Francie.

Car vyslovil paní Svěčinové své politování a požádal ji, aby mu během své cesty dopisovala, což se také stalo. Tato výměna dopisů trvala potom až do smrti Alexandrovy.

Koncem roku 1816 přijel generál Svěčin a jeho choť do Paříže, kde se shledali se všemi přáteli které byli poznali v Petrohradě. Přibyla k nim ovšem ještě celá řada nových: filosof Bonald, přítel Josefa de Maistre a otec slavného arcibiskupa z Lyonu, Chateaubriand, Montalembert, Lacordaire a celá řada osobnosti, jež ve vědách a politice dosáhli světového jména. Mezi posledními byl také P. de Ravignan, předseda různých dobročinných spolků, které se později připojily k dětem Mariiným v klášteře Sacre Coeur.

V Paříži, jenž měl býti paní Svěčinové školou a později životním působištěm, skytla jí Boží Prozřetelnost mnoho příležitostí ke cvičení v křesťanské dokonalosti. Byla to hlavně příležitost k modlitbě, k neustálému studiu učení církve katolické, k následování dobrého příkladu zbožných katolíků francouzských a zvláště

— k častějšímu styku s Kristem svátostným u Jeho stolu. Štědrých milostí Božích používala paní Svěčinová ochotně a horlivě s nimi spolupůsobila.

Ovoce ukázalo se brzy. Josef de Maistre ve svém dopise příteli Bonaldovi napsal o paní Svěčinové tato slova: „Nikdy jste ještě neviděl větší mravnosti ducha a hlubších vědomostí sloučených s takovou dobrotou a láskou.“ A byl to jistě posudek ze zkušenosti a proto posudek spravedlivý.

Paní Svěčinová, třebaže byla osobou velmi společenskou, nemilovala nikdy společnosti večerních a nočních a nepřipustila nikdy rozhovoru, který by napadal její viru a mravnost. V náboženském ohledu ukázala se vždy rozhodnou katoličkou, ve filosofii vyspělou křesťankou a křesťansky smýšlela též o umění.

Nejvyšší vyspělosti dosáhla v křesťanské lásce. V tom ohledu byl jí vzorem sv. Vincenc z Pauly, jehož životopisem se horlivě obírala. Ale nejen povrchně; snažila se vniknouti do oné hloubky křesťanského milosrdenství, kde se zrakům duše jeví vše změněné a kde se také toto milosrdenství správně chápe. Životopisec Falloux, poznamenává krátce: „Její dobré činy a skutky lásky vůbec nebyly nikdy konány povrchně nebo lhostejně; vynaložila k nim všecku svoji sílu a schopnosti ducha.“

Touto láskou snažila se oblažiti všechny bez rozdílu. Milovala duše, které — jak říkávala — neznají ani stáří, ani pohlaví. Proto tak ráda prokazovala nejen skutky milosrdenství tělesného, ale i duchovního. Odlud si vysvětlíme její velký vliv, jaký měla ve svém okolí.

Zvláštní láskou lnula k ženám. Neobyčejně působila na ně svým příkladem a mnohé ze svých přítelkyň přivedla ke katolické víře.

A jak milovala své bližní, tak milovala i svoji vlast. Když byla okolnostmi donucena opustiti Rusko, radili jí mnozí, aby své statky tam prodala. Paní Svěčinová nemohla se však k tomu odhodlati a vždycky říkávala: „Chci své sestře a jejím dětem uchovali dědictví celé, nedotčené. A kdybych i věděla, že ani jeden z nich nezůstane na živu, nechťela bych přece roztrhnouti pásku, jež mne k mé vlasti víže, a opustiti to, co mi Prozřetelnost svěřila. Nechťela bych tak učiniti již proto, že bych takovým způsobem potvrdila nesprávný výrok carův, že ten, kdo přestoupí k církvi katolické, nemůže zůstat dobrým vlastencem.“ — A zůstala věrna rodné Rusi a při tom i církvi katolické, v níž se uplatnila horlivou činností misijní.

Pro církev a její autoritu.

Když po velikém převratu náboženském a po krutých pronásledováních církve počaly se ve Francii jevití zhoubné následky a špatné ovoce bezbožecké výchovy, smiloval se Bůh nad touto zemí a poslal jí duše čisté a svaté, které Francií přivedly k poznání a náboženskému obrodu. Mezi nimi byl horlivý misionář *P. Lacordaire*. Veliký tento kněz řečník, básník a spisovatel byl určen, aby

zpustlý, hřísný svět francouzský, který měl oči k vidění a neviděl, měl uši k slyšení a neslyšel, bleskem svých slov probudil k životu.

A na život tohoto slavného misionáře působila a jemu v činnosti pomáhala — slovanská žena — pí Svěčinová.

Mladý Lacordaire byl jí představen svými přáteli: Montalembertem a Fallouxem. Byl tehdy ještě veřejností neznám, avšak paní Svěčinová poznala v něm na první pohled genia a přilnula k němu vpravdě mateřskou láskou. A Lacordaire potřeboval opory, když naň dolehly po krátkém čase těžké chvíle.

Súčastnil se totiž i se svým přítelem Montalembertem spolupráce v redakci žurnálu „L'Avenir“, jenž byl založen Lamennaisem k rozšíření náboženské svobody ve Francii. Než „L'Avenir“ opustil správný směr a počal šířit různá bludná mínění, takže papež Řehoř XVI. byl nucen zakázat jej ve všech diecésích. List přestal potom vycházeti. Byly to těžké chvíle jak pro církev, tak také pro Lamennaise, který sice své bludy odvolal, ale zlým následkům zabránit už nedovedl. Nejvíce byl dotčen Lacordaire, který přece v těžké hodině zkoušky neodchýlil se ani v nejmenším od správné cesty, ba neváhal ani okamžik veřejně prohlásiti své správné smýšlení a učiniti konec různým nepříjemnostem, které z toho vzešly.

‘Vše se tu dalo zásluhou paní Svěčinové.

„Jest mi ctí,“ píše Lacordaire pí Svěčinové, „že vám smím dnes zaslati opis svého prohlášení. V okamžiku, jímž bude ukončena tak vážná záležitost, považují za svou povinnost poděkovati vám za laskavou, dobře míněnou radu, kterou jsem od vás obdržel. Dokud budu žít, dotud jí budu vděčně vzpomínal.

S touto záležitostí a jejím vyřízením bude ukončena také část mé životní dráhy. Nyní nastoupím část druhou; ocitnu se v docela nových poměrech, kde nebude potíž o různá soužení, která jsou konečně našim údělem. Přijmu je s radostí, neboť se cítím dosti silným. K tomu všemu jsem také nabyl lepší znalosti svých povinností a pokoje, kterého, jak doufám, již více neztratím, neboť jest to pokoj Boží.

Mezi dvojím tak různým obdobím života objevila jste se mi jako anděl Boží duši, která se ocitla mezi životem smrtí, mezi nebem a zemí. Jednou v nebi se shledáme.”

Věci dopadly dobře. Po nějaké době svěřil arcibiskup pařížský Lacordairovi úřad kazatelský v Nôtre Dame. Tam docílil Lacordaire neslýchaných úspěchů a zjednal si pověst prvního kazatele francouzského. Nezůstal však v tomto úřadě dlouho; náhle opustil své působiště i své triumfy a odešel do Říma, kde vstoupil do dominikánského kláštera „Sopra Minerva“. Později ovšem obnovil zase svoji činnost kazatelskou ve Francii.

V písemném styku zůstal však s pí Svěčinovou i po odchodu z Francie. Právě v té době odhodlal se nenávidivý Lamennais vydati nový, hanlivý spis proti sv. Stolicí. Paní Svěčinová, zvěděvši o tom, dopsala ihned P. Lacordairovi.

Lamennais svůj spis také skutečně vydal. Dovolával se v něm

velmi často Lacordaira. Proto si umínil P. Lacordaire vydání na obranu sv. Stolice zvláštní dílo. Chtěl však napřed zpravit o svém úmyslu arcibiskupa pařížského a zvědět jeho názory.

Vypracoval tedy návrh a zaslal jej pí Svěčinové se žádostí, aby jej předala zmíněnému církevnímu hodnostáři. Paní Svěčinová uvažovala o této záležitosti velmi pečlivě a radila se pak s generálem vikářem d'Affre. Ten mínil, že bude lépe s celou záležitostí vyčkat.

P. Lacordaire nebyl sice s tímto vyřízením spokojen, ale z úcty k pí Svěčinové odložil vše na pozdější dobu. Přátelské styky jejich tím však nijak neutrpěly.

Paní Svěčinová nepřestala sledovat jednání mladého kněze. Měla k němu zvláštní, nesmírnou úctu. Podívovala se jeho ženiálnosti, mnohdy až přes příliš, ale přes to nikdy nebyla slepá k jeho chybám. Dokud se povahově neustálil a nezdolal své prudkosti, dotud jej stále mateřsky napomínala. Bylať v tom ohledu mistrem. Dovedla velmi moudře spojit své výčitky a výstrahy s uznáním a pochvalou tak, že se neminuly s dobrým výsledkem. Dočkala se té radosti, že ještě před svou smrtí viděla požehnané působení P. Lacordaira ve slavném řádě dominikánském, který Francii zase probudil nábožensky. A co víc — Lacordairovy dopisy byly potom uveřejněny a způsobily mnoho dobra, umožnivše také lepší poznání jeho smýšlení a ducha. Vděčný P. Lacordaire měl potom nad hrobem paní Svěčinové tklivou řeč, ale sám nepřechkal dlouho jejího konce.

Leč nebyl to jen P. Lacordaire, jenž jí byl zavázán díky. Také Montalembert měl jí co děkovat za to, že ho utvrzovala ve víře a se o něj zvláště za jeho pobytu v Německu vpravdě mateřsky starala. Rovněž tak i Falloux, konvertitě Šuvalov, Gagarin a mnozí j.

Byla tedy její vpravdě apoštolská činnost obsáhlá. A kdyby její nadherná kaple, vysvěcená arcibiskupem pařížským, mohla vyprávět, kolik milostí bylo v ní uděleno, kolik duší tam očištěno i nástupcem Lacordairovým P. Ravignanem, kolik schůzí dítek mariánských tam konáno za jeho předsednictví a kolik dobra tím vším bylo způsobeno pro církev katolickou, poznali bychom ještě lépe bohatou, misionářskou činnost této ženy.

Požehnaná její práce byla později na nějakou dobu přerušena. Choť její byl na rozkaz cara Mikuláše povolán náhle zpět a měl se usadit v malé vesnici daleko Moskvy a Petrohradu. Starý generál byl tímto rozsudkem takřka zdrcen. Obezřetná manželka nepozbyla však duchapřítomnosti a odebrala se sama do Petrohradu, aby tam záležitost svého choť vyjedнала, což se jí také podařilo.

Po osmiměsíčním pobytu v Petrohradě vrátila se nemocná do Paříže. Když se pozdravila, rozvínila zase svoji dřívější činnost a setrvala v ní až do roku 1850, kdy ji navždy opustil její vroucně milovaný choť, dosáhnuv vysokého věku 92 roků.

Po jeho smrti pocítila plnou měrou svoji opuštěnost, ale snažila se prožít zůstatek svého života úplně v Bohu. Zřekla se proto styku s veřejností a žila víceméně o samotě. Prodlěla také každý rok

nějakou dobu v klášteře. Mezitím horšila se stále její choroba, takže se musela odhodlati k pobytu na venkově. Přítelkyně z mládí propůjčila ji k tomu účelu starý zámek Fleury u Fontaineblau. Tam se chtěla připravovati na smrt. Po nějaké době dostala však zprávu, že synovci, knížata Řehoř a Evžen Gagarin, i s rodinou miní ji navštívili na několik týdnů. Odebrala se tedy do Paříže. Tam se však její nemoc zhoršila tak, že po několika týdnech, dne 9. září 1857 zemřela, a to v témže saloně, kde dříve rozvíjela svoji požehnanou činnost. Zemřela v 75 letech svého věku, oplakávána všemi, kdož ji znali.

Po smrti pí Svěčinové ocenil vynikající činnost její náboženský protivník hrabě Dimitrij Tolstoj takto: „Když jsem četl o smrti paní Svěčinové, musel jsem zaplakat nad tím, že jsme tuto ženu ztratili. A měl jsem proč. Vždyť to byla žena, která hrála ve svém životě nesmírně důležitou roli. Byla ve Francii hlavou „papeženců“! Vychovávala Lacordaira, Montalemberta, Falloux a mnohé jiné. Navazovala styky s papežským nunciem v Paříži a postavila se zcela do služeb papežských. Její salon otevíral se nejvzdělanějším francouzským legitimistům. V její kapli byl oltář, kde tak mnozí Rusové obětovali viru svých předků a stali se katolíky. Co vše vykonala tato žena ve službách církve katolické a my jsme byli o její služby ochuzeni!“

A P. Gagarin podotýká k tomu: „Hrabě Tolstoj jistě neprávem tvrdí, že paní Svěčinová byla hlavou „papeženců“ ve Francii, a že vychovávala Montalemberta, Lacordaira a Falloux. Než i přes tyto nesprávnosti zustane přece jen pravdou, že všichni jmenovaní byli v úzkém styku s ní, že si její dobroty vysoce vážili, jejich rad vyhledávali a že nikdy neodmítali jejího milého a při tom skutečného vlivu, jímž na ně působila.

Zůstane dále pravdou, že títo vynikající mužové přijímali slova paní Svěčinové se vši vážností také proto, že je dovedla odůvodnit a doložit autoritou, kterou jí propůjčovalo její přesvědčení a výmluvnosti, s jakou vykládala vždycky svoje myšlenky.

Tak pochopíme vliv jejího salonu, kde se shromažďovali vynikající řečníci, aby nejprve důvěrnými rozhovory se připravovali k velkým projevům, které měly zaznít celou Francií, ba celou Evropou.“

Paní Svěčinová vykonala vskutku mnoho pro svůj národ i pro církev katolickou a může být i krásným vzorem našim ženám. Snad každá žena nemá možností ani příležitostí k takovému vzdělání, jakého se dostalo pí Svěčinové, ale to nebylo rozhodujícím činitelem v jejím životě. Čemu se i její životopisec i kritikové hlavně podivují, byla její čísta, zbožnost a dobrota srdce, ty z ní učinily opravdovou misionářku; a ty si každá žena může osvojit.

Takových žen potřebuje i náš národ, mravných zbožných a misionářsky, apoštolsky činných. Potřebuje jich k nábožensko-mravnímu obrození doma i k velkému úkolu na poli unionismu.

Ženy musejí dát národu to nejpotřebnější: naučit ho víře v prav-

dy církve katolické, naději v její spravedlnost a svatost, a lásce k její autoritě, bez níž sjednocení není vůbec myslitelné.

Pochopí naše ženy tento významný úkol?

Dodatek redakce:

Jak už z vyličení života a činnosti ruské konvertitky hrab. Žofie Svěčinové je patrné, byl Paříž v minulém století střediskem ruských katolíků Šuvalova, Gaгарina, Martinova a jiných. Jejich památka dosud v Paříži trvá. Letos je tomu 70 let, co zemřela tam ona apoštolská žena, hrab. Svěčinová; je pochována na hřbitově sv. Petra na Montmartre. Katolíci pařížští obnovili její náhrobní pomník a uspořádali v květnu dvě přednášky o vynikajícím působení této ruské konvertitky. První přednášku (8. května) měl řeholník P. Noble, druhou (18. května) Fernand Laudet. Pietní vzpomínky šťastnilo se mnoho katolíků i pravoslavných Rusů, uctili tím památku veliké slovanské ženy zástupci obojí církve i obou národů, které zvěčnělá tak velice milovala.

„Náboženská obroda nezáleží v odložení některé osobní chyby, ani v rozmnožení úkonů zbožnosti, ani v počtu posvěcených praporů, ale v e u n i t ě n í z m ě n ě.“
(Kard. Hlond.)

Mezi českými dělníky v Holandsku a Belgii!

P. Josef Bartoník T. J. (Sv. Hostýn.)

Nová velkoměsta v holandském a belgickém Limburku.

Jestě před světovou válkou bylo holandské město Heerlen bezvýznamnou obcí, čítajíc asi 11.000 obyvatel. Podobně tomu bylo s belgickými vesničkami Winterslag, Waterschei, Zwartberg a Genk. Dnes je jinak. Město Heerlen vzrostlo na 42.000 obyvatel a jmenované belgické vesnice utvoří zanedlouho nové, moderní velkoměsto. Příčinou náhlého rozmachu je objevení černého dýmánu — uhlí — v takové hojnosti, že podle odhadů, dolování jistě potrvá aspoň 400 let.

V krajinách těch kdysi tichých postupně se vše změnilo od té chvíle, kdy započala nová, rušná práce. Bylo třeba dělníků, odborných horníků, řemeslníků, bylo třeba příbytků, bylo třeba moudrých, prozíravých hlav, které by systematicky vše zařizovaly a do budoucnosti připravovaly. Kdo tam nyní zavítá, musí doznat, že se to z velké části podařilo.

Péče o duchovní potřeby dělnictva.

Nechci se rozepisovati zde o hospodářském pokroku; nemohu však mlčením pomínout, kterak katolické kněžstvo tamější obzřetně si počínalo hned od začátku. Nehledělo bezstarostně do budoucnosti. Předvídalo vzrůst obyvatelstva, vidělo již předem nová předměstí, cítilo, jak ti, kteří tam budou bydlet, budou potřebovat toho nejnnutnějšího: slova Božího. A proto nelenilo a stavělo velké kostely již napřed všude tam, kde měly se rozkládati dělnické kolonie. Města upravovala pro budoucí osadníky obydlí a silnice, církev budovala chrámy, školy, patronáty, sirotčince, nemocnice

a ústavy. Kdo v neděli vstoupí do kostelů nově vystavených, shledá s obdivem a vnitřní radostí, že jsou dopoledne i odpoledne plny. Mládež obého pohlaví předchází v tom dobrým příkladem.

Za vezdejším chlebem přišlo sem mnoho a mnoho dělníků ze všech téměř zemí evropských. Jest snad na ně zapomenuto? Nikoliv. Roermondský biskup, horlivý apoštol, ujímá se i těchto svých oveček. V jeho diecési založen apoštolský spolek sv. Vavřínce pro cizince; jeho předsedou je p. děkan v Heerlenu. Spo-

*Klášter sv. Terczie v Sittardu v Holandsku (blízko německých hranic),
kde je mateřinec sester Karmelitek.*

lek každoročně povolává katolické kněze všech národností, aby katolickým dělníkům mateřskou řečí kázali slovo Boží a jim radou a posilou nápomocni byli zde v daleké cizině.

Sestry apoštolky.

Vydatnou podporou jak spolku a misionářům, tak i hornickému lidu jsou ctih. sestry karmelitky misijní, které neúnavně a obětavě vyhledávají úplně zapomenuté rodiny a také jim přinášejí mír a pokoj Boží.

Karmelitky, misijní sestry! Bez nich byly by mnohé duše ztraceny. Čtyřikrát v týdnu vycházejí po dvou daleko široko a vyhledávají nově přistěhované, navštěvují starousedlé, rozšiřují dobrý tisk, pomáhají slovem i skutkem, nezapomínají na nikoho. Bez nich zle by se apoštolovalo! Dávají autobusy přivážet vzdálené do kostelů, obstarávají jim občerstvení v poledne, aby mohli býti přítomni i odpoledním bohoslužbám. Samy žijí odříkavě, a to málo,

co jim křesťanská láska poskytne, rozdávají zase, aby všechny získaly Bohu. Jsou to pravé apoštolky, pomocnice v duchovní správě velkoměst a dělnických krajů. Není tedy divu, že za 30 let založeno přes 50 domů jejich řádu. I v Americe blahodárně působí. Doma vychovávají sirotky; přijímají všechny bez rozdílu, netáží se, kdo bude hradit výlohy. V Čechách jsou v Mostě a v Krupce.

Zahájení českých misii.

Již letos (1927) na jaře pobyl jsem u českých dělníků v Holandsku kratinký čas. Když se tehdy se slzami loučili, slibil jsem, že brzo zase přijdu. A přišel jsem. 15. října, na svátek sv. Terezie, přijel jsem do Sittardu, kdež mi sestry karmelitky po celou dobu poskytovaly přístřeší.

Hned v pondělí, ač pršelo, začalo se s návštěvami. Do různých míst všemi směry rozešly se sestřičky, aby uvědomily české osadníky o příchodu misionáře. Také jsem nelenil a na kole jsem objížděl kolonie daleko široko a zval na české bohoslužby, jež se měly konati 23. října v Heerlenu u Milosrdných bratří. V sobotu jen se lilo, v neděli ráno nebylo lépe. Myslil jsem, že málo kdo přijde. Leč jaké překvapení! Prostorná kaple plná, u zpovědnice stojí jeden vedle druhého. Konečně jsou všichni vyzpovídáni. Jest již půl 11., když začínají služby Boží. Po evangeliu měl jsem k přítomným českou promluvu, hledě je posílit, potěšit, napomenouti, varovati a povzbudit. Jsou plni radosti. I slunko jakoby radosti vysvitlo. Jásavě zněl český zpěv při mši sv. Nastává sv. přijímání. Přes 70 krajanů přistupuje zbožně ke stolu Páně. Po mši sv. je krátké zotavení v sousedním Katol. domě. Krajané se seznamovali a známí pozdravovali. Menší děti, na něž jedna ze sester dávala pozor mezi mši sv., byly zvláště veselé. O půl 3. hod. před požehnáním byla promluva a při požehnání zpívané litanie loretské.

Mile všechny překvapila návštěva vdp. děkana heerlenského. Misionář odevzdával jeho otcovské péči vystěhovalce, v cizí zemi za kus chleba pracující, a vybídl krajany, by se s důvěrou obraceli k němu ve všech potřebách. Byla projevena myšlenka, by dnes shromáždění utvořili jakýsi svaz a prostřednictvím zvolených zástupců s p. děkanem se radili o nutných záležitostech. Na konec zazpívána národní hymna „Kde domov můj“ a opět bolestně jsme se loučili, ale s důvěrou a nadějí, že Pán Bůh bude s námi a nám pomáhat, když mu věrní zůstaneme.

Práce v Belgii.

Druhý týden náležel belgickým koloniím (*Waterschei-Genk*). Práce pro velké vzdálenosti ne právě snadná, byla ve všední dny celkem stejná: objížďky, vyhledávání českých rodin, návštěvy. Téměř každý den bylo se mi vraceti z Belgie do Holandska.

Jednou v podvečer byla hlášena v Sittardu návštěva. Přišel jsem a uviděl známého horníka. Pravil: „Přišel jsem k vám s plánem. Mluvil jsem s našimi správci dolů a slíbili mi pomoc. Rád bych, abychom takové duchovní útěchy byli stále účastní. Proto by

bylo záhodno, bychom se všichni zdejší čeští katolíci spojili a u-
sídliili se pospolu v kolonii, sami pro sebe měli kapli a školu. Na
sto rodin — tím se mi zaručili páni — bude mocí býti přijato a
ihned ubytováno; o živobytí duchovního správce bude se starat
správa dolů. Na ctih. sestřích nyní jest, by rodiny vyhledaly, aby
touha naše se brzo splnila." Obdivuhodná to věru apoštolská hor-
livost muže, který poznal plně, čeho jest potřebí pracujícímu čes-
kému lidu.

Druhého dne večer nově překvapení. Šest rodin, které se ne-
mohly účastniti nedělní pobožností v Heerlenu, přišlo se ctih.
sestrami z Lutterade ke správě Boží. Po sv. zpovědi v klášterní
kapli bylo požehnání s českým zpěvem a příštího dne časně ráno
šli radostně ve svém kostele ke stolu Páně.

V Belgii byla půda tvrdší, ale deštěk milosti Boží i tam působil.
Ani v Eysden, ani v Genku nebylo tolik lidí u sv. svátostí, ale za-
to přicházeli s dětmi, abych jim je pokřtil. Ve farním kostele eys-
denském jen v neděli odpoledne bylo 7 dospělejších dětí obmyto
vodou křestní. Než i na starší působila milost Boží. Několik civil-
ních manželství posvěceno církevním požehnáním a někteří zblou-
dilí vrátili se do církve sv.

Nutnost soustavné pomoci!

Pozoruhodné jest, že touha a žízeň po pravdě a slovu Božím
všude roste a se rozmáhá. Tak v Eysdenu bylo při bohoslužbách
v neděli přes 70 dospělých. Na Vše svaté, kdy byly bohoslužby
v Genku, kteréžto město je vzdáleno na 10 km, 30 lidí z Eysde-
nu nemohlo se dostavit, protože velký autobus pro ně již nestačil.

Jiný příklad: Otec a matka se vrátili do církve sv.; přijali sv.
svátostí. Po několika dnech praví mi otec: „Kdykoli se podívám
na své malé děti, je mi vždycky do pláče.“ „A proč?“ „Nejsou
pokřtěny. Můj otec katolík, matka hodná, dobrá, zbožná — umřeli
ve svaté víře... Jen já — však víte, jak to u nás chodí, ani nevím
proč — a dal jsem sebe i ženu svou odhlásit,“ a tu zaslzel. Ovšem.
že jsme mu brzo udělali radost a dítky jeho do církve sv. uvedli
křtem svatým.

Sdíllost a důvěra obrácených k Pánu Bohu je téměř bezmezná.
Se vším se svěří v hovoru a radostně hledí do budoucna. Věru za-
sluhovali by ti dobří lidé, by byli důkladněji poučeni o pravdách
sv. víry. Spousty nevěreckého tisku zdarma posílaného ubožákům
olravují jejich duše. Kéž bychom mohli i my nějakým způsobem
přispěti k jejich záchraně! Nezapomínejme na ně! Na sta a sta
českých rodin žije jak v Holandsku tak v Belgii a stále noví a noví
přicházejí...

Loučení.

V neděli 6. listopadu byly české bohoslužby ještě jednou v Ho-
landsku. Ačkoli celou sobotu a celou neděli silně pršelo, přece ne-
odstrašil dešť nikterak našich horlivých krajanů i dostavili se z vel-
kých vzdáleností do františkánského kostela naposled letos český

si zazpívat při bohoslužbách a potom se rozloučit. Kéž žehná jim Pán Bůh, a kéž to, co přijali, šíří sami mezi svými bratry a sestrami v dalné cizině!

„Pamatujme, že nepřinesla viru kultura, ale vira přinesla kulturu. Pravdivá kultura znamená pokrok všestranný, ale především mravní, který je možný jen na základě viry.“

(Z pastýřského listu kard. Hlonda.)

Z dějin utrpení pravoslavné církve na Rusi.

Fr. J.

(Z knihy anglického voj. kapitána Fr. Mac-Cullagha, „The bolshevik persecution of Christianity.“)

Těch jednáct rozsudků smrti vyvolalo v celém křesťan. světě zdrcující dojem. Leč ani jediný pravoslavný Rus neodvážil se vystoupit se žádostí o zmírnění trestu. Mlčely i pravoslavné obce, poněvadž se obávaly, že by svým vystoupením mohly ještě zhoršit osud odsouzených. Kruhy stojící blízko vládě a dobře znající psychologii Politbiura (Politickésoje Biuro), které diktuje soudům vůli sovětu, tiše varovaly věřící, čím větší byl by nátlak na vládu, aby omilostnila odsouzené, tím více byli by bolševici přesvědčeni, že je třeba utratit odsouzené jako jedince mající vliv na množství (masy), na něž jsou sověty tak žárlivy.

Odvolání k všeruskému centrálnímu výkonnému komitétu (V. C. J. K.) zůstalo s počátku bez výsledku, na konec však přece komitét zmírnil šest rozsudků smrti. Pět osob bylo popraveno, z nich čtyři kněží: Zaožerski, Sokolov, Naděždin a Tělegín a jeden jáhen Tichomirov.

Rozsudky smrti padly ještě v Šuji, Novogrodě a Novočerkasku; na jiných místech byli uvězněni biskupové i nižší kněžstvo, ale proces byl jim odložen na pozdější dobu. Vláda dosáhla svého cíle: kněžstvo pod terorem zmlklo a věřící přepadla bázeň. Jistá část biskupů a kněží rozhodla se dokonce i dobrořečítí cynické a bezbožné vládě za její postup (taktiku) a sama podjala se „reformy“, aby „vdechla nový život“ do upadající církve. Nemožno upříti bolševikům jistého oprávnění, když se chlubí, že v první srážce s nejsilnější organizací uvnitř porevolučního Ruska dobyli značného vítězství. Dějiny si zapamatují a zaznamenají nesporné faktum, že roku 1922 pravoslavní ruští vojáci na rozkaz atheistické (nevěrecké) vlády zpustošily svatyně v celé zemi. Házeli do pytlů kalichy; kterým před desíti sotva roky připisovali nadpřirozenou moc, v řetězy poutali duchovenstvo, které dříve pokládali za divotvorce tak hrozné, že by mohli prokletím člověka zničit. Stříleli spolu-

bratry, také křesťany za to, že se pokoušeli bránit svých kostelů, a konečně vykonávali rozsudky smrti na pomazaných Páně...

V prvním roce svého trvání (1917—1918) komunistická vláda nedoceňovala síly náboženství a dívala se na ně s pohrdáním. Zdálo se jí, zbaví-li církev hmotných prostředků, zotvírá-li hroby svatých a ukáže, jak těla nepodléhající domněle zkáze, zpráchnivěla stejně jako jiné mrtvoly, zavede-li v obyčej veřejné disputace (rozhovory) mezi neosvěceným (nevzdělaným) kněžstvem a učenými pochybovači náboženskými — že rázem uschne kořen víry v srdci ruského národa. Ale události dokázaly, že se sovětská vláda úplně přepočítala. Teprve ve chvíli, kdy zahájila konfiskaci (kostelního náčiní), nabyla vláda pojmu o dokonalé organizaci církevní a proto se rozhodla, buď ji zničit, nebo učinit na sobě závislou...

Zprvu zřetelně se projevoval úmysl vlády, že celou organizaci církevní prohlásí za nezákonnou a nepřipustnou. V době procesu proti 54 osobám předseda soudu stejně jakož i prokurátor vícekrát užili výrazu, že církevní hierarchie trvá „nelegálně“ (nezákonně). Tak vlastně odůvodňovaly i oficiální „Izvěstija“ vládní dekret o rozluce církve a státu (ze 6. května 1922 č. 99). Ale přece vláda bolševická nezačala s této strany boje proti církvi, poněvadž otázka hierarchického zřízení zasahovala do oblasti věroučné a dotýkala se hluboko také všech jiných vyznání v zemi. Našla si však už způsob jiný, jak by neškodnou učinila církevní organizaci, způsob v dějinách ruských nikterak nový. Kterási bolševická skupina už na jaře roku 1922 přišla s návrhem opanovat vnitřní ústroj církve zrušením patriarchátu a znovuzřízením systému synodálního, při němž by zase povstal zvláštní kontrolní aparát v podobě rady s prokurátorem v čele. Potřebovali k tomu jen vhodných lidí. A těch nechybělo.

Nejvýznačnějším byl tu nesporně biskup Antonín, člověk schopný, velkého vzdělání v otázkách bohoslovných, ale malého vzdělání všeobecného, zmatených názorů, slabé vůle a nejistého úsudku. Vědomě či nevědomě sloužil od počátku roku 1922 za přímý nástroj bolševikům. Lékař byl by u něho soudil na jakési chorobné zatížení a v tom přesvědčení ještě více by se utvrdil, kdyby zvěděl, že biskup Antonín byl dvakrát na léčení v sanatoriu pro lehce pomatené.

Antonín narodil se jako syn kostelníkův v gubernii poltavské, má nyní 57 let. Vychován byl v semináři poltavském a později kyjevském. Jest dobrým kazatelem a znalcem řeči, jest autoritou v oboru staroruských nářečí, spisovatelem, autorem komentáře k proroctví Isaiášovi. Vždycky však platil za člověka velmi výstředního a nebyl nikdy oblíben ve svém okolí. Jako inspektor školy v Kyjevě používal za vrátného ochočeného medvěda, a v seminářích, kde přednášel, mival často spory se žáky, kteří mu vytýkali, že užívá některých z nich jako slidičů. Přednášel ve třech seminářích: v Chelmě, Tule a Blagověščensku, ale nikde nezískal popularity.

Skupina ruských účastníků a j-ich přátel na unijnistickém sjezdu na Velehradě (r. 1917).

Sedící od leva na pravo: Dr. Strotman, duchovní správce řecko katolíků v Praze, prelat Około-Kulák, gen. vikář diecése mohylevské v Rusku, nyní ve vyhnanství ve Varšavě, metropol. Špiciň z Lvova, arcib. Dr. Prečan, biskup. Mich. d'Herbigny z Říma, Msgr. Margott z Východní kongregace římské (referent v ruských zaležitostech; mezi stojícími v druhé řadě od prava k levu: Dr. Grivec z Ljubljany, D. de Meister, O. S. B., z Říma, pravosl. redaktor A. Sidorov z Bělehradu, Dr. Dio tor K. Ipiňski, kněz ruské diebése mohylevské, nyní ve vyhnanství, Dr. Hrníkovič, spolupřitel ě biskupa Bociana v sibířském vyhnanství, nyní řařat katolických Rusů ve Vídni, dále mezi dvěma ruskými laiky Dr. Dion Dorčžynskij, kanovník ze Lvova.

Roku 1905 byl jmenován biskupem narvským v diecési petrohradské. Stalo se to zásluhou zemřelého metropolity petrohradského Antonína, ale déle než do roku 1906 nezůstal v tom postavení, poněvadž se roku 1905 kompromitoval za tehdejšího pobouření myslí. Dospěv k přesvědčení, že „samoděrzaví“ v Rusku chýlí se k úpadku, přestal v modlitbě za cara jmenovat ho „jedynovládcem Rusi“. Byl proto poslán „na odpočinek“ do kláštera „voskresenského“ pod Petrohradem, kde však dlouho nezůstal. Metropolita Antonius určil mu místo v Alexandro-Něvské lavře s roční pensí 1500 rublů. Pobytu svého v klášteře použil biskup Antonín k napsání pomluvačných brožur proti různým biskupům a členům synodu. V oně čtvrti pohoršovalo se obyvatelstvo petrohradské velice nad tím, že biskup Antonín nepoužíval nikdy povozu, nýbrž chodil pěšky, což nebylo zvykem ruských biskupů. Jedinou jeho církevní funkcí bylo tehdy reorganisování chóru v klášterním kostele sv. Ducha, kde sám ochotně zpíval svým pěkným basem. Když roku 1917 byl tehdejší vládou jmenován vrchním prokurátorem synodu Vladimír Lvov, jmenoval Antonína biskupem vladykavkazským. Ale tohoto místa vskutku ani nezaujal, zůstáváje pro špatný stav svého zdraví v Moskvě. Jedním z prvních činů, které vykonal Tichon, dosáhnuv patriarchátu, bylo posláni biskupa (Antonína) na „odpočinek“ do Petrohradu. Ale vyhnanec brzy zase objevil se v Moskvě plný urputné nenávisti proti patriarchovi.

V letech 1920 a 1921, kdy pořádaly sověty veřejné disputace (debaty) náboženské, biskup Antonín nedal se v debatě přemoci Lunačarskim, komisařem osvěty, což mu získalo veliký věhlas u všech věřících v Moskvě. Začali ho zvat na všechny náboženské slavnosti a tím mu otevřeli nový pramen značných důhodů. Než přesto, jak stálá hrubost jeho povahy, tak i nedostatek rozvážnosti odpudily od něho příznivce a v květnu roku 1922 vidíme ho osamělého a opuštěného ode všech, vyjma od věřitelů a několika významnějších bolševiků. Od své debaty s Lunačarskim sblížil se Antonín nejen se svým protivníkem, uhlazeným skeptikem (pochybovačem), ale i s Kalininem a jinými členy vlády. Tyto známosti měly mu později ulehčiti jeho odvrát od církve.

V době, kdy začal spor o klenoty kostelní, Antonín zahájil tiskovou (novinářskou) kampaň proti patriarchovi a ihned obdržel od Kalinina pozvání, aby vstoupil do Komitétu pro hladovici. Za procesu proti 54 osobám vystupoval jako svědek na straně žalobců a jako odborník vydal svědectví, že výnos patriarchův z 2. března 1922 v záležitosti konfiskace kostelního náčiní neopírá se ani o církevní tradici (podání) ani o právo kanonické. Nemaje tedy žádného podkladu povahy náboženské, spočíval onen výnos podle mínění Antonínova toliko na podkladě čistě politickém, protirevolučním. Ve zdůvodnění rozsudků smrti, které v této záležitosti byly vyneseny, uveden jest i odborný úsudek (expertisa) biskupa Antonína. (Pravda z 9. května 1922, čís. 101.)

Ani tehdy, kdy Antonín dosáhnul již vůdčího místa v nové církvi,

nezanechal hašteření se svým okolím. Jeho spory s jinými „reformátory“ způsobily mnoho pohoršení mezi věřícími, zatím co se z nich srdečně radovali komunisté...

Druhým reformátorem pravoslavné církve byl Vladimír Krasnickij. Za vlády carské (roku 1905) byl členem „Sojuza ruskago naroda“, sdružení to protižidovského, jež lidově bylo nazýváno „Černá sotnia“. Byl dokonce místopředsedou její petrohradské sekce. Kolem roku 1912 vstoupil do sdružení theosofičného. Tehdy theosofie a spiritismus byly velmi rozšířeny mezi ruskými spolky i mezi duchovními. Velké kněžny Anastasie a Milica černohorská objevily v Lužduně znamenité medium, řezníka Filipa. Uveden na dvůr Mikuláše II., měl tento řezník hýbajícími se stolky vliv na správu státní, na průběh vojny japonské i na postup důstojníků. „Duchové“ Filipovi rozhodovali nejednou i v záležitostech rozvodových... Roku 1918 byl soupeř Krasnického Bogojavenskij jmenován děkanem Soboru svatého Isáka v Petrohradě. A to bylo pohnutkou i počátkem boje Krasnického proti metropolitu Benjaminovi i proti patriarchovi Tichonovi. A konečně stal se z bývalého krajního reakcionáře Krasnického „reformátor církve“.

Mezi ostatními nástroji bolševické vlády proti církvi pravoslavné zasluhuje zmínky reformátor Vvedenskij. Byl původně duchovním v Petrohradě. Za staré vlády byl tam módním kazatelem. Mladý, výmluvný, vychvalovaný ženami, měl mezi svým posluchačstvem několik velkoknížat a velkokněžů. Aristokracie (šlechta), dvorní dámy, toužící po sensaci — byl i povahy náboženské — to všechno tlačilo se na jeho módní kázání. Na některé ženy měl Vvedenskij nezdravý vliv, podobný vlivu Rasputinovu. Než přece nedala se žádná z vážně smýšlejících žen ani ze šlechty, ani z lidu zlákati jeho ozdobnou frazeologii. Když klesl tak hluboko, že své vědy kanonické jako expert (odborník) použil proti 54 obžalovaným, vydává je 11 osob na smrt, povstalo tak mocné vzbouření, že na jaře roku 1922, vycházej z kostela, uhozen byl od nějaké ženy do hlavy kamenem. Ale Vvedenskij i této trpké události použil k tomu, že dlouhý čas nosil teatrální černou pásku na malé odřenině, jakožto trofej své bojovnosti. Před revolucí byl Vvedenskij členem „Černé solně“, po revoluci, byť ne ihned, upadl do druhé krajnosti. Prvními novotami, jež prováděl, bylo přeložení oltáře do prostředku kostela a zrušení „císařské brány“ mimo zavedení nových modliteb do bohoslužby. Později pokročil však dále a byl proto od metropolity vyobcován z církve.

Ačkoliv všechny informace o nových reformátorech církve dokazují, že nejsou to ani „džentlmeni“, ani světci, přece bylo by nesprávné soudit, že každý z nich je toliko zrádcem a kariéristou. Vedle těchto pozemských a snad i nehodných pohnutek vedla je přece také touha po reformě církve. Většina z nich nejednou veřejně prohlásila, že, ustupujíc bolševikům, činí tak jediné ze snahy, aby zachránila církevní organizaci před zničením. A tento důvod má v očích většiny kněžstva velmi důležitý význam!

Dětský apoštolát.

P. A. Glos.

Netřeba líčit smutného obrazu dnešního člověka. Skepse (pochybovačnost) a znechucení žene ho do hmotných požitků, nedostatek sebezáporu je příčinou duševní i tělesné nemírnosti. „Užij“ — toť heslo dneška!

Ale my jsme dospěli dnes už tak daleko, že i naše školní mlá-

Družičky hlučinských krajanů v Bottropu (Porýní) po konci sv. mše.

dež větších měst si navyká na takový život svých rodičů a starších sourozenců. Příklady táhnou na cesty vedoucí dál a dál od Boha. Dům Boží není pokládán za důležitou základnu výchovy a denního života. Jeho význam je snižován a zatlačován do pozadí.

V očích dítěte je sice kostel obrovskou a pozoruhodnou budovou, není však tak milován, aby se po něm toužilo, ba dokonce má být obáván jako prý místo zdraví nebezpečné, jemuž je nejlépe se vyhnouti. Zato divadlo, kino, hřiště — toť jsou ideály moderních dětí. A tak vidí kněz své nejmenší farníky v biografech, u kolotočů, na hřištích a výletech, vidí je veselé, plné žertu a smíchu.

V kostele jest jim dlouhá chvíle, utíkají z něho, protože mu nerozumějí, a vyjdou právě tak lhostejny, jako tam vešly.

Musíme tedy učit děti milovat kostel. Prvenství dětské lásky vrátit kostelu, aby po něm zatoužily! Pobyt v kostele musí

jím býti tak zajímavý, že, udeří-li hodina, zanechají všeho a bez rozkazu a volání pospíchají do chrámu.

Dnešní společnost nepokládá namnoze příkázání Boží ani církevní za závazná. Neděle jest ji toliko dnem odpočinku, oddechu a tělesného osvěžení. Vzpomene-li si na potřeby duše, pak stačí oblíbený týdeník, divadlo a kino. Časem přidá se snad ještě nějaká stranická zábava nebo večírek nebo něco podobného – toť asi vše, čím moderní člověk vyplní den Páně! O kostele buď vůbec nemluví, nebo jen ve smyslu zlém, v nejlepším případě lhostejně a bez lásky, která jedině získává. V takovém prostředí roste dítě! Z takové společnosti má katecheta vodití dítky do kostela! Snad jdou, ale kolik jich jde jen z lásky ke knězi!?

A to jsou děti rodičů konservativních, kteří uznávají, že náboženství je věcí nevyhnutelnou. Zapisují proto své děti do náboženských hodin ve škole, pošlou je ke svatým svátostem, ale dále se obvykle do to nestarají, jak vstřípiti dětem lásku k věcem duchovním. Jest docela lhostejno, zdali dítě náboženský základ má či nemá. Stačí, když se jejich dítě večer modlí před spaním, pak také před jídlem a v neděli, má-li čas, jde do kostela. Takové dítě ovšem nehoří pro Boha.

Hůře na tom je však dítě z rodiny nevěrecké nebo protináboženské. Katolicky necítí, nemluví, nejedná! Snad vůbec se nedostane ani do kostela nebo jen zřídka, náhodou. Církevní život zná jen z nahodilé účasti na průvodech, a přinese-li o svých zážitcích zprávu domů, bývá poučeno tak, aby kostel nemilovalo. Je-li pak ke kostelu lhostejno, velmi snadno odvede od něho i jiné děti, které mají dosud dobré jádro a které přirozeně dají přednost nevázanému veselí na ulici před chvílí klidu, modlitby a zpěvu v kostele, zvláště, když k tomu přistoupí pokušení nebo i výsměch od dětí nábožensky narušených, třeba dosud dle matriky katolických.

Musí tu býti pro návštěvu kostela něco zajímavého, co láká dětskou duši. A jestliže Kristus je vpravdě dětským přítelem, pak nezbyvá nic jiného, nežli Jej také dětem dětsky podat, přiblížit, zpřítomnit, oživotnit jeho přítomnost v kostele, udělat jeho svatostánek zajímavým a libivým v očích malého učedníka Kristova. Představa a vzpomínka na kostel musí hluboko utkvět v dětské duši, musí zaujat mocně mysl i paměť dítěte, aby v nich ozývala se slova žalmistova: „Duše moje nyje touhou po síních Hospodinových.“

Toto poznání a tyto snahy vedly mne k založení spolku malých dětí. Po prvé jsem se o tomto úmyslu zmínil r. 1922 na Sv. Kopečku o pouti „Marty“, potom na kázání ve farním kostele v Prostějově v říjnu téhož roku; tak povstal náš „Patronát sv. andělů strážných“. Radou byl mi pan farář Dostál-Lutínov, od něhož pochází jméno „Patronát“. Také předseda prostějovské skupiny kněžské, pan kanovník Ryšavý, uvítal tuto myšlenku s velikým zájmem a dal jí na program schůze skupiny, kde byla uznána pro městskou pastorační nejen za oprávněnou, nýbrž i nutnou.

I překročil jsem k dílu. S kazatelny ohlásil jsem úmysl založiti

spolek dětí, zvaný „Patronát“. Ku přihlášení do spolku ať si děti donesou svolení od rodičů, označí číslo domu a ulici, kde bydlí, jméno katechety a třídu, kterou navštěvují. A když na tuto výzvu se přihlásilo 31 hochů a 69 dívek, začal „Patronát“ svoji činnost.

Ideální pracovní plán.

Účelem „Patronátu“ je náboženskou školní výchovu doprovodit a doplnit praktickým cvičením. Děti vedeny jsou především ke svatostánku, aby v něm pak samy hledaly svého Přítele. Ježíše Krista, Jej milovaly a nápodobovaly. Patronát chce dále šířit myšlenku Kristova míru v každém jednotlivci pokojným svědomím dle zásady: „Varuj se zlého a čin dobré,“ i míru s bližním: učí prokazování úctu, lásku a poslušnost rodičům, navádí k pilnosti, pozornosti, klidu a vděčnosti k učitelům ve škole i k vzájemné snášenlivosti dětí mezi sebou, odstraňuje hádky a chrání slabých. Pěstuje úctu k autoritě, náboženskou neohroženost a katolické sebevědomí.

Sídlem spolku je farní kostel, protektorem vždy místní farář, ředitelem a duchovním vůdcem kněz jím delegovaný. Spolkovým odznakem je medaillon s andilkem a příslušným nápisem; nosí jej však děti jen při slavnostních schůzích dle ustanovení ředitelova. Členové pozdravují se navzájem: „Mir lidem“ a odpovídají: „Boží!“ Členem spolku se může stát každé školou povinné katolické dítě, hoch i dívka. Nejprve je ovšem čekatelem, po odevzdání pěti lístku (kontrolujících účast spolkovou) je zapsáno do knihy „Rozběh“ a je pak považováno už za člena.

Povinností členů jest účastnit se bohoslužeb, pilně se učit náboženství ve škole, nové členy získávat, šířit mír a úctu ke kostelu, neohroženě se hlásit ke svatému kříži. „Jsem katolík“ budiž považováno za vyznamenání.

Spolkovým dobrodincem se stává, kdokoliv hmotně i mravně podporuje „Patronát“.

Prostředky k dětské pastoraci v „Patronátě“

1. „Hodinky“ — v úterý hoši, v pátek děvčata. Hodinka vypadá asi takto: Je to schůzka dětí v kapli. Tam je cvičení zpěvu, modliteb, chování v kostele, napomenutí, rady, pokyny, vysvětlení, opakování ze školy atd. Pak se jde průvodem společně do kostela na svaté požehnání. Po požehnání zpěv, „Anděl Páně“ a večerní modlitba.

2. Každou první neděli v měsíci koná se společná pobožnost v kostele, odpoledne o 3. hod. je kázání, svaté požehnání a ofera pro chudé děti z „Patronátu“.

3. Na Nový rok a na svátek sv. Petra a Pavla je společné svaté přijímání.

4. Různé pobožnosti po celý rok.

5. Každoroční duchovní cvičení od 21.—29. června (aloisiánský týden).

6. Vycházky a roční výlet do vzdálenějšího okolí.

7. Zábava: Besídky, divadélko v Útulně, zpěv, hádanky a pod.

V sociálním odboru je pěstován soucit: Děti hlásí nemocné, navštěvují je, je-li to lékařsky dovoleno. Patronát posílá nemocnému dítěti radost. Na chudé pamatuje tím, že jim vyprosí nebo koupí nové látky, z nichž ušije potřebné obleky nebo prádlo; vyprošené starší prádlo nebo šaty se opraví a rozdají. Praktikuje se tak skutečná láska k nemajetným.

„Kultura bez víry je pouhá forma bez duše. Teprve víra ji naplňuje obsahem a pravdou. Kultura, která by víře chtěla odporovat, byla by pozlátkem a falší.“
(Kard. Hlond.)

Sv. Theodor Studita.

Fr. Gája. Pokračování.

Boj o obrazy svatých.

Výlečný vojevudce i panovník dosedl na trůn ve Lvu V. Armenském dne 11. července 813. Ukáznil armádu, probudil v ní opět bojovného ducha a zvýšil její válečnou schopnost tak dalece, že obyvatelé Cařihradu cítili se pod její ochranou bezpečnými, i když Bulhaři stáli před samými hradbami. Po smrti hrdinného knížete Kruma 13. července 814 osmělil se císař napadnouti Bulhary v otevřeném poli. Syn a nástupce Kruma Dukon byl dvakrát poražen a dokonce zabit. Nástupce jeho Dízeny musel uzavřítí mír.

Avšak mnichové a ctitelé sv. obrazů nebyli pro nového císaře nadšeni. Již jeho armenský původ považovali za zlé znamení, neboť znali Armény jako lidi lstivé a úskočné. Proto životopisec sv. Theodora Michal oznamuje nastolení Lva V. těmito málo lichotivými slovy: „Černé zvíře vyřítlo se z kmene armenského a začalo pustošiti vinici jako divočák.“ Skutečně ukázala se nepřimnost císaře hned na počátku. Když po něm žádal patriarcha dle starého zvyku pravoslavné vyznání víry, dostal za odpověď, že je dosti času až po korunovaci. Po korunovaci musil býti povolen nový odklad, až konečně císař vystoupil se svým obrazoboreckým smýšlením veřejně.

Drívější obrazoborečtí císařové Lev III. a Konstatin V. měli pro své válečné úspěchy dosud v armádě četné ctitele. Téměř všichni vyšší důstojníci se domnívali, že hanebné porážky dvou posledních císařů byly záviněny též uctíváním obrazů, jemuž oba holdovali. Podobně smýšlel i nový císař, neboť vyšel též z jejich středu, jim vděčil za své povýšení na trůn a jimi se nyní výlučně obklopoval. Hlavními rádci v bohosloveckých otázkách byli tehdy učení mnichové Sabatius a Jan Lekanomantis, kteří ze ctižádosti přešli na stranu obrazoborců. Vyhledávali jim místa z Písma sv. zdánlivě proti obrazům znějící a snažili se obrazoborecké stanovisko odůvodniti vědecky. Na štěstí utvořili i pravoslavní (— pravověrní) tentokrát společný obranný šik, jemuž v čele stáli pa-

triarcha a Theodor studitský. Opírali se o široké vrstvy prostého lidu.

Patriarcha Nikeforus konal právě divy statečností u porovnání se svou dřívější chabostí a nerozhodností. Sotva se dověděl o několika duchovních, že chtějí úctu sv. obrazů odstraňovati a tak vážnost VII. církevního sněmu podvrátiti, ihned je povolal před kněžský soud a mnohé z nich uvedl opět na cestu pravé víry. I předák odpůrců Lekanomantis vstoupil na jeho výzvu opět do svého

Ceský dorost salesiánský v Turině v Itálii, zabývající se o dílo sjeunocení církvi.

kláštera. Když v prosinci 814 snažil se císař patriarchu lichoce-ním, domlouvami i hrozbami získati pro svou stranu, nepochodil ani dost málo. Aspoň tedy k veřejným rozhovorům s obrazobo-reckými duchovními jej císař vyzval, neboť se o bohoslovecké o-tázky zajímal. Avšak patriarcha znovu odmítl, neboť takové de-baty považoval za útok na VII. obecný sněm církevní, který přece úctu obrazů svatých definitivně schválil. Aby se ještě více posilnil ve svém odporu, ztrávil kdysi celou noc na modlitbách ve chrá-mě sv. Sofie s pravověrnými biskupy, duchovními i laiky. Nad ne-věrnými biskupy vynesl rozsudek, že jsou z církve vyloučeni. Ci-saře toto noční shromáždění popudilo tak velice, že dal patriarchu ihned k sobě zavolati. Patriarcha přišel i s velikým množ-stvím duchovních hodnostářů. Napřed sám domlouval císaři v trún-

ním sále, aby od svých bezbožeckých názorů upustil. Ostatní čekali v předsiní, ale brzy na pokyn císařův také vstoupili, neboť patriarcha se dovolával jejich svědectví. Rozpředla se tak zajímavá věroučná a právníká rozmluva, jaké jinak císař byl milovníkem.

Jsa obklopen nádhernou družinou důstojníků, úředníků a svého kněžstva pronesl nejprve císař blyskavou řeč proti domněle modloslužebnému uctívání obrazů a navrhl opět veřejnou učenou hádku mezi oběma stranami. Než pravoslavní ji zásadně odmítli a upozornili na neudržitelnost obrazoboreckých názorů. Zavržení obrazů Krista znamená přece zavržení jeho samého, neboť tělem svým stal se nám podoben, čili vzal na sebe obraz člověka. Toto prohlášení mělo velikou váhu, neboť mezi pravoslavnými byli přítomni nejvyšší církevní hodnostáři, totiž metropolitě: Petr nicejský, Emilián z Cyziku, Euthymius sardesský, Theofylakt nikomedský a bratr Theodorův, Josef soluňský, kromě ovšem patriarchy. Nebáli se, ačkoliv je císař měl ve své moci.

Všechny však převýšil statečností sv. Theodor. Tak odvážně jak on nemluvil tehdy žádný Řek před cesaropapistickým panovníkem. Maje na mysli slova sv. Petra: „Boha sluší více poslouchati než lidí,“ oduvodnil nejprv úctu svalých obrazů takto: „Od prvopočátku byly obrazy ctěny, jak vysvitá ze svědectví sv. Otců. Odvolávali se císař na zákon Mojžísův, dle něhož nesměli Židé zhotoviti sochu Jahveho, nezískává ničeho, poněvadž zákon ten měl za účel zameziti egyptskou modloslužbu, k níž Židé byli nakloněni. Zato vtělení Krista, jak již řečeno, oprávnňuje dostatek pravoslavné stanovisko. Rovněž obraz, který poslal Ježíš Abgarovi, a jiný, který namaloval sv. Lukáš, mluví v jeho prospěch. Obraz nikterak není modlou. Kdežto modle jest vzdávána božská pocta přímo, prokazuje se obrazu pouze nepřímá úcta, poněvadž se nevztahuje vlastně na obraz, nýbrž na vyobrazené svalé osoby. Ostatně jednají obrazoborci sami proti sobě uctíváním sv. kříže, vždyť což je kříž jiného než obraz? A poněvadž úctu sv. obrazů potvrdil již církevní sněm, nelze o ní dále disputovati, nýbrž obrazoborcům jako bludařům nutno se vyhybatí.

Císař byl řečí sv. Theodora tak zmaten, že nemohl namítati ani slova. Pohrozil jen, že bude víru každého zkoumati zvlášť, ale tím právě přiměl Theodora ještě k odvážnější řeči o kompetenci světské a duchovní moci. „Světským osobám nemusíme vydávati počet ze své víry. I císaři přísluší pouze správa státních záležitostí. Církev naproti tomu mají řídití jen kněží a doktoři.“ „Ty mne tedy z církve vylučuješ?“ tázal se císař. „Nikoli“ — zněla odpověď — „ale sv. Pavel slovy: Ustanovil Bůh v církvi napřed apoštolů, potom proroky a na třetím místě doktory. O císařích se nezmiňuje.“ Jen s největší námahou přemohl císař svůj hněv a poznamenav, že Theodor touží asi po mučednické koruně, propustil celé shromáždění v nemilosti.

Vážnost sv. Theodora vzrostla nyní tou měrou, že všichni biskupové i hegumeni se odebrali z císařského paláce přímo do kláštera

studitského a tam se vzájemně povzbuzovali k stálosti ve víře. Po rozchodu však navštívil je jednotlivě městský prefekt, podobně společné schůze jim jménem císaře zakázal a žádal podpis slibu, že o náboženských otázkách budou mlčeti. Někteří podepsali, což sv. Theodora velmi zarmoutilo. Rázným oběžníkem připomenul mnichům povinnost víru hájiti, neboť: „Kterak mohou mlčeti pravoslavní, když nemlčí jinověrci, nýbrž slovem i perem své rouhavé bludy šíří? Což se neříká právem, že mlčení je poloviční souhlas?“

Samého patriarchu musel sv. Theodor povzbuzovati a častými návštěvami rozveselovati, neboť jako hlava církve byl vydán na pospas zlobě obrazoborců nejvíce. Císař mu odebral dozor nad kostelním pokladem, zakázal slávití bohoslužbu a postavil před jeho palác vojenskou stráž. Těšil se na jeho smrt, když těžce onemocněl, ale mimo nadání nemoc brzy polevila. Dal tedy svolati synodu, která patriarchu sesadila a nutila, aby se vzdal. Když nechtěl, a naopak, proti bezpráví protestoval, byl v noci 15. března 815 převezen na druhou stranu Bosporu do vyhnanství. Theodor mu gratuloval zvláštním listem k mravnímu vítězství, ale nepřátelé začali barbarsky ničití svaté obrazy a sochy. Též vydali heslo, že nový patriarcha musí býti jejich přívržencem. Volbu nového patriarchy prohlásili za nutnou, neboť Nikeforus prý svou církev opustil. Za kandidáta navržen a též od císaře potvrzen jmenovaný již předák obrazoborců Theodor Kassiteras, vzdělaný sice, ale při tom surový a nestřídmy důstojník-laik. Ihned obdržel tonsuru, kněžské svěcení a v pondělí velikonoční 1. dubna 815 biskupskou konsekraci. Ihned také začal své protivníky pronásledovati. Na zvláštní synodě svých stoupenců zavrhl II. nicejský sněm, kdežto onen z roku 754 prohlásil za VII. obecný, a nad odporujícími biskupy vynesl klatbu.

Cím více obrazoborci řádili, tím horlivěji sloup pravoslavi, hrdinský Theodor, stavěl se jim do cesty a křižoval jejich plány. Aby odčinil zneuctívání sv. obrazů a mnichy nadchnul, uspořádal na Květnou neděli, ještě před vysvěcením nového patriarchy, průvod kolem kláštera s obrazy a sochami, jimž na počest byl zpíván hymnus: „Neposkvrněný tvůj obraz uctíváme.“ A když se jednalo o účasti na Ižisynodě patriarchy Theodota, varoval všechny představené klášterů před obcováním s bludaři a veřejným listem prohlásil, že bez patriarchy Nikefora nemohou pravoslavní jíti do shromáždění, které chce autoritu VII. obecného sněmu podvrátiti.

Tehdy došla císaři trpělivost. Po dobrém sv. Theodora umlčetí nemohl, odsoudil jej tedy rovněž do vyhnanství. Mnichové se s představeným svým těžce loučili, protože ho synovsky milovali a hlavně pro jeho radu, aby těch z kláštera odešli, neboť „dnové jsou zlí a nohy nepřátel rychlé“

Rozhledy po náboženském životě.

I. Doma.

Stříbrné kněžské jubileum slaví letos vdp. dr. Ignác Stuchlý, administrátor salesiánského ústavu ve Fryštáku. Pochází z moravsko-slezských končin naší vlasti. Po několikaletém studiu v Olomouci přišel do Itálie, kde obdržel řeholní roucho z rukou Boskova nástupce Don Rua (o jehož blahorečení se již jedná). Tamtéž vysvěcen na kněze. Vynikal zejména ve studiu morálky a jsa nadmíru milé povahy, byl dobrým představitelem milosrdenství Božího ve zpovědnici, kde ho vyhledávali nejen jeho spolubratři a světenci, ale i četní církevní hodnostáři, zvláště v Jugoslavii. Působil jako prefekt salesiánského ústavu v Lublani; zanechal tam po sobě nádherný pomník — svatyni Panny Marie Pomocné, již takřka — dle všeobecného tvrzení — sám vystavěl, sbíraje milodary za horka i zimy, pracuje dnem i nocí. Byl jmenován ředitelem „Mladinského domu“ lublaňského, avšak v roce 1924 povolán salesiánským generálem do Itálie k řízení zakládaného tehdy ústavu pro české jinochy, který se přestěhoval letos na Moravu. Vyučoval s úspěchem klasickým jazykům, připravil nadanější hochy k noviciátu, ušetřiv jim aspoň dva roky studia. Zabýval se i podrobnostmi, maje na bedrech řízení celku. Šest hodin školy denně, na rekreaci běhal při hře s hochy, ráno a večer zpovídal, kázal, vypomáhal v pastoraci, v noci modlil se breviř, opravoval písemné práce atd. A vždy ochotně a radostně s úsměvem na rtech. Přes takový nával práce vlivně přijímal kohokoli, kdo k němu přicházel o radu a o pomoc. V Perose byl oblíben též v kruhu jinověrců a býval častěji volán do protestantsko-valdénské nemocnice. Jeden z chovanců mi psal: „Ač jsme stále obkloповání podobnou salesiánskou láskou, cítíme ztrátu našeho otce D. Stuchlého trpce — a to ve škole, ve zpovědnici, na hřišti, kde nás tak uměl bavit a povzbuzovat — slovem všude...“ — A takový jest i v novém působišti ve Fryštáku. Generální představení ho dávají za vzor salesiána. Psal bych více o osobních vlastnostech našeho milovaného jubilanta a otce, ale bo-

jím se, abych neurazil jeho liché skromnosti. Tento projev vděčnosti spolubratři a světenců chce jenom ukázat naší veřejnosti, že mezi syny ctihodného Dona Boska jsou jeho živé a věrné obrazy horlivosti, obětavosti, práce, křesťanské lásky a jiných vzácných ctností, že v církvi jsou kněží podle Srdece Božího. Dejž Bůh, by se náš milý jubilant dočkal zlatého jubilea a dále... Ad multos annos.

J. M. J.

Křesťanská revue. Od letošního září vychází v Praze redakcí dra Jana L. Hromádky a profesora dra Em. Rádlu městěnsk, věnovaný náboženskému životu v naší republice pod názvem „Křesťanská revue“. Charakteristika revue dána je už jmény obou redaktorů, a pak poznámkou v anglickém titululu: „published at the headquarters of the YMCA in Czechoslovakia“, t. j. vydává hlavní stan YMCA v československé republice; a sdružení YMCA je také majitelem revue. Redakce pak sama prohlašuje, že program jejich časopisu jest ve shodě s programem „křesťanského sdružení mládeže“ YMCA (Young Men Christian Association). Činnost YMCA je i u nás známa. Zrozena v bohaté Americe a opírajíc se o tuto bohatou přítěž rodné země, zahájila po světové válce po celé téměř Evropě svoji akci. Leckde těšila se i přízní vládních činitelů (jako u nás) a svým nasládlým křesťanstvím, jemuž americké dolary té sladkosti ještě přidávaly, mátlá a ke lhostejnosti sváděla prostý věřící lid. Polský episkopát byl přímo donucen neblahou činností YMCA, že pastýřským listem upozornil na její nebezpečí pro katolickou víru a zakázal jakékoliv účastenství a spolupráci v YMCA. Pod rouškou křesťanského milosrdenství a bliženské lásky dovedla YMCA štitit at slovem či písmem onu formu neutrálního, svobodného křesťanství, jež právě ve Spojených státech amerických zplodilo takový zmatek bezpočetných sekt a církví — (na 200 se jich počítá oficiálně). Přírodným důsledkem náboženské roztržistěnosti bylo pak volání po náboženském sjednocení. Z Ameriky jsou připravovány a svolávány

takové sjezdy „unionistické“, jako se konal v *Lausanne*, „Křesťanská revue“ věnuje těmto jednotlivým pokusům hned v prvním čísle hodně pozornosti. Dr. Hromádka kromě střízlivého referátu o sjezdě lausanském vrací se v „Rozhledech po životě náboženském a církevním“ k myšlence sjednocení církví, uvádí optimistický názor anglikánského biskupa Headlama z Gloucesteru i jiných referentů o této otázce na sjezdě lausanském (československého seniora dra Součka, švédského arcibiskupa Soederbloma (luter.) a německého generálního superintendenta dra O. Dehliusa) a uzavírá svým úsudkem: „Ale ovšem všechny tyto návrhy a náměty jsou — aspoň na dohlednou dobu — bez velkého dosahu, dokud pravoslavná církev (o římskokatolické ani nemluví) hájí učení, že biskupské zřízení je bezpodmínečně nutným a Kristovou vůlí určeným řádem církevním!“ — Ve třetím čísle přináší „Křesťanská revue“ jako ohlas svého psaní dva dopisy katolických kněží českých (faráře A. Hrubého z Bohdalova a děkana Smatka z Uhlířských Janovic) a německého katolického profesora dra Michala Pfliegera z Vídne. Panu faráři Hrubému na jeho závěrečné prohlášení: „Obsah vašeho časopisu je pro evangeliky, katolíky pro sebe z něho získati nemůže,“ odpovídá dr. Hromádka mezi jiným takto: „Nežádáme oficiální spolupráce katolíků s námi, ale máme za to, že katolická věrnost nevylučuje možnosti čestné, nekompromisující a přátelské spolupráce s protestanty. Pokládáme za plodnější diskusí a spolupráci s věřícími katolíky než s lidmi, kteří katolictvím a náboženstvím pohrdají... Situace jest u nás taková, že musíme dlouho zápasit o uznání křesťanského myšlení, než se vůbec dostaneme k rozporům mezi katolictvím a protestantismem.“ — Dopis děkana Smatka je uveřejněn bez poznámky a mluví sám sebou. Píše: ... „Kdežto u protestantů všech národů shledáváme se všude s křížem (na věžích, oltářích, hřbitovech), u nás zdá se býti kříž ne společným odznakem křesťanů, nýbrž znamením, rozdělujícím katolíky od protestantů. Když jsem již před válkou poukázal na tento nápadný úkaz soukromým dopisem redakci „Husova Odkazu“, vycházejícího tehdy, nemýlhl-li se, ve Velimě, bylo mně odpověděno, že čeští protestanté jen s trp-

kostí vzpomínají na kříž, poněvadž je suité křížem tloukli protestanty do hlavy, aby je pohnuli ku přijetí víry katolické. Když jsem pak redakci žádal, aby uvedla jen jeden historický dosvědčený fakt svého tvrzení, nedostalo se mně již odpovědi. Nuže, uznali redakce za vhodné uveřejnění tento dopis, táži se všech čtenářů „Křesťanské revue“: Neměl by se i u nás, tak jako v jiných národech kříž opět státí znamením ne rozdělujícím, nýbrž spíše znamením sblížujícím?“ — Třetí dopis redaktora katolického časopisu „Neuland“, dra Pfliegera, doprovází dr. Hromádka upřímným politováním, že mu bylo z neporozumění ublíženo, když jeho katolický časopis „Neuland“ pokládal referent „Křesťanské revue“ za radikálně socialistický a když bylo katolické smýšlení dra Pfliegera podezříváno. Je patrné, jak mnoho předsudků vládne proti katolické církvi a tím ovšem ztížena je cesta k poznání pravdy.

Sešmdesáté narozeniny slaví o letošním Hodu Božího narození pan kapitulní děkan dr. Jan Kubiček v Olomouci. Pochází z Klášterce na severní Moravě z rodiny nezámožného, horského rolníka, která dala církvi pět synů-kněží. Jejich zásluhou dostalo se rodině obci samostatné duchovní správy a kostel klášterský má zvláště v jubilantu štědrého dobrodince. Kromě prvního roku kaplanování v Konici prožil pan kapitulní děkan celý svůj kněžský život v Olomouci, nejprve jako kaplan u svatého Michala, pak jako adjunkt bohoslužebné fakulty a katecheta na německém gymnasiu, od roku 1890 až do roku 1921 jako profesor pastýřského bohosloví na fakultě. V roce 1918 jmenován byl nesídelním kanovníkem a loni po smrti para biskupa dra Wisnara zvolen byl hlasy českých kanovníků kapitulním děkanem. Literárně pracoval především ve svém oboru, založiv roku 1894 homiletický čtvrtletník „Kazatele“, který po 3 léta řídil a který dosud pod názvem „Katolický Kazatel“ vychází nákladem Jednoty duchovenstva arcidiecése olomoucké. Pro snahy českého katolického života, zvláště pro naše důležité organizace, Matici a Apoštolát svatého Cyrila a Metoděje, jevil dr. Kubiček nejen plně porozumění, ale i praktickou obětavost, přihlásiv se mezi prvními za jejich člena zakládajícího. Své

upřímné sociální citění uplatňuje dobrými skutky. K sedmdesátce přejeme panu kapitulnímu děkanovi, aby ji prozářilo štěstí, jež z jesliček vzkvetlo z úsměvu Božského Dítěte — na mnohá ještě leta!

Brněnská diecése vzpomínala letos třidenní církevní slavnosti svého *150-letého trvání*, za kteroužto dobu pod moudrým vedením dobrých biskupů (dra Bauera, Kleina a nyníjšího, olcovsky starostlivého dra Kupky) a horlivou činností kněžstva nejen šťastně přestála mnohé bouře, zvláště popřevratové, ale v náboženském životě zaznamenává pokrok a radostný rozvoj. Tradice sušilovská, pochopivši myšlenku cyrilometodějskou, stala se především Brnu požehnaním. Kéž jím jest i do budoucnosti.

Noví zakládající členové ACM. *Letošní svatocyrilský jubilejní rok* byl úrodným pro ACM., který zapsal celkem 35 nových zakládajících členů. Kromě dosud uveřejněných zaznamenáváme ještě s vroucím díky tyto přihlášky: Vdp. *P. Josef Soldát*, farář v Letinách u Blovic v Čechách, nejdp. prelát msgr. dr. *Josef Bena*, kanovník v Kroměříži, Ústředí katolického studentstva československého v Praze, nejmenovaná slečna z Přerova, rodina Štěpána a Anny Pištěkových v Želechovicích, Miss Aloisie Pokorná z Nového Yorku, rodina pana a Emilie Pištěkových z Prostějova, Mrs. Marie Geherova (se svojí živou i zemřelou rodinou) z Nového Yorku, slečna Marie Dudova (i za její zemřelé rodiče pana a Annu Dudovy) z Nového Yorku, vdp. *P. K. Reban* přihlásil dva kněze z diecése česko-budějovické, Mrs. Dominika Pechandova z Nového Yorku a nejmenovaný kněz z Moravy. Vyslovujeme jménem ACM. všem srdečně „Pán Bůh zaplať“, prosíme o dobrotivou podporu díla apoštolátního a jeho velkého úkolu!

Výborová schůze ústředního ACM. konala se dne 30. listopadu 1927 za účasti 9 členů a za předsednictví světicího biskupa msgra J. Stavěla v po-

radní síni konsistorní v Olomouci. V delší pietní vzpomínce ocenil na počátku jednání předsedající záslužnou činnost zemřelého jednatele ACM, *msgra Kozáka*, jeho beznáročnou skromnost a nadšení pro myšlenku cyrilometodějskou a doporučil duši jeho vroucem modlitbám přítomných. Obsáhlý *zápis* poslední schůze jednomyslně schválen, doplňující vysvětlení podána během dalšího jednání. Poněvadž *pan pokladník* pro úřední zaměstnání nemohl dojet osobně, poslal svoji zprávu písemně. Byla souhlasem přijata. *Referát tajemníku* sděloval nejprve nové zakládající členy. Neúnavně důvěrnice ACM. v Novém Yorku, *sl. Pištěková* a *pi Postavová* neustávají ve své horlivé a úspěšné propagandě ACM, a také činnost osvědčeného horlitele pana *dra H. Dostála* jeví se už zase ve výkazech jeho listu „Hlasu“. Lvovská „Niva“ podala v 10. čísle loyální vysvětlení své kritiky unionistického sjezdu velehradského. Cena vydané knihy dra Grivce stanovena pro členy ACM. 14 Kč, pro nečleny 16 Kč. K vyúčtování unionistického sjezdu zašle své účty pokladníkovi pan superior P. Kutal. Předmětem dlouhého jednání byly zase *prosby volyuských krajanů*, za něž se všele přimlouval pan farář Stříž. Zvolena k vyřízení této žádosti zvláštní komise. Návrh mistra Köhlera na uměleckou reprodukci jeho posledního obrazu svatého Cyrila a Metoděje přijat. Když byly projednány *vnitřní záležitosti spolkové* (kontrolní známky, pouťní, akce P. Neumann, O. S. B., literární reciprocita ACM, s archeografickou sekci ruské Akademie věd, pozůstalost po msgru Kozákově, nové stanovy AU.), referoval tajemník o misiích zahraničních (v Holandsku, Belgii, Francii, něm. Porýní, Rumunsku) a o stycích ACM. s přátelskou cizinou (Itálie, Spojené státy, Argentina). Pro nedostatek času volba jednatele odložena na příště a také k některým záležitostem bude třeba se ještě vrátiti.

II. U bratří: Čechy, Slovensko a Podkarpatská Rus.

O vzniku cyrilometodějské myšlenky bude potřeba posbírat všechna přístupná autentická svědectví, aby se neopakovalo smutné divadlo v našem národním životě českém: *falšování dějin*. Je

to u nás velmi nepěkným zvykem. Osobní domýšlivé mínění, kusé a zastaralé zážitky, nebo stranic tvím zkromolené vzpomínky začnou se vydávat za svědectví dějinné pravdy třeba i

doby, která ještě má své pamětníky. Budou-li pravdymilovní svědkové mlčet, jak snadno vytvoří se *místo dějepisu román!* A stačí pak, aby takový román byl podepsán nějakým známějším literárním jménem, a vykoná svoje neblahé, lživé poslání v národě. Dovidáme se z „Křesťanské revue“, že o vzniku cyrilometodějské myšlenky psal také *dr. Jan Herben* v „Národní práci“ (22. dubna 1927), ovšem po svém způsobu. Rok 1863 značí mu jen počátek hnuli *pro národní ráz v církvi, nikoli tradici náboženskou*. — Je přirozeno, že tisíciletá jubilea *slovanských* apoštolů (1863 a 1885) probudila nejenom u nás, ale ve všem Slovanstvu živější vědomí národní, ba společné vědomí slovanské, ale tak povrchní a jednostrannou oslava *svatých* apoštolů našich *nebyla*. Dovoláváme se jen svědectví jednoho z největších ctitelů svatých bratří soluňských, mari-borského *biskupa Sloměška* (zemřel roku 1862). Jeho veliká slovanská láska spojila se s horoucí láskou ke katolické víře a církvi a už roku 1851 získává své kněžstvo jako základnu pro náboženský spolek „Bratovščina sv. Cirila in Metoda“. Chtěl tak nejen oslavit veliké dobrodince Slovanstva o tisíciletém jubileu, ale i zabezpečit požehnaný odkaz jejich, svatou víru katolickou, Slovanská láska Sloměškova byla prohrána nejčistší láskou k církvi Kristově a proto jeho „Bratovščina“ ukládala členům modlití se i za sjednocení Slovanstva v pravé víře katolické. Povážíme-li, že „Sloměškovo bratrstvo modlitby“ mělo už v r. 1860 přes 34.000 členů, kterýžto počet v roce 1864 vzrostl na 75.352 členů, a připomeneme-li sobě, že tento zbožný a vlastenecký duch Sloměškův pronikal úspěšně i k nám na Moravu — kde v roce prvního jubilea cyrilometodějského „Bratovščina sv. Cirila in Metoda“ čítala přes 15.000 členů, pak je to *neznalostí*, anebo *zlouvolným bagatelisováním dějinné pravdy*, když *dr. Herben* upírá myslence cyrilometodějské v letech jubilejních ráz náboženský. — Vysvědčení chudoby dává však sobě tím, co píše dále o činnosti *P. Stojana*: „Ještě potom *P. Stojan* oživoval Velehrad schůzemi bohoslovců, ale církev mu trochu *přesolila*: usadila na Velehradě jezovity. *A to je konec první cyrilometodějské „tradice“*.. Po druhé ožila idea velehradská v „Ná-

rodních listech“ r. 1895 a 1890.“ Chce-li důkaz, jakým neštěstím i po stránce rozumové je odpadnout od katolické víry, podává ho *dr. Herben* takovýmlto zaslepeným poličkováním pravdy. „*Stojan* contra *jesuité*, *jesuité* contra *Stojan*, *jesuité* hrobaři *Velehradu*...“ tak to asi plete starou hlavu *Herbenovu* horoucí, ale malomocné přání nenávislného srdce. A snad nachází útěchu v těch vidinách! Snad je osobním štěstím tohoto „*dějepisce*“, že neví o takových upřímných stycích *Stojanových* s *jesuity* (nejen velehradskými, nýbrž i na svatém Hostýně, v Praze, kde jako senátor bydlil u sv. Ignáce, a všude jinde), že se sám pokládal za „*čestného jesuitu*“ Je snad pro vášnivou, slováckou povahu *Herbenovu* dobrodiním, že nic neví, nebo nechce vědět o tom, co se děje na Velehradě a jeho vlivem v celém národě a Slovanstvu od té doby, co se *Herben* zúčastnil také jedné *stojanovské* bohoslovecké schůze ve dnech mládí svého. Vědět, že *Velehrad* cyrilometodějský rozkvétá vždy znova, že má svůj *Stojanov*, svůj papežský ústav pro misie slovanské, že duchovní *Velehrad* vyrostl nejen za středisko katolického Slovanstva, nýbrž svým „*unionismem*“ dobývá si významu světového — to všechno vědět — *nesneslo by úzké srdce Herbenovo*. — Za světové války psaly noviny o velikém, odborném zájmu, s jakým stařícký císař prý sleduje na podrobných mapách nejnovější události všech bojišť. Ústně však se vyprávěla vysvětlující anekdota: Pobočník našel kdysi císaře, jak spokojeně nad mapou bojiště dřímá. Když naň šetrně promluvil, uslyšel z úst císařových podivnou otázkou: „Was wollen wieder die Preussen?“ (Co chtějí zase ti Prusáci?) Nad mapou světové války z roku 1914 utkvívaly ve staré hlavě císařové představy a zážitky z roku 1866 a upřímná otázka prozradila vnitřní „lásku“ císařovu k věrnému spojenci, *pruskému králi*. Když hlava slábla, promluvalo aspoň srdce, a odborná znalost všech světových bojišť — novinami velebená — dostala nejlepší ilustraci! Když hlava slabne, může řeč srdce tvořit anekdoty, ale nikdy ne dějiny! — a.

Katolicismus a lidová kultura. Východoslovenské museum v Košicích, které zachraňuje kulturní poklady li-

dového umění na Slovensku, převezlo celý řeckokatolický dřevěný kostelík z Kožuchovců (v Šariši, asi 130 km od Košic) do parku košického a zřídilo z něho útulek pro církevní památky řeč-

kokatolické. Kostelík pochází z XVIII. století a je uvnitř cele vyzdoben lidovými malbami z roku 1785 se slovenskými nápisy.

III. Za hranicemi.

Z ŘÍMA A ITALIE

Vrácení kláštera v Assisi OO. františkánům. Kdo před lety navštívil Assisi, trapně býval dojat pohledem na zákazu, které podléhaly vzácné památky církevní i umělecké v kostele i klášteře františkánském. Vláda italská, již patřily tyto dějinné památky, se o ně prostě nestarala. A tak opadávaly už i slěny chrámové, na nichž kdysi štětec Giottův vytvořil tolik umělecké krásy. Po stránce dějepisné sahá sláva kláštera a kostela assiského až k době sv. Františka. Byl to bratr Eliáš, nástupce „chudáčka Božího“ v řízení družiny bratří, který jako pomník řádovému patriarchovi postavil kostel a klášter v Assisi. Tam žili celá staletí následovníci sv. Františka v chudobě a modlitbě, tam zrála myšlenka světova v tolika nových vzorech svatosti. Až roku 1870 zabrala klášter i kostel assiský vojska a pak i vláda Garibaldiho. Teprve letos vyznělo slavné jubileum sv. Františka radostí pro jeho duchovní syny: byl jim vrácen klášter i kostel v Assisi italskou vládou dne 4. října. Zakončení františkánského jubilejního roku bylo tedy opravdu důstojné památky velikého syna nejen Italie, ale celé katolické církve. Jeho hrob vrácen strážcům jistě nejpovolánějším!

Z Italie (Turín.) V našem mezinárodním ústave študuje vyše 200 salesiánských bohoslovcův sídlených takmer zo všetkých krajov sveta z 25 rôznych narodností. Slovania sú zastúpení dôstojne, je nas 45, pekný to počet. R. 1925 sa konal v ústave misijnarský kongres, o vovic ktorého bolo, že sa založil misijný kružok „Circolo misionario Don Andrea Beltrami“. Kružok má vyše 100 účinných členov, ktorí sú rozdelení na 4 komisie, každá so svojim zvláštnym programom. Behom dvoch rokov zdarneho účinkovanie priniesol kružok svoje hojné ovocie. Členovia majú pred sebou šlachetný cieľ, pre ktorý bol kružok založený, aby sa totiž pestoval v ústave duch misijnarský dla že-

lania slávnepanujúceho papeža Piu XI., ktorý si vrúčne žiada, aby sa mládež rozohnila týmito svätým idealom; aby dali poznať missie so všetkými nedostatkami, potrebami a tak aby sa sbieraly aj hmotné prostriedky. Na mesačných konferenciách, ktoré konajú buďto misijnari prišli zo zamoria alebo niektorí z členov, propaguje sa usilovne aj idea unionistická v duchu sv. Cyrilla a Methoda. Najbližšiu konferenciu nám má držať jeho Eminencia kardinál Augustin Illond, primaš polský, ozdoba salesiánskej kongregácie. Čakáme ho túžobne; tieto dni sa pohne z Polska a Vianoe ztrávi medzi nami. K nášmu misijnarskému vzdelaniu má kružok bohatú knižnicu misijnologickými dielami, taktiež rôznymi misijnarskými časopismi, ktoré dostáva „Circolo“ zdarma; spomenem len slavianske: 10 polských, 3 hravatské, 2 slovinské, 1 český („Apoštolút sv. Cyrila a Metoda“) a 2 slovenské, a viacere časopisy v iných rečiach, tiež i s programom unionistickým, „Ut omnes errantes ad unitatem Ecclesiae et infideles universos ad Evangelium lumen perducere digneris: Te rogamus audi nos!“ (Abys všechny bloudci k jednotě církve a všechny nevěřící k světlu evangelia přivéstí ráčil, Tě prosíme, uslyš nás!). Don Jan Illubik.

„Novi lidé.“ Mezi četnými novici salesiánského centrálního noviciátu provincie turinské obdrželo dne 10. listopadu též 10 českých studentů řeholni roucho, 2 čeští a 2 slovenští bratři-laici medailik z rukou nejpd. D. F. Rinaldi, generála salesiánské společnosti. (Salesiánská bratři-laikové nosí oděv zcela občanský, aby snáze mohli proniknouti k vrstvám nepřístupným.) Žel, že těm dojemným obřadům nemohli býti přítomni rodiče a nejbližší příbuzní našich noviců, pro něž jest nad míru významná ta chvíle; začíná jim nový život dle Boha a toliko pro Boha. Jakousi náhradou vzdálené domoviny byli při obléče dva čeští salesiáni, D. Hlubík a D. Šebek, kteří přišli ten den radovati se s radu-

jičími novíci-krajany. O, kdyby mohli vidět radost naší slavnosti zvláště ti v drahé vlasti, kteří snad tlumí svým otálením nebo dokonce nedbají hlasu volání Božího ke službě v duchovním a řeholním stavu! Jistě by se byli povzbudili k větší horlivosti pro službu Boží, Don Bosco, zakladatel salesiánské společnosti, konal řádové oblázky vždy veřejné a slavnostně k povzbuzení nejen starších, ale zvláště mladých, A kolik povolání bylo tak získáno! Až naši salesiáni čeští založí ve vlasti samostatnou provincii s vlastním noviciátem, budou podobně činit i za podobným účelem, a dá Bůh... s podobnými výsledky... Milým byl pohled, jak se účastníci slavnosti všichni hrnuli, aby zapjali dle tradičního zvyku po prvé aspoň jeden knoflík taláru „nového člověka“. — Při společném obědě, k němuž byli pozváni všichni hosté bez rozdílu stáří a pohlaví, po četných proslovích zdůraznil nástupce D. Bosca, jak úzká pouta vízí členy veliké salesiánské rodiny: řeholníky, řeholnice, jejich příbuzné, spolupracovníky a dobrodince dle salesiánského, jak je shromáždil i slavnostní společný oběd, Tvoří rodinu v pravém slova smyslu pod péčí Matičky Pomocné, a všemi silami chtějí šířit teplo hřejivé lásky křesťanské k Bohu a bližnímu a pracovat k obnovení rodinného ducha prvních horlivých vyznavačů křesťanských, chtějí přivést do veliké rodiny Kristovy i ty, kteří dosud neokusili blaha evangelia, Obroda světa a sjednocení jeho v jedné šťastné rodině Boží — toť ovšem úkol nesnadný, kterého nemožno dosáhnout obratem ruky. Jeden kámen také nevystačí, chcete-li přebřísti dravou řeku. Ale množství kamenů, spjatých zdoluhavou prací cementem, vytvoří pohodlný most. Tak i my snášíme slavnost na pevné základy. Začneme od mládeže! Výchovou mládeže studující a pracující počíná své dílo kongregace salesiánů. Též v českých zemích nastupuje svoje poslání, jež zasluhuje všemožné podpory. Zvláště třeba horlivých spolupracovníků salesiánských. Podmínkou spolupracovníků je: Věk aspoň 16 let a bezúhonnost života, Podpora lidumilných děl, aspoň modlitbou; dle možnosti též hmotně, Podporujte dílo to všemožně, neboť je to dílo Boží, dílo budoucnosti. Pomáhejte především

modlitbou. To platí i nejchudším, kteří jsou dobré vůle. Naši novíciové snažně prosí všechny o modlitby, aby řeholní roucho přinesli bez poskvrny před soudnou stolicí po ctnostném a horlivém životě. Za spolupracovníky salesiánské lze se hlásiti na adresu: Salesiánský ústav „Don Bosco“, Fryšlák u Holešova na Moravě. J. M. J.

Loučení výpravy salesiánských misionářů. Salesiánské italské ústavy, zvláště v Turině, pořádaly už mnoho slavností, které potěší a povznesou srdce lidské. V basilice Panny Marie Pomocné, vystavené ctihodným Don Boscem, obdrželo letos v řevenci svěcení kněžstva přes 50 příslušníků různých národností (mezi nimi též Slovák D. Guniš). Jaká krása a velebnost obřadu uchvátí vás při takovém počtu světců, obklopených jejich nejbližšími a zástupy věřících! — V říjnu pak v téže basilice loučilo se okolo 100 misionářů, kněží, kleriků a laiků, mezi nimiž i 3 čeští aspiranti Fr. Daněk z Velehradu, Josef Semela z Luhačovic a Josef Šafařík z Prahy. Odjížděli do Peru v jižní Americe. Budou tam studovat a konat noviciát a při tom současně se začnou vzdělávat i v tamější jazyce, budou zblízka poznávat tamější kulturu vůbec, aby po skončení studií mohli ihned pracovat. Také dva Slováci-klerici, Čakloš a Sersen, jedou do Ameriky. Slováci počtem salesiánských misionářů nás daleko předstihují. Kardinál Gamba, bývalý chovanec salesiánský, po kázání salesiánského australského biskupa Coppo rozdál misionářské kříže s přáním, aby ke kříži přivedli křtem svatým mnoho těch, již nepatří ještě k rodině křesťanské. Staříčský salesiánský generál, nástupce D. Bosca, vzpomínaje výprav, jež posílal podobně Don Bosco v celý svět, šepce každému poslední pozdrav, radu a povzbuzení. Členové hlavní kapituly tisknou každému ruku. Slzeli misionáři a s nimi všichni přítomní v basilice, pohnut byl sám kardinál a kázající biskup. Nemysleme, že necítí přirozených svazků krve, jež se ožívají nejmocněji při loučení! Zde úryvek dopisu jednoho z českých misionářů z lodi: „Přetěžké chvíle jsme prožili, jichž přičinou jest citlivé srdce v hrudi a pouta krve a přátelství... Když jsem tiskl starému otci naposledy ruku, jak násilně jsem musil přemáhati slzy v o-

žích, abych mu dokázal, že jdu radostně, kam se cítím Bohem volán, a zmenšil tak jeho bol. Přirozenost se bouří proti sebezapření a oběti, jež rozhodli jsme se přinést k spáse duše vlastní a cizích. A při loučení v basilice se opětuje totéž... Při vstupu na loď vřelohol boj ducha s tělem: „Zůstaň! Hleď, jaká utrpení a opuštěnost tě čekají! Vrať se, ještě čas!“ A zase slyšet hlas: „Neboj se! Nebe, jež vidí tvou obět, plác tvůj obrátí v radost!“ — Vítězí duch, posílen tichou modlitbou a milostí.“ — Dejž Bůh, aby zvítězil vždy, až snad úzkost a smutek vkrádají se budou v duši těch, kteří se obětovali Bohu. Modleme se proto všichni horlivě za misionáře! „Duch zajiště jest hotov, ale tělo slábo.“ — Mojžíš modlil se kdysi s rukama k nebesům vztaženými za šiky bojovníků národa vyvoleného, válčícího s nepřitelem Jehovy. Když umdlávaly ruce jeho, umdlávaly i zbraně bojujících a jejich chrabrost. Proto podpírali mu ruce Aron a Hur s obou stran a tak vytrvalou modlitbou svojí vyprosil Mojžíš na Bohu skutečně vítězství lidu svému. Též v církvi svaté je dosti šlechtných duší, které obětují se za ty, již vydali se v pole válečné, aby bojovali se zlem a šířili dobro, razíce cestu k Bohu tolika ubohým. Tak na příklad sestry karmelitky, jež nikdy neopustí úzkých prostor klášterních a jsou tak za živa světu pohřbeny, obětují všechny zásluhy svého odřikavého života za kněze a misionáře; za zdar jejich práce. Modleme se tedy za ty, kdož šíří království Kristovo, a podporujme ústavy pro duchovní a řeholní povolání! *Apoštolát pro naše východní bratry potřebuje sám tolik modliteb* především za kněžská povolání, z nichž mají vzejít dělníci pro onu rozlehlou vinici cyrilometodějskou, modliteb za požehnání dle svaté jednoty!

J. M. J.

ZE SOVĚTSKÉHO RUSKA

„Svoboda“ tisku v Rusku. Skupina ruských spisovatelů obrátila se letos zvláštním listem ke spisovatelům ostatního světa. Líčí v něm, jakou svěrací kazajku přichystala bolševická vláda tisku. Každý rukopis musí být předložen ve dvou exemplářích k cenzuře; vytištěná kniha podléhá však nové prohlídce. Dostatečnou příčinou ke

konfiskaci celého nákladu knihy je, když by se v ní objevilo n. př. jméno Bůh s velkým počátečním písmenem. Censurovány jsou i knihy odborné, jednající na příklad o chemii, matematice, astronomii atd. Dokonce ani nápisy v divadlech „Kouřiti se zapovídá“, ba ani visitky nesmějí spatřit světlo světa bez censury. Ve všech i nejmenších případech nutno podávat kolikrát žádosti a dlouho čekati pak na jejich vyřízení. Co je v rozporu s komunistickými názory, nesmí vůbec na světlo. Slavný ruský znalec státovědy *Lazaruskij* byl proto zastřelen, že našli u něho rukopis díla o ruské ústavě. A této nejhroznější tyranii, která daleko převýšila známou cenzuru carské vlády, má se říkat svoboda?

Ruský archimandrita (opat) Dabič, který před třemi roky sjednotil se s katolickou církví, zemřel (8. července) v italském městě San Remo. Byl dlouho churav a žil většinou v Itálii ve vyhnanství. Při jeho smrti dle známý sekretář papežské komise pro Rusko msgr Karel Margotti.

Vatikán a sovětské Rusko. Vytýkalo se nepravdivě a zazhíváno bylo trpce zvláště se strany pravoslavné emigrace ruské sv. Otci, jako by byl oficielně vyjednával s vládou bolševickou a tím ji nepřítmo byl uznával. Katolický redaktor amerického týdeníku „Commonwealth“ M. Williams nejdávno přijal sv. Otcem Piem XI. v audienci a ve své zprávě o tom mezi jiným uvádí vysvětlení, jakého se mu v Římě dostalo o poměru Vatikánu a sovětské vlády. Zprávu tu přináší ruský deník parížský „Vozroždenje“. Podle tohoto svědectví red. Williamse nikdy nevyjednávala sv. Stolice přímo se sovětskou vládou, ale čas od času obračela se v některých záležitostech na jednotlivé členy sovětské vlády. Tak na příklad telegraficky intervenoval kardinál Gasparri u Čičerina v záležitosti pravoslavného kněžstva. Hrubá odpověď sovětské vlády dokázala, že jsou jí cizí city lidskosti a šlechtností. Když bolševická vláda nařídila konfiskaci kostelního náčiní a posvátných nádob, nabídl se Vatikán prostřednictvím polské a německé vlády, že vykoupí posvátné nádoby chrámové (nejen katolické, ale i pravoslavné). Odpovědí na tento návrh Vatikánu byla řada uvězněných kněží a zastřelení preláta Budkiewiczze. Dokonce i vyslá-

ní pomocné mise papežské v době hladomoru v Rusku stalo se bez dohody s Moskvou. Když se zdálo, že přece jen poměry ruské se uklidní a zavládne tam právo a spravedlnost, sv. Otec zaujímal tehdy stanovisko vykávací, Bohužel naděje lepší budoucnosti zklamaly. A tak nemůže ani Vatikán jinak než viděti v sovětském násilí nepřítel lidskosti. Tolik podle pravdy dosvědčuje americký redaktor.

Z POLSKA

Jazyková otázka staví dílu sjednocení v Polsku mnoho překážek. Zvláště na východním pomezí. Žije tam 7 milionů Ukrajinců (Rusínů) a okolo 2 milionů Bělorusů. Obojí pak jsou zase rozděleni nábožensky tak, že asi polovice je katolíků a polovice pravoslavných. Katolíci Ukrajinci v Haliči jsou skoro všichni obřadu východního, jsou v ohledu národnostním tedy jednotní, až na přívržence hnutí velkoruského, kteří pokládají Ukrajince (Rusíny) a Velkorusy za jediný národ. Severně od Haliče jest něco málo katolických Ukrajinců *latinského obřadu* ještě z doby ruského režimu, který nechtěl trpěti katolíků východního obřadu. Aby si tedy zachovali katolickou víru, přestoupili ti Ukrajinci raději k obřadu latinskému. Od Poláků jsou ovšem proto pokládáni za Poláky. Ale jsou v Haliči také Rusíni sice obřadu východního, ale už popолštěni. — Dle polského odhadu jest jich několik set tisíc. — Rusíni však toho nechtějí uznati. Národnostně jsou Ukrajinci katolíci (Rusíni) víc uvědomělí než pravoslavní. Odtud je vysvětlitelná větší přízeň polské vlády k pravoslavným než katolickým Ukrajincům. V lůně pravoslavné církve ukrajinské i běloruské stává se však ještě jiná otázka palčivou. Ruská vláda ustanovovala mezi nimi mnoho pravoslavných kněží ruského původu i cílení a ti ovšem dělali propagandu velkoruskou. Tak je dnes na 300.000 *ruských* pravoslavných vklíněno mezi pravoslavnými Ukrajinci a Bělorusy. O vnitřních sporech a bojích v církvi pravoslavné jsme už referovali. Ale nezůstala jich ušetřena ani katolická církev východního obřadu. V *Albertyně*, odkud na posledním velehradském sjezdě unionistickým referoval jesuita východního obřadu P. Antonín Dabrowski, založena byla vět-

ší katolická farnost, škola a seminář východního obřadu. Na žádost běloruských osadníků kázali OO. jesuité kromě rusky také bělorusky, ale narážili tím zase na odpor rusky cítilých obyvatel. Sv. Otec Pius XI., který už tolikrát osvědčil činem svoji lásku k Rusku, mluví v zakládající listině (z roku 1924) katolického mnišstva východního obřadu o „*Slovanech v Rusku*“. Jeho otcovská péče platí tedy všem národům slovanským na Východě. Národnostním sporům může tu čeliti pouze ona obecná, katolická láska, jež vedla před tisíci lety k Slovanům jejich veliké apoštoly sv. Cyrila a Metoděje (Kraljestvo Božje.)

Z JUGOSLAVIE

Moravský náš rodák, prelát dr. Kamilo Dočkal, přednášel dne 20. listopadu tohoto roku na spolkové schůzi katolického kasina v Záhřebu „*o jubilejních slavnostech na Velehradě*“ s doprovodem světelných obrázků — snímků s pouti jugoslavské u nás. Chvalořeč na počest sv. bratří Cyrila a Metoděje pronesla Gabriela Svibnova. Zpěvní a hudební čísla spolkové slavnosti vzala hlavně ze Smetany a Nováka (Slovenské národní písně). Vidět, že Velehrad zůstává živým pojítkem slovanským!

Ljubljanský ACM převzal v poslední době také zásluhou péči o chudobné katolické osady v *Bosně*. Po více roků se touto péčí zabýval v Ljubljani tak zvaný „bosenski odbor“, který nyní splýnul s ACM. Je to především rozsáhlá a chudícká diecése sarajevského arcibiskupa *dra J. Šariče*, která je odkázána na milosrdnou lásku šťastnějších slovanských katolíků. Bylo tam zřízeno osm nových far, ale u srdce by tě zabolalo, milý čtenáři, kdybys viděl, v jakém příbytku musí přebývat svátostný Spasitel. Ještě žalostnější jsou poměry katolíků v jižním Srbsku a Macedonii, kde k jedinému kostelíčku jsou přifařeni katolíci s území rozlehlého jako půl Moravy (na příklad farnost v Bitolji). Je tam nutně třeba nových katolických chrámů, kterých však bez cizí pomoci chudý ten kraj nepostaví. Jak by mohl jinak pomáhat i náš ACM, kdyžby všichni katolíci v něm se spojili k práci pro království Boží mezi Slovyany!

„Jugoslavské akademické družstvo

sv. Cyrila a Metoděje" v Bělehradě čítá letos dvojnásobný počet členů, nežli mělo loni. V duchu katolického hnutí dala se nadšená mládež akademická do horlivé práce vzdělávací, pořádá týdenní schůzky, rozhovory a přednášky. Studijci techniky (Glasvaš) je letos předsedou „Družstva“, posluchačka medicíny mistopředsedkyní, tajemníkem je právník, pokladníkem filosof a knihovnu vede též posluchačka filosofie. V hlavním městě Jugoslaviie dávají tito katoličtí studenti vysokoškolské svými ideálními snahami také dobrý příklad i celému svému okolí. Čestitamo i želimo: uvíjke naprej!

Ve středním Srbsku jsou roztroušeny po různých místech katolické menšiny, ostrůvky různých národností. Takovou větší skupinu (okolo 500) tvoří horníci ve velkých dolech v Boru. Jsou tam většinou Francouzi. Každý měsíc je navštěvuje farář od Panny Marie z Bělehradu P. Privat Bellard, rodilý Francouz; vyučuje děti katechismu, koná služby Boží a káže v rodném jazyku kolonistů. Nedávno přijel do Boru i bělehradský arcibiskup O. Rafael Rodić a uděloval dětem svátost biřmování.

Duchovní péči věnují také katolíci chorvátští svým krajanům v Rumunsku. Po celý listopadu misionoval v temešvárské diecési — na pozvání tamějšího biskupa msgr. Pache — bělehradský kanovník O. Petar Vlašić. Udržuje a posiluje takový apoštolát svazky rodné víry i řečí!

Bratrský „Katoličtí list“ záhřebský (Jugoslaviie) věnoval v čísle 43, pěknou vzpomínku zemřelému jednateři Ustř. ACM msgru Cyrilu Rafaelovi Kozákov. Uvádí jeho životopisná data a vděčně vzpomíná zvláště jeho obětavé lásky k chorvátským účastníkům velehradských sjezdů. Kromě prací pro myšlenku cyrilometodějskou chválí také jeho horlivé snahy na poli sociálním, jmenovitě pro výchovu ke střízlivosti v národech slovanských.

Pravoslavný kalendář v Srbsku. Už roku 1923 rozhodl „arhijerejski sabor“ pravoslavné církve v Jugoslavii 18 proti 3 hlasům, že má být zaveden opravený kalendář pravoslavný, a to ve smyslu usnesení všepravoslavného sjezdu cařihradského z roku 1923. Zatím už i řecká i rumunská pravoslavná církev reformu svým způsobem zaved-

ly. Řecké pravoslaví přijalo úplně kalendář gregoriánský s pravoslavnými velkonocemi, církev pravoslavná v Rumunsku má kalendář podle usnesení sjezdu cařihradského. Polští pravoslavní zavedli v městech kalendář nový, na venkově však si ponechali starý. V Srbsku zatím vypracoval profesor Trpković zvláštní návrh reformy kalendáře, jejímž základem jest i kalendář gregoriánský i reformovaný kalendář pravoslavný. Protoierej Jovan Živković, prof. karlovackého theol. ústavu, předložil nyní „arhijerejskému sinodu“ návrh, aby se srbská pravoslavná církev vesměs přidržela reformovaného kalendáře Trpkovičova. — Ani tedy v otázce kalendáře nezachovalo si pravoslaví jednotné praxe v jednotlivých zemích církevní samosprávy.

Biskup mariborský dr. Andrej Karlin dožil se dne 15. listopadu 70 let. Je rodák ze Staré Loke v Kraňsku. Po studiích bohosloveckých kaplanoval nejdříve a pak se stal katechetou. Jako katecheta byl povolán na biskupský stolec v Terstu. Když Italové obsadili Terst, vyhnali biskupa Slovince. Jako vyhnanec byl hostem biskupa lublaňského dra A. B. Jegliče, až se posléze stal po zemřelém biskupu dru Napotnikovi biskupem v Mariboru. Pan biskup dr. Karlin je horlivý šířitel Apoštolátu svatého Cyrila a Metoděje. Letos zúčastnil se také pouti na Velehrad. Voláme mu přes Alpy: Na mnohá leta!

Z ANGLIE

Učený anglikánský dějepisec dr. Scott měl na oxfordské universitě přednášku na téma: „Pruenství (primát) papežovo uznáno sněmem eleským.“ Katolický list anglický „Tablet“ podává zprávu o této přednášce, poznamenává, že žádný katolík nemohl by s větší horlivostí a úspěchem zdůvodnit ono tvrzení, než to učinil anglikánský učenec. Dr. Scott je členem „Historického spolku“ pod ochranou sv. Tomáše z Canterbury, jenž si zvolil právě úkolem studium církevních dějin. Dějepisným badáním dospěl pak ten „Spolek“ k přesvědčení, že svrchovanost římských biskupů byla v církvi od počátku uznávána. Tak upravuje vědecká pravda cesty sjednocení!

Anglický spolek sv. Jana Zlatoústé-

ho, jehož předseda kanovník Myers sčáslnil se letošního unionistického sjezdu na Velehradě a přihlásil se za činného člena našeho Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje, pěstuje horlivě snahy o sjednocení církve, přirozeně nejprve na poli sobě nejbližším, to jest péči o sjednocení církve anglikánské s církví katolickou. Jakou radostí nás naplnilo letos na Velehradě upřímné prohlášení kanovníka Myer-
sa, že jejich spolek sv. Jana Zlato-
ústého následuje toliko příkladu na-
šeho ACMI Proto také oslavili v Lon-
dýně sv. Cyrila a Metoděje nejen o je-
jich svátku slavnou mši sv. a krásnou
akademii, na níž mezi jinými předná-
šel i dějepisec H. Belloc, ale i trvalou
památkou: Ruská hraběnka Benin-
senova namalovala veliký obraz sv.
Cyrila a Metoděje a ten byl umístěn
v katedrále. Anglie dala nám myšlen-
kově svým Wicklifem Husa, v jehož
jméno rozbíjen byl náš národ. Po pěti
stelech letech my ji vracíme jednotící
myšlenku sv. Cyrila a Metoděje!

Učenou polemiku vedli nedávno v
odborných časopisech přírodovědec-
kých katoličtí učenici Hilaire Belloc a
G. K. Chesterton proti zastáncům vývo-
jové teorie (t. zv. Darwinové) G. K. Wel-
lesovi a Sir Arturu Keithovi, kteří se
odvolávali na vědecké výsledky fran-
couzského biologa Vialletona. Nevě-
dělí však, že tento nedávný obhájce
evolucionismu upustil už od svého ná-
zoru právě na základě nejnovějšího
svého vědeckého badání. Tím ovšem
Welles i Keith zpečetili jen svoji po-
rážku!

Rozvoj katolické církve ve Škotsku
utěšeně pokračuje; každý rok přibude
na 5000 konvertitů kromě přirůstků
přistěhovaných katolických Irčanů. Zá-
sluhou učeného universitního profeso-
ra Philisnova a dominikána Mac Na-
ha roste také počet katolických stu-
dentů.

Z BELGIE

Belgie je sice malá země, ale pro
katolické misie vykonala a koná vel-
mi mnoho. Poněvadž misijní řady ztrá-
cely velmi mnoho horlivých pracovní-
ků nakažlivými chorobami, rozšířený-
mi v misijních krajích, pořádán byl
nedávno v Rotterdamu *lékařsko-zdra-
votní kurs pro misionáře*, aby věděli,
jak se mají chránit nákazy sami, i jak
mohou pomáhat i domorodcům v misi-

ích ohroženým nákazou. Podobný kurs
pořádali také Němci bavorští v Mni-
chově.

Z FRANCIE

Apoštolem snah o sjednocení církvi
je v Paříži kanovník *msgr. Beaupin*.
V létě uspořádal letos v kapli paříž-
ských OO. lazaristů celý cyklus kázá-
ní o dile sjednocení církvi, o jeho vý-
znamu, o duchu lásky, s jakým třeba
poznávat dějiny křesťanského Východu
a uskutečňovat přání nejvyšší hla-
vy církve papeže Pia XI. A katolická
Paříž zajímá se vskutku o tyto veliké
a naléhavé snahy unionistické.

Katolická Francie vykonala velmi
mnoho pro ruské uprchlíky jak v o-
hledu hmotném tak i morálním, du-
chovním. Utvořil se tam před pěti roky
„*Svaz pro pomoc Rusum*“, jehož
předsedou je *msgr. Chaptal*. Jak z
ročenky vydané právě k pětiletému
jubileu je patrné, platil „Svaz“ roční
kolejně 25 ruským studentům na vy-
sokých školách v Paříži, Strassburku,
Grenoble a Lille, na 50 studentům a
300 uprchlíkům poskytuje roční pod-
poru, šaty, obuv, byl, léky a pod., po-
řádá bezplatné francouzské kursy pro
Rusy atd. Roční vydání „Svazu“ činí
průměrně sto tisíc franků. K veliké
vděčnosti zavázali si ruské vystěho-
valce zvláště abbé Auenais a předsed-
kyně dámského odboru paní Carliero-
vá, kteří obstarali nespočetným Ru-
sům výdělek a sláse pečují o stráda-
jící. Takový apoštolát dobročinně
sbližuje předešlým srdce a připravuje
půdu i myšlenkám unionistickým.

Na misiích u krajanů ve Francii. Ve
Francii, v Paříži a okolí má český ka-
tolický kněz práce pořád dosti. V Pa-
říži do kostela „*église diocésaine des
étrangers*“ dostaví se často krajan ne-
bo krajanek, jichž záležitost vyžaduje
celodenního ježdění a interviewování.
Zase jindy jest jeti do nemocnic, roz-
troušených po širé Paříži, což vyžaduje
alespoň celého odpoledne. Též do
okolí jest podnikati cesty, vyhledávati
roztroušené duše, ba i dobrý skutek
„zajaté navštěvovati“ (v trestnicích)
možno tu činiti. To vše zabralo celý
říjen, v listopadu nastala okružní túra
Francií. První zastávka byla ve St.
Florentině, kde horlivý Slovák pan Pil-
nik je duší křesťanské slovácké kolo-
nie, při čemž domácí duchovní curé-
doyen Vict. Gentil jde mu velmi na ru-

ku. Tu se zpovídalo, byl sňatek, přednáška, křesťanské cvičení, vyučování dětí ve zpěvě, kázání, návštěva rodin a tak dále. Odtud přes Dijon, Paray-le-Monial do Lyonu, kde pracovitý sekretář konsul, pan J. Sedláček velmi účelně pracuje o povznesení československé kolonie. Tam večerní schůzka, přednáška, hra na klavír, zpěvy, rozhovor. Přejí si brzkou návštěvu. Přes Avignon, kde nelze nenavštívit starobylý palác papežský se sochou i našeho Lucemburka Karla IV., věnovanou CSR., a mostu svatého Benedikta, do Nimes. Tam za průvodu laskavého profesora B. Tenory návštěva Lycée de garçons a přednáška pro našich 36 československých studentů. Ředitel čili proviseur institutu je s našimi hochy très content, t. j. velmi spokojen. Nyní přes Perpignan spěchám poklonit se a za vše poděkovatí Panně Marii montserratské. — Msgr. dr. Rudolf Zháněl, t. č. misionář.

Smrt pracovníka pro sblížení církví. Msgr. Louis Petit, bývalý latinský arcibiskup v Athénách a apoštolský delegát pro Řecko, zemřel tyto dny v Mentonu, kdež byl na léčení. Smrt jeho zarmoutí jistě všechny, kteří pracují na sblížení církví východních se Západem. Msgr. Petit byl členem řádu assumptionistů, rodem Francouz. Vydal celou řadu publikací o východní církvi a z církevních dějin Byzance. Za své velké zásluhy o poznání minulosti Řecka jmenován byl řeckou vládou komandérem řádu Vykupitele a francouzskou vládou rytířem čestné legie. Byl poradcem Říma v záležitostech východních církví a často byl volán k sv. Otci, Pius X. mu svěřil kodifikaci práva východní církve a historii posledních koncilů. Povolán byl roku 1926

definitivně na svou žádost do Říma. Poslední leta svého života chtěl věnovat výlučně vědecké práci. Svou knihovnu, velmi cennou a bohatou odkázal knihovně vatikánské. Msgr. Petit zachránil šťastně celou řadu velmi cenných rukopisů dosud nepublikovaných, v nichž jsou skryty, jak se zdá, ještě i některé prameny, jež osvětlí dějiny vztahů slovanských národů s východní říší.
Dr. Dvorník.

Z MAĎARSKA

Primasem uherským po zemřelém arcibiskupu dru Černochovi, rodem Slovákovi, jmenován byl svatou Stolicí mladý a učený kněz dr. Szeredyi, který také pochází ze slovenské krve. Spolupracoval svého času na úpravě nového zákoníku církevního práva v Římě a byl také na základě tohoto práva svatou Stolicí jmenován bez ohledu na různé tradice maďarské vlády.

ZE ŠPANĚLSKA

Nový primas Španělska. Nový primas španělský, arcibiskup dr. Don Pedro Segura Sacuz byl na kněze vysvěcen roku 1906 a byl nejprve činným v duchovní správě. V roce 1909 byl jmenován profesorem kanonického práva na papežské universitě v Burgos, v roce 1912 byl povolán do Valladolidu, takéž na universitu a v roce 1916 jmenován tam současně světicím biskupem pro arcidiecési valladolidskou. V roce 1920 jmenován biskupem pro Coriiu a v předešlém roce arcibiskupem v Burgos a letos nedávno arcibiskupem v Toledu a současně primasem. Nový španělský primas je stár teprve 47 let.

Lidové knihkupectví Ignác Hofírek, Olomouc, Wilsonovo nám. 18.

Dodá: Veškeré literární novinky, zvláště knihy zábavné, poučné, náboženské (misály, brevře, codex atd., vše nejnovější vyd.), divadla, hudebniny. — Jediné lidové knihkupectví v olomoucké diecési! Poznaťte sobě adresu!

Prapory, korouhve, baldachýny, pluviály, antipendia, kasule vyrábí odborný závod

M. Nedomová a spol. v Olomouci.

Kalichy, ciboria, svícny, církevní nádobí, obrazy, růžence, kadídlo.

OLTÁŘE, SOCHY, JESLIČKY,

a ostatní vnitřní zařízení chrámová a jeho opravy pečlivě a levně provádí absolvent státní školy řezbářské

Mořic Studeník v Krásně nad Bečvou,

odborný závod pro umělecké práce kostelní a dekorační.

KNĚŽSKÉ ODĚVY zhotovuje za nejlevnější ceny

František Spunda, seminární krejčí v Olomouci
(naproti semináři)

St. e na skladě: plátěné a celuloidové kolary, birety, náprsenky
za nejlevnější výrobní ceny

Akciový parní mlýn ve Slatinicích u Olomouce

vyrábí nejlepší druhy pšeničných a žitných mouk a dodává je
zákazníkům z celé střední Moravy Ohraťte se s důvěrou na
naš solidní závod Telefon: Slatinice 2 Stanice: Slatinice.

Z lítosti a vzdoru.

*Napsal Fr. Čech. Melicharův Frantík byl povahy měkké, Pavel výbojný, oba
pak milovali děvče jen jedno, Štefu za líbila se Pavlovi Když však musel
Pavel na vojnu, dala si Štefa říci a vzala si Františka . Pavel na vojně šlehl,
přisahal Františkovi i Štefě pomstu Vrátil se pak z vojny domů provedl věci,
jež jen péro Čechovo dovedlo vyhláti Stran 144, cena 8 40 Kč, odběratelé
„Apoštolitu“ dostanou 25% slevy, posílá naklad Šupka, Hradec Králové.*

Jediný katolický ústav:

Národní pojišťovna,

akc. spol.

ředitelství pro Moravu, Slezsko
a Hlučínsko

v Brně, Koblišná ul. 1.

Jediná nekartelovaná pojišťovna!

Veškeré odbory pojišťovací!

Všechny tiskopisy

pro jednotlivce, spolky, druž-
stva, nakladatelství, banky,
záložny, továrny atd.,
ve vkusné úpravě,
rychle a levně
dodá

Varhany

harmonia, pianna, prospektní pišťaly
a veškeré hudební nástroje

nejlevněji a nejrychleji dodá první
česká firma na Moravě (založena
r. 1862)

M. Strmiska a F. Imrich,

Uh. Hradiště.

Rozpočty zdarma a franko.

*Lidová tiskárna
v Olomouci*

Lidové závody tiskařské a na-
kladatelské, spol. s r. o.

Kláštérní 12. Mlýnská 11.

Mešní vína:

ohnivá z ostrova „Visu“ zaručeně přírodní.
 „Vlasy rýžink“, jemné, lahodné Kč 8.-00 | |
 „Biskupský rýžink“, velmi jemné Kč 9.-50 | |
 „Biskup výběrek Is“ plně silné Kč 10.-50 | |
 „Cortese Fino“ spec. „zvláštnost“ Kč 12.-50 | |
 Tokajské kabim. vynikající jakos! Kč 16.- | |
 Doporučuje veleduš. duchovenstvu a zasílá
 v sudech i v lahvicích

ALOIS ČÍZEK, PRAHA XII.,

Americká 15.,

přísežný dodavatel mešních vín.

Majitel vinařského závodu v Humpolci.

Veškerá tato vína jsou v chemickém státním
 ústavě v Praze analysována, takže přírodní pů-
 vod jich jest odborně zjištěn.

K a m n a

K O S M O S

O L O M O U C 7.

Vánoce

isou přede dveřmi. Svátky radosti a darování.

J s m e n e j l e v n ě j š í .

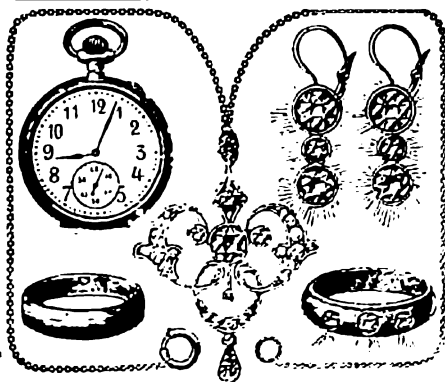
*Pro látky hodí se zvláště 10 000 m zbytků a odměřené
 šaty, jež obdržíte úžasně lacino ve vánočním*

odprodeji

počinaje dnem 1. listopadu u firmy

Richter & Hill,
Olomouc.

*Spolky a školy obdrží mimo toho zvláštní slevu. Dám-
 ská konfekce až o 50 procent snížena.*

Doporučujeme bezkonku-
 renční závod

Karel Murla

V O L O M O U C I, Anglická 29.

Bohatý sklad klenotů, zlatého a stří-
 brného zboží, hodiny od nejla-
 nějších do prvotřídních. Vše pod
 písemnou zárukou. Odborná dílna
 pro veškeré správký.

Mešní roucha, korouhve,
prapory a církevní
náčiní

objednejte jen u fy

F. Stadník,
Olomouc,

Kadidlo — Koláry —
Opravy

Moravsko- slovenská banka

centrála v Olomouci.

Filiálky -

Bratislava, Brno, Hlučín, Hradec Krá-
lové, Opava, Praha, Šaštín, Uherský
Brod, Zohor a Žilina na Slovensku.

Vlastní a svěřené prostředky
cca Kč 150,000 000 —.

Provádí veškeré bankovní a průmys-
lové transakce za nejvýhodnějších
podmínek. Přijímá za velmi výhod-
ných podmínek vklady na vkladní
knížky a běžné účty. Dotazy zodpoví
zdarma ředitelství centrály a filiálek.

Telefon Olomouc: 666 a 795.

Adresa telegramů: Moravoslovenská.

Lidové závody tiskařské a nakladatelské spol. s r. o. v Olomouci

vytisknou Vám každý tiskopis od nejjednoduššího
až po nejvýpravnější dílo svědomitě v bezvadné
typografické úpravě za přiměřenou cenu. Tisky,
které z našich dílen vyšly, Vás o tom přesvědčí
v plné míře. Návrhy a rozpočty zdarma.

SVŮJ K SVÉMU!

SVŮJ K SVEMU!

POHOVKY-MATRACE

otomany, rolety a spací křesla koupíte nejlépe v I. českém závodě
u čalouníka

CHODĚRY V BRNĚ, Falkensteinerova 12.

Telef. č. 723/VIII.

Též na splátky.

Správky se přijímají.

Jest zajisté neocenitelným a dosud v našich rodinách nedoceněným, je-li v domácnosti po ruce pro případy ochravné zaživacích orgánů v noci připraven, po kterém s naprostou důvěrou sáhnouti můžeme. Netřeba po domácnosti shánět bylinek, zapalovati líhovar (při čemž se přiházívá neštěstí) a vyrušovati se z nočního klidu. Sáhneme jednoduše po lahvičce „Vade mecum“, požijeme 1-2 lžice, uklidnění okamžitě usneme a ráno nevíme, že v noci nějaká porucha zaživací v rodině se stala. Nestojí to za více, než má cenu lahvička

Vade mecum, 12 čs 24 Kč? Vade mecum obdržíte všude v lékárnách nebo u výrobny Vade mecum v Dašicích, Čechy.

Hlas z obecnstva:

P. T. Váš „Vade mecum“ se několikrát a znamenitě osvědčil.

Fr. Souček, Fr. Vondráček, Fr. Kučera, Charbin, asijské Rusko.

Nejlevnější a
nejvkusnější
tiskopisy

dodává

knih-tiskárna
„S N A H A“
Fr. Olšovský
v Hranicích.

Dobrá a zdravá

jest

Kathreinerova sladová káva Kneippova!

Levná cena, podmíněná velkou vydatností,
spojena s nedostižnou jakostí — chutná a
lahodná — činí „pravou Kneippovku“ po
35 let jedinečným rodinným nápojem
k snídani a svačině.

Nikdy volně vyvažovaná!

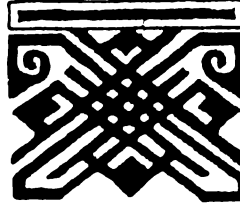
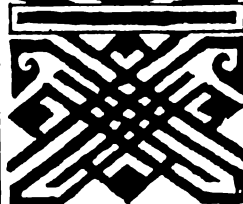
APOSTOLAT

**SV.
CYRILLA
A
METHO-
DĚJE**

**pod
ochranou
bl. Panny
Marie**

Olomouc 1927

Roč. XVIII.

Číslo 1.

Redakce Apoštolátu je nyní v ulici Štefaníkově čís. 5. (Olomouc). Tam adresujte literární příspěvky do časopisu. Administrace zůstává nadále v ulici Wurmově číslo 13., na ni budtež řízeny reklamace.

Zakladatelé časopisu v Pánu zesnulí:

Arcibiskup olomucký dr. Antonín Cyril Stojan

a

P. Adolf Jašek, katecheta kroměřížský.

Redaktor:

František Jemelka, tajemník ÚACM,

za spolupracovníctví

ThDra Josefa Matochy, docenta filosofie,

a

PhDra Josefa Vašící, profesora

na Cyrilometodějské fakultě v Olomouci.

OBSAH:

Na prahu nového roku jubilejního	1	seda papežského ústavu východního	
Modlitba	3	ho — biskupem	15
Misie na Volynsku	4	Kláštery sjednocených katolíků .	18
O svatořečení v církvi katolické a východní	8	Dětský Apoštolát: O sv. Otci	24
Milý host	12	Katolický spolkový život krajanů ve Francii	25
Magre Michal d'Herbigny, S. J. před-		Ve s úžbách myšlenky apoštolátní	27— 35

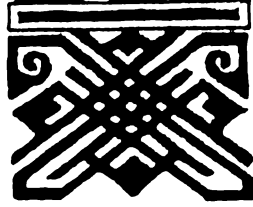
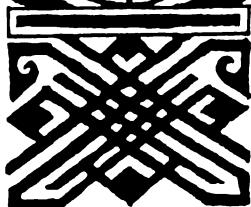
APOŠTOLÁT

**SV.
CYRILLA
A
METHO-
DĚJE**

**pod
ochranou
bl. Panny
Marie**

Olomouc 1927

Roč. XVIII.

Číslo 2.

Časopis vychází každý měsíc po prvním, tedy do roku 12 sešitů. Předplatné stojí 12 Kč ročně, při hromadném odbírání však jen 10 Kč. Kdo získá pět platících odběratelů, dostane svůj exemplář zdarma. Pro Ameriku činí předplatné 1 dolar ročně; při větším počtu je také sleva.

Zakladatelé časopisu v Pánu zesnuli:

Arcibiskup olomucký dr. **Antonín Cyril Stojan**

a

P. Adolf Jašek, katecheta kroměřížský.

Redaktor:

František Jemelka, tajemník ÚACM,

za spolupracovníctví

ThDra Josefa Matochy, docenta filosofie,

a

PhDra Josefa Vašící, profesora

na Cyrilometodějské fakultě v Olomouci.

OBSAH:

Poslání svatě duše Cyrilovy	41	Význam sv. Cyrila pro nás	53
Mládí sv. Cyrila	42	Pastorace krajanů ve Francii	46
Ruka sv. Cyrila	46	O svatořečení v církvi katolické a východní	58
Jak oslaví katolická mládež československá letošní jubileum?	48	Kláštery sjednocených katolíků	62
Na podkarpatské misie	50	Ve službách myšlenky apoštolátní	63—74

Sdělení redakční. Redaktor žádá uctivě všechny odbory ACM, aby mu posílaly stručné zprávy o své činnosti. I naše zahraniční a zámožské přátele prosíme, aby nám o sobě dávali vědět. Jenom tak stane se náš časopis živým orgánem živého organismu apoštolátního, podá původní a celkový obraz jeho působení a dobrou příkladem jedněch povzbudí druhé. Je příkladem jiskra, která zapaluje! Referujte redakci zvláště o jubilejních oslavách svatého Cyrila!

Anonymus, Hulin. Díky za pokyny, rady i přání! Těší mne váš zájem o dobro našeho časopisu, ale upřímně vůli, zvláště když vidí správně cíl

i dobrou cestu k němu, netřeba se skrývat — za anonymitu! Pozdrav!

Naším přátelům! Rozhodnutím ústředního i diecézního Apoštolátu pronajaty byly uvolněné tři místnosti v Salesiánu, aby se v nich zařídila apoštolátní kancelář. Přestěhováním knihovny Akademie velehradské do těchto místností, kde také budou přístupny našim přátelům četné časopisy domácí i zahraniční, získáme nový oporný bod pro své nábožensko-obrodné snahy i pro práci unionistickou. Prosíme své přátele, aby nám k tomu byli nápomocni svojí štedrou obětavostí.

APOŠTOLAT

SV.
CYRILLA
A
METHO-
DĚJE

pod
ochranou
bl. Panny
Marie

Olomouc 1927

Roč. XVIII.

Číslo 3.

Redakce a administrace Apoštolátu je nyní v Olomouci, Žerotínov nám., Salesianum. Tam adresujte literární příspěvky i případné reklamace, nebo změnu adresy.

Časopis vychází každý měsíc po prvním, tedy ročně 12 sešitů. Roční předplatné je 12 Kč, při hromadném odebrání 10 Kč. Za 5 nově získaných platících odběratelů, jeden exemplář zdarma! Pro Ameriku se předplácí ročně 1 dolar, při větším počtu se také poskytuje sleva.

Zakladatelé časopisu v Pánu zesnuli: Arcibiskup olomucký dr. Antonín Cyril Stojan a P. Adolf Jašek, katecheta kroměřížský. Redaktor: František Jemelka, tajemník ÚACM, za spolupracovníctví ThDra Josefa Matochy, docenta filosofie, a PhDra Josefa Vašici, profesora na Cyrilometodějské fakultě v Olomouci.

OBSAH:

Apoštolský list sv. Otre Pia XI. k letošnímu jubileu sv. Cyrila . . .	81	Sv. Theodor Studita	90
P. Maria - Matka křesťanské jednoty .	82	Dětský apoštolát	93
Z pastýřského listu nejdp. arcibiskupa olomuckého k jubileu sv. Cyrila .	84	Ruský seminář sv. Basila v Lille (ve Francii)	94
Snahy o sjednocení pravoslav. v Polsku	85	Nejsv. Eucharistie a jednotu církve .	95
Nový nápor bolševiků proti katolické církvi	89	Nové vydání staroslovanského misálu .	98
		Katolická Litva ztratila velikého syna .	100
		Rozhled po náboženském životě	102—114

Sdělení redakční:

Do Prahy: Referát o valné hromadě ACM, nebylo už možno uveřejnit v tomto čísle. Dojde naň v čísle příštím. Pozdrav!

Do Ameriky: Prosíme snažně naše důvěrníky, aby nám laskavě sdělili přesný počet odběratel „Apoštolátu“! Předem dík a krajinský pozdrav!

Diecéšní odbory prosíme o stručné referáty ze života ACM.

Bratřím-kněžím, Poněvadž zřizujeme kartotéku členstva Apoštolátu jednoty, prosíme, aby se dodatečně přihlásili redakci snad ti, kteří nebyli na kněžských schůzích skupin, kde byl konán zápis.

APOSTOLÁT

SV.
CYRILLA
A
METHO-
DĚJE

pod
ochranou
bl. Panny
Marie

Olomouc 1927

Roč. XVIII.

Číslo 4.

Redakce a administrace Apoštolátu je nyní v Olomouci, Žerotínovo nám., Salesianum. Tam adresujte literární příspěvky i případné reklamace, nebo změnu adresy.

Časopis vychází každý měsíc po prvním, tedy ročně 12 sešitů. Roční předplatné je 12 Kč, při hromadném odbírání 10 Kč. Za 5 nově získaných platících odběratelů, jeden exemplář zdarma! Pro Ameriku se předplácí ročně 1 dolar, při větším počtu se také poskytuje sleva.

Zakladatelé časopisu v Pánu zesnuli: Arcibiskup olomucký dr. Antonín Cyril Stojan a P. Adolf Jašek, katecheta kroměřížský. Redaktor: František Jemelka, tajemník UACM, za spolupracovníctví ThDra Josefa Matochy, docenta filosofie, a PhDra Josefa Vašici, profesora na Cyrilometodějské fakultě v Olomouci.

OBSAH:

Sv. Otec, Pius XI., posílá k oslavě 1100. narozenin sv. Cyrila apoštolský list biskupům československým a jugoslávským	121
Snahy o sjednocení pravoslavných v Polsku	124
K úmrtnímu dni sv. Metoděje, 6. dubnu 127	

K letošním jubilejním slavnostem v naší rodině cyrilometodějské	128
Korsuň	132
Způsob svatořečení ve východní církvi	137
Sv Theodor odchází do kláštera r. 781	139
Rozhled po náboženském životě	142—154

Jednatel olomuckého „Apoštolátu Jednoty prosí snažně všechny funkcionáře kněžských skupin, aby poslali soupis členstva do kanceláře AU, Salesianum, Olomouc.

Z diecésního Apoštolátu svatého Cyrila a Metoděje. Svatý Otec Pius XI. udělil členům ACM veliké duchovní milosti. Podmínkou však k jejich získání je *řádný zápis* každého člena i takového, který by pro svoji chudobu nemohl ani ročního příspěvku odvádět. Má být v ACM zorganizován co největší katolický tábor u nás, *modlit se pravidelně za jednotu církve*. Kancelář ACM rozeslala všem českým farním úřadům *zápisné archy* s uctívou prosbou, aby dobrotivě do nich zapsaly staré i nové členy ACM a seznam vrátily kanceláři v Salesianu v Olomouci. Je třeba pořídit novou matriku členů ACM. Diecésní kancelář prosí uctivě též o sdělení

zkušeností apoštolátních pracovníků a horlitelů nabytých ve vedení odborů ACM.

Bruno, Nebr., U. S. A. Vidět, jak pozorně čleš náš „Apoštolát“! Upozornil jsem tiskárnu, ale řekli mně, že se ten háček už oťel častým užíváním plotnyl! Pozdrav a na shledanou ve staré vlasti!

J. M. J. Došlo už po uzavěrcce redakční. Uveřejním v příštím čísle.

Na více adres! Vím dobře, že naše kněžstvo je přetíženo prací, zvláště i tou písařskou! Ale snad všude se najde aspoň jeden horlivý laik, kterému by bylo možno světit soupis členů v obci či farnosti. Prosíme za to co nejsnažněji. Není-li zapsán, nemá žádný člen účasti na spolkových výsadách duchovních! Staré zápisy ovšem platí. Ustředí prosí však o ně pro zakládanou kartotéku!

APOSTOLAT

SV.
CYRILLA
A
METHO-
DĚJE

pod
ochranou
bl. Panny
Marie

Olomouc 1927

Roč. XVIII.

Číslo 5.

Redakce a administrace Apoštolátu je nyní v Olomouci, Žerotínov nám., Salesianum. Tam adresujte literární příspěvky i případné reklamace, nebo změnu adresy.

Časopis vychází každý měsíc po prvním, tedy ročně 12 sešitů. Roční předplatné je 12 Kč, při hromadném odebrání 10 Kč. Za 5 nově získaných platících odběratelů, jeden exemplář zdarma! Pro Ameriku se předplácí ročně 1 dolar, při větším počtu se také poskytuje sleva.

Zakladatelé časopisu v Pánu zesnuli: Arcibiskup olomucký dr. Antonín Cyril Stojan a P. Adolf Jašek, katecheta kroměřížský. Redaktor: František Jemelka, tajemník UACM, za spolupracovníctví ThDra Josefa Matochy, docenta filosofie, a PhDra Josefa Vašici, profesora na Cyrilometodějské fakultě v Olomouci.

OBSAH:

Sv. Otec Pius XI. a jednotu cír- kve	161	tem	172
Úcta mariánská u národa ruského	161	„Žeň síce jest mnohá, ale dělníků	176
Sv. Theodor hegumenem	167	málo“	180
Korsuň	169	Smutný rozklad východních církví	183
Pochvala sv. Cyrila, učitele slovanského národa, sepsaná biskupem Klímen-		Pro slovanské miie	185—195
		Rozhled po náboženském životě	

Lístá na redakční. Studentům V. L. a A. S. v Praze-Bubenči. Věřte, mladí přátelé, že jsem se zamyslel nad vaším dárkem. Pěkná vaše sbírka svědčí, že snad dlouho rostla z lásky nadšených filatelistů. A když vzrostla k bohatství, jež oči znalce pýchou naplní a srdce v poddanství uvádí — dostala vašim rozhodnutím nejlepší určení, které její cenu ještě znahonásobilo: „K větší cti a slávě Boží“ jste ji poslali. Pán Bůh vám zaplat a nauč vás moudrosti správného vždy hodnocení všech věcí! Pozdrav!

Krajanům v osadě sv. Vojtěcha, Omaha, Nebraska, U. S. A. Přijměte upřímnou soustrast nad úmrtím prvního svého duchovního správce Rev. L. Blaschka. Jak chtěl mít krásný váš osadní chrám, školu a celé okolí, tak i v duších vašich budoval krásný, živý chrám Boží. Uprostřed obojí práce odvolal ho Pán, aby už odpočíval

u Něho. Zatruchlil jsem s vámi nad dobrým přítelem a náš Apoštolát nad obětavým příznivcem. Buď jemu Pán, kterému tak horlivě sloužil, štědrým odplatitelem!

Very Rev. Jos. Pelnař, West, Tex. Díky za zprávy! Všeobecný dotazník měl jen odstranit nedostatečné nebo přebytečné zásilky. Vaše praxe je jistě dobrá! Kalendáře zbylé buď za pár centů prodějte nebo rozdějte! Srdečné pozdravy!

Administrace naše uctivě žádá P. T. odběratele, aby předplatné na náš časopis zasilali složenkou poštovního úřadu šekového, která byla přiložena k 1. číslu letošního ročníku. Ztratil-li někdo složenku, nechť požádá administraci o novou, bude mu bezplatně doručena. Zasilání předplatného složenkou usnadňuje jednotné účtování a je lacinější pro obě strany. Administrace časopisu „Apoštolátu sv. C. a M.“

APOŠTOLAT

SV.
CYRILLA
A
METHO-
DĚJE

pod
ochranou
bl. Panny
Marie

Olomouc 1927
Roč. XVIII.

Číslo 6.-7.

Redakce a administrace Apoštolátu je nyní v Olomouci, Žerotínovo nám., Salesianum. Tam adresujte literární příspěvky i případné reklamace, nebo změnu adresy.

Časopis vychází každý měsíc po prvním, tedy ročně 12 sešitů. Roční předplatné je 12 Kč, při hromadném odebirání 10 Kč. Za 5 nově získaných platících odběratelů, jeden exemplář zdarma! Pro Ameriku se předplácí ročně 1 dolar, při větším počtu se také poskytuje sleva.

Zakladatelé časopisu v Pánu zesnuli: Arcibiskup olomucký dr. Antonín Cyril Stojan a P. Adolf Jašek, katecheta kroměřížský. Redaktor: František Jemelka, tajemník UACM, za spolupracovníctví ThDra Josefa Matochy, docenta filosofie, a PhDr. Josefa Vašici, profesora na Cyrilometodějské fakultě v Olomouci.

OBSAH:

K V. unionistickému sjezdu na Velehradě	202	Sv. Theodor ve vyhnání	215
V tomto znamení buďte pozdraveni!	201	Sv. Theodor ve Studionu	217
České kolonie v Porýní a Westfalsku	204	Svěcení základ. kamene nové české koleje „Nepomucena“ v Římě	222
Eucharistie a jednotná církev	205	Z dějin utrpení pravosl. církve na Rusi	224
Mistopředseda ACM. — kanovník Jan Stývěl — světitel biskupem olomuckým	207	K svěcení nového prešovského biskupa řeckokatolického, msgr. Pavla Gojdiče, v basilice sv. klementa	227
Památce krajana msgr. Fr. Prachaře, duchovního správce vystěhovalců v Brémách	209	Od hranic soluňských	229
Unie v Bulharsku	212	Anglikánský unionismus	231
Hora sv. Klementa u Ořevřtíman	213	Sekyra ke kořenům přiložena	234
		Rozhled po náboženském životě	238—259

Redakční listárna. Do Rudslavic. Díky za upozornění! Autor článku „Korsu“ v 5. čísle našeho časopisu citoval asi jen po paměti. Rádi tedy opravujeme, že v „Obzoru“ svého času popsala „Inkerman“ (inkermanské lomy na Krymu) Lucie Bakešova (roz. Wanklova) a nikoliv Františka Stránecká. Pozdrav!

A. U. Jenom některé skupiny kaňské, nebo vdpp, děkání přihlásili za členy AU i spolubratry na schůzi nepřítomné s dodatečným jejich souhlasem. Většinou zapsáni jen přihlášení účastníci schůzi. Abychom ke sjezdu velehradskému, kde bude AU promulgován pro forum mezinárodní, měli co možná úplný soupis našeho členstva, prosíme snažně i o přihlášky těch spolubratrů kteří do společných seznamů nebyli pojeti. Ať shromáždí jubilejní rok všechny duchovní syny cyrilometodějské v Apoštolátě Jednoty. Přihlášky adresujte: A. U., Salesianum, Olomouc.

Knihy do ciziny. Naše prosby o zaslání knih pro naše krajany do ciziny nebyly marny; došlo nám více zásilek, za něž vzdáváme šlechetným dárcům srdečně Pán Bůh zaplat! Prosíme, aby i nadále pamatovali na naše krajany dobrou českou knihou. Docházejí nám stížnosti, že protivníci naší sv. víry začali se zajímat o naše krajany a posílají jim na pohled pěkné knihy, rad je jim obsahem naši lidé láskou ruče, která se něco takového smí v Čechách tisknout. Tím vítanější jest jim dobrá kniha, která šlechtí srdce a povznáší ducha. Dovolujeme si však přece upozorniti šlechetné dárce, aby posílali jen knihy a časopisy úplně. Jinak to vypadá, jako bychom měli pro naše krajany jen odpadky, které nikdo nemůže potřebovat. Rovněž denní noviny jakož i časopisy místní, které nemohou mít v cizině zájmu, raďte ze zásilk vyloučiti. Knihy posílejte na Apoštolát sv. Cyrila a Metoda v Kroměříži.

APOSTOLAT

**SV.
CYRILLA
A
METHO-
DĚJE**

**pod
ochranou
bl. Panny
Marie**

Olomouc 1927
Roč. XVIII.

Číslo 11.

Redakce a administrace Apoštolátu je nyní v Olomouci, Žerotínovo nám., Salesianum. Tam adresujte literární příspěvky i případné reklamy, nebo změnu adresy.

Časopis vychází každý měsíc po prvním, tedy ročně 12 sešitů. Roční předplatné je 12 Kč, při hromadném odebirání 10 Kč. Za 5 nově získaných platících odběratelů, jeden exemplář zdarma! Pro Ameriku se předplácí ročně 1 dolar, při větším počtu se také poskytuje sleva.

Zakladatelé časopisu v Pánu zesnuli: Arcibiskup olomucký dr. Antonín Cyril Stojan a P. Adolf Jašek, katecheta kroměřížský. Redaktor: František Jemelka, tajemník UACM, za spolupracovníctví ThDra Josefa Matochy, docenta filosofie, a PhDra Josefa Vašici, profesora na Cyrilometodějské fakultě v Olomouci.

OBSAH:

Nový obraz sv. Cyrila a Metoděje u sv. Kříže v Praze	345	Za ř. Mgrem Rafaelem Kozákem, jednatelem ústředního ACM	358
Z dějin utrpení pravoslavné církve na Rusi	348	Země mučedníků	361
Z úst dětí	352	Sv. Theodor Studita	363
Z cest ruských konvertitů k církvi katolické	354	Rozhledy po náboženském životě	366—379

Výkaz členských příspěvků (pokračování). Václav Búrta, Proseč u Skutče, 8 Kč. Konvent dominikánů, Uh. Brod, 24 Kč. Farní úřad v Dol. Němci 82 Kč. Farní úřad v Hlinsku u Lipníku 170 Kč. Farní úřad v Přeborě 272 Kč. Farní úřad v Strážnici 164 15 Kč. Farní úřad ve Ptení 200 Kč. Farní úřad ve Vel. Újezdě 80 Kč. Farní úřad ve Spálově 79.60 Kč. Farní úřad v Písařově 32 Kč. Farní úřad v Hor. Moštěnici 79.40 Kč. P. Antonín Marek, kaplan, Penčice (sbírka farnosti), 573 Kč 30 haléřů. Konvent dominikánů v

Olomouci 100 Kč. Celkem 1864.45 Kč.

Na vnitřní misie. Od nejmenovaného dobrodince 600 Kč. Dar zemědělo P. Možného z Přerova 100 Kč. Dar zemědělce F. Pernického z Jasenice 70 Kč. Ve Val. Meziříčí vybráno u příležitosti oslav sv. Cyrila 200 Kč. V Prostějově vybráno u příležitosti oslav sv. Cyrila 150 Kč. P. Ant. Marek, kaplan v Penčicích, 118 Kč. Celkem 1238 Kč. **Pro zahraniční misie.** Farní úřad v Strážnici 123.35 Kč. Pán Bůh zaplať.

Důstojné farní úřady, které dosud neodeslaly soupisu svého apoštolátního členstva, znova uctivě prosíme, aby si neobtěžovaly tak co nejdříve učinit. Kde pro přílišné zatížení duchovní správou času jim nestačí, ať laskavě požádají o to některého laika (terciáře nebo z mariánské družiny), jistě pro dobrou věc rádi vypomohou. Ať rok svatocyrilský znamená u nás dokonale vybudování apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje. Bez soupisu členstva to není možno. Ať není farnosti bez ACM!

APOSTOLÁT

**SV.
CYRILLA
A
METHO:
DĚJE**

**pod
ochranou
bl. Panny
Marie**

Olomouc 1927

Roč. XVIII.

Číslo 8.-10.

Redakce a administrace Apoštolátu je nyní v Olomouci, Zerotínov nám., Salesianum. Tam adresujte literární příspěvky i případné reklamace, nebo změnu adresy.

Časopis vychází každý měsíc po prvním, tedy ročně 12 sešitů. Roční předplatné je 12 Kč, při hromadném odbírání 10 Kč. Za 5 nově získaných platících odběratelů, jeden exemplář zdarma! Pro Ameriku se předplácí ročně 1 dolar, při větším počtu se také poskytuje sleva.

Zakladatelé časopisu v Pánu zesnuli: Arcibiskup olomucký dr. Antonín Cyril Stojan a P. Adolf Jašek, katecheta kroměřížský. Redaktor: František Jemelka, tajemník UACM, za spolupracovníctví ThDra Josefa Matochy, docenta filosofie, a PhDra Josefa Vašici, profesora na Cyrilometodějské fakultě v Olomouci.

OBSAH:

Křížej za mnou a pracuj	265	Na podkarpatské misi	296
Rusini v Kanadě (severní Americe)	268	Právoslavi a sověty	304
Touha po náboženské jednotě v táboře mimokatolickém	272	Pátý unionistický sjezd na Velehradě	308
Z cest ruských konvertitů k církvi katolické	276	Misijní dům na Albertýně u Slonima v Polsku	313
Apoštolát dětí	285	Mezi krajany ve Francii	317
Sv. Theodor bojuje znovu proti cizoložství	288	Svatá hora Athonská	323
Sv. Theodor podruhé ve vyhnanství	293	Rozhled po náboženském životě	325—339

Počátkem října vyjde krásná kniha „Životopis sv. Cyrila a Metoděje“ od fra Grivce v českém překladu (přeložil vdp. F. Jemelka, sekretář U. A. C. M. v Olomouci). Jsme přesvědčeni, že se jí Apoštolát zavděčí všem čtitelům sv. bratří soluňských v jubilejním roce!

Účastníkům unionistického sjezdu. Sjezdová Akta se už tisknou. Kniha bude věnována památce velkého apoštola svatého Cyrila a bude tudíž skvostně upravena. Aby se mohla přesně stanovit výše nákladu, žádají se účastníci sjezdovi, aby si knihu listkem objednali u Akademie velehradské, Olomouc, Salesianum. Členové Akademie velehradské, iakož i všichni, kterým nebylo přáno účastnit se pátého sjezdu na Velehradě a přejít si, aby jim kniha byla zaslána, se vyzývají, aby si knihu ihned objednali. Z ciziny docházejí již četné objednávky, naši domácí nadšení přátelé Velehradu a unionismu zajisté nezdůstanou pozadu v tomto důležitém podniku!

Administrace prosí P. T. odběratele za laskavé prominutí, jestliže v několika ojedinělých případech zaslala upomínku i tomu, kdo měl zaplacenou. Stalo se to omylem zaviněným stěhováním administrace a osobní změnou v ní. Je-li někomu zaslán časopis na adresu nesprávnou, zkomolenou nebo neúplnou, prosíme uctivě o laskavé opravení nebo doplnění adresy. Dlouholetým přepisováním snadno se vloudí chyby, zvláště do vlastních jmen, která třeba vždy přesně a čitelně napsati. Take každou změnu adresy račte laskavě oznámiti. Děkujeme srdečně za přízeň až doposud nám věnovanou, prosíme o její zachování a znaménáme v hluboké úctě a oddanosti: Administrace časopisu ACM.

APOSTOLAT

**SV.
CYRILLA
A
METHO-
DĚJE**

**pod
ochranou
bl. Panny
Marie**

Olomouc 1927

Roč. XVIII.

Číslo 12.

Redakce a administrace Apoštolátu je nyní v Olomouci, Žerotínovo nám., Salesianum. Tam adresujte literární příspěvky i případné reklamace, nebo změnu adresy.

Časopis vychází každý měsíc po prvním, tedy ročně 12 sešitů. Roční předplatné je 12 Kč, při hromadném odebirání 10 Kč. Za 5 nově získaných platících odběratelů, jeden exemplář zdarma! Pro Ameriku se předplácí ročně 1 dolar, při větším počtu se také poskytuje sleva.

Zakladatelé časopisu v Pánu zesnuli: Arcibiskup olomucký dr. Antonín Cyril Stojan a P. Adolf Jašek, katecheta kroměřížský. Redaktor: František Jemelka, tajemník UACM, za spolupracovníctví ThDra Josefa Matochy, docenta filosofie, a PnDra Josefa Vašici, profesora na Cyrilometodějské fakultě v Olomouci.

OBSAH:

Advent	385	Z dějin utrpení pravoslavné církve na Rusi	397
S cest ruských konvertitů k církvi katolické	388	Dětský apoštolát	403
Mezi českými dělníky v Holandsku a Belgii	393	Sv. Theodor Studita	405
		Rozhledy po nábož. životě	409—419

Ctenáře našeho listu snažně prosíme, aby si povšimli příloženého letáku Družiny literární a umělecké z Olomouce. Vyhovte prosbě našich katolických spisovatelů a podporujte je!

Expedice 12. čísla zdržela se návalem práce ve výpravě, kde byl rozeslán celý náklad knihy *dra Griuce „Apoštolé slovanští“*. Prosíme laskavě čtenáře o prominutí a děkujeme jim též za přilež, kterou v takové míře projevíli životopisu *svatého Cyrila a Metoděje*. Je vidět, že knihy takové bylo už nanejdříve třeba. Náklad bude pomalu už celý rozprodán, ač kniha ještě ani nepřišla na knihkupecký trh!

Členské příspěvky, zaslané prostřednictvím arcibiskupské konsistoře: Děkanství: Uherský Brod 352 Kč, Velká Bystřice 30, Bzenec-Kyjov 95, Čechy 167.20, Dub 412, Holešov 194.47, Nový Jičín 141.72, Keltě 556.73, Valašské Klobouky 190, Lipník 119, Místek 493, Mohelnice 7, Opatovice 91, Prostějov 40, Přerov 25, Strážnice 343.84, Šilperk 33, Sternberk 206.20, Švábenice 279.40, Vizovice 129, Vsetín 115; farnosti: Velká Bystřice 408, Bludov 5, Horní Bečva 30, Přemyslovice 6, Zašovice

7.80; pan H. Dostál, St. Louis 32.95, celkem 4510.41 Kč.

Ústřednímu Apoštolátu: Diecése: Báňská Bystřice 2000 Kč, děkanství Bzenec-Kyjov 268.63, děkanství Holešov 71, farnost Bludov 80 Kč, celkem 2419.63 Kč.

Členské příspěvky: Farní úřady: Raduň 57 Kč, Mokré Lazce 70.09, Prusinovice 120, u sv. Václava, Olomouc 65, Křelov 305, Rataje u Kroměříže 318.20, Biskupice 200; Odbočka katolických žen a dívek v Moravské Ostravě 100, p. Leon Hradilek, Velké Prosenice 108, far. úřad Valašské Meziříčí 201, farní úřad Chvalnov 72.75, Odbor Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje v Hluku 70, celkem 1687.04 Kč.

Vnitřní misie: A. Kratochvilová, Olomouc 20 Kč, farní úřad Prusinovice 38, farní úřad Dolní Bečva 200, celkem 258 Kč.

Zahraniční misie: Od neznámého dárce z Těšetic 500 Kč, P. J. Svátek, far.

SOCHAŘSKO-KAMENICKÝ PRŮMYSL

U. SEMERÁK a Spol.

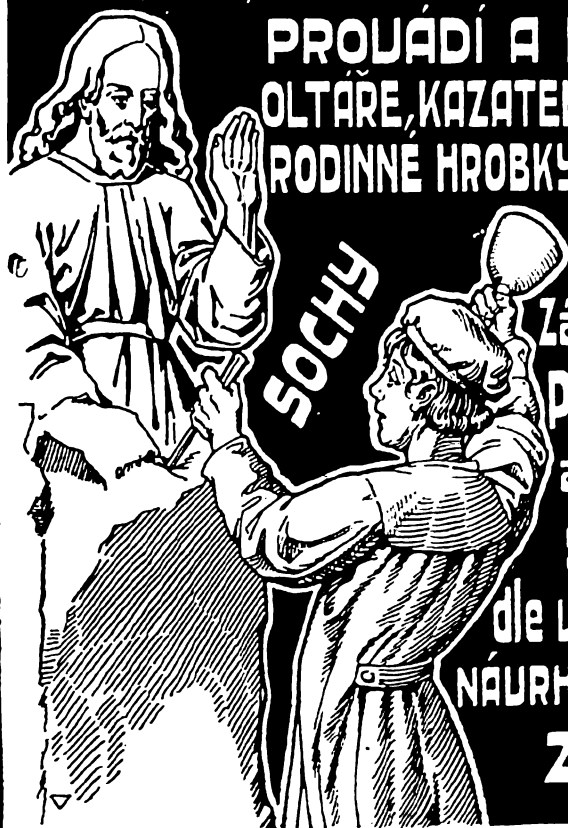
OLOMOUČ · HLAVNÍ NÁDRAŽÍ.

**VLASTNÍ LOMY - CENY KONKURENČNÍ
ATELIER PRO VEŠKERÉ PRÁCE
SOCHAŘSKÉ, KOSTELNÍ, HŘBYTOVNÍ a STAVEBNÍ.**

PROVÁDÍ A DODÁVÁ:

**OLTÁŘE, KAZATELNY, KŘTITELNICE,
RODINNÉ HROBKY, KŘÍŽOVÉ CESTY,**

NÁHROBKY.

**Závod ku provádění
pomníků padlým
a památníků**

svobody

dle vlastních návrhů.

NÁVRHY A ROZPOČTY

ZDARMA.

Křečkov, p. Kolín, Čechy 100, pí A. Lisková, Křečkov, p. Kolín, Čechy 50, celkem 650 Kč.

Všem dopisovatelům, inserentům a členům našeho časopisu, jakož i všem horlitelům a dobrodincům Apoštolátu svatého Cyrila a Metoděje vyslovujeme na sklonku roku vroucí díky a prosíme je, aby svoji přízeň jak časopisu, tak i důležitému dílu apoštolátnímu i v novém roce zachovali a ji dále šířili v okruhu svých známých a přátel. Rok dokonávající byl rokem jubilejních *oslav svatocyrilských*. Jména velikých našich apoštolů často se ozývala o poutích a přechýlených slavnostech s nadšením a láskou. Ale ta láska nikdy nesmí pohasnout. Poznáme-li dokonale život a svaté dílo slovanských apoštolů, roznítl nás svatý příklad jejich apoštolské horlivosti, abychom na díle cyrilometodějském spolupracovali k svému vlastnému posvěcení, k pokřesťanění rodin i celého národa. V těchto službách chce i náš časopis pokračovat v novém roce. Získávejte mu nové odhěratele a členáře. Všem přejeme radostných vánoce a šťastného Nového roku. — Redaktor.

Redakční hovorna. Rev. Mlejnek, Abie, Nebr. A potom prý se nedějí záruky i ve střízlivé Americe! Takové epístoly bych se nebyl nikdy nadál! Proto srdečně díky nejprve za rychlý dopis, pak za to „anyhow“, ještě rychlejší pozvání, které jsi chtěl poslat „anticipando“, ale došlo „posticipando“ (čti přesně!), takže už ani váš Lind-

bergh nebyl by nás závčas dopravil do Brna na slavnost stříbrného jubilea Josifkova. Myslím však, žeš byl dobrým „družbou“ a svoje číslo programu provedl důstojně i za nás nepřítomně. Také ti děkuji za benevolentní kritiku redakce apoštolátní i za ostatní zajímavé zprávy. I když je pravda, že jsem „too much busy to comemorate my friends“, věř, že často vzpomínám zvláště českého kouta milé Nebrasky a zvláště svého obětavého šoféra z Abie. Srdečný pozdrav tobě, Josifkovi, Rev. Pazourkovi a všem milým a známým krajanům zasílá a na shledanou ve staré vlasti se těší tvůj upřímný kolega, P. S. Strýci Vávrovi pozdrav též! Ať nenechává pero reza-vět!

Rev. Jos. C. Kunc, East Bernard, Texas. Díky za dopis i za obrázek nového vašeho kostela. Rád bych dal ten obrázek praktického slohu kostelního do časopisu, podařili se jen trochu šloček. Pomalu bude i u vás končit starost plná a přece nábožensky tak vroucí doba „stavitelů chrámů“; káž obětavý katolický duch té doby nikdy z našich krajanských osad nevymizil. Upřímně „Pán Bůh zaplat“ za sbírku apoštolátní! Srdečné pozdravy Vám, Rev. Němcovi, Rev. Vaníčkovi, Rev. Kloboukovi, Rev. Skočkovi, Rev. Hanákovi, Rev. Květoňovi, Rev. Raškovi i všem vzdálenějším spolubratřím posílá a radostných vánoce a šťastného Nového roku přeje Rev. F. J., redaktor.

Nákladem Apoštolátu vyšla výborná kniha uznaného odborníka v otázkách cyrilometodějských, univ. profesora *preláta dra Františka Griuce* v českém překladě:

Slovanští apoštolé, sv. Cyril a Metoděj.

Přeložil tajemník ACM. Fr. Jemelka.

Dílo je založeno na výsledcích vědeckého badání moderního. Při tom je však psáno lidově, že každý bude knihu číst s velkým zájmem. Pro svůj krásný obsah zasluhuje také, aby ji každý český katolík znal. Je vyzdobena 46 zajímavými obrazy a bude cennou památkou na letošní jubilejní rok svatocyrilský. Stojí pouze 16 Kč, pro členy Apoštolátu jen 14 Kč. Kdo ještě knihy té nedostal, přihlas se o ni co nejdříve v redakci t. časopisu.

Pokračování výkazu příspěvků pro AMC. ze strany 328. P. Osvald Ryšánek, Biskupice, 150 Kč. P. E. Jemelka, Hukvaldy, 95.60 Kč. Farní úřad Rychaltice 78 Kč. Farní úřad Čechovice 57.65 Kč. P. A. Jemelka, kaplan, Laškov, 100 Kč. P. A. Pfecechtěl, Parhutovice, 10 Kč. Sl. Hasniková, Olomouc (sbírka), 283.50 Kč. Farní úřad Štěpánov 150 Kč. Duchovní správa Hukvaldy 20 Kč. P. Ondrušek, koop., Rosice, 137 Kč. Farní úřad Záhlínice 50 Kč. P. Boh. Fukala, Albrechtický, 214.50 Kč. P. Dvořák J., Přerov, 12 Kč. P. Jos. Zorván Karpáty, Klemberk, župa Šariš, 87 Kč. P. dr. F. Klobouk, Polanka n. O., 236.75 Kč. Pi Těssová F., Štěpánov, 5 Kč. Farní úřad Lešná 180 Kč. P. J. Hanáček, farář, Frýdlant, 120 Kč. P. O. Ryšánek, Biskupice, 150 Kč. Farní úřad Pňovice 60 Kč. Farní úřad Valašské Klobouky 82 Kč. Farní úřad Kopřivnice 40 Kč. Farní úřad Moravská Ostrava-Přivoz 20 Kč. Farní úřad Majetín 130 Kč. Farní úřad Bludov 150 Kč. Farní úřad Výšovice 45 Kč. Farní úřad Jedlí

149 Kč. Farní úřad Hrabyně 100 Kč. Farní úřad Dlouhomilov 101.45 Kč. Farní úřad Dolany 100 Kč. P. Benedikt Matoušek, koop., Hat, 330.60 Kč. P. J. Pospíšil, kaplan, Předmostí u Přerova, 350 Kč. P. Josef Resl, farář, Touškovo Město u Plzně, 30 Kč. Farní úřad Bránky 58.50 Kč. Farní úřad Paršoviče 100 Kč. Celkem 11 620.56 Kč.

Vnitřní misie. Farní úřad Hruška 33 Kč. Vybráno na Velehradě 41 Kč. Dar kuchařek se svadby pi Haškové 54 Kč. Vybráno na Velehradě 34 Kč. Farní úřad Halenkovice 100 Kč. Duchovní správa Hukvaldy 50 Kč. Vdp. J. Fučík, kanovník, Kroměříž, 1000 Kč. Celkem 1312 Kč.

Zahraniční misie. P. L. Procházka, Přerov, 30 Kč. Pi Procházková, Kroměříž, 42 Kč. Farní úřad Štítná n. Vláti, 100 Kč. P. F. Procházka, Přerov, 10 Kč. Prof. E. Zák, Praha-Smíchov, 160 Kč. Celkem 342 Kč.

Členské příspěvky 11.620.56 Kč. Vnitřní misie 1.312 Kč. Zahraniční misie 342 Kč. Dohromady 13.274.56 Kč.

SOCHAŘSKO-KAMENICKÝ PRŮMYSL

U. SEMERÁK a SPOL.

OLOMOUČ · HLAVNÍ NÁDRAŽÍ.

**VLASTNÍ LOMY - CENY KONKURENČNÍ
ATELIER PRO VEŠKERÉ PRÁCE
SOCHAŘSKÉ, KOSTELNÍ, HŘBYTOUNÍ a STAVEBNÍ.**

PROVÁDÍ A DODÁVÁ:

**OLTÁŘE, KAZATELNY, KŘTITELNICE,
RODINNÉ HROBKY, KŘÍŽOVÉ CESTY,**

NÁHROBKY.

**Závod ku provádění
pomníků padlým
a památníků
svobody
dle vlastních návrhů.**

NÁVRHY A ROZPOČTY

ZDARMA.

Právě vyšla výborná kniha uznaného odborníka v otázkách cyrilometodějských, univ. profesora
preláta **dra Fr. Grivce**
v českém překladě:

Slovanští apoštolé, sv. Cyril a Metoděj

Přeložil tajemník ACM. Fr. Jemelka.

Odborná kritika přijala už slovinský originál s plným uznáním jako dílo, založené na výsledcích vědeckého badání moderního. Při tom je však psána lidově, že ji každý bude číst s velikým zájmem. Pro svůj krásný obsah zasluhuje také, aby ji každý český katolík znal. Vždyť nám před oči staví naše duchovní otce, veliké apoštoly slovanské, **sv. Cyrila a Metoděje**, největší po Pánu Bohu dobrodince našeho národa. Vezmi tedy a čti! Kniha vyzdobená 46 zajímavými obrazy bude také krásnou a cennou památkou na letošní jubilejní rok svatocyrilský. Stojí pouze 16 Kč, našim odběratelům Apoštolátu přikládáme ji za 14 Kč. Nevracejte, ale použijte vložené složenky k zaplacení. Katolické knihovny se bez ní neobejdou!

SOCHAŘSKO-KAMENICKÝ PRŮMYSL

U. SEMERÁK a SPOL.

OLOMOUC · HLAVNÍ NÁDRAŽÍ.

**VLASTNÍ LOMY - CENY KONKURENČNÍ
ATELIER PRO VEŠKERÉ PRÁCE
SOCHAŘSKÉ, KOSTELNÍ, HŘBYTOVNÍ a STAVEBNÍ.**

PROVÁDÍ A DODÁVÁ:

**OLTÁŘE, KAZATELNY, KŘTITELNICE,
RODINNÉ HROBKY, KŘÍŽOVÉ CESTY,**

NÁHROBKY.

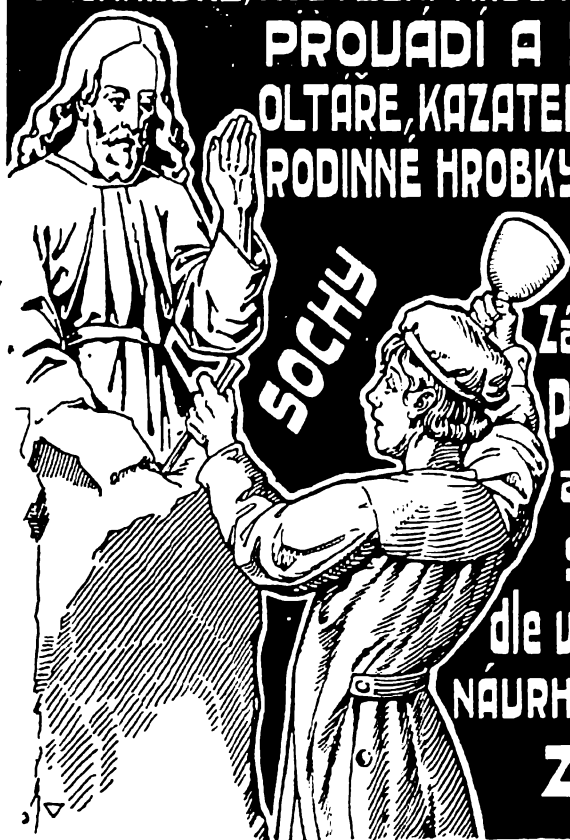
**Závod ku provádění
pomníků padlým
a památníků**

svobody

dle vlastních návrhů.

NÁVRHY A ROZPOČTY

ZDARMA.

PROGRAM V. UNIONISTICKÉHO KONGRESU

na posv. Velehradě, chystaného pro dny 20. — 24. července 1927

o tisícím stém výročí narozenin sv. Cyrila, apoštola Slovanů,

Je tento: Dne 20. července o 6. hod. večer: Průvod účastníků sjezdových od Cyrilky do svatyně velehradské. Vyzvání Ducha svatého Požehnání. O 8. hod.: Seznamovací a pozdravný večírek s Akademii et. pp. bohosl. fakulty (ve Slovanském sále). Dne 21. července o 7. hod.: Bohoslužby ve východním ohradě s modlitbami k Duchu svatému. O půl desáté ve Slovanském sále zahájení sjezdu: Pozdrav předsedy Apoštolátu a jeho úvod k jednání sjezdovému. Jednací řád. Volba předsednictva a ředitelů sjezdových. Úřední pozdravy. —

I. Historické otázky.

1. O významu sv. Cyrila a Metoděje ve snahách o uskutečnění jednoty církve (Ref. dr. Jos. Vašica, prof. C. M. bohosl. fakulty v Olomouci.) Odpoledne: 2. O apoštolech slovanských ve světle byzantských dějin. (Ref. dr. Fr. Dvorník, docent bohosl. fakulty v Praze.) 3. „Juridismus“ u východních a západních sv. Otců. (Ref. P. Mořic Gordillo, T. J., prof. patologie a srovnávacího bohosl. na Pap. ústavě orient. v Římě.) 4. „O primátu u Nestoriánů ve světle nových dokladů.“ Mgr. Petr Aziz Holi, tit. biskup arabský, gen. vikář chaldejské církve v Egyptě.

II. Věroučné otázky.

Dne 22. července o 9. hod. 5. „Juridismus“ a povaha i účinnost svátostí podle nauky katolické a pravoslavné. (Ref. P. Boh. Spáčil, T. J., prof. srovnáv. bohosl. na Pap. ústavě orient. v Římě.) 6. Pojem svátostí v bohovědě odloučeného Východu a svátostí břimování, pokání a posledního pomazání. (Ref. dr. Konrád Lübeck, profesor bohovědy ve Fuldě.) Odpověď na dotazy. Odpoledne: Poučeny a informativní kurs: 7. O stavu a výsledcích uniijních pokusů a o stavu církvi u národů pravoslavných. Hlavní přednášku podá: J. M. nřdst. p. biskup Michal d'Herbigny, T. J., rektor Pap. ústavu orient. v Římě. 8. O duchovních cvičeních, vhodném to prostředku k dosažení jednoty církevní. (Ref. P. dr. Arnošt Böminghaus, prof. univ. z Münsteru, Westfaly.) Referáty o Akademii velehradské (P. Matocha) a o ACM a AU (P. Jemelka, taj.)

III. Liturgické otázky.

Dne 23. července o 9. hod. 9. „Juridismus“ a povaha a duch východní liturgie. (Ref. P. Lambert Beauduin, O. S. B. Abbaye d'Amay s. Meuse z Belgie.) 10. Duch východní liturgie a nauka o epiklese ve východní bohovědě. (Ref. P. S. Salaville O. S. Aug. de Assumpt z Beogradu.) Odpoledne: Odpověď na dotazy. 11. (Doplňky ke hlavní zprávě č. 7.) podají: J. M. dr. Jindřich Przedziecki, biskup podlašský z Polska, dr. Jos. Buday, kanovník z Nitry, P. Ant. Dabrowski, T. J., z Alibertýna v Polsku, P. Damián Giulov, O. Cap. ze Sofie, Bulharsko, P. Št. Tyszkiewicz, T. J. z Paříže, Miss A. Christich, spisovatel z Londýna, prelát dr. Kam. Dočkal, rektor semin. v Zagrebu, prel. dr. Fr. Grivec, univ. prof. v Ljubljani, dr. Jos. Slippy, rektor semin. ve Lvově, dr. Alex. Chvra, prof. bohosl. z Užhorodu. Dne 24. července: K zakončení sjezdu na neděli 24. července koná pout katol. mládež (Orel a Omladina) z kraje velehradského. O 9. hod. slavná mše sv. a kázání J. M. svätického biskupa Msgr. Jana Stavěla z Olomouce. O půl 11. hod. na nádvoří Akademie za účasti zahraničních hostů. Zakončení sjezdu o 9. hod. ve Slovanském sále. Resoluce. Volba výkonného výboru. Porada unionistických pracovníků. Definitivní redakce navržených a přijatých resolucí. Program příštího sjezdu. Pracovní studijní kurs pro východní otázky budoucího roku.

SOCHAŘSKO-KAMENICKÝ PRŮMYSL

U. SEMERÁK a Spol.

OLOMOUČ · HLAVNÍ NÁDRAŽÍ.

**VLASTNÍ LOMY - CENY KONKURENČNÍ
ATELIER PRO VEŠKERÉ PRÁCE
SOCHAŘSKÉ, KOSTELNÍ, HŘBYTOVNÍ a STAVEBNÍ.**

PROVÁDÍ A DODÁVÁ:

**OLTÁŘE, KAZATELNY, KŘTITELNICE,
RODINNÉ HROBKY, KŘÍŽOVÉ CESTY,**

NÁHROBKY.

**Závod ku provádění
pomníků padlým
a památníků**

svobody

dle vlastních návrhů.

NÁVRHY A ROZPOČTY

ZDARMA.

PROGRAM V. UNIONISTICKÉHO KONGRESU

na posv. Velehradě, ve dnech 20. — 24. července 1927

o tisícím stém výročí narozenin sv. Cyrila, apoštola Slovanů.

(Program schválen posv. Kongregací pro Východní církve ze dne 29./I. 1927.)

Dne 20. července o 6. hod. večer: Průvod účastníků sjezdových od Cyrilky do svatyně velehradské. Vyzvání Ducha svatého. Požehnání. O 8. hod. Seznamovací a pozdravný večírek s Akademii ct. pp. bohoslovců (ve Slovanském sále.) Dne 21. července o 7. hod.: Bohoslužby ve východním obřadě s modlitbami k Duchu svatému. O půl desátě ve Slovanském sále zahájení sjezdu: Pozdrav předsedy Apoštolátu a jeho úvod k jednání sjezdovému. Jednací řád. Volba předsednictva a ředitelů sjezdových. Úřední pozdravy.

I. Historické otázky

1. O významu sv. Cyrila a Metoděje ve snahách o uskutečnění jednoty církve. (Ref. dr. Jos. Vašica, prof. C. M. bohosl. fakulty v Olomouci.) 2. O apoštolech slovanských ve světle byzantských dějin. (Ref. dr. Fr. Dvorník, docent bohosl. fakulty v Praze.) Odpoledne: 3. „Juridismus“ u východních a západních sv. Otců (Ref. P. Mořic Gargallo, T. J., prof. patrologie a srovnávacího bohosloví na Pap. ústavě orient. v Římě.) 4. O ideální a reální povaze církve u Dostojevského, Merežkovského a Vladimíra Solovjeva. (Ref. kníže Petr Volkonskij z Paříže.)

II. Věroučné otázky.

Dne 22. července o 9. hod. 5. „Juridismus“ a povaha i účinnost svátostí podle nauky katolické a pravoslavné. (Ref. P. Boh Spáčil, T. J., prof. srovnáv. bohosl. na Pap. úst. orient. v Římě.) 6. Pojem svátostí v bohovědě odloučeného Východu a svátostí břimování, pokání a posledního pomazání. (Ref. dr. Konrád Lübeck, profesor bohovědy ve Fuldě.) Odpověď na dotazy Odpoledne: Poučň a informativní kurs: 7. O stavu a výsledcích uniijních pokusů a o stavu církve u národů pravoslavných. Hlavní přednášku podá: J. M. njdst. p. biskup Michal d'Herbigny, T. J., rektor Pap. ústavu orient. v Římě. 8. O duchovních cvičeních, vhodném to prostředku k dosažení jednoty církevní. (Ref. P. Jakub van Ginneken T. J. z Holandska.)

III. Liturgické otázky.

Dne 23. července o 9. hod. 9. „Juridismus“ a povaha a duch východní liturgie. (Ref. P. Lambert Beauduin, O. S. B. Abbaye d'Amay s. Meuse z Belgie.) 10. Duch východní liturgie a nauka o epiklesi ve východní bohovědě. (Ref. P. S. Salaville O. S. Aug. de Assumpt. z Beogradu.) Odpoledne: Odpověď na dotazy. 11. (Doplňky ku hlavní zprávě) č. 7.) podají: J. M. dr. Jindřich Przedziecki, biskup podlašký z Polska, dr. Jos. Buday, kanovník z Nitry, P. W. Piatkiewicz. T. J. z Albertýna v Polsku, P. Damián Giulov, O. Cap. ze Sofie, Bulharsko, P. St. Tyszkiewicz, T. J. z Paříže, Miss A. Christich, spisovatel z Londýna, prelát dr. Kam. Dočkal, rektor semin. v Zagrebu, prel. dr. Fr. Grivec, univ. prof. v Ljubljani, dr. Jos. Slippy, rektor semin. ve Lvově, dr. Alex. Chyry, prof. bohosl. z Užhorodu. Zpráva o Akademii velehradské (dr. Jos. Matocha, docent C. M. fsk. v Olomouci.) 12. O stavu a činnosti Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje, jakož i o Apoštolátě jednoty. (Ref. ústřední tajemník Frant. Jemelka z Olomouce.) Dne 24. července: Zakončení sjezdu. Resoluce. Volba výkonného výboru. Porada unionistických pracovníků. Definitivní redakce navržených a přijatých resolucí. Program příštího sjezdu. Pracovní a studijní kurs pro východní otázky budoucího roku.

SOCHAŘSKO-KAMENICKÝ PRŮMYSL

U. SEMERÁK a SPOL.

OLOMOUC · HLAVNÍ NÁDRAŽÍ.

**VLASTNÍ LOMY - CENY KONKURENČNÍ
ATELIER PRO VEŠKERÉ PRÁCE
SOCHAŘSKÉ, KOSTELNÍ, HRBYTOVNÍ a STAVEBNÍ.**

PROVÁDÍ A DODÁVÁ:

**OLTÁŘE, KAZATELNY, KŘTITELNICE,
RODINNÉ HROBKY, KŘÍŽOVÉ CESTY,**

NÁHROBKY.

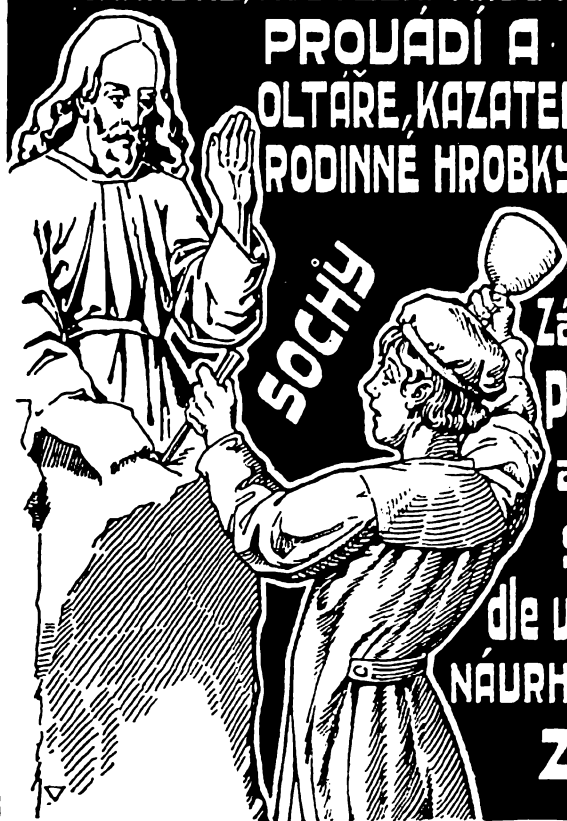
**Závod ku provádění
pomníků padlým
a památníků**

svobody

dle vlastních návrhů.

NÁVRHY A ROZPOČTY

ZDARMA.

Jak jste oslavili letošní jubileum sv. Cyrila?

✱

Pátý kongres unionistický koná se na Velehradě ve dnech 20. — 24. července t. r. Přednášejí odborníci o otázkách východní církve. Zařaďte si účast do svého prázdninového programu!

✱

Pout Jihoslovanů přijede na Velehrad 14. srpna t. r. Připojí se k ní též poutníci ze Slovenska a z Podkarpatské Rusi!

✱

Čtete časopis apoštolátní a získávejte mu nové odběratele! Informuje vás o náboženském životě slovanském z původních pramenů!

✱

Nově zřízená kancelář Apoštolátu (Olomouc, Salesianum) podá vám informace o ACM, pošle každému na požádání stanovy, soupisné archy i obrázky členské. Obraťte se na ni s důvěrou!

✱

Ústředí ACM má ještě na skladě vydaný Sborník Bitnarův k oslavám svatocyrilským. Objednejte ihned, stojí jen 4 Kč!

✱

Kdo potřebuje apoštolátní pokladničku, ať se obrátí na jednatele Ústředí ACM, Mgr. Raf. Kozáka v Kroměříži, zámek.

Apoštolát-heslo katolíků XX. stol.!

Apoštolát mezi Slovany je nejpřednější povinností nás Čechů. Za návrat rozkolných bratří slovanských k jednotě církve se modlí, misie mezi Čechy rozptýlenými po cizích zemích pořádají, snahy unionistické skutkem a almužnou podporují a tím sobě velikých zásluh dobývají členové Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje, náboženského spolku, který je životním dílem v Pánu zemřelého pana arcibiskupa Stojana svatě památky Povinnosti členů: 1. Denně modlí se Otčenáš s dodatkem: Sv. Panno Maria, oroduj za nás! Sv. Cyrile a Metoději, orodujte za nás! 2. Přispívají k účelům Apoštolátu almužnou. Členské příspěvky: 1. Členové zakládající platí 100 Kč jednou provždy; 2. Činní aspoň 20 hal měsíčně; chudí přispívají pouze modlitbou; 3. přispívající členové neboli dobrodinci příležitostně věnují dobrovolně dle možnosti dárek pro Apoštolát. Neodkládejte!! Staňte se členem ihned! Získejte za členy ostatní údy rodiny, své známé a vůbec všechny řádné katolíky! Přihlašky přijímá každý farní úřad!

SOCHAŘSKO-KAMENICKÝ PRŮMYSL

U. SEMERÁK a Spol.

OLOMOUČ · HLAVNÍ NÁDRAŽÍ.

**VLASTNÍ LOMY - CENY KONKURENČNÍ
ATELIER PRO VEŠKERÉ PRÁCE
SOCHAŘSKÉ, KOSTELNÍ, HŘBYTOVNÍ a STAVEBNÍ.**

PROVÁDÍ A DODÁVÁ:

**OLTÁŘE, KAZATELNY, KŘTITELNICE,
RODINNÉ HROBKY, KŘÍŽOVÉ CESTY,**

NÁHROBKY.

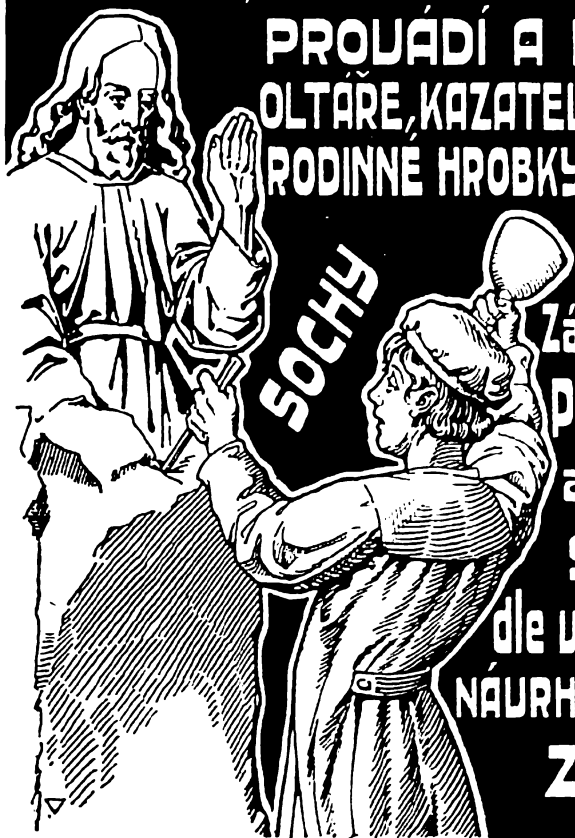
**Závod ku provádění
pomníků padlým
a památníků**

svobody

dle vlastních návrhů.

NÁVRHY A ROZPOČTY

ZDARMA.

APOŠTOLÁT

SV. CYRILA A METODĚJE

pod ochrannou blahoslav. Panny Marie, náboženský spolek pro jednotu církve

Povinnosti členů: 1. Členové modlí se denně Otčenáš a Zdrávas s dodatkem: „Svatá Panno Maria, oroduj za nás, svatí Cyrile a Metoději, orodujte za nás!“ — 2. Platí nejméně 30 hal. měsíčně (3.60 Kč ročně). Chudí členové přispívají jakoukoliv almužnou. Docela chudí zůstávají členy, když jen konají denně předepsanou modlitbu. — 3. Členové kněží zavazují se sloužiti alespoň jednou za rok mši sv. na úmysl Apoštolátu a za živé a zemřelé jeho údy.

Výsady členů: 1. Pínomocné odpustky získají členové Apoštolátu za obvyklých podmínek v tyto dny: v den zápisu, o svátku sv. Cyrila a Metoděje nebo v některý den jeho oktávy, na svátek Neposkvrněného Početí bl. Panny Marie, na svátek Zjevení Páně, na svátek sv. Michala archanděla, na svátek sv. Josefa, na každý svátek dvanácti apoštolů, v některý libovolný den každého měsíce a v hodince smrti. — 2. Neplnomocné odpustky 100 dní za pomodlenou apoštolátní modlitbu a za každý dobrý skutek vykonaný pro apoštolátní účel.

Jsi už členem Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje? Ne-li, přihlas se hned u svého farního úřadu!

Členství Apoštolátu Jednoty ohlásilo přímo do sekretariátu ACM kněžstvo z děkanství budišovského, jevičského, kroměřížského, kyjovského, napajedelského, z Opavy (z děkanství: biloveckého, hlučinského, hradeckého, opavského), z Velkého Olomouce, ze sv. Hostýna, z děkanství uh. hradišského a valašsko-mezirížského. Mnohé přihlášky ještě došly do sekretariátu Jednoty katol. duchovenstva do Přerova. Uveřejníme je příště.

Na bulharské misií poslala pí Kristina Vymyslická z Dolních Bojanovic u Hodonína 100 Kč Pán Bůh zaplat!

Všem zasilatelům upotřebených poštovních známek srdečné díky! I z malých, ale četných pramének vzroste silný proud! Prosíme o laskavé zprávy další ve prospěch slovanských misí zahraničních! Kolky na ten účel neposílejte!

Bitnarova příručka k oslavám 1100. narozenin sv. Cyrila vydaná Ústředím ACM je dosud na skladě. Je to praktická pomůcka pro jubilejní spolkové akademie. Objednejte v sekretariátě; Olomouc, Salesianum. Stojí jen 4 Kč!

Svatocyrilský rok rokem Písma svatého V cyrilometodějské písní zpíváme o našich věrozvěstech ... přinesli nám oni Písmo svaté, bychom ze studnice této zlaté, moudrost nebes vezdy vážili ...“ Za překlad Knihy knih do jazyka slovanského děkujeme sv. Cyrilu. Což nemohlo by být praktickým užitek tohoto jubilejního roku, že by každá katolická rodina si koupila levně vydané evangelii? Dědictví sv. Jana právě oznámilo radostnou zprávu, že všechna čtyři Evangelia stojí teď pouze 3 Kč. V roce svatocyrilském buď heslem: Do každé rodiny evangelia?

SOCHAŘSKO-KAMENICKÝ PRŮMYSL

U. SEMERÁK a SPOL.

OLOMOUČ · HLAVNÍ NÁDRAŽÍ.

**VLASTNÍ LOMY - CENY KONKURENČNÍ
ATELIER PRO VEŠKERÉ PRÁCE
SOCHAŘSKÉ, KOSTELNÍ, HRBYTOVNÍ a STAVEBNÍ.**

PROVÁDÍ A DODÁVÁ:

**OLTÁŘE, KAZATELNY, KŘTITELNICE,
RODINNÉ HROBKY, KŘÍŽOVÉ CESTY,**

NÁHROBKY.

**Závod ku provádění
pomníků padlým
a památníků**

svobody

dle vlastních návrhů.

NÁVRHY A ROZPOČTY

ZDARMA.

REDAKCE DOSTÁVÁ VÝMĚNOU TYTO ČASOPISY:

1. **České:** Časopis katol. duchovenstva, Praha IV., Československá emigrace, Praha I, Echo z Afriky, Brno, Petrov, Hlasy svatohostýnské, Sv. Hostýn, Květy mládeži, Brno, Nová ul., Jitro, Praha II., Květy lásky, Král. Vinohrady, Museum, Brno, Alumnát, Naše Omladina, Brno, Neděle, České Budějovice, Orel, Brno, Pax, Emauzy, Praha, Rozmach, Praha II., Růže lurdská, Milonice, Morava, Serafínské květy, Olomouc, Serafínský praporek, Praha II., Svatá Hora, Příbram, Sv. Hora, Věstník společnosti sv. Cyrila a Metoděje, Praha, Ve službách královny, Praha II.
2. **Slovenské:** Hlasy z katol. misii, Nitra, Missijní dom, Orol Tatranský, Trnava, Slov. Posol Božského Srdce, Trnava, Svätá rodina, Bratislava.
3. **Polské:** Ateneum Kaptanské, Wtozłavek, Gazeta kościelna, Lwów, Ormianska, Misje katolickie, Kraków, ulica Kopernika, Przegląd powszechny, Kraków, Przegląd teologiczny, Lwów, Wiadomości diecezjalne podlaskie, Siedlce.
4. **Ukrajinské:** Bogoslovnia, Lvov, Blagověstník, Užhorod, Dušpastyr, Mukačevo, Postup, Lvov, Niva, Lvov, Zapisky čina sv. Vasil.
5. **Ruské:** Věra i rodina, Paříž, Puť, Paříž.
6. **Běloruské:** Krynica, Vilno.
7. **Slovinské:** Bogoljub, Ljubljana, Kraljevstvo božje, Ljubljana.
8. **Hrvatské:** Glasnik, Djakovo, Bogoslovska smotra, Zagreb.
9. **Bulharské:** Istina, Sofia.
10. **Francouzské:** Stoudion, Roma, Via Vespasiano, Irénikon, Prieuré d'Amay, S/Meuse, Belgie.

REDAKCE DOSTÁVÁ VÝMĚNOU TYTO ČASOPISY:

1. **České:** Časopis katol. duchovenstva, Praha IV., Československá emigrace, Praha I, Echo z Afriky, Brno, Petrov, Hlasy svatohostýnské, Sv. Hostýn, Květy mládeži, Brno, Nová ul., Jitro, Praha II, Květy lásky, Král. Vinohrady, Museum, Brno, Alumnát, Naše Omladina, Brno, Neděle, České Budějovice, Orel, Brno, Pax, Emauzy, Praha, Rozmach, Praha II., Růže lurdská, Milonice, Morava, Serafínské květy, Olomouc, Serafínský praporek, Praha II., Svatá Hora, Příbram, Sv. Hora, Věstník společnosti sv. Cyrila a Metoděje, Praha, Ve službách královny, Praha II.
2. **Slovenské:** Hlasy z katol. misií, Nitra, Missijní dom, Orol Tatranský, Trnava, Slov Posol Božského Srdca, Trnava, Svätá rodina, Bratislava.
3. **Polské:** Ateneum Kaptanskíe, Wtózłavek, Gazeta kościelna, Lwów, Ormianska, Misje katolickie, Kraków, ulica Kopernika, Przegląd powszechny, Kraków, Przegląd teologiczny, Lwów, Wiadomości diecezjalne podlaskie, Siedlce.
4. **Ukrajinské:** Bogoslovnia, Lvov, Blagověstnik, Užhorod, Dušpastyr, Mukačevo, Postup, Lvov, Niva, Lvov, Zapisky čina sv. Vasila.
5. **Ruské:** Věra i rodina, Paříž, Puť, Paříž.
6. **Běloruské:** Krynica, Vilno.
7. **Slovinské:** Bogoljub, Ljubljana, Kraljevstvo božje, Ljubljana.
8. **Hrvatské:** Glasnik, Džakovo, Bogoslovska smotra, Zagreb.
9. **Bulharské:** Istina, Sofia.
- 10 **Francouzské:** Stoudion, Roma, Via Vespasiano, Irénikon, Prieuré d'Amay, S/Meuse, Belgique.